

Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА (1944–1991 г.)

ЧАСТ I

**НИВОТО НА КЛАСИФИКАЦИЯ
СЕ ПРЕМАХВА!
КРДОПБГДСРСБНА**
Дата.....20.....8
Правно основание: §17 от ПЗР на ЗДРДОПБГДСРСБНА
Длъжност: секретар на КРДОПБГДСРСБНА

Committee for Disclosing the Documents
and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens
to the State Security and the Intelligence Services
of the Bulgarian National Army
(CDDAABCSSISBNA)

**STATE SECURITY
AND THE BULGARIAN
ECONOMY
(1944–1991)
PART I**

Documentary Volume

Комисия за разкриване на документите
и за обявяване на принадлежност на български граждани
към Държавна сигурност
и разузнавателните служби на Българската народна армия
(КРДОПБГДСРСБНА)

Държавна сигурност

И БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА

(1944–1991 г.)

ЧАСТ I

Документален сборник

София, 2018

Комисия за разкриване на документите и за обявяване принадлежност
на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби
на Българската народна армия, 2018 г.

ISBN – 978-619-7361-43-8

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение	6
Списък на документите с анотация	23
Факсимилета на документите	42
Справочен апарат	515
1. Списък на по-важните съкращения и термини	515
2. Списък на използваните фондове и архивни единици	519

CONTENTS

Introduction	15
List of documents with annotation	33
Facsimiles of documents	42
Report mechanism	515
1. List of most commonly used abbreviations	515
2. List of the archival funds used	519

Въведение

Документалният сборник „Държавна сигурност и българската икономика 1944–1991 г.“ е петдесетото издание от поредицата „Из архивите на ДС“, съставен е изцяло от материали, съхранявани в Централизирания архив на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия и ще бъде публикуван в три части.

Темата за развитието на българската икономика през обхванатия период буди несъмнен обществен и изследователски интерес. Публикуваните документи не само ще обогатят наличната литература¹, но и ще дадат възможност на читателя да открие панорамна картина на българското стопанство през погледа на службите за сигурност², както и ролята, която БКП им е отредила. В едно свое изказване, очевидно базирано на случващото се през годините, вътрешният министър ген. Атанас Семерджиев много ясно очертава тази роля, а именно да се обхване „необятното“ и от позицията на силата да се направи опит да се разрешат недъзите на командно-административната система. Според ген. Семерджиев органите на МВР са превърнати образно в „настойници, а в много случаи в патерици на едни или други структури“.³ Държавна сигурност е превърната от комунистическата партия в своеобразен „втори канал за обратна връзка“ или в инструмент за регулиране на стопанския живот в рамките, заложен от партийното ръководство.

Въпросът за развитието на българското общество, политика и икономика след края на Втората световна война е предрешен още с включването на страната в съветската сфера на влияние и с окупацията ѝ от страна на Червената армия. След 9 септември 1944 г. за сравнително кратък период от време в страната се осъществяват радикални преобразования във всички сфери на обществения живот, чиято основна цел е изграждането на социалистическа система от съветски тип. Тези промени съпътстват развитието на България в продължение на близо половин век, а техните последици се преодоляват и до ден днешен.

Разривът в отношенията между Сталин и Тито през 1948 г. и последвалата мощна кампания

1 Тук ще посочим само някои от основните съчинения, появили се през последните години, в които читателят може да открие допълнителна литература по темата. Вж.: **Луджев, Д.** Град на две епохи. История на обществените групи в българските градове в средата на ХХ в. С., 2005; **Вачков, Д. и Иванов, М.** Българският външен дълг 1944–1989. Банкрутът на комунистическата икономика. С., 2008; **Христов, Х.** Империята на задграничните фирми. С., 2009; **Иванов, М.** Реформаторство без реформи. Политическата икономика на българския комунизъм 1963–1989 г. С., 2012; **Вачков, Д.** Представите за икономиката на НРБ като източник на носталгия към комунизма. – В: Българският комунизъм. Дебати и интерпретации. С., 2013; **Марчева, И.** Тодор Живков – пътят към властта. Политика и икономика в България 1953–1964 г. С., б.г.; **Марчева, И.** Политиката за стопанска модернизация в България по време на студената война. С., 2016; **Вачков, Д.** Аварии и катастрофи. Хроника на социалистическата индустриализация. С., 2018; **Димитров, М.** Политическата логика на социалистическото потребление. С., 2018.

Трябва да се подчертае, че темата на настоящия сборник може да бъде разпозната и в други издания на Комисията, които имат пряко отношение към визираната проблематика, а именно: „Държавна сигурност и научно - техническото разузнаване.“ С., 2013; „Държавна сигурност и туризъм“ С., 2014; „Държавна сигурност и колективизацията (1944–1959).“ С., 2015“; „Държавна сигурност – профсъюзите, стопанският живот и работниците“ С., 2015; „Държавна сигурност и българската енергетика (1944–1991).“ С., 2016“; „Държавна сигурност в структурите на транспорта (1944–1991).“ С., 2016“; „Държавна сигурност и „врага с партиен билет“ (1944–1991).“ С., 2017“; „Държавна сигурност и опазването на държавната тайна (1944–1991).“ С., 2018“.

2 През 1947 г. в рамките на I-ви отдел за борба с контрареволуцията съществува служба „Производство“, която отговаря за обектите в икономиката. През следващата година службата преминава към отделение „Б“, където е и транспорта. Последният по-късно е обособен в отделение „Г“. На 22 март 1949 г. отделение „Б“ при отдел I-ви ДС се разширява и обособява като самостоятелен отдел IV-ти ДС. През 1952 г. се създава III-то управление ДС за борба с контрареволуцията, а две години по-късно към него се формира III-ти отдел с пет отделения, който отговаря за икономиката. Със заповед № I-62 от 7 януари 1963 г. отдел III-ти ДС „Икономически“ се включва към състава на Управление II-ДС като отдел VI-ти ДС „Икономически“. Със заповед № I-7374 от 31 декември 1970 г. икономическият отдел вече присвоява номер X-ти в структурата на управлението. С решения на Секретариата на ЦК на БКП от 18 март 1982 г. към ВГУ-ДС се създава специализирано управление „И“ за обслужване на икономиката, което от 16 януари 1986 г. се трансформира в самостоятелно управление. Вж. справките към ф. 2 и ф. 13 от служебния архив на МВР.

3 Вж. Секретна стенограма с рег. №1-134 от съвещание на Колегиума на МВР с офицерския състав на ВГУ-ДС, и бившето Шесто управление на ДС, проведено на 20 януари 1990 г. **АКРДОНБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а.е. 992, л. 1-48** Документът е публикуван В:- „Държавна сигурност - структура и основни документи.“ С., 2010.

от страна на Коминформбюро срещу политиката на Югославската комунистическа партия, дават недвусмислен сигнал към останалите източноевропейски комунистически партии, че Москва няма да допусне изграждането на политически и стопански модел на социализма, различен от съветския. Пълният контрол над икономиката е ключов фактор за укрепването и съществуването на социалистическата система. Започва национализирането и одържавяването на всички средства за производство, ликвидиране на частната собственост, конкуренцията и свободното действие на пазарните механизми.⁴ Установява се пряко командвана от държавната власт централизирана планова икономика. Възприема се тезата за ускорено развитие на индустрията, като се отдава приоритетно значение на производството на средства за производство, а не на средства за потребление. Това налага усилено да почне да се развива тежката промишленост – рудодобив, металургия, машиностроене, енергетика, химия и др.⁵ От Москва е наложена абсурдната в икономическо отношение теза за автарктичното развитие⁶ на т. нар. народно-демократични държави. Съгласно нея тези страни трябва да произвеждат всичко, от което имат нужда техните стопанства, без оглед на суровините, с които разполагат, техническия потенциал, капиталовите ресурси и не на последно място индустриалните традиции, които имат. Твърдението на съветските партийни функционери и икономисти е, че така тези държави ще бъдат икономически независими от капиталистическия свят. Всъщност с тази идея се полагат основите оттук нататък към изграждането на една абсолютно неконкурентноспособна икономика, която ще се развива без да отговаря на каквито и да са изисквания на световните пазари. Залагат се условията за появата на изключително много дисбаланси в планово-административното стопанство.⁷

На V конгрес на БКП от декември 1948 г. е прието решението, че няма друг път към социализма освен съветския и че новият строй може да се гради само на основата на диктатурата на пролетариата при ръководната роля на комунистическата партия. Като главна цел на стопанската дейност на страната още през първия петгодишен план (1949–1953 г.) се определя курсът на мащабна индустриализация. Предвижда се до 1953 г. съотношението между селското стопанство и промишлеността да се измени от 70:30 на 55:45. Следвайки тази политика, в плана е заложено в отраслите на тежката индустрия да се вложат 83% от всичките инвестиции, определени за промишлеността.⁸

Амбициозните цели на първата петилетка за превръщането на България в аграрно-промишлена държава в следвоенните условия изискват значителни външни капитали. На фона на разразилата се Студена война през 1946 г. България е принудена да отхвърли американската

4 В България национализацията е повсеместна и обхваща дори дребни работилнички и магазинчета. Тези процеси се извършват през 1947–1953 г. Още през 1948 г. държавната собственост заема водещи позиции в промишленото производство и дава 81% от него. Според министерска комисия от 16 юли 1951 г. в страната са били национализирани 6971 предприятия. Една голяма част от бившите собственици са оставени за технически директори, но скоро, във връзка с политическите репресии, те са уволнени. Вж. **Марчева, И.** Проблемите на модернизацията при социализма – индустриализацията в България. В: – Изследвания по история на социализма в България 1944–1989, С., 2010, с. 188.

5 История на Народна република България. Режимът и обществото. Под общата редакция на Ивайло Знеполски. С., 2009, с. 187.

6 Автаркията е свързана с представата от 1924–1925 г., че победата на социализма е възможна в една отделно взета страна и че това е СССР с неговия огромен потенциал, в условия на изолация. Съветската рецепта за стопански прогрес включва цялостно одържавяване на икономиката, пълна мобилизация на всички материални, финансови и човешки ресурси в условията на диктатура, централизирано планово перспективно насочване на тези ресурси, в резултат на което с бързи темпове се изграждат основите на цялостен стопански комплекс на индустриалното общество. Тя предполага развитие именно на средства за производство и отлагане на модернизацията на производствата на средства за потребление, както е в класическия капиталистически модел, защото изключва значението и функционирането на пазара за средствата за производство. Функциите на пазара поемат централните административни органи, както и всички обществени органи и институции, които съдействат за мобилизацията, включително чрез пропаганда и репресии на трудовите ресурси, включително и чрез експлоатацията на селото. Вж. **Марчева, И.** Проблемите на модернизацията при социализма..., с. 187.

7 Цит. по: **Вачков, Д.** Аварии и катастрофи..., с. 41.

8 Вж. Пети конгрес на БКП 18–25 декември 1948 г. Стенографски протокол. Ч. 1 и 2. С., 1949. <http://politburo.archives.bg/component/content/article/43-knigi/1732--1825-1948>. Посетен на 30.07.2018 г.

От 1944 до 1989 г. комунистическата партия има възможност да реализира политика за стопанско развитие, пряко свързана с индустриализацията, която трябва да доведе и до социални промени – изграждане на урбанизирано общество с водещата роля на индустриалния пролетариат. Изграждането на индустриалното общество е необходимо и за извършване на социално инженерство – създаване на работническа класа, която да е опора за властта на БКП.

помощ по плана „Маршал“ и с това да понесе последиците от изолирането си от Западна Европа под формата на възможности за стокообмен, получаване на технологии и развитие.

Създаденият през януари 1949 г. в Москва Съвет за икономическа взаимопомощ (СИВ) открива пред българската икономика възможност за получаване на значителни кредити. В началния етап от развитието на СИВ не се предвиждат мащабни процеси за стопанската интеграция, а по-скоро за разширяване на търговията между страните от Източния блок, както и за регулиране на икономическите контакти със Западните държави и организиране на бойкот над Югославия. За тези цели се възприема идеята за подпомагане на вноса на по-изостаналите държави по линията на взаимното кредитиране. Така през 1949 г. България получава няколко стокови кредита на стойност около 60 млн. рубли. Финансовите параметри на кредитите са благоприятни за България, но реално не малка част от внесените от СССР машини и съоръжения не са на задоволително техническо равнище и не отговарят на съвременните изисквания. Опитите на българските представители да поставят някои рекламации се провалят поради отказа на съветските обединения да обсъждат тези въпроси.⁹

Особено значение за прилагане на съветския модел на индустриализация имат и съпътстващите първата петилетка репресии на българския комунистически елит, които в голяма степен са насочени към стопанските кадри групирани около личността на Трайчо Костов. И тук съветския опит е изцяло копиран като през неговата призма под вредителство в икономиката не се има предвид само предизвикването на някакви аварии или повреждането на технологии или обикновени машини. В това понятие се включват всички икономически негативи на планово-административната икономика като ниското качество на продукцията, лошото планиране, ниската производителност на труда, използването на огромни количества суровини и енергия и още много други обективни недъзи на съветския стопански модел. В последвалите процеси срещу враговете с партиен билет държавата е лишена от малкото стопански специалисти, както и от хората, натрупали вече някакъв опит в управлението на икономиката.¹⁰ Така на най-високо ниво стопанските въпроси започват да се решават от Политбюро на Централния комитет на БКП и от съветските съветници.

През втората половина на 50-те години политиката на интензивна индустриализация и концентриране на трудови ресурси в градовете довежда до значителен икономически растеж. Този процес продължава до средата на 80-те години, макар и с далеч по-малки темпове. Изградена е значителна по обем индустриална база, която обаче в огромната си част не е в състояние да отговори на изискванията на световния пазар за качество и ефективност на продукцията и не може да реагира адекватно на динамично променящата се световна икономическа конюнктура.

През 60-те и 70-те години на миналия век са предприети редица реформи в икономиката, целящи подобряване на търговския обмен, производителността и качеството, придружени със значително икономическо експериментирание – т.н. „Нова система на планиране и ръководство на народното стопанство“. За известен период през 60-те и началото на 70-те, както и първата половина на 80-те комунистическата власт преодолява непосредствените икономически проблеми¹¹, но промените остават само в експериментална фаза и плановете икономика не е сменена с пазарна.

Съобразно визията на БКП индустриализацията на България трябва да е своеобразен мотор за икономическото развитие на страната. Тя се осъществява автарктично, първоначално в мащаба на националното стопанство, а в следствие и от „парниковите условия“, които

9 НРБ от началото до края. Под общата редакция на Ивайло Знеполски. С., 2011, с. 138-139.

10 Повече по темата вж. „Държавна сигурност и „врага с партиен билет“ 1944–1991.“ С., 2017.

11 За повече информация по въпроса вж. Иванов, М. Реформаторство без реформи... С., 2012.

осигурява СИВ. Преференциалните цени в социалистическия блок допринасят да продължи доминацията на вносните суровини, независимо от усилията за разработване на собствена суровинна база за промишлеността. Разполагайки с лостовете на одържавената външна търговия, със съветските заеми и евтини суровини, БКП с голяма последователност влага средства в основните капиталоемки отрасли на добивната, енергийната и тежката промишленост. Основни приоритетни отрасли стават тези на преработващата промишленост, и то главно машиностроенето, електрониката, електротехниката, химията. Там се създават основните мощности, там се привличат основните трудови ресурси, за подготовката на които се създават средни и висши технически училища. Формираната научно-техническа интелигенция и висококвалифицирана работна ръка са едни от трайните последици на индустриализацията, заедно с напредналата урбанизация. Леката промишленост дълго време остава в сянката на тези приоритети, преживява главно реконструкция, реорганизация и промени в управлението. В резултат на това съществува постоянен дефицит на стоки от тази промишленост на вътрешния пазар, което ражда трайно недоволство в обществото.¹²

Нежеланието на управляващата комунистическа партия да ликвидира или реформира редица губещи производства през 80-те години, съчетано с неспособността на икономиката да привлича и използва финансов капитал, необходим за модернизация, води до натрупване на значителен външен дълг. Поддържането на изкуствено занижени цени води до редица негативни ефекти, сред които режим на електроснабдяването и недостиг на стоки за крайно потребление. Към края на десетилетието България изпада в ситуация, при която е невъзможно спазването на финансовите задължения към кредиторите по погасяване на този дълг.¹³

През 1989 г. експорта почти изцяло е насочен към страните от СИВ и в частност към СССР. Условието на свободния пазар водят до срив в производството и икономиката като цяло. Последното много ясно личи от думите на вътрешния министър ген. Атанас Семерджиев, изречени на съвещание на Колегиума на МВР проведено на 20 януари 1990 г., когато се обсъжда структурата и задачите на бъдещата Служба за защита на Конституцията: „Имайте в предвид, че икономиката не работи. Не зная какви данни ще публикува статистиката за изпълнението на плана през януари, но каквито и да са данните, реалното състояние е плачевно.“¹⁴

*

* *

Част I

Неслучайно в първите години след завземането на властта от доминираните от комунистите Отечествени фронт обектите в икономиката се обслужват от служба „Производство“, която е към I-ви отдел за борба с контрареволуцията. Основната задача на звеното е да проучва, издирва и предотвратява всички действия и форми на саботаж, вредителство и диверсии в икономическия сектор. През 1947 г. службата разполага с 40 агенти, 63 резиденти и 307 информатори, обслужвани от 7 явочни квартири. В доклад от 20 декември 1947 г. на печално известния Изидор Зеев, началник на службата, са направени изводи, че голяма част от

12 Марчева, И. Проблемите на модернизацията при социализма..., с. 223-224.

13 Вж. напр. Христов, Х. Тодор Живков. Биография. С., 2009, с. 422-477.

14 Вж. Секретна стенограма с рег. №1-134 от съвещание на Колегиума на МВР с офицерския състав на ВГУ-ДС, и бившето Шесто управление на ДС, проведено на 20 януари 1990 г. АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а.е. 992, л. 1-48 Документът е публикуван В:- „Държавна сигурност - структура и основни документи.“ С., 2010. През същата година започва най-мощното разследване в историята на България – дело №4/ 1990 г. известно като делото за икономическата катастрофа. В него Главната прокуратура е събрала множество строго поверителни и секретни материали за стопанската политика в периода 1958-1989 г. Повече по въпроса вж. Христов, Х. Тайните фалити на комунизма. С., 2007.

индустриалните предприятия отиват към „финансово загиване“ с цел, когато стане национализацията да бъдат мъртви. Отчетено е голямо изтегляне на суми и изнасяне на инвентар. Предприятията са обременени с административен персонал, който получава заплати, равняващи се на тези на всички работници. *(Вж. Документ № 2 от сборника)* В тази връзка на следващата година е отправено предложение да се внуши на агентите или информаторите на службата, че те носят отговорност за всички нередности извършени в техните ресори. Отчетена е и необходимостта от пренасочването на агентурата към все още необхванати или уязвими сектори, както и към нови вербовки. *(Вж. Документ № 3 от сборника)*

На този ранен етап от работата на службите за сигурност излизат и първите сериозни проблеми в работата им по икономиката. По-голямата част от оперативните работници и групите все още не познават обектите си, поради което не може да се развива планова и резултатна работа. Не се полагат грижи за „възпитанието“ на агентурния апарат, а информаторите се вербуват на идейна база, поради което се оказват непродуктивни и несериозни. *(Вж. Документ № 4 от сборника)*

Новосъздадения в началото на 1949 г. отдел IV-ти „Икономически“ има за задача да предотвратява вредителствата, саботажите, диверсиите и икономическия шпионаж, както и да разкрива вражеската дейност в народното стопанство. *(Вж. Документ №№ 5-6 от сборника)* Но структурните промени не водят веднага до подобряване на работата. Оперативните работници не се ползват с авторитет сред ръководените от тях информатори тъй като не познават основната производствена дейност на обектите на обслужване. Агентурата от своя страна (195 души през 1950 г.) дава сведения само за отделни прояви на лица от обектите, без да има някакви конкретни връзки с тях. Наблюдава се и недостиг на явочни квартири. *(Вж. Документ №№ 7-9 от сборника)*

Друга съществена слабост в работата е, че установяването на контингента става формално, вследствие на което много от получените данни не са реални. Често пъти само се регистрират последствията, защото агентурно-оперативните мероприятия не винаги водят до разкриване замисъла на „врага“ и поставянето му в „ръцете“ на службите. Оперативният състав не се интересува от вражеската дейност в индустриалните предприятия, понеже по-лесно се работи по обектите протичащи по другите линии. В почти всички отчети се сочат случаи, когато заведени разработки на лица от предприятията се отчитат по други линии и се разработват не по икономиката. Поради тези причини е предложено обектите от особен интерес за икономиката да бъдат взети на пряко обслужване, а не на териториален принцип. Обръща се внимание, че вербовките и срещите с агентите трябва да се провеждат „културно“, което е от голямо значение за работата с тях и за качеството на сведенията, които ще предоставят. *(Вж. Документ № 20 от сборника)*

Напълно логично в своята работа ДС разкрива следните основни категории вражески контингенти: 1/ лица от социално чужди среди; свързани с капиталистически фирми и представители и служители на капиталистическите легации; 2/ завършили образованието си в капиталистическите страни; 3/ лица, санкционирани от народната власт или най-общо казано всички „бивши хора“. Като мярка за подобряването на оперативната работа и агентурно-информационния апарат, се изисква вербовката на сътрудници от средите на буржоазните специалисти в никакъв случай да не завършва с подписването на декларация, колкото и да е силен компроматериала. Последното цели дълго време след вербовката оперативния работник да направи всичко необходимо да получава качествена и искрена информация. Наредено е резидентурите да се организират на производствен принцип като се допуска и използването на „консултанти“ по дадени въпроси. *(Вж. Документ № 19 от сборника)*

В унисон с разразилия се лов на врагове с партиен билет неблагоприятията в икономиката се отдават на вражеските разузнавания и тяхната подривна дейност срещу всички отрасли на народното стопанство. За целта се използват „антинародни елементи вътре в страната“, които възпрепятстват изпълнението на производствените планове посредством дезорганизация в снабдяването със суровини и други материали, производство на лошокачествена продукция, съпътствано с голям брак, извършване на диверсии и др. *(Вж. Документ № 16 от сборника)*

Наред с това се вижда и другата страна на монетата, а именно проблемите на обикновения човек, които съпътстват изграждането на промишлената база в страната през 50-те години. Сред тях са малоимотността и слабото развитие на промишлеността, които сопопобстват за създаването на скрита безработица сред селското население. Посочените затруднения се засилват от сериозни недостатъци в работата на местните органи на властта по удовлетворяването на материалните и културно-битовите нужди на хората. Слабо е развита държавната и кооперативната търговия. Често в магазините, особено на село, липсват продукти от първа необходимост като сол, газ, сапун и пр. *(Вж. Документ № 18 от сборника)*

През първата половина на 60-те години поради „нереално отчитане на оперативната обстановка“, работата на органите на ДС по линията на икономиката е подценена и почти изоставена. През 1960–1961 г. от някои ръководни работници в МВР дори се предлага на обсъждане въпроса дали въобще органите на ДС трябва да работят по линия на икономиката. Последното налага намесата на ПБ на ЦК на БКП, което в свое решение от 20 ноември 1962 г. казва следното: „Органите на МВР, които са политически държавни органи имат предназначение да подпомагат Партията за изпълнението на нейната главна политическа и икономическа задача – да се завърши построяването на социалистическото общество и да се започне постепенното преминаване към комунистическа общество. [...] Да водят борба за разкриване и обезвреждане на капиталистическите разузнавачи и техните агентури във въоръжените сили и трудовата повинност, в специалните и особено важните обекти в промишлеността и транспорта. Да упражняват контрол по опазването на държавната и военната тайна във всички министерства, ведомства, учреждения и предприятия в страната. [...] да разкриват и осуетяват създаването на контрареволуционни организации, извършване на вредителства, саботаж, терор и вражеска агитация, да разкриват и обезвреждат враждебно-престъпните елементи и тяхната подривна дейност.“ *(Вж. Документ № 24 от разширения електронен вариант)*

Някъде по това време, наред с обособяването на отдел VI-ти „Икономически“ към Управление II-ДС, се избистрят и двата основни принципа за организация на агентурно-оперативната работа по линия на икономиката на база натрупания практически опит – отраслов (линеен) и териториален. При първия обектите се групират в отделенията на VI-ти отдел в зависимост от характера и особеностите на дадените отрасли и подотрасли. Така един оперативен работник има възможност да обслужва един или няколко сходни отрасли. Вторият принцип се използва в онези райони на страната, където няма съсредоточаване на важни икономически обекти от гледна точка на уязвимост, концентрация на „вражески елементи“ и интереси на чужди разузнавания. При него оперативния работник обслужва всички обекти намиращи се на територията на неговия район. При организацията на работата има разделяне на обектите в две групи и тяхното степенуване по важност. Към първата група се отнасят всички централни планови, оперативни и снабдителни ведомства, СИБ, научноизследователски и проектантски институти, финанси, банки и т.н. В нея влизат също така и всички по-важни обекти в страната по линия на енергетиката, заводите от отбранителния комплекс, машиностроителните, химическите и металургични предприятия, минната промишленост, геоложки проучвания и редки

метали, строителни обекти. Към нея се причисляват и някои по-важни фабрики и заводи на хранителната и леката промишленост, които произвеждат продукция за износ. Във втората група обекти ДС работи само при наличие на сигнали и данни за провеждане на подривна дейност. Това са ТКЗС, МТС, ДЗС, по-маловажните обекти от хранителната и леката промишленост, вътрешната търговия, промкомбинати, ТПК и др. подобни. В обекти с по-голяма концентрация на враждебни елементи като строителството, минната промишленост и геоложките проучвания, наблюдението се извършва с агентура от същите среди, тъй като последните нямат доверие на „патриоти“. За всички останали задачи по правило се вербува агентура на патриотична основа. *(Вж. Документ № 25 от разширения електронен вариант)*

Средата на 60-те години в страната има 30 национални обекта за работата, по които се използват 253 агенти, а вражеският контингент възлиза на 801 лица. На значителна част от оперативните работници, освен националните обекти и други промишлени предприятия са дадени за обслужване и големи райони като някъде дори са включени и гранични зони. Последното отвлича тяхното внимание и не им позволява да работят пълноценно в националните обекти. *(Вж. Документ № 20 от сборника)*

През 1965 г. с прилагането на новата система за планиране и ръководство са създадени големи стопански и търговски обединения. Отдел VI-ти обслужва 150 обекта, сред които и редица спомагателни – научни институти, снабдителни предприятия, организации и предприятия от кооперативния сектор, редакции и др. *(Вж. Документ № 23 от сборника)*. Въпросната година бележи значителни преобразувания в българската икономика. Създадени са редица междуправителствени комитети, двустранни предприятия и има коопериране на отделни производства. Българската държава сключва договори със западни фирми за строителство и оборудване на заводи. Това е свързано с посещения на специалисти, търговци и други представители от капиталистически и слаборазвити страни. Те проявяват голям интерес за работата по линия на СИБ¹⁵, за новата система на планиране и ръководство на народното стопанство, за структурата и организацията на висшите ръководни правителствени органи и др. *(Вж. Документ № 21 от сборника)*

Държавна сигурност отчита, че през годината вражеската дейност се заключава главно в провеждане на вражеска агитация, нехайно отношение към служебната работа, в някои случаи опити за неудачни проекти, в строителните обекти и промишлените предприятия има прояви от диверсионен характер, пожари и пр. По отношение на последните са очертани прерогативите на органите на КДС – те разследват произшествия в обекти на промишлеността, транспорта и селското стопанство, за които има данни, че са прояви на вражеска дейност, свързани са с безопасността на страната, засегнати са, или е била създадена заплаха за живота и здравето на много хора. Всички други произшествия се разследват от органите на МВР. При произшествия с неясен характер следствието се води от група следователи от КДС и МВР, като се откриват разработки и по двете линии, по които се провеждат съгласувани и съвместни мероприятия. *(Вж. Документ № 30 от сборника)*

По това време отдел VI-ти разполага със солидно количество доверени връзки (869 души), които са своеобразна агентура в резерв. Като цяло не се наблюдава тенденция към подмяната на агентурата с доверени връзки, макар и да има такива, които по целесъобразност биват оформени като такива. Доверените връзки са разстановени в отделни обекти, които контрактират с капиталистическите страни, в поверителни служби, в звена, където служителите работят със секретни материали и такива по линия на СИБ, в конструкторски бюра, геоложки бригади, сред специалисти обхождащи националните обекти или такива често посещаващи капиталистическите страни. *(Вж. Документ №№ 24 и 27 от сборника)*

15 Конкретно по тази линия и по това време ДС разполага с 22 агенти и 168 доверени връзки.

Един анализ на стила и методите на работа на комунистите от 10-та първична партийна организация отново обръща внимание на проблема за работата с агентурата. Продължава тенденцията голямата част от нея да информира за производствени неблагоприятия и в много малка степен за дейността на „врага“. По същество за изясняването на сигналите не се работи с агентура, т.е. не се използва основното средство с помощта, на което следва да се водят делата. По отношение на работата с документите се заключава, че много от тях са прекалено дълги и изпълнени с „мъгляви формулировки“ и не личи какви задачи са поставени и какво се предлага от оперативните работници. (*Вж. Документ № 26 от сборника*) Поставени са и допълнителни изисквания към образователната и езикова подготовка при назначаване на нови служители в отдел VI-ти. Те трябва да притежават висше икономическо, юридическо или специално техническо образование, да владеят руски или да ползват западен език. (*Вж. Документ № 29 от сборника*) През последните две години 50% тенденцията е именно в тази посока. (*Вж. Документ № 32 от сборника*)

В един отчет за проведена командировка от 6 до 21 февруари 1967 г. в КГБ с цел запознаване с контраразузнавателната работа по икономиката са отправени предложения да се снемат от агентурно обслужване селското стопанство и горите, както и някои по-маловажни стопански обекти. Да се разработят съвместни мероприятия между ВГУ на КГБ и II-ро управление на КДС по линия на икономиката, с оглед съвместно решаване на някои задачи, както и да се покани отговорен ръководител от КГБ за консултации и оказване на помощ. Наред с описаното оперативния работник предлага и изменение на структурата и организацията на работата по това направление в КДС и създаването на Управление по линия на икономиката към II-ро управление на КДС. (*Вж. Документ № 31 от сборника*) Последното става факт, но 15 години по-късно.

Проблемът с разрастващата се шпиономания придобива лавинообразен характер. Ежегодно страната бива посещавана от все повече чужди граждани. Много от тях получават достъп и до заводите от отбранителната промишленост, които имат и гражданско производство без да са зашифровани коректно. (*Вж. Документ № 50 от разширения електронен вариант*) Дейността на чуждите граждани в страната продължава да е приоритет на службите. Онези от тях, за които се получат достатъчно данни за провеждана „престъпна дейност“ се изгонват преждевременно от страната, а при невъзможност това се използва оперативно. (*Вж. Документ № 35 от сборника*) През 1972 г. външнотърговският стокообмен на НР България възлиза на 5296 млн. валутни лева. От него 80,5% е със социалистическите страни, а 19,5% с развитите капиталистически страни членки на НАТО. Посещенията на западни граждани са се увеличили близо два пъти. Чуждите търговци бързо влизат в контакт с български граждани, внимателно ги изучават, след което провеждат политическа и идеологическа обработка и фино извличат интересуващата ги информация. Практиката показва, че противниковото разузнаване се насочва към лица с различно обществено положение, морално и политически неустойчиви, проявяващи кариеризъм, алчност, лични амбиции. При обработката и заангажирането на български граждани първоначално се действа от името и в интерес на фирмите чрез метода на постепенното привличане. Раздават се скъпи подаръци и подкупи, което се извършва на българска и чужда територия. Паралелно с това се събира информация „на тъмно“. Изведен е изводът, че трябва най-строго да се спазват инструкциите за приемане на чужденци в страната, защото предаването на търговска и икономическа информация нанася огромни щети на държавата. (*Вж. Документ № 46 от сборника*) Провеждането на каквито и да е преговори по направления засягащи интересите на външната търговия, без знанието, съгласието и участието на Министерството на външната търговия или представители от съответните външнотърговски организации е забранено. (*Вж. Документ №№ 17, 28 и 36 от сборника*)

В началото на 70-те години е отчетено, че съществуващата организация на контраразузнавателната работа по линия на икономиката в окръжните управления е създадена съобразно икономическото развитие на страната преди 15 години и не съответствува на извършващите се процеси на окрупняване в народното стопанство. Поради което е необходима промяна на организацията на работа. (*Вж. Документ № 42 от сборника*)

С последвалите организационни промени в структурата и работата на Държавна сигурност по обслужването на българската икономика читателят ще има възможност да се запознае в следващите две части от документалното издание.

* * *

Сборникът „Държавна сигурност и българската икономика 1944–1991 г.“ част I включва 47, а разширеният му електронен вариант 86 документа, подредени по хронологичен принцип. Приложен е списък с оригиналните заглавия на документите, като при малък брой от тях заглавието е разширено с информативна цел. Към всеки документ има кратка анотация и подробни искови данни. При отсъствието на датировка върху документа са търсени индиректни връзки със съседни документи от архивната единица или сверяване с други исторически събития, за които има информация. Датировката на съставителите, както и всяка друга намеса от тяхна страна, е поставена в квадратни скоби. Сред документите има няколко, които не са публикувани в цялост, а са подбрани части от тях, които ни дават синтезирана информация по темата. В изпълнение изискванията на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към ДС и РС на БНА в незначителна част от архивните материали е заличена чувствителна информация.

За съставянето на сборника са прегледани над 150 архивни единици, една значителна част от които многотомни. Подбраните документи основно са от фондовете на служебния архив на Министерството с източник МВР (АКРДОПБГДСРСБНА – М), както и запазени от унищожение литературни дела от Центъра и от областните дирекции на МВР.

КРДОПБГДСРСБНА

Introduction

The documentary collection ‘State Security and the Bulgarian Economy 1944 – 1991’ is the fiftieth edition from the series ‘From the Archives of State Security’, entirely composed of materials stored at the Centralized archive of the Committee for Disclosing the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Army and will be published in three parts.

The theme concerning the development of the Bulgarian economy during the period mentioned arises a certain public and research interest. Not only will the documents published enrich the existing literature¹, but they will also provide readers with the opportunity to find a panoramic picture of Bulgarian economy through the eyes of the security services², as well as the role the Bulgarian Communist Party has assigned to them. In one of his speeches, apparently based on what has happened over the years, the Minister of Interior, Atanas Semerdzhiev very clearly outlines this role, namely to cover what is ‘boundless’ and from a position of strength to attempt to solve the ills of the command-administrative system. According to gen. Semerdjiev authorities of the Ministry of Interior are transformed into ‘guardians and in many cases as crutches of some structures’³. State Security has been transformed by the Communist Party into a ‘second channel of feedback’ or a tool for regulating economic life within the framework set by the leadership of the party.

The issue of the development of Bulgarian society, politics and economy after the end of the World War II was foretold with the country’s involvement in the Soviet sphere of influence and its occupation by the Red Army. After September 9, 1944, in a relatively short period of time, radical transformations took place in all spheres of public life, the main purpose of which was the construction of a socialist Soviet-type system. These changes have accompanied the development of Bulgaria for almost half a century and their consequences are being overcome even today.

The rupture in the relations between Stalin and Tito in 1948 and the post-communist campaign against the Yugoslav Communist Party’s, gave an unequivocal signal to the other Eastern European Communist parties that Moscow would not allow the building of a political and economic model of socialism, different from the Soviet one. The total control over the economy is a key factor in

- 1 Here are some of the major works that have appeared in recent years where readers can find additional literature on the topic. See: Ludzhev, D. City of Two Epochs. History of the social groups in the Bulgarian cities in the mid-twentieth century, 2005; Vachkov, D. and Ivanov, M. The Bulgarian Foreign Debt 1944-1989. The Bankruptcy of the Communist Economy. S., 2008; Hristov, H. The Empire of Overseas Companies. S., 2009; Ivanov, M. Reformation without reforms. The Political Economy of Bulgarian Communism 1963-1989 C., 2012; Vachkov, E. The notions of the economy of the People’s Republic of Bulgaria as a source of nostalgia for communism - B: Bulgarian Communism. Debates and interpretations. C., 2013; Marcheua, I. Todor Zhivkov - the Way to Power. Politics and Economics in Bulgaria 1953-1964 г. C; Marcheua, I. The Policy for Economic Modernization in Bulgaria during the Cold War. C., 2016; Vachkov, E. Accidents and catastrophes. The Chronicle of Socialist Industrialization. C., 2018. It should be emphasized that the subject of this volume can be recognized in other editions of the Commission, which are directly related to the subject matter, namely: State security and scientific and technical intelligence. C., 2013; State Security and Tourism, S. 2014; State Security and Collectivization (1944-1959). C., 2015; State Security - Unions, Economic Life and Workers; C., 2015; State Security and Bulgarian Energy (1944-1991). C., 2016; State Security in Transport Structures (1944-1991). C., 2016; State Security and ‘the enemy with party ticket’ (1944-1991). C., 2017; State Security and State Confidentiality (1944-1991). C., 2018.
- 2 In 1947, there was a Production Department in charge of the sites in the economy within the I Counter Counterrevolution Division. In the following year, the service goes to Section B, where transport also takes place. The latter was later detached in division ‘D’. On March 22, 1949, Department B of the First Department of Commerce and Industry expanded and became a separate unit 4th to the State Security. In 1952, the Third Command for Combating Counter-Revolution was established, and two years later Unit III with five divisions responsible for the economy was established within. By Order No I-62 of January 7, 1963, Unit III of the Economic and Social Committee was included in the composition of Managing body II-SS as Section VI of the Economic and Social Committee. By Order No I-7374 of 31 December 1970, the Economic Department already assigned number X to the management structure. By Decisions of the Secretariat of the Central Committee of the Bulgarian Communist Party of 18 March 1982, a specialized management Unit ‘I’ for servicing the economy was established at the UGS-DS, and since 16 January 1986 it has been transformed into self-management. See references to f. 2 and f. 13 of the official archive of the Ministry of Interior.
- 3 See secret stenograph No. I-134 from a meeting of the board of the Ministry of Interior with the officers of the Second Chief State Security Service and the former Sixth Command of the State Security, held on January 20, 1990. ACCRDBGDDSBSTY-M, ф1, оп. 12, а.е. 992, 1-48 The document was published in: - ‘State Security - Structure and Basic Documents’, C., 2010.

strengthening the existence of the socialist system. Nationalization and privatization of all means of production, liquidation of private property, competition and the free operation of market mechanisms began.⁴ A centralized planned economy is directly commanded by the state. The assumption connected with the accelerated development of the industry is accepted, giving priority to the production of means of production rather than consumption. This necessitates the development of the heavy industry - mining, metallurgy, machine building, energy, chemistry etc.⁵ From Moscow, the economically absurd thesis of the autocratic development⁶ of the so-called national-democratic states has been imposed. According to it, these countries must produce everything their farms need, regardless of the raw materials they have, the technical potential, the capital resources and, last but not least, the industrial traditions they have. The assertion of Soviet party functionaries and economists is that these countries will be economically independent of the capitalist world. In fact, this idea sets the basis for building an absolutely uncompetitive economy that will evolve without meeting any requirements of world markets. Conditions are established for the appearance of very many imbalances in the planning-administrative economy.⁷

At the Fifth Congress of the Bulgarian Communist Party in December 1948, the decision was made that there was no other way to socialism but Soviet, and that the new system could be built only on the basis of the dictatorship of the proletariat in the ruling role of the Communist Party. As the main objective of the country's economic activity in the first five-year plan (1949-1953), the course of large-scale industrialization is determined. It is envisaged that by 1953 the ratio between agriculture and industry would change from 70:30 to 55:45. Following this policy, the plan puts 83% of all industrial investment in the heavy industry sectors.⁸

The ambitious goals of the first five-year plan for the transformation of Bulgaria into an agrarian and industrialized state in post-war conditions require significant external capital. Against the backdrop of the Cold War in 1946, Bulgaria was forced to reject US aid under the Marshall Plan and thereby suffer the consequences of its isolation from Western Europe in the form of opportunities for commodity exchange, technology and development.

The Council for Mutual Economic Assistance (CMEA), established in January 1949 in Moscow, opens to the Bulgarian economy an opportunity to obtain significant loans. At the initial stage of the development of the CMEA, no major processes of economic integration are envisaged, but rather of expanding trade between the Eastern bloc countries, regulating economic contacts with Western countries, and organizing a boycott of Yugoslavia. For these purposes, the idea of supporting the imports of the more underdeveloped countries into the line of mutual crediting is perceived. Thus, in 1949, Bulgaria received several commodities worth about 60 million rubles. The financial parameters of the loans are favorable for Bulgaria, but in reality not a small part of the machines and equipment imported from the USSR are not at a satisfactory technical level and do

4 In Bulgaria the nationalization is ubiquitous and covers even small workshops and shops. These processes took place in 1947-1953. As early as 1948, state property occupied leading positions in the industrial production and gave 81% of it. According to a ministerial commission of 16 July 1951, 6971 enterprises were nationalized in the country. A large number of former owners were left as technical directors, but soon, in connection with political repression, they were dismissed. See Marcheua, I. Problems of Modernization in Socialism - Industrialization in Bulgaria. B: - Studies on the History of Socialism in Bulgaria 1944-1989, C., 2010, p. 188

5 History of the People's Republic of Bulgaria. Regime and Society. Under the general editing of Ivailo Znepolski. S., 2009, p. 187.

6 The autocracy is related to the idea of 1924-1925 that the victory of socialism is possible in a separate country and that it is the USSR with its huge potential, in isolation. The Soviet recipe for economic progress includes a complete privatization of the economy, a full mobilization of all material, financial and human resources in dictatorship, a centralized planned outlook of these resources, resulting in a rapid growth of the foundations of a comprehensive industrial complex of industrial community. It implies the development of means of production and the postponement of the modernization of the production of consumer goods as in the classical capitalist model because it excludes the importance and functioning of the market for the means of production. Market functions are taken over by central administrative bodies, as well as by all public authorities and institutions that support mobilization, including through propaganda and repression of labor resources, including through the exploitation of the village. See Marcheua, I. The Problems of the Modernization in Socialism ..., p. 187.

7 Quotation by Vachkov, D. Accidents and Catastrophes..., p. 41.

8 See the Fifth Congress of the Bulgarian Communist Party 18-25 December 1948, Stenographic Protocol. T. 1 and 2. S., 1949 <http://politburo.archives.bg/component/content/article/43-knigi/1732--1825-1948> - Visited on 30.07.2018. From 1944 to 1989, the Communist Party has the opportunity to implement a policy of economic development directly linked to industrialization, which should also lead to social changes - building an urbanized society with the leading role of the industrial proletariat. The construction of the industrial society is also necessary for carrying out social engineering - creating a working class that is to support of the power of the Bulgarian Communist Party.

not meet the current requirements. The attempts by Bulgarian representatives to make some claims fail because of the refusal of the Soviet unions to discuss these issues.⁹

Of particular importance for the implementation of the Soviet model of industrialization are the first five-year repressions of the Bulgarian Communist elite, which are largely directed at the economic staff grouped around the personality of Traycho Kostov. Here, too, the Soviet experience is fully copied, as in its prism of economic downturn, it is not only the induction of any failure or the damage to technology or ordinary machinery that is meant. All economic dangers of the planning and administration economy, such as low production quality, poor planning, low labor productivity, the use of huge amounts of raw materials and energy, and many other objective shortcomings of the Soviet economic model are included in this term. In the ensuing processes against enemies with a party ticket, the state is deprived of the few economic specialists, as well as by the people who have accumulated some experience in managing the economy.¹⁰ Thus, on a very high level, the economic issues began to be settled by the Politburo or the Central Committee of the Bulgarian Communist Party.

During the second half of the 1950s, the policy of intensive industrialization and concentration of labor resources in cities led to significant economic growth. This process continued until the mid-1980s, albeit at a much lower pace. A significant industrial base is built, but it is largely unable to meet the demands of the global market for quality and efficiency of production and cannot respond adequately to the dynamically changing world economic situation.

During the 1960s and 1970s, a number of economic reforms were taken aimed at improving trade, productivity and quality, accompanied by significant economic experimentation – the so called ‘New system of planning and leadership of the national economy’. For some time in the 1960s and early 1970s, as well as the first half of the 1980s, the communist power overcame the immediate economic problems¹¹, but the changes remain only in the experimental phase, and the planned economy has not changed to a market one.

According to the vision of the Bulgarian Communist Party, the industrialization of Bulgaria should be an engine for the economic development of the country. It takes place automatically, initially in the scale of the national economy and subsequently by the ‘greenhouse conditions’ provided by the CMEA. Preferential prices in the socialist bloc contribute to the continued dominance of imported raw materials despite the efforts to develop its own raw material base for the industry. With the leverage of nationalized foreign trade, Soviet loans and cheap raw materials, the Bulgarian Communist Party has invested heavily in the capital-intensive industries of the mining, energy and heavy industries. The main priority sectors are those of the manufacturing industry, mainly machine-manufacturing, electronics, electrical engineering, chemistry. There the basic capacities are created, the main labor resources are attracted there, for the preparation of which secondary and higher technical schools have been established. The scientific and technical intelligentsia formed and the highly skilled workforce is one of the lasting effects of industrialization, along with advanced urbanization. Light industry has remained in the shadow of these priorities for a long time, experiencing mainly reconstruction, reorganization, and changes in governance. As a result, there is a persistent shortage of goods from this industry on the domestic market, which gives rise to persistent dissatisfaction with society.¹²

The reluctance of the ruling Communist Party to eradicate or reform a number of losing industries in the 1980s coupled with the inability of the economy to attract and use the financial capital needed for modernization leads to the accumulation of significant external debt. Maintaining artificially

9 People's Republic of Bulgaria from beginning to end. Under the general editing of Ivailo Znepolski. S., 2011, p. 138-139.

10 For more information on the matter see **Ivanov, M.** Reformation without reforms... C., 2012.

11 For more information on the matter see. **Ivanov, M.** Reformation without reforms... C., 2012

12 **Marcheva, I.** The problems of modernization during socialism..., p. 223-224.

low prices leads to a number of negative effects, including power supply regime and shortage of end-use goods. Towards the end of the decade, Bulgaria is in a situation where it is impossible to meet the financial obligations to creditors to repay this debt.¹³

In 1989, exports were almost entirely aimed at the countries of the CMEA and in particular the USSR. Free market conditions lead to a collapse in production and the economy as a whole. The latter is very clear from the words of the Minister of Interior gen. Atanas Semerdzhiev at a meeting of the Ministry of Interior Collegium held on January 20, 1990, where the structure and tasks of the future Constitutional Protection Service were discussed: 'Keep in mind that the economy is not working. I do not know what data will publish the statistics on the plan's implementation in January, but whatever the data, the real situation is deplorable.'¹⁴

*

* *

Part I

It is no coincidence that in the first years after the seizure of power by the Communist-dominated Fatherland Front the objects in the economy are served by the Manufacturing department, which is to the First unit for fighting counter-revolution. The main task of the unit is to investigate, search for and prevent all acts and forms of sabotage, injuries and diversions in the economic sector. In 1947, the office had 40 agents, 63 residents and 307 informants served by 7 lodgings. In a report dated December 20, 1947 to the notorious Isidor Zeev, the head of the service, it was concluded that a large part of the industrial enterprises went to 'financial dying' with the aiming to be dead when nationalization comes. Great withdrawals of money and taking away of stock in hand have been reported. Enterprises are burdened with administrative staff who receive salaries equivalent to those of all workers. (*See Document No 2 of the Collection*) In this regard, the following year, it is proposed to suggest to agents or informants of the service that they are responsible for all irregularities committed in their spheres. There is also a need to redirect agents to sectors not yet covered or vulnerable, as well as to new recruitments. (*See Document No 3 of the Collection*).

At this early stage of the work of security services, the first serious problems in their operation on the economy are emerging. The vast majority of operative workers and groups are still unaware of their sites and therefore cannot implement their activities accordingly and efficiently. It is not a matter of concern for the 'upbringing' of the agent, and the informants are recruited on an ideological basis, which makes them unproductive and frivolous. (*See Document No 4 of the Collection*)

The newly established Fourth Department of Economy was set up at the beginning of 1949 to prevent subversive activities, sabotage, diversions and economic espionage, as well as to disclose hostile activities in the national economy. (*See Documents No5 and No6 of the Collection*) But structural changes do not immediately lead to improved performance. The operative workers do not enjoy authority among their informants because they do not know the main production activity of the sites being serviced. The agents on their half (195 people in 1950), provide information only for individual acts of persons without having any specific links with them. There is also a shortage of lodgings. (*See Documents No7 and No9 of the Collection*)

¹³ See for instance. **Hristov, H.** Todor Zhivkov. Biography. C., 2009, p. 422-477.

¹⁴ See Secret Registry No. 134 from a meeting of the Collegium of the Ministry of Interior with the officers of the Second Chief State Security Service and the former Sixth Command of the State Security, held on January 20, 1990. ACCRDBGDDSBSTY-M, 1, op. 12, a.e. 992, par. 1-48; the document was published in: - 'State Security - Structure and Basic Documents' C., 2010. In the same year the largest investigation in the history of Bulgaria began - Case № 4/1990 known as the case for the economic catastrophe. In it the Chief Prosecutor's Office collected a number of strictly confidential and classified materials on economic policy in the period 1958-1989. Christov, X. The Secret Bankruptcies of Communism; C., 2007.

Another major weakness in the work is that the establishment of the contingent becomes formal, as a result of which many of the data obtained are not real. Often, the consequences are only recorded, because the agency-operative events do not always lead to the disclosure of the 'enemy' concept and its placement in the 'hands' of the services. The operational team is not interested in the enemy activities in the industrial enterprises because it has been easier to work under the objects coming for other channels. In almost all reports, cases are reported when corporate business records are reported under other channels and are not developed with regard to the economy. For these reasons, it is proposed that objects of particular interest to the economy are to be taken on a direct service rather than on a territorial basis. Attention is drawn to the fact that recruitment and meetings with agents must be conducted 'civilly', which is of great importance for their work and the quality of the information they would provide. *(See Document No 20 of the Collection)*

It is perfectly logical that in its operation the State Security reveals the following main categories of enemy contingents: 1 / persons from social backgrounds; capitalist firms and representatives and employees of capitalist legations; 2 / those who have completed their education in the capitalist countries; 3 / persons sanctioned by the people's power or generally speaking, all 'former people'. As a measure for improving the operational activities of the agents and informants, it is required that the recruitment of agents from the bourgeois specialists should in no way end by signing a declaration, no matter how strong the the discrediting information is. The purpose of this is that the operative worker can do everything necessary in order to receive qualitative and sincere information for a long time after the recruitment. It is ordered that the residences should be organized on a production basis, allowing the use of 'consultants' on certain issues. *(See Document No 19 of the Collection)*

In line with the hunting of enemies with party ticket, the economic downturns are attributed to enemy intelligence and their subversive activity against all branches of the national economy. For this purpose, 'anti-national elements inside the country' are used, which impede the implementation of production plans through disorganisation in the supply of raw materials and other materials, production of bad quality products accompanied by great waste, diversion etc. *(See Document No 16 of the Collection)*

Along with this, the other side of the coin is visible, namely the problems of ordinary people that accompany the construction of the industrial base in the country in the 1950s. Among them are the low-productivity and poor development of the industry, which are contributing to the creation of hidden unemployment among the rural population. These difficulties are exacerbated by serious shortcomings in the work of local authorities in meeting the material and cultural needs of people. State and cooperative trade is poorly developed. Often in stores, especially in the village, there are no essential necessities such as salt, gas, soap, etc. *(See Document No 18 of the Collection)*

In the first half of the 1960s, due to the 'unrealistic reporting of the operative atmosphere, the activity of the State Security authorities regarding the economy was undervalued and almost abandoned. In 1960-1961, some senior management at the Ministry of Interior even suggested discussing whether the State Security authorities should work at all in the economy. The latter imposed the intervention of the Communist Party of the Bulgarian Communist Party (BCP), which in its decision as of November 20, 1962 stated: 'The Ministry of Interior authorities, which are political state bodies, are intended to assist the Party in fulfilling its main political and economic goal – to complete the building of the socialist society and begin the gradual transition to a communist society. [...] To fight for the discovery and destruction of capitalist intelligence officers and their agents in the armed forces and labor service, in the special and especially important industrial and transport sites. To exercise control over the protection of

state and military secrecy in all ministries, agencies, institutions and enterprises in the country. [...] to disclose and frustrate the creation of counter-revolutionary organizations, subversive activities, sabotage, terror and enemy agitation, to disclose and dispose of hostile-criminal elements and their subversion.’ (*See Document No 24 of the Extended Electronic Version*)

Somewhere at that time, along with the establishment of Sixth Economic Unit to the Second Management of State Security, the two basic principles for organizing the agency’s operational-economic work on the basis of the accumulated practical experience - branch (linear) and territorial. According to the first one, the objects they are grouped in the departments of the Sixth Unit, depending on the nature and special characteristics of the given sectors and sub-branches. Thus, an operative worker has the ability to serve one or more similar industries. The second principle is used in those areas of the country where there is no focus of important economic sites in terms of vulnerability, concentration of ‘enemy elements’ and foreign intelligence interests. In this case, the operative worker serves all the objects on the territory of his area. In organizing the work there is a division of the objects into two groups and their gradation in importance. The first group covers all central planning, operational and procurement departments, CMEA, research and design institutes, finance, banks etc. It also includes all the most important sites in the country in the field of power engineering, military factories, machine-building, chemical and metallurgical enterprises, mining, geological surveys and rare metals, construction sites. Some major plants and factories in the food and light industry production, which produce is for export, are also included. In the second group of objects, the Stet Security operates only in the presence of signals and data for the conducting of subversive activity. These are labour cooperative farms, state agricultural farms, machines and tractors stations, less important objects of the food and light industry, domestic trade, mining, Labor and production co-operative and others. In objects with a greater concentration of hostile elements, for instance in construction, mining and geological surveys, the observation is carried out with agents from the same circles, as the latter do not trust the patriots. For all other tasks, as a rule, agents are recruited on a patriotic base. (*See Document No 25 of the Extended Electronic Version*)

During the mid-1960s in the country there are 30 national objects using 253 agents and the enemy’s contingent amounts to to 801 people. A significant part of the operational officers, apart from the national objects and other industrial enterprises, soem large areas, including some border zones are services as well. The latter distracts their attention and prevents them from working at full value on national objects. (*See Document No 20 of the Collection*)

In 1965, with the implementation of the new planning and management system, large business and trade unions were created. The Sixth Unit serves 150 objects, including a number of auxiliary ones - research institutes, supplying enterprises, organizations and enterprises from the cooperative sector, editorial offices and others. (*See Document No 23 of the Collection*). That year marks significant transformations in the Bulgarian economy. A number of intergovernmental committees, bilateral enterprises have been set up and there has been cooperation between differencnt production entities. The Bulgarian state concludes contracts with Western companies for the construction and equipment of factories. This is connected with visits of specialists, merchants and other representatives of the capitalist and underdeveloped countries. They show a great interest in the activities in line with the CMEA¹⁵, the new system for planning and management of the national economy, the structure and organization of the senior governmental bodies etc. (*See Document No 21 of the Collection*)

State Security reports that during the year the enemy’s activity was mainly expressed by hostile agitation, careless attitude to activities, in some cases, attempts at unsuccessful projects, in the construction sites and industrial enterprises there are attempts for acts of sabotage. The latter

¹⁵ Specifically, along this line and at that time, the State Security has 22 agents and 168 trusted links.

outlined the prerogatives of the authorities of the State Security Committee - they are investigating accidents at industrial, transport and agricultural objects of which it is reported to have enemy activities of the country, a thread for the health and safety of many people has been created. All other accidents are investigated by the Ministry of Interior authorities. In the cases of unclear accidents, the investigation is conducted by a group of investigators from the State Security Committee and the Ministry of Interior, with developments opened on both lines upon which coordinated and joint events take place. (*See Document No 30 of the Collection*)

At that time, the Sixth Unit has a great number of trusted links (869 people), which are a kind of reserve agents. Overall, there is no tendency for the agents to be replaced by trusted links, although there are those that are appropriately shaped as such. Trusted links are broken down into separate objects that get in touch with capitalist countries, confidential services, units in which employees work with classified materials with regard to the CMEA, in design offices, geological brigades, among specialists traversing to national objects, or those frequently visiting capitalist countries. (*See Documents No 24 and No 27 of the Collection*)

An analysis of the style and methods of work of the communists of the Tenth Primary Party Organization again draws attention to the problem of working with the agents. The tendency for most of them is to report on manufacturing failures and, to a very small extent, on the activity of the 'enemy' continues. In essence, it has not been worked with agents for the clarification of alerts, i.e. the the assistance as a main means has not been used. With regard to the handling of documents, it is concluded that many of them are too long and filled with 'nebulous formulations' and it is not clear what tasks exactly are placed and what is offered by the operative workers. (*See Document No 26 of the Collection*) Additional requirements are set to the educational and language preparation upon appointment of new officers in the Sixth Unit. They should have a higher education of economy, law or technical education and be fluent in Russian or to have some knowledge of a western language. (*See Document No 29 of the Collection*) During the last two years the tendency is 50% exactly in this direction. (*See Document No 32 of the Collection*)

In a report of business trip within 6 - 21 February 1967, with regard to the acquaintance with the counter-intelligence activities, some proposals are addressed at the KGB for removing from agents service of agriculture and forests and also some minor economic objects. Joint events are to be developed between II headquarters of KGB and II Management of State Security Committee with regard to the economy, with a view to jointly addressing certain tasks, and to invite a responsible KGB leader for advice and assistance. Along with the abovementioned, the operative worker also proposes a change in the structure and organization of the work in this direction in the State Security Committee and the creation of an Economic Management Department at the Second Management of the State Security Committee. (*See Document No 31 of the Collection*) The latter becomes a fact, but fifteen years later.

The problem of growing spying activities is similar to an avalanche. The country is visited by a growing number of foreign citizens on an annual basis. Many of them are allowed access to the military plants, which also have a civil production without being specifically coded. (*See Document No 50 of the extended electronic version*) The activities of the foreign citizens in the country continues to be a priority for the services. Those of whom data is received for conducting 'criminal activities' are shortly expelled from the country, and if it is not possible, this is used operationally. (*See Document No 35 of the Collection*) In 1972, Bulgaria's foreign trade turnover amounted to 5296 million BGN. Of this, 80.5% is with the socialist countries, and 19.5% with the developed capitalist NATO member states. Visits by Western citizens have increased nearly twice. Foreign traders quickly come into contact with Bulgarian citizens, carefully inspect them, and then conduct political and

ideological processing and finely retrieve the information they are interested in. The practice shows that the enemy intelligence is directed to persons of different social standing, morally and politically unsustainable, showing careerism, greed, personal ambitions. The processing and engagement of Bulgarian citizens initially takes place in the name and in the interest of the companies through the method of gradual attraction. Dear gifts and bribes, which are done on Bulgarian and foreign territory. At the same time, information is collected ‘in the dark’. It is concluded that the instructions for admission of foreigners in the country should be strictly observed, because the transmission of commercial and economic information inflicts enormous damage to the state. (*See Document No 46 of the Collection*) The conduct of any negotiations on directions concerning foreign trade interests without the knowledge, consent and participation of the Ministry of Foreign Trade or representatives of the respective foreign trade organizations is prohibited. (*See Documents No 17, No 28 and No 36 of the Collection*)

In the early 1970s, it was reported that the existing organization of counter-intelligence work with regard to the economy in the regional offices, was created according to the economic development of the country 15 years ago and does not correspond to the processes of consolidation in the national economy. It is therefore necessary to change the organization of activities. (*See Document No 42 of the Collection*)

With the subsequent organizational changes in the structure and the operation of the State Security in servicing the Bulgarian economy, the reader will have the opportunity to get acquainted with the next two parts of the documentary edition.

* * *

The documentary collection ‘State Security and the Bulgarian Economy 1944–1991’ Part I, comprises 47, and the extended electronic version 86 documents, arranged in chronological order. A list of original document titles is attached, and in a small number of them the title has been expanded for informational purposes. Each document has a short annotation and detailed claim details. In the absence of a date on the document, indirect links to neighboring documents from the archive unit are sought or correlated with other historical events for which information is available. The date of the compilers, as well as any other intervention on their part, is placed in square brackets. Among the documents there are several that are not published in their entirety, but some of them have been selected in order to give us synthesized information on the subject. In fulfilment of the requirements of the Law on Disclosing the Documents and Announcing Affiliation of Bulgarian Citizens to the State Security and the Intelligence Services of the Bulgarian National Army, sensitive information has been deleted in a minor part of the archive materials.

More than 150 archive units were reviewed for making the compilation, a significant number of which were of several volumes. The selected documents are mainly from the archives of the Ministry with the MoI as a source of information (АКРДОПБГДСРСБНА – М), as well as letter files preserved by the central and regional directorates of the Ministry of Interior from being destroyed.

CDDAABCSSISBNA

СПИСЪК НА ДОКУМЕНТИТЕ С АНОТАЦИЯ

1. Доклад за оперативния кадър, ръководството на агентурата, състоянието на обектите и работата с агентурата на 2-ра група на служба „Производство“, София, 21 октомври 1947 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 286, л. 1-3
Съдържа характеристики на оперативните работници и сведения за обслужваните обекти, които обхващат различни бранишове. Дава данни за броя на агентурния апарат – 4 агенти, 16 резиденти и 105 информатори. Към момента групата не разполага с явочна или конспиративна квартира, което затруднява функционирането ѝ.
2. Доклад за дейността на служба „Производство“ за времето от 5 май до 20 декември 1947 г., София, 20 декември 1947 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 285, л. 1-20
*Основната задача на службата е да проучва, издирва и предотвратява всички действия и форми на саботаж, вредителство и диверсии в икономическия сектор. Дават се данни за броя на агентурния апарат на службата – 40 агенти, 63 резиденти и 307 информатори, обслужвани от 7 явочни квартири. Към документа има 6 таблици, илюстриращи работата с агентурата.
Направени са изводи, че голяма част от индустриалните предприятия отиват към „финансово загиване“ с цел, когато стане национализацията да бъдат мъртви. Забелязва се голямо изтегляне на суми и изнасяне на инвентар. Предприятията са обременени с административен персонал, който получава заплати, равняващи се на тези на всички работници.*
3. Оперативен план на служба „Производство“ при отделение „Б“ за тримесечието април-юни 1948 г., София, 27 март 1948 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 428, л. 1-9
Като непосредствена и конкретна задача на службата е предвидено да се внуши на агентите или информаторите, че те носят отговорност за всички нередности извършени в техните ресори. Обръща се особено внимание на пренасочването на агентурата към все още необхванати или уязвими сектори, както и към нови вербовки.
4. Оперативен отчет на служба „Производство“ при отделение „Б“ при 1-ви отдел на Дирекция „Държавна сигурност“ за извършената работа през 1948 г., София, януари 1949 г.
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 426, л. 1-8
Обобщено е, че по-голямата част от оперативните работници и групите все още не познават обектите си, поради което не може да се развива планова и резултатна работа. Направен е изводът, че оперативните работници не се грижат за „възпитанието на своя апарат“. Информаторите се вербуват на идейна база, поради което се оказват непродуктивни и несериозни.

5. Заповед № 101-С/ 22 март 1949 г. на министъра на вътрешните работи, София, 22 март 1949 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 6, л. 1-3

Дава сведения за новосъздадения отдел IV-ти „Икономически“ към „Дирекция Държавна сигурност“. Очертаванеговите функции, правомощия и взаимодействието му със Стопанска милиция и криминалния отдел.

6. Справка за задачите, обектите на обслужване, структурата, организацията и състоянието на отдел IV-ти Дирекция „Държавна сигурност“, София, 1 август 1949 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 7, л. 1-8

Задачите на отдела се свеждат в най-обща форма до предотвратяване на вредителствата, саботажите, диверсиите и икономическия шпионаж, както и до разкриването на вражеската дейност в народното стопанство. Съдържа данни за щата на отдела и за провеждането на вербовките.

7. Отчетен доклад по изпълнение на плана на началник отдела на групите V-та, VI-та и VII-ма, отделение I-во, София, 25 март 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 197, л. 5-6

Констатира се, че агентурата е давала сведения само за отделни прояви на лица от обектите, без да има никакви конкретни връзки с тях.

8. Доклад за изводите от агентурно-оперативната работа на оперативните работници от отделение I-во, София, [март] 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 197, л. 1-4

Установено е, че оперативните работници не се ползват с авторитет сред ръководените от тях информатори тъй като не познават основната производствена дейност на обектите на обслужване.

9. Доклад за състоянието на агентурно-информационния апарат в отделение I-во, отдел IV-ти Дирекция „Държавна сигурност“, София, май 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 195, л. 1-15

Съдържа данни за броя (195 души), състава, политическата принадлежност и квалификацията на агентурата, както и за подбора, вербовката и използването ѝ. Съобщава се, че поради липса на достатъчен брой явочни квартири не може да се осигури конкретното ръководство на 100 секретни сътрудници.

10. Доклад за наличието на вражески елементи в обслужваните от отделението обекти, София, май 1950 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 195, л. 16-21

Отчетено е, че отделението обслужва 450 лица от „старите буржоазни специалисти“. Като се вземе предвид факта, че около 90% от специалистите са завършили образованието си в Германия, Франция, Англия и други капиталистически страни се предполага, че процента на вражеските лица е по-голям от показания.

11. Справка за дейността на врага по линията на икономиката, София, [септември] 1952 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 5, а. е. 13, л. 3-6

Посочено е, че вражеските разузнавания провеждат сериозна подривна дейност срещу всички отрасли на народното стопанство като се опират на „антинародни елементи вътре в страната“. Основно се действа по линия на възпрепятстване на изпълнението на производствените планове посредством дезорганизация в снабдяването със суровини и други материали, производство на лошокачествена продукция и даване на голям брак, диверсии и др.

12. Разкрити и ликвидирани организации и групи, провеждали вредителска и диверсионна дейност по линията на икономиката в страната, София, [септември] 1952 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 5, а. е. 13, л. 7

Документът предоставя цифрови данни в табличен вид.

13. Справка за положението по линия на икономиката в Благоевградски окръг, София, януари 1953 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 5, а. е. 34, л. 1-5

Отчетено е, че малоимотността и слабото развитие на промишлеността сопособстват за създаването на скрита безработица сред селското население в окръга. Посочените затруднения се засилват от сериозните недостатъци в работата на местните органи на властта по удовлетворяването на материалните и културно-битовите нужди на хората. Слабо е развита държавната и кооперативната търговия. Често в магазините, особено на село, липсват продукти от първа необходимост като сол, газ, сапун и пр.

14. Форми и методи на подривна дейност, използвани от капиталистическите разведки в нашата икономика – индустрия, строителство, търговия, планиране и други отрасли на икономиката, София, 8 юни 1954 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 620, л. 1-15

Очертани са основните форми на подривна дейност. В добивната промишленост това е непроучването на възлищните запаси, залагане на рудници на непроучени полета, неизрядна документация и др. В отбранителната промишленост се пускат в производство детайли или цели машини без изработен прототип или установена технология, което води до голям брак. Строителството на електрификационната мрежа и мощности се забавя посредством лошо изготвени проекти или некачествено изпълнение. Строителството се сблъсква със същите проблеми включително лоши и неритмични доставки на материали и некачествена поддръжка на машинния парк. В леката промишленост се разхищават огромни количества дефицитни материали, не се спазват изискванията за производство, което води до влошено качество на продукцията. По линия на вътрешната и външната търговия не се планират реално необходимите количества стоки и в едни райони се получава недостиг, а в други замразяване поради голямо натрупване. При финансите и планирането основният проблем са нереалните планове.

15. Доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа в обслужваните обекти от отдел III-ти при управление III-то ДС за 1955 г., София, 18 януари 1956 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1168, л. 1-29

Съобщава се, че вражеските елементи произлизащи от инженерно-техническия персонал провеждат предимно саботажна и вредителска дейност. Тази линия на поведение се вижда в проектантските организации, строителството, миннодобивната промишленост и в леката и хранителната промишленост. В провеждането на съботажни се уличават главно бившите индустриалци и приближените им от миналото лица. Други форми на вражеска дейност са шпионажа, вражеската агитация и разхищенията.

16. Щат за личния състав на отдел III-ти ДС – „Икономически“ през 1961 г., София, 6 октомври 1961 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1967, л. 3-6

17. Разпореждане № 101 на Министерския съвет от 30 март 1964 г. за някои мероприятия за опазване на търговската тайна от капиталистическите страни, София, 30 март 1964 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 1, л. 82-84

Забранява се на министерствата, ведомствата, изпълнителните комитети на окръжните народни съвети и предприятията да приемат представители на капиталистическите предприятия и фирми, да влизат в кореспонденция и да водят каквито и да било преговори с тях във връзка с доставката на машини, съоръжения, материали и други стоки без предварителното съгласие на Министерството на външната търговия. Подобни преговори ще се извършват от представители на министерството, респективно на съответното външно-търговско предприятие.

18. План за агентурно-оперативната работа на отдел VI-ти при II-ро управление на Комитета за държавна сигурност за първото шестмесечие на 1965 г., София, 29 декември 1964 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 44-52

Набелязани са мероприятия за подобряване на агентурно-оперативната работа в обектите представляващи интерес за проникване от страна на чуждите разузнавания. Предвижда се засилване наблюдението и разработката на чужденците от капиталистическите страни, придобиването на нова качествена агентура и др.

19. План за агентурно-оперативната работа на отдел VI-ти при II-ро управление на Комитета за държавна сигурност за второто шестмесечие на 1965 г., София, 2 юли 1965 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 53-64

Предвидено е да се организира отчетност, анализ и контрол на всички сигнали за вражеска дейност и произшествия, подозирани като дело на врага, сигналите по чуждите специалисти, за изтекли секрети, представляващи държавна тайна и проявен интерес на чуждото разузнаване към такива секрети.

20. Доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа в националните обекти, София, 6 октомври 1965 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 94-113

Отчетено е, че през годината в 30-те национални обекта се използват 253 агенти, а вражеският контингент възлиза на 801 лица. На значителна част от оперативните работници, освен националните обекти и други промишлени предприятия са дадени за обслужване и големи райони като някъде дори са включени и гранични зони. Това отвлича тяхното внимание и не им позволява да работят пълноценно в националните обекти.

21. Отчетен доклад за агентурно-оперативната работа на отдел VI-ти при II-ро управление на Комитета за държавна сигурност за 1965 г., София, 15 декември 1965 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 65-93

През годината са създадени редица междуправителствени комитети, двустранни предприятия и има коопериране на отделни производства. Българската държава сключва договори със западни фирми за строителство и оборудване на заводи. Това е свързано с посещения на специалисти, търговци и други представители от капиталистически и слаборазвити страни. Те проявяват голям интерес за работата по линия на СИБ, за новата система на планиране и ръководство на народното стопанство, за структурата и организацията на висшите ръководни правителствени органи и др.

22. План за агентурно-оперативната работа на отдел VI-ти при II-ро управление на Комитета за държавна сигурност за първото шестмесечие на 1966 г., София, 8 януари 1966 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 114-124

Поставен е акцент върху опазването на държавната тайна и секретите по линия на СИБ в обслужваните обекти.

23. Предложение за снемане от обслужване на маловажни обекти, София, 1 март 1966 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 159, л. 4-8

През 1965 г. с прилагането на новата система за планиране и ръководство са създадени големи стопански и търговски обединения. Отдел VI-ти обслужва 150 обекта, сред които и редица спомагателни – научни институти, снабдителни предприятия, организации и предприятия от кооперативния сектор, редакции и др.

24. Справка за работата с доверени връзки в отдел VI-ти при II-ро управление на Комитета за държавна сигурност, София, 28 април 1966 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 159, л. 9-12

Дават се цифрови данни за доверените връзки на разположение на отдел VI-ти, 869 души и тяхното разпределение по отрасли и линии. Не се наблюдава тенденция към подмяната на агентурата с доверени връзки, макар и да има такива, които по целесъобразност са оформени като такива.

25. Предложение за организиране на контраразузнавателната работа по специалисти и търговци от капиталистическите страни, посещаващи български заводи и учреждения, София, 6 юни 1966 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 159, л. 13-19

Набелязани са редица мерки своевременното разкриване на вражеските агенти и разузнавачи и за евентуалната вербовка на някои от тях за изпълняването на задачи на българските служби.

26. Доклад по някои въпроси на стила и методите на работа на комунистите от 10-та първична партийна организация – VI-ти отдел, II-ро управление КДС, София, 30 юни 1966 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 138-155

Отчетено е, че липсва системен и своевременен анализ на работата с агентурата. При направата на такъв веднага прави впечатление, че голямата част от нея информира за производствени неблагоприятия и в много малка степен за дейността на „врага“. Една проверка разкрива, че по същество за изясняването на сигналите не се работи с агентура, т.е. не се използва основното средство с помощта, на което следва да се водят делата. По отношение на работата с документите се заключава, че много от тях са прекалено дълги и изпълнени с „мъгляви формулировки“ и не личи какви задачи са поставени и какво се предлага от оперативните работници.

27. Докладна записка за състоянието на доверените връзки, ползвани от отдел VI-ти при II-ро управление КДС, София, 24 ноември 1966 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 159, л. 49-51

Доверените връзки са разстановени в отделни обекти, които контрактират с капиталистическите страни, в поверителни служби, в звена, където служителите работят със секретни материали и такива по линия на СИВ, в конструкторски бюра, геоложки бригади, сред специалисти обхождащи националните обекти или такива често посещаващи капиталистическите страни.

28. Заповед № 242 за установяване на по-добър ред при посещението на чужденци в производствени предприятия, научно-изследователски институти и др., София, 28 ноември 1966 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 159, л. 52-54

Чуждестранните граждани задължително трябва да бъдат придружавани от български специалисти, служители на съответните министерства, външнотърговски или други предприятия и организации само след разрешение на съответното централно ведомство.

29. Мнение за изискванията по образователната и езикова подготовка при назначаване на нови служители в отдел VI-ти при II-ро управление КДС, София, 26 януари 1967 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 260, л. 7-8

Изказано е мнение, че служителите на отдела трябва да притежават висше икономическо, юридическо или специално техническо образование, да владеят руски или да ползват западен език.

30. Бележки във връзка със справката на Управление „Противопожарна охрана“ при МВР за пожарите с неустановени причини, София, 6 февруари 1967 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 260, л. 10-12

Отбелязано е, че органите на КДС разследват произшествия в обекти на промишлеността, транспорта и селското стопанство, за които има данни, че са прояви на вражеска дейност, свързани са с безопасността на страната, засегнати са, или е била създадена заплаха за живота и здравето на много хора. Всички други произшествия се разследват от органите на МВР. При произшествия с неясен характер следствието се води от група следователи от КДС и МВР, като се откриват разработки и по двете линии, по които се провеждат съгласувани и съвместни мероприятия.

31. Докладна записка за изучаване на някои въпроси на контраразузнавателната работа по линия на икономиката в КГБ на СССР, София, 10 март 1967 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 201, л. 52-97

Дава сведения за структурата на Управлението за работа по линия на икономиката на СССР, за планирането на дейността му и взаимодействието с други подразделения и ведомства. По правило агентурата е безпартийна, но има включени и отделни членове на КПСС. Отделът отговаря и за космическите изследвания, понеже близо 80% от тях имат пряко отношение към отбранителната промишленост. В КГБ имат утвърдена практика за изпращане на офицери от така наречения действащ резерв (100 души) на работа в министерствата, отговарящи за военнопромишления комплекс. Описан е профилът на съветския агент по линия на икономиката. Той е семеен и добре владеец език. Няма достъп до секретни документи, но работи в обект, към който противникът проявява интерес. Поощрява се да развие у себе си качества като карьеризъм, склонност към лек живот и слава и да е неустойчив по идеологическите въпроси. След това вече се мисли как и къде, обикновено зад граница, да се осъществи контакт между него и съответния чужденец.

32. Доклад за работата на комунистите от VI-ти отдел по обслужване на икономиката, София, 22 март 1967 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 201, л. 1-14

Отчетено е, че 50% от състава на отдела се е попълнил през последните две години с хора с висше инженерно и икономическо образование. Обобщено е, че опитът на КГБ по линия на икономиката трябва да се изучи и да се приложи съобразно българските условия на работа.

33. Предложение за някои структурни изменения в отдел VI-ти при II-ро управление КДС, София, 23 май 1967 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 201, л. 17-24

Предложено е да се измени досегашната структура на отдела и той да се състои от 5 отделения като се извършат съответните промени в щата.

34. План за агентурно-оперативната работа на отдел VI-ти при II-ро управление КДС за второто шестмесечие на 1967 г., София, 30 юни 1967 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 201, л. 34-44

Дава информация, че в отдела се водят на пълно обслужване 79 обекта.

35. План за агентурно-оперативната работа на отдел VI-ти при II-ро управление КДС за второто шестмесечие на 1969 г., София, 1 юли 1969 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 360, л. 4-20

Залегнали са задачи по изясняване дейността на чужди граждани, преди изтичането на сроковете за пребиваването им в страната. Посочено е онези от тях, за които се получат достатъчно данни за провеждана „престъпна дейност“ да се изгонват преждевременно от страната, а при невъзможност това да бъде използвано оперативно. Набелязано е да продължи попълването на списъка на новопоявяващите се лица, изказващи се враждебно към мероприятията на народната власт при усложнена международна обстановка и при наличие на достатъчно доказателства да се вземат на определен оперативен отчет.

36. Заповед № 393 за осъществяването на външната търговия на НРБ, София, 18 октомври 1969 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 1, л. 79-81

Забранява се провеждането на каквито и да е преговори по направления засягащи интересите на външната търговия, без знанието, съгласието и участието на Министерството на външната търговия или представители от съответните външнотърговски организации.

37. Справка по доклада за някои тенденции в икономическото развитие на страната през 1970 г. и първото тримесечие на 1971 г., София, 2 юни 1971 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 10, а. е. 1562, л. 125-127

Съдържа данни за нарушения на плановата дисциплина, увеличеният разход на течни горива, влошеното използване на оборудването в някои производства, недостига и тежестта на квалифицирани работници.

38. Справка за задачите на Научния институт по проблемите на социалистическата икономическа интеграция, София, 23 март 1972 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-453, л. 6-7

Институтът събира и обработва информацията по проблемите на социалистическата икономическа интеграция и отношенията между социалистическите и капиталистическите страни.

39. Мероприятия за повишаване на икономическата квалификация на служителите от МВР, София, 3 април 1972 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 10, оп. 7, а. е. 434, л. 6-9

Изисква се управление „Кадри“ МВР да потърси съдействието на Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, съответните висши учебни заведения и институти и да се организира своевременното разработване на програмите, разпределението и набирането на слушателите от подразделенията. Обучението трябва да става с откъсване от работа до 30 дни и ще струва на бюджета 15 000 лв. за 1972–1973 г.

40. План за проверка състоянието на работата по установяването и наблюдението на потенциалния контингент на ДС в окръжните управления на МВР, София, 18 май 1972 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 20, оп. 1, а. е. 345, л. 6-9

Обхвата на проверката ще включва организацията на работата по контингента, включително картотекирането му, привеждането в пълна известност, неговото активно наблюдение и следене на движението му. Приложена е таблица за по-добро изучаване на контингента.

41. Препоръки за подобряване на работата по линия на икономиката, София, 3 август 1972 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 1, л. 39-41

Препоръчани са мерки за подобряване на работата съобразно програмата начертана на X конгрес на БКП.

42. Предложение за подобряване на организацията на работата в окръжните управления на МВР по линия на икономиката, София, 20 ноември 1972 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-736 т. 1, л. 12-40

Отчетено е, че съществуващата организация на контраразузнавателната работа по линия на икономиката в окръжните управления е създадена съобразно икономическото развитие на страната преди 15 години и не съответствува на извършващите се процеси на окрупняване в народното стопанство. Поради което е необходима промяна на организацията на работа.

43. Някои престъпления против икономиката на НРБ, София, 1972 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 11, оп. 1, а. е. 360, л. 2-44

Подробно са разгледани престъпленията срещу икономиката през призмата на Наказателния кодекс и съставите, касаещи шпионаж, диверсия и вредителство и опазването на държавната тайна. Подробно е разгледан и „търговския шпионаж“, който се характеризира със своята тоталност от към проявяван интерес и методи за осъществяването му. Обърнато е внимание на подкупите, безстопанствеността и сключването на неизгодни сделки, както и на престъпленията срещу държавния монопол на външната търговия, паричната и кредитната система.

44. Справка за взаимодействието между ДС и НМ по обслужването на икономиката и борбата против стопанската престъпност, София, 13 януари 1973 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 20, оп. 1, а. е. 343, л. 1-5

Отчетено е, че обмяната на информация между оперативния състав от ДС и НМ обслужващ икономиката не е добре регулирана, а взаимодействието в ежедневната работа е въпрос на самоинициатива. Агентурния апарат на ДС не подпомага достатъчно добре стопанската милиция в борбата срещу големите разхищения и организираните престъпления. Причината за това е от субективен характер и се дължи на ръководствата на окръжните управления, които не оказват необходимата помощ и контрол.

45. План за съвместните мероприятия, които ще се провеждат между отделение П-ро ДС и отдел Стопански НМ с цел подобряване и активизиране на агентурно-оперативната работа по линия на икономиката, Хасково, 10 април 1973 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 1, л. 59-60

Набелязано е на агентурата и доверените връзки на ДС по линия на икономиката да се поставят задачи, които интересуват отдел „Стопански“ НМ.

46. Доклад за подривната дейност на противника и състоянието на контраразузнавателната работа по линия на външната търговия, София, май 1973 г.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 56, л. 50-59

Отчетено е, че през 1972 г. външнотърговският стокообмен на НР България възлиза на 5296 млн. валутни лева. От него 80,5% е със социалистическите страни, а 19,5% с развитите капиталистически страни членки на НАТО. Посещенията на западни граждани са се увеличили близо два пъти. Чуждите търговци бързо влизат в контакт с български граждани, внимателно ги изучават, след което провеждат политическа и идеологическа обработка и фино извличат интересуващата ги информация.

47. Справка относно организацията на контраразузнавателната работа в окръжните управления на МВР в страната по линия на икономиката, София, б.д.

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-736 т. 1, л. 4-7

Отправено е предложение контраразузнавателната работа по линия на икономиката в окръжните управления на МВР да се преустрои и оперативното обслужване да става на обектов принцип.

LIST OF DOCUMENTS WITH ANNOTATION

- 1. Report on the operative cadres, the management of agents, the state of the objects and the working with agents of the 2nd group of 'Production' service, Sofia, October 21, 1947**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 286, л. 1-3
The report contains characteristics of the operative workers and information on the objects serviced, covering different industries. It provides data on the number of agents - 4 agents, 16 residents and 105 informants. Currently, the group does not have any fake or conspiratorial accommodation, which makes it difficult for it to function.
- 2. Report on the activity of 'Production' service within May 5 – December 20, 1947, Sofia, December 20, 1947**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 285, л. 1-20
The main task of the service is to investigate, search for and prevent all acts and forms of sabotage, injuries and diversions in the economic sector. Data is provided on the number of agents of the service - 40 agents, 63 residents and 307 informants served by 7 lodgings. There are 6 tables illustrating the work with the agency attached to the document. It has been concluded that a large number of industrial enterprises are going to 'financial dying' in order to become nationalized when they become bankrupt. There is a large amount of withdrawals and taking out of stock in hand. Enterprises are burdened with administrative staff who receive salaries equivalent to those of all workers.
- 3. Operational plan of 'Production' service to division B for the three months April-June 1948, Sofia March 27, 1948**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 428, л. 1-9
As an immediate and specific task of the service, it is intended to persuade agents or informants that they are responsible for any irregularities committed in their spheres. Particular attention is drawn to redirecting the agents to vulnerable or still not covered sectors as well as to new recruitments.
- 4. Operational report of 'Production' service to division B at 1st department of State Security Directorate for the activities implemented in 1948, Sofia, January 1949**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 426, л. 1-8
It has been summed up that most of the operative workers and groups still do not know their objects and therefore cannot develop a planned and efficient activity. It is concluded that operative workers do not care for the 'upbringing of their apparatus'. Informers are being recruited on an ideological basis, which makes them unproductive and frivolous.

- 5. Order No 101-C/ March 22, 1949 of the Minister of Interior, Sofia, March 22, 1949**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 6, л. 1-3
It provides information on the newly established IV Economic Division to the State Security Directorate. It outlines its functions, authorities and its interaction with the Economic Militia and the criminal department.
- 6. Reference on the tasks, the objects of service, the structure, the organization and the state of the division IV, State Security Directorate, Sofia, August 1, 1949**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 7, л. 1-8
The tasks of the division are reduced to the most general form to prevent hostile acts, sabotage, diversions and economic espionage, as well as to the disclosure of hostile activities in the national economy. It contains data on the full-time employees of the division and the conducting of recruitment.
- 7. Report on the implementation of plan of head of the division of groups V, VI, and VII, division I, Sofia, March 25, 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 197, л. 5-6
It has been established that the agents provide information only for some acts of persons on the sites, without having any special relations with them.
- 8. Report on the conclusions of the operational activities of agents from division I, Sofia, [March] 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 197, л. 1-4
It has been found that operative workers do not have an authority with their informants because they are not aware of the main production activity of the sites being serviced by them.
- 9. Report on the state of the agents and information apparatus in division I, IV division to the State Security Directorate, Sofia, May, 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 195, л. 1-15
It contains data about the number (195 persons), the composition, the political affiliation and the qualification of the agents as well as its selection, recruitment and use. It is reported that due to the lack of sufficient number of accomodated lodgings, the management of 100 secret associates cannot be ensured.
- 10. Report on the existence of enemy elements in the objects being serviced, Sofia, May, 1950**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 195, л. 16-21
It is reported that the division serves 450 persons from the 'old bourgeois specialists'. Taking into account the fact that about 90% of the specialists have completed their education in Germany, France, England and other capitalist countries, it is assumed that the percentage of enemy persons is greater than what is apparent.

11. Reference on the enemy's activities with regard to the economy, Sofia, [September] 1952

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 5, а. е. 13, л. 3-6

It has been stated that the enemy intelligence services are conducting a serious subversive activity against all the branches of the national economy by relying on 'anti-national elements inside the country'. Mainly, the implementation of production plans is disrupted through disorganization in the supply of raw materials and other materials, production of poor quality products and waste, diversification, etc.

12. Discovered and liquidated organizations and groups conducting hostile and diversion activities with regard to the economy of the country, Sofia, [September] 1952

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 5, а. е. 13, л. 7

The document provides numerical data in tabular form.

13. Reference on the status of the economy in Blagoevgrad region, Sofia, January 1953

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 5, а. е. 34, л. 1-5

It is reported that low productivity and weak industrial development are contributing to the creation of hidden unemployment among the rural population in the county. These difficulties are exacerbated by the serious shortcomings in the operation of local authorities in meeting the material and cultural needs of people. State and cooperative trade is poorly developed. Often in shops, especially in the village, there are no essential necessities such as salt, gas, soap, etc.

14. Forms and methods of subversive activities used by capitalist economies in our economy - industry, construction, trade, planning and other economic sectors, Sofia, June 8, 1954

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 3, а. е. 620, л. 1-15

The main forms of subversive activity are outlined. In the mining industry, this is the lack of study of coal reserves, mining of unplanned fields, poor documentation, etc. In the defense industry, parts or whole machines are manufactured without a prototype or established technology leading to a great waste. The construction of the power grid and power is slowed down by poorly designed projects or poor performance. Construction faces the same problems, including poor and non-rhythmic supplies of materials and poor maintenance of the machinery. In the light industry, huge amounts of deficient materials are wasted, production requirements are not being met, which leads to degraded production quality. Internal and external trade does not actually plan the necessary quantities of goods and in some regions there is shortage, and in other freezing due to high accumulation. In finance and planning, the main problem is the unrealistic plans.

15. Report on the state of the operational activities of agents servicing objects from division III to the 3d Management Office of State Security for 1955, Sofia, January 18, 1955

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1168, л. 1-29

It is reported that enemy elements from the engineering and technical personnel predominantly carry out sabotage and subversive activities. This way of conduct is visible in design offices, construction, mining and light industry and food industry. The former industrialists and their close associates are mainly accused of sabotage and subversive activities. Other forms of enemy activity are espionage, enemy agitation, and squander.

- 16. Staff of Economic Division III – State Security in 1961, Sofia, October 6, 1961**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 13, оп. 1, а. е. 1967, л. 3-6
- 17. Order No 101 of the Council of Ministers of 30 March 1964 on certain measures for the protection of trade secrets from the capitalist countries, Sofia, March 30, 1964**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 1, л. 82-84
It is forbidden for ministries, departments, executive committees of regional people's councils and enterprises to accept representatives of capitalist enterprises and firms to enter into correspondence and to conduct any negotiations with them in connection with the supply of machinery, equipment, materials and other goods without the prior consent of the Ministry of Foreign Trade. Such negotiations will be carried out by representatives of the Ministry, respectively of the respective foreign-trade enterprise.
- 18. Plan for the operational activities of agents of division VI to the 2nd Management Office of the State Security Committee for the first six months of 1956, Sofia, December 29, 1964**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 44-52
Measures have been identified to improve the the operational activities of agents at sites of interest for foreign intelligence penetration. Increased monitoring and development of foreigners from the capitalist countries, the acquisition of a new quality agents, etc. have been envisaged.
- 19. Plan for the operational activities of agents of division VI to the 2nd Management Office of the State Security Committee for the second six months of 1956, Sofia, July 2, 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 53-64
It is envisaged to organize accountability, analysis and control of all signals of enemy activity and accidents suspected as and act of the enemy, alerts of foreign specialists , leakage of information representing a state secret and interest of foreign intelligence in such secret data.
- 20. Report on the state of the operational activities of agents in the national objects, Sofia, October 6, 1956**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 94-113
It is reported that 253 agents were used in the 30 national sites during the year and the enemy contingent was 801. A significant part of the operational workers, apart from the national sites and other industrial enterprises, are given large areas to serve, including some border zones. This distracts their attention and prevents them from working with full capacity on national objects.
- 21. Report on the operational activities of agents of at division VI to the 2nd Managemnet Office of the State Security Committee for 1965, Sofia, December 15, 1965**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 65-93
During the year a number of intergovernmental committees, bilateral enterprises and is established and there is cooperation between different productions. The Bulgarian state concludes contracts with Western companies for construction and equipment of factories. This is related to visits by specialists, traders and other representatives from capitalist and underdeveloped countries. They are very much interested in the work of the CMEA, the new system of planning and management of the national economy, the structure and organization of the senior governmental bodies etc.

- 22. Report on the operational activities of agents of at division VI to the 2nd Management Office of the State Security Committee for the first six months of 1966, Sofia, January 8, 1966**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 114-124
An emphasis has been placed on the protection of the state secrecy and the secrets of the SMEA in the objects served.
- 23. Proposal for removal from service of minor objects, Sofia, March 1, 1966**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 159, л. 4-8
In 1965, with the implementation of the new planning and management system, large business and trade unions are created. Division VI serves 150 objects, including a number of auxiliary ones - research institutes, supplying enterprises, organizations and enterprises from the cooperative sector, editorial offices and others.
- 24. Reference on the activities of trusted links in division VI to the 2nd Management Office of the State Security Committee, Sofia, April 28, 1966.**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 159, л. 9-12
Numerical data is provided on the trusted links available to division VI, 869 people and their distribution by industries and lines. There is no tendency to replace the agents with trusted links, although there are ones that are appropriately shaped as such.
- 25. Proposal for organizing counter-intelligence activity on specialists and tradesmen from the capitalist countries, who visit plants and establishments, Sofia, June 6, 1966**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 159, л. 13-19
A number of measures have been identified for the timely disclosure of enemy agents and intelligence officers and the possible recruitment of some of them for the accomplishment of tasks of the Bulgarian services.
- 26. Report on some issues regarding the style and methods of operation of the communists from the 10th Primary Party Organisation – division VI, 2nd Management office of the State Security Committee, Sofia, July 30, 1966**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 202, л. 138-155
It is reported that there is no systematic and timely analysis of the work with the agents. When such an analysis is available, it is immediately noticeable that most of it informs about manufacturing failures and, to a very small extent, about the 'enemy' activity. One check reveals that, in essence, an agent is not working on the clarification of alerts, i.e. the primary means by which the cases are to be handled are not used. Regarding the handling of documents, it is concluded that many of them are too long and filled with 'nebulous formulations' and it is not clear what tasks are put and what is offered by the operative workers.
- 27. Report on the state of the trusted links, used by division VI to the 2nd Management Office of the State Security Committee, Sofia, November 24, 1966**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 159, л. 49-51
Trusted links are distributed into separate objects of operation that contract with capitalist countries, confidential services, units in which employees work secretly and SMEA staff, design offices, geological brigades, specialists travelling to national objects, or those who frequently visit capitalist countries.

28. Order No 242 for establishing a better system for the visits of foreigners in the industrial enterprises, research institutes etc., Sofia, November 28, 1966

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 159, л. 52-54

Foreign citizens must be accompanied by Bulgarian specialists, employees of the respective ministries, foreign trade or other enterprises and organizations only after permission is given by the respective central office.

29. Opinion on the requirements for educational and linguistic preparation for the recruitment of new employees in division VI of the 2nd Management Office of the State Security Committee, Sofia, January, 26, 1967

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 260, л. 7-8

An opinion was expressed that the employees of the division should have a higher economic, legal or special technical education; they should speak Russian or a good command of a Western language.

30. Notes with regard to the reference of the Ministry of Interior about the fires caused by unspecified reasons, Sofia, February 6, 1967

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 260, л. 10-12

It is noted that the State Security Committee authorities are investigating accidents at industrial, transport and agricultural objects which are reported to be hostile to the country's safety, which are affected or are a threat for the life and health to many people. All other accidents are investigated by the Ministry of Interior authorities. In the case of unclear accidents, the investigations are conducted by a group of investigators from the State Security Committee and the Ministry of Interior, with developments on both lines conducting coordinated and joint events.

31. Report regarding the study of some issues related to the counter-intelligence activity related to the economy of KGB of the USSR, Sofia, March 10, 1967

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 201, л. 52-97

It provides information about the structure of the management of the economy of the USSR, its planning and interaction with other divisions and institutions. As a rule, the agents are non-party, but among them are separate members of the Communist Party of the Soviet Union (CPSU). The department is also responsible for space research, as nearly 80% of them are directly related to the defense industry. The KGB has an established practice of sending officers from the so-called active reserve (100 people) to work in the ministries responsible for the military-industrial complex. The profile of the Soviet economic agent is described. He is married and fluent in a language. He has no access to secret documents but works in an object to which the enemy is interested in. He is encouraged to develop qualities such as careerism, a propensity for light life and glory, and to be unsustainable on ideological issues. After that, it is thought how and where, usually abroad, a contact to be established between him and the respective foreign citizen.

- 32. Report on the activities of the communists from division VI on servicing the economy, Sofia, March 22, 1967**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 201, л. 1-14
It is reported that 50% of the division's staff has completed in the past two years with people with higher engineering and economic education. It is summarized that the experience of the KGB on the economy should be studied and applied in accordance with Bulgarian working conditions.
- 33. Proposal for some structural changes in division VI to the 2nd Management Office of the State Security Committee, Sofia, May 23, 1967**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 201, л. 17-24
It is proposed to modify the current structure of the department so that it consists of 5 divisions by making the respective changes in the staff as well.
- 34. Plan for the operational activities of agents at division VI to the 2nd Management Office of the State Security Committee for the second six months of 1967, Sofia, June 30, 1967**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 2, а. е. 201, л. 34-44
It informs that 79 objects are fully served in the division.
- 35. Plan for the operational activities of agents of division VI to the 2nd Management Office of the State Security Committee for the second six months of 1969, Sofia, July 1, 1969**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 2, оп. 3, а. е. 360, л. 4-20
There are tasks to be clarified regarding the activity of foreign citizens before the expiration of the terms for their stay in the country. It is pointed out that those of whom enough data is received on 'criminal activity' are to be expelled from the country prematurely, and if it is impossible it has to be used it operationally. It is envisaged to continue filling in the list of emerging persons who are hostile to the events of the people's power in a complicated international environment and there is sufficient evidence to be taken on a certain operational report.
- 36. Order No 393 for the implementation of foreign trade in the People's Republic of Bulgaria, Sofia, October 18, 1969**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Xc) т. 1, л. 79-81
It is forbidden to hold any negotiations on directions affecting the interests of foreign trade without the knowledge, consent and participation of the Ministry of Foreign Trade or representatives of the respective foreign trade organizations.
- 37. Reference on the Report on some tendencies in the economic development of the country in 1970 and the first trimester of 1971, Sofia, June 2, 1971**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 1, оп. 10, а. е. 1562, л. 125-127
It contains data on violations in the discipline planned, increased fuel consumption, the worse use of equipment in some industries, shortage and turnover of skilled workers.
- 38. Reference on the tasks of the Scientific Institute on the Problems of Socialist Economic Integration, Sofia, March 23, 1972**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-453, л. 6-7
The institute collects and processes information on the problems of the socialist economic integration and relations between the socialist and capitalist countries.

- 39. Events for improving the economic qualifications of the Ministry of Interior staff, Sofia, April 3, 1972**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 10, оп. 7, а. е. 434, л. 6-9
The Ministry of Interior is required to seek the assistance of the Academy of Social Sciences and Social Management at the Central Committee of the Bulgarian Communist Party, relevant higher education institutions and institutes and to organize the timely development of the programmess, the distribution and recruitment of the listeners from the divisions. The training should be done with a break from work up to 30 days and will cost the budget of 15 000 BGN for 1972-1973.
- 40. Plan to check the status of the activities on the establishment and monitoring of the potential contingent of the State Security at the regional offices of the Ministry of Interior, Sofia, May 18, 1972**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 20, оп. 1, а. е. 345, л. 6-9
The scope of the check will include the organization of work on the contingent, including filing it, making it fully known, its active monitring and tracking its movement. A spreadsheet for better contingency study is attached.
- 41. Recommendations for improving the activities related to the economy, Sofia, August 3, 1972**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Хс) т. 1, л. 39-41
Measures are recommended for improving the operation in compliance with the programme outlined on the Tenth Congress of the Bulgarian Communist Party.
- 42. Proposal for improving the operation of the regional offices of the Ministry of Interior with regard to the economy Sofia, November 20, 1972**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-736 т. 1, л. 12-40
It is reported that the existing organization of the counter-intelligence activity in the regarding the the economy was created according to the economic development of the country 15 years ago and does not correspond to the processes of consolidation in the national economy. It is therefore necessary to change the organization of work.
- 43. Some crimes against the economy of the People's Republic of Bulgaria, Sofia, 1972**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 11, оп. 1, а. е. 360, л. 2-44
The crimes against the economy are examined in detail through the prism of the Criminal Code and the bodies concerned with espionage, diversion and harm, and the protection of state secrets. The 'commercial espionage', which is characterized by its totality from interest and methods of its implementation, has been considered in detail. Attention is paid to bribery, theftlessness and the conclusion of unprofitable transactions, as well as crimes against the state monopoly of foreign trade, the monetary and credit system.
- 44. Reference on the interaction between the State Security and the People's Militia with regard to servicing the economy and the fight against economic crime, Sofia, January 13, 1973**
АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 20, оп. 1, а. е. 343, л. 1-5
It is reported that the exchange of information between the operating staff of the State Security and the Peolple's Militia servicing the economy is not well regulated, and the interaction in the daily work is a matter of self-initiative. The State Security apparatus of agents does not sufficiently support the economic militia in the fight against major squander and organized crime. The reason for this is of a subjective nature and is due to the management of the district authorities which do not provide the necessary assistance and control.

- 45. Plan for the joint actions to be carried out between the 2nd State Security Office and the Economic Division, People's Militia for improving and activating the operational activities of agents with regard to the economy, Haskovo, April 10, 1973**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-7 (Xc) т. 1, л. 59-60

Tasks are envisaged to be assigned to the agents and State Security trusted links with regard to the economy, and which are of interest to the Economic division, People's Militia.

- 46. Report on the subversive activity of the enemy and the state of counter-intelligence activities in foreign trade, Sofia, May 1973**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, ф. 38, оп. 1, а. е. 56, л. 50-59

It is reported that in 1972 the foreign trade turnover of the People's Republic of Bulgaria amounted to 5296 million leva. Of this, 80.5% is with the socialist countries, and 19.5% with the developed capitalist NATO member states. Visits by Western citizens have increased nearly twice. Foreign traders quickly come into contact with Bulgarian citizens, carefully study them, then conduct political and ideological processing and finely retrieve the information they are interested in.

- 47. Reference on the organization of counter-intelligence activity in the regional offices of the Ministry of Interior in the country with regard to the economy, Sofia, б.д.**

АКРДОПБГДСРСБНА - М, VI-Л-736 т. 1, л. 4-7

It was proposed that the counter-intelligence work on the economy in the regional offices of the Ministry of Interior should be reorganized and that the operational service should be done on the basis of objects.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Лично-строго поверително

До Господина Началника на 1-ви отдел
при Дирекция Д.С.

Д О К Л А Д

за оперативния съдържание, ръководството на агентурата, състоянието на обектите и работата с агентурата на 2-ра група Сд. "Производство"

1. По път на групата се предвиждат 4 о.р които в процеса на работата се указаха недостатъчни и с новия бюджет е поискано увеличение. По нас то яжем по стария бюджет вакитни места няма.

2. Работата на групата е разпределена точно по предвидения за това план.

3. Обикните които завеждат о.р. са разпределени така щото всеки о.р. е удобен от Н-к службата като най подходящ за тази си работа.

4. Груповия началник следи за правилното обслужване на обекта от о.р. вербова лично представените лица от о.р. за вербовка от обекто които обслужва.

5. Характеристика на О.Р.

А/Цветан Георгиев Божков -женен с две деца, Член на РП/к/ от 1931 год. партино положение уредено. Бивш концлагерист и партизанин от 17 април 1944 год. Местожителство София, материално положение средно. Като служител изпълнителен и точен. Малко нервен който отчасти му пречи на работата. Добродушен и коректен в отношенията с другарите си. Службата носи добре и с необходимата сериозност. Понеже е нов служител нуждна му е постоянна контрола за забегване на грешки.

Б/ ГЕОРГИ МИХАИЛОВ ТОДОРОВ-образование 6 клас. Женен без деца. Член на РП/к/ от 1941 год. Партино положение уредено. Съден по ЗЗД и работил не легално в профсъюзите и РМС а така също и в РП/к/. Взел участие в въстанието на 9-и септ. 44 год. Местожителство София. Материално положение беден. В работата си изпълнителен и точен. Изпълнява навреме възложените му задачи, като гледа с нуждната сериозност на службата. Често пъти си позволява някои волюности в смисъла че решил да отиде на едно или друго място по своя лична работа отива въпреки възможна отсрочка. Има данни от които се вижда че той може да стане след време образец служител в ДС.

В/ИВАН ЙОРДАНОВ ВОДЕВИЧАРОВ-Образование средно, неженен. Член на РП/к/ от 1946 год. Партино положение уредено. Преди 3-и сеп. член на РМС при гимназията гр. Кюстендил. Особен политически активен няма. Местожителство София. Материално положение средно. Като служител има данни от които да се вижда че той може да стане добър о.р. обаче напоследък е обзет от една меланхолия която се дължи на любовни начала и му попречи много в работата. Последствие на тази меланхолия Водевичаров се изнерви и работата му изостава доста. Послушен е но особен интерес към службата не проявява. Настоящем е на лечение.

Г/ МАРИКА СТОЯНОВА ГРЪБЧЕВА-Образование 3-ти клас,меж.клас.Член на ГС от 9 септ. 44 год. а преди това съмишленичка.Партийно положение уредено Особен политически актин преди -и септ. нема.Рестожителство.София.Материално положение средно.По характер добра обаче малко привадила което " пречи на работата.Малко бавна в службата си в смисъл не точно на време претисна материалите си.Под строг контрол и търсене сметка за всичко извършено през деня мож да изчезне тази и нехайност към работата.Кажкиххх Морвна е и често по тази причина има не акуратно държане с началника си и другарите от групата.

6. Груповия Началник има план на ръководство и дава редовно инструкции по получените донесения.Всеко получено донесение се преглежда от Гр.Н-к преди да бъде преписано като неуждните работи се изхвърлят и се поставя задача в връзка с донесението.О.р. имат ежедневни планове или книги за работа които се преглеждат от гр.н-к и се въвеждат необходимите задачи по плана.Графиките на О.р. се проверяват редовно от гр. Н-к-които следи за редовните срещи с агентите.Срещите на о.р. с агентите се контролират.

Дисциплината в групата е сравнително добра.Съкращения и безпричинни отсъствия не са отбелязани.Личните отношения между о.р са коректни и другарски.Заповедта на Началника се изпълнява.Работното време не се оплътява рационално защото често о.р. върват своя частна работа.По това се вземат мерки.Културния условен на о.р. се издига посредством съвместни кръжони с останалите групи.

7.Състояние на Обектите.

Групата обслужва предприятия от разл.чен бранш и И-во на търговията, ведно с ВСС.В обслужваните обекти почти в кж всеки един има различни политически групировки, като БРСДП,БЗНС, Звено,но РП/к/ има решащо значение и влияние.До момента в обслужваните обекти не са забелязани нелегални групировки или спити за създаване на такива.Некои от обектите издават и свои печ тен органа като напр. и-во на търговията: "Търговия и производство"-Известия на Главната Бире цим на цените" "Фабрична Трибуна"-книжката О-ка "Вняжво" и др.Съгласно тримесечния план на групата се предават 5 предварителни агент. разработки.По настоящем има само две, а остелните три са предстоили защото се правят последни проучвания.За сега отно наблюдателни доскета на са заведени но ще се заведат три.Четерните доскета са на брси 17.сека предварителна агент.разработка се извърва по план.Целелостнообразни мероприятия нема.

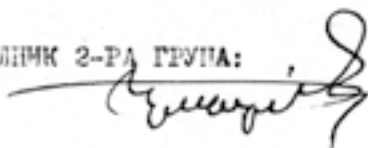
8. В настоящия момент групата разполага с един агентура от 4 агенти 16 резиденти и 105 информатори.Същата постоянно се увеличава с цел да проникне и в най затътените кътчета на обекта и с задача по възможност да бъде качествена.До сега има само един случай за изключване на агент по причина че аг нта се уплашил.Пораженията не са големи понеже провала беше своевременно локализиран.Почти всички обекти са осигурени с агенти в.На подобрене и квалификация на агентурата се дават редовно инструкции на о.р. в смисъл да им истакват ползата от техното сътрудничество да говорят с тех на политически теми и ги осветляват правилно по дадени въпроси и пр.

9.Пред всека насрочена среща о.р.преглежда доснето на съответния сътрудник прави сводка по предидното донесение за да иска изпълнението на възложената задача.До момента не са открити съгласно направените секретни проверки и проследявания агенти двуличници или предатели.Характеристики има на двима агенти.

Всички лични, литерни и работни досиета на групата са оформени с изключение на работни на които нема направени азбучници. Инструкциите на агентите са дават от о.р. по следния начин: секо получено донесение се преглежда на место /което е неудобно за момента понеже групата за сега не располага со явочна или коаspirативна квартира/и о.р. възлага задача на агента по донесението. Прешите станат по различни места на града предварително уговорени като донесенијата се дават от агента написани предварително от самиј него в дома му. Отношение на агентите към ДС за сега не може да се каже чо е благопритно но гледаат с известно страхопочитание на службата /на ДС/ дават се както казах и по горе непрестанно инсруци на о.р. да разговарјат с агентите на политически теми да ги осветляват правилно по тој, до изткват аргументирано заслугите на ОФ към народа ни и пр. Отношенијата на о.р. с агентите са внимателни и делови. До сега нема случај на прјателство от агентите или различни услуги искани от о.р. на агентите.

София, 21 октомври 1947 год.

НАЧАЛНИК 2-РА ГРУПА:

2

строго -поверително

М.В.Р.
Дирекция държавна сигурност
Отдел-I-
Служба "Производство"
20.-XII-947г.
София

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО ГОСПОДИНА
НАЧАЛНИКА НА -I- ОТДЕЛ.

A48 1

Д О К Л А Д

за дейността на служба "Производство" за времето
от 5. Май т.г. до 20.XII.т.г. - 1947г.

През гореказаният период от време, новосъздадената служба "Производство" при отдел -I- средна в началното си развитие, редица спънки от субективен характер. На първо място комплектуването на малобройния кадър, обучаването му с оглед правилното обслужване на промишленото стопанство, зае значително време. Явиха се и обективни причини, като неподходящо помещение, липса на инвентар и пр. с които службата успешно се справи. Имаща, като основна задача да проучи, идири, а главно предотврати всички действия и форми на саботаж, вредителство и диверсии в економическия сектор, службата трябваше на първо време да разучи основно 2. год. стопански план, с оглед установяване на командните височини и се насочи към тях, за да гарантира безприпятственото им реализиране. Службата трябваше също да разучи основно първостепенни индустриални предприятия, да усвои тяхния стопански оперативен процес, под светлината на специфичностите им обуславящи се от тяхната организационна -функционална същност. През гореказаният период от време службата установи, че обслужваните обекти, въпреки заплануването им в 2 год. народостопански план не бяха в една хармонична връзка. Стимулът за печалба се още се явяваше, като производствен фактор в индустриалния сектор. Постоянното развитие на производството в рамките на плановете предвиждания, не можа да постигне резултата, обществения продукт да отива в полза само на трудящите се, а допусна в множество случаи да отива в полза на паразитиращата класа. Не можа да се постигне също, пълно изолиране на паразитно-спекулативния капитал от стопанството. Верно е, че командните височини на капитала на много места бяха заети, обаче не премахването на частната собственост върху средствата на производство в индустрията специално, стана причина на много места 2. год. народостопански план да не бъде изпълнен. Организирането на трудовите сили и ръководството на предприятията намират пълно отражение в общия стопански план. От друга страна народостопанския план за да изпълни своята задача трябва да обхваща всички предприятия, дейности и отрасли, като не може по своята целесъобразност да не почива върху планирането на отделните предприятия, които са в частни ръце. На второ място планът трябва да навлезе в всички подробности с оглед постигане на постоянни подобрения в производството, което не бе налице. На трето място необходим е всеотрастен контрол, който може пък да се осъществи, когато има централно разпореждане на средствата за производство, наличните материали сурови и спомагателни, трудовите сили, финансовите ресурси, което отсъстваше през гореказания период от време. Дори върху източниците за финансирането на плана, били те кредитни, собствени, бюджетни не се упражни необходимия контрол, което даде безпорно своето отражение върху реализирането на плана. При така дадената обстановка, да се говори за постигната максимална рационализация и икономии в материали и труд е изключено. Когато ще разглеждаме дейността на обслужваните стопански обекти в светлината на 2. год. народостопански план, без да отричаме голямото значение на обективните стопански условия за неговото осъществяване или неизпълнение

трябва да признаем, особено при нашата конкретна обстановка, решителна роля, която изигра субективния фактор, характера на отечествено фронтовската общественост, за резултатите на плана. Личните качества, политическа принадлежност и ръководство на командните стопански министерства.

МИНИСТЕРСТВОТО НА ИНДУСТРИЯТА И ЗАНАЯТИЯТА

Министерството се възглавяваше от звенар и службите в същото се използваха за вербовка на членове за партията "звено", без да се държи сметка за политическия и морален лик, настоящ и в миналото на хората. От данните с които разполага службата се установява, че по вече от 68 служители са назначени ~~на~~ това министерство след като са били изгонени от други министерства, държавни учреждения и войската, като фашисти, реакционери и опозиционери. Най вече такива случаи на изгонени ~~като~~ фашисти и назначени има от министерството на финансите, където по списъци могат да се наброят по вече от 30 лица. Всички тези лица биваха назначавани след като приемаха членството на "звено". С един такъв прогнил, политически неблагонадежен кадър вместо ръководство на индустрия, се получи корупция и саботаж. Министерството на индустрията с право бе наречено от гражданството "Акционерно дружество от глутница хайдуци". Запланирани бяха от министерството нерентабилни предприятия, отпускани бяха от същото редовни наряди на незапланивани предприятия, забавяха редовни наряди, при разпределяне на такива, се пренебрегваха съществени строежи за по маловажни такива и пр. От задържаните двама началници на отделения : текстилно и хранително, Борис Ник. Георгиев и Иван Вас. Тинчев се установи, че съдите не зависимо от обстоятелството че са раздавали множество наряди на незапланивани предприятия, са получавали голями подкупи. Така Борис Георгиев с писмо № Т-п-33-1796 от 1.XI. т.г. предава на фабрика "Копринена индустрия" - София 400 кгр. памук, прежда, която е предназначена изключително за задоволяване нуждите на чорпаната индустрия, която поради липса на материал уволнява 250-300 работника. Отпуска също на занаятчииското предприятие "Фердинанд Терзиев" систематически прежди, близо 4 тона, без ~~предприятието~~ да е планирано, като получава подкуп над 250.000 лв. С писмо № 45-8950 дава наряд три тона памук на трикотажна фабрика Н. Варсано, макар последната да не е планирано предприятие. Дава също с писмо № 890 3 тона памучна прежда на Габровската фирма "Стефан Хр. Стефанов" без да е планирана. Отпуска е също бои, през главата на химическото отделение и пр. Началника на хранителното отделение Иван Тинчев отпуска определеното количество от 89 тона брутова захар вместо за направата на мармелади, както е било планирано, на предприятия не планирани, технически негодни, за направата на сиропи. Цялото производство е било констатирано, като недоброкачествено. Същият дори е планивал предприятия, като "Шевкулов" - Пловдив пригодено за производство на мармелади да произвежда червен пилер, без да притежава инсталации за това. Планирал е също предприятието "Бекас" - гара Чевски да произвежда местни консерви, когато същото няма инсталации за това. Планирал е също предприятията "Бор", "Темпо", Яни Киряков" и пр. да произвеждат желатини и конфитюри без да са произвеждали някога такива, пренебрегвайки планирани напълно пригодени предприятия. Индустрията планира също и полузанаятчийски предприятия напр. "Туткалзам" да получава направо наряди от декстрин и гликоза по личното разпореджане на м-р Дилков. Директора на индустрията д-р М. Герасимов е отпускал също множество наряди на незапланирани предприятия, като е резолирал заявления на ръка напр. на фирмата "Делта", "Лис" и пр. Няма никакъв ефикасен контрол по отношение на качественоста на производството, както и по изразходването на материалите. Има множество случаи когато дадени материали се преостъпват или продават на други предприятия, отпусканите материали за строеж на фабрики, служат за строеж на жилища и вили напр. случаите с ф-ки "Никола Ст. Рачев", "Беров" и пр. Много често материалите са били оставяни на развала, както е случая с ф-ка "Фей" където една от най ценната чуждестранна вълна се е развалила на тавана, Никола Николов от Дупница заявява пък, че наводнение му е отвлекло пет тона захар и пр. Голяма част от индустриалните предприятия отиват към финансово загиване. Така през 1946 година 192 индустриални предприятия са преклчили балансите си с обща загуба 488,311,192 лв.

СТР. 3

Това се дължи на обстоятелството, че предприятията умишлено водят към финансов крах, като капитали системно се изтеглят, други се внасят на места, където не следва да се инвестират и "замръзват", увеличиха се умишлено производствените разходи, назначиха се административни чиновници предимно канцеларски персонал, който глата по големи разходи вуми отколкото работниците и пр. Така административния директор на ф-ка "Платно" - Моллов освен редовната си заплата от 45.000 лв, получава добавъчни възнаграждения от 80.000 лв. Това е направил, като уредил на всеки произведен метър плат и килограм да му се плаща по 1 лв.

Наред с корупцията в министерството се ширеше и саботаж, покровителствуван от министъра. Председателят на съюза на текстилната индустрия, чедто е говорил на м-р Лилков за нередностите в текстилното отделение, на което той отговаря "остави го". Консервната индустрия е подала мотивирано изложение относно нередното разпределение на 550 тона захар за производството на мармелади. На него ~~Лилков~~ Лилков е сложил следната резолюция "Това, което е извършило хранителното отделение е оперативна работа и Вие не можете да се месите в нея". В заключение може да се каже, че болшинството от служителите в министерството са дошли на работа едни да приемат рушвети, други да облагодетелствуват тяхни познати или предприятия към които са причислени на "тайна" заплата, други с оглед да създадат връзки и се включат впоследствие, като ръководители на предприятията които са улеснявали, други да използват връзките и отпочнат частна търговия. За отбелезване е, че между министерството на индустрията и търговията на базата на корупцията се е явило съботване, така едва когато предприятията спират, м-вото на индустрията се обръща към външна търговия за доставка на машинни и части. Те от своя страна, пращат бизки свои некомпететни, налага се изпращане на нови комисии и в резултат спират съответните предприятия за продължително време.

ИНДУСТРИАЛНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Общо за индустриалните предприятия може да се каже, че те се ръководят по начин, когато стане национализацията, да бъдат мъртви. Наред с назначението в тях на огромен канцеларски и роднински чиновнически кадар, в голяма част от предприятията се забелезва тегления на големи суми и изнисяния на инвентар. Индустриалното производство съгласно данните за периода от януари 1947 до октомври 1947 г. по 2 год. стоп. план е изпълнен с 68.6%. По тримесечия производство през второто и третото тримесечие е по голямо от първото. Металната индустрия е изпълнила плана за десете месеца с 48.3%. Електропромишленната индустрия с 32.9%, хранителната с 54.3%. По отношение на металодобиването от запланнираните олово производство по плана 1800 т. производството за десете месеца е достигнало с мъки 358 тона или изпълен е плана с 19.9%. По отношение на чугуна -запланирано 2500 тона произведено е 650 тона. По отношение машиностроенето на земеделски такива запланнирани са по плана 30 вършачки - произведена е ЕДНА. Вместо 200 помпи -произведени са 650. Редосеялки вместо 300 -произведени са 137. Плугове вместо 2.800 - произведени са 889. Фуражомелки вместо 111 произведени са 889.

ИНДУСТРИАЛНИ МАШИНИ
Стругове вместо 290 произведени са 69. Шепингмашини вместо 40 произведени са 12. Бор машини вместо 11 произведени са 67. Автоклави вместо 30 произведени са 4.

ЕЛЕКТРОПРОМИШЛЕННОСТ.

Електромотори вместо 980 произведени са 40. Трансформатори вместо 680 произведени са 233. Електрически крушки вместо 600 хил. броя -20 хиляди броя. Радиоапарати вместо 2.300 - 150 броя.

ПАМУЧНА ИНДУСТРИЯ.

Най слаба е чорапната където плана е изпълнен с 50.3%

БЪЛНЕНА ИНДУСТРИЯ

Общо изпълнение на плана 60.6%. Най слабо е производството в камгарните предачници 33%.

АА 4

КОНОПО -ЛЕНЕНА ИНДУСТРИЯ

Плана е изпълнен с 51.5% .

Като причини за неизпълнение на плана са и :

1. Липсата на работници в Габровския и Барненски районни.
2. Липсата на внос на тел за даради от Швеция
3. Липса на редовна електрическа енергия особено през м.м. август и септември, в Плевенска област- Габрово и Плевен.
4. Липса на бои и трансмисионни каиши.

КОЖАРСКА ИНДУСТРИЯ

Свински табан хастар плана е изпълнен с 23%. Говежди юфт плана е изпълнен с 52%. Свински юфт плана е изпълнен с 49%. Неизпълнението на плана може да се обясни и с липсата на хромови соли необходими за производството, както и липсата на мешини. У селяните се намират несъбрани около 200-300.000 броя оскубани кожи. Липсата на организация и апарат ще пропиее това имущество.

ОБУВНА ИНДУСТРИЯ

От запланараните 300.000 броя обувки ,произведени са 189 хиляди чифта.

СТРОИТЕЛНА ПРОМИШЛЕННОСТ.

Плана е изпълнен с 77.7%

~~СТЪКЛАРСКА ИНДУСТРИЯ~~ СТЪКЛАРСКА ИНДУСТРИЯ

Стъкла за прозорци плана е изпълнен с 60.8% . Лампени шпета 67%

ХИМИЧЕСКА ИНДУСТРИЯ

Плана е изпълнен с 73.7%

Най зле е изпълнен плана на безиро - лаковата индустрия с 33% ,минерални масла с 37% . Овъглителна 15% причини ,че дирекцията на горитене може да обезпечи на тази индустрия дървен материал.

СИН КАМЪК

Вместо да се произведат 1000 тона ,произведени са 12 тона. Плана е изпълнен с 1.2% .

АНИЛИНОВ БОИ

Вместо 840 тона произведени са 156 тона или 19%.

ХРАНИТЕЛНА

Плана е изпълнен с 54.3% -главно поради слабото земеделско производство от суната и сланата. На второ место главната дирекция на вътрешната търговия не направила никакви усилия да снабди тази индустрия с суровини. Така напр. главната дирекция на снабдяването чрез своите главни разпоредители на месо и зеленчук смени производствените планове без да се съгласува с ВСС, като насочва сурови продукти за производство на стоки, които тя смета за по подходящи. Напр. грозде определено за гроздова мед се раздава за гроздов мармелад. Запланараните количества риба и месо не се дават на консервните фабрики.

Консервна индустрия- растителната е изпълнена с 29.5% . Местни консерви плана е изпълнен с 18% . Захарна индустрия плана е изпълнен с 22%

Неизпълнението се дължи ,както на лошата организация по събиране на цвеклото така и на суната отчасти.

При ~~вжжж~~ горската индустрия липсва изобщо отчетност.

Производството на бетонно жезло е с 30-40 по малко поради невнасяне достатъчно количество магнезитови тухли. Много от машините биха се произвели в страната, ако се внасят достатъчно количество комплектно метали. От внесените химикали, могат да бъдат снети от вноската листа , химикали за около 1 милиард лева ,като се организира производството им в съществуващите предприятия. Важното е ,че се прави много малко за използване на нашата индустрия. Дори и занаятчииското производство ,което се покровителствуваше дава в известни отрасли следното изпълнение на плана : ~~Креватно производство~~

Креватно производство плана е изпълнен с 1.5% за куетки и пружини. За печки плана е изпълнен с 3% . Домашни мебели плана е изпълнен с 21% Коли и каруци плана е изпълнен с 5.-% . Памучни чорапи 17% ,трикотаж 13% .

Най голямото-препятствие за изпълнение на плана е саботьорското отношение на индустрияците и някои занаятчи, които имат пасивно отношение.

5 ДД

Също и въпросът за трудовата дисциплина и правилното разпределение на вносните материали не бе осъществен през гореназания период. Въпреки, че М.И.З. създаде специален отдел за контрол върху качеството и изработването на суровини и спомагателни материали, подобрене в качеството на индустриалните стоки още няма, а напротив има влошаване. Също и отчет за дейността си този отдел до сега няма, макар и ВСС да и изисквал ежесечно такъв.

Изпълнението на плана по индустриалното строителство общо е 47.3%.

Строеж на тежка индустрия плана е изпълнен с 23.3%. При строеж на лека индустрия плана е изпълнен с 21.1%. По плана ще останат недовършени следните фабрики на брой 17:

1. Азотно торовият завод -ф
2. Ф-ка за химическа преработка на дърва в Гилският манастир
3. Дървопреработвателна инсталация комбинат "С.Дамянов"
4. Две керамични фабрики.
5. Химически комбинат инж. "Данков"
6. Три текстилни фабрики
7. Каучукова фабрика "Гизлавед"
8. Хладилно консервен комбинат на гара -Копиловци
9. Военния хладилник в София
10. Две консервни фабрики в Видин и "Минкова махала"
11. Макаронена фабрика на централния кооперативен съюз
12. Екстрационна инсталация за масла на Цено Луканов
13. Млекопреработвателна централа "Сердика"

От тях смята се, че ще бъдат завършени през 1948 година азотно -торовия завод, консерво хладилния комбинат "Минкова махала" и комбината в гара ~~Копиловци~~ "Копиловци" и текстилната фабрика.

М.И.З. не съумя да организира изграждането на новите големи индустриални предприятия "Солоподем" за производство на калцинирана сода и сода каустик, завода за производство на серна киселина и фосфорни торове. Стопанолепрен и валцов завод. Фабрика за бубини и ф-ка за реакторни и резервни части.

По плана бяха предвидени за стопански строежи 900 милионна лева;

Не бяха доставени и отпуснати достатъчно количество строителни материали. Внесени бяха незначително число машини и съоръжения за индустрията. С изключение на азотно торовият завод нито един от останалите заводи - железно добивния валцов завод, завода за тракторни и автомобилни части, химическия комбинат не са започнати, макар и да са запланирани и да е предвидено през 1947 година за строеж на тях 900 милионна лв.

Налага се през 1948 година да се започне тяхното строителство, което ще значи фактическо провеждане на индустриализацията на страната. Индустрията не само не е строила през настоящата година, но не е могла даже да възтанови износеният машинен парк. Така от 21 дарака в вълнената индустрия работят само 3. А тези в памуко -предачните фабрики са изхабени, което влошава качеството на преждата и скоро ще спрат да работят. Книжната индустрия ако се внесат смукателни валове ще се увеличи производството с 10 до 15%.

ХАРАКТЕРНОСТИ ПО ОБСЛУЖВАНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

Трябва да се отбележи, че обслужваните предприятия от ДДС в София са изпълнили възложените им планове по 2. год. стопански план с изключение на военните. В финансово състояние предприятията са обременени с големи задължения. Така напр. ф-ка Саръиванов е направила за кратък период от време задължения в размер на лв. 19.550.879 лв. Ф-ка "Платно" само през настоящата година са изтеглени 6.933.842 лв. Лишавайки гореназаните предприятия от оборотни вредства собствениците, затрудняват същите в снабдяването им с наряди и от друга страна, принуждават ги да минат към кредит, който пък обременява продукта с заплащани лихви и пр. Управлението на предприятията е слабо. Десетки станове стоят мъртви поради недоставяне на суровини, совалки, пикери и пр. Дори доставените совалки от Италия на ф-ка "Фортуна" на брой 1500 се указаха, както много скъпи, така също и по долнокачествени от местните производство. Явно бе, че сделката е сключена с единствена цел да се изнесат долари с които се заплащаха тройно по скъпо доставените совалки.

В ф-ка "Фуртуна" и "Глория", поради неправилно доставяне на суровини, ежедневно стоят в бездействие по няколко часа, а някои път цели смени от 40 до 50 стана. Фабриците дават шкарто по-вече от обичайното. Не се доизкарва преждата до край от калемите и цевите. Общо взето машините не се стопансват добре. Така в ф-ка "Фуртуна" изгоряха осем малки електромоторчета и два голями по 30 конски сили. В ф-ка "Беров" също имаме изгаряне на електромотор от 30 конски сили. В ф-ка "Платно" три изгаряне на мотори и два локални пожара и т.н. Електрическите инсталации са също занемарени, което става причина за спирания на машини и пожари. Охраните се комплектуват все още от недъгави и възрастни хора. Предприятията са обременени с административен персонал, който получава ~~книжките~~ заплати, равняващи се на тези на всички работници. Напр. в "Фуртуна" административния персонал в сравнение с този преди 9. IX. 44 год. е увеличен два пъти. Бр. Сърбиванови плаща на работниците 240.000 лв. месечно, а административния персонал получава ежемесечно 200.000 лв. Като се има предвид, че директора само си е писал наднормено производство в размер ~~книжките~~ на лв. 70.000 лв. през месец април може да се представи човек, как се ограбват предприятията. Ф-ка "Рила" държи 14 души чиновника в един склад на улица "Сердина", без същият да работи. В същата фабрика има и един излишен майстор. В обслужваните предприятия се срещат голямо число полицаи, бивши офицери уволнени за фашистка дейност, както и лица членували в бившите фашистки ~~книжките~~ партии. Вт службата са взети и на обслужване предприятия в които има чужди капитали. Представителите на тези капитали са чужденци, резиденти на чуждото разузнаване. За съжаление трябва да се отбележи, че ОРПС не е на нужната височина. Не е могъл да се наложи, да затегне трудовата дисциплина, не се провежда правилно разяснителната работа, вследствие на което из предприятията се ширят всевъзможни слухове.

ВОЕННИ ФАБРИКИ -София.

Същите не са изпълнили плана си. Това се дължи на слабата техническа и административна организация. Не се полага грижа за снабдяване на предприятията с материали, поради което бездействуват цели отделения. Среща се също обременяващ административен персонал. Техниците и инженерите в военно свързаната фабрика с изключение на двама са фашисти, враженски настроени срещу властта. Там са отбелезани саботажки, като счупване на електрически чук, отливане на дефектни бутала, изработване на дефектни материали за строителство напр. брави. Срутване на една новопостроена постройка. За всички тези случаи, се установи че прека вина имат само инженерите и началника на фабриката. По изработването на предметите липсват отчетности. Така напр. ф-ката работи осем тонни железни стълбове за дирекцията на електрификацията и не може да даде броя на изработените стълбове. Системно се крадът поверителни планове на важни военни предмети. Изработени бяха множество миночистачни апарати, които се указаха негодни и които оцетиха фабриката с милионни левове. Между работниците и началничият апарат липсва всекакво сработване. Враженските елементи тук не са прецистени въпреки важноста на обекта. Средат се открито враженски изказвания. В връзка с тях две лица са въдворени. Има чести кражби, като един случай е предаден от службата на криминалната милиция.

ОБЩ СЪЪЗ НА ИНДУСТРИЯТА И КЛОНОВЕТЕ ПРИ НЕГО.

Същите представляваха едно обединение на индустриалците за защита на тяхните интереси. Същите се противопоставиха организирано против закона за незаконно забогателите, както и намалението на цените на индустриалните стоки. Главният секретар на общия съюз на индустриалците член на ВПХ Атанас Неболиев бива използван за ходатайства срещу възнаграждения от страна на индустриалците. Назначил е на работа в съюза близки на ликвидирани, както и немски агенти. Напр. Георги Славов -гестаповец, Мирослав Ганчев разузнавач от Кавала и др.

Постепенно съюза се е обърнал на едно посреднишко бюро, между м-вото на индустрията и индустриалците. Всички гешефти стават с благословията на съюза. Същите съюзи, като реакционни креации, са разпространители на слухове и враженска пропаганда. Напоследък съюзите подушили, че ще бъдат разтурени и крадът инвентар.

КРПОПЕГДСРБМА	1
чл. 31, ст. 6	
от ЗДРОПЕГДСРБМА	
Дата изготвено: Секретар: /	

Характерното за министерството на ~~електрификацията~~ е, че липсва координация между службите, които в много случаи се дублират, при което отделни служители заемат отговорни постове се месят в работите на другите стараяйки се да запазят за себе си по голяма зона на влияние, което се отразява извънредно пакостно при управление на службите и ги дезорганизира. Благодарение на лошата организация в счетоводството не може да се упражнява финансов контрол, а и от там ефикасен стопански такъв. Това дава възможност на недобросъвестни служители да злоупотребяват с държавните имущества. Счетоводството не си е уредило на време множество сметки с различни фирми доставчици, което става причина да се забавят доставките, а не рядко са случаите, когато поради тези неуредици фирмите отказват да работят наряди. По вече от два месеца се протакат преговорите за възлагане направата на трансформатори на фирмите строителки само защото не могат да се справят с новосъздаденото положение в връзка с последните наредби за образуване на цените. Това положение ще се почувства осезателно, когато напролет нуждата от трансформатори ще стане критична. Материалното отделение също не може да се справи както трябва с доставките на материали и за това строителните служби трябва много често сами да се грижат за това, което пак ги отделя от преката им задача - строежа. Относно доставките от чужбина господства пълна анархия, постоянно се изпращат служители на командировки с безплоден резултат. Същите пътуват без оточнени проекти за доставка и закупват това, което могат да намерят. Характерното за началстващият кадър е, че никога не санкционират подведомствениците си даже при най груби провинения. Има случаи на криминални престъпления, които се закриват с мотив, да не се изложи името и пристига на дирекцията. Напр. откритите кражби на магазинери при военна рампа-силда на гл. дирекция на електрификацията. Магазинера при централното управление. Шофьорите от гаража на министерството и пр.

При станали аварии, или неудачно изпълнение на някоя техническа задача, се изпращат анкетни комисии, които вместо да дадат обективна оценка замазват работите и оправдат уличените. Случаят с сивсането на яза в централа "Трайчо Костов" - Мездра. Събарянето на фурната в язовира "Камен проход". Неправилното проучване и лошото монтиране на електроцентралата на язовир "Васил Коларов". Пропущането на стената при изравнителния басейн село Кричим - електроцентралата "Въла" и пр. Трудовата дисциплина в Министерството е под всякаква кришка. Работното време не се оплъгнява. Наличният персонал в голямата си част излишен, не дава никаква отчетност на работата си. Няма никакъв контрол по възложените задачи. Забелязано е голямо прехосване на материали. Така напр. работилницата за трансформатори "Бешков" от две години получава материали от електрификацията на стойност над 15. милионна лева и никой до сега не е поискал да провери, каква част от материалите са изразходвани и какво количество отива за направата на даден трансформатор. Същото положение е с останалите фирми строителки "Бек", "А.В.Г.", "Георгиев" и пр. За последното спомага обстоятелството, че липсват технически размерни и качествени норми. Също липсва отговорност за несвършване на дадена срочна работа за причинени загуби на държавата поради небрежност, некомпететност или бюрократизъм. Никой не се интересува как се строи, достатъчно е книгите формално да са в ред. Така напр. язовира "Васил Коларов" се строи по нареждане на инж. Калбуров без отговорници от страна на гл. дирекция на електрификацията, като за такива остават проектантите проф. инж. Димо Велев и инж. Г. Гичев, които получават за изготвяне на генералния план 9.050.000 лв. за технически съвет 150.000 лв. плюс дневни по 4.000 лв. А когато се потърси отговорник липсва такъв. При такова едно ръководство на министерството на електрификацията се получиха следните резултати по изпълнението на двегодишния народостопански план. Данните обхващат периода от 1.I.47г. до 30.XI.47г.

Общо електрификацията е изпълнила плана с 44.1%. Ново строителство плана е изпълнен с 44%. Разширение на мрежите плана е изпълнен с 42.7% Жилишни сгради плана е изпълнен с 57.2%. Важни обекти:

Ново строителство - електрически централи общо плана е изпълнен с 43.9% Парна електрическа централа "Марица II" е изпълнила плана с 31.2%. Парна електрическа централа "Перник II" е изпълнила плана с 39.4%. ТЕЦ "Надежда" е изпълнила плана с 38%. Парна електрическа централа "Асеница" е

изпълнила плана с 85·8% . Фактически обаче средствата за този обект са изразходвани без да е сполучил строежа.

Трансформаторни подстанции плана е изпълнен с 9·18% .
 Подстанция "Мездра" - 110/20 кв. е изпълнила плана с 3·2% . Далекопроводи строежите са изпълнени общо 29·1% /110 кв/
 Курилово - Мездра далекопровод е изпълнил плана с 38·4% . Далекопровод Мездра - Червен Брег е изпълнил плана с 20·4% . Курилово - Плавдив плана е изпълнен с 34·8% . Русе - Разград плана е изпълнен с 28·8%

Далекопроводи 60 KV. плана общо е изпълнен с 9·3% .
 Видима - Габрово плана е изпълнен с 24·2% . Възлови станции общо плана е изпълнен с 47·5% . Трафопостове общо изпълнение на плана 89·8% . Административни сгради, складове и пр. общо плана е изпълнен с 38·5% . Инвентар общо 24·6% . Електропромишленост общо изпълнение на плана 10·2% . Разширение на парна електрическа централа "Адрия" - Бургас, плана е изпълнен с 27·2% . Разширение на водна електрическа централа "Кричим" плана е изпълнен с 50·2% .

Между многото различно естество причини способствували за неизпълнението на народостопанския план за 1947 година могат да се посочат следните :

Липсата на строителни материали, като цимент, желязо, метали и пр. което можеше да бъде отчасти избегнато, ако субективния фактор, ръководството, бе на висотата си . Дирекцията на външната търговия не можа да снабди своевременно електрификацията с необходимите материали. Не склчи навреме сделки, като забави плащането на уредени такива, което от своя страна забави доставянето им.

На второ място съществува неправилно разпределение на материали от гл. дирекция на разпределението, като се даваха материали, на по маловажни предприятия за сметка на по важните. Отбелезани са случаи, когато се изпращаха желязо на даден обект не съответстващ на необходимия размер.

Често строежите се забавяха от кръстосаните превози на БДК. Невъзвездането на трудовите норми, както и неравномерното разпределение на трудовите кадри също указва своето влияние за неизпълнението на плана. Имаше случаи, когато трябваше да се вземат работници чрез дирекцията на сигурността и изпратят в Димитровград за да довършват електроцентралата "Марица". Частния сектор, който успя да се здобие с материали заплащаше по големи надници и се здобиваше с работна ръка. Докато закона за организиране на техническия кадър се забави и правилника излезе през месец октомври, когато строежите бяха на привършване. За запланираните обекти липсваха детайлни планове, което даваше възможност на строителите да прикриват всички нередности, дори и саботажки. Решителна роля изигра и бюрократичното отношение на изпълнителите на строежите и тези, които следваха да упражнят контрола. Не се използва също капацитета на нашата индустрия, както и наличните местни условия за набиране на работна ръка, материали и пр. Въпроса за икономия на липсващите строителни материали не бе поставян. Не се проучиха възможностите на нашата индустрия за производство на някои машини, за които се изнасят ценни продукти. Липсата на държавен контрол, който да упражни проверка по изразходваните средства за строителството, въз основа на които се изчисляват процентите по изпълнението на плана, доведе положението да има случаи, когато средствата предвидени на плана са изразходвани и фактически плана би трябвало да бъде реализиран, а се указва, че дори една десета не е изпълнен.

Голяма част от започнатите строежи се извършват без детайлни планове, което довежда до множество грешки.

През отчетния период са отбелезани следните нередности и саботажки; в по голям размер: В Годечка околия бяха развити болтовете свързващи бетонната с дървената конструкция на далекопроводите вследствие на което тока бе прекъснат. В Долни Пасарел Софийско, далекопровода бе изключен от прекъсвача от неизвестни лица, вследствие на което селата в продължение на три денонощия бяха без ток. В Койнаре едната турбина от централата бе изкарана от строя, поради стопяване на носящия лагер. Установи се, че по време на монтажа тръбите за маслената уредба не са били почистени от пясък. Същото явление се констатира и при новостроящата централа "Марица" в град Димитровград, където в всички лагери на новостроящата се електроцентралата се констатира пясък. Ненавременното почистване на същите

би възприятствувало строежа най малко за осем месеца. На спомени тези саботаж, последните очаквани части, са докомплектване на централата бяха унищожени при ж.п. катастрофа. Изравнителния басейн на водна електрическа централа "Кричим" след дълг строеж и завършен се оказа дефектен. Стената пропуска голямо количество вода и има опасност от срутване. По горният строеж са изразходвани над 100 мил. лева. Едни от най-големите икономически нередности, преко действащи на Софийското осветление се срещат в електроцентраля "Курило", където ремонтите не се провеждат добре. Допусна се избиване на парен котел, понеже заведущия ремонтанта, при наличността на азбестова материя, поставя на котела като гарнитура, обикновен картон, който избива и изкарва котела от строя за три дена в продължение на което индустрията не работи. В София, бе допуснат кантон "Апаренсов" да направи късо съединение, което причини спиране на тока, а също и предизвика изгаряне на генератора в централа "Бояна".

Трябва да се отбележи, че в сектора електрификация се срещат множество служители, уволнени от армията като фашисти дори и такива съдени по народния съд. Вражни обекти, като "ТЕЦ" - Надежда, централа "Курило" в София служба "Далекопроекти", материално снабдителния отдел при гл. дирекция на електрификацията се ръководят от открито враженски елементи

БИВША ГЛ. ДИРЕКЦИЯ НА ПРИРОДНИТЕ БОГАТСТВА И МИНИТЕ

От плана на ВСС за производството на камени въглища, руди и нерудни изкопаеми за 10 месеца на 1947 година установяваме, че плана е изпълнен по следния начин:

КАФЯВИ ВЪГЛИЩА

1. Лигнитни плана е изпълнен с 54.8%
2. Кафяви въглища плана е изпълнен с 78%
3. Черни въглища плана е изпълнен с 48%
4. Антрацити плана е изпълнен с 62%

РУДИ

Оловни цинкови плана е изпълнен с 79.9%
 Пирити плана е изпълнен с 73.9%
 Медни - плана е изпълнен 83.3%
 Железни - плана е изпълнен с 85.9%

НЕРУДНИ

Каолин плана е изпълнен с 88.2%
 Гипс плана е изпълнен с 84.7%

Производството в мините все още минава под знака на масовата и безразборна експлоатация. Строи се също лошо. Липсват детайлни планове и проектите се приготвят непълно и неточно, което дава възможност, да бъдат видоизменявани от техниците по техното собствено усмотрение.

Между заплануваните жилищни обекти трябва да се отбележи, скъпият строеж на 2. директорски жилища в Димитровград, за които мините са заплатили, всеко едно по 11.500.000 лв.

Като характерен белег за лошото стопанисване на частните мини може да се посочи случая с Бургаските мини "КАРАБАИР" и "СВИНСКА ГЛАВА" в Блвенско. Миньорите се качват на скелети и така копаят, а има чести срутвания на скелети и живота на работниците не е осигурен. Мините са просто разграбени, като "Карабаир" е била наводнена.

Като характерност за мини "Перник" може да се посочи производството на чугун. От заплануваните 2.500 тона произведени са 650 тона. От месец март пеща не работи поради липса на електроди. Напоследък е внесена електродна маса, но пеща още не работи.

БИВША ГЛ. ДИРЕКЦИЯ НА ВОДИТЕ

Още през месец януари 1947 година Съветският хидролог проф. Алтовски откри кризата в всички язовирни строежи, вследствие на лошо проведените геоложки проучвания. През месец септември 1947 година инж. Даксел Хофер от Швейцария дойде да потвърди същото.

10.

В брой 904 от 15 август т.г. Министра на електрификацията Семека - ров направи следните изявления за главните четири язовира в страната, а именно: "Росица", "Тополница", "Васил Коларов" и "Георги Димитров".

За язовира "Росица" в изявленията на г. Министра се казва: "Строежа на язовира "Росица" е в пълен ход и той ще продължи и за в бъдеще. Язовира "Росица" се изгражда по план, който няма да претърпи съществени изменения." В връзка с горното следва да се изтъкне, че строежа на язовира "Росица" не е в пълен ход. В стенографния протокол от 28.1.т.г. на конференцията в дирекцията на водите проф. Алтовски изтъква, че геоложките проучвания се натъкват на сериозни затруднения, които и станаха причина да се спре работата. Няма установена язовирна стена, а самият проект на хв стената в съгласие с данните по протокала трябва да се поставят на повторно проучване.

Работят се проекти с варианти, стена масивна, каменосипна, насипна и пр. Търси се целесъобразно изместване на стената нагоре по течението. Господина Министра нареди лично да се извикат специалисти допълнително от Москва и Швейцария, които да се признават върху всички проучвания относно избора на местото на стената и нейния вид. Самият доклад на проф. Алтовски по геоложкото проучване говори за съществено изменение на плана. В края на месец септември от Швейцария пристигва поканения инженер Дакселхофер, който обиколи язовирите "Росица", "Георги Димитров", "Васил Коларов", "Пасарел", "Тополница" и "Студена".

По отношение язовира "Георги Димитров" инж. Дакселхофер се произнесъл благоприятно. За язовира "Росица" Швейцареца се е произнесъл, че следва да се измести, защото иначе изнедадите ще бъдат по големи. По отношение на "Тополница", "Пасарево", "Студено" Дакселхофер е заявил, че са добре проучени геоложко. Положението на язовира "Васил Коларов" е също сериозно. Это близо 12 месеца вече язовира, "Росица" чака своето разрешение. Понастоящем е пристигнала четиричленна комисия начело с проф. Моисеев, която проучва този язовир и ще даде своето заключително мнение. Същите лица са едни от най компететните в СССР. Независимо от застоя на строежа, този язовир претърпя и две аварии. На 25.VI. т.г. при наводнение яза на язовира биде откъснат в двата си края, вследствие на което са произлезли щети на стойност 60.000.000 лв. Въпреки констатацията, че "стихията" е виновна за това, причината е само лошото техническо изпълнение на яза. Но безпопен начин се установи от комисията по горния повод, че всеко приливане на яза има за неизбежен резултат, неговото откъсване, което не биваше да бъде допустната. Скоро стана ново откъсване, което също не биваше да бъде допустното. Стана и наводняване на една яма, където са ставали проучванията. Главният технически директор инж. Кантаржиев, след станалите аварии, биде преместен в язовира "Студена", където съгласно комисията начело с гл. инспектор Милчо Петров констатира редица нередности. За "Росица" има и различие между плановите на инж. мелiorатор и строител. Инж. строител предвижда напояване на 260 хил. декара, докато друг инженер мелiorатор предвижда 500 хил. декара. От друга страна самият язовирен синдикат предвижда напояване в размер на 360 хил. декара, което крайно недостатъчно.

СЪГЛАСНО ДАНИТЕ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА 2. ГОД. СТОПАНСКИ ПЛАН "РОСИЦА" ПРИ ВСИЧКИ СТАРАНИЯ И ИЗЯВЛЕНИЯ Е ИЗПЪЛНИЛА ПЛАНА С 27,7%
Обаче по отношение заплащането на заплатите плана е изпълнен 100%.

В връзка с заповед № 1247 от 20 юни т.г. бе извършена ревизия на баланса на водния синдикат "Росица", в резултат на което се установи, че има излишъци на материали в размер на 12.199.574 лв. които не са били записани в описа. От друга страна са констатирани недостиги в материали в размер на лв. 1.044.369 лв. Констатирано е било, че не са били отбележани и изнесени разходи в размер на лв. 2.885.739. Балансовата сметка "временни сметки" показва дебит в размер на 30.273.928 лв. Тази сметка изразява главно авансиране и неоправдани суми за покупки на материали за извършвана работа, заплащане надници и пр.

158 44

ЯЗОВИРА ТОПОЛНИЦА

В изявленията си г. Министра Секеларов казва: " Ние сключихме договор с една чехославашка фирма, която пое задължението да изгради язовир "Тополница". Трябва да отбележим, че договора не е влезъл в сила за да тече срока на изпълнението. Фактически обаче, нито договор се сключи, нито се прекара задължения от чуждестранна фирма да изгради язовира. Изявленията на Министра остават само за негова сметка. Истинат е, че се проигра по вече от една година време по строежа на този язовир, въпреки на очевидните данни, че същият без помощта на специалисти няма да се изгради.

ЯЗОВИРА ТОПОЛНИЦА Е ИЗПЪЛНИЛ ПЛАНА ЗА 1947 год. С 27*8%
 В връзка с заповед № 1247 от 30 яли т.г. е извършена ревизия на баланса на приходите и разходите, на водния синдикат язовира "Тополница" за 1946 год. В доклада е казано, че отчетността на материалите за 1946 г. не е правилно организирана. В приходо разходите се констатира нарушения. Поради горното управителния съвет на язовира не е до сега освободен от отговорност. Налага се също и ревизия на мелiorативния проект, като вместо предвидените 240.000 декара за напояване, се предвидят 300.0000 декара. Напоследък се констатира и един саботаж в язовира. Така майстора на 26 год. село горна Глоговина Радомирско умишлено е оставил три дупки не запълнени, върху свода на тунела, като ги е зазидал отпред и е замаскирал дупките с цимент. По горния случай се води следствие, което не е завършено.

ЯЗОВИРА "КАМЕН ПРОХОД" - "ВАСИЛ КОЛАРОВ"

По горния язовир бе извършена анкета и се констатираха редица нередности, не зависимо от обстоятелството, че същият язовир не е напълно проучен геоложки. Плана за 1947 год също не е изпълнен

Язовира "АСЕНОВИЦ" е изпълнил плана за 1947 г. с 13*5%
 Язовира "ЛУДА ЯНА" е изпълнил плана с 62*5%
 Язовира "ДРАГОВИЩИЦА" е изпълнил плана за 1947 г. с 54*1%
 Язовира "ПАНИЧИЩЕ" е изпълнил плана единствено 100%
 Язовира "Малък искър" е изпълнил плана с 30%
 Язовира "ГЕОРГИ ДИМИТРОВ" е изпълнил плана с 58*5%
 Язовира "Студена" е изпълнил плана с 66%.

Всички запланирани язовири в страната са 18 на брой но за другите няма още данни, но по предварителните сведения положението е по лошо от горното.

Кризата в язовирното и мелiorативното строителство е тежка и следва да привлече вниманието на отговорните фактори

МИНИСТЕРСТВО НА ТЪРГОВИЯТАА/ ВЪТРЕШНА ТЪРГОВИЯ - ДИРЕКЦИЯ НА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО

Установи се, че партината организация не е на нужната височина.

От друга страна и служебното ръководство не бе на нужната височина. Това даде в резултат поява на корупция, като през отчетния период се констатираха редица случаи на използване на служебното положение за корупция. Гл. директор др. Говедарски не бе в състояние да се справи с работата. Донесени му нередности за отделни лица не бяха наказани. Благодарение пак на корупцията в министерството на индустрията, яви се едно сръботване между персонала на същото и този на дирекцията на разпределението в резултат на което плана по снабдяване на населението бе изпълнен по следния начин:

/съгласно таблица № 22 от изпълнението на плана за 1947 г. относно разпределението на строителните материали, храна, облекло и пр./

Захар плана изпълнен с 30%
 ориз плана изпълнен с 37%
 фасул пвана изпълнен с 15*2%
 обувки плана изпълнен с 41%
 цървули плана изпълнен с 66%
 трикотаж плана изпълнен с 44%

ASJ

Млечни продукти плана изпълнен с 59.7%
 Зеленчуци плана изпълнен с 77.2%
 Яйца плана изпълнен с с 34%
 дървен строителен материал плана е изпълнен с 61.3%
 бетонно желязо плана е изпълнен с 17.1%
 Безир и лакове плана е изпълнен с 11.9%
 сода каустик плана е изпълнен с 29.4%
 стъкла за прозорци плана е изпълнен с 58.4%
 тръби плана е изпълнен с 20.4%
 камени въглища плана е изпълнен с 68.5% и т.н.

ДИРЕКЦИЯ ВЪНШНА ТЪРГОВИЯ

Трябва да бъде подчертано, че дирекцията и външната търговия не отговори на предназначението си.

съгласно данните от ВСС изпълнението на плана за износа е следният:

Зърнени храни плана е изпълнен с 6%
 земеделски търговски и индустр. култури и пр. 65%
 плодове и зеленчуци плана е изпълнен с 16%
 плодове и зеленчуци в консервен вид, плана е изпълнен с 14.5%
 Вина, ракии и спирт плана е изпълнен с 7.3%
 Животински произведения плана е изпълнен с 30%
 горска индустрия плана е изпълнен с с 16.5%

ПЛАН ЗА ВНОС Е ИЗПЪЛНЕН:

Машини и съоръжение 25%
 метали и мет. полуфабрикати 61%
 текстилни суровини и тъкани 57.3%
 каучук и изделия 60%
 химикали 61%
 Медикаменти 25%
 хартия и целулоза 72% и пр.

Като причини за неизпълнението на плана се изтъкват, както липса на артикули, така също и късно започване на търговските преговори. Безспорно, че изтъкнатите причини са съществени, обаче, първо причината за неизпълнението на плана се дължи на слабата ръководство на този институт, което изпусна важни моменти за износа на артикулите на страната, сключи с други зделки с загуба за държавата и не можа да мине към реализация на сключените вече договори. Ще посочим някои от зделките, от които държавата е претърпяла значителни щети:

1. Тютюн

Благодарение на спогодбите ни с СССР, нашето стопанство в този сектор бе спасено. Производството на тютюн възлиза на 30-40 тона годишно. Първата спогодба с Русия от 14.3.45 год. донесе износа на 25.000 тона тютюн. През 1946 год. Русия поиска същото количество. По неизвестни причини обаче, дирекцията на външната търговия и ВСС предложиха на Русия вместо исканите 25.000 тона тютюн, само 10-12 хил. тона. Без да има други конкретни данни за пласиране на останалите количества и реколти. Съветите имаха нужда тогава от тютюн и това предложение ги значително угорчи, защото страната имаше възможност да надхвърли даже износа от 1945 година. След три месечни преговори, при недоволство от страна на Русия се изнесоха 17. хил. тона. Единствения сериозен пазар за българските тютюни, остава Русия и славянските народи защото американските тютюнови магнати превърнаха това производство в Гърция и Турция в тяхна колониялна търговия. Грешката с предлаганите количества тютюн с Русия се повтори с Чехославия. Чехославашката тютюнова режия след войната, поиска големи количества тютюн обаче ръководството на външната търговия, при мълчеливото съгласие на ВСС отказа да удовлетвори Чехските представители, за да иде по къснолич-но м-р Секеларов в Прага през настоящата пролет и убеждава чехославашките да закупят, големи количества наши тютюни в връзка с поръчаните в Чехия машини. Но грешките не спират тук. В началото на 1947 год. Иван Тутев директор на външната търговия, продаде 3.250.000 кг. тютюн по 112 крони за кг. вместо минимум по 120 крони цена, която е би-

ла съгласувана в Прага при баланса надългогодишната спогодба. На всеки клг. тютини държавата е загубила по 8 крони, който факт може да се потвърди от тютиневия монопол, който не се е съгласил с цените на тази продажба на директора Тутев.

От тази сделка държавата е загубила приблизително към 150 мил. лева.

2. СОЯ

По инвестиционата спогодба с Чехославия, до края на 1947 год. следва да им бъде внесено от наша страна 5 мил. клг. соя. При преговорите водени лично от м-р Секеларов, същата бе калкулирана по 9 крони клг. Възраженията от чехославашка страна за тази цена нямаше. Даже бе парафиран проект договор между представителя на кооп. центра в Прага др. Стефан Чукорлиев и Чехословашкото предприятие/кооперативно/ за производство на маргарин, мазнини и сапун при база 9. крони за клг. соя, като било уговорено и аванс за бъдещата доставка в размер на около 35 мил. крони. На 10.X. 47 година е била получена телеграма от търгов. съветник в Прага с , която постановява да се поддържа за оферирани 2000 тона соя старата реколта цена 9. крони клг. Директора на външната търговия Тутев, обаче е одобрил сделката между главната дирекция на храноизноса и Чехските купувачи за износа на 5000 тона през настоящата година по цена 7. крони на клг. С КОЕТО СЕ НАНЕСОХ НА ДЪРЖАВАТА ЩЕТА В РАЗМЕР НА 57 МИЛИОННА ЛЕВА.

3. КАКШЕВОВО МАСЛО

3. Какшево масло

Ценов дивиденд артикул. Миналата година Русия закупи 40 тона по цена 900 долара тона. През настоящата година бе сключена компенсация с Австрия, без да има нужда по тази компенсация се изнасят 210 тона какшево масло, въпреки , че компенсацията е следвало да стане изключително с доматиено пире . Независимо от това, вместо да се реализира цената на какшевото масло в размер на 450 лв. клг. същото бе продадено по 10 шилинга на клг. или наши пари 310 лв. В РЕЗУЛТАТ НА ТЪЗИ ЗДЕЛКА БЪЛГАРИЯ ЗАГУБИ ПО 140 ЛВ. НА КЛГ. ИЛИ ОБЩО БЕ ОЩЕТЕНА С 30 МИЛИОННА ЛВ.

4. ПТЕНИ ТОРБИ И ЦИМЕНТ

Мекар , че сделката за износ на цимент срещу внос на птени торби бе уредена с министерско постановление, ако ръководството на външната търговия беше на местото си , можеше с един навременен доклад да предотврати загубата, която се доби по нея. Изнасят се 6.250 тона цимент срещу внос на 100.000 торби . Трябва да се отбележи, че цената на цимента на тон в съгласие с всички сключени до сега сделки се е движила между 17.50 и 18.50 долара. Изобщо средната международна цена на цимента е тая. Обаче неизвестно защо, цимента се продава на Турция по 10 долара на тон. ИЛИ ДЪРЖАВАТА С ТЪЗИ ЗДЕЛКА БЕ ОЩЕТЕНА В РАЗМЕР НА 14.250.000 ЛЕВА.

5. РУДИ

Известно е , че в продължение на три месеца директора Тутев е задържал авансовия износ на руди и концентрати за Русия по непонятни причини. Нак с съгласието на Тутев е постигнато споразумение с Югославия за преработка на местен цинков концентрат в Югославия , от която преработка страната получава цинк, почти двойно по скъпо от цинка , който се внася от Русия и Полша.

6. Червен пипер , ябълково брашно и шипково брашно.

От началото на годината са изнесени около 20 тона червен пипер, а е уговорено с Русия едно количество от 350 тона и за Югославия 100 тона. По наши сведения, в страната има едно значително количество червен пипер но не отговаря на изискваните технически качества. По проверени сведения , наличните количества са повредени.

В страната съществували значителни количества ябълково брашно, предложени са били на Русия, обаче не е било постигната споразумение по износната цена. Въпреки, че е известно, че тази стока колкото по вече стои на склад, губи от ценните си качества, скорбиновите киселини се разпадат и брашното става малоценно. При развалено състояние също биде продадено на "Коремаг" за тестени произведения. Същото положение стана и с шипковото налично количество в страната, което също не можа да се изнесе. Известни количества сушено зеле, също бяха повредени.

7. РОЗОВО МАСЛО

Търговията с този ценен артикул не е организирана. Заплануваните за износ през тази година 2000 кил. ~~ябълки~~ не се реализираха. До сега ва изнесе само 50 кил. Поискани бяха за този артикул цени 1500-1400 долара на кил. Давана бе износна цена 1200 долара, която се счита за добра, обаче износа не стана. От друга страна въпреки, че розовото масло се искаше срещу компенсация на ценни стоки, реши се този артикул да бъде продаван срещу свободни девизи въпреки, че предлаганите машини и инсталации са девизни стоки. От тук се доде и до абсурда, в контингентната листа за Франция да не фигурира розовото масло въпреки, че Франция е най големият покупател на този артикул.

Дирекцията на външната търговия не се съчета с пазарното положение, чек се търсят по евтини заместители поради разстройството на пазарите и обединяването на консуматорите, като при това положение изостави въпроса на ЕЗКБ, която се ръководеше от вътрешните цени и съзнанието, че единствен продавач монополист е тя. По този начин се доде до положение розовото масло да спада, а останалото запланувано количество в размер на 1950 кил. да се обезценява на склад. Горните случаи бяха донесени до знанието на Министъра на вътрешните работи с доклад № 1459 от 13.X. 1947 год., по който резултат до сега няма отговор.

Общо може да се каже, че едно значително число служители в външната търговия са агенти на чужди разведки. От разузнаванията на групата се констатира, че в дирекцията на външната търговия има едно ядро състоящо се от няколко висши служители, поддържащи връзки с англо-американците. Изчезването на преписки в дирекцията не е редко явление

ВЪРХОВЕН СТОПАНСКИ СЪВЕТ

Общо може да се каже, че ВСС не е изпълнил предназначението си в досегашния вид. С своите разпоредения за отпускане на наряди, с своите вмешательства за заплануването на предприятията същият институт загуби своя вид на планов институт и започна да дублира, дейността на индустрията и вътрешната и външна търговия.

Може да се отбележи, че една част от чиновниците, назначени по различни ходатайства се указаха негодни да планират, което пък предизвика забавяне на редица отчети, заплануването и от там неточности в цифровите изражения по изпълнението на 2. год. стоп. план.

ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ НА ЦЕНИТЕ

Като характерност за действителността на дирекцията на цените при ВСС може да се изтъкне случая с експерт счетоводителя Атанас Желязков, който с доклад изнесе, че цената на захарта е голяма и носи значителни печалби на собствениците на предприятията за сметка на производителя и консуматора. Веднага гл. съветник при дирекцията на цените Левичарски вика Желязков, като му заявява, че иска от него да опровергае доклада си по ревизията по захарните фабрики. В противен случай заявява, че същият ще бъде уволнен. Така Атанас Желязков дава нов доклад, въз основа на който се поиска отменение на 12- то постановление, както и 6-то такова на министерския съвет, като ~~ябълковите брашна~~ бе поискано да останат в сила

предшните калкулации за захарта.

Случаите на издаване неясни, непълни или противоречиви заповеди са масово явление. Такъв е случаят в заповед № 128 -Д.В. бр. 251 от 29.X.47 год. Такъв е случаят с заповед ~~№ 195~~ №195 поместена в д.в. бр. 293. Такъв е случаят и с заповед № 161 публикувана в 266 брой на д.в.

гл. директор на цените проф. Йорданов на думи най добрия о.ф., показва на дело, че не е такъв. Съдият не упражни контрол върху цените, не взе мнението на редица началници за подобрене на начина на работа в дирекцията в резултат на което :

а/ до днес не са приведени в известност цените на всички стоки и услуги.

б/ не се следи изменението на цените, движещи се в зависимост от изменението на стоките, с оглед на тяхното намаление, при наличността на намалени производствени равнища.

в/ не са корегирани цените на онези стоки, които не са получили изменение на цените си при наличността на изменение в първичните им материали.

г/ намалението още става случайно и в различни времена, а не обмислено и в определени периоди, което предизвиква евентуални загуби на предприятията и пречи на същите да организират своята производствена дейност чрез спестявания, които помагат за увеличение на националния доход на страната.

д/ следва да се въведат основни принципни положения, по които ще се движи ценовата политика, която да бъде генералната директива за оперативна работа на всички служби в цените, а не както до сега една служба с писмо № II 6613 - 2903 от 19.VIII.47 год. определя свободни цени за гипса, друга заповед № 3 дава право гипса да се продава с определен процент печалба.

Изобщо, ако се вземат всички заповеди на гл. дирекция на цените ще се установи, че една голяма част от тях са надуги, други значително ниски, трети изобщо не калкулирани, говорещи за корупция на първо място, за некомпетентност и липса на задълбоченост.

ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ НА ХРАНОСНАБДЯВАНЕТО

Това е едно от най големите учреждения, които се ръководят от още неподготвен кадър. Същото е разпокъсано, апарата не работи централизирано. Това се дължи на първо място на слабия контрол упражняван от гл. директор Никола Начев, който с седмици не приема докладите на съответните началници, поради което се забавят важни разпоредения на правителството и се трупат преписките. Учреждението не е още прочистено от фашисти и от некадърници.

Дирекцията и храноизноса през настоящата година бе ангажирана около 26.000 души контролори- надничари за събиране на жито, като на същите заплати 320.000.000 лева. Десет пъти по вече от 1946 година. Като се има предвид стопанското състояние на държавата, която изисква в настоящия момент максимални икономии, този разход изглежда още по огромен.

Кръстосаните превози на дирекцията на храноснабдяването са нещо обикновено. Така напр. храните събрани в Ловешкия край се препращат на сушилни в Д.Дъбник, Пордим, Телиш, а след това се изпращат, като наряди на Хасковска и Харманлииска околии.

Въпреки голямият апарат за събиране на храните, голямото число изразходвани средства предвиденото събиране напр. на царевичата 300.000 тона не е станало, а до сега са събрани около 100.000 т

ОПЕРАТИВНИ ДЕЙСТВИЯ

1. Движение на кадъра

През настоящият отчетен период щата на службата броеше 12 разузнавачи и трима групови началници.

Един от разузнавачите бе изпратен в 3. месечния курс на ДДС. Четири души бяха изпратени в курсовете за подготовка на директори, ка-

то отсъствуваха в продължение на един месец и два разузнавача отсъствуваха по болест по вече от месец.

Това безспорно указа решително влияние, както за качественоста така и за обхващане целостно на работата.

Уволнени както и новоназначени разузнавачи в службата няма.

2. Състояние на агентурната мрежа

В началото на отчетния период, службата прие общо девет информатори, четири от които в последствие отпаднаха по причини, че се указаха негодни и с съмнително минало.

Агенти и резиденти службата не е приела

През отчетния период от време са били изключени от агентурно информационния апарат на службата двама агенти, четири резиденти и 15 информатора. Изключването е станало по причини, че един от агентите се указа двойник и другият бе изоставен поради напускане на обекта на обслужването. Резидентите и информаторите са отстранени от апарата, поради преминаване на други не обслужвани ресори и друга част поради постъпването им в редовете на войската.

Съгласно предвидените планове службата е следвало да завербова общо 44 агента, 63 резидента, 293 информатора.

През отчетния период от време са завербовани 40 агента, 63 резидента и 307 информатора.

3. Оперативни действия

През отчетния период от време са предвидени 9 планове за разработки. От тях шест разработки са реализирани т.е. предвидените такива за този период.

Така от м-вото на индустрията е реализирана разработката на началника на текстилното отделение Борис Георгиев-социалист, която ще завърши с процес. В връзка с реализацията на тази разработка, възникнаха нови две които също се реализираха. Те са на лицата Фердинанд Терзиев и Азаря Фархи, които също ще завършат с процес. Възникна и една друга разработка на чиновник в министерството на индустрията, която продължава.

Реализира се разработката в ф-ка "Платно" на машиниста Константин Русев, която приключи с неговото вдворяване в Т.В.О. В връзка с тази разработка се взеха на оперативен отчет две лица.

Реализира се и разработката предвидена в военно свързочната фабрика, на автомобилния техник Богомил Антонов, която завърши с даването му под съд. С нея възникнаха и три нови разработки, които ги прие разузнавателната служба при военното министерство. Всички гореказани разработки са реализирани от трета оперативна група.

Първа оперативна група е реализирала разработката на инж. Атанас Минчев, собственик на ф-ка "Метро", който биде осъден на доживотен затвор. В връзка с тази разработка възникна и нова такава на майстора Александър Миланов, която също завърши с осъждането му на 10 год. затвор пак са саботаж.

От м-вото на електрификацията се реализира разработката на закупчика Борис Луков, която завърши с осъждането му на 10 год. затвор. При реализацията възникна и нова такава на лицето Васил Петров Саваджиев, която също приключи с даването му под съд.

В връзка с тези реализации първа група пое нови 3. разработки.

Възникналите, в връзка с планираните и проведени шест реализации, десет нови такива се развиха по следния начин:

четири завършиха с процес

шест са в процес на реализация

Или общо, ведно с трите запланувани и не реализирани разработки службата в настоящия момент разработва 9 такива

Или общо службата през отчетния период реализира 10 разработки, като не осъществи три и по разработката на нови 6 възникнали, едната от които представлява група.

Тук трябва да отбележим, че службата успя да отстрани от обслужваните обекти общо 115 стари чиновници, чрез представяне на отчетно наблюдателните им досиета в съответните комисии за прочистване на държавния апарат.

През горният период от време са предвидени 78 характеристики, които са изпълнени.

През отчетния период са предвидени да се оформят всички досиета, на агентурата и информационния апарат.

Оформени са 40 досиета на агенти, 63 на резиденти и 307 на информатори.

През настоящия отчет период са открити 72 отчетно наблюдателни досиета. Предвидени бяха 52

Предвидено е да бъдат завербовани 3 явочни квартири. Завербовани са 7 явочни квартири.

4. Срещи на оперативния кадър с агентурата

През отчетния период са били предвидени следните срещи по групи :

1. група - предвидени 755 - реализирани 807
2. група- предвидени 1138 - реализирани 872
3. група-предвидени 1379 - реализирани 1120

От тях 1 група има :

116 срещи без донесения
165 срещи с донесения без значение
383 срещи с донесения от значение
143 срещи с донесения с важно значение

От тях 2 група им :

262 без донесение
145 без значение
280 от значение
185 от важно значение

От тях трета група има

475 без донесение
269 без значение
341 от значение
144 от важна значение

5. Срещи на агентурата

През отчетния период от време главните резиденти и резидентите, както резидентите и информаторите са извършили общо 4502 срещи.

6. През отчетния период от време имаме един провал на агент, който се оказа двойник, но навреме бе разкрит и арестуван.

7. През отчетния период от време службата е дала 11 доклада до Министъра на вътрешните работи и подл на министерския съвет Трайчо Костов, които в резултат дадоха корегирание на множество мероприятия в отделните министерски ресори, както и послужиха за база при провеждането на чистката в тези министерства. Горното бе резултат изключително на агентурно оперативния апарат на службата, който трябва да бъде преценен, като квалифициран и годен да изпълни възложените му задачи. Следствията по всички разработки се ръководиха от службата при тяхната реализация, която също проведе и процесите.

8. Трябва да отбележим, че през настоящият отчетен период, въпреки

стр. -18-

18
малочисления щат, служба производство изпълни всички възможни и задачи. През настоящия работен период от време 60 % от служителите на службата не получиха и не поискаха полагаемата им се отпуска.

Коренните промени в общественото устройство и в стопанското развитие на страната, които начерта новата конституция на нашата народна република създават възможност за по интензивно развитие на стопанските предприятия и то на принципа на самоиздръжката.

Някои клонове на стопанството добиват перспективи за разширение, уедряване и модернизиране.

Тези обстоятелства налагат едно по удълбочено и целостно вижване в организационно - ръководните и стопанско отчетните формация, което може да бъде осъществено само при разширяване и то значително на служба производство.!

Приложение : графика

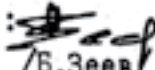
Началник служба :
/Б, Зеев/

ТАБЛИЦА №1

166⁹⁹

	движение на кадъра		заварена агентура		
	5.V.т.г.	31XII.т.г.	агенти	резиденти	информатори
I. група 4	-4-		--	---	-----
II.-"- 4	-4-		--	---	-5-
III.-"- 4	-4-		--	---	-----
Всичко	-12-	-12-	--	--	-5-

ТАБЛИЦА №2

	предвидена за вербовка агентура			плана изпълнен			%
	за времето от 5.V. до 31.XII.т.г.						
	агенти	резиденти	информатори	агенти	резиденти	информатори	
I. груп.-	-10-	-18-	-77-	- 9-	-18-	-77-	99%
II. гр. -	-10-	-16-	-101-	-12-	-16-	-112-	110.3%
III. гр. -	-24-	-22-	-115-	-19-	-29-	-115-	112 %
Всичко	-44 -	-56-	-293-	-40-	-63-	-304-	107%

ТАБЛИЦА №3

	предвидени планове за разработка	предвидени план. за реализация	изпълнени пл.		изпъл. пл. реал.%
			за разр.		
I. група	-2-	-1-	нови -1-	нови -1-	
			-5-	-3-	
II. група	-3-	----	-3-	----	
III група	-5-	-5-	нови -5-	нови -5-	
			-3-	-2-	
Всичко	-10-	-6-	-14-	-11-	

20

167

Т А Б Л И Ц А № 4

	предвидени срещи с аген- турата	състояли се срещи	без доне- сения	с донесе- ния без значение	с донесе- ния от знач.	от вак- но значе- ние	%
I. група	- 755-	- 807-	- 116-	- 165-	- 383-	- 143-	107%
II. груп.	- 1138-	- 872-	- 262-	- 145-	- 280-	- 185-	70.6%
III. гр.	- 1379-	- 1129-	- 475-	- 269-	- 341-	- 144-	82%
Всичко	- 3172.-	- 2808-	- 853-	- 579-	- 1004-	- 472-	86.5%

Причините за неизпълнението на плана са следните :

- а/ разузнавача Никола П. Маринов е отсъствувал от службата 3. месеца
б/ Разузнавача Стефан Г. Стефанов е отсъствувал от службата 31. ден
в/ Георги Томов раз. е отсъствувал поради заетост от процес 30 дена
г/ Иван Йордан Воденичаров е отсъствувал 45 дена по болест
д/ Исак Сабита Джераси е отсъствувал 30 дена по болест.
е/ Четири души курсисти за директори са отсъствували по един месец.

Т А Б Л И Ц А № 5

	предвидени явочни квартири	предвид. характ.	досиета отч. набл.	верб. кварт. %	направ. хар. %	откр. отч. % дос
за це- лата служ- ба	- 3-	- 78-	- 52-	- 7-	- 78-	72
плана из- пълнен				- 233% -	- 100% -	- 138% -

Т А Б Л И Ц А № 6

	за оформяване на досиета			изпълнено		
	аген- ти	резиден- ти	информа- тори	аген- ти	резиден- ти	информа- тори
за це- лата служ- ба	- 44-	- 56-	- 293-	- 40-	- 63-	- 304-
Плана изпълнен				- 81.8%	112.5%	103.6%

Заб. Плана по отношение на агентурата не е изпълнен, защото се провежда рационална чистка в обхвата на обслужването, поради и което готови разработки за вербовка се спряха.

3

УТВЪРЖДАВАМ:
Нач.отдел I-ви
.....
/В.Чанков/
София, 27.Ш.48 г.

СТРОГО ПОВЕРИТЕЛНО!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ОПЕРАТИВЕН ПЛАН

ЗА ТРИМЕСЕЧИЕТО АПРИЛ, МАЙ и ЮНИ 1948 година .
на Сл."ПРОИЗВОДСТВО" при отделение "В".

1. ОСНОВНИ И ОБЩИ ЗАДАЧИ НА СЛУЖБАТА ПРЕЗ ТРИМЕСЕЧИЕТО:1. Основни задачи.

Тук трябва да се отбележи и подчертае, че служба "ПРОИЗВОДСТВО" до настоящия момент вложи своите усилия в опознаване на дадените обекти и от части да изгради агентурно-информационен апарат в същите. Трябва да се има предвид, че сл."Производство" до изтичането на първото тримесечие е работила с 28 оперативни работници и 2 групови началници - значи, с 50% от щата, защото към същата служба е предвиден щат от 46 оперативни работници и 6 групови началници.

Първата и основна задача пред службата стои за бързото попълване на вакантните места и с това ще може да се даде пълно разгръщане на работата за обхващане на всички обекти. До сега обхващането на обектите беше повърхностно и вербовката на агентурата се извършваше не по место значение, а там, където намирахме такава. Основната задача в настоящето тримесечие ще бъде: в пълно опознаване на обектите, подсигуриране с агентура най уязвимите места по обектите, вербовка на информатори от честни отечествено-фронтовци, безпартийни и в много редки случаи, ще се прибегва до вербовка на информатори от РИ/к/. Ще бъде наблегнато и ще се обърне сериозно и основно внимание на вербовка на агентура, именно от която и ние страдаме, тъй като не разполагаме с достатъчно такава. Като една от основните задачи, томе ще бъде през настоящето тримесечие да се обърне сериозно внимание във връзка с национализацията как върви производството, къде се концентрират вражеските елементи от техническия кадар, като се обезпечат със агентура и всички възви пунктове в които може да се предполага, че врагът може да се обърне към тях.

Пред сл."ПРОИЗВОДСТВО", като основни задачи стоят следните:

а/-През настоящето тримесечие да се разшири изграждането на агентурно-информационен апарат, като се има предвид, че ще бъде проведена вербовка на агентура около уязвимите служби и места или там където са концентрирани вражески елементи в министерство на комуналното стопанство, Българската железница, ДТО, ТЕЦ, М-во на минните и подземните богатства, тъй като до последния момент в горните имаше основни премествания и същите са взети на обслужване от скоро време при нас, а също така имаше добра и квалифицирана, а също така ххх и количествено добра агентура.

б/-Сериозно внимание ще се обърне на М-во на индустрията, гл. дирекция на цените, индустриалното обединение, научна индустрия, фабриките България, Памук, Ландао, Лхлин, Кабо, Рацов, Мако, Гоце Гулев, Ерди, Глория, Рила, Платно, Алмас, тъй като в горните предприятия се забелязва концентрация на вражески елементи, от

което следва да се вади заключение, че врагът ще почне своята дейност в горните крупни предприятия. Като основна задача пред службата стои да се обърне с лице към агентурата и да остави на заден план вербовката на информатори, а също така, горната вербовка на агентура да бъде иззета от вражеските елементи или насочена към уязвимите места и пунктове.

в/Службата заостря вниманието си върху химическата индустрия, Т.Т. фабрика, бакурената ф-ка, Сиддикат за електрическа промишленост, ф-ка Рампо, ф-ка Орел, ф-ка Вагрянка, Глобус, Верига, Български свинск и върху обединение на строителни материали и дърво обработване., тъй като повечето от горните са взети от много скоро време на обслужване и още същите не са напълно опознати, защото групата не разполага с достатъчно оперативни работници. Ето защо, ще бъде заострено вниманието на службата ни през това тримесечие за вербовка на нова агентура и основно опознаване на обектите.

г/-Службата има обекти в които агентурния апарат е в доста лошо положение, благодарение на повечето обективни, от колкото субективни причини. Ето защо, налага се в някои обекти да бъдат изключени от апарата ни лица, които по една или друга причина са напуснали обектите си, или пък взети на друга по отговорна работа. При това положение, налага се, нашия съществуващ там апарат, да бъде допълнен и от части променен за правилния вървеш на работата. Характерни предприятия за това са книжната ф-ка гара Искър и др. в които трябва и ще заострим вниманието си върху вербовка на агентура и от части на информатори, а в предприятията: Македония, Прешек, Комуна, Надежда, Пекунин, Чалъовски и Крайтелното обединение, е необходимо основното им опознаване, тъй като са предадени от скоро и в които нямаме абсолютно никакъв апарат. В последните предприятия, първоначално ще заострим вниманието си върху вербовка на информационен апарат от безпартийни работници, които да ни дадат повърхностно осветление по обектите, след което ще преминем към вербовка на агентура в уязвимите и наситени с вражески елементи сектори.

д/-Като един важен и уязвим обект се явява М-во на търговията и продоволствието, в който обект до настоящия момент сме вървяли по линия вербовка на информатори, и благодарение на това днес нямаме основно, дълбоко проникване в горния обект, благодарение на което не живеем с вражеските проявления вършени в същото. Като основна задача в настоящето тримесечие си поставяме вербовка на агентура, произлизаща от реакционно настроените чиновници и агентура в по-важните възлови командни места.

2. Подобрене на агентурата:

Подчертава се, че службата ни страдеше от квалификацията на агентурно-информационния апарат, тъй като не всеки агент или информатор е вербован целесъобразно и благодарение на това донесенията, които се получаваха от нашия апарат не винаги бяха уточнени и конкретни. Ето защо, в настоящия тримесечен план се наблега именно върху това, че да се вербова агент или да се внедри агент в уязвимо място или в средата на вражеските елементи. Ще бъде обърнато сериозно внимание, особено в предприятията в които са констатирани вражески проявления, а именно: счупване машини, лошо качество стока, разсипване материал и ще обърнем особено голямо внимание върху тези "случайности", които често стават в предприятията.

3. Ръководство на агентурата:

Като основна слабост в цялата ни служба смело може да се констатира, именно това, че нашите оперативни работници не се грижат за възпитанието и ръководството на апарата си. В настоящия тримесечен план, в планчетата на оперативните работници и тези на

груповите началници се забелязва, че се обръща сериозно внимание по ръководството на агентурно-информационния апарат. Службата в това тримесечие заостри особено много вниманието си за правилното ръководство и възпитание на апарата, като по този начин и чрез това ръководство се дава възможност на същите, правилно да се ориентират и насочат своето внимание върху моменти интересувачи органите на Д.С. Като основни такива методи на ръководство се поставят следните: Оперативния работник да дава конкретна задача на своя апарат, да го насочва правилно в сектора или към лицето от което се интересуваме, да му поставя кратки и ясни задачи, да бъде винаги точен на срещите си и при никакъв случай да не отлага такава, да бъде счтив и т.н.

4. Проверка на агентурния апарат:

През настоящето тримесечие, томе основно мероприятия на службата ни ще бъде и проверка на наличния агентурно-информационен апарат, тъй като имаме агенти, които се нуждаят от такава, за да установим дали същите ни служат честно. Ще бъдат направени в службата ни следните проверки на агентурния апарат.

а/Чрез допълнително проучване и възвждането на информатор "Възел", ще направим проверка на агенту "Устрем", който е заподозрян в двуличие. Същия ще бъде поставен по външно наблюдение.

б/До края на м-ц май ще се провери чрез паралелна агентур информатор "Ботев 2", защото до момента не проявява особена заинтересованост, при все, че е поставен на един от важните сектори.

През настоящето тримесечие ще бъде проверен агент "Стрелеца" и агент "Федя", както следва: Чрез май ще бъде проследен "Стрелец", а през юни агент "Федя", чрез паралелна агентура. През тримесечието ще бъде направена проверка на информатор "Московец", "Московец 1" и "Московец 2", в които се съмняваме. Проверката ще стане чрез паралелна агентура. Ще бъдат проверени агентите "Сатурн" и "Венера", като двамата ще бъдат взаимно насочени един срещу друг. През тримесечието ще бъде извършена проверка на агента "Нептун", като за целта ще насоча информатор "Росица" за наблюдение. До 20 юни ще бъде извършена проверка на агента "Теменуга 117", чрез външно наблюдение, а също така ще бъде проверен и информатор "Славейко" също чрез външно наблюдение. До 10 юни ще бъде извършена проверка на агента "Сашка", чрез външно наблюдение и проверка на информатора "Бордо" до 20 юни.

Общо казано, в служба "Производство" ще бъдат проверени за честна и верна служба 12 агента и информатора.

5. Разширение на агентурно-информационния апарат:

Както споменахме и по-горе службата при така определените й обекти и след новите реформи, които станаха както в държавния апарат, така и в производството, има голяма нужда от разширение на агентурно-информационния апарат. В настоящето тримесечие, службата ще заостри своето внимание само върху най-уязвимите сектори, както следва:

В м-во на комуналното стопанство и благоустройството, сектор електрификация и милиорации, Д.Т.О., Тец, Минните и подземни богатства, сроежи и пътища са запланивани за новото тримесечие един редагент, 24 информатора и 25 агента.

Поради това, че наличната информаторска мрежа не е достатъчна за обхващане всички сектори в Държавната планова комисия, то налага се, през настоящето тримесечие да бъде извършена следната вербовка на 6 информатора и 2 резидента, в уязвими сектори на Държавната планова комисия, в м-во на индустрията да бъдат вербовани 3 информатора, в Гл. дирекция на цените 2 агенти, в Държ. индустр. обединение памучна индустрия 2 агенти, във фабриките "България", "Памук" и "Ландао" да бъдат завербовани 2 агенти и 2 информатора.

Във ф-на "Лилин" обекта не е обезпечен чрез агентура, тъй като тя е взета скоро на обслужване. За същата са определени 2 информатори за вербовка. Във ф-на "Кабо" са определени тоже 2 души за информатори. А във ф-ките "Рачев", "Мако", "Гоце Гунев", "Брди", "Беров", "Асемерджиев", "Лондон", "Сараиванови" са определени за вербовка 9 души информатори, тъй като в горните фабрики има нужда от разширяване на информаторския апарат.

Трябва да се има предвид, че имаме предприятия, които почти да не кажа никак ни са обхванати и в които агентурно-информационния апарат е съвсем недостатъчен. Така стои въпроса с държавното обединение, химическа индустрия, в което нямаме почти никакъв апарат. За правилното обслужване на същото през горното тримесечие е поставена задача за вербовка на двама информатори и един агент. Във военно инженерната свързочна ф-на, при все че имаме достатъчно количество информатори, но същите не са правилно разстановени, в смисъл имаме важни сектори, които не се обслужват от нашия апарат. За горната ф-на са набелязани 6 души информатори и 2 агенти, които ще бъдат вербовани от уязвимите сектори. В Т.Т. фабрика през настоящето тримесечие, за подсилване на нашия апарат е предвидено 3 агенти, тъй като в същата разполагаме с информаторски апарат, а с агентура не разполагаме, а последната има възможност да се внедри във вражеско настроените лица от горната фабрика. За правилното информирание и правилния вървех на работата във фабриките "ОРИВЕР" "РАМЛО", Вакърнатата ф-на и синдикат за електрическа промишленост, които са взети от нашата служба в скоро време на обслужване и в които разполагаме с недостатъчно количество агентура, за това през новото тримесечие е набелязано вербовка на 5 информатори и 1 агент за горепосочените ф-ки.

Във фабриките "Орел", "Вагрянка", "Глобус", Български свинис и "Верига", някои от които са взети в последно време на обслужване се заостря тоже вниманието, като всъщите през настоящето тримесечие ще бъдат вербовани 6 души информатори, на уязвими и важни сектори, а също така ще бъде вербован и 1 агент за обслужване на дадена вражеска среда.

В последните месеци на тримесечието, службата ни поема обслужване обединението Марсийски керемиди, обединение Дървообработване, ф-ките: Подкова, Бълти, в които до настоящия момент оперативен работник се е занимавал с основно проучване и олюзнаване на обектите. През новото тримесечие са запланувани вербовка на 4 информатора и 1 агент.

В обслужбата ни бяха предадени фабриките: Метро, Мекович Леви, Струг, Кулеви и обединение машинно строение, които фабрики се държат от последно време от службата ни и в които нашия апарат, който го е имал изграден е извънредно слаб и недостатъчен. В настоящето тримесечие оперативния работник завеждащ горните фабрики е запланувал вербовка на 12 информатора и 1 агент, които ще бъдат вербовани от сектори уязвими, а агента ще бъде вербован от среда, която е реакционно настроена.

Предвид на това, че в книжната фабрика Искър, на гара Искър има доста безпартийни, а на последък произлизащи от състоятелни семейства-работници и забелязано е, че става концентрация на лица недоволни от власта, то явява се необходимостта от вербовка на агент в горната среда. В Хартпрома в който понастоящем е приетил доста безпартийни чиновници, а също така и вражеско настроение, то се явява необходимостта от вербовка на агент. Във фабриките Македонка и Биделев, за правилното им обслужване са посочени двама информатори. Един от важните сектори на службата ни, това са гумени фабрики, в които тоже има една концентрация на вражески елементи. За правилното обслужване на горните гумени предприятия е необходимо и е запланувано вербовка на агентура в машинното отделение на ПЕНЕДЕ информатор. Във фабриките Производство и Пласмент, а също така и в каучуковото обединение, които почти никак не са обхванати от нашата служба, е запланувано вербовка на двама агенти.

Има сектори, т.е., обекти, които до последните дни на старото тримесечие не бяха обхванати от нашата служба, благодарение на това, че за същите нямаше още оперативни работници. В новия тримесечен план, службата е взела на обслужване фабриките Македония, Прошек, Комуна, Надежда, Пекунин, Чалъовски и Хранителното обединение, в които нямаме почти никаква агентура и оперативния работник трябва да почва от начало своята работа. За да може същия да се опознае с обектите си и процеса на работата им, е запланувано вербовка на 7 информатори, които ще произлизат от безпартийна среда.

В кожухарското обединение и фабриките Вокс, Апис, Напредък и Сириус е запланувано през настоящето тримесечие вербовка на 1 информатор във фабриката Сириус и на 1 агент в кожухарското обединение.

Един от главните сектори, която службата обслужва, това е М^{во} на търговията и продоволствието, М^{во} на финансите със всички подразделения, Яйце-центра, Булгарплодекспорт и т.н., в който сектор имаме агентурно-информаторски апарат, но същия работи още повърхностно и има малки възможности да се задълбае. Необходимо е да се отбележи тук, че врага е доста хитър и прикрит и действително нашата работа за разработка на този враг, може да стане само чрез агентура. В новия тримесечен план, групата занимаваща се по този сектор е заострила своето внимание, именно в тази насока. Тя е запланирала вербовка в горния обект, на един резидент, 14 информатора и 30 агента. Горните ще бъдат вербовани в уязвимите сектори и в средата на вражески проявени лица, защото именно в тези два сектора нашия апарат е не само недостатъчен, но и слаб.

В обектите на нашата служба, а именно, главната дирекция на храноснабдяването с всички други нейни подразделения, службата ни разполага с апарат, но не достатъчен, а за това в новия тримесечен план е набелязано вербовка на 5 агента, които ще обслужват важни сектори и вербовка на един информатор, който също ще бъде насочен в среда на вражески лица.

Заплануваната агентурно-информационна мрежа за това тримесечие има следния вид:

1.Агенти	- 70
2.Информатори	- 99
3.Резиденти	- 5

6.Подобрение на ръководството:

За правилната работа и за подтягане на агентурата, е необходимо да се дават правилни и конкретни задачи, като същевременно obligателно при тези срещи оперативния работник трябва да отиде предварително на местосрещата, а от своя страна агента да пише показанията пред оперативния работник. В тримесечния план линията на нашата служба ще се свежда към непосредствено конкретна задача на агента или информатора в ресора в който работи, като се внуши на същите, че те отговарят за всички нередности извършени в тяхните ресори. Едно от основните мероприятия за подобрене ръководството на агентурата, ще се състои в проконтролиране срещите между оперативните работници и агентурата им от груповите им началници и от началника на служба, а също така, началник служба ще проконтролира срещите между О.Р. и агентурата им и срещите между груповите началници и агентурата им. По тримесечения са предвидени следния брой на проконтролиране срещи:

I-ва група	- 10 срещи
II-ра група	- 6 срещи
III-та група	- 5 срещи
IV-та група	- 8 срещи
VII-ма група	- 5 срещи
VIII-ма група	- 3 срещи

В служба Производство по тримесечния план се заостря вниманието на първо място на вербовка на агентура и информатори по важни сектори, които не са обхванати от нашата служба. Цялата налична агентура, която в настоящия момент няма ясна поставена задача или няма конкретен сектор, ще бъде насочена именно там, в тези уязвими сектори, или вражески настроени лица. Основно внимание ще бъде обърнато на нашата агентура, която е извънредно малка в предприятията и ще бъде насочена в тези сектори в които до настоящия момент са забелязани опити, признаци или саботажни в отделните ресори на производството. В новия тримесечен план именно имаме това, че няма да има агент или информатор, без конкретно поставена задача и без конкретен обект.

Трябва да се подчертае и това, че при поставяне задачите на агентурата, ще бъде следено за срочното им изпълнение.

През тримесечието ще бъдат извикани двама агента и 4 информатори в сл. производство, да се провери, защо същите са непоследователни, не точни при срещите и защо в процеса на работата се стремят да дават по-малко донесения, като на двамата агенти им се постави въпроса, че ще бъдат изказани по саморъчно дадените от тях показания, а на информаторите ще им бъде поставен остро въпроса за тяхната незаинтересованост.

Тук сл. производство е предвидила да насочи, въведе цялата своя агентура, която до момента е работила безпланово и донесяла случайни информации, не в ресора който е обслужван от самия агент или информатор. В настоящия момент за тримесечието сл. производство за насочване на своя агентурно-информационен апарат е обърнала голямо внимание, видно от месечните планчета на оперативните работници. Насочването има следния вид:

1. Агенти - 18 на които ще се даде конкретна задача, главно в реакционни среди или уязвими пунктове.

2. Информатори - 62, които ще бъдат въведени в уязвими пунктове, особено в предприятията, където има лесно запалителни материали в машинни отделения, където се очаква и най-често саботажни и вредителства, в ткачески отделения и даращи, където имаме вече конкретни случаи на саботажни.

7. Вербовка на агентура.

Както е съобщено в точка 5, разширение на агентурно-информационния апарат, която е валидна и за вербовка на агентура, тъй като основните положения са дадени по-горе. Основното положение от което се е ръководила службата е именно това, че се стремим да вербоваме колкото се може повече агентура - агенти, защото практиката ни е показала, че именно тя върши най-добре поставените й задачи и в много положения можем да се облегнем на нея. Но независимо от това, в плана ни едно голямо място заемат информаторите, затова защото, както е съобщено, имаме маса нови обекти в които ние едвам сега започваме нашата работа. Ако вземем процентно, ще дойдем до заключение, че агентурата ни взема към 45% в настоящия тримесечен план. Новите агенти, които ще бъдат вербовани през настоящето тримесечие ще насочим в обекти, в които ние нямаме абсолютно никаква възможност чрез информатори или резиденти да проникнем в дадения обект. А такива обекти в нашия сектор са извънредно много, като имаме предвид вражески настроени лица в министерствата, вражески настроени лица в предприятията и т.н. и като пример, може да вземем "Топливо", в което има над 50 души уволнени офицери, които рано или късно ще почнат своята вражеска дейност. Заплануваната агентурно-информационна мрежа за новото тримесечие, ние проучените, но още не вербовани лица има следния вид:

Агенти - 74
Информатори - 103
Резиденти - 6

./.

8. Отчетно-наблюдателни досиета.

По въпроса за отчетно-наблюдателните досиета, службата в това тримесечие предвижда такива само на лица, които действително в миналото са заемали ръководни постове или пък лица, които в настоящия момент заемат такива постове и на тези, които заемат в производството възлови постове и имат от рязително отношение към о.ф., като например, взема се на отчетно-наблюдателно досие майстора на дараците в тънарна ф-ка, като същия е бивш ратник и има вражески изказвания. За да можем правилно да го обслужваме, към него е насочен агента "Ноптун", който има непрекъснат контакт с дадения обект. Също така към обекта сме насочили и информатора "Росица".

Вземаме на отчет един от ръководителите на опаквачното отделение, с цел разкриване неговата подривна дейтелност в обекта. Същия ще бъде поставен под непосредственото наблюдение на информатор и ще бъде подсигурен с агента "Венера". В настоящия тримесечен план се взема на отчет един от работниците в отделение "Семерджиев", като към същия се поставя информатор "Гулиат". Службата ни взема на отчет бившия директор на Метално-химическата ф-ка "Искович Леви", като същия работи в снабдителния отдел на обединението. Тук може да се каже, че настоящия обект още не е подсигурен с агентура.

В Д.Т.О. важен обект за нашето стопанство ще бъде открито отчетно-наблюдателно досие, като същия ще бъде подсигурен с агента Червенков и информатора "Инкас".

В геоложки минни проучвания - наш обект, ще бъде открито отчетно-наблюдателно досие, като обекта ще бъде подсигурен с информатор "Рудник 3" и агент "Доблест". В същото отделение ще бъдат открити още 2 отчетно-наблюдателни досиета, но за тях няма още агентура.

В Дирекция строежи ще бъде открито отчетно-наблюдателно досие, като същия ще бъде подсигурен с информатор "Доблест".

В Минист. на финансите ще бъде открито отчетно-наблюдателно досие на Евстатив и Попов, които ще бъдат подсигурени с агентура, но в момента същите не са.

В ВМВ ще бъдат открити отчетно-наблюдателни досиета на Златанов и Пешев. Вражески проявяващи се, но още не проверена тяхната вражеска дейтелност. Същите ще бъдат обслужвани с двама агенти.

В Държавното стопанско предприятие Текстилни влакна ще бъде открито отчетно-наблюдателно досие на лице проявило се реакционно, но още не е проверена неговата реакционна дейност. Същия ще бъде подсигурен с агент.

От така набелязаните отчетно-наблюдателните досиета, ясно се вижда, че предир всичко същите трябва да бъдат подсигурени с достатъчно добра квалифицирана и преданна агентура.

Общ брой на заведените през новото тримесечие отчетно-наблюдателни досиета ще бъдат 15.

9. ПРЕДВАРИТЕЛНИ АГЕНТУРНИ РАЗРАБОТКИ.

По въпроса за предварителните агентурни разработки, в службата ни все още нямаме практика да се стремим да откриваме такива на вражески лица или на група такива. Характерно е това, че под предварителна агентурна разработка ние се стремим да добием или да имаме повече компроментирани материали с които да прехвърлим предварителната агентурна разработка и направо да преминем към агентурна разработка.

В настоящето тримесечие, в службата ще се обърне сериозно внимание, именно по въпроса за предварителните агентурни разработки и строго ще се следи за изпълнението им.

В тримесечния план се определят следните предварителни агентурни разработки:

В Златни проучвания при Дирекция геоложки минни проучвания, има установена вредителска група в производството.

Групата "Стрела", се бъде обслужвана от агента "Мария", след като бъде въведен в същата група. При констанцията на вражеска дейност същата ще бъде взета на агентурна разработка.

В ТТ фабрика е взет на разработка обекта "Жило", а през това тримесечие ще бъде взет и на предварителна агентурна разработка и обекта "Върба". Същата разработка ще бъде обслужвана от агента "Пламяк".

В Дирекция на индустрията е взет на предварителна агентурна разработка обекта "Воби", същия в миналото е бил крупен индустриалец, а в настоящия момент има и вражески проявления. Същия ще бъде подсигурен с агент.

Във ф-на "Памук" е взет на предварителна агентурна разработка обекта "Вакуини", който има реакционни изказвания, държи важен сектор в производството, а именно, обслужва парния котел на ф-ката и има неустановено вредителство. Към същия обект е поставен агента Йордан и един резидент "Днепър" за събиране на допълнителни показания и данни, които е причинила обекта.

В м-во на търговията имаме една предварителна разработка "Терористи" към която е насочена агента "У1" който има близки непосредствени връзки с обекта.

И тъй, службата ни в този тримесечен план е начертала разработката на 6 предварителни агентурни разработки.

10. АГЕНТУРНИ РАЗРАБОТКИ.

До момента службата беше заложила своето внимание в реорганизацията и в сформирание на агентурно-информационния апарат и въпроса за активните агентурни разработки, оставаше на заден план. В настоящето тримесечие са определени следните агентурни разработки:

Взети на агентурна разработка обекта "Дончо", който в момента не е подсигурен с агентура, но за същия знаеме, че има вражески прояви,, има връзки с лица интересувани органите Д.С., а също така ежедневиият му живот е доста съмнителен.

На Втора агентурна разработка се поставя обекта "Теофил", който заема отговорен пост. Същия има вражески проявления и тъмни сделки, от политически характер. Към същите ще бъде насочен информатора "Форт", за разработка на горните обекти.

ЯВОЧНИ КВАРТИРИ.

Една от непосредствено важните задачи на службата в настоящия момент е въпроса за вербоване на явочни квартири. В плана на първото тримесечие този въпрос беше оставен на втора линия и благодарение на това, все още работата на О.Р. за срещите, ръководството и възпитанието на агентурата им, остава на заден план. Ето защо, в настоящия момент, в този тримесечен план службата заостря своето внимание към явочните квартири, за правилната ни работа с нашия апарат.

Службата ни ще обърне сериозно внимание за вербовка на явочни квартири на канторите на архитекти, зъболекарски и лекарски кабинети и от части на адвокати.

За новото тримесечие са планирани всичко 26 явочни квартири.

Проверки на явочни квартири през настоящото тримесечие няма да предприемем, тъй като намиращите се и вербовани от нас явки са от няколко седмици.

ПОДОБРЕНИЕ ОТЧЕТНОСТА

ПОДОВРЕНИЕ НА ОТЧЕТНОСТТА.

През настоящето тримесечие за правилното отчитане на емодневната работа на О.Р., службата ни ще прибегне към следното:

1. Всеки О.Р. ще прави свое емодневно планче, чрез което най-правилно може да се контролира и се вижда ясно, как той уплътнява своето работно време.

2. Продължава се воденето на 15-дневните и 30-дневните месечни графики на срещите на О.Р. и агентурата му.

3. Преминва се към календарните планчета, чрез които може да се установи, как заманирва оперативния работник своето време.

4. Практиката за сжемесечните доклади ще продължи.

5. Всички О.Р. и служаци при сл. "производство" най рационално ще използват своето работно време.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ "Б": /Б.Зеев/

НАЧАЛНИК СЛ. "ПРОИЗВОДСТВО": /Т.Георгиев/

ДО НАЧАЛНИКА НА ОТДЕЛ I-ви ДДС

Т у к

ОБРАТИВЕН ОТЧЕТ

НА СЛУЖБА "ПРОИЗВОДСТВО" ПРИ ОТДЕЛЕНИЕ "Б", ОТДЕЛ I-ви, ЗА
ИЗВЪРШЕНАТА РАБОТА ОТ СЛУЖБАТА ПРЕЗ 1948 ГОДИНА.

1. ОБЩО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЕКТИТЕ.

През изтеклата година работата на службата бе насочена в основно опознаване на обслужваните обекти, тъй като по-голяма част от О.Р. и групите, все още не са опознали своите обекти, благодарение на което, не може да бъде развита една планова и резултатна работа. Необходимо е да се подчертае, че в маса обекти, както например, М-во на индустрията, М-во на търговията, Дирекция на статистиката, обединенията и импортите, не са прочистени от вражески елементи, благодарение на което и изпълнението на двегодишния план в някои отрасли изостана назад.

Като ярък пример за непрочистени институти от вражески лица, това е М-во на строежите и пътищата в което има към 50% от целия персонал, който не е прочистен от вражески настроените елементи и което М-во все още не е обхванато от нашата служба основно. Не по цвятудо положение е и в ДТО, Електроснабдяване, където има голямо количество инженери вражески настроени и в който обект през годината работата е вървяла много мудро. Ръководството на същия се е впуснал в постройка на нови далекопроводи, като изоставя поддържането на старите и които са по експлоатация на електрическа енергия.

В същото положение е и Министерство на мините и подземните богатства, в което инженерно-техническият кадър прилага финни форми на саботаж, вредителство, масово злоупотребление на суми от касите на мините и т.н., което говори, че врага действа много умело. Агентурно-оперативната работа може да бъде богато развита в горния обект, но О.Р. се показва не още на мястото си за пълното опознаване на един от най-важните обекти.

В М-во на търговията се констатираха маса факти, които характеризират работата на същото, като слаба и пълна с недостатъци. Основния недостатък и слабост която се забелязва в горното М-во е това, че не се чувствава ръководната роля на партията, което се използва от вражеските елементи за свои сористни цели, и за замазване явните вредителства от страна на ръководните фактори, както със случая на директора Радковски по продажбата на оловото срещу свободните девизи, грубата грешка по албанската спогодба, особено за петролни дървати, асфалт и др.

Както е известно, в горния обект бяха изчезнали важни документи и договори, вследствие на което се отпочна агентурна разработка, която все още е на ниско стъпало, благодарение на това, че горния обект не е познат основно и други субективни и обективни причини, които не оправдават службата.

Трябва да се отбележи това, че в нашите обекти се забелязва концентрация по вражески елементи, на уволнени офицери, бивши хора и т.н., на лица, които имат вражеско отношение към властта които всячески се стремят да спъват правилния вървеш на работа, да саботират, да вредителствуват и т.н. Така в случая с обединенията, предприятията

и по специално тютюневия монопол в които са концентрирани бившите търговци, износители, прекупчици и т.н. и които сега са се вмъкнали в търговско-техническата дирекция на горния обект.

Тази дирекция обхваща цялия контрол по плановото засяване на тютюневите площи, подбора на тютюневите семена, селската манипулация, ръководи и провежда цялата кампания по изкупуване и окачествяване на тютюните, ръководство на правилното отлежаване и ферментация на тютюните има извънредно важна задача, която задача се поставя на вражески настроени лица.

Тук може да се отбележи като наша слабост, че не сме направили нищо за разработване на вражеските елементи и същия монопол е много слабо наситен, с агентура.

Положението в фабриките и обединенията в сравнение с горните обекти е добро.

ДИО - МАШИНОСТРОЕНИЕ което обхваща 160 национализирани предприятия, при все че беше в реорганизация, успя да изпълни плана си с 115%, но като бяха допустимати известни гледки, а именно:

а/Запланувани бяха малки предприятия да дадат голям производствен план, за което капацитета на предприятието не отговаряше и не бе в състояние да го изпълни.

б/М-во на индустрията е давало не реални планове на обединението.

в/Трудности при снабдяване със суровини дадените обекти и т.н.

ДИО-ДЪРВООБРАБОТВАНЕ е изпълнило плана си едва 70%, благодарение на непознаване на обекта от ръководящите фактори и слабото ръководство на същите.

- Създадоха се такива аномалии, които могат да се окачествят като вредителство - какъвто е случая с заплануването на големи дървообработвателни предприятия за строителна била и мебелна такава се заплануваха с производство на щайги, които материали, вместо да се работят направо на местото от където се произвеждат, то налагаше се същите да се превозват до София, където се заангажираше нашия трафик, а също така, машините на горните големи предприятия оставаха в бездействие - защото същите не са нужни за производството на щайги.

Не по цветущо е положението и в ДИО - строителни материали - където има небрежно отношение към производството, произведени на лошо-качествени стоки, констатации на вредителства и т.н.

Горното обединение е в реорганизация, при което се чувства голяма нужда от специалисти в стъкларската индустрия към обединението. При наличната такава, която в миналото е получавала големи заплети, то днес същите специалисти проявяват немарливост към работата и това немарливо отношение към работата е довело до лошото производство. Тук имаме вече констатации на вражеско отношение към властта, към саботаж, вредителства и т.н.

Един от важните обекти на службата, на това е М-во на индустрията. До като производствената работа на предприятията бисляци се към министерството върви сравнително добре и производствените планове са изпълнени, то работата в новото индустриално строителство сериозна изостава.

Плана за новите индустриални строежи е изпълнен за 948 год. едва 25% - до като за 947 год. изпълнението на плана за същото е бил 57%.

Като главна причина за слабото изпълнение на плана са следните моменти:

а/Новите строителни обекти не бяха своевременно проучени, като плановете за повече обекти бяха доставени едва към средата на годината.

б/Късно се създадоха и строителните организации.

в/Късно се създаде "Инпроект"- проектанска организация за нови индустриални строежи

г/ Вносът на машини и инсталации от чужбина не бе своевременно

но подработен от М-во на търговията.

Наред с обективните причини по изпълнението на строителния план, голямо значение имат и субективните причини. На отговорни места стоят лица непроверени политически, вражески настроени към властта, вредители, бивши хора и агенти на чуждата разветка.

Състоянието на другите обекти, където повече, където по-малко е почти идентично с това на горните обекти.

2. РАЗСТАНОВКА НА АГЕНТУРАТА.

През годината службата се ръководеше от това да обезпечи всички важни обекти, възлови пунктове, уязвими места с добра агентура. Горната задача не бе напълно постигната за това, защото не всички Опер. работници бяха и са опознали обектите си, и някои О.Р. вербоваха агентура не по местоназначение, а за това, че за дадено лице има компроментиращи материали. Положителност за службата през настоящата година се констатира този факт, че се намалеха до минимум вербовка на информатори, а във втората половина на годината има и тази положителност, че О.Р. почнаха да се интересуват от обекта по основно и вербовката им на агентурата е по целеустремена.

В предприятията се забелязва една по-плавилна разстановка на агентурата, благодарение на което имаме и по положителен резултат, от работата на същата.

3. ПОДОБРЕНИЕ НА АГЕНТУРАТА.

През годината службата ни се ръководеше от принципа да се вербова агентура на здрав компроментиращ материал, или информатори, които са безпартийни.

По първия въпрос се направи един малък завои, за това защото в нашите обекти до 31.XII.1947 год. нямаше почти никаква агентура, за обслужване на вражески настроени лица и бивши хора в обектите ни, затова се премина и към вербовка на лица с малко компроментиращ материал или такъв, но преди 9.IX.44 г. Резултата от тези вербовки не е много задоволителен, но те ни дадоха възможност да се насочим и малко задълбочим в обслужваните от нас обекти.

Трябва да се вземе предвид, че между вербовката на агентура на слаб компроментиращ материал, бе вербована агентура и на достатъчно компроментиращ материал, благодарение на което имаме и добра агентура.

Вербовката на информатори, членове на РИ/к/ бе премахната от нашата служба, а вербовка на информатори се провеждаше само на патриотична база. Вербовка на информатори тоже бе намалена до минимум. В втората половина на годината, вербовки се извършваха само на уязвими места, възлови пунктове, подсигуряване на вражески елементи и квартирници и т.н.

Може да се каже, че имаме известно подобрене на агентурата на агентите, които са вербовани в началото на 1948 год. и които са били в по-тесен контакт с О.Р-ци. Тези агенти и информатори имат вече чувство и нх на оперативна работа и работят с желание, благодарение на редовните срещи с нашите О.Р-ци, те добили вече разузнавателни качества.

През втората половина на годината бяха проконтролирани следните срещи:

12-та група	-	19 срещи
12-та -"-	-	24 срещи
14-та -"-	-	15 срещи
15-та г-"	-	12 срещи
17-та -"-	-	10 срещи
18-та -"-	-	16 срещи.

././

Из архивите на ДС

4. РЪКОВОДСТВО НА АГЕНТУРАТА.

Като основна слабост на службата ни може да се констатира това, че болшинството от О.Р. все още не се грижат за правилното ръководство и възпитание на агентурата ни. Все още има в нас О.Р. които при срещи не дават конкретни и ясни задачи на своите агенти и информатори. Задачите на горните се дават устно, а от една малка част О.Р. писмено на донесението на агента. През годината като основно средство на агентурата бе приета линията на проконтролиране срещите между О.Р. и тяхната агентура и което се указа целесъобразно за ръководството на агентурата.

Може да се каже и това, че О.Р. не се грижат за възпитанието на своя апарат. Има случай, когато О.Р. на среща взема написано от агента, донесение, или направо поставя въпроса на агента за извършената задача поставена му от миналия път и с това срещата се счита за приключена. По горните причини, службата беше наредила систематически контроли извършвани от груповите началници и благодарение на същите, се постигнаха сравнително добри резултати.

Чрез През годината имаме следните насрочени срещи, състояли се срещи с донесения и без донесения.

ГРУПИ.	Насрочени срещи.	Състояли се срещи с донесение	Състояли се срещи без донесение	Несъстояли се срещи
12-та гр.	920	497	205	118
13-та гр.	2.051	1.366	419	266
14-та гр.	1.120	761	233	127
15-та гр.	1.368	907	228	233
18-та гр.	1.377	935	374	68
19-та гр.	1.149	620	378	151

5. ПРОВЕРКА НА АГЕНТУРНИЯ АПАРАТ.

За правилното провеждане на агентурно-оперативните мероприятия, службата ни направи редица проверки на своя апарат.

Така например, чрез допълнителни проучвания и въвеждане на информатор бе направена проверка на агента "УСТРЕМ" който бе заподозрян в двуличие.

През м. май 1948 год. беше поставена под външна наблюдение агента "Стрела" и агента "Федя" и т.н.

От всички направени проверки на нашия агентурен апарат не се указаха агенти двуличници, предатели, провокатори и т.н.

Трябва да се отбележи това, че не особено сериозно внимание службата обърна към проверка на агентурата. При все, че О.Р. знаят какво, че трябва да се провят шестмесечни характеристики на своя агентурно-информационен апарат, то болшинството от тях не са правили такъв. За това има и голяма вина самото ръководство на групите и службата.

Чрез горните проверки на агентурата, при все, че не се указаха двойници предатели, но твърде е възможно да имаме някои такти - за което ще се заостри сериозно вниманието на цялата служба по този въпрос.

6. ВЕРБОВКА НА НОВА АГЕНТУРА.

В началото на настоящата година службата ни страдеше сериозно от липса на агенти и липса на информатори на патриотична база. Информатори службата ни имаше, но болшинството от тях бяха вербовани на идейна база и които се указаха непродуктивни и несериозни.

При това положение пред службата се изправи въпроса с цялата си сериозност за вербовка на агенти с които да подсигурим вражеските настроени групи и лица в обектите и вербовка на информатори на патриотична база за опазване на обектите, работата в същите, насочване към вражески обекти и т.н.

Ето защо, ние насочихме вниманието си към вербовка на агенти, защото същите дават по добра работа, имат връзки с вражеските лица в обекта и т.н. При вербовката на новата агентура се спирахме на лица, които имат практическа и теоритическа квалификация - което се указа много уместно, тъй като при особенните технически терминологии те даваха своето мнение по най-различни случаи и правеха ~~разбор~~ процеса на наблюдение и проучване, дали дадена нередност е плод на вражеска дейност или на някои технически причини. Например: агент "Рейне", "Суворов", "Пламяк", "Богослов" и т.н.

През годината имаме следната вербовка на агенти и информатори:

	агенти		Информ.		Резид.		О.Н.Д.		Предв.разр.		Разраб.явки		
	947	948	947	948	947	948	947	948	947	948	47	48	
12-та гр.	2	32	28	54	4	11	2	4	17	1	-	0	22
13-та гр.	9	33	41	81	8	10	0	5	0	9	-	5	17
14-та гр.	-	25	-	58	-	1	-	-	-	4	-	-	15
15-та гр.	2	15	31	65	6	7	-	-	-	-	-	2	24
17-та гр.	1	25	17	44	6	8	13	5	-	-	-	2	5
18-та гр.	3	27	5	11	1	-	-	4	-	-	-	-	10

Горната графика картинно дава работата на службата ни през изтеклата година.

7. ОТЧЕТНО-НАБЛЮДАТЕЛНИ ДОСИЕТА.

През изминалата година бяха открити О.Н.Д. на лица не само вражески настроени, но и на такива, които бяха отговорни фактори на важни обекти и възлови пунктове.

12-та група през годината е открила две ОНД, на лица, които още продължават да бъдат под наблюдение.

13-та група има открити пет ОНД в М-во на индустрията, в Държавна планова комисия, две ОНД. В държавна предачна ф-ка България има открити две ОНД.

18-та група има открити 4 ОНД, като в М-во на търговията има едно ОНД на лице вражески настроено, което е подсигурено с агентура. Има открито едно ОНД на ръководещ персонал в тютюневия монопол който е подсигурен с агентура.

В БНБ има открити две ОНД, на ръководещи вражески настроени лица, като едното от тях е подсигурено с агентура, а другото не е подсигурено, тъй като агента който го е разработвал е уволнен от обекта.

19-та група има открити 6 ОНД на вражески настроени елементи и ръководещи лица.

Открито е ОНД на директор на предприятие, който се уличава в използване на служебното си положение, обграждане на чужди елементи и т.н. Стягия не е подсигурен с агентура.

Открито е ОНД на директор на търг. предприятие, член на БЗНС, за вражеска проява. Към обекта е насочен агента "Базил".

Открито е ОНД на директор на търговско предприятие, който е подсигурен с двама агенти. В "Топливо" се открито ОНД на началника техн.отдел "Козарев", но същото отнасяне и има в архива, тъй като

обекта бе уволнен. Характерно в откриването на ОНД в службата е това, че една част от 46, 48 откриват с недостатъчен материал или материал който не е в наша компетентност, а е в ресора на криминалната милиция. Подсигуряването с агентура на горните обекти взети под отчет не е достатъчна, за това защото агентите в повечето случаи не са непосредствено свързани с обектите ни.

През годината службата ни има следните открити ОНД.

12-та група	-	4 ОНД
13-та група	-	5 ОНД
18-та група	-	5 ОНД
19-та група	-	4 ОНД

8. ПРЕДВАРИТЕЛНИ АГЕНТУРНИ РАЗРАБОТКИ

В 12-та група през 1948 г. имаше на лице в М-во на строежите и пътищата 6 предварителни агент. разработки.

3 предварителни агентурни разработки отпаднаха поради уволнението на обектите.

Една предварителна агентурна разработка бе реализирана чрез вербовка.

Две предв. агентурни разработки които продължават да се водят. В дирекция "Електрификация" има открита една предварителна агентурна разработка, за която има достатъчен материал и е добре подсигурена с квалифицирана агентура.

В 13 група през годината са открити 3 предварителни агентурни разработки в Министерство на индустрията, които са добре обезпечени с агентура и за които имаме достатъчно компроментиращ материал, а същите са минали в активни агентурни разработки.

В ф-ка "Глория", "Текстилна" "Слава" имаме една предварителна разработка на вражеско настроено лице, майстор, която мина в активна и реализирана.

При предварителните разработки се констатира това, че не всички са обезпечени с достатъчно агентура и в повечето случаи същата не е квалифицирана. В първите месеци на годината бяха открити или се получиха от миналата година предварителни агентурни разработки, които трябваше да бъдат закрити за това защото същите бяха открити на много слаб или почти никакъв компроментиращ материал. Такъв е случая с О.Р. Методи Стоянов, който дойде в нашата служба с 17 предварителни разработки и които бяха прекратени благодарение на липса на какъвто и да е компроментиращ материал.

През годината службата ни има отпочнати следните предварителни агентурни разработки:

12 група	-	1	предварителна разработка	
13 група	-	7	"-"	"-"
14 група	-	4	"-"	"-"

неоформени.

12 всичко.

9. АГЕНТУРНИ РАЗРАБОТКИ.

В 12 група има открита една активна разработка, "Кристал", но която е замръзнала, тъй като обекта е в постоянно движение.

В 13 група пред годината се водеха 5 агентурни разработки, а именно:

а/Разработка "Германец", която е подсигурена с недостатъчно агентура. Темповете на същата е бавен, благодарение на недостатъчната агентура.

б/Разработка "Шивач" която е тоже подсигурена с недостатъчно агентура. И тук темповете са бавни.

в/Разработка "полицай", която е добре подсигурана с агентура - но изглежда, че имаме между агентите някои предател или двойник. Темповете на същата са тоже мудни.

г/Разработка "Жиле" в М-во на индустрията, която не е подсигурана с достатъчно агентура. Тук темповете вървят много мудно.

д/Разработка анархия в ф-ка "Цола Драгойчева", която е подсигурана с много слаба агентура. Темповете на същата са тоже слаби.

В 14 гр. през годината няма открити агентурни разработки. В последния месец са събрани и документирани вражески прояви в някои обекти, за което са отпочнати четири разработки, но същите още не са оформени и заведени в картотеката, за това фактически ще се оформят предварителни разработки.

В М-во на търговията през м.април се отпочва една агентурна разработка "Явор, която е подсигурана с агентура, но не квалифицирана и недостатъчна агентура. Разработката се движи с бавен темп. Причини, недостатъчна агентура.

През годината бяха реализирани:

а/Разработката по директора Славов.

б/Разработката "Ире"

в/Разработката "Конитски".

При разглеждането на разработките може да се констатира, че същите не са подсигурени с достатъчно агентура, липса на квалифицирана такава, а също така и агентура, която да е вербована непосредствено от средата в която се движат и живеят обектите, взети на разработка.

Бавното темпо на разработките се дължи на това, че много мудно и с колебание се прибегва до вербовка на агентура - като се изхожда от тази мисъл, че кандидатът за вербовка е чужд шпионин, гестаповец, резидент или агент на чуждата разведка и т.н. Но също така трябва да се има предвид и това, че за такива кандидати за вербовка в горните разработки нямаме силно компрометиращ материал.

През годината имаме отпочване на следните агентурни разработки:

12 група	-	1	агент. разработка	
13 "	-	5	" "	
14 "	-	4	" "	
15 "	-	2	" "	
18 "	-	4	" "	" "
19 "	-	няма		

, от които 2 реализирани.

16

10. ЯВОЧНИ КВАРТИРИ.

През годината службата ни заостри своето внимание върху явочните квартири, тъй като в това отношение до началото на 948 год. службата бе зле, и благодарение на която работата с агентурата изоставаше, а също така качеството на същата бе зле.

В момента службата ни разполага със следните явочни квартири:

12 гр.	-	22
13 гр.	-	17
14 гр.	-	15
15 гр.	-	22
18 гр.	-	5
19 гр.	-	10
		91

всичко.

Горното количество явки все още е недостатъчно за службата ни, при все , че се хвърлиха доста сили за същите. Има сега опасност от намаление на явките, тъй като се образуват адвокатски колективи, които изземват нашите явки. Трябва да се отбележи, че на много малко явки сме правили проверка, дали са разконспирирани.

11. ПОДОБРЕНИЕ НА ОТЧЕТНОСТТА.

През годината за правилната отчетност службата се прибегна към следното:

- а/ Всеки ОР си правеше ежедневното планче за предстоящата му работа пред деня.
- б/ Редовно водене на графиките за срещите си с агентурата.
- в/ Болшинството от ОР си водеха календарните планчета.
- г/ Редовно даване на тримесечни отчети.
- д/ Ежедневна проверка на работата на О. Работници.
- е/ Контролиране работата на ОР и срещите им с агентурата.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

От едногодишната работа в службата се вижда, че работата върви по възходяща линия, и че ОР макар и трудно, но се стремят да се справят с възложената им задача. Тук е необходимо да се подчертае голямата нужда от квалифициран кадър за службата ни, тъй като имаме 50% нови работници, които се нуждаят от ежечасна подкрепа, съвети, насоки на работа и т.н.

Някои от груповите началници все още не са на мястото си, не се обхващали напълно службата си, не могат да се справят с работата си, като по този начин изостават и Опер. работници.

Сектора на службата ни е много важен и е необходимо да се заостри вниманието на ръководството на ДДС за пращане добри кадри в нашата служба.

РЕЗУЛТАТА ОТ ЕДНОГОДИШНАТА РАБОТА НА СЛУЖБА "ПРОИЗВОДСТВО" ЗА ВЪРВОВКА НА АГЕНТУРА, ЯВКИ И СЪСТОЯЛИ СЕ СРЕДИ.

Групи агенти	инф.	режид.	О.Н.Д.	Предв. аг. разр.	Аг. раз. явки	на ср. съст. с доп.	съст. без допес.	нес ср. с доп.	нес ср. с доп.		
12 гр.	32	54	11	4	1	1	22	820	417	205	118
13 гр.	33	81	10	5	7	5	17	2051	1366	419	266
14 гр.	25	58	1	-	4	4	15	1121	761	233	127
15 гр.	15	65	7	-	-	2	22	1358	907	228	223
18 гр.	25	44	8	5	-	4	5	1377	935	374	68
19 гр.	27	11	-	4	-	-	10	1149	620	378	151
	157	313	37	18	12	12	91	7876	5086	1837	953

ДИРЕКЦИЯ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
№ 11 101-С
22-V 1979 г.
СОФИЯ

ДО ДИРЕКТОРА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ
ДИРЕКТОРА НА НАРОДНАТА МИЛИЦИЯ
ОБЩИТЕ РЪКОВОДИТЕЛИ НА СЕКТОРИТЕ
при М.В.Р.

Поради важното значение което придобива правичното и спокойно развитие на народното стопанство - като база на построяване на социализма в нашата страна при ДДС се създава от началото на тази година Економическия отдел /отдел IV при ДДС/, чиято цел е да води борбата срещу организираната подривна дейност на врага в областта на стопанския живот и строителството.

В същото време, бившия Стопански отдел при ДНМ се закрива и преустройва в Стопанско отделение при Криминалния отдел на ДНМ, което не функционира успоредно с отдел IV при ДДС.

За избягване на възможни недоразумения и за достигане необходимата координация в работата на Економическия отдел при ДДС и Стопанското отделение при Криминалния отдел - ДНМ, необходимо е да се знаят възможно и най-точно задачите както на първия, така и на второто.

Задачата на Економическия отдел при ДДС е да води борба против съзнателните, извършвани по политически подбуди вредителства, саботаж и диверсии на врага в производството, строителството, транспорта и селското стопанство.

Задачите на Стопанското отделение при Криминалния отдел - ДНМ е да води борба с корупцията, черната борса, злоупотребите, фалсификациите, контрабанда и други общи престъпления от стопански характер, извършени по различни подбуди, било с цел за лично облагодетелствуване, било с други престъпни намерения.

Това разграничение във функциите и задачите на Економическия отдел и Стопанското отделение, макар и на пръв поглед ясно, на практика води до редица координирани полжения, поради тясната връзка между престъплението - обект на Стопанското отделение и организираната подривна работа на врага в областта на икономиката. Базата и на едната и на другата престъпност е в основите си една и съща /например, едно чистото криминално престъпление от стопански характер, може да се окаже с голяма преко-политически последици/. Затова първото условие, след правичното разбиране задачите на Економическия отдел и Стопанското отделение при Криминалната милиция е взаимната помощ и сътрудничеството между тях.

С цел да се осигури това сътрудничество и взаимна помощ между органите на Економическия отдел и Стопанското отделение при Криминалния отдел, нареждам да се има предвид и се спазва най-строго следното:

1. Всички сектори на производството, търговията, строежите и финансите, както и отделните обекти в тези сектори се обслужват едновременно от ДДС и Стопанската милиция.

2. При изграждане на агентурен апарат от страна на Стопанската милиция в предприятията и учрежденията, тя съгласува вербовката си с ДДС, а на органите на ДДС се забранява под страх на наказание да използват или превербоват сътрудници на Стопанската милиция. Размяната на сътрудници между едните и другите или временно използване, да става само с договаряне между ръководителите на съответните служби.

3. Във всички случаи, когато органите на ДДС се натъкнат на прояви в обекти интересувани Стопанската милиция да ги отпражат на нейните органи на разпореждане и обратно: в случай, че в процеса на работата си, органите на Стопанската милиция се натъкнат на данни за организиране на подривна дейност в областта на економиката, да ги отпражат на ДС - отдел IV.

4. Органите на Стопанската милиция не могат да върнат арести на ръководните лица от държавните, централни, кооперативни и общински предприятия и учреждения, без предварително съгласуване с отдел IV при ДДС, а в околните и секторите без разрешение на общите ръководители, а органите на ДС не могат да върнат арести на такива лица, без предварително да направят справка в картотеката на Криминалната милиция /не се ли разработва лицето от органите на същата/.

5. В някои случаи отдел IV при ДДС може да се заинтересова от известни обекти на разработка или следствия водени от отделение Стопанска милиция и да вземе участие в работата по тях. Това да става по договаряне между началник отдел Криминален и отдел Економически при ДДС - а за провинцията с разрешение на общия ръководител в сектора или околията.

6. Отделите да издадат отделни конкретни инструкции всеки за работата по своя линия, като се съобразят с настоящата заповед.

7. Въз основа на настоящата заповед, по аналогичен начин да се уредят отношенията между отдел IV при ДДС и Криминалните органи на отделение "Транспортна милиция" при ДМ.

Настоящата заповед издадена е възлагане на Дирекция
Държавна Сигурност, Директора на Народната милиция и общите ръководи-
тели при секторите на МДР в провинцията.

София, 18. март 1949 г.

МИНИСТЪР: /и/ Ант. Кочев

Верно е оригинала при Дирекция Държ. Сигурност,

А Р: *[Handwritten signature]*

6

до Чокиевски
за инициатива
за работата на
14 обекта

за изяснение на
за изяснение на
за изяснение на

СПРАВКА

14

104

За изяснение, обектите на обслужване
структурата, организацията и състоянието
на отдел IV ДДС...

1. ЗАДАЧИ НА ОТДЕЛА

Отдел IV ДДС обслужва народното стопанство, строителството и транспорта на страната. Задачите на отдела се свеждат, в най-обща форма до предотвратяване на вредителствата, саботажите, диверсиите и економическия шпионаж, както и до разкриване на извършена такава вражеска дейност в народното стопанство. Специфичното в задачите и от тук в работата на отдела е това, че той се бори срещу врага и неговата дейност именно в стопанския сектор - независимо от това каква окраска има тоя враг и неговата подривна дейност. Независимо от това, дали врагът е агент на чуждото разузнаване, дали той е вътрешен классов враг, независимо от това, към каква политическа организация той се числи и каква подривна дейност води - стига тази подривна дейност да е насочена срещу народното стопанство.

За тази цел, отдел IV при ДДС обслужва всички стопански и транспортни организации в страната, заедно със свързаните с тях научни институти и административният им апарат - включително и стопанските министерства и други стопански ръководни органи и организации /напр. Гл. Дирекция на Статистиката, БНБанка, Ц.К.Съюз и др./. Отдела ръководи обслужването /чрез своите секции към секторите ДС в страната/, на всички индустриални и транспортни предприятия, заедно с тяхните съоръжения, на всички търговски предприятия, заедно с тяхните складове /без магазините/, на всички финансови учреждения и банкови клонове, както и всички селско-стопански учреждения и организации /без ТКЗС/.

Характерното в обстановката за работа на отдела в настоящия етап на развитие на нашето стопанство, освен общото изостряне на классовата борба е това, че ръководните звена на нашия стопански живот са обградени с голям брой вражески елементи, в лицето на старите буржуазни специалисти и ръководен технически кадър, а голям брой от средните му звена са почти изцяло в ръцете на тези елементи. Това позволява на врага да провежда високо квалифицирана подривна дейност, често пъти не хвъргаща се в очи, но винаги с огромни пакостни последици. /Дезорганизация, проваляне на планове, компроментиране на цяли партии производство и пр./.

За успешното водене на борбата с такива врагове, отдела е принуден да прониква негласно чрез своята агентура в производствената дейност на всички стопански институти /освен партийните/, включително и най-ръководящите /Министерствата/, да дръзва техничните документи, наредби и решения /и най-поверителните/, и да проследява пътя на тяхното изпълнение до най-последните звена на стопанския апарат. Това често създава недоразумение с ръководящи наши другари от стопанския сектор, които тълкуват неправилно това "любопитство" на нашите органи.

./.

108²

2. ОБЕКТИТЕ НА ОБСЛУЖВАНЕ НА ОТДЕЛ IV Д.Д.С.

Те се групират в няколко категории, в зависимост от характера на производствената им дейност:

а/Промисленост - тук спада цялата наша индустрия, начело с Министерство на индустрията, Научно-изпитателните институти към него, Обединенията и предприятията, които те ръководят.

б/Държавна Планова комисия.

в/Строителството - начело с М-во на Строежите, М-во на Електрификацията, Гл.Д-ция на Трудовата повинност, М-во на Благоустройството, с всичките им подразделения и ръководените от тях строежи и контролирани от тях организации /обединения/.

г/М-во на Подземните богатства - с обединенията, геоложките експедиции и лаборатории и всички минни предприятия.

д/Търговията - начело с М-ва на Вътрешната и Външна търговия, Ц.К.С., всички обединения към тях, районните и местни търговски организации.

е/Финансии - начело с М-во на финансите, Б.Н.Б., Монополите и подразделенията им в страната.

ж/Селско стопанство - с М-во на Земеделието, М-во на Горите - с подразделенията им в страната и селско-стопански организации към тях./МТС/Земснаб и др./

з/Транспорти - начело с М-во на Ж.А.В.С.- ж.п., въздушен, морски, автомобилен транспорт, всички транспортни съоръжения в страната, пристанщата, гражданските летища и самолети, търговските и пътничес. кораби, Деспред,

3. СТРУКТУРА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ОТДЕЛА.

Отдела се ръководи от Началник отдел и Гл.инспектор /който изпълнява функцията на зам.Н-к на отдела/. Към отдела има канцелария, със секретар и осем машинописци и деловодители /за отдела, отделенията и службите/.

Отдела има 2 отделения и 2 служби /във от отделенията/.

По щат отдела има:

- 1 Началник на отдел
- 1 Главен инспектор
- 2 Началници на отделения
- 2 Началници на служби
- 5 Инспектори
- 15 Групови началници
- 87 Оперативни работници
- 1 Секретар
- 8 Чиновници

ВСИЧКО122

а/ Отделение "Б".

Обслужва индустрия, планиране, строителство и подземни богатства.Ръководи се от началник отделение и 2 инспектори.Единия инспектор ръководи 3 групи, а другия 2 други.

Има следната структура:

Началник отделение	- 1	- ръководи отделението.
Инспектор	- 1	- ръководи I, II и III гр.
Инспектор	- 1	- ръководи IV и V групи.

I-ва група обслужва:

- 1.Държавна планова комисия
- 2.Министерство на индустрията.

3. "Индпроект"
 4. Дирекция на Статистиката
 5. Заводи: Азотно-торов, содов, целулозен, оловно-цинков, автомобилни и резервни части, етернитов, угнеопорни материали.
- С 1 групов началник и 5 оперативни работници.

II-ра група:

1. Тежка индустрия
2. Машиностроение
3. Металообработване
4. Дървообработване
5. Химическа индустрия
6. Керамична индустрия
7. Строежи и материали
8. Електрическа индустрия
9. Военна индустрия.

С 1 групов началник и 8 оперативни работници.

III-та група обслужва:

1. Каучукова индустрия
2. Консервно обединение
3. Захарно обединение
4. Памучно-предачно обединение
5. Памучно-тъкачно обединение
6. Конопено-ленена индустрия
7. Хранителна индустрия
8. Валцови мелници
9. Книжна индустрия.

С 1 групов началник и 7 оперативни работници.

IV-та група обслужва:

1. М-во на електрификацията и мелиорациите
2. Централно управление
3. Енергострой
4. Енергообединение
5. Енергоиндпроект
6. Министерство на мините и подземните богатства.
7. Централно управление.
8. Д-ция на геоложки и минни проучвания.
9. Комплекс геоложки експедиции.

С 1 групов началник и 6 оперативни работници

V-та група обслужва:

1. М-во на строежите
2. Централно управление
3. Ц.О.П.О.
4. Д-ция високи и ниски строежи
5. ДИО Вътрешни инсталации.
6. Главни дирекции: Вибербетон, Мостпром, Востпром.
7. М-во на комунално стопанство.
8. Централно управление.
9. Организации: "Прогре", "Дроби", и "Еги".

С 1 групов началник и 6 оперативни работници.

770⁴б/ ОТДЕЛЕНИЕ "Г"

Обслужва ж.п., воден, въздушен, автомобилен транспорт и Деспред.

Ръководи се от Началник отделение, и 2 инспектори - /един от тях за провинцията, предвид особенния характер на транспорта и уязвимостта на неговите съоръжения/.

Има следната структура:

- Началник отделение - 1 - ръководи отделението и непосредствено гр. автомобилен, воден и въздушен транспорт.
 Инспектор - 1 - ръководи групите по ж.п. транспорт / VI, VII и VIII /.
 Инспектор - 1 - за провинцията.

VI-та група обслужва:

1. М.Ж.А.В.С.
 2. Отдел Движение
 3. Отдел Административен
 4. Отдел Снабдителен
 5. Финансово-стопанска дирекция.
 6. Счетоводен център
 7. Контрола приходи
- С 1 групов началник и 6 оперативни работници.

VII-ма група обслужва:

1. Локомотивен отдел
 2. Д-ция работилници
 3. Деспред
 4. ТТсъобщения
 5. Електрификация, жп. линии.
- С 1 групов началник и 5 оперативни работници.

VIII-ма група обслужва:

1. Д-ция нови жп. линии
 2. Отдел поддържане
 3. Проектанска организация
 4. Гарови строежи
 5. Д-ция местни строежи
- С 1 групов началник и 5 оперативни работници

IX-та група обслужва:

1. Д-ция на автомобилни съобщения
 2. Д-ция държавни автомобилни превози
 3. ДАН
 4. СТОП
 5. Д-ция на пристанищата
 6. Д-ция на БМФ
 7. Д-ция на БРП
 8. Д-ция Пристанищни строежи
- С 1 групов началник и 4 оперативни работници.

X-та група обслужва:

1. Д-ция ВС
 2. Летище Враждебна
 3. Самолетна работилница
 4. Охрана на самолетите
- С 1 групов началник и 7 оперативни работници.

ААА 5

в/СЛУЖБА "КРЕДИТ И РАЗМЯНА"

Обслужва "Търговия и финанси",
Ръководи се от 1 началник на служба,
Има следната структура:

Инспектор - 1 - ръководи групите по търговия и финанси. /XI, XII, и XIII/.

XI-та група обслужва:

2. М-во на Външната търговия
 2. ДТП "Металимпорт"
 3. ДТП "Химимпорт"
 4. ДТП "Иодимпорт"
 5. ДТП "Иодекспорт"
 6. ДТП "Храноекспорт"
 7. ДТП "Рудекспорт"
 8. ДТП "Кожецентрала"
 9. ДТП "Яйцецентрала"
 10. ДТП "Жутовнев монопол"
 11. ДТП "Спиртен монопол"
- С 1 групов началник и 6 оперативни работници.

XII-та група обслужва:

1. М-во на Вътрешната търговия
 2. Центр. Кооп. съюз.
 3. Храноснабдяване
 4. Текстилни влакна
 5. Отпадъци
 6. ДТП "Метис"
 7. ДТП "Петрол"
 8. Колстон
 9. Нармаг
 10. Облекло и обувки
 11. Месоцентър
 12. Плодзеленчук
 13. Строймаг
 14. Топливо
 15. Държавно санитарно аптечно предприятие
- и 6. С 1 групов началник и 5 оперативни работници.

XIII-та група обслужва:

1. М-во на финансите
 2. БНБанка
 3. Инвестиционна банка
 4. Гл. Д-ция на даните
 5. Държавен застрахователен институт
- С 1 групов началник и 5 оперативни работници.

г/СЛУЖБА "СЕЛСКО СТОПАНСТВО"

Обслужва Министерство на земеделието, горите и подделенията им.

Ръководи се от началник на служба.
Има следната структура:
Началник на служба - 1 - ръководи група XIV.

XIV-та група обслужва:

1. М-во на горите
2. М-во на Земеделието
3. Земснаб

./.

6
AA9

4. Д.З.С.
 5. М.Т.С.
 6. Земеделски институт
 7. Ветеринарен институт
 8. Дъжавни гори
- С 1 групов началник и 8 оперативни работници.

д/Група "Информация"

Води отчетността в оперативната работа на отдела, подработва информационни материали и доклади. С 1 гр. нач. и 4 опер. р-ци.

Освен горния щат на отдела и щата на неговите секции, при секторите ДС в провинцията отдела разполага със следните оперативни сили:

1. Отдела ръководи в оперативно отношение бившата "Осведомителна служба" при Гл. Д-ция на трудовата повинност, която съгласно заповедта на др. М-р на В.Р. се преустройва от 1 август т.г. в "Служба Д.С." при Гл. Д-ция на Трудовата повинност и има аналогични задачи с задачите на отдел IV-ти при ДДС във ведомството на трудовата повинност и нейните строителни и други обекти /Щат на клужбата: 1 нач. служба, 3 чиновници, и 26 оперативни р-ци, разпределени в центъра по трудови области и строителни обекти.

2. Въз основа на решението на П.Б. на Ц.К. на БКП от края на 1948 год. с което се предвижда създаването на специални референти при отделите "Кадри" в Държавния апарат и автономните стопански организации, на отдела се полага да подбере, проучи, да представи за назначение и осъществи оперативното ръководство на следния брой такива референти /за цялата страна/:

а/По линия на Отделение "В" - 60 референти за цялата страна, разпределени по ведомствата на обслужваните от него М-ва, обединения, и най-важни предприятия.

б/По линия на отделение "Г" - /транспорт/- 37 референти за цялата страна, разпределени по линия на ВДЖ, ДАП, ВМФ, СТОП, и най-важните предприятия към това Министерство.

в/По линия на служба "Вазмяна" - 18 референти, в обслужваните от нея министерства, обединения и монополи и 27 референти по линия на ЦКС - /всичко 45/.

г/По линия на служба "СЕЛСКО СТОПАНСТВО":

1. В най-голямите МТС	- 18 референти
2. По линия на ТКЭС	- 12 референти
3. По линия на Земснаб	- 5 референти
4. По линия на ДЭС	- 9 референти
5. М-во на горите	- 8 референти

Всичко - 52 референти

Или всичко отдела разполага за цялата страна с щат от 214 референти които се заплащат по бюджета на съответните министерства, обединения и стопански организации, а се ръководят от отдела, съгласно цитираното решение на П.Б. на Ц.К.

С изброените по-горе свои групи, отдела обслужва ръководните звена на нашите стопанства и транспорта, намиращи се в София. Но същевременно с тези свои групи, той осъществява ръководството на работата в своите секции в провинцията на народното стопанство. Така, групата която обслужва М-во на Индустрията, ръководи обслужването на всички индустриални предприятия в страната.

Оперативния работник, който обслужва Вълнено-текстиленото обеди-

нение, контролира обслужването на всички вълнено-текстилни предприятия в страната. Това дава възможност за концентриране на материалите, за вражеските прояви по линия на текстилната индустрия на едно място, анализиране на непорядките от горе до долу и бърза ориентация в кое звено на тая индустрия се крие врагът и къде врагът насочва своята подривна дейност.

Това, обаче, изисква щото, даже низовия оперативен работник от централния апарат на отдела да бъде достатъчно културен и високо квалифициран, за да се справи с такава сериозна задача. От тук изниква особено остро въпроса за подбора и подготовката на Централния оперативен кадър на отдела.

4. СЪСТОЯНИЕ НА ОТДЕЛА:

Отдел IV ДДС се създаде в сегашния си вид с бюджета за 1949 год. Фактически, неговото конструиране стана възможно през март 1949 год. До тогава неговата работа /в много ограничен размер/ се извършваше от отделение "Б" при отдел I ДДС, което се състоеше от 1 нач.отделение, 2 нач.служби, 2 инспектори, и около 70 опер.работници и гр.началници. При създаване на отдела 60% от неговия щат и 80% от ръководния му състав беше вакантен. В продължение на второто тримесечие на 1949 год. отдела едва успя да попълни голямата част от ваканциите. Измежду груповите началници бяха издигнати 4 инспектори, от които 2 изпълняват длъжността нач.служби. Понастоящем в отдела са вакантни 2 места за нач.служби. От 15 гр.началници по щат, вакантни са 8, от 87 опер.р-ци вакантни са 17 места. Още 50% от низовия оперативен състав е назначен от преди няколко месеца, което се отразява зле върху работата на отдела.

От създаването на отдела до сега най-добрите му кадри са заети в следствие, което разстройва агентурната му работа.

От 214 референти по различните ведомства на стопанския сектор, до сега са назначени около 70, около 20 са представени за назначение и още толкова се проучват. Основна пречка за правилното организиране работата на референтите се явява отсъствието на правилник за уреждане на положението им. Представихме проектоинструкция в ЦК преди 2 месеца, на скоро напомнихме писмено за нейното преглеждане и приемане, но до сега няма резултат.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ IV :

1.VIII.949 год.
С о ф и я.

/В.Чанков/

114 8.

ВЕРБОВКИ КЪМ ПУНКТ 2-ри

"Вербовките на отговорни лица от стопанския и административен апарат на компрометиращи материали /ако не спадат към изброените в т.2 категории и не са членове на БКЦ/ се допускат като изключение, при спазване на следните условия:

а/Директори на предприятия и шефове на учреждения /не изборни!/ - със санкция на зам.Дир. Д.С. - за цялата страна.

б/Отговорни сътрудници на централния правителствен апарат и Министерствата от н-к отдел - до Дир. на обединение вклчително - от пом. М-ра.

в/ От гл. Дир. на обединение на горе - от др.М-р.

РАЗРАБОТКИ.

Към пункт 2 - а/ Разработката на лица, за вредителски действия, изразили се в подвеждане на правителството и прикрити зад негова съгласие специално за случая - с утвърждение от др. М.В.Р.

б/ За вредителски действия изразили се в подвеждане на М-р и прикрили на зад негова заповед специално за случая - с санкция от М-ра.

1.VIII.949 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ IV ДДС: /В.Чанков/

ТУК - НАЧАЛНИК ОТДЕЛ

IV-ТИ Д.Д.С.

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

По изпълнение на плана на н-к отдела
на групите-V, VI и VII. отделение I-во

1.-Преглед на личните досиета на агентурно информационният апарат.
Направи се преглед на личните досиета на агентурата на 11 О.Р.с общо 74 информатори. установиха се всичко 958 връзки на агентурата.

2.-Преглед на работните досиета на агентурно информационният апарат.

Направена е проверка на работните папки на всичко 58 информатори, при проверката се констатира, че до сега агентурата е донасяла само за открити прояви на известни лица от обектите, без да имат някъкви конкретни връзки с тях, след прегледа на донесенията наличната агентура се насочи към определени вражески лица, ~~.....~~

3.-Негодна и разшифрована агентура.

При направената проверка се указаха 10 информатори негодни, членове на ВКП които нямат доверието на враговете но по нямаие на друга агентура в тия отдели не са изключени.

1 информатора се указа нервно болна, същата се държи от референт.
2 информатори се указа, че са се разшифровали и то съзнателно пред началници на кадрите в учрежденията си, от които единия е представен за изключване, а другия се представи след като приключи финансовата му ревизия.

2 информатори се изключиха поради това, че са заминали на специализация в СССР за 5 години.

1 информатор е взет на О.Н.Д. поради това, че е завършил в С.А.Д.а след 9.9.1944 год. е бил в връзка с представител на английската легация.

4.Създаване към резидентура.

5 информатори са сведени до нов резидент при Д.Г.М.П.

5.-Активизиране на изоставена агентура.

Въстановени си връзките с 3-ма информатори с които не са били поддържани връзки в продължение на 1 година и повече.

6.-Контролни среци.

Общо са проведени 12 контролни среци от които гр.н-ци 9 среци, а инспектора 3 контролни среци, при които са констатирани следните слабости:

а/О.р-ци на среците се явяват неподготвени.
б/Среците се провеждат без първични беседи.
в/Не се чувства ръководната роля на о.р. при провеждане на срецата, а напротив информатора ръководи о.р.

г/Не се поставят правилно задачи, информаторите се претоварват с извънредни задачи които о.р. може чрез референта или чрез някой мероприятия да установи.

д/Някой от о.р. среците си правят още на открито.
е/О.р-ци на среците си се явяват с закъснение от 5 до 10 минути. Не се спазва правилото явяване на среци преди 15 минути.

ж/Някой от оперативните работници не взимат абсолютно участие при написване на агентурното донесение от информатора, а предоставят на информатора каквото намери за добре да напиши. При което не се чувства ръководството на о.р.

7.-Преглед на Я.К.

Направено е преглед на 7 я.к. което е свършено недостатъчно, понеже прегледа е направен само на обстановката в я.к. дали при влизанието е имало на около подозрителни лица и има ли други лица да живеят на съния етаж или апартамент, при която проверка са констатирани следните нередности:

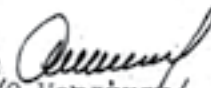
2-6

а/я.к. "Липа" - в нея са настанени да живеят студенти, поради което в момента се явява неудобна и временно се изоставя до заминаването на студентите.

б/Налага се да се направи цялостна проверка на я.к. като се поставят задачи за проучване на отделение "Б" и се проведат някои други агентурни оперативни мероприятия, като наблюдение, проследяване и др.

През периода 10.III. до 25.III. са предобити 2 я.к. и са представени и одобрени други нови 2 я.к. които ще се предобият до 28.III.

25.III.1950 год.
София

ИНСПЕКТОР:
/О.Мардикян/

8

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ДО

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ 4-ти ДДС

Т У КД О К Л А Д

За изводите от прегледа на
аген. опер. работа на опе-
ративните работници от от-
деление 1-во.

В изпълнение на заповедта Ви, за преглед на аген. опер. работа на отделението беше извършено следното:

1. Бяха прегледани личните досиета на 167 информатори и агенти.
2. Бяха прегледани работните папки на 120 с.с.
3. Груповите, началници проконтролираха 25 срещи на опер. работници с информаторите, инспекторите 6 срещи на груп. н-ци с с.с. и началник отделение 2 срещи / една на инспектор с агент и друга на гр. началник с информатор/.

От извършения преглед се установи следното:

1. При извършване на вербовките, голяма част от информаторите не са показали всички свои връзки, които евентуално биха представлявали опер. интерес. В процеса на вербовката са показвани, като връзки лица- или членове на БКП или честни отечествено-фронтовци.

В резултат на поставената задача за установяване на връзките на агентурата и уточняването им- са приведени в известност

2.-

~~203~~

2,357 връзки на наличния в отделението аг. информ. апарат.

2. Установиха се 5 души информатори, които са се разшифровали.

Разшифровката е станала главно пред директорите и зав. кадри, при обектите на обслужване, по инициатива на информаторите.

Причините за разшифровката са главно от карьеристични съображения/ разшифрованите се информатори са от враж. среди/.

Факта, че горните информатори са се разшифровали е бил известен от преди проверката и на опер. работници, държащи информаторите и на съответните им групови началници и инспектори, но не са били взети мерки за изключването им.

Случаи на предателство не са установени.

От прегледа на личните досиета и работните папки се вижда, че спрямо нито един с.с. от датата на вербовката му до днес не са били предприемани аг. опер. мероприятия за проверка, въпреки че от анализа на аг. донесения може да се предположи, че някои от с.с. не са се разшифровали или могат да се подозират в предателство.

3. В резултат от прегледа на личните досиета и работни папки на аг. информ. апарат се установи, че с 20 информатора не е подържана редовна връзка / с 7 души повече от 1 година/.

Причините за изоставяне на информаторите са неоснователни. От обясненията на опер. работници се вижда, че те са ги изоставили главно поради това, че са сметнали, какво че информаторите не са ценни.

Груповите началници не са знаели за изоставянето, тъй като те изобщо не са могли да забележат това изоставяне.

4. От прегледа на досиетата на използваните я.к. и от проверката доколко дадена я.к. не е разшифрована се установи следното:

а/ В нито едно от досиетата на я.к. няма списък на агентурата, която да е приемала или приема сега, в явката, по ради което в явочните квартири, които са били предадени на

опер. работници, не може да се установи каква агентура се е приемала по-рано. Следва да се разпитат опер. работници, които са държали явката преди това.

б/ Поради обстоятелството, че опер. работници нямат достатъчно явочни квартири, в една съща явка се приемат сътрудници, работящи в един и същ обект на обслужване и познаващи се помежду си.

По този начин се създава възможност на разшифровка на цялия аг. инфор. апарат, в случай, че само един от приемащите се в тая я.к. с.с. се укаже предател.

Опер. работници не разполагат с резервни я.к. поради което при няколко случая на разшифровка на явката продължително време агентурата се е приемала навън.

в/ Нито една от използваните я.к. не е била проверявана.

г/ Прегледа на наличните явочни квартири се извърши от груповите началници и се изрази само в оглеждане на явката / дали е осигурено незабелязано влизане и спокойно провеждане на срещите/. Като неудобни в това отношение се откриха 2 я.к

5. В резултат от проверката на начина на подготовката и провеждането на срещите с агентурата се установи следното:

а/ Опер. работници не се подготвят за предстоящите им срещи.

Изобщо на подготовката на срещите не се е обръщало и внимание от груповите началници и инспектори.

На 70 % от опер. работници не им е било ясно, в какво се изразява подготовката на срещата.

б/ При срещите не се провеждат никакви първични беседи- не се е водило никакво възпитание на агентурата.

Повечето от опер. работници са схващали първичната беседа като разговор за здравето на домашните на сътрудника.

Поради това, че около 45 % от агентурата все още не се приема в я.к. и сега не се провеждат първични беседи.

в/ Поради обстоятелството, че голяма част от аг. информационния апарат на отделението се състои от специалисти

4.- *ZAS*

/инженери, архитекти, счетоводители/, а опер. работници непознават основната производствена дейност на обектите на обслужване, при проконтролиране на срещите се установи факта, че при болшенството случаи опер. работници не се ползват с авторитет пред ръководените от тях информатори.

По квалифицирано се провеждат срещите на груповите началници.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ I-во:

A. Zafirov
/А. Зафиров

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ОТ ЗДРДОПБГДСРСБНА

1

Д О К Л А Д

За състоянието на аг.информационния апарат в отделение I-во, отдел 4-ти- ДДС.

I.

Отделение I-во води агентурно-оперативната работа в следните линии:

1. По линията на промишлеността.
2. " " на електрификацията.
3. " " на строежите.
4. " " на комуналното стопанство.
5. " " на държавното планиране и статистика.

Състоянието на агентурно информационния апарат е общо в горните обекти следното:

1. Общия брой на агентурата в отделението е 195 с.с., който по категории се разпределя както следва:

а/ агенти	_____	6
б/ информатори	_____	188
в/ резиденти	_____	1

2. По класов състав - 49 % от наличния агентурно-информационен апарат е от дребно буржоазен и селски произход.

а/ бивши търговци и индустриалци.....	9
б/ от буржоазен и кулашки произход.....	13
в/ бивши висши чиновници и бурж.специалисти	22
г/ дребно буржоазен и селски произход.....	95
д/ работнически произход.....	56

3. По политическа принадлежност, основния контингент от агентурно-информационния ни апарат- е от средата на безпартийните 33 %, следван от членове на БКП 25 % и т.н.

а/ из вражески среди и членове на бивши анти-партийни и фашистки организации.....	45
б/ безпартийни, от патриот. среди и членове на съзн. партии.....	59
в/ членове на В.К.П.....	49
г/ " на Д.С.Н.М.....	42

4. По възраст, най-големия процент от агентурно информационния апарат се пада на секретни сътрудници от 35 год нагоре/39%/ следван от 25 до 35 г. /37.5 %/.

а/ от 18-20 год.....	13
б/ от 20-25 "	31
в/ от 25-35 "	74
г/ от 35 нагоре	77
д/ по националности-българи.....	193
е/ арменци	1
ж/ евреи	1

3.-

5. По базата на вербовката- 44 % от общия брой на с.с. са вербовани на патриотична база, следвани от с.с. вербовани на идейна база /31 %/

а/ на идейна база.....	62
б/ патриотична база.....	86
в/ на компр. материал.....	47

II.

От анализа на горните данни за състоянието на агентурно-информационния апарат в отделението, с оглед наситеността на обслужваните обекти с агентура и служебна квалификация на с.с. се вижда следното:

1. По количество.

Наличния агентурно-информационен апарат е съвършено недостатъчен по количество за обхващане и разрешаване задачите стоящи пред отделението.

Общо в обектите в които отделението води агентурно-оперативна работа, са заангажирани около 6,530 души, а общия брой на с.с. е 195 т.е. изразено в абсолютни цифри на 1 с.с. се падат 33 работящи в обектите лица.

О Б Е К Т И	Заанга жирани лица	Брой на с.с.	Брой на лица та които се обхващат.
По линия на промишлеността	2,659	116	23
" " на електрификацията	1,055	28	37
" " на строежите	884	14	76
" " на ком. стопанство	843	13	35
" " на Държ.пл. комисия	529	15	35
" " Д-я на статистиката	440	11	40

2. По служебна квалификация.

Състава на наличния агентурно информационен апарат- по служебната си квалификация е съвършено недостатъчен за да може да осветлява вражеската дейност на работящите в обектите на обслужване лица.

От състава на ангажираните в производството лица около 52 % са специалисти/ инженери, архитекти, техници, счетоводители и др./- а процента на специалистите състоящи в агентурно информ. апарат от общия на специалистите работящи в обектите е около 72 %.

ОБЕКТИ НА ОБСЛУЖВАНЕ	Общ брой на специалисти	Общ брой на с.с. специалисти	Информатор на брой специалист
По линия на промишлеността	1,320	93	14
" " на строежите	387	7	55
" " на електриф.	860	22	39
" " на ком. стопанство	567	6	94
" " Държавно планиране	155	13	12
" " Д-я на статистиката	135	3	45

Значителен процент от специалистите ангажирани в производството на обслужваните обекти/около 7.6%/ принадлежи на верхушката от буржоазни специалисти преди 9.IX. икономически и политически добре поставени.

Процента на агентурата от горните континенти е назначителен

Обекти на обслужване	Буржоазни специалисти	с.с. от средата на буржоазните специалисти
По линията на промишлеността	158	9
" " " електрификац.	120	4
" " " строежите	45	-
" " " ком. стопанство	130	1

5.-

Броя на наличния в отделението агентурно-информационен апарат / 195/ следва да се намали с 4 поради следните основания: предстои изключване:

а/ за предателство..... няма

б/ за разшифровка 3

в/ за негодност..... 1

г/ за смена на месторабота..... няма

всичко 4

III.

ПО ИЗПОЛЗВАНЕ НА НАЛИЧНАТА АГЕНТУРА

1. Наличния в отделението агентурно-информ. апарат се използва по точно определени за всеки с.с. задачи.

Не е на лице нито един с.с., който да не е насочен към определена задача.

Основното направление на задачите на агентурно-информ. апарат е следене на производствения процес и разкриване на нередности, вредителства и саботажии др. вражески прояви от страна на лицата работящи съвместно с с.с.

От цялия агентурен апарат /195/ души се използват, както следва:

1. По разработки.

а/ агенти 6

б/ информатори..... 25

2. За следене производств. функции на обслужваните обекти.

6.-

а/Информатори на идейна база.....	57
б/ " на патриотична база.....	75
в/ " на компром. материал.....	43

2. Въпреки, че задачите на всеки един с.с. са определени въпреки, че с.с. имат възможност да разрешават тези задачи, конкретните резултати от работата с агентурата в отделението са съвършено недостатъчни.

Така например:

По линията на държавното планиране през 1949 година е било допустното сериозно отклонение от основните насоки на петгодишния стоп. план, в резултат на което се получи замразяване на значителни капиталовложения.

По линията на промишлеността през годините 1948 и 1949 година също бяха допустнати редица несъобразности в резултат на които на нашето стопанство бяха нанесени големи щети.

Експлоатацията на мините е била извършена без паралелната подготовка, на нови експлоатационни места, следствие на което разширението на производството на въглища през 1948 год. е значително затруднено.

В снабдяването на индустриалните предприятия са съществували редица затруднения, когато много от необходимите материали са били на лице в различни складове. /Машиностроене, текстилна индустрия/ и др./.

В изпълнението на производствените планове също са били допустнати извращения, главно неизпълнение на плановите по

асортименти в резултат на което от една страна се спъваше производството/ поради липса на определени видове артикули/, а от друга се замразяваха значителни средства от готова, но нямаща съответния на произведеното пласимент. /Металообработвателната индустрия, текстилна, каучукова и др./

Горните факти, както и др. такива ставаха известни на отделението, след като са били допустнати след тяхните последици, в резултат, на което отделението фактически само регистрираше извършените вредителски и др. вражески актове.

От анализа на горното положение съпоставено с възможностите на наличния агентурно информационен апарат се констатирава, че като основна причина за тези резултати се явява липсата на конкретно ръководство на агентурата и неизползване възможностите на с.с. от страна на оперативния състав ръководящ аг. информ. апарат.

Така например:

През 1949 година в Държавна планова комисия - отделението е разполагало с 10 информатора, от които 4 са могли при правилно ръководство своевременно да сигнализируют за извращенията в петгодишния стоп. план: информатор "Сокол" работи като плановик-економист в сектор: "Общ план, координация и коняктурен обзор"; информатор "Трендафил" работи като плановик економист в сектор- "Районно планиране"; информатор "КАРАВЕЛОВ" работи като плановик економист I-ва категория в сектор "Капиталовложения"; информатор "Ростов"6 работи като плановик- економист в сектор " Финансови баланси"; информатор " Райко" работи като плановик - економист

I-ва категория в сектор "Стопански баланси"; информатор "Мичман" работящ като пом. началник на снабдителния отдел при ДИО "Машиностроене" при правилно ръководство и пълно използване на възможностите му е могъл своевременно да сигнализира за вредителството на снабдяването на машиностроителните предприятия.

Информатор "Бойко" вербован още през 1948 год. като завеждач плановата отчетност при ДИО "Металообработване" е имал възможност своевременно да сигнализира за неизпълнението на производствените планове по асортименти.

Информатор "Пламен" вербован през 1948 год. като инструктор организатор е имал същата възможност. Подобно е положението в редица други обекти.

3. От прегледа на агентурните материали от анализа на поставяните задачи и набелязване мероприятие се вижда, че основните причини за липсата на конкретно ръководство и използване на възможностите на наличния агентурно информационен апарат са следните:

а/Непознаване от страна на ръководството на отделението/ началник отделение, инспекторите, гр. и-ци/ и от разузнавачите конкретните в основни производствени задачи на обектите в които отделението води агентурна работа.

Така например: Все още на отделението не са известни какъв е броя на новостроящите се нови електростанции, в какво състояние е тяхния строеж, какъв е срока за тяхното завършване и пуцане в експлоатация. Не е известно кои са основните

обекти на Министерство на строежите- състояние срокове за завършване. Не са известни изобщо конкретните производствени задачи общо за петилетката за текущата година или за дадено тримесечие.

В резултат на горното материалите получавани от агентурно информационния апарат не се разглеждат във връзка с основните и конкретни производствени задачи, поради което на агентурата не се възлагат такива задачи, които да водят към бързото изясняване на фактите.

Така например: агентурно-информационния апарат работящ в Плановата комисия е донасял за отпускане на средства за незапланираните по петгодишния стоп. план обекти, но въпреки това на нито един от с.с. не е поставено задача да се установи какъв е размера на тия средства и как тази практика ще се отрази изобщо на изпълнението на плана.

Агентурно-информационния апарат от ДИО "Машиностроене" е съобщавал за това, че редица предприятия от машиностроенето се нуждаят от редица материали. Тези нужди са се потвърждавали и от сигнали получавани от периферията. Въпреки това на информатор "Мичман"- работящ като пом. началник на снабдяването в ДИО "Машиностроене" не е била поставена задача да установи, не са ли на лице някои от материалите необходими на тези предприятия. Едва при инвентаризацията се установи, че голям брой от материалите и в достатъчно количество са били на лице в различни складове на ЦКС.

б/ Като втора основна причина за липсата на конкретно ръководство на агентурата е и липсата на достатъчен брой явоч-

ни квартири.

Общия брой на явочните квартири в отделението е следното:

а/Общ брой 32, от които

б/в учреждения.....7

в/в частни квартири....25

което означава, че в всяка една от наличните я.к. следва да се приемат 6 с.с.

От друга страна от общия брой на с.с. 195 в я.к. се приемат 95 с.с., а 100 с.с. се приемат на различни места /градини, улици и др./ 8 опер. работници неразполагат с нито една я.к.

Поради липсата на достатъчен брой явочни квартири, не може да се осигури конкретното ръководство на 100 с.с.

Трудноста в намиране на явочни квартири се отразява и върху качеството на наличните квартири, с оглед на тяхната законспирираност.

От наличните..... 32 я.к.

са проверени 8,

обаче проверката която се извърши беше формална и се изрази в оглеждане от страна на груповите началници и инспекторите, как се влиза в явките.

Личните досиева на я. квартири не са правилно оформени както следва:

а/ общ брой..... 32 от които

б/ липсва списък на приемалите се и сега приемачи
се..... 32

в/ липсват декларации от всички възрастни
лица25

11.-

Поради липсата на списъци на лицата, които са се приемали в ползваните сега я.к. не може да се направи проверка, кой от тези лица са били изключени от аг. информационния апарат.

в/ Като трета основна причина за некачествено и недобро ръководство на агентурата, си явява и сравнително неквалифициран оперативен състав на отделението

ОПЕРАТИВНИ РАБОТНИЦИ	Общ брой	С стаж в ДС					От тях били на курсо ве		
		4г.	3г.	2г.	1г. спо- мощно	40 дни	3мес.	6 мес.	
Гр.началници	5	2	-	1	2	-	1	1	1
Разузнавачи	26	4	3	5	5	12	-	2	1

IV.

ПО ПОДБОРА И ВЕРБОВКА НА АГЕНТУРАТА

При подбора за кандидатите за вербовка са били допустнати следните основни слабости:

а/ Не винаги подбирането на кандидатите за информатори общосведомители- е станало въз основа на необходимите принципи.

Напр. единротословните континенти на врага в обслужваните обекти следва да бъдат от средите на старите буржоазни специалисти, а наличната агентура от тези среди е съвършено незначителна.

Така например:

В обслужваните от отделението обекти работят:

буржоазни специалисти..... 450, а
информатори от тези среди..... 14

б/ Предварително проучване на кандидатите за вербовка се е извършило повърхностно и формално, без проверка на фактите, без предварителна сериозна документация на компроментирани моменти.

При провеждане на вербовките също са допускани редица слабости:

а/ В редица случаи вербования се кандидат не е признавал предписваните му се компроментирани факти и въпреки това му е било предлагано поддипване на декларация за сътрудничество.

б/ При извършване на вербовки на компроментирая материал кандидата не е бил обвързван с даването още в момента на писменни сведения за своята и на други лица вражески действия и деяния.

Подписването на декларацията за сътрудничество се е считало за завършване на сполучлива вербовка.

Предвид на горните слабости- допускани при подбора и вербовката на агентурата, както и на слабостите при работата с агентурно- информационния апарат, като:

а/ неизучаване на с.с. и при съвместната работа;
б/ непроверяване на фактите давани от с.с.,

в агентурния апарат на отделението се е получило замързяване с предадетска и негодна агентура.

През 1949 година от аген.информационния апарат на отделението са били изключени:

а/за предателство----- 2
 б/за разшифровка----- 3
 в/за негодност-----12

Характерен е случая с предателството на информатора - "Смарагд"- вербован през 1948 година за осветяване вражеската дейност на обекта- вредител Ив. Гевренев.

Поради недостатъчното изучаване на отношенията между информатора и обекта и поради непроверяване на донесенията се е получило така, че информатора "Смарагд" се е разшифровал пред обекта веднага след вербовката и продължение почти на 1 година донесенията правени от информатора са му били диктувани на обекта.

Поради същите причини през първото тримесечие на 1950 година са били изключени както следва:

а/ за предателство-----1
 б/ за разшифровка-----2
 в/ за негодност-----2

Като факти, които до известна степен улеснява предателството й разшифровката на агентурата се явява и това, че срещу тая агентура не са се вземали никакви репресивни мерки, въпреки, че са били на лице материали за такива.

Така например:

От изключените през 1949 год. за предателство и умишлена разшифровка агентура- вербована на компроментиращ материал, - от общия им брой 4 за 4 души, е имало достатъчен материал за

а/ изпращане в ТВО-----4
 б/ за даване в съд-----няма

обаче срещу нито един от тях не са били взети никакви мерки.

Като основна причина, обаче както за предателството и разшифровката тата и за неискреност се явява вербоването на слаб компроментиращ материал, видно от следната таблица:

а/общия брой на вербовки на компр. материал -----	47
б/за изпращане в ТВО-----	6
в/за даване под съд-----	5
г/за уволнение от работа-----	36

V.

ЗАДАЧИТЕ С ЦЕЛ ПОДОБРЯВАНЕ РАБОТАТА С АГЕНТУРАТА

А. С цел да се осигури конкретно ръководство на наличната агентура да се извърши следното:

а/Да се изработят специални справки за основните производствени /конкретни/задачи на всеки обслужван обект по петгодишния стопански план и по плана на 1950 година.

б/Във връзка с горните справки да се състави списък на основните въпроси, от които ще се интересува всеки оперативен работник обслужващ даден обект, като; се набележат моментите, които наличната агентура може да изяснява, както и лицата за които може да донася.

в/Бързо и акционено да се пристъпи към придобиването на я. квартири с оглед към средата на м. май цялия аг. информационен апарат да приема в я.к.

За в бъдеще вербовката на информаторите да върви

паралелно с придобиването на я.к. и то така, че всеки оперативен работник да протезава в резерв най-малко 2 я.к.

Б. Да се пригледат тримесечните планове и предвидените вербовки на информатори-общо-осведомители да се ревизират с оглед на следното:

1. Подпора на кандидатите да се извърши от средата на буржоазни специалисти, особено по линията на строежите, електрификацията и комуналното стопанство.

2. При подбора да се има предвид и възможностите на кандидата за разрешаване на конкретните задачи, стоящи пред опер. работник обслужващ даден обект.

3. Да се подобри значително предварителното проучване на кандидатите за вербовка.

4. Да се отпочне непрекъснато изучаване на всеки вербован информатор както по месторабота, така и по местоживееене; също така и проверка на донесенията.

На всеки 15 дни да се съставя рапорт за резултатите от проверката.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ I-во:

/Зафиров/

Строго-поверително!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ОТ ЗДРДОПБГДСРСБНА

16

Д О К Л А Д

За наличието на вражески
елементи в обслужваните
от отделението обекти.

В обслужваните от отделението обекти наличието на вражески лица е значително.

Като основни тяхни контингенти се явяват:

а/Буржоазни специалисти..... 450

б/Остатъци от трайчо костовисти,

значителен брой от които заемат отговорни и ръководни места в централните стопански институти на страната.

От общия брой на заетите в обслужваните от отделението лица 6,530, към старите буржоазни специалисти принадлежат - 450.

Като се има предвид и обстоятелството, че около 90 % от специалистите са завършили висшето си образование в Германия, Франция, Англия и в други капиталистически страни, то % на вражеските лица е по-голям от показания по-горе.

Въпреки тази значителна концентрация на вражески елемента

ти агентурната работа на отделението всред тия категории е свършено слаба.

На оперативен отчет са взети от общия брой на работящите в обслужваните обекти 6, 530 само 62 души т.е. 0.95 %, както следва:

Л И Н И И	Общо	На акт. р-ки	На предв. р-ки	На отчетни набл.
Промисленост	34	23	4	7
Държ.планиране	3	-	1	2
Гл.дирекция на статис.	1	-	1	-
Строежи	7	2	2	3
Електрификация	9	-	6	3
Комун. стопанство	8	-	1	7
Всичко	62	25	15	22

При съпоставяне на броя на взетите на опер. отчетност лица, с числото на оперативния състав на отделението се получава следното:

а/общ брой на взети на опер. отчет..... 62

б/на личен оперативен състав..... 34

или на опер.работник се пада по 2 взети на опер. отчет лица.

Като се има предвид и обстоятелството, че от взетите на опер. отчет лица, само 25 от тях са обекти на активни агентурни разработки, то съотношението между тях и броя на опер. състав се изменя: на 25:34 или на опер. работник се пада по малко от един активно разработван обект.

3.18

Въпреки сравнително незначителния брой на взетите на опер. отчет обекти тяхното разработване не е подсигурено с достатъчно агентура.

Така например: в отделението се водят: 17 акт. р-ки,
от които:

а/Групови активни р-ки..... 4
б/лични " "13 , в

които участвуват, както следва:

1. По груповите активни разработки:

а/агенти..... 3
б/информатори..... 3

2. По личните активни разработки :

а/агенти..... 1
б/информатори.....11

при което не са подсигурени с агенти:

а/групови аг. р-ки..... 2
б/лични аг. р-ки..... 5

Състоянието по предварителните аг. р-ки е още по лошо. От водените в отделението 11 предварителни р-ки по нито една от тях не е на лице агент.

От анализа на досегашните резултати от работата на участващите в активните агентурни разработки агенти се вижда следното:

а/Наличните агенти не са съобщили факти от които пряко да се установява, че вражеската дейност за която се радработват

обектите е резултат на умишлено на съзнателно желание от тяхна страна.

б/Трима от наличните 6 агенти: "Мишел", "Запалка" и "Стоилов" са заподозряни сериозно в предателство.

в/Останалите трима агенти, поради това, че участвуват пряко във вражеската дейност на обектите са в невъзможност да я осветлят, като умишлена такава .

При това състояние на агентурата участваща в акт. р-ки извода е че изобщо обектите по тия разработки не се разработват агентурно.

По окраска вражеската дейност на разработваемите обекти се разпределя както следва:

Л И Н И И	Вред.	Дивер.	Шпион.	Фаш.	Слухове
Промисленост	22	-	6	5	2
Д . П . К .	3	-	-	-	-
Статистика	-	-	1	-	-
М . Е . М .	2	-	5	2	-
М . К . С . Б .	3	-	3	2	-
М . С . П .	4	-	1	2	-
В с и ч к о	34	-	16	11	1

Същите са и изводите относно агентурното разработване на лицата взети на предварителни разработки.

5.- 20

В отделението се водят 11 предварителни аген. разработки с окраска, както следва:

- а/ за вредителства----- 4
- б/ за шпионаж----- 7

Подсигуреността на обектите по тия разработки с агентура е следното:

- а/ Неподсигурени с никаква агентура-- 2
- б/ Подсигурени с агенти----- 1
- в/ Подсигурени само инфор.по месторабота----- 7
- г/ Подсигурени с информатор от средата на разработващия обект----- 4
- д/ Подсигурени с информатори: квартирик по месторабота и от средата на обекта-----няма

В резултатна това състояние движението на предварителните разработки е съвършено бавно и безрезултатно.

От общия брой на водените през 1949 год. и 1950 11 предварителни разработки са претърпяли изменение както следва:

- а/ преминали в акт. аг. р-ки----- 1
- б/ преминали в отчет.наблюдения-----няма
- в/ ^{преминали} предварителни-----няма
- г/ ~~а~~ изтекъл срок за водене----- 5

II.

От получаваните агентурни материали, извън взетите на оперативен отчет обекти, в помощния отчет са регистрирани общо до сега 894 лица, от които 682 работят и понастоящем в учреждения обслужвани от отделението.

- 21

Л и н и и	Общ брой	Проуч.	Непроуч.	В обек.	На ра- бота в обек. км отдела.	Неизъ
Промисленост	462	245	217	308 ✓	31	123
Д. П. К.	35	17	18	31	-	4
Статистика	34	15	19	10	1	23
М. Е. М.	148	48	100	108	21	19
М. С. П.	113	35	38	89	9	15
М. К. С. Б.	102	36	66	82	12	8
В с и ч к о	894	396	498	628	74	192

По окраска вражеската дейност на регистрираните в поминия отчетлици се разпределя както следва:

Л и н и и	Вред.	Дивер.	Шпион.	Фаш.	Слух.
Промисленост	108	-	4	191	65
Д. П. К.	13	-	-	5	17
Статистика	4	-	1	4	25
М. Е. М.	41	-	12	65	30
М. С. П.	17	-	1	53	42
М. К. С. Б.	29	-	3	48	22
В с и ч к о	212	-	21	366	201

Забележка: Анализ въз основа на горните данни не може да бъде извършен поради неотработване на наличните в п.о. материали.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛЕНИЕ:

/Зафиров/

11

Строго-поверително!

3

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СПРАВКА

IV.
относно: дейността на
врага по линията на
икономиката.

От направените от началото на 1952 година до края на м.август с.г.разкрития от органите на ДС се вижда,че разузнавателните служби от империалистическия лагер,опирайки се на антинародни елементи вътре в страната,водят сериозна подривна дейност във всички отрасли на народното ни стопанство.

За периода от 1 януари до 31 август 1952 година,са разкрити и обезвредени ...14..... вредителски и диверсантски организации и групи,с общ брой на арестованите ...66....., действували в промишлеността,селското стопанство и транспорта.

От направените разкрития се вижда,че основните направения на подривната дейност на врага,действащ по линия на нашата икономика са насочени главно към опити да пречат на изпълнението на производствените планове в отделните сектори,като за достигането на тази цел действуват под най-разнообразни начини и форми: забавяне на подготовката за изпълнението на плановете, внасяне дезорганизация в снабдяването със суровини и др.материали,производство на лошокачествена продукция и даване на голям брак,разгонване на квалифицирани кадри и заедно с това извършване на диверсии чрез чупене на машини,опожаряване на складове и т.н.

От следствието на арестуваните участници във вредителско диверсантска организация,действувала в Завод № 11 от отбранната ни промишленост се установи,че влизачите в тази организация умислено,с цел да спънат изпълнението на производствените планове на завода, умислено са давали лошо качествена продукция,

3-10
2-

разхищавали остро дефицитни материали, натрупвали количества незавършена продукция, саботирали въвеждането на съветска технология и др.

Двама от ръководителите на организацията са били платени агенти на английското разузнаване.

В Министерство на Пощите, телеграфите и телефоните, ръководена от американското разузнаване е действувала шпионско вредителска организация участниците в която освен събиране и предаване на секретни сведения са имали за цел чрез внасяне на американска съобщителна техника да поставят в зависимост нашите телеграфни и телефонни съобщения от американците, а също така да провеждат вредителство в изпълнение на плана на Министерство на ПТТ по строителството на телеграфо-телефонните станции и мрежи в страната.

Арестувани са 3 съдии изпълнители от показанията на които и от допълнително установяващи факти се вижда, че по линията на събиране вземанията на държавата се провежда сериозно вредителство изразяващо се в даване възможност на капиталистически елементи да избегнат погасяване на задълженията си към държавата, а едновременно с това, чрез нарушаване на законите и с цел да предизвикат недоволство всред бедните и средни слоеве са упражнявали системен тормоз върху длъжници от тези слоеве.

По линията на селското стопанство врагът развива активна подривна дейност изразяваща се главно в изваждане от строя на земеделски машини, организиране опожаряване на имуществата на ТКЗС и реколтата, в водене на агитация против ТКЗС.

Заедно с тези по остри форми са получени данни за ориентиране на врага към по финни форми на подривна дейност срещу ТКЗС. От направени разкрития в Русенски, Плевенски и др. окръзи на страната се вижда, че на участници в нелегални организации са били давани указания за влизане в ТКЗС за спечелване известен авторитет всред членовете на ТКЗС и заедно с това водене на вредителска и разложителна дейност.

От разкритата нелегална организация в някои села в Благоевградски окръг се установи, че гръцкото разузнаване е давало аналогични указания за действия срещу ТКЗС чрез промъкване в съдите на членове на тази организация.

28/5

Заедно с това през 1952 година врага се ориентирва все повече към организиране и провеждане на диверсионни актове насочени към унищожаването на ценни съоръжения и материална част.

През м. март т. г. бе ликвидирана диверсионна николапетковистка организация от 30 души, която е действувала на язовир "Росица" и околните села. Предотвратен е бил подготвен за осъществяване диверсионен акт върху мост под който е бил вече поставен взрив.

През съдия месец бе ликвидирана диверсионна група от 6 души, която е действувала в Плевенската текстилна фабрика "Електра". Участниците в тази група са изваждали от строя отделни важни съоръжения на фабриката, повреждали преждата, чрез неправилно нормиране на труда са целели да предизвикат недоволство сред работниците и накрая са опожарили склада на фабриката, в която са се намирали големи количества необработен памук.

През изтеклите 8 месеца на 1952 година в различните сектори на нашето народно стопанство са станали над 500 разни аварии, пожари, катастрофи и др. произшествия, от които около 100 са явно подозрителни като диверсии.

Освен горепосочените данни за подривната дейност на врага по линията на икономиката, от органите на ДС са получени данни за проведена и провеждана сериозна вредителска дейност по някои други основни сектори на народното стопанство.

ИЗВОДИ:

1. В сравнение с 1951 година подривната дейност на врага по линията на икономиката показва активизация.

Докато за периода от 1 юли 1951 година до 31 декември с. г. са били арестувани за вредителство и диверсии общо 83 лица, то за периода от 1. I. до 31. VIII. т. г. броя на арестуваните е 160 .

2. Като основни континенти, чрез които империалистическите разузнавания се опитват да провеждат подривната си дейност по линията на народното стопанство се явяват:

а/ Враждебно настроени буржоазни специалисти: от общия брой на арестуваните през 1952 година - 66 участници в органи-

380
4-6

зиращи в вредителски организации и групи - 26 /45%/ са буржоазни специалисти с висше образование, заемали ръководни оперативни места в различни министерства, заводи, предприятия и др.

б/ Лица от социално чужд произход и засегнати от стопанските мероприятия на народната власт, от разкритите участници в съществували вредителски и диверсантски организации - около 35% са от такъв произход или били с добро материално състояние - 20 буржоазни специалисти от които 8 от буржоазен произход, а останалите 12 преди 9 септември са заемали отговорни ръководни места или са били с добро материално положение; 11 кулаци.

Строго поверително.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

СПРАВКА

Органите на Държавна Сигурност разполагат с данни за неблагоприятната обстановка в Благоевградски окръг.

Известно е че градското население в окръга представлява 24%, при това значителна част от него е свързана със сел. стопанство.

Земеделieto се явява като основен отрасъл на сел. стопанство, обаче поради малоимотността /средно 20 дек. на семейство/ и неплодородието на почвата, която е разпокъсана на парчета по склоновете на планините и дефилето, а също така и поради примитивната обработка продуктивността в земеделието е крайно ниска, ето защо повечето от селското население се намира в тежко економическо положение. До сега в ТКЗС са обединени само 13,3% стопанства /при 52% в страната/, при това повечето от кооперативните стопанства са слаби в организационно и стопанско отношение.

Предвид на сериозните материални затруднения значителна част бедни и средни селяни търсят странични доходи, попадайки по такъв начин в зависимост от кулаците.

Малоимотността и слабото развитие на промишлеността способствуват за създаване на скрита безработица в селото.

Отбелязаните затруднения в живота на населението се засилват от сериозните недостатъци в работата на местните органи на властта по удовлетворяване на материални и културно-битови нужди на трудещите се.

Воокръга е слабо развита държавната и кооперативна търговия. Често в магазините, особено на село, липсват продукти от първа необходимост: сол, газ, сапун и пр.

Лошо е поставена работата в областта на народното образование, здравоспазване и културно-масовата работа. През тази учебна година само в Петричка, Разложка и Санданска околия из-вън училището са останали около 1000 деца от училищна възраст.

2-2

В Гоцеделчевска околина, където живеят много помаци, родителите под влиянието на ходжите възпитават децата в мусулмански фанатизъм и им забраняват да посещават училища, а органите на народното образование не водят с това нужната борба.

В редица населени пунктове, поради лошо поставена лечебно-профилактическа работа се наблюдават масови заболявания от туберкулоза и други тежки болести.

В селската местност се отбелязват многочислени факти на културна и битова изостаналост на населението, а също така на фанатично-религиозни убеждения, обаче културно-масовите мероприятия и антирелигиозната работа на село са организирани незадоволително. Такива средства, като кино, лекции, беседи и др., в много от селата изобщо не намират приложение.

В окръга необмислено се решава данъчна политика. Населението в окръга въобще предава незначителни натурални доставки, при това поради липса на пътища селяните са принудени да ходят на десетки километри за да предадат килограм месо, литър мляко, или десетина яйца, за което се губи много усилия и време. Не се вземат в предвид конкретните възможности за изпълнението на тези или онези доставки.

Например в окръга поради липса на фуражна база не се развъждат свине, а при това селяните са задължени да предават свинско месо, което ги принуждава да ходят в северна България и да купуват свине за да издължат доставки.

Характерно е, че в Югославия и Гърция жители от граничните райони изобщо не се облагат с данъци, което е известно на населението от Благоевградския окръг.

Селското население неодобрително посрещна решение за ликвидация на козите, които в много места са единствения продуктивен добитък.

Отбелязаните горе и други подобни факти пораждаят естествено недоволство сред населението и се използват от разузнаванията на капиталистическите държави и вражески елементи за подриване доверието на трудящите се към народно-демократическия строй и понижаване авторитета на БКП сред народните маси.

Особена активност проявява югославското разузнаване.

Известно е, че титовисти още от края на 1944 год., под знамето на обединение на македонците в рамките на Югославия, се стремят да откъснат Пиринския край от България. С тази цел се провеждаше усилена обработка на местните и държавни работници от Благоевградския окръг и масово се насаждаше титовска агентура, голяма част от която остана неразобличена и до сега продължава да провежда подривна дейност.

В партийния и държавния апарати в окръга е установено около 1500 човека с наличие на сериозни компрометиращи материали, като по-голяма част от тях е регистрирана по югославска линия.

От бившия състав на окръжния и околийските комитети на БКП по-вече от 30 човека, които преди са провеждали политиката на ТИТО-КОЛИШЕВСКИ, сега заемат отговорни партийни и административни длъжности.

През май 1952 год., в Югославия са избягали трима члена на БКП, които са заемали отговорни длъжности в Благоевградския окръг и които по Бялградското радио и в вестниците са излизали с клевети по отношение БКП и Народното Правителство на България.

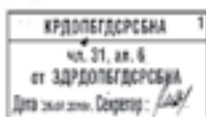
Основната база в окръга, на която се опират империалистическите разузнавания, се явяват бившите михайловистки организации, които още до 9.9.1944 год. са били в услуга на чужди държави.

Из средата на бившите михайловисти чуждите разузнавания вербуват агентура, създават нелегални терористически и диверсионно-бандитски организации.

През 1951/52 години органите на Държавна Сигурност са ликвидирали 12 михайловистки организации, създадени от американско, югославско и гръцко разузнавания.

Под ръководство на американското и югославско разузнавания се подготвя широко бандитско движение.

От показанията на диверсанта Атанас Райков Мирчев е видно, че по указание на американското и югославско разузнавания от изменници на Родината и активни михайловисти Асен Ризов и Мара Междуречка е съставен план за широко бандитско движение на територията на окръга. Ръководителите на "комитета на емигрантите" в Югославия Тодор ЦВЕТКОВ и споменатата Мара МЕЖДУРЕЧКА в средата на 1952 год. на събрание пред изменниците на Родина са поставили задача да преминават на българска територия за провеждане на вражеска дейност, насочена към събаряне на народната власт.

3-

В края на 1951 год. югославското разузнаване прехвърли на територията на окръга михайловисти и изменниците на Родина Георги РЪХОВ и Георги ГАЛЧИН заедно с кадровия разведчик на УДБ На територията на Разложка околия те са създали нелегална организация от 14 човека, в която са влезнали главно михайловисти. Организацията е била въоръжена с автомати, бомби, снабдена с титовска литература и получила задача да събира шпионски сведения.

По указания на американското разузнаване михайловисти ШОПОВ и ЛАГАДРИНОВ в същата околия са създали друга въоръжена организация от 8 човека, с задача да разгърнат бандитско движение и да събират шпионски сведения.

ШОПОВ и ЛАГАДРИНОВ пред участниците на организацията са казали: "Сега основното е да се води борба против комунизма със всички средства, в която михайловисти трябва да се включат за освобождение на ширинска Македония".

По указания на гръцкото разузнаване изменник на Родината на територията на окръга е завербувал по-вече от 20 агенти из средата на михайловисти и други контрареволуционни елементи, като им е поставил шпионски задачи.

Известния македонски националист – терорист Иван МИХАЙЛОВ през летото на 1952 год. по задание на американците е бил в Италия, Австрия, Гърция и Югославия, с цел мобилизиране на михайловисти за превръщането на Македония в "революционна зона", във връзка с което американци са му обещали помощ в оръжия и пари.

Намиращ се в Югославия известния ръководител на михайловистите Иван МОТИКАРОВ под ръководството на американското разузнаване създава михайловистки организации, като привлича в тях и други враждебни елементи от средата на емигрантите за борба с народната власт в България.

По намиращите се в ДС данни през август 1952 год. в град Торонто/Канада/ се е състоял конгрес на "Македонската политическа организация"/"МПО"/, който е преминал под знака на обединението на кгейска, Вардарска и Пиринска Македония.

Освен михайловисти, наброяващи 4812 човека, от органите на ДС в окръга са установени и взети на отчет николапетковисти – 1022, трайчкостовци – 230, фашисти – 461, анархисти – 116, кулаци – 371, офицери от царската армия – 358, членове на семействата на изменници на Родината – 641 и др.

4.
5

Обаче по-голямата част от агентурата, особено югославската, която титовисти са създали в окръга до 1948 год., все още не е разкрита и представлява сериозна опасност и опора в работата на чуждите разузнавания.

Има данни, че в окръга действуват шест нелегални организации, състоящи от михайловисти, анархисти и николапетковисти, които се занимават с шпионаж, вербуване на нови членове, и се готвят за активни действия при евентуална война.

УДБ систематически прехвърля на територията на окръга 52 установени агенти и 4 бандитски групи, състоящи се от изменници на Родината, които с помоща на своите помагачи и ятаци безнаказано провеждат вражеска дейност.

За това способствува и обстоятелството, че вред агентите и информатори на ДС има голямо количество предатели и двуличници, които не донасят за идването от Югославия на шпиони и бандити, или съобщават тогава, когато те са си отишли.

Наличния агентурно-информационен апарат в округа не отговаря на изискванията на оперативната обстановка.

От всичко 1212 агента и информатора на патриотическа база е завербувано 50 %, от които 350 души са членове на БКП и ДСНМ, по-голямата част от които не се ползват с доверие пред контрареволуционните елементи и в работата не допринасят никаква полза.

Министерството на вътрешните работи провежда необходимите мероприятия по подобряване работата на органите на МВР в окръга, насочена към своевременно разкриване и пресичане вражеската дейност на агентурата на чуждите разузнавания и други антинародни елементи.

МВР счита, че ще е целесъобразно да се вземат необходимите специални мерки и по линия на ЦК на БКП и Правителството за оказване на Благоевградския окръг помощ в развитие на икономиката, търговия, култура и здравоспазване, в укрепване с кадри партийните, държавни и обществени органи, а също така в усиляване на масов политическата работа сред населението.

Би било целесъобразно да се измени данъчната политика и политиката на облагане с държавни доставки по отношение на Благоевградския окръг в такава насока, че тя максимум да се съобразява с възможностите на населението да изпълнява тези или онези задължения към държавата.

МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Генерал-лейтенант /Г. ЦАНКОВ/

" " януари 1953 год.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
ОТ ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго поверително!

ФОРМИ И МЕТОДИ ПО ПОДРИВНА ДЕЙНОСТ ИЗПОЛЗВАНИ
ОТ КАПИТАЛИСТИЧЕСКИТЕ РАЗВЕДКИ В НАШАТА ИКО-
НОМИКА - ИНДУСТРИЯ, СТРОИТЕЛСТВО, ТЪРГОВИЯ,
ПЛАНИРАНЕ И ДР. ОТРАСЛИ НА ИКОНОМИКАТА.

1.30 ч. лекция

30 мин. въпроси и отговори.

През последните няколко години под ръководството на Партията и Правителството нашата страна постигна огромни успехи в развитието на индустрията, социалистическото преустройство на селското стопанство и повишение благосъстоянието на трудящите се, а също така в укрепването на народно-демократическата държава.

Тези успехи предизвикваха бясно съпротивление на остатъците от свалената капиталистическа класа у нас и активизиране подривната дейност на агентурата на капиталистическите разведки във всички сектори на народното стопанство.

В решението на П.Б. от 21 ноември т.г. за работата на МВР се казва, че в резултат на големите успехи на социалистическото строителство и непрекъснатото повишаване на материалното и културно благосъстояние на трудящите се, вражеските елементи все повече се изолират политически и се стеснява тяхната база.

Но съпротивлението на активните вражески елементи не само не отслабва, а напротив, при поддръжката и ръководството на капиталистическите разузнавания, които усилват своята подривна дейност против нашата страна, взема все по-остър и ожесточен характер, изменайки своите форми на подривна дейност.

Дейността на капиталистическите разузнавания и контра-революционните елементи в последните, няколко години бяха насочени главно към онези основни сектори на народното ни стопанство, от нормалната дейност на които зависи по-нататъшното

2. -
Андрей Мехинцев
инженер в ДС

развитие на останалите отрасли на икономиката. Най-активна подривна дейност враговете са провели:

1. Добивната промишленост.

Основни форми на вражеска дейност в минната промишленост и главно добива на въглища са вредителството, диверсията и съботажа. Разкритията извършени от органите на ДС и наличните агентурни материали потвърждават това.

За постигането на своите цели враговете са използвали най-различни методи, главно като не са проучвани въглищните запаси, залагани са рудници на непроучени полета, не са изработвани своевременно проектите и сметни документации. Освен това не е провеждана правилно експлоатацията в много рудници. С вредителска цел са провеждали неправилното разсичане и хищническа експлоатация на рудниците, в резултат на което са предизвиквали срутвания, пожари, експлозии и др., които в много случаи са завършвали с човешки жертви. Допускали са сериозни изоставания главно на капиталните строителства и експлоатационните подготовки в рудниците. Не са поддържали механизацията, която е работила в много случаи в аварийно положение. Влошавано е качеството на произведената продукция. Сериозно вредителство се е провеждало в минната промишленост с влошаване условията на работа, неподдържане в изправност работните места, неспазване изискванията на техниката за безопасност, на несъздаване елементарни битови условия /жилища, бани, редовно снабдяване и пр./.

В 1951 г. ~~само~~ във въглищната промишленост са станали 274 сериозни аварии, от които 40 са подозрителни в диверсия. През 1952 г. са станали 437 сериозни аварии от които 52 подозирани в диверсия, а през 1953 г. са допуснати повече от три хиляди аварии и произшествия от които 40 явно подозрителни в диверсия. Само по причина на тия аварии загубата от добива на

въглища за 1953 г. съставлява повече от 159,000 тона.

В резултат на разследвана авария през 1951 г. в ДМП "Марбас", беше разкрита диверсионна група, която систематически е повреждала електрическите инсталации по рудниците. Същата беше хвърлила бомба в милиционерския участък в града и се готвеше да хвърли във въздуха ТЕЦ "Марица 1". От 7-тах арестувани един беше осъден на смърт, а останалите на различни години затвор.

През 1952 г. разследването на аварията подозрителни във диверсия само при два случая беше разкрит контрареволуционен умишъл и виновниците предадени на съд.

В началото на 1953 г. беше разкрита и частично ликвидирана шпионско-вредителска група, действала във въглищната промишленост.

/Да се посочат конкретни примери от дейността на тая група потвърждаващи основните ~~важни~~ методи на вражеска дейност в нашата добивна промишленост/.

2. Отбранна промишленост.

Дейността на враговете в заводите на отбранната промишленост е насочена изключително ~~към~~ ~~сериозно~~ ~~на~~ ~~плана~~ по производството необходимо за отбраната на страната.

Враговете постигат това, като действуват по най-различни начини. Така например: Пускат се в серийно производство различни детайли и ~~детали~~ машини, без за това да има изработен прототип и установена технология. В резултат на това се получава голям брак в производството и не се усвоява технологията.

В заводите на отбранната промишленост по редица производства не се внедрява съветската технология, или при внедряването на същата изменят се различни операции. Допускат се диспропорции в производството на отделните детайли от общия продукт, в резултат на което се натрупват големи количества от

няколко отделни детайли, без да може да се получи окончателния краен продукт. Чести са случаите на извършване диверсии в заводите, като се разрушават ценни машини и съоръжения. Не се заплащат своевременно материали, лоша е отчетността при заводите.

През 1951 г. в Завод 11 - Вазовград, бе разкрита вредителска група, създадена още през 1947 г. от началника на завода Крум Василев ТОДОРОВ. Повече от 5 г. участниците в същата са провеждали крупни вредителски актове в завода. Изработвани са некачествени снаряди, дефектни запалки, компресьори, танкови вентилатори, 82 мм. мини и др. Нанесените щети възлизат на повече от 3,000,000 лв. щети на народното стопанство.

През 1952 г. за взривяването на нитроглицериновата инсталация при Завод 10 - гр. Казанлък бяха задържани и осъдени на различни години затвор ~~и~~ лица, виновни за допуснатата авария.

През 1953 г. за проведена вредителска дейност в Завод 11 - Вазовград беше осъден на смърт инж. Светослав Георгиев ЦВЕТКОВ.

Независимо от някои разкрития извършени от органите на ДС в заводите на отбранната промишленост за много случаи на неблагоприятия в работата на същите, които се подозират като съзнателна вражеска дейност не са разкрити причините и виновниците.

Не са разкрити причините и виновниците за неизпълнението на плана по специалното производство от почти всички заводи на отбранната промишленост, за последните 2-3 години. Също така не са разкрити виновниците за големия брак в производството, неусвояването на съветската технология и пр.

3. Електрификацията.

От агентурни и др. данни се вижда, че враговете оценявайки важноста на електрификацията като фактор за бързото

социалистическо развитие на страната в своята дейност се стреми да спъне развитието на електрификацията и от там да спънат развитието на народното стопанство,

Дейността на враговете е насочена ~~целено~~ към спъване развитието на електрификацията като се забавя изграждането на елпроизводствена мощност, постигайки това по най-различни пътища а именно:

Проучвателните работи, необходими за строителството насилodobивните обекти се извършват незадълбочено, стихийно и в ограничени размери. Лошо и бавно се съставят проектите за новостроящите обекти. Строителните работи се извършват в много случаи некачествено и оскъпени главно в резултат на незадълбочените геоложки и хидроложки проучвания. Допущат се чести аварии при извършване на строителството и от там не влизане в строя на нови производствени мощности.

Авариите и диверсиите в системата на електрификацията са най-острите форми на вражеска дейност.

Известно ли е!
Изваждат се от строя агрегатите /турбините/ чрез пускане на влажна пара, неподдржане в изправност смазочните инсталации и др./подобни аварии имаме в ТЕЦ "Република", ТЕЦ "Сталин", ТЕЦ "В.Коларов", ТЕЦ "Курило"/.

Изваждат се от строя котлите при термичните централи, чрез оставянето им без достатъчно вода, главно като се поврежда измервателните апарати, неспазване режима по прочистването на водата /в химоводочистките/, допускане на шлакуване и пр.

Не се поддржат в изправност релейните зацити в централите и подстанциите, изразяващо се в нагласяването им в различни настройки по време, разчетено на това, че при удари в далекопроворотите ще се получи разрушаване на агрегатите в централите.

Не се извършват своевременно планоупредителните ремонти в системата на електрификацията в резултат на което

съоръженията се износват и са в постоянно аварийно състояние.

Липсата на необходимите резервни части не позволява бързото отстраняване на аварията.

В преносните съоръжения вредителската дейност се извършва преди всички в неподържане в изправност на подстанции, трафопостове, прекъсвачи и други защитни системи, а освен това същите са недостатъчни да осигурят сигурна защита на нашата преносна система.

Не се поддържат добре и не навсякъде са монтирани правилно катодни отводнители и гръмотевични възети, което е причина за чести аварии.

През 1953 г. в системата на електрификацията беха допуснати повече от 1660 по-големи аварии по причина на които народното стопанство загуби 80,404,000 кв.ч. електроенергия, която беше достатъчна да поддържа всички наши предприятия в страната за 16 дни.

IV. Строителство.

Враговете насочват своята подривна дейност и към изграждането на нашите нови, социалистически обекти.

Съсредоточаването на значителен брой вражески елементи в нашите основни строителни обекти, постоянното текучество, слабият контрол от страна на органите на ДС, създават благоприятни условия за провеждане на подривна дейност от враговете.

Тя се изразява главно в:

1. Неспазване на провизорските срокове по изработването на идейните и технически планове и проектносметни документации за строителните обекти. Освен това в много случаи тия документации се изработват некачествено.

2. Лоша организация на работата по строителните площадки на обектите по места с цел неуплътяване работния ден на

работниците, неизпълнение на нормите, неправилно заплащане, създаване на недоволство или осъбяване на строителството, лошо-качествено изпълнение на работата.

3. Нередовно снабдяване на строителството със строителни материали и неправилна разбивка на отпуснатите такива по тримесечия. /доставка на цимент при Олово-цинковия завод/.

4. Неподсигуряване на строителството с работна ръка и необезпечаване на добри битови условия за работниците в резултат на което се явява голямо текучество.

5. Несвоевременно ремонтране и лошо подържане на механизацията и неизползване наличния ѝ капацитет.

6. Стремж чрез диверсионни актове да се изкара механизацията от строя и пр.

През 1951 г. беше разкрита диверсионна група, която запали керамичния завод "1-ви май" в гр.Плевен.

През 1953 и 1954 г. са водени редица разследвания на аварии подозрителни в диверсия и вредителство, станали в сектора, обаче контрареволуционен умисъл не е установен.

V. Дека промишленост.

От анализа на материалите за досегашната дейност на врага по линия на различните клонове на леката промишленост се вижда, че най-употребяваните начини за вредителство са:

Неспазване на установените и изискуеми установки и рецептури в резултат на което се влошава качеството на продукцията, разхищават се големи количества дефицитни материали. При наличието на достатъчно материали и работна ръка не се използва пълния капацитет на машините. Освен това извършва се неправилна реконструкция на отделните отрасли на промишлеността не се използват рационално средствата по капиталовложенията.

/Да се посочат подходящи примери на провеждана вражеска дейност по заводите на леката промишленост/.

VI. Външна и вътрешна търговия.

За провеждане на антинародна дейност по линия на вътрешна и външна търговия, вражеските елементи използват най-различни способности. Не се планират реално необходимите количества стоки с оглед нуждите и особеностите на различните райони на страната в резултат на което се получава в едни райони недостиг на стоки, а при други замразяване, поради голямо натрупване. Не се разпределят правилно дефицитни стоки, особено такива свързани със селскостопанските кампании. Не се снабдяват редовно и достатъчно индустриални райони и погранични населени места със стоки за широко потребление като хляб, сол, гас, сапун, цигари, мазнини и др. Не се полагат достатъчно грижи по съхранението на стоките и най-вече на тях подлежащи на разваляне - зеленчуци и плодове, местни и млечни продукти, захарни изделия и пр. Вражеските елементи работещи в счетоводствата на търговските организации провеждат вредителство с ненавременното и лошо водене на отчетността, създават безпорядък и неуредици в финансовата и материална отчетност и с това дават възможност да се вършат кражби, злоупотреби, отклонения на средства и пр. Основната цел на враговете работещи по линия на вътрешна търговия е да се доведе сектора до такова състояние, щото да не се изпълняват държавните планове по стокооборота, а от тук създаване на масово недоволство сред населението.

По линия на външната търговия вражеската дейност е насочена към несвоевременното изпълнение вносните и износни планове на страната, недоставяне на дефицитни стоки, контрактиране на сделки неудачни за страната, с което се нанасят огромни щети за народното стопанство. Не се подработват своевременно и добре вносните и износни листи с което се протака воденето на търговските преговори.

В последните 1-2 години полиция на външна и вътрешна търговия не са извършени по-съществени реализации въз основа на които да се направи извод за нормите и методите на време в тия сектори, обаче установени са много случаи на неблагоприятия по линия на външна и вътрешна търговия, сериозно подозирани като вредителски действия.

/Да се посочат подходящи примери/.

7. Финанси и планиране.

В областта на планирането дейността на вражеските елементи е насочена към съставяне на нереални планове.

През 1952 г. в резултат на нереално заплануване строителството на нови обекти, останаха незавършени 606 обекта на обща стойност повече от 18 милиарда лева /стари пари/, някои от които са започнати да се строят още от 1946 год.

Държавния план по доставката на вълна за 1952 г. беше завишен, в резултат на което някои членове на ТКЗС и еднолични стопани бяха облагани повторно. Това предизвикваше редица нездравни настроения сред селското население.

В перспективния план за 1954 г. не бяха включени редица обекти, а капиталовложенията за някои бяха намалени в резултат на което строителството на тия обекти през 1954 г. няма да бъде завършено. За качеството на народостопанските планове може да се съди и по това, че всяка година те се преработват по няколко пъти.

От анализа на агентурните и официални материали които се намират в управлението по финансовите органи, може да се направи извод, че в тоя сектор на народното стопанство дейността на вражеските елементи е насочена в основному към сричане мероприятията на Партията и Правителството по събиране на средства, необходими за социалистическото преустройство на страната.

/Да се посочи случая с разработка "Юрист"/.

Основни категории вражески контингенти.

За практическото осъществяване на подривната си дейност в различните сектори на народното ни стопанство, чуждите разузнавателни служби се опират преди всичко на:

1. Лицата произхождащи от социално чужди среди - капиталистически и кулашки елементи, бивши индустриалци, банкери, крупни търговци, кулаци и други засегнати от стопанските мероприятия на народната власт.
2. Лица, които са били свързани в миналото с чужди капиталистически фирми.
3. Лица, които са подържали или подържат връзки с представители или служители от капиталистически легации.
4. Завършилите чуждестранни училища, или тези които са получили висшето си образование в капиталистическите страни.
5. Имащи близки изменници на Родината, или близки в капиталистическите страни.
6. Санкционирани от Народната власт за контрареволуционна или друга антинародна дейност.
7. Други контрареволуционни и активни вражески елементи като: активни николапетковисти, полицаи, царски офицери, активни членове на бившите буржуазни партии и др.

Организация на агентурно оперативната работа по обслужването на производствени обекти.

За успешното обслужване на обектите необходимо е оперативния работник да знае:

1. Економическия профил на обслужваните обекти.
 - а/ Да знае стопанското значение на обекта за района в който се намира, за окръга и Републиката.
 - б/ Да се познават основните производствени процеси в обслужвания обект.
 - в/ Да се знаят кои са възловите и най-уязвими от диверсия места.
 - г/ Да знае конкретните производствени планове.

*300 info
чужди фирми
Домини
свободни
9 март 1947г*

2. Оперативния работник трябва да има пълна ясност по наличието на вражеските елементи в обслужвания обект.

3. Да притежава достатъчен по количество и качество агентурен апарат, правилно разставен и целеустремно ръководен.

4. Да проявява активност и настъпателност в борбата за разкриване дейността на шпионите, диверсантите, вредителите и др. активни вражески елементи, действащи в обслужвания обект.

Установяването на вражеския контингент в обслежваните обекти е необходимо да става:

1. Чрез наличната агентура. /Да се има предвид агентурата не само на операт.р., но на цялото поделение/.

2. Чрез проучване на лицата. /Да се използва картотеката и всички други официални източници/. Използване на земляческия принцип/.

Установяване на вражеския контингент в никакъв случай да не бъде самоцел в оперативната работа.

Фактите въз основа на които дадено лице се определя като вражески контингент винаги да бъдат проверени и достоверни

Агентурно информационен апарат.

Както при всички поделения на ДС, така и за операт. раб. работящи по линия на икономиката основно средство за разрешаване задачите пред тях е агентурата.

За подбора на агентурата по линия на икономиката, нейното ръководство и възпитания важат основните принципи на агентурно оперативната работа на органите на ДС.

Във връзка с някои специфичности на работата по различните сектори на народното стопанство трябва да се има предвид следното:

1. По придобиване на качествена агентура:

Агентурата трябва да изхожда преди всичко от инженеро-техническия състав на обслужваното предприятие или други специалности и да се вербова преди всичко на сериозен компроментиран материал.

бу уадин

Поради ниския уровень на нашата агентурно-оперативна работа, ние трудно се добираме до сериозен компроматериал за кандидатите за вербовка. Набирането на такъв материал е непосредствено свързано с активна работа с наличната агентура и други средства по лицата кандидати за вербовка.

Досегашния опит показва, че използването при вербовката на лица от инженеро-техническите среди и др. такива на компроментиращ материал от преди 9.IX.1944 г., съчетан с установени и документирани факти показващи враждебно отношение към народната власт и обезателно с опущения в производствената дейност на кандидата за вербовка, за което същия може да бъде привлечен под съдебна отговорност дава добри резултати.

При всички случаи на използване компроментиращ материал от производствена дейност на кандидатите за вербовка е абсолютно необходимо предварителна всеотпадна проверка и особено е нужно да се установи предварително какви възражения ще направи той, когато му се предяват като обвинения тези случаи.

Вербовката на сътрудници от средата на буржоазни специалисти в никакъв случай не се завършва с подписването на декларацията, колкото и да е силен компроматериала. Дълго време след вербовката О.Р. трябва да се стреми да получи от кандидата той да работи искрено за нас.

Характерно за тия агенти е това, че в много случаи по различни съображения те не искат да работят с/у лица. Това трябва да се превъзмогва още в първите срещи с такива сътрудници. За такъв сътрудник е необходимо да се иска пълен списък на неговите връзки още при самата вербовка и допълнително да се вземат характеристики за всеки от тях.

Важно условие за спечелване на такъв сътрудник към изкрена работа с нас е уменията на О.Р. да пази в пълна тайна отношенията му с нас. /Да се обръща особено внимание на срещите, начина на повикване, писане на агентурните донесения и пр.

Да се избягва ходенето на много началници на контролни срещи.

Да се указва умело помощ на сътрудника.

Да се създават условия за използване пълните възможности на сътрудниците.

Изграждането на резидентури.

Резидентури се създават преди всичко на такива обекти, където работят значителен брой лица: мините, големите строежи, по заводи и предприятия, в производствени обекти отдалечени от населени места.

Организирането на резидентури се извършва по начало на производствен принцип.

Създаването на резидентури не трябва да се решава само със основа на това, че е на лице по-голям брой информатори, на които без резидентура не би могла да се осъществява редовно ръководство.

Резидентурите се създават за разрешаването на конкретни задачи стоящи пред органите на ДС, работещи по линия на економиката. /Необходим е по-голям брой агентура в дадено предприятие./

Използване на консултанти.

За някои особености при завеждането и воденето на разработките по линия на економиката.

Всички принципи в нашата работа заповеди и указания на ръководството на М-вото по откриването и воденето на разработките важат безусловно и за оперативните работници, обслужващи економиката.

Необходимо е да се отбележат някои особености.

При откриването на предварителни разработки с украска вредителство, предвид много сигнали, които се получават за неблагоприятия в обслужваните предприятия, необходимо е да се

извършва предварителна работа, за установяване вината на лицата за тия неблагоприятия, преди да бъдат взети на разработка, а целта на предварителната разработка да бъде освен установяване на цялостната вина на обектите, доказване и контрареволуционния умисъл.

Откриването на активни разработки да става само при доказан контрареволуционен умисъл на лицата, /лицето/ уличавани във вредителство, а целта на разработката да бъде разкриването на цялостната вражеска дейност на лицето, съучастниците в същата и съществуването на по-горен център или организация.

Практиката в нашата работа показва, че е неправилно, в много случаи вредно, да откриваме разработки на лица когато имаме само сигнали за неблагоприятия в предприятията в които те работят. Когато не се стремим да докажем личната вина за тия неблагоприятия, ние обикновено вземаме на разработка ръководителите на тия предприятия или специалистите при същите, като им прикачим към основанието за откриване на разработка и това, че те са стари специалисти, кръстим ги от буржоазен произход и пр. Таква разработка продължават с години без да можем да открием враговете, защото причините за неблагоприятията в дадено предприятие могат да бъдат най-различни и ние трябва да ги знаем определено.

Разработки с украска "диверсия" трябва да се откриват при всички случаи на получаване проверен сигнал, за това и по тях да се работи най-активно.

На производствени обекти могат да се водят разработки с различни украски: "контрареволуционна дейност", "разпространяване на листовки", "вражеска агитация", и т.н.

Трябва обаче да се знае, че само в много редки изключения контрареволуционната дейност, вражеската агитация и пр. остава или е само в тоя вид.

В повечето случаи тази дейност прераства или се развива в диверсионна, вредителска, шпионска. Това е необходимо особено за другарите работещи на териториален принцип и определянето украската на водените от тях разработки.

Необходимо е да се кажат и няколко думи за съгласуването в работата.

ЗАБЕЛЕЖКА: - При изнасянето на лекцията в зависимост от времето ще бъдат посочени на съответните места подходящи примери.

София, 8 яни 1954 г.

ИЗГОТВЯЛ: ЗАМ. НАЧ У-НИК IV-то:
/подпис Ст. Караматов/

Строго секретно!

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Д О К Л А Д

ОТНОСНО: състоянието на агентурно-
оперативната работа в обслужваните
обекти от отдел III при у-ние III
ДС за 1955 година.

ОПЕРАТИВНА ОБСТАНОВКА

От данните, получени през изтеклата година по агентурен и следствен път е видно, че в икономиката врага по-умело е провеждал вражеската си дейност, като е ползувал за прикритие създадените се на места обективни условия. В някои сектори, където се е чувствувало отсъствието на нашите органи, той е преминал към диверсионни действия, някои от които са придружени с човешки жертви.

Вражеските елементи, изхождащи от инженеро-техническия персонал са провеждали главно саботажна и вредителска дейност. Тая линия ясно се вижда в проектанските организации, строителството, минадобивната промишленост и в леката и хранителна промишленост, където в провеждането на тая дейност се участвуват бившите индустриалци и приближените им от миналото лица.

Така например, по донесение на агент "Метерних", обекта "Вълк" - инженер, на работа в "Промпроект" пред определена вражески настроена среда е правил оценка и е порицал тактиката, провеждана от инж. Грозданов, който открито провеждал вражеска дейност и по тоя начин подържал духа в съмишлениците им. "Вълк" осъдил тая тактика и казал, че неговата тактика била по-правилна, като работел подмолно.

Тая дейност, провеждана от "Вълк" се потвърждава от с.с. "Петолъчка", който донася, че обекта редовно и неоправдано под разни мотиви забавя изработването на проектите и по тоя начин саботира строителството.

Обекта на ИД "Гарга" - инженер от същия институт, умишлено скрива известните му запаси в мина "Върли бряг", с цел да увреди на народното стопанство и да ги запазъл за себе си, които

цал да експлоатира при реставрация на капитализма. От проверката се потвърждава наличието на такива запаси.

За инж. Маринов, работник в проектанска организация към електрификацията са постъпили редица данни за проведени от него саботажни и вредителски актове, като забавял изработването на проектите и умишлено влягал неоправдано големи количества железобетон в строежите, целейки както той се изказал да нанася удари върху нашата икономика.

Обекта на предварителна разработка инж. Калпакчиев, работник в ТЕЦ "В.Коляров"- Бургас, системно е давал погрешни чертежи, като е заявил на агент "Кулев", че неговата цел била да доведе централата до такова състояние, че да дава 50% от мощността им.

Обекта на разработка "Строител" е бил изпратен от "Хидрострой" да поеме ръководството по изграждането на ВЕЦ "Бели Искър". /Обекта си е създад име пред ръководителите на способен инженер/. Изпратен е бил с оглед да предвими строителството.

В кратко време агент "Огнян" успява да се обдими с обекта и последния му доверил, че той не е заинтересуван от правилния вървех на строежа, дори е подхождал към върховка на агента за провеждане на саботажни действия.

Обекта е успял чрез своите действия да разстрои колективите и вместо да предвими строежа, той го забави още повече. Това той постигнал чрез често отнемане хора от дадена бригада, които ги пращал да работят ненужни работи. В неделни дни нарочно създавал нетърпима психоза, като постоянно ругаел и карал работниците да работят извън възможностите си. По този начин както се е доверил на агента е целял - първо, да тормози работниците и второ, ако пристигне ръководител да се увери в активността на обекта.

Обекта е открил политическия си лик пред агента - че той ненавижда дневния строй и питае силна омраза към БКП.

Обекта на предварителна разработка "Саботьор", работник на строителството - Баташки водносилов път, се е доверил на сътрудник "Строител", че той не се притеснява и не се стараел да се хабреса на другарите, защото утре щали да го питат тяхните какво толкова се е запретнал да строи социализма и, че много бързо е забравил приятелите си, и задълженията си. "И аз както виждам, лекичко и фиинно саботирам, няма вар, няма тухли, няма време".

А работно време
настроено
за функциите
на...

В Рудодобивната промишленост, вредителствата се провеждат главно във флотационните фабрики чрез изпудане на произведена руда. В това отношение характерна е дейността на обекта "Брат" - отговарящ за Средногорската и Маданска флотация. Същият умело е замаскирвал своята дейност, като редовно е давал неверни данни за съдържанието на метала и е пудал в реката голяма част от произведения оловен и пиритен концентрат.

Подобна дейност се провежда и в Кърджалийската флотация. Има данни, които не са проверени, че двата обекта са организационно свързани помежду си и с други лица, работещи в бившето "Горубсо".

Във ВЕЦ група "Рила", главния инженер Тодор Бонков е подработвал работниците, че те трябва със всички сили и средства да пречат на днешната власт.

За редица обекти, чийто проекти са неудачно изработени с грешки, които в краен резултат нанасят огромни загуби за народното стопанство, ние все още не сме установили умислено ли се допускат.

Такива са случаите с разширението на ВЕЦ "Каломен" - Дряновско, което след завършване на строежа се установява, че централата не ще може да работи с пълен капацитет, а за строежа са изразходвани 800,000 лева.

Обекта на НД инж. "Гюзелев" - на работа в "Енерго-юг" при подмяна на електрически стълбове е наредил да не се бетонират, а да се постави пръст /под предлог за икономия/, а най-отгоре да се постави малко бетон. Така подменените стълбове при буря всички са били съборени и е прекъсната електричката.

Подобни действия са провели обектите на НД инж. Макс Дрозев, работещ в язовир "Студен кладенец" инженерите Кънчев и Джамбозов в строежа на ВЕЦ "Асеница", които освен, че са разстройвали трудовата дисциплина, са нанесли огромни загуби на народното стопанство, чрез некачествено построяване на тунела.

Шосето София-Самсоков, инженерите строители са прокарали шосето през свлачища, въпреки че са били предупредени от геолозите писмено, за неподходящостта на терена. След построяването са се свлекли земни маси от около 50 хиляди куб.метра. Данните, дадени от геолозите след свличането изчезват. По същия начин изчезнаха и данните, дадени от геолозите за строежа на шосето Бояна-Витоша.

По миннодобивната промишленост поради неуточняване на запасите и изходните данни, са пуснати погрешни и неточни проекти, което е дало сериозни отражения върху строителството. От 296 обекта за проектиране през 1955 год., 49 проекти са пуснати с непълни планови задания и 20 без планови задания. При такива случаи, когато не са дадени пълните данни, вражеските елементи могат да прикриват своята дейност зад обективните причини.

Бившия индустриалец Заколов, сега на работа в ДИП "Гаврил Генов" - Габрово, наредил да бъдат превозени всички резервни части от склада на отпадъци.

От проверката се е установило, че те са годни и необходими за предприятието. В същото предприятие гл. майстор Зъбаров, бивш legioner, близък със Заколов, под формата на "неопитност" наредил да се изкарат на открито 200 м. плат, тук-то боддисани и при намокряне от ~~до~~ плата изгаря. Съдия не от неразбиране системно е давал неверни данни за изпълнение на плана от апертурния цех и са получавали незаконно наднормени цари. Бившия индустриалец Петров, сега на работа в ДИП "Мавриков" - Търново е довел до крайно лошо състояние машините на предприятието, като се оправдавал, че нямало резервни части, а в същото време в склада са имали такива. Това състояние на машините е дало отражение върху качеството на продукцията и през м. февруари като не стандартни са им върнали 70,000 м. плат, предназначен за износ.

В ДИП "Дунавска коприна" - Русе, системно са похабявани основите на платовете, предназначени за износ. В цеха работи лицето Христов, който преди 9. IX. 1944 год. е изпратен на специализация в Германия. Христов е съветвал двама работника как да действуват, за да се повредят платовете, срещу което им обещае парична награда.

В текстилния комбинат "Марица" - Пловдив, бивш индустриалец, сега химик на предприятието, системно допуска "грешки" при технологическия процес и те по отношение на големи количества плат, след което наново се преработват. По тоя начин оскъпява редовно продукцията.

Примерите, посочени по-горе говорят, че в редица сектори на икономиката, известна част от инженеро-техническия персонал, изхождащи от вражески среди провеждат умишлено саботаж и вредителство.

Фактите говорят още, че враговете по-умело са действували, прикривайки се зад обективните причини, неумение и недоглеждане. Но ние не сме ^{в състояние} да кажем, че зад всички неудачи стои добре замаскиран враг, защото оперативния състав при отдела и окръзите не са изпълнили една от основните задачи, а именно - да опознават в подробности и анализирват данните, получавани за вражеската дейност и неудачите в разните сектори и на основание на този анализ да правят изводи за контингента, насоките, формите, методите и средствата на вражеската дейност, за да можем своевременно, още в зародилна да ги разкриваме.

*Да не сме
сакали
или кадуки?
Като че ли?*

Фактите говорят още, че ние ^{не} мудно и с недостатъчно активни мероприятия сме реагирали срещу сигналите за саботажа и вредителството, като сме позволили на вражеските елементи бензакъзнано да нанасят удари на нашата икономика.

*Също
защо?
Просто
обузване
функциите*

На основание на горните факти и изводи, пред нас стои задачата, щото в близките няколко месеца ние да извършим цялостен анализ на всички факти, във всички сектори на икономиката, не само където имаме доказана умислена вражеска дейност, но и там, където имаме постоянно нрудачи. Същевременно бързо и активно ще реагираме на сигналите.

Паралелно с това, ще активизираме агентурата, за да можем още в зародилна да долавяме замисъла на врага и същевременно да я пресичаме, а не да се движим след действията му.

Наред със саботажните и вредителски действия, провеждани от инженеро-техническия персонал, в електрификацията, строителството, в индустриалните предприятия на леката и тежка промишленост системно се провеждат открити диверсионни актове и аварии, подозрителни в диверсии от вражеските елементи, изхождащи от рждния и низов кадър.

Диверсионните действия се провеждат главно по съоръженията, чрез поставяне на чужди тела в съоръженията, изгаряне на електромотори и пр.

Така например, в текстилния комбинат "Георги Димитров"-Сливен, на няколко пъти са хвърляни твърди предмети в тепавицата и апретурата, следствие на което са нарязани намираните се на обработка платове. В същото предприятие са нарязани с нож платове, предназначени за МНО.

В ДИП "Начо Иванов" - София, от м. септември 1955 год. се провежда системно дупчене на платовете, предназначени за износ, и повреждане на съоръженията чрез поставяне на стоманена тел, железни шипки и др.

В ДИП "Сините камъни" са поставили грес и масло в преждата.

В ДИП "Начо Иванов" - Русе са поставени пистолетни патрони 7/65 мм, в сектор, където при експлозия би предизвикал пожар.

В ДИП "В. Коларов" - Габрово са насечени 7,000 м. плат.

В ДИП "Ст. Пеев" - Сталин, в камерата на газгенератора е било поставено Т образно 20 кгр. желязо, което на време е забелязано и е предотвратена аварията. Нарязване на платове имаме и в редица други предприятия.

В електроцентралите и строежите - тия действия имат по-остър характер, тъй като на някои места са придружени с човешки жертви, каквито са случаите във водносиловия път.

В ТЕЦ "Република" в началото на 1955 год. лицето Йосифов бе замислил да извърши диверсия чрез поставяне бомба в един от котлите - действието е предотвратено, обекта е разобличен.

През м. юли от неизвестно лице е било изпуснато маслото на маслената каса в зала 15 KV във ВЕЦ "Рила".

През м. октомври на далекопровода 15 KV бе прерязан с ножовка гръмозащитното въже, в резултат бе изключен целия далекопровод за няколко часа.

В дизеловата електроцентрала в гр. Коларовград през м. април бе подпрял с дървена клечка показалеца на попловака, показващ нивото на газъла в резервоара. Диверсията е предотвратена, понеже навреме е забелязано това положение.

В същата централа срещу 1-ви май при пускане на машините е забелязано, че в тях не постъпва вода, а същевременно показалеца показвал пълен резервоар. Установило се е, че попловака е бил завързан и висял във въздуха, а резервоара е бил празен.

Във ВЕЦ "Г. Димитров" - Казанлък през м. май неизвестно лице е повредило релето на електромотора, който вдига и спуска съвака за водата, предназначена за турбината.

В дизеловата електроцентрала в Сливен на 13 април лицето Маринов умислено е хвърлил на изводите за високо напрежение една медна жица, с което е предизвикал късо съединение и централата е преустановила работа за 56 м., като лишават града и индустриал-

ните предприятия от енергия. Лицето е разобличено и предадено на съда.

В рудодобивните предприятия, главно в Рудозем са констатирани редица диверсионни действия. Установено е, че по указания на обекта "Рухител" се провеждат тия действия, свеждащи се главно към изваждане от строя съоръженията във флотационната фабрика.

В каменовъглените предприятия, особено в "Бобов дол", "Г. Димитров" и др., чести са случаите да се прерязват гумените транспортни ленти, да повреждат други съоръжения, да се срутват галерии и пр.

Във водосиловия път, почти ежемесечно се провеждат диверсионни действия по съоръженията, с което спъват строителството и създават настроение сред работническия колектив.

Чести са случаите да се набиват дървени тапи във водни и въздушни проводни.

Поставяне на чужди тела и пасък в маслото, предназначено за компресорите и във филтрите на дрезините, рязане на електропроводите и оставяне тунелите без осветление. Прерязване на вентилационните проводни, с което остават без чист въздух работните места.

На I-ви прозорец през м. август, от неизвестно лице бяха откачени 8 вагонетки и то в момента, когато става смяна на работните бригади. Поради забавяне на смените не са дадени жертви. На същото място на 28.XII.1955 год. са изпуснати вагонетки, които убиха трима работника. На 31 декември 1955 год. също бяха убити двама работника при същите обстоятелства.

Общо в страната /по-непълни данни/ за 1955 год. са извършени 44 диверсионни акта и 112 аварии, подозиращи се в диверсии.

По сектори те се разпределят в мините 37, в електрификацията и строителството към нея 38 и в леката промишленост 52.

7
Като се анализират посочените факти се вижда, че врага е насочил диверсионните си действия, главно към суровинните източници за двигателната сила, електроцентралите, строежите на новите централи /водосиловия път/ и от текстила към продукцията, предназначена за износ.

Начина и средствата, чрез които са извършвани диверсионните актове сочат за добре обмислени предварително действия,

къквито са случаите по съоръженията на електроцентралите, по "изпуснатото" на вагонетките във водоснабдителния път тогава, когато смяните ще се намират в галерията, където ще минат "изпуснатите" вагонетки, по-умелото наричане на платовете, предназначени за износ /наричане се приблизително шахматно с отвор не повече от 1-2 см./ и пр.

Посочените факти говорят не само за замисъла, но че имаме работа със закоравял опитен и политически грамотен враг, който разбира и знае къде да насочи действията си така, че да имат максимален ~~негативен~~ ефект.

Въпреки наличието на такива сериозни диверсионни действия и аварии, подозирайки се в диверсии, ние не сме разкрили извършителите /разкрита е само 1 от извършените диверсии, хвърляне на медната жица върху високото напрежение в Сливен и 1 група от 4 души готвеца се да извърши диверсия по съоръженията в Димитрово/.

Извода е, че от страна на отдела не е работено по тая линия, дори не бяха известни редица от посочените факти.

Оперативния състав при отдела не е следял от близо как е реагирано по места, същевременно не е настоявано и не е оказвана помощ за изясняване до край случаите и откриване на извършителя.

Причината за това е, че оперативния състав се е ограничил в обслужване на центр.института, без да е познавал положението по обслужваната линия.

През втората половина на 1955 год., отдел ~~МВК~~ по мините и електрификацията отпочнаха работа по тая линия по-активно, но все още не може да кажем, че сме обхванали секторите и, че ги познаваме добре.

Втора причина е тая, че оперативния състав по места сам в много случаи не знае какви аварии и диверсии стават в обслужваните от него обекти и не сигнализира за това ръководството си и отдела.

Характерни примери в това отношение имаме в Пловдивски окръг - за ~~Област~~ ~~ОБ~~ Областско управление Пещера, което пряко обслужва водоснабдителния път, на няколко пъти сме констатирвали, че те не знаят какви аварии и диверсии са станали в обекта. На два пъти ние сме ги сигнализирали за станали и аварии и диверсии.

Такъв е случая с "изпуснатите" през м.ноември 1955 год. вагонетки в галерията и по една случайност няма човешки жертви. Преди тая авария ДС-Пещера е получило сигнали за редица системни

*Защо?
Почему не сигнализируют?*

аварии по механизацията на този обект, но нищо не са провели.

А по аварии, заподозрени в диверсии, при които има и човешки жертви, какъвто е случаят на 28.XII.1955 год. другарите от Пещера не намерили за необходимо да уведомят веднага окръжното ръководство, а и не са разследвали случая.

След като ние уведомихме окръжното управление, тогава се взеха мерки за разследване на случая.

Във връзка със станалата злополука на 26.XI.1955 год., при която бяха убити 3 работника, ДС-Пещера не е разследвало случая, а предоставили това на НК да направи констатация.

Лопатата работа от страна на ДС-Пловдив, не се свежда само до случаите в водосиловия път, такова е положението и с редица обекти в окръга и града.

Най-пресен е примера с опита за диверсия в ДИП "Балкан" чрез кислородната бутилка. От проверката се установи, че в това предприятие през 1955 год. са имали редица открити диверсионни актове, но нищо по един не е работено, даже о.р. не е знаел какви хора работят там.

Не се извършват анализи и не се изучават лицата - тяхната дейност там, където са били по-рано на работа, а се ограничават само около дадения случай и като не открият извършителя, материалите се слагат в анонимна разработка. По този начин позволяваме на врага да се мести от обект на обект и да върши безнаказано диверсионни актове.

Освен това разследванията не се комбинират с агентурно-оперативни мероприятия. Оперативната работа не подпомага следствието а чака на него.

При аварията и диверсиите, нашите органи отиват, след като вече са заличени следите и това затормозява работата.

Не се провеждат правилно огледите, не се провеждат експерименти и други мероприятия, които биха ни дали възможност да стесним кръга на уличените.

Все още на много места и то главно по наша вина, че не сме подпомогнали другарите се допускат неправилни методи на работа. Ще посоча само един пример.

На 11.I.1955 год. е постъпил сигнал във II р.у-ние София срещу работничката Елена Колева от ДИП "Г.Димитров", която е поканила Виолета Паунова да отпочнат диверсии по продукцията по време

на производствения процес. Паунова е дала съгласието си и са провели някои действия. Същите работнички и още няколко преди са работили в ДИП "Васил Левски", където са провеждали подобна дейност.

7039 След получаване на сигнала са пристъпили към разпит на Паунова, тя признала за участието си в тия действия и, че е ^{извършила} ~~правила~~ по покана на Колева и пр.

След разпита на Паунова, провеждат очна ставка с Колева, но тя отказала, въпреки че Паунова я разобличила. След тия мероприятия, въпроса е приключен и материала е поставен в литерното дело

*Замисъл?
Кои? Колево?*
За пресичане и не допускане за в бъдеще диверсионни действия, оперативния състав при отдела в близките няколко месеца ще подпомогне работниците по места за бързо издирване на всички случаи на диверсии, като същевременно се извършат детелни анализи по време, обстоятелствата, метода, средствата и засичащите се лица. Особено внимание ще се обърне по изучаване дейността на засичащите се лица - от къде идват, каква дейност имат там, защо са напуснали връзките им и пр.

Ще се вземат на контрол всички случаи, при които имаме открити диверсионни актове, с оглед в най-къс срок да бъдат издирени и разобличени лицата.

Ще се обърне особено внимание на случаите в електроцентралите, като за целта лично под контрола на началника на отделението ще се проведат мероприятия за разкриване на лицата, извършили диверсиите. Освен това в електроцентралите ще се изучат основно всички лица и спрямо съмнителните ще се проведат бързи мероприятия за проверка и пресичане евентуални действия.

Ще се установят всички бивши индустриалци и приближените им лица, работещи понастоящем в индустриалните предприятия, като същевременно се вземат мерки за активното им разработване и придобиване на агентура от тия среди, с оглед разкриване досегашните действия и пресичане на замислените такива.

Освен саботажите, вредителствата и диверсиите, други форми на вражеска дейност, които се провежда в икономиката са шпионажа, вражеската агитация и разхищенията.

До сега са получени улики за проявен интерес от страна на капц разведки към рудодобивната промишленост и за състоянието на нашата икономика.

Характерни сигнали в това отношение има получени по разработка "Кмета", водена от ДС-Мадан. Обекта се интересува от състоянието в минният басейн, от настроението на населението и от влиянието на Партията. Получени са данни, които уличават обекта във връзка с радио "Горани". Освен шпионската си дейност, обекта провежда и вредителство, като съдновременно дава указания на нашия агент и той да провежда такава.

Други обекти, за които има сигнали, че наред с диверсионните действия се занимават и със шпионаж са проходащи по разработките "Рупител" и "Враг". Същите са се интересували и са вземали чертежите на флотационната фабрика в Рудозем и други данни, представляващи интерес за капитал, разведки.

Обекта на разработка "Дръвник", работещ в поделенията на мина "Бухово" се уличава във връзка със турското разузнаване. До сега, обаче не е установено да проявява интерес към данни, представляващи държавна тайна.

Обектите по разработка "Хицници", някои от които работят в поделенията на М-во на електрификацията, проявяват жив интерес към Родопския минен басейн и са осведомени за редица неща в басейна. Същите са проявили интерес и към данни от военен характер. Понастоящем възстановяват връзка със зад граница, където се намира брата на главния обект.

За обекта по разработка "Рах", водеща се от ДС-Пловдив са постъпили данни, уличаващи го във връзка с лица, намиращи се зад граница и, че за целта имал създаден канал, което не е уточнено.

Същия проявява интерес към икономиката, настроението на населението и пр.

В отдела и по места се водят редица още разработки, чийто обекти се уличават в шпионаж.

Както в посочените разработки, така и по другите разработки, чийто обекти се уличават в услуга на капитал, разведки се констатира, че наред с тая дейност, обектите провеждат саботаж, вредителство и диверсии. Такава е дейността на обекта "Кмета", на обекта "Рупител" и "Враг", които са свързани помежду си. Такава е дейността на обектите, проходащи по гр. разработка "Хицници".

Извода е, че зад саботъора, вредителя и диверсанта трябва да търсим и шпионина, което в много случаи от нас се изпуска и се ограничаваме само в издирване едната насока на вражеската дейност.

Каша ?
Изводите
следва да се
правят по
основа на
и друге
факти

Например по разработка "Кмета", оперативния работник се е ограничил само по сигнала, уличаващ обекта във връзка с капит. разузнаване и е позволил на съдия безнаказано да провежда вредителств.

По разработка "Руштел" о.р. се ограничил обратно, само по изясняване диверсиите, въпреки че има сериозни улики за шпионаж, по изясняване на тая дейност, не е работил.

По-правилно е работено по гр. разработка "Хидници", като успоредно с изясняване вредителската дейност са проведени мероприятия по изясняване улуките за шпионажа и чрез кого подържат тая връзка.

В обектите на икономиката има редица лица, които се разработват от други поделения за шпионаж, но нито по един от тях не се работи за изясняване дейността му в предприятието - дами не провежда саботаж, вредителство или диверсия.

За по-правилното и по-бързо разработване на сигналите по линия на шпионажа, отдела ще издиря по места всички разработвани по тая линия и ще координира работата със съответните поделения за цялостно разработване на обектите във предприятието и на вън.

За в бъдеще отдела ще устрои работата си така, че зад всеки сигнал получен за саботаж, вредителство и диверсия ще провежда мероприятия, които да изяснят не се ли явява лицето съдновременно в услуга на капит. разузнаване.

Почти за всички обслужвани обекти се получават данни за провеждаща се вражеска агитация от вражески настроени лица. Агитацията е насочена главно срещу мероприятията на народната власт, Партията и Съветския Съюз, като съдновременно възхваляват капиталистическите държави.

Нашата слабост, допусната през годината е, че много от тия лица не са наблюдавани в производството и не е известно провеждат ли друга дейност и каква.

В много от обектите през последната година, особено по строителството и геоложките проучвания, голям размер взеха крахбите и разхищенията.

В тая дейност участвуват голям част от вражески настроените елементи, някои от които се разработват за саботаж, вредителство и създаване на контрареволуционни групи.

Какво е
целта на
извършен
това. А то
е многократно
уясняване
за саботаж
и шпионажа

Доста от обектите чрез кражби на държавни средства си закупват места, апартаменти и строят къщи.

Фрапираца в това отношение е дейността на обектите, про-хождащи по гр.предварителна разработка "Грабители", които в про-дължение на 2-3 години системно са ограбвали бившето "Горубсо" с крупни суми.

Отдела по тая разработка успя да документира някои деяния на обектите.

Обектите замисляха в настоящия момент да вземат ^{от Горубсо} към 195,000 лева срещу неизвършени работи ~~от "Горубсо"~~, но навреме беше сигнализирана службата в Кърджали и бе предотвратено деянието.

По другите случаи ^{отделно} ~~и~~ и оперативния състав по места не са успяли да предотвратяват действията, освен това не е реагирано своевременно.

До сега не сме получили данни или сигнали, от които да е видно ,че вражеската дейност, провеждаща се долу в предприятията има организиран характер, която да се ръководи от вражеските елементи, работещи в централните управления.

Как отдела и поделенията по места са реагирали на така активно провеждащата се вражеска дейност.

По данните , получени от окръзите /които не са точни/ и от центъра, общо е установен следния вражески контингент:

	<u>Към 1.I.1955 год.</u>	<u>Към 31.XII.1955 г.</u>
гр.ак.р/ки	- 2	- 2 от тях 1 в отдела
лични ак.р/ки	-54	- 75 от тях 16 в отдела
гр.пр.р/ки	- 2	- 10 от тях 2 в отдела
лични предв.р/ки	-30	- 67 от тях 11 в отдела
Н.Д.	482	720 от тях 204 в отдела
О.Д.	1,102	4,186 от тях 751 в отдела

През годината са установени и заведени:

гр.ак.р/ка	- 2 с 8 лица - само от отдела
лични акт.р/ки	8 от тях 4 от отдела
гр.предв.р/ки	9 от тях 4 от отдела
лични пр.р/ки	42 от тях 12 от отдела
Н.Д.	85 от тях 30 от отдела
О.Д.	909 от тях 166 от отдела

Фундаментален анализ

Разликата, която се получава е в резултат на промяните, станали по отчета - някои са реализирани, други са преминали в друг вид, а някои са изпратени в други подразделения. Някои окръзи не са посочили през годината колко лица са взели на отчетни дела, а сочат само наличието към 31.XII.1955 год.

Забележка: Данни от окръзите няма за окраските и затова не ги давам.

При наличието на такава активна дейност, провеждана от страна на врага, през годината ние сме реагирали много мудро и не активно. Това се вижда от заведените през годината дела - 2 гр.ак.р/ки и 8 л.акт.р/ки, от които само 4 л.акт.р/ки в провинцията.

Окръзи, където голяма част от нашата индустрия е концентрирана и където според данните в отчетите системно се провеждат открити съботажни, вредителски и диверсионни действия, са завели съвсем малко разработки. Плевенски окръг няма заведено нито едно лице на ак. или предварителна разработка, а са завели само 2 ОД. Старозагорски окръг - към който спада текстилният център Сливен, където са извършени редица вредителски актове, са завели само 1 ак. разработка. Търновски окръг - също с индустриален център Габрово, са завели само 3 пр.р/ки. Пловдивски окръг са завели 1 ак. и 1 пр.р/ка. Софийски - 2 гр.пр.р/ки и 10 л.пред.р/ки.

Данните потвърждават нашата пасивност по отношение дейността на врага.

От цифрите е видно още, че ние сме се застраховали като сме пренесли тежестта в наблюдателните и отчетни дела. Много от лицата, прохождащи в отчетните дела са активни врагове и провеждат саботаж и вредителство, но по тях активно не се работи.

Ще посоча само някои примери от делата при отдела, тъй като за провинцията не се дават данни.

отговорни!

Инж. Маринов, работник в "Енергохидропроект". През годината е провеждал умислено редица вредителски актове. Доверил е на агента как и с каква цел провежда тая дейност, но все още отделението на др. Станков продължава да ги води на ОД.

Обекта на НК "Гарга" също е доверил, че провежда вредителство, но отделението на др.Славил Тодоров не го взема на активна разработка, а го държи в НК.

Тия факти говорят за липсата на съсредоточеност и анализване дейността на контингента при неговото изучаване.

Установяването на контингента ставаше формално и затова не бяха реални получените данни. Не се изучаваха задълбочено лицата, определени за вражески контингент, политическата им дейност в миналото и сега, връзките им, производствената им дейност, проверка чрез агентурата и въз основа на получените данни да се даде определена характеристика за лицето. Инспектора Мидев считаше, че в М-во на тежката промишленост вече е установен контингента и, че няма интересни от оперативна гледна точка лица. При по-задълбочено изучаване на лицата се установи, че ние не сме определили правилно контингента. Инспектора Вучев можа в къс срок да открие лице, което е работило с немското разузнаване и, че сега продължава да поддържа връзки с немци. Това положение не е само в М-во на тежката промишленост.

Вината трябва на първо място да се потърси в отделенията при отдела, заради тяхното примиряване при наличието на толкова факти за извършени вредителски и други действия.

Нито отделението по леката промишленост с ръководителя др. майор Тодоров може да се оправдае за лошата си работа, които през годината напат заведена активна разработка, нито отделението по мините с ръководителя др. майор Никифор Петров, в чийто сектор непрекъснато се получават неудачи, а имат ^{сериозни} заведени разработки в страната

Отделенията при отдела са чакали на готово да им се даде сигнала, да го заведат на контролно дело, без да са се интересували как се реагира по места по отношение дейността на врага и как е установен контингента.

В отчета се сочат, че общо по линия на отдела се водят 75 лични активни разработки и 2 гр. акт. разработки. От тези разработки 16 са в отдела и а също и 2 гр. активни разработки.

Но като анализираме състоянието на активните разработки, се вижда, че и там не е добро положението.

По разработките е работено без да има целенасоченост. Без още да е установен и проверен факта се насочват редица с.с., като същевременно се бележат и провеждат редица мероприятия, чието изпълнение не хвърля светлина по основното обвинение.

Това положение затормозява воденето на разработките и с години се водят безрезултатно.

Така е водена разработка "Рак" от ДС-Пловдив - открита през 1953 год. По нея се насочвани 5 агента, провеждани са редица

мероприятия, но нито агентурата, нито мероприятията са изяснили конкретната дейност, в която се уличава обекта. Разработката е водена без да има целеустремност в плана, а по донесенията са безлязани мероприятията и това е раздоднило работата по нея.

Обекта е сериозен, има получени редица сигнали, които го уличават в подържане на връзка с изменник и улики за наличие на канал. Напоследък, след вземането ѝ на контрол се подработи план с конкретни мероприятия и конкретни задачи на всеки сътрудник.

Разработка "Кмета", обекта е уличен във вредителство и шпионаж. По същия са работили 6 с.с., от които 1 доброволен заявител. Но по същия начин, както по разработка "Рак" е ръководена агентурата и мероприятията. Разработката се води в продължение на 2 години, но нито едната, нито другата дейност ясно и определено не е доказана.

Такова е приблизително положението и с разработките "Скрипец", ръководена до скоро от началник отделениято др. Пенкин, сега от др.Цветков; "Търговец"- уличен в шпионаж, ръководена от отделениято на др.Никифор Петров; разработка "Таралех", ръководена от същото отделение.

Аз отделениято по леката промишленост, ръководено от др. Тодоров, както вече споменах нямат заведена през годината активна разработка, водят само една контролна разработка, въпреки редицата вредителски и диверсионни актове в страната.

По-добре е работено по гр.р/ка "Хицници". По нея о.р. Тепавичаров е съумял да внедри 3 агенти, които са натоварени с конкретни задачи за изясняване действията и записъла на врага. Благодарение на активността на др. Тепавичаров, ние знаем предварително замисъла на врага и насочваме работата в направление изгодно за нас. За изясняване връзките и начина, по който обектите подържат с изменник, намиращ се зад граница.

Сега се подобри работата и по някои още разработки, като разработка "Грабители", но там само в един сектор от вражеската дейност се работи, а по главното направление доказваме умисъла и уликите за шпионаж, сме още зле. Мудно се придвижват въпросите.

Групова разработка "Мерзавец", ръководена от др.Минко Генев, където бе успешно внедрен агент и са получени първи данни, които изясняват, че обектите се занимават със шпионаж.

От окръжните управление по-добре е работено в Хасковски окръг, респективно ДС-Мадан. Въпреки слабостите, допускани по водените от тях разработки, те успяха по някои разработки да открият замисъла и провежданите от обектите действия, каквито са случаите с разработките "Враг" и "Рушител" и в скоро време ще могат да пристъпят към реализация.

Останалите окръзи, като на първо място трябва да поставим Пловдив, лошо и безрезултатно са работили през годината. Това се вижда и в оперативната обстановка.

Успехите по воденето на разработките са съвсем малки. Работата по активните разработки може да се отчете като незадоволителна.

Освен посочените по-горе слабости в центъра и по места са допускани следните съществени недостатъци при водене на разработките.

а/ трудно се изпълняват мероприятията, като се оправдаваме често с неоснователни причини. Пример, по разработка "Строител", на ръководство при отделение III фима утвърдено предложение за провеждане на документация и внедряване на агент от 31.X.955 год. Но и до сега не е проведено мероприятиято;

Другарите ежедневно настояваха до утвърждаване на мероприятиято, а след това тоя жар задряха. Другарите Герасков и Станков се оправдават, че им било казано, че няма пари и сега чакат да им кажем, че има пари. Такива примери има редица, от които е видно, че непрекъснато трябва да подтикваш другарите, а не сами те да болят при забавяне изпълненията на мероприятията.

Това говори още, че началниците на отделения не следят ежедневно как се изпълняват плановете по разработките, а чакат погорното ръководство да ги подкани.

б/ не се изучава системно дейността и живота на обекта, средата му и то в подробности.

Пример, обекта по разработка Враг, ръководена от другарите Трайков и Цветков се разработва от 1953 год. и когато беше поставен въпроса за провеждане мероприятия "3" и "12", те казаха, че той не разполага с техника и, че там живеят само врагове. Впоследствие се установи, че нито едното, нито другото е верно.

в/ доверяваме се на агентурата, без системно да проверяваме фактите в донесението, а градим редица мероприятия.

г/ не провеждаме своевременно документации и в последствие не могат да бъдат възстановени, създадените положения, имащи за момента значение.

д/ не навреме придобиване нова или внедряване проверена агентура по разработваемите и при такива случаи обикалне около обекта с информатори за документация, често пъти на неверни факти.

Пример - разработка "Скрипец" при отделение I, която се води от 1953 год. и до сега не е придобит агент, който да е в състояние да разработки обекта.

е/ не всякога се поставят подходящи задачи на агентурата. Пред агентите не се поставят ясно определени задачи за изясняване част от дейността на обекта, а се поставят общи, не конкретни задачи. Липсва целеустремността.

Такива са случаите, посочени по разработките "Рак", "Кмета" и "Руштел" и др.

ж/ друга съществена слабост при водене на разработките е тая, че ^{просто да се открити и не} не се проверява какво е отношението на обекта към агентурата, поради което често пъти се счита, че обектите не развиват вражеска дейност, защото не се доверяват на сътрудниците. /остава дума за проверка на агентурата/.

Характерен е пример с груповата разработка, водена на инж. Бояджиев, работещ в строителството на новия открит рудник Траяново - Старозагорско. Установи се, че ~~не нито обектите нито диверсионните~~ ^{е АТМ} нито агента ~~е верен~~ ^{е АТМ} нито службата ~~и не е издана~~.

з/ слабост по разработките е тая, че ние не разкриваме замисъла на врага, а често пъти само регистрираме действията му, движи се след врага, защото нашите агентурно-опоретавни мероприятия не всякога водят към разкриване на замисъла и към даржане в свои ръце врага, като не му позволяваме да провежда дейност.

Освен посочените по-горе наши слабости, допускани при разработването на врага, трябва да отбележим, че оперативния състав по места и работещ по териториален принцип, не работят и не се интересуват за дейността на врага в индустриалните предприятия.

На тях им е по-лесно да работят по обектите, прохождащи по другите линии и, за да отчете успех, концентрира вниманието си там.

Няма случаи /с изключение на Маданското околийско у-ние/, където тая линия ^{за} не се провежда.

Ще посоча само един пример:

Във връзка със сигнала по подготовената диверсия в ДИП "Бадран" - Пловдив, беше изпратен инспектор Вучев.

От проверката се установява, че о.р. наред със завода, обслужва и даден район. В предприятието през годината са постъпили редица сигнали за извършени открити диверсии по съоръженията, но о.р. нито се е занимавал с тях, нито е изучил контингента в завода, и няма нито една разработка заведена на лице от завода.

На вън от предприятието в района работника води разработки и установява контингента.

В почти всички отчети се сочат случаи, когато заведени разработки на лица от предприятията се отчитат по други линии и се разработват не по икономиката.

В отчета на Хасковски окръг по линия на леката промишленост са определени 64 лица за вражески контингент. От тези 64 лица по наша линия се отчитат само 27 лица, останалите 37 лица се водят на отчет по други линии. От водещите се 7 НД, само 2 се водят по наша линия, останалите се разпределят 1 по линия на БЗНС/о/, 1 по легионери, 2 по бивши хора и 1 по немска линия.

Излиза така, че врага работец в индустриалните предприятия не се занимава със саботаж, вредителство, диверсии и шпионаж, там той е патриот, а навън провежда вражеска дейност.

От извършените до сега реализации по линия на I-ви и другите отдели, нито в една не се говори за проведени вражески действия в индустриалните предприятия. Това още по-добре показва колко неправилно ние разработваме врага, когато той работи в индустриалните предприятия, а се води на разработка не по икономиката.

За да ликвидираме с посочените по-горе слабости и по контингентите при воденето на разработките, пред отдела стоят за разрешаване.

1. Под ръководството на началниците на отделенията ще се извърши проверка на материалите по отчетните и наблюдателни дела, с оглед да не остане нито едно лице, провеждащо активна вражеска дейност не разработвано.

Към останалите лица ще бъде насочена агентура, за да знаем всеки момент как се проявяват, а не след извършената от тях дейност, да ги вземаме на активен отчет.

Освен агентурното наблюдение на обектите в производството, ще се изучава тяхната минала дейност и връзки.

2. Всяко отделение по линията, за която отговаря ще вземат на контрол всички сериозни сигнали и разработки, като съдновременно

преценят по кои сигнали и разработки трябва на първо време да се окаже помощ.

За да не разпиляваме силите си при водене на разработките, ще се провери до колко ние сме доказали фактическата вражеска дейност въз основа на която сме взели на активна разработка лицето, като извършваме за в бъдеще проверка по фактите, чрез внедряване на паралелна агентура. Същевременно ще подсигурим всички активни разработки с агентура, годна да разработва врага.

Ще се проведат мероприятия по всички разработки, с които ще проверим какво е мнението на разработваемите към агентурата, работеща по тях.

Ще се провери какви разработки се водят по други линии в обслужваните от отдела обекти, както на място се направи преценка по коя линия по-правилно ще бъде разработен обекта.

На агентурата, работеща по разработките, с цел да не допускаме досегашните слабости, ще се разработят конкретни задачи, съобразно възможностите им, като се посочи по кои въпроси сътрудника ще работи. Това ще залегне в плана на разработката. По този начин с.р. не ще се отклонява от основния въпрос, оставащ за разрешаване от с.с.

По анонимните разработки, заведени в резултат на незавършени до край разследвания на аварии и диверсии, ще се извърши наново цялостен анализ на материалите и засечените лица, с оглед набелязани те активни мероприятия, чийто изпълнение да доведат до разкрития на извършителя.

Периодически от страна на началниците на отделения при отдела, ще се извършват анализи за дейността на врага по данните от разработките.

Тези анализи ще се изпращат на поделенията за ориентация на вражеската дейност и вземане мерки. В информацията ще се дават главно формите, метода и средствата, чрез които врага провежда ч. си служи за даден етап от време в даден сектор на икономиката.

Придобита агентура и допускани слабости при
ръководството на агентурата.

Общо за цялата страна по линия на икономиката имаме следната агентура:

<u>Към 1. I. 1955 год.</u>		<u>Към 31. XII. 1955 г.</u>	
агенти	- 382 от тях 52 в отдела	- 654 в отдела	61
информатори	723 от тях 140 в отдела	- 1290 в отдела	152
резиденти	118 от тях 1 в отдела	- 222 в отдела	1
яв.кв.	107 от тях 59 в отдела	- 133 в отдела	66

Изключени сътрудници и предадени на други подразделения
през годината:

агенти	27	- от отдела	7
информ.	94	- от отдела	43
резиденти	3	" "	1
яв.кв.	5	от отдела	3

Новопридобита агентура през годината

агенти	- 60	от отдела	- 12
информатори	296	" "	51
резиденти	44	" "	1
яв.кв.	32	" "	16.

В посочените по-горе данни не влиза агентурата от Благоевградски и Брачански окръзи, по линия на леката и хранителна промишленост, понеже не са дадени.

От цифровите данни се вижда, че по линия на икономиката разполагаме с достатъчно агентура и въпреки наличието на такава агентура, ние нямаме успехи в разобличаването на врага.

Не във всички сектори ние разполагаме с достатъчно и качествена агентура.

Освен това не във всички среди, явяващи се в настоящия момент основни контингенти, имаме агентура. Слаба е агентурата ни в инженерно-техническите среди и сред бившите индустриалци.

Така например, в проектанските организации - "Промпроект" "Енергохидропроект", "Главпроект" и др., където имаме голяма концентрация на буржоазни специалисти, голяма част от които са вражески настроени и от чиято работа зависи строителството в страната, ние имаме незначителен брой сътрудници. В "Промпроект" имаме само 2 агенти и 2 информатори срещу 42 вражески контингент. В "Енергохидропроект" при установен вражески контингент от 445 лица, разполагаме с 6 агенти, 15 информатори. Такова е положението и в "Главпроект".

Данните, получени от агентурата в тия институти се вижда, че врага провежда активна дейност. Примерите с "Вълк", "Гарга" и инж. Маринов, ясно говорят за това.

Друг сектор, в който нямаме поглед, това е средата на бившите индустриалци, а от данните се вижда, че те активизират дейността си. Ние не разполагаме със по-годе добър агент от тая среда, който да може да го използваме и като маршрутник.

Слаби са резидентурните групи във всички сектори на икономиката. Сега във връзка с последните заповеди се отпочна изграждането им. Показателен е примера със строителството в Батанския водосливен път, за необходимостта от резидентурни групи. Ние не бихме допуснали толкова аварии и диверсии, ако във всички сектори имахме такива групи.

Навреме щяхме да откриеме контингента и по тоя начин бихме го обезпечили с постоянно наблюдение.

Също такава е състоянието в минните и индустриални предприятия. Липсата на резидентурни групи спъва работата ни по установяване и наблюдение на контингента.

Слабостите, допуснати през годината при водене на агентурата се свеждат главно до:

1. Не опознаване възможностите на агентурата, в резултат на което не се използваше правилно, въпреки че за целта имаше заповед от Ръководството на министерството, която не докрай е изпълнена.
2. С агентурата са провеждани редовни среци, но не се поставят конкретни задачи, които биха ни изяснили дейността на врага. Не са редки случаите, когато агента ръководи работата. Пример - по разработка "Кмета", когато обекта съобщава, че може да се получат хубави пари, като куриери на радио "Горняни", вместо оперативния работник да подроботи линия на агента такава, която да изясни подържа ли "Кмета" връзка с "Горняни", той му поставя задача, нямаща нищо общо с дейността на обекта. Също такъв пример може да се посочи и по разработка "Рак", където се ползват 5 сътрудника и нито на един сътрудник не е поставена задачата да изясни има ли обекта сега връзки с изменници, как е осъществява и по тая разработка агентурата ръководи о.р.

Не се поставят задачи на сътрудниците, работещи по обекти на разработки да изяснят практическата вражеска дейност, провеждана от обекта в предприятието, а в повечето случаи се поставят задачи за изясняване мнението на обектите по вътрешното и международно положение.

Не се използват правилно възможностите на агентурата за наблюдение на целия контингент, въпреки наличието на такива възможности.

Не използваме информаторския апарат за разлагане на онези вражески среди, които се колебаят, а такива случаи има доста.

Въпреки, че агентурата донася определено за колебания и разлагане на някои лица, от наша страна се поставят задачи на същите сътрудници да донася за вражеските му изказвания и замисъл.

Така например, Димитър Панайотов, вражески елемент от ДИП "Вулкани" - гр. Сталин, се е изказал пред с.с. "Брадваров", че е разочарован от американците, защото само обещавали, но никакви резултати нямало и, че както СССР празнувал 38-та годишнина на Октомврийската революция, така и по всяка вероятност и ние щали сме да достигнем тая годишнина на нашия 9-ти септември.

Такова настроение има и в други вражески лица.

Друга причина за нежеланията на агентурата да работи е това, че ние не всякога културно и с необходимия авторитет водим срещите. На среща с агент "Димов", последния заявява, че когато е бил на ръководство при окръжното управление, той е чувствувал тежест провеждането на самите срещи, защото с.р. е издавал своето недоверие към сътрудника и с не културно държание е провеждал срещите. Сътрудника заявява, че това го е тормозело и често пъти е упреквал себе си, защо се е хванал с нас да работи. Сега сътрудника говори, че чувствува нужда от нас и без особен труд и със задоволство изпълнява задачите. Това проличава и от донесенията му.

От страна на отдела е допусната сериозна слабост по неизползуване агентурата като маршрутна. Въпреки наличието на подходяща агентура и наличието на неблагоприятия в даден сектор, ние не използвахме агентурата, за да изясни причините и установи виновниците. В маршрут е изпращана агентура само, когато ни поискат от поделенията долу.

Причините за неправилното ръководство на агентурата са в ръководния кадър, който системно не преглежда получаваните донесения и поставените по тях задачи. Това води до разлагане на агентурата. Това е една от причините, за да не работи старата агентура.

Друга причина е тая, че много от старата агентура е предавана на различни оперативни работници на ръководство, което

също е способствало за разложението ѝ.

През годината както се вижда от данните, отдела е вербовал 12 агенти и 51 информатори. Отдела има известни успехи в това отношение.

Новопридобитата агентура се оказва надеждна и с перспектива. Почти всички сътрудници дават данни, представляващи интерес и на основание на тези донесения са взети редица обекти на оперативен отчет. Така например, агент "Златко" няколко дни след вербовката донесе данни за готвеца се остра вражеска дейност за нападение на един от клоновете на Народната банка. Лицаха биха арестувани и направиха признания.

Същия агент донесе интересна засечка за лице, уличаващо се в услуга на френското разузнаване.

Агент "Атанасов" също донесе интересни данни за обектите по групова предварителна разработка "Грабители".

Агент "Петков" - вербован през септември, още на втората среща донесе за вражески действия, вършени от определени лица и по негови данни бе вербован "Николов", който също много добре работи по обекти на отдела.

Агент "Динев", който работи по групова активна разработка "Хидници" - внедрява се при тях и обектите му имат доверие.

Агент "Калчев" и информатор "Станев", информатор "Стефанов" и другите сътрудници също работят по лица и донесат данни за проявите на врага.

Анализирайки материалите и обстоятелствата по вербовките на новопридобитата агентура е видно, че подхода играе голяма роля при вербовките.

Почти всички сътрудници са вербовани с по-голяма тактичност. Нито един не е бил нагрубен, въпреки наличието на компроматериал и отказа им първоначално да признаят.

При разобличаването се е постъпвало така, че с подходящи примери са довеждани кандидатите да окачествят сами извършеното от тях престъпление и сложат сами епитета, а след това му се показва документацията на извършеното от него деяние и той търси извинение, а не ние да търсим впоследствие начини за заличаване лоните обиди, както това ставаше по-рано.

Освен културното ни отношение при вербовките, добрата документация и уметото ползуване, спомогнаха за оформянето им като добри сътрудници.

Пред отдела стоят за разрешение следните задачи:

1. Да подсигури в най-скоро време онези сектори от икономиката, където е недостатъчна и некачествена нашата агентура. - "Промпроект", "Енергохидропроект", "Глазпроект" и др.

2. Да придобием агентура от средите на бившите индустриалци и приближените им лица, сега заети в производството.

За целта да се издирят резидентурните групи, ръководени от тия лица в предприятията *(за издирване от средите 9.9.40 год.)*

3. Да придобием агентура от младите инженеро-технически кадри, които завършват сега техникумите и ги подготвим за резидентурните групи, а онези от тях, изхождащи от буржоазни среди ги възпитаваме, с оглед внедряването им към контингента.

4. Да се проверят възможностите на всички сътрудници и се направи преценка за насоката на тяхното ползване. Да не оставим нито един сътрудник без конкретен обект и работа.

5. Да установим възможностите на агентурата, която може да работя по обектите на икономиката, а се ръководи от други отдели.

6. Да се прецени коя от наличната агентура не само в центъра, но и по места може да се ползува като маршрутна. Тия данни да бъдат при всеки началник отделение и със съгласието на окръзите да насочва същата към обектите.

Практиката на придобиване агентура през последните месеци ще бъде още повече подобрена, като най-характерните вербовки ще бъдат разглеждани пред оперативния състав със съответна зашифровка.

Със същата цел ще бъдат разглеждани пред оперативния състав на отдела случаите на правилно и неправилно ръководство *на отделите*

РЕАЛИЗАЦИИ

През годината има извършени само 2 реализации от отдела и то от отделението, обслужващо търговията и финансите.

Реализирана бе разработка "Чужденец", по която прождаше лицето Фридрих Густав Лундберг, явяващ се като представител на капиталистически фирми.

Обекта в продължение на 5 години се е занимавал с търговско-посредническа дейност в интерес на капитал. фирми в ущърб на нашата търговия. Подкупвал е служители от външна търговия, за да провежда по-успешно дейността си.

Реализирана бе групова активна разработка "Ликвидатори" с 4 лица. Главния обект по разработката Агазов в продължение на

редица години със съдействието на останалите участници по разработката е защитавал интересите на бившите индустриалци и други капиталистически елементи, засегнати от национализацията.

По този начин са нанесли материални щети на държавата към 1,000,000 лева.

Освен това са създали недоволство сред населението. Съдебното дирене още не е приключено.

Изпълнено 3
От окръжните управления през годината има извършени 10 реализации, от тях 7 са реализирани без обектите да са предадени на прокуратурата - някои вербовани, а някои филтрирани. От останалите 3 разработки, една е реализирана от ДС-Димитрово, по която са проходили група лица, подготвящи се за диверсионни действия. Лицата са предадени на съда. Втората разработка е реализирана от ДС-Мадан. Лицето е провеждало вредителска дейност. Смеснал е рудата с баластра, по този начин е нанесал материални щети на предприятието. Лицето е предадено на съд.

Третата разработка е реализирана от ДС-Ст. Загора. Лицето е предадено на съд. *(отличен за извършена работа)*

Поради слабата агентурно-оперативна работа, въпреки наличието на сериозна активна дейност, провеждана в икономиката, ние не сме довели до реализации разработваните лица. Причините за тази слаба работа са посочени в оценките, дадени по работата с разработките и агентурата.

ИЗВОДИ

1. По установяване на вражеския контингент не е извършен задълбочен анализ и проучване и въз основа на тия данни да се даде правилна преценка за включването на лицата в контингента. Включването на лицата в повечето случаи е ставало на стари данни, непроверени чрез агентурата и други източници.

В резултат много от лицата, заслужаващи да се водят на активни разработки, са взети на наблюдателни и отчетни дела.

2. Не е реагирано активно и с нужното умение по сигналите за саботажи, вредителство и диверсии. Особено по линия на леката промишленост, електрификацията и строителството към нея.

Разработките са водени в повечето случаи без да са прилагани достатъчно комбинативни мероприятия за бързото изясняване

умисъла и надхитряване врага, за пресичане замислената от него дейност.

3. Оперативния състав от отдела и по места в повечето случаи се е движил след дейността на врага.

ОСНОВНИ НАСОКИ ЗА НАШАТА БЪДЕЩА
АГЕНТУРНО-ОПЕРАТИВНА РАБОТА.

За да опазим промишлеността от вражеска дейност и ,за да обезпечим нормално протичане на производствената дейност, основната насока на нашата агентурно-оперативна работа през предстоящата година ще бъде:

1. Ще бъдат взети на пряко обслужване , а не на териториален принцип онези предприятия, които представляват особен интерес за нашата икономика, За целта ще се изготви списък на обектите.

2. Всеки оперативен работник по линията, която обслужва в срок от 6 месеца, ще опознае състоянието на обектите и оперативното стопанство и разграничи контингента по формите на вражеската дейност, като най-напред ще ориентира към опознаване онези обекти, в които през годината са провеждани саботажки, вредителства, диверсии. Целта на това мероприятие е:

а/ да се укаже помощ за по-правилното обслужване на обектите;

б/ да е в състояние оперативния работник да анализира формите, методите и средствата на вражеската дейност, провеждана в дадения момент и уведомява съответните подразделения, за да насочат работата си към установяване предварително замисъла и не позволяват действия;

в/ да се използват правилно възможностите на наличната агентура, като се изпраца в маршрут не само от центъра, но и между окръзите;

По миньодобивната промишленост

1. Тежестта на работата по миньодобивната промишленост ще бъде насочена:

а/ към изясняване причините за неудачното проектиране на рудниците от страна на "Промпроект" така, че в най-скоро време да изясним с вражеска умисъл ли се провежда или по други причини.

б/ към изясняване причините за системните срутвания във възглицните мини, не са ли дяло на врага, който умислено създава условия за срутвания чрез неправилна експлоатация, криейки се зад повика за срочно изпълнение на производствените планове;

в/ в рудодобива направлението на работата ще бъде насочено към бързото разработване на групата инженери, провеждаща вредителски и диверсионни действия в Родопския минен басейн. С оглед до края на м. II. да се пристъпи към реализация на същите.

г/ друго направление на работата на отделението ще бъде насочено към разкриване в срок до 3 месеца вражеските елементи, провеждащи диверсии по нефтодобива и разведките.

Същевременно ще се подпомогнат поделенията в Мадан и Кърджали по придобиване на агентура, с чиято помощ да сме в състояние предварително да установяваме замисъла на врага и не му позволяваме да провежда дейност.

По линия на електрификацията

Направлението на работата ще бъде насочена главно към установяване вражеските лица, работещи в електроцентралите и на първо време към тези, в които през годината системно са провеждани диверсионни актове така, че в срок от 3-7 месеца да разкрием извършителите на диверсиите и не позволим за в бъдеще провеждането на такива.

Началника на отделението лично ще вземе на контрол водосиловия път, с оглед до края на м. март да бъдат установени и разобличени вражеските елементи, провеждащи диверсии в обекта.

В същия срок ще бъде изграден агентурен апарат в това число и резидентурни групи, за да сме в състояние преждевременно да научаваме замисъла на врага и не позволим провеждането на каквито и да са вражески действия.

По линия на леката и хранителна промишленост

Оперативния състав при отделението ще подпомогне поделенията в Габрово, Сливен, Пловдив и Сталин за установяването и разобличаването на лицата, провеждащи диверсии в текстилната промишленост.

При установяване на лицата, особено внимание ще се обърне на бившите индустриалци и приближените им лица от миналото, с оглед да се придобие или внедри агентура от тях среди за бързото им разработване.

По линия на тежката промишленост

Основното направление на работата ще бъде насочено към изясняване и пресичане действията на врага по отбранната промишле-

ност, респективно подразделения в Левскиград и Казанлък, където през 1955 год. врага успя да проведе редица диверсионни действия в завод 15 и вредителства чрез неспазване технологията по военното производство.

Друго направление на работата ще бъде изясняване дейността на врага в машиностроенето и дърводобива, където също през 1955 год. бяха допуснати редица неудачи, по които ние не сме на ясно дело на врага ли са ~~са~~.

По линия на външна търговия и финансите.

Отделението ще насочи работата си към подпомагане подразделения по места, особено по финансова линия, тъй като нито в един окръг не са работили по тая линия и не е ясно какво е участието на вражеските елементи, работещи в БИБ, БНБ в провежданите по строителството и другите сектори вредителства.

По външна търговия и експортните организации, насоката на работата ще бъде към опазване на картите от влиянието на капиталистическите разузнавания и пресичане дейността на бившите търговци и посредници.

Отделенията ще подработят до 30.I.1956 година по дадените направления подробни и конкретни планове.

София, 18 януари 1956 г.

Написано в 4 екз.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III:

/майор

Кимков

УТВЪРЖДАВАМ
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Секретно от особена важност!

(м) Д. Шанов
/ген.полковник/
68 1961 год.
София

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Щ А Т

ЗА ЛИЧНИЯ СЪСТАВ НА ОТДЕЛ III-ти-ДС-ИКОНОМИЧЕСКИ
ПРЕЗ 1961 ГОДИНА

№ по ред	Наименование на длъжността	личен състав 1961 год.
1.	Началник отдел	1
2.	Зам.началник отдел	1
		2
<u>ОТДЕЛЕНИЕ СЕКРЕТАРИАТ</u>		
1.	Инспектор	1
2.	Разузнавач	1
3.	Деловодител	1
4.	Машинописец специалист	2
		5
<u>ОТДЕЛЕНИЕ I-во</u>		
Контрареволуционни елементи в страната: бивши царски офицери, бивши полицаи, бивши буржоазни и фашистки дейтели, бивша земеделска опозиция.		
1.	Началник отделение	1
2.	Зам.началник отделение	1
3.	Инспектори	4
4.	Ст. разузнавачи	6
5.	Разузнавачи	2
		14
<u>ОТДЕЛЕНИЕ II-ро</u>		
Лека и тежка промишленост, проект. организ.електрифик., мини и георазведки.		
1.	Началник отделение	1

- 2 -

У АЗ

2.Зам.началник отделение	1
3.Инспектори	4
4.Ст.разузнавачи	4
5.Разузнавачи	2
	<hr/>
	12

ОТДЕЛЕНИЕ III-ТО

Строителство, селско стопанство,
търговия и кредит.

1.Началник отделение	1
2.Ст.инспектор	1
3.Инспектори	4
4.Ст.разузнавачи	3
5.Разузнавачи	1
	<hr/>
	10

ОТДЕЛЕНИЕ IV-ТОАНОНИМКИ

1.Началник отделение	1
2.Зам.началник отделение	1
3.Инспектори	2
4.Ст.разузнавачи	5
	<hr/>
	9

ВСИЧКО = 52

5-13

РЕКАПИТУЛАЦИЯ

<u>а/Офицери:</u>	<u>1961 год.</u>	<u>1961 нов</u>
1. Началник управление	1	-
2. Зам. началник управление	2	-
3. Началник отдел	6	1
4. Зам. началник отдел	9	1
5. Началник отделение	23	4
6. Старши инспектор	3	1
7. Зам. началник отделение	21	3
8. Инспектор	25	15
9. Началник група	2	-
10. Старши разузнавач	100	18
11. Разузнавач	48	6
12. Младши разузнавач	27	-
13. Секретар на управление	1	-
14. Преводач кореспондент	1	-
15. Старши следовател	3	-
16. Фелдшер	1	-
	<u>278</u>	<u>49</u>
 <u>б/ Возмонаемни:</u>		
1. Машинописец специалист	10	2
2. Машинописец	1	-
3. Деловодител	3	1
4. Гардеробиер	1	-
5. Чистачка за цял ден	2	-
	<u>17</u>	<u>3</u>
	-----	-----
	290	52

ЗАБЕЛЕЖКА: От досегашния щат на управление III-то ДС 174 длъжности се прехвърлят към управление II-ро ДС, от които 91 от проучването и проследяването и 83 от оператив-

64

ните отдели. Съкращават се 64 длъжности, от които 59
офицерски и 5 волноваемни.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ КАДРИ
ПОЛКОВНИК (и) *лит. Крушев*

за НАЧАЛНИК ОТДЕЛ III-ти-ИКОНОМИЧЕСКИ
ПОЛКОВНИК (и) *л. Чолаков*

Отпеч. 4 екз.
30.IX.1961 год.

Вуца
л. и Чолаков

Удостоверение *Чолаков*

Из архивите на ДС

177

По вх. № 1288/1.IV.1964 г.

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

РАЗПОРЕЖДАНЕ № 101

НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ

от 30 март 1964 г.

за някои мероприятия за опазване търговската
тайна от капиталистическите страни

ДО
МИНИСТЕРСТВОТА, КОМИТЕТИТЕ,
ВЕДОМСТВОТА И ОКРЪЖНИТЕ
НАРОДНИ СЪВЕТИ

За да се опазят интересите на нашата страна и да се въведе ред и контрол при установяване на връзки и отношения на министерствата, ведомствата и предприятията с представители на капиталистически фирми и организации, на които често несъзнателно се дават сведения от естество да нанесат щети на народното стопанство, Бюрото на Министерския съвет,

РАЗПОРЕДИ:

1. Забранява на министерствата, ведомствата, изпълнителните комитети на окръжните народни съвети и предприятията да приемат представители на капиталистическите предприятия

и фирми, да влизат в кореспонденция и да водят каквито и да било разговори с тях във връзка с доставката на машини, съоръжения, материали и други стоки без предварително съгласие на Министерството на външната търговия.

2. Министерствата, ведомствата, изпълнителните комитети на окръжните народни съвети и предприятията да извършват технически изяснявания за доставка на оборудване за комплектни обекти, машини, съоръжения и материали само по искане и с участието на представители на Министерството на външната търговия, респективно на съответното външно-търговско предприятие.

3. Преговорите с чуждестранни предприятия и фирми за доставка на оборудване на комплектни обекти, машини, съоръжения, материали и други стоки се водят изключително от Министерството на външната търговия или от външнотърговските предприятия. Представителите и специалистите на министерствата, ведомствата, изпълнителните комитети на окръжните народни съвети и предприятията които участвуват в такива преговори по искане на Министерството на външната търговия, се назначават със заповед на ръководителя на съответното ведомство.

4. Забранява на министерствата, ведомствата, изпълнителните комитети на окръжните народни съвети и предприятията да дават на капиталистически фирми и предприятия сведения относно нуждите на нашата страна от комплектни обекти, машини, резервни части, суровини, както и на всякакви други информации, които представляват търговска тайна и могат да увредят интересите на страната ни при доставката на тези стоки.

5. Специалисти, които се изпращат в чужбина за проучване на оборудване за комплектни обекти, машини и съоръжения с оглед на евентуалните им доставки, не трябва в ни какъв случай да поемат каквито и да било ангажменти пред капиталистическите фирми и предприятия. Своите преценки те трябва

да излагат в поверителен писмен или устен доклад до ръководителя на съответното ведомство и до Министерството на външната търговия.

От нарушителите на настоящето разпореждане да се търси най-строга отговорност за издеване на държавна или служебна тайна съгласно разпоредбите на Наказателния кодекс.

Изпълнението на разпореджението се възлага на министерствата, ведомствата и изпълнителните комитети на окръжните народни съвети.

ЗА ПРЕДСЕДАТЕЛ НА МИН.СЪВЕТ (п) Ж.Живков
ЗА ГЛAVЕН СЕКРЕТАР НА МИН.СЪВЕТ:(п)Владимир
Н-Х ОТДЕЛ ОБЩА КАНЦЕЛАРИЯ:(п) Ст.Понев

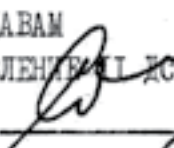
В я р н о,

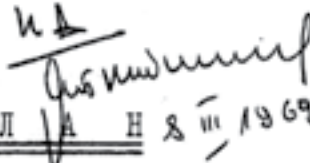
Строго секретно!

Екз. № 1

44

847
УТВЪРЖДАВАМ
НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕТО КС
Генерал майор:
София, 29. XII 1964 г.

МВР - УПРАВЛЕНИЕТО
ВХ. № 21835 от 9. ДЕК 1964

И Д

П Л А Н 8 III 1969 г.

КРДОПГДСРЪБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПГДСРЪБНА

За агентурно-оперативната работа
на отдел VI при II у-ние КДС за
първото шестмесечие на 1965 г.

В своята агентурно-оперативна работа през първото полугодие на 1965 година отдел VI ще се ръководи от следните,

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

1. Подобряване агентурно-оперативната работа в министерствата, учрежденията, институтите и организацията, в които са концентрирани секрети, представляващи ДТ и представляват обекти за проникване на чуждите разузнавания. В тази връзка подобряване агентурно-оперативната работа и по линия на СИБ, от където могат да изтекат секрети за целия социалистически лагер.

2. Ще усилим работата по наблюдението и разработването на чужденците от капиталистическите страни с цел: пресичане на евентуална вражеска дейност; използване за наши оперативни нужди; набиране на интересоваща ни научно-техническа и политическа информация, политическо въздействие и пр.

Ще подобрим работата и по наши специалисти отиващи в капиталистическите страни с цел: предпазване от обработка и вербовка от капиталистическите разведки; използването им за наши оперативни задачи зад граница; внедряване и подставяне на наша агентура на капиталистическите разведки; събиране на научно-техническа документация и пр.

2.-45

3. Оказване помощ и осъществяване на контрол за подобряване на агентурно-оперативната работа в националните и други важни обекти, които са взети на контрол от отдела.

4. Ще се активизира работата по наличните разработки и дела и по придобиване на нова качествена агентура с възможности да разработва вражеския контингент и за подставка на чуждото разузнаване.

5. Ще се подобри работата по сигналите за вражеска дейност като за целта се организира отчет-картотека на всички сигнали по линия на икономиката за цялата страна. Сигналите за диверсии, вредителство, пожари и др. по-крупни произшествия ще се вземат на контрол и се оказва помощ по тяхното изясняване.

I. ПО РАЗРАБОТКИТЕ И ДЕЛАТА

Ма Дом "Рак" - ДАР

1. По ДАР "Чужденец" и "Специалист" ще бъдат проведени активни мероприятия, съвместно със следствения отдел за изясняване и документиране дейността на обектите и се вземе отношение по тях.

Срок: 20.II. 1965 г.

15.III.1965 г.

Отг.: Р.Манов

2. По ДОП "Рак" ще бъдат проведени комплекс от агентурно-оперативни мероприятия, съчетани с комбинации за изясняване дейността на обекта и целта на тази дейност и се вземе отношение по него.

Срок: 15.IV.1965 г.

Отг.: Р.Манов

3. По ДОП, заведено на инх. Иванов от Месоцентраля ще се работи за документиране вредителската дейност на обекта и след съгласуване с отдел I ДС се излезе с предложение.

Срок: 30.IV.1965 г.

Отг.: Р.Манов

4. Ще се активизира работата по изпълнение мероприятията набелязани в съответните планове на ДОП Георгиев, Благоев и Попов Харсов и в срок до 30 март 1965 г. се вземе отношение по тях.

Отг. Н.Ботев

*Иванов!
Благоев!
Попов!*

3.-
76

5. По ДОП "Нахалник", уличен в шпионаж ще се работи за придобиване на агент и се проведе комбинация съвместно с другарите от ГДР.

Срок: 20.IV.1965 г.

Отг.: Д. Добрев

По всички останали дела в отдела ще се прегледат основно материалите и планове и се набележат допълнителни мероприятия за активизиране работата по тях.

Срок: 30.III.1965 г.

Отг.: н-к отдела и заместниците

II. ПО СИГНАЛИТЕ ЗА ВРАЖЕСКА ДЕЙНОСТ

✓ 1. Ще бъде изяснен сигнала за неудачното строителство на цеха за водното стъкло в Разград, който не работи поради неудачно строителство.

Срок: 15.II.1965 г.

Отг.: Д. Добрев

✓ 2. Ще се окаже помощ по изясняване сигнала за неудачното строителство на железопътната линия в мини Бобов дол при което са похарчени 265,000 лева.

Срок: 30.I.1965 г.

Отг.: Д. Добрев

3. Ще се окаже помощ на Софийско управление по сигнала за вредителската дейност на Гунчев в ТЕЦ София и се вземе отношение по него.

Срок: 30.III.1965 г.

Отг.: Д. Добрев

4. По анонимния сигнал, че Васил Русков от института по металообработващи машини и инструменти е немски агент, ще се работи съвместно със Софийско у-ние, които също са получили сигнали по него. Наличните данни се систематизират и анализират и ще се набележат нови мероприятия.

Срок: 30.III.1965 г.

Отг.: С. Мерджев

*Мерджев
Сат-управление
института
р.к.*

√ 5. Ще бъде изяснен сигнала, че в доклада за геофизичните проучвания в с. Тученица, Плевенско са отразени неверни данни, вследствие на което сонда Р-2 е просондирала над 600 м. повече от предвиденото в доклада на геофизиците.

Срок: 15.II.1965 г.

Отг.: Ст.Мерджев

— 6. Ще се окаже помощ на окръжни управления МВР Пазарджик и Смолян за изясняване на сигнала за проявени съмнителни интереси на лица от Велинград към "Златни находища" в Смолянски окръг.

Срок: 30.III.1965 г.

Отг.: Ст.Мерджев

7. Ще се проведът мероприятия за изясняване сигнала за съмнителното поведение и връзки с чужденци на Невена Койчева от Главно управление по геология.

Срок: 30.III.1965 г.

Отг.: Ст.Мерджев

— 8. Ще бъдат изяснени причините и вината на лицата за свлачицето в рудниците на "Марица Изток" За целта ще бъде изпратен с маршрутни задачи агент "Метерних".

Срок: 25.I.1965 г.

Отг.: Д.Добрев

— 9. По анонимните писма с вражеско съдържание в института по биология и патология ще се открие анонимна разработка и ще се работи активно за разкриване на автора.

Срок: 30.I.1965 г.

Отг.: Р.Манов

10. Ще се окаже помощ на окръжни управления Видин, Враца, Стара Загора, Благоевград, Ямбол и Разград за активизиране работата по установяване авторите на диверсионните актове извършени през 1964 г. по линия на селското стопанство.

Срок: 15.III.1965 г.

Отг.: Р.Манов

III. ПО АГЕНТУРАТА

С цел да се подобри агентурното обслужване на обектите и разработка и наблюдението на вражеския контингент, ще се проведат следните мероприятия:

1. На най-важните звена и обекти и по вражеския контингент през шестмесечието ще се вербоват нови 40 агенти, от които: I отделение ще вербова 9 агенти, II отделение 15, III отделение - 5 и IV отделение - 11 агенти.

Срок: края на шестмесечието

Отг.: началници на отделения

2. Ще се засили възискателността по ръководството и възпитанието на новобербованата и стара агентура, като за целта ръководството на отдела и началници на отделения се запознават с работата на всеки агент по отделно и вземат лично участие в активизиране и подобряване работата. В това число и отиване на контролни срещи.

Срок: 30.III.1965 г.

Отг.: н-к отдела и заместниците
н-ци отделения

3. С цел пълноценното използване на наличната агентура по отделения ще се изясни кои от агентите могат да се използват с маршрутни задачи и къде, със задачи зад границе и за подставка на чуждото разузнаване. За тази цел в отделенията ще се въведе и съответна отчетност.

Срок: 20.III.1965 г.

Отг.: н-к отдела и н-ци отделения

4. По агентите, за които се установи, че имат възможности да бъдат подставяни и внедрявани в чуждите разузнавания ще бъдат изготвени отделни плановете за работа по тях, съгласувано с I у-ние ДС.

Срок: 30.III.1965 г.

Отг.: н-к отдела и н-ци отделения

5. В процеса на работата с наличната агентура, чрез технически и други мероприятия и комбинации ще бъде извършена проверка на 14 агенти, а именно: агентите "Кирчо", "Димов", "Бойко",

6.-
49

"Драган", "Житаров", "Любчо", "Лиляна", "Калчев", "Петров", "Йорданов", "Кръстев", "Наков", "Митко" и "Владимиров".

Срок: края на полугодиято.

Ще се работи за проверка по сведения и агентурно и по други агенти.

Отг.: началниците на отделения

6. За нуждите на отдела за правилно осъществяване ръководството на агентурата през първото шестмесечие на 1965 година ще бъдат вербовани 14 ЯК, от които I отделение - 4, II отделение 6, III отделение - 2 и IV отделение - 2.

Срок: края на шестмесечиято

Отг.: н-ци отделения

7. Ще се уточнят нуждите от допълнителни ДВ и в тези обекти и уязвими места, където няма необходимия брой ще бъдат подбрани и придобити такива.

Срок: края на шестмесечиято

Отг.: н-ци отделения

IV. ПО ОПАЗВАНЕ НА ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА

1. Ръководството на отдела, началници на отделения и съответно оперативните работници ще направят анализ на данните и фактите за проявен интерес на чуждите разузнавания по определен кръг въпроси, учреждения и лица, имащи достъп до ДТ и набележат съответни мероприятия.

Срок: 20.III.1965 г.

Отг.: н-к отдела и отделения

2. Ще бъдат набелязани тези категории лица, които поради характера на своята работа - работещи със секрети представляващи държавна и военна тайна, често излизане зад граница и връзки с капиталистически страни, могат да попаднат в полезрението на вражеските разузнавания.

Ще бъдат набелязани мероприятия за контролиране дейността на тези лица, за които има сигнали, че не водят напълно нормален живот, притежават много пари, водят разкожен живот, морално и

7.-
50

политически са разложени и т.н.

Срок: 25.III.1965 г.

3. Ще се продължи работата по установяване в обслужваните обекти, какви печатни материали се издават, има ли назначени отговорници по опазването на ДТ и спазва ли се 647-то разпореждане на МС.

Срок: постоянен

Отг.: н-к отдела и отделения

4. Ще се извършат официални проверки за състоянието на работата с поверителни материали в обектите Бухово - редки метали с работник от отдела и групата по ДТ и завода, с работник от групата по ДТ и работника, който обслужва завода; Химическия завод и рудоуправлението - Благоевград, от групата за ДТ; Завод 10 Казанлък, от групата за ДТ, Главно управление по геология; Комитета за наука и технически прогрес; Специално управление при ДПК и някои комисии на СИБ.

Срок: първото шестмесечие 1965 г.

Отг.: Н-к отдела и Ангелов

5. Ще се подработят въпросите по проекта за инструкция, която да уреди защитата на научни трудове с поверителни материали.

Срок: първото шестмесечие

Отг.: Н.Аргелов

6. Ще се уточнят в съответните министерства, комитети, институти и др. организации, какви и колко делегации, секции и работни групи има изградени, както и какви лица участват в тези звена за разработване на проблемите и темите по линия на СИБ и двустранното сътрудничество.

След необходимите проверки на тези лица, за неподходящите да работят по тази линия, да се излезе с предложение за отстраняването им от работа.

Срок: 30.III.1965 г.

Отг.: Н-к отдела и отделения

8.-51

V. ПО КАПИТАЛИСТИЧЕСКИТЕ ГРАЖДАНИ, СПЕЦИАЛИСТИ ПОСЕЩАВАЩИ НАШАТА СТРАНА И НАШИ СПЕЦИАЛИСТИ ОТИВАЩИ В КАПИТАЛИСТИЧЕСКИ СТРАНИ

А също така да се съставят списък на всички специалисти посетяващи наши обекти и да се вземат мерки за тяхното наблюдение.

1. Отдела ще приведе в известност кои агенти от наличните да се ползват като придружители и консултанти на чуждите специалисти посещаващи наши обекти и ще бъдат на отчетност при началниците на отделения. Целта е с пристигането на такива специалисти веднага да бъдат взети под агентурно наблюдение.

Срок: 30.II.1965 г.

Отг.: Н-к отдела и отделения

2. Отдела ще предложи на I управление съвместно да обсъдят и набележат съгласувани мероприятия по наблюдението на наши специалисти посещаващи капиталистическите страни, по обмена на информация по тези въпроси, по използването на наша агентура за разузнавателни задачи, събиране на научно-техническа информация и пр.

Срок: 15.III.1965 г.

Отг.: Н-к отдела

3. Отдела съвместно с II отдел и I управление ДС ще уточни за кои капиталистически фирми органите на ДС разполагат с данни, че служат за прикритие на капиталистическите разузнавания и набележи конкретен план съвместно с горните за провеждане на контра-разузнавателна и разузнавателна дейност.

VI. ДРУГИ МЕРОПРИЯТИЯ

1. С цел да се изяснят въпросите по ДТ, разясняване документите свързани с ДТ и инструкцията по СМВ ще бъде проведено съвещание от национален мащаб с присъствието на зам.окръжните началници, работниците по ДТ и тези работници, които обслужват обекти представляващи ДТ.

Срок: 30.IV.1965 г.

Отг.: Н-к отдела и Н.Ангелов

2. Съвместно с II отдел при управлението отдела ще организира анализ на данните за провеждан икономически шпионаж от

9.-
52

чужди представители, търговци, специалисти и др. граждани от капиталистическите страни и се доложи на ръководството на Комитета за ДС с конкретни предложения.

Срок: 30.III.1965 г.
Отг.: н-к отдела

3. С оглед подобряване организацията на агентурно-оперативната работа по обслужване на обектите на геоложки проучвания и подобряване състоянието на същата, отдела ще организира пунктово съвещание в окръжното управление "ВР Враца с работниците обслужващи тези обекти от окръжните управления - Плевен, Враца, Михайловград. На това съвещание ще бъде обменен опита на трите окръга и от отдела.

Срок: 15.III.1965 г.
Отг.: н-к отдела и Ст.Мерджев

4. Ще се извърши основен анализ и преценка на постъпилите материали по отчитания връжески контингент и в зависимост от материалите ще се категоризират (определят) по степени, а именно: по кои от тях ще се организира системно наблюдение, по кои периодически и кои ще се имат предвид само за усложнена обстановка.

Срок: 30.V.1965 г.
Отг.: н-к отдела и отделения

5. Отдела ще анализира състоянието на агентурно-оперативната работа в основните обекти на химията и металургията и Машиностроене и проведе съвещание с някои окръжни управления по тази линия.

Срок: края на шестмесечieto
Отг.: н-к отдела

София, 9.XII.1964 г.

Н-К ОТДЕЛ VI, У-НИЕ II ДС

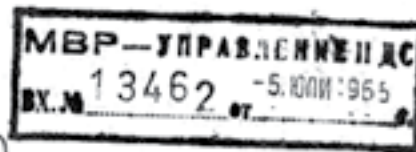
Написано в 3 екз.
1 екз. Ст.Димитров
1 екз. VI отдел
1 екз. X отдел
НС

*Вместо на Рибич да
Полковник
зачае въвеждане на агентурни
и наблюдението на обектите
както и в част от него
и в част от него
защо-причина за
Рибич*

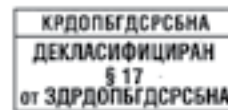
Строго секретно:

кв. 1 53

УТВЪРЖДАВАМ
ЗАМ. НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ II ДС
Полковник: *[Signature]*
София, 2. III - 1965 г.

И. А.
[Signature]
8 III 1965 год
П Л А Н

За агентурно-оперативната работа
на отдел VI при управление II ДС
за второто шестмесечие на 1965 г.

В агентурно-оперативната работа през второто полугодие на 1965 година VI отдел ще се ръководи от следните

ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

1. Активизиране контраразузнавателната агентурно-оперативна работа в обслужваните обекти, по чуждите специалисти и търговци посещаващи обслужваните от отдела обекта, по български специалисти посещаващи капиталистическите страни. Подобряване агентурно-оперативната работа в министерствата, комитетите учрежденията и институтите, в които са концентрирани секрети, представляващи ДТ и представляват обекти за проникване на чуждите разузнавания.
2. Решително подобряване агентурно-оперативната работа по сигналите за вражеска дейност и произшествията подозирани като дело на врага. Да се подобри отчетността и контрола за станалите произшествия.
3. Оказване помощ и контрол за подобряване на агентурно-оперативната работа в националните и други важни обекти, водещи се на отчет от отдела.

54^{2.-}

4. Активизиране работата по наличните разработки и дела. Да продължи работата по изучаване и наблюдението на вражеския контингент. Да се приведе на отчет вражеския контингент главно на англо-американска, немска и гръцка линия.

5. Да продължи работата по вербовка на нова агентура с контраразузнавателни и разузнавателни възможности и подобри работата по ръководството и възпитанието на наличната такава.

6. Даване на информация до партийни и др. институти по някои важни сигнали и неблагоприятия по линия на икономиката.

7. Провеждане необходимите мероприятия за координиране съвместната работа на отдела с линейните отдели.

I. ПО АГЕНТУРАТА

Изпълнено

1. На най-важните звена и обекти и по вражеския контингент през шестмесечието да се вербоват нови 25 агенти, от които: I отделение ще вербова 9 агенти, II отделение 7 агенти, III отделение 3 агенти и IV отделение 6 агенти.

Срок: 30.XII. т.г.

Отг.: началници на отделения

2. Да се засили изискателността по ръководството и възпитанието на агентурата, нововербована и стара такава, като за целта ръководството на отдела и началници на отделения се запознаят с работата на всеки агент по отделно и вземат лично участие в активизиране и подобряване на работата с нея.

Срок: 30.IX.1965 г.

Отг.: н-к отдела и зам.н-ци
отделения

3. Съвместно с линейните отдели и I управление ще бъдат разработени планове за работата по подставянето на 18 агента към лица от капиталистическите разузнавания.

Срок: 30.IX.1965 г.

Отг.: Р.Станков и Ст.Мерджев

55

4. Агентурата, която поради естеството на своята служебна работа има възможности да посещава обектите, ще бъде използвана с маршрутни задачи. За целта при всяко заминаване на такива агенти в командировка да им се разработва линия на поведение и задачи и след завръщане да се иска от тях да дадат писмени сведения за изпълнените задачи.

Отг.: н-ци отделения

5. В процеса на работата с наличната агентура чрез технически и други мероприятия и комбинации ще бъде извършена проверка на 10 агенти, а именно: агентите "Дойко", "Кирчо", "Любчо", "Калчев", "Кирилов", "Йорданов", "Владимиров", "Стоянов", "Андреев" "Лъчезар".

Ще се работи за проверка по сведения и агентурно и по други агенти.

Срок: края на полугодieto

Отг.: н-ци на отделения

изучавани

6. Да бъдат вербовани нови 16 явочни квартири, от които: 4 I-во отделение, 4 II отделение, 5 III отделение и 3 IV отделение.

Срок: края на шестмесечieto

Отг.: н-ци отделения

7. Да се уточнят нуждите от допълнителни ДВ с цел да бъдат подобрани и придобити такива.

Срок: края на шестмесечieto

Отг.: н-ци на отделенията

II. ПО СИГНАЛИТЕ ЗА ВРАЖЕСКА ДЕЙНОСТ

1. Да се провери сигнала за подозрителните връзки на Христо Генов, научен сътрудник в ЦНВИ за заразни болести със западногермански гражданин.

Срок: 10.VII. т.г.

Отг.: Р. Манов

4.-
56

2. По диверсионните актове в ТЕЦ Кремиковци, за които е заведена разработка, отдела ще продължава да оказва помощ и води на контрол работата до откриване авторите.

Отг.: Д. Илиев, С. Мерджев

3. По сигнала за обекта на ДОП Странджев ще се продължи оказването на помощ и водене на контрол.

Отг.: Г. Генев, Р. Станков

4. По сигнала, че гражданин на ГФР се е сдобил с информация, придружена с буквален превод на 2 писма изготвени в Комитета по химия и металургия, ще бъдат проведени съвместни мероприятия с отдел II при управлението.

Отг.: Д. Илиев, С. Мерджев

5. По сигнал, че Иван Манов от ДИП "Арома" и Георги Русинов от ДСО "Фармахим" искат да продадат рецепта и технология на новооткрито производство на паста за зъби, ще бъдат проведени мероприятия за предварителна проверка и се открие ДОП.

Срок: 10.VII. т.г.

Отг.: Д. Илиев, Л. Лазаров

6. По станалия пожар на 25 април т.г. в ремонтно тракторната станция с. Каблешково, Бургаско, за който е открита анонимна разработка ще се окаже на място помощ и се води на контрол.

Отг.: Р. Манов

7. Ще бъдат изяснени причините и вината на проектантите, които са започнали строежа на 18 етажния хотел "Интернационал" при "Златни пясъци", без да имат достатъчно качествено проучвателна работа на теренните условия.

Срок: 15.VII.

Отг.: Г. Тенев

8. Освен по тези сигнали оперативните работници и началниците на отделения ще приведът в известност всички сигнали за вражеска дейност по линията, ще се прецени по кои от тях ще бъдат открити разработки и се набележат мероприятия.

Отг.: н-ци отделения и К. Колев

Срок: 15.VII. т.г.

5.-
57

За целта да се въведе отчетност на всички сигнали за вражеска дейност през 1965 година и от предишните години, които се водят като неизяснени.

Отг.: К. Колев

III. ПО РАЗРАБОТКИТЕ И ДЕЛАТА

Задължително се работи!

1. По ЛАР "Специалист" ще бъдат проведени активни агентурно-оперативни мероприятия с цел изясняване и документиране дейността на обекта и вземане отношение по него.

Срок: 30.X. т.г.

Отг.: Р. Манов

2. По ДОП Мицаков и ДОП Николов ще бъдат проведени агентурно-оперативни мероприятия, съчетани с комбинации и М-15 за изясняване постъпилите сигнали по тях и се вземе отношение по тях.

Срок: 30.X.-за ДОП Николов

15.XI.-за ДОП Мицаков

Отг.: Г. Тенев

3. Да се прегледат материалите по НД Даракчиев, Мануилов и Цветарски с цел вземане отношение по тях.

Отг.: Г. Тенев

Д. Илиев

Срок: 30.VIII. т.г.

4. Да прегледат материалите по НД Китанов и Добрилов и по първия се излезе с предложение за отношение по него, а по втория се изготви план мероприятия за изясняване вражеската му дейност.

Срок: 30.VII. т.г.

Отг.: Ботев, Г. Тенев

5. Да се набележат допълнително активни агентурно-оперативни мероприятия по анонимна разработка "Рацил" с цел откриване автора и вземане отношение.

Срок: 10.VII.т.г. да се представи плана

Отг.: Р. Манов

6. Да се набележат допълнителни мероприятия по ДОП "Съмнителния" с оглед изясняване на сигнала.

Срок: 30.VII.

Отг.: Р.Манов

7. Всички останали дела в отдела да се прегледат и набележат допълнителни мероприятия за активизиране работата по тях.

Срок: 20.VII.1965 г.

Отг.: н-ци отделения

IV. ПО КАПИТАЛИСТИЧЕСКИТЕ ГРАЖДАНИ, СПЕЦИАЛИСТИ И ТЪРГОВЦИ ПОСЕЛВАЩИ НАШАТА СТРАНА И НАШИ СПЕЦИАЛИСТИ ОТИВАЩИ В КАПИТАЛИСТИЧЕСКИТЕ СТРАНИ

1. Да се проведат мероприятия с цел предварителното научаване кога, къде, по какви поводи, за колко време и кои лица-специалисти и търговци от капиталистическите страни ще посещават нашата страна с оглед разработка и наблюдение на същите.

Да се изискат от ръководителите на по-важните обекти проект-планове за посещения на чужди специалисти (търговци) в нашата страна за 1966 г. и съответно се набележат необходимите мерки.

Срок: 30.IX. т.г.

Отг.: н-ци отделения

изучени
2. Да бъдат уточнени фирмите с които обслужваните от отдела обекти имат сключени договори (за строителство, оборудване и пр.) да се направи анализ на интереса им, проявите и сигналите по чуждите специалисти (търговци) с цел правилната насока на агентурно-оперативната работа по тях.

Срок: 30.X.1965 г.

Отг.: н-ците на отделения

3. По отделения да бъде приведена в известност агентурата по обекти, владееща чужди езици (из средите на специалистите) с оглед пълнокръвното и използване по чужди специалисти и търговци и активни агентурни мероприятия.

Срок: 30.VII.1965 г.

Отг.: н-ци отделения

59^{7.-}

4. Отдела да води на контрол работата по всички чужди (от капиталистическите страни) специалисти и търговци, идващи по линия на икономиката в страната по окръзи.

Отг.: Ст. Мърджев

Срок: постоянен

5. По българските специалисти отиващи в капиталистическите страни да се провежда активна контреразузнавателна работа. За целта отдела да проведе необходимите мероприятия, за да може предварително да знае кога, за кои страни, за колко време, кои специалисти ще заминават. Да се вземат и подробно разгледат проектите за сключени договори и утвърдени планове за изпращане зад границе наши специалисти за цялата 1966 г. след което се набележат необходимите мерки.

Срок: 15.IX.1965 г.

Отг.: н-ци отделения, Р. Станков

6. ^В бъдеще в групите или делегации или отделни специалисти да бъдат включвани наши о.р. или агенти, на които ще бъде разработвана конкретно линия на поведение и задачи.

Отг.: н-ци отделения Р. Станков

Ст. Мърджев

Срок: постоянен

7. Да се направи анализ на сигналите на излизалите досега специалисти в капиталистически страни и за тези за които има неясни моменти да се вземе отношение.

Да се проучи по-специално въпросът за излизане на наши специалисти в новосвободените страни (Алжир, Тунис, ОАР и др.)

Срок: 25.X. т.г.

Отг.: Р. Станков

8. Оперативните работници, съгласувано с началниците на отделения ще определят с кои от специалистите заминаващи за капиталистическите страни ще провеждат профилактична беседа, с кои ще установяват АВ, към кои от тях ще подхождат за вербовка и довеждат до знанието на V отдел, като за това се отразява на бланката (искането)

60⁸

След завръщането на някои от нашите специалисти да се провеждат разговори, срещи и др. с оглед нашите оперативни нужди.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци на отделения

9. Да се набележат необходимите мероприятия за подобрене агентурно-оперативната работа по линия на задграничното строителство.

Срок: 30.VIII.

Отг.: Добрев

V. ПО ОПАЗВАНЕ НА ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА

1. Ръководството на отдела, началниците на отделения и съответно оперативните работници да правят системно анализ на сигналите за проявен интерес на чуждите разузнавания към обекти представляващи държавна тайна и съответно да провеждат мероприятия за нейното опазване.

Отг.: Н-к отдела и н-ци отделения
и ч. Ангелов

2. Да бъде заведена отчетност по отделения на тези категории лица работещи със секрети представляващи ДТ и се организира наблюдение на хора, които са създали подозрителни връзки с лица от капиталистическите страни или по които постъпват данни, че живеят разкошно, несъответстващо със семейните им доходи.

Срок: 15.X. т.г.

Отг.: н-к отделения

Визитки
Тези лица работещи на особено важни сектори и секретни обекти да бъдат картотекирани към отдел V при управлението с цел недопускането им да излизат в капиталистическите страни.

Срок: 15.X.1965 г.

Отг.: н-ци отделения, Н. Ангелов

61^{9.-}

3. Да се продължи работата по установяване какви печатни материали се издават, има ли назначени отговорници по опазването на ДТ и спазва ли се 647-то постановление (разпореждане) на МС.

Срок: постоянен

Отг.: Н. Ангелов

4. Да се довършат проверките в у-ние "Редки метали" -ЦУ, рудниците: Доспат, Смолян, Сливен и Селище.

5. Да се извършат официални проверки в: Главно у-ние на Материално техническо снабдяване, Държавен комитет по планиране, Атомно-научно експериментална база, Химимпорт, Търговското представителство на НРБ в Чехословакия и Унгария.

Търговското представителство на НРБ в Москва и представителството на НРБ в СИБ - Москва.

Забележка: След извършване на всяка проверка да се изготвя кратка справка за Председателя на КДС.

6. Да бъде оказана помощ на оперативните работници обслужващи обекти работещи с държавни секрети в окръжните управления на МВР в Хасково, Смолян, Сливен и Пазарджик.

Срок: 30.XII. т.г.

Отг.: Н. Ангелов

Визуални
7. Да се изготви проект за правилник или инструкция за опазването на ДТ при защита на научни трудове, съдържащи секретни данни.

Срок: 20.X.1965 г.

Отг.: Н. Ангелов

8. Да се окаже помощ на М-во на външните работи за изработване на Правилник за поверителното му деловодство и за задграничните представителства.

Срок: 30.XII. т.г.

Отг.: Н. Ангелов

9. Във връзка с 29-те съвещания, които ще бъдат проведени до края на 1965 г. по линия на СИБ да бъдат организирани предварителни мероприятия за опазване на секретността, а по време на

62^{10.-}

провеждането им да бъдат осъществени агентурно-оперативни мероприятия за наблюдение и опазване от изтичане на секрети.

Отг.: Ботев, Н. Ангелов

10. За заседанието на постоянната комисия по селското стопанство на СИБ да се изготви план за агентурната и профилактична работа.

Срок: 25 или т.г.

Отг.: Ботев и Ангелов

11. Да се провеждат профилактични беседи с лицата работещи по линия на СИБ, които излизат в капиталистически страни (участници в правителствени делегации и др.)

Срок: постоянен

Отг.: Ботев

12. Отделение ДТ да измени начина на проучване на лицата предлагани да работят със секретни документи и в духа на утвърдената инструкция проявява по-голяма възискателност за най-пълното и задълбочено проучване на съответните предложения.

Срок: 30.VII.

Отг.: Н. Ангелов

изучаване
13. Да се провери в 10 министерства и комитети дали се извършили свои вътрешни проверки на секретната документация и се подготви справка.

Срок: 30.XII.

Отг.: Н. Ангелов

14. Да се даде справка за някои стари сигнали, отнасящи се за изтичане ДТ и направят необходимите предложения на КДС.

Срок: 5 или

Отг.: Н. Ангелов

изучаване
15. Отделение ДТ да окаже помощ на едно министерство (комитет) за организиране курс за хората работещи със секретни материали с цел повишаване на бдителността.

За резултата от курса да се доложи.

Срок: 30.XI.

Отг.: Н. Ангелов

VI. ДРУГИ МЕРОПРИЯТИЯ

① За да се подобри организацията на работа в отдела и своевременно се анализира вражеската дейност по линия на икономиката, да се организира отчетност, анализ и контрол на всички сигнали за вражеска дейност и произшествия, подозирани като дело на врага, сигналите по чужди специалисти, за изтекли секрети представляващи ДТ и проявен интерес на чуждото разузнаване към такива секрети. Организацията на отчетно-аналитичната работа в отдела да се разработи в отделен план.

Срок: 15.VII.

Отг.: н-к отдела, К.Колев

② С оглед оказване помощ на окръжните управления за подобряване на агентурно-оперативната работа в националните и по-важни обекти, отдела да организира командировка на група служители в някои окръзи. За целта да се изготви план.

Срок: края на септември т.г.

Отг.: н-к отдела

3. Отдела да извърши преценка на отчетания вражески контингент и до края на септември т.г. вземе отношение по кои вражески елементи ще се провеждат активни мероприятия, кои ще бъдат поставени на периодически наблюдения и кои ще се имат предвид само при усложнена обстановка.

Срок: 30.IX.1965 г.

Отг.: н-ци отделения

4. Да се направи анализ за вражеската дейност за изминалите 3-4 години в секторите на енергетиката и химията с цел изясняване намеренията на врага и предприемане съответни мерки.

Срок: 30.IX.1965 г.

Отг.: Н.Малинчев, К.Колев

5. Да се изготви шестмесечен анализ на вражеската дейност по линия на икономиката и се докладва на ръководството.

Срок: 30.XII. т.г.

Отг.: К.Колев

За да се подобри

Контингент

*Към 1.12.65 се
свършва изготвянето
на анализа за 3-4 години*

12.-
64

6) Да се извърши подготовка за доклад пред ръководството на Комитета по ДС за състоянието на работата по линия на икономиката (националните обекти)

Срок: 30.IX.
Отг.: н-к отдела

7. Да се предпримат необходимите мерки за кадрово попълване на отдела и разпределение на работата между новоназначените о.р.

Срок: 30.IX. т.г.
Отг.: н-к отдела

Н-К ОТДЕЛ VI, У-НИЕ II
Подполковник: *[Signature]*

Написано в 4 екз.
1 екз. др. Пулейков
2 екз. др. Р. Станков
3 екз. др. Ст. Мержев
4 екз. отдел X
ИС

*Зел. Комитет по маса
с/Станков и Мержев в отг
на 1966г
но 1966г.*

ИЗ
Разрешаване на Колегиума
на КДС на 3.11.1965 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Строго секретно
Екз. № 1

94

ИЗ
Информация
ДО & ДАД

КДС - УПРАВЛЕНИЕ II
К. № 20993 от 6.ОКТ.1965

състоянието
За изпълнение на Решението на
Колегиума на МВР от 14.І.1965 г.
за подобряване на агентурно-опе-
ративната работа в националните
обекти.

Отчитайки голямата роля и значение на икономиката за всестранното развитие на страната, Ръководството на бившето МВР и това на КДС при МС полагат постоянни грижи и провеждат необходимите мероприятия за укрепване и подобряване работата на органите на КДС, работещи по обслужването на този изключително важен сектор. Израз на тези грижи са проведеното през 1963 г. национално съвещание на ДС по линия на икономиката и предприетите след това организационни мерки за укрепване на поделенията на ДС в центъра и окръзите, работещи по тази линия.

Наред с взетите мерки за подобряване работата по линия на икономиката като цяло, съвършено основателно бе насочено вниманието на оперативния състав към определен брой национални или свързани с отбраната на страната обекти.

Вземайки под внимание това, Колегиумът на бившето МВР на два пъти (вли 1964 и 14.І.1965 г.) разглежда състоянието на агентурно-оперативната работа в тях и дава конкретни указания за нейното подобряване.

В заседанието си на 14.І.1965 г., Колегиумът на бившето МВР, след като се запозна обстойно с доклада за състоянието на агентурно-оперативната работа в промишлени обекти от национално значение и тези, свързани с отбраната на страната, отчете постигнатите резултати и наред с това констатира някои съществени недостатъци на агентурно-оперативната работа в тези обекти.

След дадените пояснения и станалите разисквания Колегиумът реши:

- Ръководствата на окръжните управления да вземат необходимите мерки за отстраняване на недостатъците в работата по обслужване на промишлените обекти.

- Да се утвърди нов списък на националните и свързани с отбраната на страната обекти, които да се вземат на близък контрол от Управление II КДС и се оказва необходимата помощ по изпълнение на плановете за агентурно-оперативното обслужване на обектите.

- II управление КДС и окръжните управления да вземат допълнителни мерки за решително подобряване на работата с агентурата по линия на икономиката, като придобиват качествена агентура, където е недостатъчна и се подобри нейното ръководство, възпитание и използване.

- Да се активизира работата по опазване държавната тайна в промишлените обекти, като се набележат допълнителни мероприятия за изясняване и пресичане на каналите, по които изтичат държавни секрети.

- За подобряване на работата по обслужване на икономиката да се използват нещатни служители (сътрудници).

Като взеха предвид констатираните слабости, отправените критики и взетите от Колегиума решения, ръководствата на Управление II КДС и на окръжните управления набелязаха и провеждат мероприятия за отстраняване на констатираните слабости и подобряване на агентурно-оперативната работа в националните обекти.

Беше изготвен и утвърден от ръководството на МВР списък на 30 промишлени, енергетични и свързани с отбраната на страната обекти. От тях 22 са в редовна експлоатация, а останалите са в процес на усилено проектиране или в началния стадий на строителство.

Усилията на оперативния състав бяха насочени към разрешаване на следните основни въпроси:

- Подобряване на работата по придобиване, ръководство, възпитание и използване възможностите на наличната агентура.

- Своевременно долавяне замислите на врага и пресичане на опитите за провеждане на подривна дейност.

- Бързо реагиране на сигналите и произшествията, подозирани като дело на врага.

- Провеждане на широка профилактична дейност, придружена със своевременна, точно проверена и компетентна информация към заинтересуваните ведомства и институти, изпращана по установения ред.

- Изследване и пресичане на каналите, по които изтичат държавни секрети и други данни.

Как е работено по изпълнение на решението и дадените указания през изтеклите 8 месеца на тази година?

I. ПО АГЕНТУРАТА

Понастоящем в 30-те национални обекти (в това число 8-те, които са в начален стадий и не може да се разгърне сериозно работата по вербовка на нова агентура) се използват 253 агенти. От тях през 1965 г. са вербовани 30 (12%) и е възстановена връзката с 14 (5,6%). Подготвителни мероприятия за вербовка се провеждат по други 62 лица, като работата по значителна част от тях е напреднала. До края на годината броят на нововербованите и възстановените агенти ще възлезе на около 80-85 т.е. агентурният апарат през годината ще се увеличи с около 35-40%. През този период в отдел VI са вербовани 21 агенти и се работи по вербовката на други 24.

~~Тези данни показват един сравнително висок темп за придобиване на добра агентура, но зад тях се крият някои сериозни слабости.~~

Анализът показва, че сравнително добре са работили по тази задача работниците, обслужващи: МК "Кремиковци" (вербовали 11, възстановили 7 агента и работят по 17 кандидати), Завод 10 - Казанлък (вербовал 3 агента), Химкомбината - Димитровград (вербовал 2 агента и работи по 2 кандидата), "Горубсо" - Мадаж (вербовали 3 агента и работят по 7 кандидата) и отчасти работещите на "Марица-изток" (вербовали 4, възстановили 3 и работят по 5 кандидата).

Тревожно е състоянието на работата по придобиване на нова агентура в ТЕЦ "София" и ТЕЦ "Трайчо Костов", където има само по 2 агента. През годината не е придобит нито един агент

и нищо не се прави в тази насока, а се знае, че единият от тези агенти не работи добре и трябва да се изключи.

В АТЗ "Стара Загора" броят на агентите от 9, в началото на годината, е намалял на 6, а нови не са вербовани. В Нефтохимическия комбинат - Бургас в продължение на година и половина броят на агентите не се увеличава, а постоянно влизат в експлоатация нови заводи и цехове. В МЗ "Ленин" през годината са възстановени 2 агента, вербовки не са проведени и не се предвиждат, въпреки че половината от цеховете на завода са без агентура.

Сериозни и бързи мерки за придобиване на агентура трябва да се вземат в ТВЦ - Варна, АТЗ - Браца и завода за полиестерни влакна - Ямбол, които още тази година разгръщат голямо строителство, а в тях няма за сега нито един агент. Такива мерки трябва да се вземат и в заводите на отбранителната промишленост в Самоков, Червен бряг и село Драгижево - В. Търновско, чието изграждане в общи линии ще се извърши през 1966 г.

Анализът на данните показват и едно друго явление - въздържане от вербовка на нова агентура. То се проявява при някои опитни и съзнателни работници, които считат, че им трябва още агенти, но въпреки това се въздържат. Такива са другарите Тарлев (Завод 10), Кръстев (Завод 11) и Кателиев (Заводи "К. Маркс"-с. Река Девня). Проверката показва, че те имат на ръководство от 15 до 18 агенти, а обслужват по няколко големи заводи, в които стават много и най-различни произшествия. Това показва, че решението на Колегиума за използване на нещатните сътрудници не се изпълнява цялостно.

Друг въпрос, който както в икономиката като цяло, така и в националните обекти не е намерил пълното си разрешение и, може би, в известна степен е необходимо да се коригира внимателно от окръжните управления е този за средите, от които трябва да се вербова новата агентура. Данните показват, че както през 1963-64 година, така и през тази година се вербова агентура преди всичко из средите на инженерите и администрацията и, като по изключение, от техниците и работниците. Агентурата из средите на ръководните технически кадри и администрацията е необходима за работа по чужденците и за провеждане на сериозни профилактични мероприятия, но тя, по силата на своето служебно и общес-

твено положение, не може успешно да работи по вражеския контингент и сигналите за вражеска дейност в производството - сред работниците и средния технически персонал. Главно поради това, преобладаващата част от вражеския контингент не се наблюдава агентурно, а сигналите за дейност, подозирана като дело на врага, се изясняват чрез шаблонно прилагане на технически мероприятия, чрез ДВ и разпити на заподозрените лица.

Считаме, че на този етап от работата в националните обекти, въпросът за необходимостта от придобиване на нова агентура ~~не трябва да се решава шаблонно и формално. Той~~ трябва да се решава при строго диференциран подход и на базата на обстоен и конкретен анализ на обстановката в обслужвания обект като се имат предвид примерно следните показатели;

- Значение и място на обслужвания обект в нашата икономика и по отношение на социалистическия лагер в т.ч. и договорните задължения към други страни и нашата икономика.

- Проблемни и перспективни въпроси, уязвими, тесни и възлови места, сложност на технологии и технологически процеси.

- Наличие или концентрация на важни държавни секрети, материали на СМВ.

- Периодично посещение на обекта от граждани на капиталистически страни и излизане на наши специалисти в капиталистически страни.

- Наличие, състав и разстановка на вражеския контингент и особено на уязвими, възлови и тесни места:

- Представлява ли обектът интерес за чуждото разузнаване, има ли проявени интереси и изтекли тайни и пр.

- Проявена вражеска дейност или подозирана като такава през последните 2-3 години. Тук да се имат предвид и сериозни неблагоприятия, разхищения и пр.

- Необходимост от обезпечаване с агентурно наблюдение на вражеския контингент на уязвимите, възловите и тесни места и провеждане на добре организирана и целенасочена профилактична дейност.

Анализът на тези и някои други показатели ~~би следва-~~
~~ло според нас,~~ да се отразява в документ към литерното дело, като постоянно се допълва с настъпилите изменения. Това би дало

възможност на оперативния работник и неговите ръководители реално и съвършено конкретно да решават въпроса - необходима ли е агентура, колко, къде и за решаването на какви задачи.

През отчетния период в работата по ръководството, възпитанието и по-пълното използване на възможностите на агентурата има известно подобрене, което се потвърждава от получения по-голям брой сигнали за вражеска дейност или такава, подозирана като дело на врага, от проведените повече и по-разнообразни профилактични мероприятия. Зад това общо подобрене, обаче, се крият някои съществени слабости, като:

- Все още не се използват напълно възможностите на наличната агентура за провеждане на широка профилактична дейност в сферата на материалното производство. Разследването и изясняването на редица аварии, пожари и други произшествия показва, че дълго преди тяхното настъпване е имало показания или сериозни предположения, че ще настъпят, но те не са доловени своевременно от нашата агентура.

- Много малко се работи с агентурата в обекти, работещи с държавни секрети по установяване и пресичане на каналите, по които изтичат или могат да изтекат тези секрети. Поради това се получават много малко сигнали за нарушения на правилата за работа с поверителни материали и за проявени интереси. Извършените в последно време официални проверки в "Редки метали", завод 10, завод 11 и някои други обекти и ведомства показаха, че има редица нарушения на правилата за работата с поверителни материали, в това число и изгубване на документи.

Допусканите слабости могат да се обяснят и с това, че някои оперативни работници не познават добре обстановката в обслужваните от тях обекти и не поставят конкретни задачи на агентурата. Необходимо е в това отношение да се вземат допълнителни мерки.

За съществуващите слабости по придобиването, ръководството, възпитанието и използването на агентурата, наред с ръководствата на окръжните управления, определена вина носи и ръководството на отдел VI при II Управление КДС. Те не са разкрили и анализирали съществуващите слабости и не са предложили и провели необходимите мероприятия за тяхното отстраняване.

Не се работи с агентурата в обекти, работещи с държавни секрети по установяване и пресичане на каналите, по които изтичат или могат да изтекат тези секрети. Поради това се получават много малко сигнали за нарушения на правилата за работа с поверителни материали и за проявени интереси.

Handwritten signature or initials.

II. ПРОФИЛАКТИКАТА

Провеждането на добре организирана и целенасочена профилактична дейност е една от основните задачи на оперативния състав, работещ по линия на икономиката в това число и на обслужващите националните обекти.

За разлика от другите сектори на работата в КДС, работещите по линия на икономиката имат много по-големи възможности, могат и трябва да работят на един значителен и многообразен периметър при провеждане на профилактична дейност за решаване на две основни задачи:

Б/ Подпомагане на икономическото развитие на страната чрез:

- недопускане на саботаж, диверсии, вредителство, аварии и произшествия като своевременно разкриваме замислите на враговете и
- своевременно сигнализиране за всички слабости, недостатъци, грешки и престъпления, попадащи в нашето полезрение.

В/ Борба с чуждите разузнавания и остатъците от контрареволуционните и престъпни елементи като за целта:

- се изяснят и пресичат всички канали, по които са изтекли или могат да изтекат държавни секрети и други данни във вреда на държавата.
- предпазване на нашите специалисти от чуждо влияние при отиването им в капиталистически страни и при контакти с граждани на капиталистически страни у нас.
- създаване на обстановка, възпрепятстваща свободното и безнаказано провеждане на подривна дейност от страна на временно пребиваващите граждани на капиталистически страни, така и от враждебно настроени и престъпни елементи в страната.

Ние считаме, че С оглед решаването на тези две основни задачи, профилактичната дейност следва да се води примерно в следните направления:

- 4) - предотвратяване на сериозни неудачи в процеса на геологопроучвателната, проектантската и строително-монтажна дейност, където се влагат огромни капиталовложения.
- 5) - предотвратяване на сериозни неудачи в сферата на на-

Смд 1, 2, 3 на следващата страница.

8.701

учно-изследователската, проектоконструкторската и производствената дейност с оглед недопускане внедряването на неподходящи технологии, конструкции и машини, нарушаване на технологии и технически процеси, създаване на взриво и пожаро опасни състояния и пр.

а) - вземане на необходимите мерки за стриктно спазване на всички правителствени документи, целящи опазването на държавната тайна и осъществяване агентурен контрол в тази насока.

б) - вземане на необходимите мерки за точно спазване на правителствените документи, уреждащи порядъка за посещение на наши заводи и ведомства от граждани на капиталистически страни и провеждане на необходимите агентурно-оперативни мероприятия по тях.

в) - провеждане на сериозни профилактични и други агентурно-оперативни мероприятия по наши специалисти, отиващи в капиталистическите страни, които преди заминаването или след това имат подозрително поведение или предполагаме, че към тях може да се подходи от чуждо разузнаване.

Ако разгледаме профилактичната дейност в съответствие с горепосочените направления и задачи, трябва определено да кажем, че тя както по обем, така и в качествено отношение, не отговаря на поставените изисквания, а в някои направления е недостатъчна и ограничена.

През отчетния период усилията на оперативния състав са били насочени главно в едно направление - профилактична дейност в процеса на строително-монтажните работи и производството. В тази насока са проведени редица полезни мероприятия, с които е предотвратено настъпването на тежки аварии и нанасяне щети на народното стопанство. По-добре в това направление е работило отделението, обслужващо МК "Кремиковци". След проверка на данни от агент "Васил" е било предотвратено изработването на лошокачествен фундамент на въртяща пещ № 1 в цех "Огнеупорно производство". По данни на аг. "Траянов" е било предотвратено лошокачественото монтиране на бункерите в същия цех и избегнато запрашването на цеха и настъпване на тежки трудови злополуки. По данни на агентите "Тошо" и "Драганов" е била изготвена справка за сериозна опасност от пробив в I-ва доменна пещ. Ръководството

9.-102

на комбината е взело необходимите мерки и работата е нормализирана. По данни на други агенти и ДВ са проведени още 6-7 такива или подобни профилактични мероприятия. Такива мероприятия са проведени от О.р. и в "Горубсо", "Марица-изток" и др. национални обекти. Работата в това направление трябва да се развива и поощрява.

Точността налага да посочим, че ~~наред с постигнатите~~ ~~успехи,~~ в това направление съществуват и някои слабости. Някои оперативни работници изпускат или не изучават някои сериозни проблемни въпроси, които водят или могат да доведат до много тежки последици за народното стопанство. Имаме предвид някои въпроси като взриво и пожароопасното състояние в ТЕН-а, в Бри-

199 ~~етната фабрика на "Марица-изток"~~ и Нефтокомбината в Бургас, крайно лошото състояние на ж.п. линии и подвижния състав в рудниците на "Марица-изток" и "Кремиковци" и пр.

Изхождайки от това ръководството на II Управление ВДС подготви справка до ЦК на БКП, относно пожароопасното състояние на ТЕН "Марица-изток - 1".

100 ~~Както вече посочихме,~~ в останалите направления профилактичната дейност е по-слаба и ограничена, което налага да се вземат решителни и енергични мерки.

Трябва да се обърне сериозно внимание на геолого-проучвателната и проектантската дейност. Оставянето на тази дейност вън от нашето полезрение крие сериозни последици. Достатъчно е да припомним проучването и проектирането на язовир "Кърджали" и "Антонивановци", които от 1960-1961 година не могат да влезат в действие.

101 ~~На 1.V.1965 г. стана експлозия в карбидния цех в Со-~~
~~довите заводи "Карл Маркс" и по една случайност не се дадох~~
~~човешки жертви. Разследването показва, че за цеха не са проекти-~~
~~рани и построени необходимите аспирационни и вентилационни уред-~~
~~би. Ако О.р. следяха отблизо проектирането и реализирането на~~
~~проекта до експлозия нямаше да се стигне.~~

Обезпокоително е състоянието на профилактичната дейност по опазване на държавната тайна, изясняването и пресичането на каналите, по които изтичат или могат да изтекат държавни секрети и други данни, представляващи интерес за врага.

През последните няколко месеца отделение "Държавна тайна" извърши проверки в някои централни ведомства и национални обекти, като управление "Редки метали" - Бухово, Рудоуправление "Елешница", Завод 10, МК "Кремиковци", а също така всички гари и служби, имащи отношение по транспортиране на ураниевата руда до Химзавода в Бухово и на концентрата до пристанище Бургас.

При проверките бяха констатирани груби нарушения на Правилника за работа с поверителни материали, редица пропуски и грешки, които обективно способствуват за изтичане или разгласяване на държавни секрети. Констатирана бе и липса на секретни документи. Установи се също, че до работа със секретни материали се допускат много широк кръг лица. В процеса на проверките и след това бяха взети мерки и направени предложения за отстраняване на констатираните нарушения и пропуски.

Като ^аимаме предвид, че обемът на работата по официалния контрол за опазване на държавната тайна не е по силите на отделение "Държавна тайна" и само на него не може да се разчита, ~~считаме за целесъобразно:~~

^{следва}
~~а/ Въпросът за официалния и агентурен контрол да се постави най-сериозно пред началниците на окръжните управления, като при констатиране на груби нарушения или разгласяване на държавна тайна наред с виновните лица да се търси служебна отговорност и от оперативния работник, обслужващ обекта.~~
~~б/ Да се изготви мотивиран доклад до ЦК на БКП и Министерския съвет за констатираните в последно време груби нарушения на правителствените документи, целящи опазването на държавната тайна и се предложи да се задължат министерствата и ведомствата да предприемат необходимите мерки.~~

Недостатъчна е профилактичната дейност по отношение на гражданите от капиталистическите страни, посещаващи наши заводи и ведомства. Около тях ^{се създава} се създава обстановка, при която да не могат безпрепятствено и безнаказано да разузнават нашите заводи и ведомства и да провеждат подривна дейност. През последните 10-12 месеца се забелязва определена тенденция за събиране на икономическа информация по пътя на официалните контакти. В тази дейност се включват както западни дипломати, така и други граждани от капиталистически страни, идващи като търговци, специалисти, научни работници и журналисти. Така например, обектът на

ЛАР "Тюлена", ~~западногермански гражданин,~~ търговец, при лични контакти или със съдействието на обект "Търгам" събира информация за хода на преговорите по закупуване на нефтохимическо предприятие от западна фирма, някои сведения по линия на СИБ и политическа информация. Невъзвращенецът Русев - западногермански гражданин, упорито увещава наш специалист да му предаде срещу възнаграждение плана за внос на машини на Комитета по химия и металургия през 1966 година.

При посещения на наши заводи от граждани на капиталистически страни слабо се реагира, ~~или въобще не се реагира~~ от оперативния състав. Така например, горепосоченият обект на ЛАР "Тюлена" преди 1 месец е посетил Содовите заводи "Карл Маркс", но не е бил наблюдаван и не знаем какви са били проявите му. Показателен пример в това отношение е случаят с френската гражданка Ивон Пракс, идвала в страната в края на 1964 година. Тя посетила Комитета по химия и металургия, химико-фармацевтичния завод - София, хартиена-целулозния комбинат - Кричим, Комбината за цветни метали - Пловдив, Химкомбината - Димитровград, Нефтохимическия комбинат - Бургас, Содовия завод - Дебня, Завода за антибиотици - Разград и събирала точни и подробни данни за брой на работниците и ИТР, капацитетни възможности и производствени програми, технологически процеси, перспективи за разширение и пр. Били й дадени и пълни данни по сегашното състояние и перспективите в следващите 5-6 години на нашата химическа промишленост. Това ~~й~~ стана известно едва след нейното заминаване, а от подразделенията, обслужващи горепосочените обекти за нея не са получени никакви данни. Подобни са случаите с английските научни работници проф. А.Д. Бейкън и инж. Д.А. Тенлъл, английската журналистка Риза Х. Уърсли, английския търговец Олег Валдемар Линслей и др.

Наред с това е установено, че граждани на капиталистически страни се опитват да подкупват наши специалисти и длъжностни лица. (~~Италианският специалист Карло Ферари, западногерманският търговец Зигфрид Вебер и др.~~)

Освен гореизложеното, трябва да се има предвид, че през периода 1965-1967 година в някои национални и други важни промишлени обекти ще има значителна концентрация на специалисти от капиталистически страни. Само за строителството и оборудването на нови заводи в Бургас, Ямбол и Враца се предвиждат да дой-

дат 452 инженери и техници от различни капиталистически фирми.

Така например, в Нефтохимическия комбинат Бургас през този период ще пребивават 23 италиански специалисти от фирмите "Боналди" и "СИР", 62 западногермански специалисти от фирмите "Круп", "Фьост", "Шил" и "Хилз", 16 английски специалисти от фирмите "Ай-Си-Ай" и "Саймон Карва" и 25 белгийски специалисти от фирмата "Фабелта".

В Азотноторовия завод - Враца чрез генералния доставчик на завода, белгийската фирма "Аванс Коперс" ще бъдат изпратени 154 белгийски, френски, английски и западногермански специалисти.

В завода за полиестерни влакна в Ямбол ще пребивават 172 западногермански специалисти от фирмите "Круп" и "Дурги". По над 20 западни специалисти ще има в Циментовия завод - "Златна панега" и Комбината за цветни метали на гара Искър и т.н.

Всичко това налага, ръководствата на овръжните управления КДС и II Управление КДС да вземат допълнителни мерки за подобряване и активизиране на профилактичната и контраразузнавателна дейност както по отношение на чужденците, така и по отношение на нашите специалисти и служители, контактуващи с тях тук в страната и в чужбина.

Наред с профилактичната дейност, по чужденците трябва да се провеждат и активни агентурно-оперативни мероприятия за обработка и вербовка на агентура от тяхните среди. Това налага Управленията I и II КДС и съответните окръжни управления на КДС да разработят конкретни планове за обектите, където ще има концентрация на чужденци.

Считаме, че е целесъобразно в оветливата на гореизложеното да се преразгледат правителствените документи, уреждащи въпросите за контактите на граждани и ведомства от капиталистически страни с наши такива и при необходимост да поставим въпроса за тяхното допълване или изменение.

III. ПО КОНТИНГЕНТА, РАЗРАБОТКИТЕ И СИГНАЛИТЕ

Понастоящем в националните обекти като вражески контингент се водят 801 лица. Най-значителна е концентрацията в МК "Кремиковци" (256), "Марица-изток" (101), МЗ "Ленин" (82) и т.н. В останалите обекти с изключение на тези от ураниевата и отбранна промишленост той варира до 20 лица.

Установяването и наблюдението на контингента в промишлените обекти е сравнително по-добро от това в строителните и някои минни обекти, където текучеството е голямо. Поради недостатъчен контрол върху контингента, често получените за дадено лице материали не се изпращат на новата му месторабота.

Агентурното наблюдение на контингента е все още недостатъчно, а за някои обекти слабо.

Към 30.IX.1965 г. във взетите на контрол национални и други важни обекти се водят:

ЛАР - 3; НД - 8; ДОП - 9; ГДОП - 1; Анонимни дела - 7.

По окраска, разработките и делата се разпределят както следва:

ЛАР: 1 - за саботаж, 1 - за вражеска агитация (писане поеми, стихове и разкази) и 1 - за шпионаж (връзки с легация).

НД: 3 - на лица, били или имащи връзки с капиталистически страни, 3 - на лица, участвували активно във фашистки организации и 2 - на лица, съдени от народната власт за активна контрареволуционна дейност.

ДОП: 4 - водят се за изясняване сигнали за шпионска дейност. От тях 3 са на чужденци и 1 - на българин. 2 ДОП се водят за изясняване на сигнали за саботаж и по 1 ДОП - за изменнически намерения, вражеска агитация и трансфер на валута. 1 - ГДОП се води на чужди специалисти, уличени в събиране на разузнавателни сведения.

Анонимни дела: 2 - за диверсионни актове в ТЕЦ при МК "Кремиковци", 2 - за писане вражески лозунги в заводите 10 и 11 и 3 - подозирани като диверсионни актове в "Горубсо".

През тази година, за изясняване на едни от най-сериозните сигнали за вражеска дейност, са открити 7 дела за оперативна проверка, 2 групови дела за оперативна проверка и 4 анонимни дела.

Трябва веднага да се каже; че броят на откритите дела е сравнително малък по отношение броят на получените сигнали - едва 10%.

По-голяма част от разработките, наблюдателните дела, делото за оперативна проверка и анонимните дела е работено сравнително добре. проведени са редица мероприятия и са получени известни резултати.

По някои разработки и анонимни дела работата по различни причини е забавяна и трябва да се вземат допълнително мерки от страна на окръжните управления КДС и отдел VI при II Управление КДС. Такива са ЛАР "Злосторник", ~~заведена~~ от окръжно управление КДС - Перник на ~~работник, провеждащ саботаж в един от цеховете на МЗ "Ленин",~~ и анонимните дела "Колонка" и "Клапан" са ~~заведени~~ от Софийско управление КДС, ~~за извършени през 1964 и 1965 г. диверсионни актове в електроцентра- лата при Металургичния комбинат - "Кремиковци",~~ анонимното дело "Рушител" е ~~заведено~~ от Окръжно управление ^{КДС} - Смолян, ~~за умишлено подготвен пожар в работилницата на рудник "Сполужа" при държавно минно предприятие "Горубоо".~~

Както бе посочено, ~~в началото на декември~~ през тази година са получени и е работено по изясняване на повече сигнали.

Получени са и са изяснени сигнали, както следва:

1. Подозирани като:

	получени	изяснени
а) Вредителство	4	3
б) Саботаж	4	4
в) Диверсии	17	11
г) Шпионаж	4	-
2. Съмнителни връзки с гр. на кап. страни	3	1
3. Вражеска агитация	14	13
4. Измяна на Родната	11	7
5. Аварии	14	12
6. Неблагополучия	28	27
7. Разхищения	4	4
8. Други	30	26
В с и ч к о	133	108

Сравнително май-много сигнали са получени в МК "Кремиковци" (33), Комплекса "Марица-изток" (17) ., Завод 14 (8) и т.н.

Обезпокоителен е факта, че в големи промишлени обекти, където работят по 4-5000 работници, с много уязвими места, сложна техника и голяма концентрация на държавни секрети и при наличието на по 15-16 агенти в тях са получени през годината по

2-3 сигнали. Например в завод 11 са получени 3 сигнали, от които 2 - за аварии и 1 - за вражеска агитация, в завод 10 - 2 сигнала без особена оперативна стойност, в Содовите заводи "Карл Маркс" - 1 сигнал за диверсия. ^{Подозр.} Такова е положението и в Нефтохимическия комбинат в Бургас, в ураниевите рудници в Бухово и топлоелектрическите централи "София", "Трайчо "остов", "Перник", електрокарния завод "6-ти септември" и др.

~~Това налага ръководствата на окръжните управления КДС и II Управление КДС да разгледат състоянието на агентурно-оперативната работа в тези обекти и вземат съответни мерки.~~

Съпоставяйки значителния брой сигнали за действия, подозирани като ~~результат на~~ вредителство, саботажи, диверсия, ~~междучи и разхищения~~ с незначителния брой на откритите за тяхното изясняване анонимни дела и дела за оперативна проверка, трябва да посочим, че оперативният състав (работници и ръководители) отбягват да откриват дела, а предпочитат да работят по сигнали.

Анализът на получените и изяснени сигнали разкрива и някои други съществени слабости. Така например, от изяснените 108 сигнали, в нито един случай не е установен контрареволуционен умисъл и не е търсена съдебна отговорност на нито едно лице. Това показва, че или не е дадена реална оценка на сигналите при тяхното получаване или работата по тяхното изясняване е лоша. Данните показват, че сигналите ^{подозр. за} вредителство, саботажи, диверсии, аварии и неблагоприятия т.е. деяния, които могат да се обясняват от заинтересовани лица при разпит или беседа с тях с неумение, слаба подготовка, случайност и пр. са изяснени почти всички и не е доказан контрареволуционен умисъл. Не така стои въпросът обаче със сигналите за шпионаж, подозрителни връзки с граждани от капиталистическите страни и измяна на Родината. От общо 18 сигнала са изяснени само 8, но нито един от тези за шпионаж.

Всичко това налага работата по изясняване на сигналите да се вземе на близък и непосредствен контрол от ръководствата на окръжните управления КДС и II Управление КДС.

Намираме за целесъобразно ^{като} ~~занапред~~ сигналите за ^и вредителство, саботажи, диверсия, шпионаж и подозрителни връзки с граждани от капиталистически страни да не се считат за изяснени (ликвидирани) без санкции от ръководството на окръжното

управление на КДС и ~~съгласуване със~~ ~~съответния~~ ~~отдел~~ ~~на~~ ~~II~~ ~~Уп-~~
~~равление~~ ~~КДС~~, ~~както~~ ~~това~~ ~~става~~ ~~за~~ ~~анонимните~~ ~~дела~~ ~~по~~ ~~произшестви-~~
~~ята.~~

IV. ПО РАБОТАТА С ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ НА КДС

Съгласно Решението на Колегиума от 14.I.1965 г.,
отдел VI при управлението трябваше да обезпечи системен контрол
и помощ по изпълнение на плановете за агентурно-оперативната
работа в утвърдените от ръководството на МВР 30 национални и
други важни обекти. Поради някои непредвидени обстоятелства и
персонални промени, отделът не изпълни цялостно своите задълже-
ния. Оказаната от отдела помощ на окръжните управления КДС, об-
служващи националните обекти е недостатъчна. Тя се изрази главно
в еднократни посещения на обектите, вземане отношение по отдел-
ни разработки и сигнали, в оказване помощ по някои въпроси, по-
ставени от окръзите или при някои по-големи произшествия. От-
делът не изследва и анализира своевременно някои от най-съществе-
ните слабости, посочени в настоящия доклад, не осъществяваше
системен контрол по отношение на о.р., отговарящи в отдела за
националните обекти.

Ръководството на отдела не съумя своевременно да ор-
ганизира отчетно-аналитичната работа в ~~обектите~~, в това число и
тази на националните обекти. За преодоляване на тази слабост се
наложи преди известно време да се определи един опитен работник
и му се възложи отчетно-аналитичната работа.

От страна на окръжните управления на КДС също не бе
проявена достатъчна активност при взаимодействието по работата
в националните обекти.

Въпреки многократните указания и напомняния не се из-
пращаха редовно и своевременно плановете във II Управление КДС
и отчетите за агентурно-оперативната работа в националните обек-
ти, справките, съобщенията и сигналите за най-характерните про-
изшествия и пр.

В заключение може да се каже, че координацията и
взаимодействието в работата по националните обекти между отдел VI
на II Управление КДС и окръжните управления КДС не бяха на необ-
ходимата висота и в съответствие с Решението на Колегиума.

Считаме за целесъобразно да поставим за обсъждане в ръководството на КДС и някои въпроси за работниците, обслужващи националните обекти, а именно:

а/ По подготовката и квалификацията.

Голяма част от оперативния състав, работещ по националните обекти се състои от опитни и с дългогодишен стаж работници. Въпреки големия му оперативен опит поради недостатъчни технически знания и подготовка този състав среща трудности, произтичащи от сложността и многообразието на новата техника, технологията и технологическите процеси. Това дава известно отражение върху цялостната оперативна работа и особено в профилактичната дейност.

В някои окръжни управления като Перник, Бургас и Ст. Загора има разбиране по този въпрос и подхождат правилно към обновяване на състава с млади и надеждни специалисти. Въпросът за освежаване на оперативния състав по линия на икономиката трябва да се обсъди много грижливо с отдел "адри" при КДС и окръжните управления, като се обърне особено внимание за хармоничното съчетание на о.р. с дългогодишен стаж и по-млади о.р. със специална подготовка.

б/ По заангажираността на състава.

Проверките в националните обекти показаха, че на значителна част от оперативните работници, освен националните обекти и други промишлени предприятия са дадени за обслужване и големи райони като някъде дори са включени и гранични зони. Това отвлича тяхното внимание и не им позволява да работят пълноценно в националните обекти. Считаме; че ще бъде целесъобразно да се ^{раз}реша на II Управление КДС съвместно с окръжните управления на КДС да обсъди това положение с оглед решаването му в рамките на щата. Намираме за правилно отделенията на ДС в "Кремиковци", "Марица-изток" и Ямбол (за химическия завод) през 1966 година да бъдат подсилени с по 1 работник.

в/ По битовите условия.

По правило националните обекти са извън окръжните центрове и са разположени на големи площи. Работата в тях е значително по-тежка в сравнение с тази в останалите обекти и опера-

тивният състав губи много време за придвижване от едно място на друго.

ПРЕДЛАГАМЕ, съобразно възможностите на Комитета, през следващата година да се реши въпроса с отпускането на превозни средства (мотори или мотопеди) за някои големи комплекси като "Кремиковци"; "Марица-изток" и др.

У. ИЗВОДИ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ

За работата в националните обекти на окръжните управления КДС и II управление КДС от 1.І.1965 г. досега могат да се направят следните изводи и констатации:

- След излизане на Решението на Колегиума от 14.І.1965 година в резултат на взетите мерки е настъпило известно подобрене на цялостната агентурно-оперативна работа в националните обекти и тези на отбранителната промишленост. От редица окръжни управления на КДС са взети мерки за придобиване на нова - качествена - агентура. Вербовани са и са възстановени 44 агенти и се работи по 62 кандидата. Подобрена е работата с една част от агентурата, в резултат на което са получени повече сигнали за вражеска дейност. Подобрена е профилактичната дейност, главно в строителството и производството, където са проведени повече и по-разнообразни профилактични мероприятия. Направени са известни усилия за установяване и пресичане на каналите, по които изтичат държавни секрети и други данни.

Наред с това, обаче, в цялостната агентурно-оперативна работа по обслужването на националните обекти са допуснати и съществуват редица слабости и недостатъци, които се свеждат главно до следното:

- Редица окръжни управления не са взели необходимите мерки за обезпечаване на някои национални обекти с необходимата агентура.

- Неизграждането на резидентурни групи в някои национални обекти, където обстановката е наложила да има такива е станало пречка за по-нататъшната работа по вербовка на нова агентура.

- Не се работи с необходимия темп по придобиване на

агентура за работа по контингента от средите на работниците и техниците.

- Не се използват напълно възможностите на наличната агентура за провеждане на широка профилактична дейност във всички направления за подпомагане икономическото развитие на страната и за борбата с чуждите разузнавания и остатъците от контрареволуционните елементи.

- Недостатъчна е контраразузнавателната насоченост в агентурно-оперативната работа за опазване на държавната тайна и по гражданите от капиталистическите страни, посещаващи заводи и ведомства.

- Все още слабо се работи по агентурното изясняване на сигналите за вражеска дейност, като по редица вражески сигнали не се откриват разработки и дела.

- Незадоволителни са били координацията и взаимодействието между II Управление КДС и окръжните управления на КДС. Отдел VI при II управление КДС не е оказал в необходимата помощ и контрол при работата в националните обекти. Окръжните управления КДС не са информирали редовно и своевременно II управление КДС за плановете, данните и сигналите за всички по-характерни вражески прояви и произшествия в националните обекти.

~~Изхождайки от гореположеното и за отстраняване на съществуващите слабости и недостатъци, предлагаме ръководството на КДС при МС да вземе следните~~

Р Е Ш Е Н И Я:

~~1. Ръководството на I Управление КДС и окръжните управления КДС да вземат бързи и енергични мерки за вербовка на достатъчно агентура в националните обекти за решаване на задачите по обслужването на обектите.~~

1. Ръководствата на окръжните управления КДС и II управление КДС да анализират състоянието на агентурния апарат във всички национални обекти и въз основа на резултатите да вземат необходимите ~~целни~~ мерки за подобряване на работата с цялата агентура.

2. Ръководствата на окръжните управления КДС с помощ-

та на II управление КДС да направят обстоен и задълбочен анализ (в писмена форма) на агентурно-оперативната обстановка във всеки национален обект и на базата на това определят насоките на профилактичната дейност, които да се имат предвид при конкретната работа с наличната агентура и при решаване на въпроса за необходимостта от нова агентура.

3. Окръжните управления КДС с помощта на II управление КДС да анализират най-задълбочено работата по разработките и делата в националните обекти и набележат и проведат необходимите агентурни мероприятия.

4. Работата по сигналите в националните обекти да се вземе на пряк и непосредствен контрол от ръководствата на окръжните управления КДС като се следи от близо практическата дейност по тяхното изясняване. Ръководствата на окръжните управления КДС да определят по кои сигнали да се откриват разработки и дела. За всички по-важни сигнали да се уведомява незабавно II управление КДС, без да се изчакват месечните информации. Да не се приключва сигнал без санкция на ръководството на окръжното управление на КДС.

5. Задължава ръководствата на окръжните управления КДС да изпращат своевременно на II управление КДС плановете, отчетите и други по-важни документи за работата в националните обекти.

6. За пресичане опитите на чуждите разузнавания да събират информации от ведомства и заводи II управление КДС със съдействието на окръжните управления КДС да провери състоянието на пропусечно-допускната система в някои национални обекти и изготви доклад с предложение за подобряването ѝ както за българските граждани, така и за тези от капиталистическите страни.

7. Управленията на II КДС със съответните окръжни управления да изготвят цялостен план за работата по чуждите специалисти в новостроящите се заводи и го внесат за утвърждаване в ръководството на КДС.

8. Към 1. VII 1966 г. окръжните управления на КДС да доложат в писмена форма за взетите мерки и състоянието на агентурно-оперативната работа в националните обекти. Със съдоклад да излезат II управление КДС (или (и) групата за контрол и обмяна на опит при КДС на МС)

НАЧАЛНИК II УПРАВЛЕНИЕ КДС
Ген. майор:

Иче у-мне
Взрив

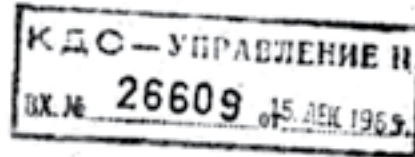
21

Строго секретно!

Екз. № 1

65

ИВ
 Директор
 8 III 1969 год

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ОТНОСНО: Агентурно-оперативната работа на отдел VI при II управление на КДС през 1965 година.

I. ОПЕРАТИВНА ОБСТАНОВКА

Непрекъснатият процес на икономическо развитие в нашата страна води след себе си изменение и развитие на институтите, управленията и други организации, които осъществяват ръководството на стопанския живот.

През отчетната 1965 година станаха редица изменения в обслужваните от отдела обекти. Продължен бе на по-широка основа опита на новата система на планиране и стопанско ръководство. Този опит вече прехвърля рамките на експериментиране и обхваща все по-голям брой предприятия и обединения и се отвърждава като основа на по-нататъшното икономическо развитие в страната. До сега са създадени 17 крупни стопански обединения. През 1966-67 година се предвижда да преминат на стопанска сметка почти цялата промишленост и по-голяма част от строителството. Новото в тези стопански обединения е, че осъществяват освен производствена и търговска дейност, като за целта са обособени търговски организации в рамките на обединенията.

Изменения настъпиха и във взаимоотношенията ни с капиталистическите и слаборазвити страни. В резултат на провежданата от Партията и Правителството линия на активно сътрудничество със со-

циалистическите страни, на сътрудничество и разширяване връзките със слабо развитите и капиталистически страни в областта на търговията, науката, изкуството и техническите достижения през отчетната година страната ни бе посетена от голям брой специалисти и представители на търговски фирми от капиталистическите страни. Увеличи се броят на излизащите наши специалисти и търговци в тези страни.

През 1965 г. бяха създадени редица междуправителствени комитети, двустранни предприятия, коопериране на отделни производства и пр. Всичко това е свързано с посещаване на специалисти, търговци и други представители от капиталистически и слабо развити страни и излизане на наши такива в капиталистическите и слабо развитите страни.

Така очертаната обстановка създава предпоставка и условия за активизиране работата на капиталистическите разузнавания в нашата страна.

През отчетната година сигналите и получените данни показват, че империалистическите разузнавания активизират своята дейност, насочена срещу нашата страна. Тази дейност се изразява главно в събиране на сведения. Най-голям интерес проявяват за работата по линия на СМВ, за новата система на планиране и ръководство на народното стопанство, за структурата и организацията на нашите висши ръководни правителствени органи и пр. Характерни в това отношение са следните примери:

През м. юли 1965 г. Харпън - английски пълномощен министър заедно със служителите при Посолството Лоу и Бърнет посетили Държавния комитет за планиране. По време на разговорите в Комитета той се интересувал:

- За новата система на планиране и ръководство на народното стопанство, каква част от индустрията ни е подложена на експеримент, питал за 10-то постановление на Министерския съвет, което не е публикувано, а пуснато само за служебно ползуване.

- Как на практика ще се прилага принципа на научното ръководство на народното стопанство и практическото използване на икономическите лостове, свързани с действието на закона за стойността, стопанска сметка, цена, печалба, работна заплата, кредит и пр.

- Интересувал се е за новите стопански обединения и тяхно-

то отношение към новата система и трябва ли да се разглеждат като неин съставен елемент.

- Относно децентрализацията е питал в каква степен тя ще дава възможност на директора на предприятието да действа в областта на кредита и инвестициите.

Първият секретар на английското посолство Томас разпитвал настоятелно наш гражданин за реформите, които вървим в промишлеността и за образуването на обединенията. Интересувал се е има ли връзка между СИБ и създаването на новите обединения и дали реформите в промишлеността са продиктувани от СИБ.

През м. юли т.г. в страната ни е пребивавал като турист американският журналист Курт Нойбауер от списанието "Бизнес интернешънъл". Същият е искал от източника да му се напише какво е възложено на България да произвежда по линия на СИБ. Също така се интересувал какви сделки сме сключили със западните държави за построяване на заводи у нас и какво е количеството на търговията ни с главните западни страни. Нойбауер е правел впечатление на необигран и непохватен човек.

Освен англичани и американци и италианците също се интересуват от нашето икономическо развитие. Това проличава от разговора, който е имал първия секретар на италианското посолство Манка с посланика. Манка казал, че имало слухове за предстоящо посещение на Мауер в България и във връзка с това казал, че българите са се стремели да позатоплят малко атмосферата и да се разберат по някои основни въпроси с Румъния, като отношенията им към СИБ, споразумението ѝ с Югославия за строителството на дига на Дунав и становището ѝ по отношение на международното работническо движение. По-късно през м. октомври т.г. Манка е проявил интерес за по-големите наши заводи, специалисти, производство и пр. Дал е да се разбере, че тези данни са искани от тяхното Външно министерство.

Интерес представляват и получените данни през м. юли т.г. какво че Трод - легационен съветник при дирекцията на икономиката към Генералния секретариат на НАТО в Париж проявил интерес към статистически справочник на Народна република България за 1964 г. "Външно-търговска статистика". Според него тези справочници са били необходими на една международна организация, която изследвала икономиката на България.

68⁴

Френския журналист Андре Фонтен от в. "Монд" при посещението му през м. октомври т.г. в Държавния комитет за планиране проявил интерес по следните въпроси: каква е същността на новата система на планиране и ръководство на народното стопанство, от къде е дошла идеята за новата система, защо точно преди две години е започнато да се работи по същата, дали тя идва в резултат на изменението на политическата атмосфера и пр. Проявил е интерес към СИВ и главно има ли многостранна координация между страните-членки на СИВ; има ли двустранно сътрудничество и изразил мнение, че такова може да съществува и без СИВ; може ли СИВ да вземе решение, което да е валидно за друга страна по отношение обезпечаване на нейните потребности. В тази връзка казал, че може би затова Румъния не е доволна от СИВ.

Подобни интереси за нашето икономическо развитие и по-специално за новата система на планиране и ръководство и работата на СИВ са проявявали и други различни представители на капиталистически страни - дипломати, журналисти, икономисти и пр.

От редица данни и агентурни сведения се вижда, че активна дейност и то в широки размери развиват и представителите на капиталистическите фирми за събиране на икономически сведения, свързани с промишленото развитие и търговски интереси на нашата страна. По-характерни от получените сведения са следните:

Западногерманския гражданин Рудолф Карл - директор на фирмата "Бохум римке" - ГФР при идването му в нашата страна търси най-напред свои връзки, от които получава необходимата му информация по въпросите по повод на които води след това преговори. Тези данни са потвърдени, по които е заведена групова агентурна работа.

Получени са агентурни данни, от които е видно, че представителите на италианската фирма "Морадно" имат добра осведоменост за нуждите на страната ни от нови модерни керамични заводи и условията, които предлага нашата страна и тези на конкуриращите фирми от ГФР, Белгия, Англия и Франция.

През м. юли т.г. се получиха данни от бивш агент на ДС, че западногерманския гражданин, българин по произход Русев прави опит да се сдобие с плановете на Комитета по химия и металургия за внос на оборудване в химическата промишленост от капиталистическите страни.

69^{5.-}

Получени са и отделни данни за опит от страна на капиталистическите разузнавания да обработват наши граждани-специалисти, посещаващи капиталистическите страни. Характерен в това отношение е случая с Михаил Бакалов от "Машелектропроект", който посредством негов братовчед, живущ в Австрия - невъзвращенец се обработва да замине в Австрия, където да се установи да живее и да работи. Подобни случаи имаме и с Елионора Дудева от същия институт, Иван Ангелов Седлоев от "ЦНИИТМАШ" и др.

За това говорят и случаите на изменилите 20 души специалисти от обслужваните обекти през отчетната 1965 г.

През т.г. се забелязва раздвижване на вражеския контингент, прохождащ по немска линия. Под една и друга форма същият възстановява връзките, създадени от преди 9.IX.1944 г. поддържа се редовна кореспонденция с близки и познати от Западна Германия и Австрия, установяват се връзки и се срещат с представители на западногермански и австрийски фирми и техни граждани и по този начин се създават условия за по-големи възможности на западногерманското разузнаване да провежда своята шпионска дейност.

В сравнение с 1964 г. не се забелязва изменение в поведението на контрареволуционните остатъци. В обектите, обслужвани от отдела със всяка измината година вражеските елементи постепенно оредяват и се ограничават тяхната възможност да провеждат остра форма на вражеска дейност. Независимо от това все още има отделни случаи на опити за провеждане на отделни вражески актове. Вражеската дейност се изразява главно в провеждане на вражеска агитация, нехайно отношение към служебната работа, в някои случаи опити за неудачни проекти, в строителните обекти и промишлените предприятия има прояви от диверсионен характер, пожари и др.

Това е оперативната обстановка, при която отделът решаваше стоящите пред него задачи.

Съобразявайки се с тази обстановка с решение на ръководството на Комитета по предложение на управлението бяха направени някои изменения в структурата на отдела.

Тези изменения се изразяват преди всичко в увеличаване броя на работниците. ДТ бе преобразувана от група в отделение, или в момента състава на отдела се състои от 43 работника. В тях през тази година бяха изпратени на школа в Съветския съюз 4 работника, предимно ръководещи другари и един оперативен ра-

ботник в школа "Г.Димитров". През годината бяха назначени 10 нови работника, всичките с висше и специално образование. Съгласно изискванията за новите работници в органите на ДС, новопостъпилите такива в отдела постепенно се запознават с особеностите на агентурно-оперативната работа, в процеса на която постепенно се възвеждат в обслужваните обекти и свързвани с агентурата, която ще ръководят в бъдеще. През отчетната година станаха персонални промени и в ръководството на отдела.

Някои изменения претърпяха и в структурата на отделенията и главно в прехвърляне на отделни обекти от едно отделение в друго.

През годината структурата на отдела е била от 5 отделения, от които 4 отделения, водещи агентура и отделение "Държавна тайна", които по обекти се разпределят: отделение I е водило контраразузнавателната работа по обслужване на обектите на химия и металургия, машиностроене и геолого-проучвателните работи. Тук са и специфичните обекти по редки метали и отбранната промишленост. Второ отделение обслужва обектите по енергетиката, строителството, монтажните работи и архитектурата. В трето отделение са концентрирани всички важни, централни обекти, в които са съсредоточени секретите в нашата страна. Това са СИБ, ДКП, Технически прогрес, ЦСУ и др. Към четвъртото отделение са обектите по лека промишленост, хранителна промишленост, селскостопанско производство, горска промишленост и т.н. ~~Обекти~~ в отдела се обслужват над 140 обекта, Министерства, Комитети, Управления, Институты и др.

При така организираната структура и с горния наличен състав отдела решаваше през 1965 г. задачите, стоящи пред него.

Основните задачи пред отдела през отчетната 1965 г. са били: провеждане контраразузнавателна работа в обслужваните обекти в борбата с капиталистическите разузнавания; стремящи се да се доберат до секретите на нашата страна; установяване наблюдение и разработка на контрареволуционните остатъци и вражеските елементи и недопускане провеждане на вредителство, саботажи, диверсии и друга вражеска дейност; организиране и провеждане профилактична дейност по опазване секретите в обслужваните обекти и недопускане провеждане на вражеска дейност; сигнализиране партийните и правителствени органи за неудачи, ставащи в обектите на икономиката; организиране активна агентурно-оперативна работа и профилактична

7.-
71

дейност в националните обекти.

Как отдела е работил по изпълнение на горните задачи?

ПРОВЕЖДАНЕ КОНТРАРАЗУЗНАВАТЕЛНА РАБОТА

Както вече казахме една от основните задачи на отдела бе провеждането на контраразузнавателна работа в обслужваните обекти в борбата и пресичане намеренията на капиталистическите разузнавания да се доберат до секретите на нашата страна.

Характера на работата на отдела по обслужваните обекти на икономиката е такава, че последният трябваше да обхване широк кръг от въпроси и задачи, за да може да изпълни тази основна задача. Това са въпросите за работата по чуждите специалисти и търговци, за работа по нашите специалисти, излизали в капиталистическите страни, за работата по СИБ, по опазване на държавната тайна, за установяване на вражеския контингент, имащ връзка с капиталистическите страни и др.

РАБОТА ПО ЧУЖДИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ, ТЪРГОВЦИ И ДРУГИ ГРАЖДАНИ ОТ КАПИТАЛИСТИЧЕСКИТЕ СТРАНИ, ИДВАЩИ НА ПОСЕЩЕНИЕ В НАШИТЕ ОБЕКТИ

Първото нещо, което трябваше да направи отдела е да се създаде отчетност на посещаващите нашата страна специалисти от капиталистическите страни.

По указание на ръководството на отдела по отделения в работниците и началниците отделения бяха въведени специални тетрадки, по които се води движението на капиталистическите граждани-специалисти.

В резултат на така проведената отчетност бе установено, че през годината в обектите, обслужвани от отдела са посетени от 1354 специалисти, търговци и по други поводи граждани от капиталистическите страни.

Най-голямо посещение се отбеляза в обектите на първо и четвърто отделение. Естествено е в тези обекти посещенията да са най-голями, тъй като в тези отделения се обслужват новосъздадените стопански обединения, които се занимават и с търговска дейност, и хората на работа в тези обекти е такава, че оборудването главно

се доставя от капиталистическите страни.

Работата по чуждите специалисти през годината се изразяваше главно в установяване и изучаване на подозрителните лица от тях, изпратени с разузнавателна и друга цел, насочена срещу нашата страна, организиране на наблюдения на подозрителните като такива, провеждане на секретни обиски и други технически мероприятия с цел набиране на техническа документация необходима за нуждите на съответните органи в нашата страна и др.

От проведените мероприятия са получени следните по-важни данни:

Отделение I съвместно с търговско отделение при управление II КДС по получени сигнали за обект "Тълена" воден от търговско отделение, че е успял да се одобие с някои сведения по водени преговори за строителство на заводи към Комитета по химия и металургия, проведе активни мероприятия за издирване лицата, които информират обекта по тези въпроси. В резултат на тази работа бе установено кои са лицата, какви сведения предават и начина на предаване. За тази им дейност има утвърдено предложение за реализация - арест и следствие.

По данни на ДВ от отдела е установено, че италиански специалисти от фирмата "СМР" посещаващи "Химметалургпроект" и Нефтохимическия завод - Бургас се интересуват от данни, представляващи държавна тайна. За изясняване дейността им е открито ДОП, по което се работи от КДС - Бургас.

Работници от отделение II проведеха редица мероприятия за придобиване от представители на италианските фирми "Сити", "Тампела" и "Репала" ценна документация, която бе предадена на съответните заинтересовани институти за ползуване.

Такава документация бе заснета и от отделение B, III и IV.

За наблюдението на специалисти от капиталистическите страни в отдела бе приведено в известност наличието и възможността на агентурата знаеща чужди езици и имаща установени връзки с представители на западни фирми. Сега отдела разполага с 24 агенти, които се ползват по такива чужденци.

От досегашната работа с агентурата по чуждите специалисти са получени редица ценни сведения, които изясняват поведението на отделни капиталистически специалисти, проявяван интерес от тяхна страна към наши секрети и други въпроси, свързани с нашето иконо-

мическо, политическо и техническо състояние. Затова говорят освен посочените примери в оперативната обстановка и следните случаи:

Агент "Славейков" на работа в системата на СИБ, който бе на посещение в Англия и сега за втори път се намира пак в Англия съобщава, че представители от английското представителство в нашата страна и такива в Лондон проявяват жив интерес по редица въпроси, свързани с работата, организацията и с хората на СИБ, Министерския съвет, Плановия комитет и др. органи. Пак по негови данни и от други мероприятия е установено, че от английското посолство в нашата страна се организира активно изучаване на агент "Славейков" и стремеж да създават връзки с него.

Посетилият нашата страна английски учен, за когото са придобити данни, уличаващи го като работещ за английското разузнаване говорещ добре руски език е изявил желание пред наш източник да се запознае с въпросите, свързани с участието на България в СИБ и решенията и работата на съвещанията. Интересувал се за взаимоотношенията между социалистическите страни и пр.

Това ни дава основание да считаме, че най-големия интерес представляващ за английското разузнаване и други капиталистически страни е въпросите от СИБ, Плановия комитет и взаимоотношенията ни с другите социалистически и капиталистически страни.

От 13 до 21 септември се проведе научна екскурзия, организирана от ООН по линия на механизацията на селското стопанство. В нея участвуват 8 капиталистически страни. Интересни сведения бяха получени за поведението на представителя на САЩ Стенли Браун. Същият е бил през 1960 г. търговско аташе в СССР. По време на обиколката из страната е излизал нощно време и късно се е прибирал в хотела. Интересувал се е живо от състоянието на животновъдството, орнжерийното производство, памукпроизводството, начина на обработване на земята, броя на тракторите в страната, каква марка са, колко конски сили притежават и т.н. При проведения секретен обиск на обекта в Плевен бяха заснети негови бележки, водени при пребиваването му в СССР. Същият по искане на Съветските другари бяха предадени на тях, тъй като представляват оперативен интерес.

По агентурни данни от аг. "Димов" е видно, че представителя на западногерманската фирма "Сименс" Нагъл го е попитал дали ще бъде уместно да покани на вечеря (сбирка) стари сименсови слу-

жители в София, като Симеонов, Радославов, Перфанов, Коларов и др. да ги попита дали ще се съгласят.

За такъв интерес от "агъл съобщава и агент "Друков", който от личните наблюдения е установил, че Нагъл действително установява връзка с бивши служители на "Сименс" като им прави дребни услуги и ги приканва да рекламират и предлагат вносно оборудване от "Сименс".

Тези и други данни идват да покажат, че западногерманските фирми издирват и възстановяват връзките си със старите представители и служители в същите от български граждани. Не е изключено това да е по указание и съгласието на западногерманската разведка.

По агентурни данни бяха установени редица случаи на установяване подозрителен контакт между специалисти от капиталистическите страни и наши граждани. Така например по сведение от агент от трето отделение се установи, че отговорно лице от Държавния комитет за планиране е създадо съмнителни връзки с представител на западногерманската фирма уличен като разведчик от западногерманското разузнаване. Същата фирма е канила обекта на своя издръжка в ГФР, където му е дало 1500 западногермански марки. Връзките си с обекта старателно прикрива, което показва, че той съзнателно пази тези си връзки от органите на властта.

Примери от този характер има и други.

През годината на чужди граждани - специалисти и търговци от капиталистическите страни е водено само едно дело, а именно инж. Петър Буген Крук - американски гражданин, който често посещава нашата страна и проявява подозрителен интерес към въпросите свързани с нашето икономическо развитие и изучаване на отделни отговорни наши ръководители. Чо делото са проведени агентурни и технически мероприятия. Тъй като Крук идва за късо време в страната до сега не е изяснена напълно дейността му в нашата страна. Работата по делото продължава.

За работата по чуждите специалисти през годината отдела е оказвал помощ на окръжните управления Ямбол, Бургас и Софийско управление, където има специалисти отседнали за по-продължително време.

За заключение за работата по чуждите специалисти и търговци може да се каже, че като начало има разбиране и подготовка за по-активно настъпление и провеждане на по-активни агентурно-опера-

тивни мероприятия в борбата срещу изпратените под формата на специалисти и търговци разузнавачи и агенти на капиталистическите разузнавания.

Успоредно с това трябва да се отчете, че работата по тази линия е далеч недостатъчна, неотговаряща на оперативната обстановка. Това особено важи за новосъздадените стопански обединения, които са обект на посещения от голям брой търговци от капиталистически фирми. Все още не се мисли както за разработката, така и за оперативното използване на представляващите интерес капиталистически граждани. Няма достатъчно организиран характер работата за придобиване на научно-техническа информация и документация, работата за разложение и спечелване на нашите цели представители от капиталистическите страни. Това са въпроси и задачи, които стоят през следващата година за решаване от отдела.

РАБОТА ПО НАШИ СПЕЦИАЛИСТИ, ОТИВАЩИ В КАПИТАЛИСТИЧЕСКИТЕ СТРАНИ

С разширяването на икономическото и научно-техническо сътрудничество с капиталистическите и слаборазвити страни се налага все по-често наши специалисти да отиват по различни поводи в капиталистическите и слаборазвитите страни.

През 1965 г. нашата страна води редица търговски преговори с фирми от капиталистическите страни като ГФР, Италия, Франция, Австрия, с редица слаборазвити страни като ОАР, Етиопия и др. С някои западни фирми каквито са ГФР, Франция и Италия НР България сключи договори за строителство и оборудване на заводи. Всичко това е свързано с размяна на специалисти. В тази връзка само през тази година в капиталистическите страни са излизали над 1200 специалисти.

Както и при специалисти от капиталистическите страни и тук е въведена подходяща отчетност на излизащите граждани, на проведени беседи с тях, на включена агентура и пр.

Основната работа на отдела по тази категория лица се изразява в изучаване и недопускане на неподходящи в политическо отношение лица да отиват в капиталистическите страни. Съгласувано с У отдел с една част от тези специалисти профилактичните беседи се про-

КРДОПЕГДСРСНА 1
чл. 21, ал. 6
от ЗАРДОПЕГДСРСНА
Дата изготвяне: Секретар: <i>[Signature]</i>

12.-

[Signature]

вещаха от работници от отдела. Установяваха се доверителни връзки в съставите на излизациите, включваше агентура с определени контра и разузнавателни и разузнавателни задачи.

По наше указание и със съдействието на отдела през годината било включени в делегации или по отделно по определени поводи са ходили в капиталистическите и слаборазвитите страни агенти. Почти при всички случаи изпращането на такава агентура е ставало със съгласуването на първо управление. В тази насока има положителни резултати. За това говорят получени агентурни сведения една част от които са предадени за оперативно ползуване на I управление, а друга на линейните отдели. Като по-характерни резултати от изпращането на такава агентура в капиталистическите страни могат да бъдат посочени следните примери:

В края на 1964 г. с определени задачи бе изпратен във Франция аг. "Доли". Същата е инж. химик, научен сътрудник с добри познания в областта на смолите. Във Франция посредством свои близки тя можа да създаде връзки с лице, който се представя за представя за представител на американска фирма. По други агентурни сведения лицето се уличава като офицер от НАТО. Същият през тази година няколко пъти идва в България по повод водене преговори за доставка на смоли.

В началото на м. ноември по наше указание замина за ГФР и Холандия ДВ и кандидат за вербовка на гости на фирмите "Фарбен Фабрикен Райер" ГФР и "Имитаки" - Холандия, по покана на последните. След завръщането си от посещението направи много ценна информация за научени новости в областта на производството на смоли и пречистването на води и за настроеността и характеристиките данни на отделни специалисти и лица, и за проявения от тях интерес към нашата страна.

С определени задачи организирано от отдела съвместно с III отдел при управлението бе изпратен в Австрия аг. "Лъчезар". Резултатите от посещението му в Австрия са положителни. Там той предизвика интерес върху себе си от лица, представляващи интерес за органите на ДС и работата по този план продължава. Ценна информация са правили и агентите "Метров", "Славейков", "Борил", "Митко", "Любен" и др. Работата по тази задача продължава. Слабо внимание се обръща на тази категория наши специалисти, които заминават за капиталистически страни като гости на различни фирми

и отделни лица, Необходимо е да се организира активна работа за тяхното наблюдение.

РАБОТАТА ПО СИБ И ДЪРЖАВНА ТАЙНА

В началото на доклада бе отбелязано, че капиталистическите разузнавания проявяват най-голям интерес за работата на СИБ и другите учреждения, в които са концентрирани сведения, представляващи държавна тайна. От тук и извода, че главното внимание на отдела трябва да бъде насочено към опазване секретите в тези обекти.

Работата по СИБ и държавната тайна, произвеждана от отдела е организирана на широк фронт. По тези задачи работят всички отделения в отдела и други отдели които обслужват обекти - VIII, VII, Търговско отделение и др. Това налага отдел VI да създаде добра организация за централизиране и контролира работата по тази линия. За сега в това отношение се допускат сериозни слабости. Отделът все още не е обхванал цялостно тези въпроси.

Отделът обслужва Централното управление на СИБ, Комисията по селското стопанство и секциите към съответните отраслови комитети, обслужвани от същия. Работата по опазването на държавната тайна се провежда също в тези рамки.

Основната задача пред отдела по линия на СИБ и държавната тайна бе да се извърши проучване на всички лица, работещи в обектите на СИБ и в секретните служби и тези лица, имащи достъп до секрети и неподходящите такива да бъдат отстранявани от работа. По лицата, за които са постъпили сигнали, че поддържат подозрителни връзки с лица от капиталистическите страни или имат подозрително поведение да се организира бърза проверка и вземе отношение по тях. Чрез официални проверки за спазване порядъка на съхранението и движението на поверителната документация и работата с нея да се вземат профилактични мерки за отстраняване на всички слабости и възможности за изтичане на секрети.

По всички тези задачи отделът е провеждал активни мероприятия в резултат на което има и чувствително подобрене в сравнение с миналата година.

От извършената проверка е установено, че в нашата страна има изградени 23 постоянни комисии в системата на СИБ, в които

са включени 229 специалисти, обикновено в комисиите влизат отговорни държавни ръководители - министри, техните заместници или председатели на комитети или тяхните заместници.

Общо в комисиите, секциите и работните групи на СИБ в нашата страна има включени 1750 специалисти.

По-голяма част от работещите в тези комисии и групи са членове на БКП. Като контингент в системата на СИБ се водят 22 специалисти. Това са преди всичко инженери, но добри специалисти и научни работници към институтите.

Всички лица без изключение са проучени и е взето мнението на органите на Държавна сигурност за включване в системата на СИБ.

Независимо от това, че лицата, включени в органите на СИБ са подбрани и по-голямата част са членове на Партията отделът е работил за придобиване на агентура в тези среди. В момента в тези обекти работят 22 агенти, които са разстановани в различни сектори на СИБ.

С наличната агентура отделът се информира за опитите на чуждото разузнаване, на подозрителни елементи да се доберат до секрети, да създадат близки отношения с лица, работещи в системата на СИБ. С нея отделът се информира по въпроси, свързани с опазването на материалите и за провеждане профилактични мероприятия по време на провеждане на сесии и конференции. В началото на доклада вече бяха посочени някои примери за използване на агентурата по тези задачи.

Изхождайки от значението на СИБ и перспективите, които предстоят пред него наличната агентура не е достатъчна за да реши напълно задачите, които стоят пред нас по опазването на секретите на СИБ. Затова отделът продължава да работи по увеличаване броя на агентурата, работеща в органите на СИБ.

Успоредно с агентурата се ползват и 168 ДВ. Във всички постоянни комисии на СИБ има изградени ДВ, които най-често ползуваме при провеждане на съвещанията на СИБ за опазване на секретните материали и изясняване на отделни сигнали.

Една от задачите по обслужването на СИБ и опазването на държавната тайна стояла пред отдел VI е провеждането на профилактични мероприятия по време на съвещания на СИБ. През годината бяха проведени 67 съвещания. По повечето от тях, на които се разглеждаха въпроси от поверителен характер се вземаше участие и от работ-

ници от наши работници. (В 20 съвещания е участвувал наш работник).

През годината бе извършена проверка на секретното деловодство на СИБ, как се съхраняват материалите и какво е състоянието на деловодството. Проверката се извърши от другарите Димитър Филипov и Кр. Бешков. По повод на констатираните слабости, отразени в протокола др. Беломъков организира съвещание с партийния секретар, завеждащ службата и деловодителите, на което се направиха изводи и се набелязаха мерки за отстраняване на допуснатите слабости.

В обектите на СИБ се водят на отчет 3 лица, разработвани от различни отдели към управлението.

Работата по СИБ е отговорна, сериозна задача. Достижнатите резултати са недостатъчни, не съответствуват на новите изисквания. Необходимо е да се засили работата и се организира по-добре отчетността и контрола по тази линия.

Работата по държавна тайна, която е непосредствено свързана и с работата по СИБ е организирана в две направления - едната страна на този въпрос е официалната проверка и допуск на лицата, работещи с поверителни материали и другата страна - провеждане на агентурно-оперативна работа за предотвратяване изтичането на секрети, предатавяващи държавна тайна. Тази двуединна задача е тясно свързана и се допълва в общата задача по опазването на държавната тайна.

В началото на 1965 г. с решение на ръководството на КДС станаха някои изменения в решаването на задачите, т.е. преразпределение на задачите между отделение Държавна тайна и оперативните отделения. Отделение Държавна тайна пое изцяло работата по допускане на лицата за работа с поверителни материали и за извършване на официалните проверки. Разбира се, това става съгласувано със съответните оперативни работници, обслужващи обектите, в които се провеждат горните мероприятия. От своя страна агентурните отделения бяха задължени да организират и активизират работата по придобиване агентура и ДВ в секретните обекти и подобряват информативната работа по изпълнение и спазване порядъка за работа с поверителните материали. Заедно с това те организират изучаването и наблюдението на вражеските елементи и подозрителните лица, проявяващи интерес и имащи достъп до секретни.

През 1965 г. отделение Държавна тайна е извършило 85 официални проверки, от които 5 в задграничните органи на СИБ - Москва, Берлин и Варшава и 30 в страната.

Проверките констатираха редица сериозни нарушения в много от проверяваните обекти. Бяха констатирани случаи на изгубени документи от особена важност за работата по линия на СИБ, по обектите на националната отбрана и др. Такива случаи има в: ДКНТП, Комитета по машиностроене, Управление "Държавен резерв", Софийска геолого-проучвателна бригада, Завод 10 и Завод 11 и др. По всички тези проверки са изготвени протоколи и са докладвани на съответните Министри и Председатели на комитети, по които е взето отношение. В момента се образува преписка за две лица, работещи в системата на Геолози проучвания, които са загубили поверените им топографски карти. На същите ще бъде търсена съдебна отговорност.

През годината са издадени допуски за над 600 човека за работа с поверителни материали и в момента се обработват материалите за 140 човека.

Макар че за работата по Държавна тайна се отчита в наличност 24 агенти и цял апарат от ДВ може определено да се каже, че работата по ДТ е незадоволителна. Все още този въпрос се подценява от оперативните работници. В много от тях се смята, че работата по държавна тайна е дадена на откуп от отделение Държавна тайна. За това говори и факта, че сериозни агентурни сигнали от оперативния състав не са постъпвали за неспазване реда на работата с поверителните материали и за загубени поверителни документи с изключение на два случая.

Пред отдела стои задачата през следващата 1966 г. да отстрани тези слабости и да подобри работата по обслужване обектите на СИБ и опазването на държавната тайна.

Пред отдела стоят за решение основни въпроси свързани с ДТ като този за прехвърляне една част от проверките на съответните ведомства, въпроса за печата, предстои изготвяне правилник за организиране на работата и пр.

РАБОТАТА ПО ОПЕРАТИВНИЯТ ОТЧЕТ

В момента в отдела се водят на отчет 16 лица, от които 2 на ЛАР, 8 НДи 6 ДОП. Освен тях се води и анонимна разработка.

По отделения оперативният отчет се разпределя както следва: I отделение - 3 НД и 1 ДОП, II отделение - 3 НД и 1 ДОП, III отделение - 1 НД и IV отделение 2 ЛАР, 1 НД, 4 ДОП и една анонимна разработка.

Активните разработки "Акционер" и "Чужденец" се водят на лица, уличени в шпионаж.

Наблюдателните дела се водят за минала дейност на лицата.

Делата за оперативна проверка се водят по постъпили сигнали.

През годината по постъпили сигнали в отдела бяха заведени 5 дела за оперативна проверка и 1 анонимна разработка.

В резултат на активна работа и изясняване дейността на обектите също през годината бяха снети; една ЛАР - "Княза", водена от др. Джуров. Доказано бе, че обекта не се занимава с шпионска дейност. Едно групово дело за оперативна проверка - "Продажници", водено от др. Каралийски. По делото бяха проведени редица агентурно-оперативни мероприятия, в резултат на което се доказа, че група лица от Комитета по лека промишленост са създали връзки с лица от капиталистически фирми на безпринципна основа. Получавали са от западногермански фирми парични суми, подаръци и други облаги. В замяна на което същите оказват съдействие на тези фирми за сключване на търговски договори с нашата страна. Тъй като болшинството от лицата, прохождащи по делото са членове на партията по решение на ръководството на КДС се изготви информация до Комитета за партиен и държавен контрол, който обследва случая и лицата бяха наказани партийно и служебно.

Активна работа бе организирана и по ДОП "Рак", водена от др. Пенев. Беше установено, че обекта извършва фалшификации в своята научна дейност с цел да потвърди достоверността на свои научни трудове, публикувани преди една-две години. За дейността на същия беше изготвена справка, която по указание на ръководството на КДС беше изпратена в Академията на селскостопанските науки с предложение за вземане отношение. В резултат на това през м. ноември т.г. на заседание на научната сесия в Академията беше разгледана дейността на обекта и се взе решение на същия да му се отнеме научното звание и уволни от института.

Изяснеци бяха сигналите и по ДОП на инж. Харбов, Николай Георгиев на работа в министерство на финансите, Асен Благоев на работа във Външно-търговската банка и Кръстьо Попов, на работа

в Българска Народна банка и снети от отчет. Горните дела са водени от отделение III, ръководено от др. Ботев.

Или общо през годината са снети 2 ЛАР и 5 дела за оперативна проверка, от които едно групово.

По останалите дела от оперативния отчет, водещ се в отдела продължава работата. По интересните от тях са:

ЛАР "Акционер", заведена на инженер на работа в Комитета по хранителна промишленост, уличен, че предава икономически сведения на чужди фирми, свързани с тяхни търговски интереси. Установено бе, че обекта получава от тези фирми най-различни и скъпи подаръци. С разрешение на ръководството на Комитета обекта беше разпитан и от разпита се потвърди това, че той получава подаръци. Съдият призна още и това, че от една италианска фирма след всяка сключена сделка с нашата страна известен процент от стойността се внася на негово име в чужда валута и в чужда банка. Сега се провеждат мероприятия за доизясняване дейността на обекта, за евентуално превеждане сумата, внесена на негово име в нашата народна банка за нуждите на страната и се реши какво отношение ще се вземе по обекта.

ИД на инж. Витанов на работа в Комитета по техническия прогрес. Делото се води от няколко години. По съдията са постъпили сигнали, че е установил контакт с представители на западногермански фирми, които информира по въпроси, свързани с нашите търговски интереси. До сега по делото не е работено добре.

ЛАР "Специалист", заведена на научен работник в Централния ветеринарен институт. За съдия се установи, че в началото на годината дипломатическа кола е посетила института и непознато лице е оставило плик за обекта, тъй като последният по това време отсъствувал от института.

ГДОП "Съмнителните", заведена на 2 лица за подозрителна кореспонденция. Установи се, че същите продължават да си кореспондират чрез кратки бележки и записки чрез пощенска кутия, по същите продължава работата.

Анализът на водещите се дела показва, че макар и по-голяма част от делата да се провеждат мероприятия, няма активност в работата по изясняване сигналите.

В повечето случаи мероприятията, които се провеждат са

19.-84

проверочни и изясняват външното поведение и премного пилюене около миналото на обектите, а подценяване сегашната такава. Липсва дълбока агентурна разработка с прилагане на добре обмислени целенасочени комбинации свързани с технически, агентурни и други мероприятия. Липсва задълбоченост и острота в работата. Това показват и плановете, изготвени по делата.

По-добре са работили през годината по изясняване дейността на разработваните обекти другарите Пенев, до ДОП "Рак", Филип Ставрев по ЛАР "Акционер", Гочев по ДОП-овете (4 дела, които изясни и сне от отчет), Михов по изясняване дейността на обекта по НД "Антена" и др.

В заключение може да се каже, че^Вотдела се водят сравнително малък брой разработки и дела. Това показва, че съществува въздържаност от откриване на дела и разработки.

Няма достатъчна активност и комбинативност в работата при изясняване дейността на обектите.

РАБОТАТА ПО ВРАЖЕСКИЯ КОНТИНГЕНТ

Важно място в работата на отдела през годината бе установяване, изучаване и наблюдение на вражеския контингент. Тази задача бе правилно разбрана от състава на отдела и се работи активно за нейното изпълнение. В резултат на извършената работа в общи линии макар и все още по формални признаци вражеския контингент е установен. По списъчен отчет в отдела се отчитат 760 вражески елемента. По категория контингента се разпределя както следва.:

- БЗО	84 души
- Царски офицери	96 души
- Полиц. н-ци, р-чи и полицаи	13 души
- Членове на бивши фаш. организации	221 души
- Членове на бурж. парт.	220 души
- репресирани от Н. власт	48 души
- Изменич. намерения	4 души
- поддържащи връзки с кап. страни	43 души
- Авантюр, наклонности	37 души

85

От посочения вражески контингент особен интерес представляват 42 лица, податливи за шпионаж. По-голяма част от тях са завършили в капиталистическите страни или имат някакви връзки там. Това са предимно специалисти. най-голяма концентрация от тях има в проектантските организации. Те нямат достъп до важни секрети, но като се има предвид връзките им с редица институти и лица, те лесно могат да се доберат до интересуващите ги сведения. Този контингент е предимно по немска линия.

Не са постъпили сигнали за организирана вражеска дейност. В повечето случаи тяхната дейност се характеризира със злословене по вътрешната и международна политика на Партията, създаване връзки с лица от капиталистически страни и икономически шпионаж в полза на капиталистически фирми, изменнически намерения и пр.

До вражеския контингент работят около 114 агенти с възможности да го наблюдават и разработват.

Работата по контингента все още не е на необходимата висота. Не сме в състояние да кажем какъв процент от същия стои все още на вражески позиции.

Все още стои за разрешение пред отдела задачата да се прочисти контингента от лица не представляващи оперативен интерес, с цел да се съсредоточи вниманието ни към действителния враг.

Голяма част от вражеския контингент още не се наблюдава.

За изпълнение на тази задача отделът е насочил вниманието си към придобиване на агентура, изхождаща из тези среди и проверка посредством нея и наличната такава на оная част от контингента, имаща връзка с капиталистически държави и тяхните граждани, посещаващи нашата страна понастоящем.

РАБОТАТА ПО СИГНАЛИТЕ

С цел подобряване работата по сигналите и контрола в отдела се въведе отчетност на всички сигнали.

През отчетната година в Центъра и по линия на икономиката за цялата страна бяха получени 74 сигнала. По сферска сигналите се разпределят така:

Шпионаж - 14 сигнала, от тях за Центъра 10 сигнала.

Подозрителни връзки с чужбина - 12 сигнала - за Центъра 8.

Измяна на Родината сигнала, Центъра - 5 сигнала.

Вредителство и саботаж - 7 сигнала, за Центъра 2 сигнала.

Диверсии - 21 сигнала.

Аварии и пожари - 15 сигнала

Анализът показва, че броят на сигналите в сравнение с миналата година е увеличен. Това особено важи за тези, прохождащи по окраска шпионаж и подозрителни връзки.

От получените сигнали в отдела по 4 са заведени ДОП. По останалите се работи като по сигнал.

По сигналите своевременно се реагира и се провеждат активни мероприятия за тяхното изясняване.

Слабост допускана от отдела и по линията, е че се предпочита да се работи като сигнал пред откриването на разработка. По-интересни от получените сигнали са следните:

Получен бе сигнал, че лице от Държавния комитет за планиране поддържа връзка със западногермански гражданин. По сигнала бързо е реагирано и се изясни, че нашия специалист от ДКП е ходил в ГФР, че на наша територия обекта се среща със западногерманския гражданин, за който има съмнение, че е разузнавач. Установи се също, че на нашия гражданин от фирмата, където работи лицето от Западна Германия са давали парични суми. По сигнала се продължава работата.

Наш агент съобщи, че обекта "Бухжев" на работа във Външно-търговската банка е влязъл в контакт с лице, притежаващо капиталистическа валута и взел такава от него, а друга част обменил. По-късно се установи, че той е създавал контакт със западногермански дипломат. Сигнала бе предаден по решение на ръководството на Управлението за работа от IV отдел при управлението.

В началото на второто шестмесечие на тази година бе получен сигнал от ДВ на работа в БН Банка, че лицето Христов в продължение на 3 месеца е закупило 94 кг сребро. Сигнала веднага беше проверен и след документация се предаде на Стопанската милиция. Лицето беше задържано и осъдено.

Пак в III отделение се получи сигнал, че инж. Патев, намиращ се в ГФР на лечение е изнесъл със себе си свое изобретение и го продава на една швейцарска фирма "Тайге". Проверката потвърди че действително Патев е продал свое произведение за голяма сума.

КРДОПЕГДРСЪНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПЕГДРСЪНА	
Дата за издаване: Секрет:	

22.-

88

Инж. Патеv се намира още в ГФР. Набелязани са мероприятията при завръщането му да се вземе отношение към него.

От нас агент се получи сигнал, че отговорно лице във Външно-търговската банка извършва валутни престъпления. По сигнала се работи и е предстоящо откриването на дело за оперативна проверка.

През м.юли т.г. бе получен сигнал от ДВ, че инж. Русев западногермански гражданин проявява интерес и желае да се съобие с плана за вноса на оборудване за химическата ни промишленост. Бяха проведени съвместно с търговското отделение активни мероприятия в съчетание с М-15 и М-30. Целта бе да се документира дейността на обекта. По независещи от нас причини комбинацията не даде резултат. По сигнала се продължава работата.

От ДВ се получи сигнал, че машинописката от "Балканмар" Веселина Лашева се е свързала и поддържа близки връзки с търговският представител на Япония Сегимото.

От ДВ се получи сигнал, че шефа на фирмата "Батенфелд" ГФР му е предложил да изпрати един магнетофон на инж. Мутафчиев от КХМ. За Мутафчиев има данни от други източници, че при преговори в Комитета е разговарял с представители на тази фирма и се е интересувал от тях колко струва един магнетофон.

Сигнали от подобен характер има и други. (Дадените сигнали се отнасят само за Центъра).

От обектите на отдела през годината са изменили на Родината по официален път 20 специалисти, за голяма част от които отделът предварително не е получавал сигнали за техните изменнически намерения. Тези лица са от различни ведомства. Това идва да покаже, че организацията за получаване на сигнала не е на нужната висота.

За да има в отдела по-голяма резултатност в работата по сигналите е необходимо да се въведе по-голяма отчетност и организация на работата по същите. В момента се организира и се въвежда такава отчетност, както за отдела, така и за цялата страна.

РАБОТАТА С НАЛИЧНАТА АГЕНТУРА

През отчетния период пред отдела стои няколко задачи, свързани с агентурата, които имаха решаващо значение за подобряване цялостната агентурно-оперативна работа на отдела. Без да се

степенува по важност задачите бяха следните:

Подобряване работата по ръководството и възпитанието на наличната и нововербована агентура.

Вербовка на нова качествена агентура с възможности за решаване на задачите, стоящи пред отдела.

Проверка на агентурата, по която има сигнали и се предполага, че не работи честно.

Оказване помощ на I управление и линейните отдели във II управление по изпълнение на техни задачи с наличната агентура.

Придобиване на явочни квартири за срещите, ръководството и възпитанието на агентурата.

В началото на доклада бе казано, че през годината голям брой оперативни работници бяха откъснати от работа, в отдела дойдоха нови работници, други работници бяха заангажирани по странични задачи. Всичко това доведе до прекъсване и продължително несрещане на голяма част от агентурата. Така например във II отделение, което има най-голям брой агентура почти половината не се среща и сега. В това отделение има 4 нови оперативни работници и двама от същото се намират в школа в Съветския съюз. Работниците, които са били в отдела осъществяват редовно връзка с агентурата.

Към отчетния период в отдела се водят 161 агента. От тях през годината са вербовани 15 агента. По отделения агентурата се разпределя както следва: I отделение - 36 агенти, от тях 2 нововербовани; II отделение - 61 агенти - от тях 4 нововербовани; III отделение - 28 агенти, от тях 5 нововербовани; IV отделение - 36 агенти, от тях 4 нововербовани.

От горният анализ се вижда, че II отделение, обслужващо обектите по енергетика и строителството разполага с най-голям брой агентура.

Най-добра работа по вербовка на нова агентура е извършило III отделение. Това се обяснява с обстоятелството, че в обектите на отделението, където са концентрирани секретите на нашата страна не бяха покрити с агентура и трябва час по-скоро да се изгради агентурен апарат, посредством който да се информираме за интереса, проявяван от капиталистическите разузнавания и слабостите по опазването на секретите.

За да се направи извод за състоянието на работата с агентурата трябва да се изхожда от необходимостта от такава в обслужваните от отдела обекти. Анализът показва, че все още в някои обекти агентурата не е достатъчна. Има и такива обекти като Министерство на селскостопанското производство и новосъздадените стопански обединения 16 на брой няма никаква агентура.

Основна слабост, която се допуска в работата с наличната агентура е, че липсва задълбоченост и недостатъчно целенасоченост в използването на същата. Не се извършва добра предварителна подготовка за срещите с агентурата.

Недостатъчно се работи и за проверката на същата. По редица агенти като "Битум", "Владимиров", "Димов" и др. са получавани сигнали за нечестно отношение към органите на ДС и въпреки това не е организирана постоянна, основна и задълбочена проверка.

Большинството от наличната агентура са специалисти и знаят чужди езици. Това създава добри условия за използването им по чужди специалисти, за изпращане в капиталистическите страни, за изпълнение на задачи на линейните отдели във II управление и I управление.

Може да се каже, че през годината сравнително добре е работено по използването на агентура от отдела по тези задачи. За това нещо се дадоха примери в разделите Оперативна обстановка и работата по чуждите специалисти.

Важно място в работата на отдела заемат и ДВ, разбира се без уклон с тях да се замени агентурата. С ДВ се запълват местата на тези уязвими и възлови места, което особено се отнася за обектите, в които има концентрация на секретни материали. С тях ние организираме наблюдение на обекти, посещаващи обслужваните предприятия и учреждения, реда по опазване на секретните материали, установяване контакти между чужденци и наши служители, с тях информираме за прояви, неудачи и поведението на отделни граждани. Досегашния опит показва, че голям процент от получаваните сигнали са именно от ДВ.

Отчитайки значението на ДВ отделът е организиран изграждането на апарат от ДВ във всички обслужвани обекти.

Слабост, която все още се допуска в работата с ДВ е тази, че не на всички ДВ са определени ясно задачите и не се осъществява редовна връзка с тях. ~~се~~ се допускат все още срещи на открито.

✓ В А/К и други б. в. секи орч

РАБОТАТА ПО НАЦИОНАЛНИТЕ ОБЕКТИ И ОКАЗВАНЕ ПОМОЩ НА
ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ ПО ОБСЛУЖВАНЕ ОБЕКТИТЕ НА
ИКОНОМИКАТА

Работата по националните обекти и оказване помощ на окръжните управления по обслужване на обектите на икономиката през отчетната година се изразяваше в посещение по места, проверна състоянието на работата, оказване помощ по организацията и изясняване на отделни сигнали и др. Такива посещения бяха организирани в Окръжни управления КДС Ст. Загора, в обектите на "Марица-изток", в Софийско управление, в обектите на "Кремиковци"; в Казанлък - Завод 10, в Пловдив - по линия на цялата икономика, в Смолян - по линия на цялата икономика и др. Сега предстои такова посещение в Окръжно управление КДС - Русе, Окръжно управление КДС - Браца, което ще стане до края на годината.

Добре работиха по оказване помощ на окръжните управления Бургас и Толбухин другарите от ДУ отделение по пожара в Кабленково и по появилият се мап.

Съгласно утвърден план от ръководството на Комитета през тази година бе проведено съвещание от национален мащаб на работниците, обслужващи обектите на геолого-проучвателните работи в окръжно управление КДС - Плевен. На съвещанието, на което присъствуваха работници се изнесоха доклади за организацията на работата и обмяна на опит. Отчита се, че съвещанието даде много положителни резултати, по повод на което се предвиждат такива съвещания и по линия на строителството, химията и металургията и машиностроенето.

Отделът отчита, че работата по националните обекти и помощта на окръжните управления по обслужване на обекти на икономиката не е на нужната висота. Все още помощта има характер на контролиращи органи, а не на пряко участващи в решаването на отделни задачи. Такива бяха констатациите и на Колегиума на КДС, състоял се през м. октомври т.г. за работата по националните обекти. Необходимо е в бъдеще успоредно с проверка на състоянието да се организира оказването на помощ по конкретни сигнали, работки и др. въпроси.

ПО СТИЛА И МЕТОДА В РАБОТАТА

Ръководството на отдела е отчитало значението на добрата организация, на стила и метода в непосредствената агентурно-оперативна работа и е взимало мерки за отстраняване на допусканите слабости и подобряване на работата.

За подобряване отчетността в работата на отдела и по-специално по сигналите за вражеска дейност, работата по чуждите специалисти и търговци и наши такива, излизаци в капиталистически страни, за анализиране насочеността на капиталистическите разузнавания в нашите обекти в отдела бе организирана аналитична работа. Бе заделен специален квалифициран оперативен работник, който завежда на контрол и отчет всички сигнали по посочените проблеми. Заедно с това на него е възложено да обобщава и анализира дейността на империалистическите разузнавания и контрареволуционните елементи, насочени срещу обекти на икономиката.

За въвеждане на по-ефикасен контрол на работата по изпълнение на горните задачи ръководството на отдела организира периодически оперативки с началниците на отделения, които отчитат изпълнението на задачите и състоянието по отделните проблеми (задачи).

Подобри се организацията и под непосредственото ръководство на отделенията от ръководството на отдела.

Направиха се стъпки за подобряване съгласуваността с другите отдели в Управлението и I управление. С ръководството на III отдел се проведе съвещание за обсъждане на общи мероприятия. Подобно се проведе и с един от отделите на I управление. Успоредно с това обаче, все още се допуска слабост по тези въпроси. Често задачите се решават откъснато, без да се изгради общо становище и се провеждат съвместни мероприятия. Незадоволителна е координацията и с X отдел. Често пъти от Окръжните управления изпращат справки за сигнали и по др. поводи, без да това отдел X да информира нашия отдел.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ

От анализа на направените оценки в отчетния доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа в отдела могат да се направят следните изводи:

Отделът има правилно разбиране и работи по изпълнение на основните задачи.

Считаме, обаче, че успоредно с основните и важни въпроси се занимава и с второстепенни и незначителни такива, които затормозяват и пречат за резултатността в работата. Голям брой от обслужваните обекти на сегашния етап от икономическото и политическото развитие не представляват интерес за нуждите на разузнаването и не са уязвими за провеждането на сериозна вражеска дейност. Поради това от ръководството на отдела се обмисля за евентуално отпадане на някои от тези обекти от списъка на обслужване и се излезе с предложение пред ръководството на Комитета за държавна сигурност.

Резултатите от агентурно-оперативната работа на отдела са все още незадоволителни. Няма случаи на разкрита сериозна вражеска дейност в обслужваните обекти.

Незадоволителна е агентурната работа. Все още се получават сведения без особена оперативна стойност. Това говори, че агентурата не се ръководи добре и не се използва напълно нейните възможности. Темповете и активността при водените разработки е незадоволителна. Има много мързливост и шаблон, разпиляване и губене на време.

Чувствува се подобрение в използването на тая част от агентурата с възможности да работи по лица от капиталистическите страни и такава, излизаща зад граница. Това се потвърждава от примерите, посочени в изложението.

През отчетния период са провеждани много мероприятия в работата по СИВ и ДТ, в резултат на което има известни резултати. Успоредно с това, обаче, се допускат и сериозни слабости, за които също се говори в доклада.

Известно подобрение в работата има и по чуждите специалисти и наши такива, излизащи зад граница. По този раздел е дадено подробно в съответния раздел.

"Одобри се качеството на даваните информации до ЦК на БКП и другите институти. През тази година бяха дадени такива информации .. броя. По характерни от тези информации са по въпросите на лошото състояние на ТЕЦ "Карица-изток", по констатирани нарушения по ДТ, за шала, за зърнените храни и др.

В работата по оказване помощ на Окръжните управления на КДС се внесоха нови форми, като обмяна на опит, запланува се извикване на оперативни работници в отдела, изпращане на работници във важни сродни стопански обекти да се запознаят на място с организацията на работата по обслужване на обектите и др.

Подобри се, макар да се желае още много, работата по изясняване на сигналите и др.

Слабост, която допусна отдела е, че не можа да организира изработването на обзори за Окръжните управления.

Отчитайки дейността и вярдайки успехите и допуснатите слабости отделът определя и предстоящите задачи за по-нататъшна работа. Задачите, които стоят пред отдела за следващата 1966 г. са следните:

1. Решително подобряване работата по ръководството и възпитанието на агентурата.

Активна работа по придобиване на нова качествена агентура с помощта на която да се обхванат всички обслужвани обекти, наблюдение на вражеския контингент, работата по чуждите специалисти и използването със задачи за подстава и за нуждите на I управление и линейните отдели.

2. Подобряване на работата по разработките и другите оперативни дела.

Активизиране работата по получените сигнали и по-сериозните такива се вземат на оперативен отчет.

3. Продължаване подобряване работата по СМВ, ДТ, чуждите специалисти и нави, излизащи зад граница.

4. Да се внесат по-разнообразни форми на работа по оказване помощ на окръжните управления и координацията с другите подразделения на КДС.

София, 9.XII.1965 г.

Отд. в 2 екз.

№ 1 - X *сигур*

№ 2 - II *сигур*

"ап. Манолова

15.XII.1965 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ *К*, У-НИЕ II КДС

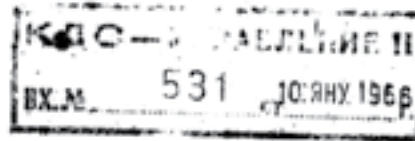
Подполковник: *К*

Строго секретно!

Вка. № 1

114

УТВЪРЖДАВАМ:
ЗАМ.НАЧАЛНИК У-НИЕ II КДС
Полковник: *[Signature]*
София, 8-7-1966 г.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

П Л А Н

ка 15
[Signature]
8 III 1966 год

За агентурно-оперативната работа
на отдел VI, управление II КДС за
I-то шестмесечие на 1966 година.

I. ОПЕРАТИВНА ОБСТАНОВКА

Отдел VI при Управление II КДС обслужва стопанските министерства, комитети, централни ведомства, ДСОбединения, както и научно-изследователските и проектно-конструкторски институти по линия на икономиката. В някои от горните обекти има концентрирана значителна Държавна тайна, други работят по отделни въпроси на СИБ и Народната отбрана, а трети са обект на проявяван интерес от посещаващи страната ни представители на капиталистически държави.

В предвид на това и за във бъдеще главното направление на работата на отдела е борбата за разкриване агентурата на противника и пресичане дейността на контрареволуционните и вражески елементи в обектите на икономиката.

Във връзка с горното пред отдела за шестмесечието стоят следните основни задачи:

①. Обезпечаване опазването на Държавната тайна и секретите на СИБ в ония от обслужваните обекти, където има концентрация на такива.

②. Организиране на работата по изучаването и наблюдението на нашите специалисти, посещаващи капиталистическите страни и разработване на представляващите оперативен интерес представители на капиталистически държави и фирми, които посещават и поддържат кон-

такт с обслужваните от нас обекти.

③. Оказване помощ на окръжните управления на КДС за подобряване работата по обслужване на националните обекти и др. важни такива в страната.

④. Изясняване получените най-важни сигнали за шпионаж, диверсия и други видове остра вражеска дейност и активизиране работата по наличните дела в центара и страната.

⑤. Обезпечаване обслужваните обекти с достатъчна по брой и качествена агентура и подобряване работата със същата.

За изпълнение на посочените основни задачи от оперативния състав на отдела през шестмесечието ще се проведат следните агентурно-оперативни мероприятия:

1. По контингента, сигналите и разработките

1. По контингента

а/ Да се извърши преглед на установения контингент за определяне лицата, заслужаващи по-голямо внимание и вземане решение за по-активно наблюдение и набелязване мероприятия за разработването им, като се имат в предвид указанията на ръководството на КДС.

Срок: постоянен

Отг.: Н-ци отделения.

б/ Да се продължи работата по доустановяване и завърши установяването на вражеския контингент в "Заводпроект", "Заводски строежи", БИФ, "Главпроект", "Водпроект", "Енергопроект", У-ние "Монтажи", ДСО "Стара планина", "Ила", "Пирин", "Дунав", "Фармахим" и новосъздадените ДСО по линия на машиностроенето.

Срок: до 1.IV.1966 г.

Отг.: Н-ци отделения

2. По сигналите

а/ Да се проведат мероприятия за изясняване сигналите и вземане отношение по засечените лица, както следва:

- Блаев от у-ние "Редки метали", Стоянов от "Нипроруда"

3.-

MB

Шекерджиев от Комитета по машиностроене, Антонов от "Интрасмаш" и Кочев от НИПКИЕП, Апостолов и Степанов от "Машелектропроект" Мутафчиев и Русович от КХМ. За изясняване характера на връзките им с лица от ГФР и Австрия.

Краен срок: до 30.IV.1966 г.
Отг.: ОР и н-к отделение I

- Михайлов от "Заводпроект" поддържа връзки с граждани от капиталистически страни и Йорданов от "Заводски строежи", предлагащ свой проект на френската легация в София.

Срок: 20.I.1966 г.
Отг.: н-к отделение II

- Съвместно с отдел I ДС и търговско отделение да се продължи работата по засечените лица, връзки на реализираните обекти "Тилен" и "Търгам". Съобразно получените данни да се вземе отношение по тях.

Срок: 30.I.1966 г.
Отг.: Зам. н-ци отдела

б/ Да се открият ДОН на следните лица:

..... Калушев, на работа като преводач в ЦИНТИ, който се засича като връзка с американския гражданин Лабунка и Цветанов - главен висконсулт на БВТБ, засечен че е във връзка с престъпни елементи у нас.

Срок: 15.I.1966 г.
Отг.: Н. Ботев *Мачушев*

- Тодор Бошнаков на работа в ДСО "Пирин" - имащ съмнителни връзки с капиталистически граждани.

Срок: 15.I.1966 г.
Отг.: Р. Манов

3. По разработките, наблюдателните дела и ДО Проверка

а/ Да се приведат мероприятия за доизясняване на дейността и вземане отношение към лицата, както следва:

- НД "Подлец" и "Цветарски".

Срок: 30.V.1966 г.
Отг.: н-ци отделения

4.-
197
- ДОП "Нахалник" и "Кабел"

Срок: 20.II.1966 г.
Отг.: н-к отделение II

- ГДОП "Съмнителните"

Срок: 1.III.1966 г.
Отг.: Н-к отделение IV

б/ Да се направи анализ и набележат допълнителни мероприятия, с цел активизиране работата по делата, както следва:

- ЛАР "Акционер"

Срок: 20.II.1966 г.
Отг.: Р. Манов и Ст. Мерджев

- НД "Шиглец"

Срок: 15.III.1966 г.
Отг.: Н. Малинчев и Ст. Мерджев

- Наблюдателни дела "Даракчиев" и "Добрилов"

Срок: 15.IV.1966 г.
Отг.: Г. Тенев и Р. Станков

- НД "Мазник"

Срок: 30.I.1966 г.
Отг.: Н. Ботев и Р. Станков

- ДОП "Подбудител"

Срок: 30.III.1966 г.
Отг.: Р. Манов и Ст. Мерджев

II. ПО АГЕНТУРАТА

С цел обезпечаване на агентурното наблюдение на разработваемите лица, контингента, чужденците от капиталистическите страни, опазване на материалите по ДТ и СИВ и своевременно провеждане на профилактични мероприятия, от оперативния състав в отдела да се проведат следните мероприятия:

а/ Вербовка на агентура и ЯК

- По обслужване обектите на отделение I да се вербоват

5.-

118

общо (7) агенти, в "Интрасмаш", "Бригада за търсене и картиране", ГУГОЗН, ДСО "Металхим", ДСО "Тракторно и селскостопанско машиностроене", Управление "Редки метали" и "Химметалургпроект".

Освен това отделението да работи по подготовка за вербовка на 4 агенти в "Машелектропроект", Софийска проучвателна бригада, ГУГОЗН и ДСО "Фармахим".

Срок: 30.VI.1966 г.

Отг.: Н-к отделение I

- По обектите на отделение II да се вербоват общо (5) агенти, както следва: в УСМ, "Енергомонтаж", НИИВ (2) и в "Водпроект".

Да се работи по подготовката за вербовка на 7 агенти: в "Енергопроект" (2), "Главпроект", "Водоканалпроект", "Водпроект" и БИБ.

Срок: 30.VI.1966 г.

Отг.: Н-к отделение II

- В обектите на отделение III да се вербоват (8) агенти, а именно, в ДКНП, БВТБ (2), ГУГК (2), ДКП (2) и Главно управление МТС.

Срок: 30.VI.1966 г.

Отг.: н-к отделение III

- По обектите на отделение IV да бъдат вербовани (7) агенти: в следните обекти: Министерство на селскостопанското производство (2), Почвения институт "Н. Пушкиров", ДСО "Стара планина", "Булгаркооп", "Пиринимпекс" и "Винпром".

Освен горните вербовки да бъде възстановена връзката с 2 агенти в ДСО "Стара планина" и ЦКС.

Срок: 30.VI.1966 г.

Отг.: н-к отделение IV

- За правилното ръководство и възпитание на наличната агентура да бъдат вербовани (20) явочни квартири, както следва:

отделение I - (8) я/к; отделение II - (5) я/к; отделение III - (5) я/к; отделение IV - (2) я/к.

Срок: 30.VI.1966 г.

Отг.: съотв. н-к отделения

б/ Проверка на наличната агентура

- Да се извърши проверка на (17) агенти от отдела, а именно:
- в отделение I - на агентите: "Орфей" и "Андреев".
 - отделение II - на агентите: "Стефан", "Горан", "Трайчов", "Борил", "Любен", "Доли", "Пенчо", "Петров" и "Димов".
 - отделение III - на агентите "Богомил" и "Стоилов"
 - отделение IV - на агентите "Драганов", "Янакиев", "Петков", "Любчо", "Янев" и "Иванов".

Срок: 30.VI.1966 г.

Отг.: Н-ци отделения и ръководството на отдела

в/ Подготовка за подставяне на наша агентура на капиталистическите разузнавания

- съвместно с управление I КДС да се изготви план и определи линия на поведение на аг. "Доли" за подстава на техен обект на разработката.

Срок: 30.I.1966 г.

Отг.: Г. Тенев и Денчев от I у-ние КДС

- Съвместно с отдел III при у-нието и управление I КДС да се разработят задачи и линия на поведение на аг. "Кирилов".

Срок: 28.II.1966 г.

Отг.: Р. Манов и Ст. Мерджев

- Съвместно с ръководствата на линейните отдели при управлението, да се прегледат наличните наши агенти, годни за подстава на капиталистическите разузнавания и за най-подходящите от тях да се разработят конкретни съвместни планове.

Срок: 25.IV.1966 г.

Отг.: Ръководството на отдела

III. ПО ОПАЗВАНЕ ДТ И СЕКРЕТИТЕ НА СИБ

За опазване на ДТ и секретите на СИБ по обслужваните от отдела обекти да се проведат следните мероприятия:

1. Да се приведат в известност лицата, работещи със секрет-

7.7
190

ни материали и такива на СИБ в обслужваните обекти и се вземат необходимите мерки за тяхното съгласуване. При установяване на неподходящи лица, да се действа съобразно случая за отстраняване или разместването им.

Срок: 30.VI.1966 г.
Отг.: н-ци отделения

2. Ръководството на отдела да прегледа състоянието на агентурната работа по опазване на ДТ и секретите на СИБ и да набележи допълнителни мероприятия за по-пълното използване на наличната агентура и ДВ и за придобиване на нови такива, където това е необходимо.

Срок: 15.IV.1966 г.
Отг.: Ръководството на отдела

3. През настоящето шестмесечие да се извършат официални проверки по приложението на правилника за поверителното деловодство и други ръководни документи по опазване на ДТ в следните обекти:

- Държавен комитет за планиране.
- Главно управление за Материално-техническо снабдяване.
- Управление "Петрол".
- Министерство на финансите.
- "Водно стопанство".
- "Енергопроект"
- "Заводпроект" и "Минпроект"

Срок: 30.VI.1966 г.
Отг.: н-ци отделения

Handwritten notes:
 Преглед на всички обекти в срок за даване на заключение.
 Проверка на всички обекти в срок за даване на заключение.
 Проверка на всички обекти в срок за даване на заключение.
 Проверка на всички обекти в срок за даване на заключение.
 Проверка на всички обекти в срок за даване на заключение.
 Проверка на всички обекти в срок за даване на заключение.
 Проверка на всички обекти в срок за даване на заключение.
 Проверка на всички обекти в срок за даване на заключение.
 Проверка на всички обекти в срок за даване на заключение.
 Проверка на всички обекти в срок за даване на заключение.

4. Отделение ДТ да извърши други 10 проверки в обектите, обслужвани от Търговското отделение, VII и VIII отдели при утвърдението, съобразно утвърдения план от ръководството на управление-то.

Срок: 30.VI.1966 г.
Отг.: Н. Ангелов

5. Да се изготвят проекти за нов правилник по опазване на ДТ и инструкция за подбора, изучаването и допускането на лица за работа с държавни секрети от самите ведомства. и КДС.

Срок: 30.VI.1966 г.
Отг.: Н. АНГЕЛОВ

РА.-

6. В срок до края на м. януари 1966 г. н-к отделение ДТ да предложи в кои ведомства да бъде извършена вътрешноведомствена проверка.

Отг.: Н. Ангелов

7. За всички по-важни съвещения на СИБ и най-вече тия от секретен характер да се разработят конкретни планове с агентурно-оперативни мероприятия, целящи опазване на ДТ и своевременното долавяне на евентуални подозрителни прояви на участници в съвещанието или проявен интерес от капиталистическите разузнавания.

Срок: 30.II.1966 г.

Отг.: Н. Ботев

8. Да се проведат профилактични беседи с лицата, участващи в съвещанията по линия на СИБ в ГДР и Полша, както преди отиването, така и след завръщането им.

За целта др. Н. Ботев да уведомява началниците отделения за датите и състава на тия съвещения.

Срок: постоянен

Отг.: Н-ци отделения и Н. Ботев

IV. РАБОТАТА ПО ЧУЖДЕНЦИТЕ, ПОСЕЩАВАЩИ НАШИ ОБЕКТИ И НАШИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ, ОТИВАЩИ В КАПИТАЛИСТИЧЕСКИ СТРАНИ

1. Да се приведат в известност всички обекти, за които през 1966-67 г. оборудването изцяло или отчасти ще се доставя от капиталистически страни или монтажа ще се извършва с участието на специалисти от същите.

Въз основа на получените данни съвместно с линейните отделения и окръжните управления на КДС да се разработят конкретни мероприятия за работа по чужденците по време на преговорите, доставката и монтажа на съоръженията.

Срок: 30.III.1966 г.

Отг.: Ст. Мерджев и н-ци
отделения

2. Да се проведат необходимите мероприятия, за подобряване организацията на работата по допускането, приемането и контактите с идващите у нас представители на капиталистически фирми, посе-

9.-
120

цаващи обслужваните от нас обекти.

Срок: 30.III.1966 г.
Отг.: Н-ци отделения и
Ст. Мерджев

3. Да се прегледат наличните материали, за чужденци, посетили нашите обекти и за онези от тях, които представляват оперативен интерес и се очаква отново да посетят страната ни като за целта се пуснат сигнални картони.

Срок: до 15.II.1966 г.
Отг.: Н-ци отделения

4. Да се извършва целен подбор и проверка на отиващите на специализация в капиталистическите страни наши специалисти.

Срок: 30.VI.1966 г.
Отг.: Н-ци отделения

5. Да се приведат в известност всички наши специалисти, които през последните една-две години са били в капиталистически страни по покана на чужди фирми или е предстоящо заминаването им в чужбина.

По тези от тях, които са имали подозрително поведение преди заминаването или след завръщането им от чужбина, да се проведат проверочни мероприятия и се насочи към тях подходяща агентура.

Срок: 30.VI.1966 г.
Отг.: Н-ци отделения и
Р. Станков

У. Ю РАБОТАТА С ОКРЪЖНИТЕ УПРАВЛЕНИЯ КДС

С цел оказване ефективна помощ на окръжните управления КДС в работата по разработките и сигналите за подобряване на същата в Националните обекти и тази по специалистите от капиталистическите страни, от оперативния състав на отдела да се проведат следните мероприятия:

①. Да се извърши проверка на агентурно-оперативната работа по изданието на ДТ, в окръжните управления КДС Бургас и Русе и се даде необходимата помощ за подобряване на същата.

Срок: 30.VI.1966 г.
Отг.: Н. Ангелов и Р. Станков

*Матр. за се
включи в ДТ
от страна на Ангелов
и Станков*

10.-
121

2. Да се окаже помощ на Окръжните управления КДС - Варна, Хасково, Перник и Кърджали, по цялостната организация на работата в националните обекти, намиращи се на тяхна територия.

Срок: 30.V.1966 г.

Отг.: Н-ци отделение I и II

3. Съвместно с представители на линейните отдели и Управление I КДС да се разгледа състоянието на работата по специалистите от капиталистическите страни, в Нефтохимическия комбинат Бургас, Химическия комбинат - Враца, Завода за полиестерни влакна - Ямбол, Циментовия завод - "Златна Панага" - Ловеч и "Цветметпром" - София като на място се разработят конкретни мероприятия за работа по тях.

Срок: до 30.IV.1966 г.

Отг.: Н-к отдел

4. За оказване помощ по изясняване на неизяснените сигнали за остра вражеска дейност, като шпионаж, диверсии, саботаж и др. да бъдат командировани оперативните работници от отдела в следните окръжни управления на КДС: Враца, Коларовград, Бургас, Търново, Пловдив, Русе, Смолян, Перник и Софийско управление.

Срок: 30.VI.1966 г.

Отг.: съответните н-ци отделения

5. Да се проведе съвещание с ръководители и оперативни работници от окръжно управление КДС - Пловдив, Ст. Загора, Русе и Софийско управление КДС, на което ще се разгледа състоянието на работата в заводите на отбранителната промишленост и се набележат мероприятия за нейното подобряване.

Срок: 20.II.1966 г.

Отг.: Н-к отдела

6. Да се проведат съвещания за обмяна на опит по обслужване обектите на химическата промишленост, енергетиката, металургията и консервната промишленост. До 30 януари съответните н-ци отделения да представят конкретни планове за подготовката и провеждането на съвещанията.

Срок: 30.VI.1966 г.

Отг.: Н-к отдела

VI. ПО АНАЛИЗА И ИНФОРМАЦИЯТА

През шестмесечието да се изготвят следните аналитични справки и информации:

①. За ЦК на БКП

а/ Аналитична справка за проявения интерес от страна на капиталистическите разузнавания към нашите секрети в икономиката (ДКП, СИБ, БВТБ и др.).

Срок: 20.III.1966 г.

Отг.: К. Колев

б/ Справка за някои неблагоприятия по опазване на секретните документи в някои наши задгранични представителства.

Срок: 1.II.1966 г.

Отг.: К. Колев и Н. Ангелов

в/ Да се изготви аналитична справка за влиянието на корупцията и моралното заангажиране на нашите специалисти и отговорни ръководители от страна на капиталистическите фирми и нанесените щети при преговорите и сделките за оборудване на нашите заводи.

Срок: 1.III.1966 г.

Отг.: К. Колев

г/ Ежегодно ще се изготвя справка за проявите на врага, станалите значителни произшествия и неудачи в обектите на икономиката, обслужвани от отдела за бюлетина на ЦК.

Срок: постоянен

Отг.: К. Колев

②. За ръководството на КДС

а/ До 10.I.1966 г. ще се изготви справка за някои недостатъци в работата на ДСО "Родопи".

Отг.: К. Колев и Р. Манов

б/ До 10.I. справка за диверсиите и саботажите по линия на икономиката в страната.

Отг.: К. Колев

12.-

123

③. За ръководството на Управлението

а/ В края на всяко тримесечие ще се изготвя справка за резултатите от работата на отдела в борбата със шпионажа на капиталистическите държави и проведените важни агентурно-оперативни мероприятия.

Срок: 20.III. и 20.VI.1966 г.

Отг.: К. Колев

б/ На всяко 5 число на следващия месец ще се изготвя информация за:

- работата по разработките и делата
- работата с агентурата

Отг.: К. Колев

в/ Аналитична справка за резултатите от агентурно-оперативната работа на отдела през 1965 г.

Срок: 28.II.1966 г.

Отг.: Н-к отдел и К. Колев

VII. СЪВЕЩАНИЯ НА РЪКОВОДСТВОТО НА ОТДЕЛА

Осъвен заплануваните по-горе съвещания по отрасли, в отдела ще се проведат и такива за обмяна на опит с изясняване на информации, както следва:

- ①. Информация за неизяснените сигнали за 1965 г. (устно)

Срок: 28.I.1966 г.

Отг.: К. Колев

- ②. Информация за изпълнение на учебния план на отдела (устно)

Работата по изясняването
сво Срок: 25.II.1966 г. *Р. Манов*

Отг.: Р. Манов и Д. Илиев

- ③. Информация по някои въпроси за подобряване стила и метода на работа и ръководство в отдела (съвместно с партийния актив).

Срок: 25.III.1966 г.

Отг.: Н-к отдела

- Информация как се посреща новата система на планиране и ръководство на народното стопанство.

Отг.: Р. Станков

4. Информация за работата с новоназначените служители.

Срок: 29.IV.1966 г.

Отг.: Д. Добрев

5. Информация за работата по опазване на ДТ в ДКП, Комитета по технически прогрес и управлението на Материално-техническо снабдяване.

Срок: 27.V.1966 г.

Отг.: Н. Ботев

6. Информация по изпълнението на решенията на Колегиума на КДС относно обслужването на националните обекти.

Срок: 24.VI.1966 г.

Отг.: Н. Малинчев и Д. Добрев

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ. VI, УПРАВЛЕНИЕ II КДС
Подполковник:

Отп. в 4 ека.

- № 1 -
- № 2 -
- № 3 -
- № 4 -

Нап. Манолова
5.I.1966 г.

г-р. Пурешков
 а) Намерете начин да засерите вниманието
 по повод, изучаване и верифика на подсъюза
 агенция за подсъюза
 б) Планирано са за проверка 17 аг. Още веднъж
 ги анализирате и дайте проучително на тези класи
 по изследване по верификацията и изследване в
 ефикасност и тези класи имат в резултат за
 ефикасността.
 в) Счита се е необходимо да се заложи
 неща за засиране за целта време колор. Среци
 това ще съставят засирането по изследване гроби.
 Мате засирането вниманието ни и това на следващата
 се поради това на подготовката за ереци с аг. Мус
 се работи експертите изследването и видо
 аг. недовол

23

И-Куликов Строго секретно!
Екз. № 2 48

УТВЪРЖДАВАМ:
НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ II КДС
Генерал-майор: _____
София, _____ 1966 г.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ОТНОСНО: Снемане от обслужване на маловажни обекти и прехвърляне на някои обекти в рамките на отдела и управлението.

През 1965 г. по повод прилагането на новата система на планиране и ръководство станаха редица структурни изменения в обектите, обслужвани от отдела. Създадоха се крупни стопански и търговски обединения. Пред тези обединения се поставят важни стопански задачи. Успоредно с производствената на тях се възлови и търговската дейност. Обособиха се към тях външно-търговски организации, които разширяват връзките с капиталистическите и слаборазвити страни.

Наред с тези важни за народното стопанство обекти се запазиха и по-маловажни, второстепенни, спомагателни обекти - това са главно научни институти, снабдителни предприятия, организации и предприятия от кооперативния сектор, редакции и др.

В момента отделът обслужва над 150 обекта. Обаче, като се има предвид, че много от обектите още не са преминали по новата система на ръководство и планиране, то е предстоящо създаването и на други обединения и организации.

2.-5

За да може отдела да концентрира вниманието на оперативния състав към важните обекти и даде по-голяма контраразузнавателна насоченост в изпълнение на своите задачи е необходимо да снесе от обслужване на тези обекти, които по характера на решаваните от тях задачи, по числения брой на служителите не са от такова значение, което да налага тяхното агентурно-оперативно обслужване.

Имайки предвид горното

П Р Е Д Л А Г А М:

I. ДА БЪДАТ СНЕТИ ОТ ОБСЛУЖВАНЕ:

15 обекта (2 осъдени/мислов)

а/ ДСП "Реклама", към Министерство на вътрешната търговия. Занимава се с рекламиране на продукцията. Работят в нея към 100 души.

б/ СП "Централна мострена база" към Модния център. В нея работят над 100 човека. Не се занимава с производство и търговия. Има повече рекламен характер и разработва въпроси, свързани с модата.

в/ Управление "Яйцекооп". В него работят 40 служители. Ръководи комбината за яйца.

г/ Управление "Нектаркооп". В него работят 40 човека. Ръководи добива на мед.

всички → д/ Управление "Билкокооп". В него работят 34 души. Организира изкупуването на билки. *Мичукс*

е/ Управление Коопизкупуване - 42 души. Основна дейност - ръководство и стимулиране отглеждане на зайци.

ж/ СП "Тъбарство" - 30 души. Производство и търговия с гъби.

з/ Комбинат, печатница и редакция към ЦКС.

и/ Център на новите стоки и модата. Не развива производствена и търговска дейност. Движи въпросите по модата.

к/ Редакция на сп. "Лека промишленост".

л/ Списание "Лада" - 80 човека. Списание за модата.

м/ Съвет за взаимно осигуряване членовете на ТПК.

н/ Централна снабдителна база на ТПК.

о/ Дом за моделите при ЦС на ТПК.

п/ Медицинска част при ЦС на ТПК.

82-6
128

р/ ДТП "Мототехника"
да осмисне → с/ "Булгаркооп" - *Кл. Чукс*

Последните шест обекта са с малък брой служители и не развиват важна стопанска дейност.

II. ДА СЕ РАБОТИ ПО СИГНАЛ ПО СЛЕДНИТЕ ОБЕКТИ:

а/ Държавен застрахователен институт. Работят 30 служители. Извършват застрахователна дейност.

б/ Държавна спестовна каса - 70 души. Спестявания и кредит. Няма концентрация на вражеския контингент.

в/ Дирекция "Язовири и каскади" - 100 души. Основната задача е поддържането на язовирите. Няма вражески контингент.

г/ НИСИ - Институт по строителството. Работят около 100 души. Предимно научни проблеми. Няма въпроси по ДТ.

д/ НИИСПСМ - Институт по строителни материали. Също с научни проблеми. Няма въпроси по ДТ.

е/ Институт по стандартите - 80 човека. Няма секрети.

ж/ Институт по качеството - 80 човека. Няма въпроси, свързани с ДТ.

з/ Управление "Вторични суровини".

и/ Управление "Селснаб".

✓ к/ НИ институт по горите. Няма секрети.

✓ л/ НИИ по винарство и пивоварска промишленост.

✓ м/ НИ институт по растениевъдство - 60 души. Няма секрети.

✓ н/ Институт по икономика на селското стопанство.

✓ о/ НИИ по текстилна промишленост - 90 служители. Няма секрети.

✓ п/ Институт по хидротехника и мелiorации.

р/ НИИ по химическа промишленост, 200 служители. Няма секрети. Няма сигнали за вражески изказвания. Не излизат в капиталистически страни.

с/ НИИ по коксохимия и нефтопреработване - 70 служители. Няма секрети. Не излизат служители в капиталистически страни

т/ НИИ по каучук и пластмаса - 90 служители. Няма секрети. Няма контакти с капиталистически страни.

у/ Центъра за промишлена естетика при Комитета по машиностроене. Няма секрети.

ф/ НИИ по черна металургия - 50 души. Няма секрети.

х/ Управление "Педремонтстрой" към Комитета по химия и металургия - 50 души. Няма секрети, контакти с чужденци от капиталистически страни нямат.

III. ДА СЕ ПРЕХВЪРЛЯТ ОТ ЕДНО В ДРУГО ОТДЕЛЕНИЕ НА ОБСЛУЖВАНЕ

а/ Главно управление "Геодезия и картография и картната фабрика.

Да се прехвърлят от III в II отделение, тъй като са административно ръководство към Комитета по архитектура и строителство, което се обслужва от II отделение.

б/ ДСО "Водно стопанство"

в/ "Водпроект"

г/ "Водстрой"

Да преминат от II в IV отделение, тъй като Министерство на селскостопанското производство, към което се водят административно горните обекти се обслужва от IV отделение.

IV. ДА ПРЕМИНАТ НА ОБСЛУЖВАНЕ ОТ ДРУГИ ОТДЕЛИ

а/ Градския клон на БНБ, с 400 служители до сега обслужван от III отделение към отдела да се прехвърли на обслужване към Софийско управление КДС.

б/ Хидрометеорологичната служба, досега обслужвана от IV отделение при отдела да премине на обслужване към VIII отдел, тъй като той обслужва БАН, към която се води въпросната служба.

в/ НИИ по животински продукти да премине към Търговско отделение, тъй като този институт се води към ДСО "Родопи".

При нови изменения, ако станат такива с новите обединения ще се правят допълнителни предложения.

Предложението е съгласувано с началниците на отделения. Има възражения само от полковник Райко Манов, който предлага:

1. Да останат на обслужване:

а/ Управление "Билкокооп". В него работят 34 души.

б/ СП "Гъбарство" - 30 души. Производство и търговия

с гръби.

- ошпаца - в/ Център на новите стоки и модата. Не развива производствена и търговска дейност. Движи въпросите по модата.
- ошпаца - г/х ДТП "Мототехника"
- ошпаца д/ "Булгаркооп"
- ошпаца е/х НИИ по горите. Няма секрети.
- .. — ж/х НИИ по винарство и пивоварска промишленост.
- .. — з/х НИИ по растениевъдство - 60 души. Няма секрети.
- .. — и/х Институт по икономика на селското стопанство.
- .. — к/х НИИ по текстилна промишленост - 90 служители. Няма секрети.
- .. — л/х Институт по хидротехника и мелиорации.

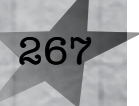
2. Да се работи по сигнал:

- ошпаца - а/х СП "Централна мострена база" към Модния център. В нея работят над 100 човека. Не се занимава с производство и търговия. Има повече рекламен характер и разработва въпроси, свързани с модата.
- ошпаца б/х Редакция на сп. "Лека промишленост".
- .. — в/х Списание "Лада" - 80 човека. Списание за модата.
- .. — г/х Съвет за взаимно осигуряване членовете на ТПК.
- .. — д/х Централна снабдителна база на ТПК.
- .. — е/х Дом за моделите при ИС на ТПК.
- .. — ж/х Медицинска част при ИС на ТПК.

ПРЕДЛАГА:
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ УИ/У-НМЕ II КДС
Подполковник:

Отп. в 2 екз.
№ 1 -
№ 2 -
Нап. Манолова
1.III.1966 г.

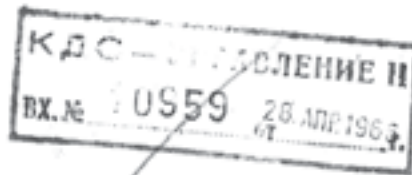
Дом. Де преминават към
Текстилна (не изг. ниг.) и
Робота (св. стов. ор)
До Булгарския - г/х К. М. Д. св. стов. ст.
и ръководи се

24

Строго секретно! ^{XVI}
Вкз. № 1 9

Др. Цветков

К.Д. 15
26. VII. 1966

С П Р А В К А

За работата с ДВ в отдел VI,
управление II КДС.

По обслужваните от отдела обекти се използват общо 869 ДВ,
които по отрасли и линии се разпределят както следва:

Химия - 38 ДВ.

Металургия, рудодобив и редки метали - 46 ДВ.

Отбранна промишленост - 11 ДВ

Геоложки проучвания - 81 ДВ

Машиностроене - 72 ДВ

Строителство и енергодобив - 176 ДВ

Съвет за икономическа взаимопомощ - СИВ - 14 ДВ

Комитет за планиране - 14 ДВ

Комитет за технически прогрес - 38 ДВ

Комитет по труда и работната заплата - 7 ДВ

Финансии и статистика - 56 ДВ

Материално-техническо снабдяване - 17 ДВ

Главно у-ние Геодезия и картография (ГВК) - 18 ДВ

Земеделие ведно със ССА (Селскостопанска академия) - 164 ДВ

Лека промишленост - 33 ДВ

Хранителна промишленост - 46 ДВ

Вътрешна търговия - 38 ДВ

С помощта на горепосочените ДВ оперативния състав решава най-
разнообразните задачи, по-важни от които са:

- Наблюдение на вражески настроените лица.
- Наблюдаване поведението на капиталистическите граждани,

дошли в страната ни като специалисти или по други поводи.

- Опазване на ДТ - секретите по СИБ, отбранителната промишленост, търговската тайна и др.

- За провеждане на профилактика и сигнализирането ни за производствени и др. неблагоприятия в обслужваните обекти.

- За наблюдение поведението на нашите специалисти, посещаващи капиталистическите страни и за събиране на разузнавателни сведения в тия страни.

- При нужда включване наши ДВ в експертни комисии, за разследване на аварии, произшествия и др. неблагоприятия в обслужваните обекти.

- Използват се за установяване на вражеския контингент и за проучване на оперативната обстановка в отделните обекти.

- За наводчици по вербовката на агентура, без да им се обяснява целта на подбора на отделните лица.

- Изпълняват отделни задачи по агентурните разработки и ДОП, като квартирни установки, по улесняване превеждането на технически мероприятия.

- От ДВ в повечето случаи получаваме информация за общественото мнение и настроение по повод конкретни значителни вътрешни международни събития, както и по редица още интересувачи ни въпроси.

Доверителните връзки се срещат само при нужда и по изключение с работещите ДВ по агентурни разработки и ДОП срещите са регулярни. Изпитва се трудност в осъществяване на същите и то най-вече в запазване конспиративността им поради това, че в болшинството случаи ДВ работят с по няколко други служители в един кабинет и за разговорите трябва да се търси друго място.

Все още работата с ДВ не е на необходимата висота. В отделни важни обекти те са недостатъчни. Така например в ЦНИИТМАШ, където често бива посещаван от специалисти от капиталистически страни има само 4 ДВ, в Софийска геологопроучвателна бригада само 3 ДВ. Също толкова ДВ се ползват в Гл. у-ние по геология, Научно-изследователския геологически институт и Дирекцията за геохимически и химически изследвания. и др. За обезпечаване правилното обслужване на тези и

Минчо
ЗН

КРДОПГДРСБНА	1
чл. 21, ал. 6	
от ЗДРОПГДРСБНА	
Дата: 20.01.1965	Секретар: /

3.-

други обекти се работи по придобиването на ДВ в ония сектори, където се чувствава нужда от тях.

Като положителни страни в работата с ДВ следва да се посочи, че о.р. поддръжайки връзката с тях добре ги инструктират, поставят им целенасочени задачи по конкретни обекти и резултат на това са получени някои твърде интересни данни за дейността на врага и за съществени неблагоприятия в обслужваните обекти.

Така например: По сигнал на ДВ от Главно управление по геология, бяха взети мерки за прекратяване нарушенията на правилата при размножаване на поверителните топографски карти и от тук пресечена възможност за изтичане на ДТ.

ДВ от КХМ ни оказва съществена помощ по документиране престъпната дейност на някои обекти от реализираната разработка "Търгам!".

ДВ от КХМ ни съобщи за наш специалист от тоя комитет, който водейки търговски преговори със западногермански специалисти поискал от тях да му изпратят магнетофон.

По данни на ДВ през 1965 г. бяха получени интересни данни за лице, уличено като разузнавач на САЩ. Открита е разработка, водена съвместно с I управление КДС.

ДВ от Министерство на финансите ни уведоми за група наши граждани, занимаващи се незаконно с представителство на капиталистически фирми и вършещи редица закононарушения.

ДВ от БВТ Банка ни съобщи за лице, извършило незаконна обмяна на сребро. Лицето бе задържано от стопанска милиция и осъдено.

ДВ ни съобщи данни уличаващи лицето - американски представител в проведения у нас международен симпозиум по някои въпроси на селското стопанство в разузнавателна дейност в полза на чужда държава.

По сигнал и с помощта на ДВ бе разобличен ст. научния сътрудник в един от научно-изследователските институти по ветеринарна медицина, че фалшифицира научните резултати при изследване причинителите на болестта "хематурия" по говедата. Същият бе разобличен, отнето му е научното звание и уволнен.

Освен тези има още много примери в отдела за положителна работа с ДВ, които не ще бъдат упоменати в настоящата справка.

Наред с положителното в работата с ДВ, съществуват и някои

КРПОПЕГДСРСНА 1
чл. 31, ал. 6
от ЗДРОПЕГДСРСНА
Дата изготвяне: Секретар: *[Signature]*

4.- 12

Съобщено

сериозни слабости, за една от тях, недостатъчния им брой е упоменато по-горе. Друга слабост е тая, че доста от връзките са свързани със самата личност на оперативния работник и при смяната на обслужваните обекти повечето от тях не се предават на новия о.р. и последния бива принуждаван сам да издирва и се свързва с ДВ. При подбирането на ДВ често пъти се отива към най-отговорните другари в обслужваните обекти, което не всякога се явява най-удачно. В много случаи самите те имат определена вина за допускането на известни неблагоприятия и не са заинтересовани да ни уведомят за тях.

В отдела не се наблюдава тенденция за подмяна на агентурата с ДВ. Има обаче някои ДВ, които по целесъобразност са вербовани и оформени като агенти. Такива са аг.

и др. Въз основа на горното, за подобрене на работата с ДВ считаме за целесъобразни следните

ПРЕДЛОЖЕНИЯ:

пр:

1. В ония от обектите, в които има голям брой ДВ, същите да се предадат на ръководство на привлечени за целта бивши наши служители или добри комунисти - резиденти.
2. При смяна на обслужваните обекти, да се предават всички ДВ от стария на новия о.р.
3. Да се обмисли и реши диференцирано въпроса със местата за срещите с ДВ, за осигуряване тяхното спокойно провеждане.
4. Привличането на нови ДВ и изключването на неподходящи такива да става със санкция на началник отделенията.
5. Да се въведе по-сериозен отчет на движението и работата с ДВ.

София, 26.IV.1966 г.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ *[Signature]*, У-НИВ II КДС
Подполковник: *[Signature]*

Отп. в 2 екс.

№ 1 - *[Signature]*
№ 2 - *VI - Колев*
ЛМ/28.IV.1966 г.

2297 - гр. Грозданица

Строго секретно!
Екз. № 1 13

УПРАВЛЕНИЕ II КДС
ОТДЕЛ VI

КА-8-5
13 VII 1966 г.
Предложение
ОДРБ
9. VII. 66.

КДС-УП. ЛЕННЕ VI
ВХ. № 14572 -7 РИМТОГ

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

В изпълнение на заповед № I-1704 от 27.IV.1963 г. и допълнително даваните указания от Ръководството на КДС контраразузнавателната работа по чужденците от капиталистическите страни посещаващи НРБ следва да се води в следните основни направления:

1. Разкриване на вражеските разузнавачи и агенти, които използват пребиваването си в нашата страна за провеждане на подривна дейност срещу НРБ и братските нам страни. Пресичане на техните опити за визуално разузнаване, за вражеска агитация и пропаганда, за обработка и вербовка на наши граждани и такива от страните на нашия лагер.
2. Вербовка на вражески разузнавачи и агенти, дошли временно в страната.
3. Вербовка на лоялно настроени към нашия лагер граждани от капиталистически страни, имащи възможности да решават наши разузнавателни и контраразузнавателни задачи.
4. Получаване на политическа, икономическа, военна и научно-техническа информация и документация чрез провеждане на секретни обиски или чрез подставяне на наши агенти и ДВ към гражданите от капиталистически страни, отговарящи на тяхната култура, специалност и обществено положение.
5. Прихващане на използваните от врага канали за връзка, изградени из средите на български граждани или временно пребиваващи граждани от братските нам страни.
6. Предотвратяване на опитите за измяна на Родината от български граждани и бягства на граждани от социалистически страни с фалшиви документи.
7. Бързо установяване на граждани на НРБ и такива на братските нам страни, осъществили контакти при съмнителни обстоятелства с граждани от капиталистически страни, оценка на

14
2.-

техните връзки и вземане на съответно отношение.

8. Оказване изгодно за социалистическия лагер влияние върху гражданите от капиталистически страни за спечелване на повече приятели на нашата страна и социалистическия лагер.

9. Подставяне на наша проверена агентура на противникови разузнавачи и агенти с цел внедряване във вражески разузнавания и централи или за дезинформация.

10. Провеждане на дезинформационни мероприятия при водене на преговори с капиталистически фирми с цел подпомагане на външно-търговските централи за сключване на изгодни за страната сделки.

11. Провеждане на профилактични мероприятия за опазване на военни и държавни секрети, търговски и производствени тайни.

12. Устройване на капани и фиктивни обекти за разкриване на чужди разузнавачи и агенти и за дезинформиране на противника.

Почти всички направления в една или друга степен са валидни и за организиране на агентурно-оперативната работа по специалисти и търговци от капиталистически страни, посещаващи наши заводи и учреждения в центъра и окръзите.

Анализа на досегашната работа на окръжните управления по тези категории чужденци показва сериозни недостатъци. По редица от посочените направления не се работи. Няма целенасоченост и настъпателност. Преобладава отбранителният и регистрационен характер в работата. Не се извършва задълбочен анализ на придобитите данни.

Постигнатите известни успехи по придобиване на научно-техническа документация главно по пътя на секретните обиски, по разкриване и документиране на една част от подривната дейност на чужденците, някои опити за обработка и вербовка на чужденци с помощта на централните подразделения показват, че има реална възможност за резултатна работа по чужденците.

Изхождайки от наличните данни, досегашният опит и оперативната обстановка, при която ще работят ^{социалистическите} окръжните управления през следващите 2-3 години, ~~считаме, че работата на управление~~ ~~те следва да се конкретизира по някои направления и усилията~~ ~~на оперативния състав се сложат главно върху тях, а именно:~~

първо да се насочат главно
в извършване на следните
мероприятия по тези линии:

8-15

9

1. Софийско управление КДС - Разкриване на разузнавачи и агенти на английското разузнаване, прикрити като специалисти в английската фирма "Робертсон ин компани лимитед". Фирмата доставя оборудване за комбината за цветни метали, - гара Искър и през II-то полугодие на тази година ще изпрати около 60 свои специалисти. Има данни от братски органи, че във фирмата има лице ползвано от английското разузнаване, което ще бъде изпратено у нас.

2. Окръжно управление КДС - Пловдив.

10 ~~10~~ Разкриване на разузнавачи и агенти на английското разузнаване из средите на специалистите, посещаващи акумулаторния завод в Пазарджик. Има данни, че преди 3 години те са придобили данни от секретен характер за наши рудни и каменовъглени запаси. Сега има нови данни, че някои от специалистите поддържат връзки с английски дипломати, уличени като разузнавачи.

11 ~~11~~ Обработка и вербовка на агентура из средите на италиански специалисти, които ще оборудват обувния завод "Петър Ченгелов" - Пловдив.

12 ~~12~~ Провеждане на профилактични и дезинформационни мероприятия, наложени от посещението на италиански, френски и западногермански специалисти в Завод 11.

3. Окръжно управление КДС - Ямбол.

През тази и следващата година в завода за полиестерни влакна - Ямбол, оборудването на който се доставя от западногермански фирми "Круп" и "Лурги" ще пребивават около 170 западногермански специалисти с голям брой леки коли. В района на окръга се проиграват учения и игри на съединения от БНА и Варшавския договор. Управлението следва да работи по следните направления:

а/ Разкриване на агентура и разузнавачи и контра-разузнавачи на западногерманското разузнаване.

б/ Обработка и вербовка на агентура из средите на западногерманските специалисти.

в/ Придобиване на научно-техническа и техническа документация.

г/ Подстава на наша агентура на западногерманското разузнаване.

д/ Провеждане на профилактични мероприятия и устройване на капани съвместно с управление III КДС.

е/ Разкриване на немска агентура из средите на българските граждани от окръга и вътрешността на страната.

4. Окръжно управление КДС - Бургас.

Към Нефто-химическият комбинат - Бургас се изграждат няколко завода и цехове с оборудване на италианска, белгийска, западногермански и английски фирми, по повод на което през тази и следващата година ще пребивават около 130 специалисти от капиталистически страни. Има данни, че някои от английските и италиански специалисти събират данни от разузнавателен характер. Почти всички технологии са нови и непознати за нашите специалисти. Това налага окръжното управление да работи като сложи усилията върху няколко направления:

а/ Разкриване на чужди агенти и разузнавачи из средите на специалистите.

б/ Разкриване на каналите и лицата чрез които се препращат сведенията - екипажи на кораби или туристи от курортния комплекс, дипломати на комплекса и пр.

в/ Обработка и вербовка на агентура из средите на специалистите.

г/ Придобиване на научно-техническа и техническа документация.

д/ Провеждане на профилактични мероприятия и устройване на капани съвместно с управление III КДС около секретни обекти, по направление на границата и по време на военни учения.

е/ Разкриване на агентура из средите на българските граждани, работещи в обектите и от вътрешността на страната.

5. Окръжно управление КДС - Русе.

5. В няколко от русенските предприятия се доставя комплексно оборудване или отделни съоръжения. Има определени данни, че някои от търговците и специалистите събират информация от икономически и военен характер и че някои стопански ръководители ~~буват~~ ~~обработват~~ чрез подкупи. Това налага управлението да работи по следните основни направления:

- Документиране на проявените разузнавателни интереси

и вземане мерки срещу чужденците.

- Документиране случаите на подкупи и подаръци на стопански ръководители с цел разобличаване или вербовка на чужденците.

- Провеждане на дезинформационни мероприятия.

6. Окръжно управление КДС - Велико Търново

6. Във гр. Велико Търново се строи завод за дървесинни плоскости чието оборудване се доставя от френската фирма "Парсонс-мар". В края на 1966 г. ще дойдат 15 френски специалисти. Близо до В. Търново се строи нов военен завод. Има данни, че западногермански и английски търговци събират икономическа информация, а западногерманска фирма се е ориентирала към активно използване за свои цели на специалист от ДИП "Капитан Дядо Никола". Това налага управлението да работи по няколко направления:

а/ Документиране на проявените интереси и разобличаване на чужденците.

б/ ~~Изследване~~ *на подкупи* на специалисти от ДИП "Капитан дядо Никола" с цел подстава или игра с немците.

в/ Придобиване на научно-техническа информация и документация.

г/ Провеждане на профилактични мероприятия около военния завод.

д/ Агентурен контрол над френските специалисти (има сигнали, че фирмата си служи с подкупи).

7. Окръжно управление КДС - Плевен.

Ц. На територията на управлението през тази и следващата година ще се строят циментов завод "Златна Панега" от западногерманската фирма "Кльокнер Хумболд Дойц", завод за фазерни плоскости в гр. Троян от шведската фирма "Де Фибратор", завод за вита мебел в гр. Троян от западногерманска фирма и винарски завод в гр. Плевен от западногерманска фирма. До град Червен бряг се изгражда военен завод. В монтажа на оборудването (без последния завод) ще участвуват голям брой чужди специалисти. Това налага управлението да работи в следните направления:

- а/ Разкриване на агентура и разузнавачи сред чуждите специалисти.
- б/ Обработка и вербовка на агентура из техните среди.
- в/ Политическа обработка на шведските специалисти.
- г/ Придобиване на научно-техническа информация и документация.
- д/ Профилактични мероприятия по опазване в тайна секретите по изграждания военен завод.

8. Окръжно управление КДС - Враца.

2 Край гр. Враца се изгражда азототоров завод. Оборудването се доставя от белгийската фирма "Аванс Коперс". В монтажа през 1966/67 г. ще участвуват 154 инженери и техници от ГФР, Франция, Белгия и Англия. Управлението следва да работи по следните основни направления:

- а/ Разкриване на чуждите агенти, разузнавачи и контраразузнавачи из средите на чуждите специалисти.
- б/ Обработка и вербовка на агентура из средите на чуждите специалисти.
- в/ Придобиване на научно-техническа информация и документация.
- г/ Подстава и внедряване на наша агентура и особено такава из средите на наши специалисти, отиващи на специализация в горепосочените страни.

В останалите окръжни управления на КДС по линия на икономиката пребивават по-малко специалисти и търговци от капиталистическите страни. Независимо от това по тях също следва да се работи активно. От окръжните управления трябва да се взисква да имат предвид някои въпроси като:

- а/ установяване на специалистите, провеждащи подривна дейност, като събиране на разузнавателна информация, опити за обработка и вербовка на наши граждани, провеждане на идеологическа диверсия, съмнително поведение и пр.
- б/ Установяване на специалисти, които поради своето служебно положение, осведоменост и познания, лични и разузнавателни качества, благоразположение към нашата страна и социалис-

X-19

тическият лагер представляват интерес за нашите органи.

в/ Установяване на специалисти, които на взаимна изгода или материална заинтересованост са склонни да съобщават интересувачи ни данни.

г/ Придобиване на научно-техническа информация и документация чрез агентура и ДВ, а не само по пътя на секретните обиски.

д/ Опазване на нашите секрети, търговски и производствени тайни чрез провеждане на профилактични мероприятия в обектите, които се посещават от чужденци.

ЗАМ. НАЧАЛНИК ОТДЕЛ VI, У-НИЕ II КДС

Майор:

Дж. Мандишев

Отп. в 2 екз.
№ 1 - X отдел
№ 2 - VI отдел
Нап. Манолова
6.VI.1966 г.

Освен мерките мерките, всички
определени управленски по КДС в
тази насока и посещенията осем
на ръба да извършват агентурно-технически
мерките за създаване на нашите
сигурни и знания на пришеците тук
и особено зад граница.

Дж. Мандишев

Строго секретно!

Екз. № 1

138

ИД
 Д-р Ив. Иванов
 17190
 8 III 1969 год.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Д О К Л А Д

По някои въпроси на стила и методите на работа на комунистите от 10 ППО - VI отдел, II у-ние КДС.

Другарки и другари,

На нас като комунисти, работещи в системата на КДС са добре известни партийните постановки за ленинския стил на работа и ръководство. В последните години ЦК на БКП извърши огромна работа за претворяване в живота ленинските норми на работа и ръководство. Състояният се през 1964 г. Майски пленум на ЦК на БКП набеляза редица практически мерки за по-нататъшното издигане авангардната роля на комунистите и усъвършенствуване ленинския стил на ръководство. Тези партийни решения пронизват многостранната сложна и високоотговорна работа и на органите на КДС. В този смисъл и ръководството на отдела с най-активната подкрепа на ПБ и цялата партийна организация насочва усилията си към подобряване стила и методите на работа, което несъмнено ще даде благотворно отражение в нашата агентурно-оперативна работа.

Партийното бюро изхождайки от оперативната обстановка и задачите поставени на комунистите в отдела реши да докладва на партийно събрание по тези въпроси, с оглед по-нататъшното подобряване на партийната работа и изпълнението на служебните задачи ~~от комунистите.~~

Работата за подобряване стила и методите е дело на всички ОР - комунисти и комсомолци. Не бива да се мисли, че това е задължение примерно на ръководния състав. Всеки комунист и комсомолец е длъжен непрестанно да обогатява своя опит, да повишава квалификацията си, да усъвършенствува стила и методите си на работа в духа на партийните решения.

Партийното бюро в съответствие с оценките на ръководството на отдела най-напред желае да изтъкне, че ППО и всички комунисти и комсомолци съзнават високоотговорните задачи поставени от ЦК на БКП и ръководството на КДС.

През изтеклите месеци на първото полугодие на т.г. в отдела се проведеха редица партийни мероприятия, които съдействуваха за изпълнение на задачите в плана на отдела и допринесоха за създаване на творческа и делова обстановка. Положително трябва да оценим усилията на онези комунисти, които проявяват инициатива, задълбоченост, творчество в работата си, работят с увереност и самочувствие. С радост искаме да отчетем и обстоятелството, че в нашия колектив дойдоха и сега идват комунисти и комсомолци, които заживяха с нашите проблеми и трудности и усвояват ~~трудната, не лесно с~~ ^{та} ~~тези~~ високоблагородна професия на контраразузнавача.

Ние можем да отчетем и други успехи. Но въпросът сега стои така: как тези успехи да се умножават, как от ден на ден да постигаме повече резултати в работата си, за да вървим в челото на подразделенията на КДС като боеви, сплотен колектив, готов да изпълни всяка заповед на ръководството на КДС, безпределно верен на ЦК на БКП.

Отговорът на този въпрос е ясен: като усъвършенствуваме своя стил на работа и ръководство, като се учим ежедневно в работата и прилагаме неизчерпаемия опит на прославените братски органи на КГБ.

Ето защо ПБ поставя в настоящия доклад въпросите от стила и методите на работа, които понастоящем имат най-голямо значение за нашата работа.

Въпросите са следните:

1. За умението да се вижда и работи по главното, по основните и най-важни задачи, да не се пилеят сили предимно по странични или маловажни въпроси.

140 3.-

2. За по-голяма възискателност, прецизност и култура в агентурно-оперативната работа.

3. За взаимоотношенията ни с други ведомства.

Другари,

Предназначението на нашия отдел е да работи за разкриване агентурата на противника и пресичане дейността на контрареволуционните и вражески елементи в обектите на икономиката.

Тази главна насока, това главно направление трябва да пронизва всяко наше действие, всеки наш план или мероприятия, ежедневната наша работа в обслужваните от нас обекти. За успешното осъществяване на тази задача в отдела, съгласно утвърдения ни план са набелязани редица конкретни задачи, които се групират в следните основни насоки:

а/ Обезпечаване опазването на ДТ и секретите на СИБ.

б/ Организиране работата по изучаването на нашите специалисти, посещаващи капиталистически страни и разработване на представляващите интерес представители на капиталистически държави и фирми, които посещават и поддържат контакти с обслужваните от нас обекти.

в/ Оказване помощ на окръжните управления на КДС.

г/ Изясняване получените сигнали за шпионаж, диверсия и други видове остра вражеска дейност и активизиране работата по наличните дела в отдела и окръзите.

д/ Обезпечаване обслужваните обекти с достатъчна по брой и качествена агентура и подобряване работата с нея.

Тези конкретни задачи следва да се конкретизират и разработят поотделно за всеки обект, съобразно неговите специфични особености. Може би не всички задачи важат с еднаква сила навсякъде, което налага правилно те да се степенуват от ОР.

Редица примери има, които показват, че твърде често, в ежедневната работа ние отклоняваме силите си по странични или по-маловажни задачи. Има моменти, когато дори се изпуска от нашия поглед една или друга важна задача. Не рядко някои срокове не се спазват.

Ако анализираме работата си през първото полугодие на т.г. ще видим, че по някои основни въпроси като вербовка на агентура, работа по сигнали и др. ние сме работили недостатъчно добре.

141^{4.-}

Беда за нас е обстоятелството, че често в един или друг период ние отделяме много сили и време за текущи или внезапно възникнали въпроси.

Освен това все още работим по въпроси, несвойствени за нас. Това налага постепенно, но последователно да се освобождаваме от несвойствени за нас задачи. Това ще ни позволи наистина да сложим ударението в работата на най-главното, на основните задачи. Ръководството на отдела смята да постави на преценка и доуточняване някои задачи, по които ние работим. Тези въпроси са следните:

1. Без да отричаме задължението да сигнализираме по редица въпроси ЦК на БКП и други органи следва да се внесе яснота по кои въпроси да се информира ЦК на БКП и съответните министерства и комитети, следва ли по всички неблагоприятия в икономиката да пишем справки, информации и пр., да ги проверяваме и след това изпращаме на адресантите,

2. Да се изработи точен и ясен критерий за работата ни по разследване на произшествията.

3. Ние сме направили предложения в ръководството на КДС за опазване държавната тайна и внасяне по-добър ред при приемането, срещите, интервютата с граждани от капиталистически страни. Всичко това цели да повдигне отговорността и пряко заангажира съответните държавни ведомства в опазване държавните секрети, които са им поверени.

Има може би и други въпроси, които следва да поставим, за да намерят правилно решение. Именно в тази насока бе внесено предложение и утвърдено от др. председател на КДС относно обектите, които следва да обслужва VI отдел. От отдела бяха снети 23 обекти, в които ще се работи по сигнал, а други 6 обекти се предадоха на обслужване от Софийско управление КДС.

На проведеното съвещание в Ст. Загора др. Н. Георгиев разгледа въпроси от подобен характер и даде ясни указания. Трябва да се пресече увлечението на някои окръжни управления КДС да се занимават и поставят пред нас въпроси от чисто производствен характер. Това е вредна практика, която ни отклонява от непосредствените задачи на органите на КДС. В тази насока и ние следва да поведем твърд курс на борба срещу подобни увлечения и отклонения в нашата агентурно-оперативна работа.

5-72
142

Необходима е упорита работа за изграждане у всеки ОР драгоценното чувство да се ориентира и работи по основните задачи, да не пилее сили и време по странични, маловажни или несвойствени за нас задачи.

В потвърждение на горното ние искаме да посочим някои важни моменти от работата, на които следва да отделяме занапред още по-голямо внимание, от решаването на които до голяма степен зависи дали ние ще съумеем да работим по главното, основното за да постигнем необходимите положителни резултати в работата.

Добре да се познава оперативната обстановка и обектите, за които съответният другар отговаря.

В отдела се обслужват над 140 обекта: министерства, комитети, ДСО, институти и др. важни ведомства. Проведе се среща с ОР, отговарящи за министерствата и комитетите. Разгледахме своята работа по обслужването на новосъздадените ДСО.

Прави впечатление, че някои ОР не познават добре редица проблеми, с които се занимават ведомствата. Не добре се познава ръководния състав и основната маса служители. Не достатъчно се общува с хората, нужно е да се засилят връзките ни с обществеността. В някои обекти нямаме достатъчно агентура.

Всичко това не ни позволява навреме да долавяме сигналите, бързо да организираме съответни мероприятия за тяхното изясняване.

Тези констатации важат и за някои национални обекти, за които отдела има конкретни задължения. При подготовката за докладване в Колегиума на КДС - 1965 г. пролича, че повече от ОР не познават отблизо състоянието на работата в националните обекти и не оказват съответната помощ.

Всичко това налага комунистите и комсомолците да изучават и знаят проблемите, с които се занимават съответните ведомства, добре да познават хората, задачите и оперативната обстановка. Това са необходими условия за създаване добра организация в работата.

Голямо внимание и занапред следва да отделяме на плановостта в работата. Този въпрос зависи много от ръководството на отдела, но едновременно с това и от всеки комунист - ОР. На миналогодишното събрание др. др. Пулейков, Станков и "Мерджев бяха критикувани, че в отдела се готвят няколко плана (по различни задачи) насрочват се излишни съвещания и пр.

6.-
143

В това отношение ние подобрихме работата. Беше изготвен и разяснен плана на отдела за I-то полугодие. Разработиха се въпроси, свързани с окръзите, планираха се съвещанията в отдела. В плана има по-голяма перспективност. Всичко това е така, но бедата е в това, че именно този план (вкл. и планове на отделенията) не служат като ръководно начало в работата на всеки ОР. При извършена проверка се оказва, че някои ОР въобще, не разработват свои планове и не могат да кажат какво ще работят през месеца или през седмицата. Затова в работата не се отделя време за основните задачи, а се работи по отделни въпроси стихийно и разпиляно. Необходимо е ръководния състав да приучи всеки ОР да работи по свой план, съобразно поставените задачи. Ако ние не въведем добра плановост съществува опасност този неправилен начин на работа да се пренесе и в работата на новоназначените служители, което ще нанесе непоправима беда. Всеки ОР - със свой план, обмислен, разработен, контролиран от неговите преки началници. ^{така!} Ето това сега е задачата!

Правилно ще бъде периодически началниците отделения да правят преценка за изпълнението на задачите, било общо в отделениято или в лични беседи с ОР.

Работата по анализа

Ръководството на КДС многократно е обръщало вниманието ни по въпроса да изключителната важност на анализа. Какво значи да умеем да анализираме? Това значи ползувайки получените данни да се съпоставят едни с други, да се търси между отделните факти връзка, замисъл, тенденция. Да се обръща внимание и на дребните неща. Да се замисляме върху всеки факт, да се изграждат отделни правдоподобни хипотези, да се проверяват те след това посредством нашите оперативни средства.

Трябва да се преодолее неправилното разбиране, че анализа - това е задължение предимно на ръководството. Няма да бъде добър онзи ОР, който не умее да анализира. Разбира се затова е нужно добре да се познава оперативната обстановка и измененията, които настъпват, да се изучават задълбочено интересите, методите и формите на работа на чуждите разузнавания, да се ползва собственият опит и опита на нашите органи, добре да се знаят задачите и пр. Струва ми се, че именно това се явява слаба страна в работата на много наши ОР.

7.-
144

Ето някои примери:

Ако ние системно и своевременно бяхме анализирали работата в агентурата и получаваните от нея сведения, щяхме да стигнем до извода, че болшинството от нея ни информира за производствени неблагоприятия, а по-малко за дейността на врага. В стремежа за вербовка на нова агентура ние очевидно сме придобили агенти, които нямат възможности за работа по контингента и по други основни задачи. Тези увлечения са още по-големи в обектите, обслужвани от окръжните управления на КДС. Всичко това налага бързо да предприемем съответни мерки.

Преди известно време работниците от III отделение изготвиха справка до ръководството на КДС по въпроси на работата ни по СИВ. Събрани са много интересни факти, дадоха се хубави предложения. Но справката не дава отговор на един съществен въпрос: защо чужденците проявяват толкова голям интерес към въпроса за новата система на ръководство на народното стопанство.

При проверката на НД и ДОП, водени във II отделение (направена през м. I т.г.) се разкри, че по същество за изясняване на сигналите не се работи с агентура. Фактически основното, главно средство с помощта на което следва да се водят делата не е действувало. Чудно ли е тогава, че и сега положението с посочените дела е на незавидно състояние. Не бива да се забравя, че успешното водене на разработка - това до голяма степен е анализ.

Тези примери убедително доказват необходимостта от анализи в работата на целия оперативен състав.

Разглеждането на въпроса има и една друга съществена страна. Ако ние не съумеем правилно да анализираме действията на чуждите разузнавания в областта на икономиката, ние можем да изпаднем под угроза в близко време да се окажем неподготвени, непридвидливи по отношение на врага, което фактически ще улесни неговата вражеска дейност. Ето кое налага всеки комунист и комсомолец най-задълбочено и отговорно, ежедневно, търпеливо и умно да се занимава с анализ на придобитите данни за едно или друго чуждо разузнаване, с анализ на действията и формите на вражеските елементи у нас (специално в областта на икономиката), за да можем успешно да водим контраразузнавателна работа.

В тази насока и др. К. Колев има повече възможности, но все още сектора, за който той отговаря не оказва необходимата помощ в

8.-
146

работата на отдела. По-често трябва да изготвяме обзори, справки, и др. материали, анализиращи отделни страни на агентурно-оперативната работа и ги изпращаме за ползване в окръжните управления на КДС.

Да се учим от положителния опит и умело го прилагаме в оперативната работа.

В окръжните управления на КДС и всички отделения на отдела има натрупан ценен агентурно-оперативен опит. Това обстоятелство е много важно, понеже в практическата работа и от нея човек най-добре се учи. Ще посоча само няколко примера: напоследък някои ОР полагат усилия за активизиране работата по временно пребиваващите у нас чужденци (специалисти и търговци). По някои обекти бяха замислени и осъществени редица комбинации, с добър завършек. Специално следва да се отбележи работата на др. Л. Лазаров по изясняване сигнал за отговорен служител в един комитет. Др. Лазаров прояви упоритост, находчивост, добър усет към комбинацията, в резултат на което за кратко време бе документирана и разкрита престъпната дейност на въпросния служител. Висока оценка заслужават някои другари от IV отделение, Д. Добрев, Г. Ташев и др., които съумяха да добият ценни данни за някои чужди специалисти.

Сочейки тези положителни примери, ние трябва да оценяваме трезво работата по тази задача. Тя е в самото начало. Някои служители не проявяват инициатива и активност в работата по чужденците бавно се обмислят и провеждат комбинации, няма настъпателност. До голяма степен усилията им се изчерпват с регистриране на дадени факти. Нужно е и др. Ст. Мерджев да засили контрола и въискателността по тази линия, да внесе целенасоченост и по-голяма острота.

По инициатива на отдела бе обменен положителния опит в работата на някои окръжни управления на КДС - Плевен, Пловдив, В. Търново и Ст. Загора. Проведените национални съвещания по някои отрасли на икономиката обогатиха нашата агентурно-оперативна практика.

Разглеждайки проблемът за положителния опит, формите за разпространението и прилагането му,

Трябва да изтъкнем неocenимата помощ на братските органи на КГБ. Проведените срещи с ръководни другари, получаваните материали, личната и конкретна помощ на др. Дубас, неговото желание и отзывчивост да ни помогне, дори при отделен случай имат голямо значение. Голяма полза за нас бе изпращането на четирима наши комунисти на

149⁹

школа в СССР. Но в дух на критика следва да изтъкнем, че те са длъжни на отдела. До сега другарите не намериха възможност да ни запознаят с някои страни от работата на съветските другари, да внесат някои новости, да предложат да изменим или коригираме някои свои постановки на работа.

Освен това струва ни се, че ще бъде целесъобразно по-конкретно ние да проучим някои въпроси от опита на съветските другари, работещи в икономиката, с цел да приложим редицата новости съобразно нашите условия.

Ние смятаме, че партийните групи следва да проявяват повече инициатива и активност за разпространение положителния опит в оперативната работа. Разбира се това да става като се спазват изискванията за конспиративност и секретност.

Това са само някои въпроси, касаещи добрия опит в агентурно-оперативната работа. Издаването на бюлетин от ръководството на КДС също е една добра възможност за осъществяване на тази задача.

Бюлетинът е предназначен за целия оперативен състав и цели да обогати неговата оперативна култура и опит.

Секретариатът на КДС отправя молба към всички началници на подразделения и целия оперативен състав да изпращат свои критични бележки и предложения както по съдържанието на бюлетина, така и по неговото редактиране, което ще стимулира непрекъснатото подобряване на работата по неговото издаване.

Другари,

В решения на Колегиума на КДС, в заповеди на др. Председател, в решения на РК на Партията многократно се поставя въпроса за засилване високостепенността в работата. В това отношение голяма отговорност имат началниците и зам. началниците на отделения. Те са преките, непосредствени ръководители, които конкретизират и разработват задачите за всеки ОР, оказват помощ и близък контрол за тяхното осъществяване.

В това отношение се допускат сериозни слабости. Да анализираме как се изпълняват някои задачи, записани в плана на отдела за I-то полугодие т.г.

Да вземем въпроса за агентурата.

Проверката, която направихме м.м. показва отново, че не се работи ритмично, планомерно за нови вербовки. Голяма част от

агентурата не се среща. Не са проведени планираните контролни срещи. Причината за това състояние е, че някои наши ОР все още не са въвели добър ред и плановост, принизяват се и не рядко търсят оправдателни причини извън себе си. Но това нямаше да се получи ако комунистите ръководители - особено др. др. Малинчев и Добрев бяха проявили нужната възискателност и своевременно бяха потърсили обяснение от съответните ОР.

Да посочим друг пример:

Някои задачи поставени на отдела не се изпълняват своевременно. Налага се отново да се връщаме, за да работим по тях. Така се случи с решението на Колегиума на КДС за картотеката по ДТ, с някои справки искани от ръководството на II управление, по някои сигнали и др. Др. Сл. Милев е следвало да проведе беседа с наш специалист, заминаващ зад граница и въпреки че това изрично е записано той не го е сторил. Др. В. Каралийски е следвало да работи по един сигнал, да разработи известни мерки и доложи, но по необясними причини, същият дал преписката в архив. Случаите са известни на началниците на отделенията, и на груповите партийни отговорници, но реакция от тяхна страна не е последвала.

Подобни примери има във всички отделения.

Важното е да се види, че недостатъчната възискателност за изпълнение на задачите в срок е сериозна слабост. Разглеждайки в такава светлина въпроса, ние не бива да изпускате предвид и отговорността на началника на отдела и заместниците. Необходимо е др. Р. Станков и Ст. Мерджев по-отблизо да контролират и подпомагат началниците отделения, да реагират на недостатъците допускани от ОР. Др. Р. Станков следва да засили контрола в работата на отделение ДТ. Прави впечатление, че др. Ангелов прави сериозни усилия и подобрява организацията на работата, но това далеч не е достатъчно. Др. Ст. Мерджев по-отдалеч следи работата в IV отделение. Както за IV, така и за I отделение (посочените по-горе примери) е необходимо не само да се констатира някои слабости, но да се вземат такива мерки, които няма да позволят те отново да се повтарят.

Когато поставяме въпроси свързани с издигане ролята на отделенията, ние искаме да подчертаем, че всички ОР следва с по-голям размах и инициатива да поставят някои наболели за решаване въпроси. Чувствува се известна скованост, свитост, да се поставят

149¹¹

такива въпроси било в отдела, било в други поделения, с които ние ежедневно работим. По-близка връзка трябва да се осъществява с линейните отдели, с У и Х отдели, с другарите от ІУ управление КДС.

Съставът на нашите отделения и мястото, което имат в управлението налагат едно по-значително изявяване, проявяване на по-голяма инициатива и размах в работата. В тази насока могат да се обмислят съответни форми и предложения.

Увеличаващите се изисквания към нашата работа и заедно с това наличието на някои слабости, налагат сериозно да спрем вниманието си на въпроса за внасяне по-голяма прецизност и култура в агентурно-оперативната работа. Естеството на работата в органите на КДС предполага изключителна прецизност във всяко наше действие. Без това е немислима сериозна работа. Ние искаме да подчертаем, че такъв стил, такъв белег е станал неотделима черта в характера, поведението, служебната и обществена дейност на много наши комунисти. Но има някои факти, които ни тревожат.

Ще се спра на въпроса за значението на работата с документите. Редица документи (агентурни сведения, рапорти, справки, доклади, планове и др.) не се изготвят с необходимата отговорност и вещина. Някои от тях са прекалено дълги, общи с мъгляви формулировки. В други не личи какви задачи са поставени и какво се предлага от ОР. Лошо се оформят някои документи до окръзите и други ведомства. Голяма беда за нас е обстоятелството, че след командировка, или след проведено мероприятие не се оформя незабавно рапорт и докладва. При изготвянето на някои документи се нарушава конспиративността, не се спазват инструкциите за секретност. Някои литерни и други дела не са подредени добре. Тези слабости в една или друга степен се отнасят за немалко ОР, но ние искаме особено от др. др. Ст. Милев, М. Михайлов, М. Милев, В. Каралийски, Д. Филипов да внесат по-голяма прецизност в оформянето на оперативните документи.

Ние не можем да не отбележим, че голяма част от ОР в отдела подготвят прецизно редица оперативни документи, влагат умение правилно да преценят и анализират получените първични данни. Бихме искали да посочим за пример др. др. Ст. Петрунов, Ст. Мерджев, Н. Ангелов, П. Гочев, Г. Джуров, Р. Станков, П. Пеев и др. Правилно разбираме по тези въпроси личи и от някои документи,

оформени от новоназначените ОР.

Необходимо е началниците отделения и занапред да повишават своята взискателност за още по-прецизна работа с оперативните документи.

Прецизността и културата в работата са несъвместими с проявите на бюрократизъм, книжнината, заседателщината и формализма. Колкото силно и дори чудно да звучи това, ние не можем да отминем някои от тези явления, забелязващи се и в нашата работа.

Неоправдано решаването на някои въпроси се удължава, което уронва престижа на нашите органи. В ръководството на КДС се отправят оплаквания от ръководители на ведомства, че дълго се бави мнението на отделение Държавна тайна за служители предложени да работят със секретни материали. По вина на ОР някои преписки не са уредени своевременно, което налага да се искат от ведомствата нови предложения.

Въпреки че това са отделни случаи, у някои ОР има слабост да оформят дълги справки, доклади и пр. което въобще не е необходимо и съвместимо с указанията на ръководствата на КДС. Верно е, че заседанията и съвещанията намаляха, но с тая слабост все още не сме се справили. До голяма степен причината е в незадоволителната предварителна подготовка на въпросите. Това явление има и друга форма. Прави впечатление, че някои ОР излишно и неоправдано дълго време се застояват в канцелариите. Това трябва правилно да се разбере, да не се изтъкува формално. Затова говори и фактът, че някои по-важни сигнали и разработки по съответните линии не се знаят от ОР, не се упражнява непосредствен контрол на място.

Особено опасен и вреден е за нашата работа формализма. Това проличава когато изготвяме планове, мероприятия или др. документи. Склонни сме да планираме много, а понякога и ненужни мероприятия, без да ги обмислим добре, а след това се отказваме от тях. Има случаи и обратни на горните: работи се по дадена задача, но колкото да се отчете. Типичен пример в това отношение е извършената работа за установяване контингента по немска линия. Изготвиха се списъци, пуснаха се справки и пр., но след това когато следва да се пристъпи към най-важната работа - тук именно нито се планира, нито се разработват конкретни задачи.

Съвсем формално се гледа на задачата да се проведат профилактични беседи с лицата, участващи в съвещанията по линия на СИБ

в ГДР и Полша. Др. др. Филипов, Чакъров и Терзианов, както и някои ОР, които са пряко отговорни за това, не предприемат ефикасни мерки.

Въпреки че в последно време по-добре се готвят командировките в окръзите, някои ОР не си поставят задача да окажат конкретна помощ при изясняване на сигнал, при вербовка на агент или други мероприятия от подобен характер, а отчитат най-общо състоянието на работата по съответната линия.

За изясняване на сигнали отдела е изпращал ОР за оказване помощ на окръжните управления на КДС. Но и до сега остават неизяснени важни сигнали - 32 на брой, за които има улики, че са дело на врага. Очевидно е, че в някои случаи и нашата помощ не е била ефикасна. Налага се ние да се заемем и окажем действително конкретна и квалифицирана помощ на другарите от отделенията в Кремиковци, Сливен, Габрово, Кърджали и някои други.

Сериозни задачи стоят по линия на СИБ. От окръжните управления на КДС ни изпратиха писма и предложения по някои въпроси. До сега (имам предвид другарите в III отделение) ние не сме се заели да окажем действителна помощ на някои окръжни управления и опровергаем мнението, че работата по СИБ е предимно в София.

Когато разглеждаме въпроса за формализма никога не бива да забравяме, че дори отчитането на дадени данни (положителни) може да ни доведе до формализъм. Не бива да съдим само цифрови данни и отчети, а следва задълбочено да анализираме състоянието на нещата. Типичен е случаят със станалото произшествие край гр. Враца. Ако погледнем формално и в КХМ и съответните институти има агентура, познават се кадрите, държи се връзка с тях и пр. Оказа се, че по важни въпроси: каквито са състоянието на хвостохранилищата в страната, идването на съветски специалисти през 1965 г. начело с проф. Евдокимов и направените от тях тревожни констатации - всичко това не е доловено от нашата агентура, не се знае и от др. Лазаров и Илиев. Фактически ние се оказахме зле информирани. Този случай поставя пред нас големия въпрос: каква е нашата агентура, добра или лоша, годна ли е да изпълни задачите, къде е разположена тя, как е възпитавана и се ръководи и пр. и пр.

Все още съществуват слабости в стила и методите на работата на комунистите - контраразузнавачи по обезпечаване опазването на държавната тайна в обслужваните обекти.

1519

За това могат да се приведат много примери, но особено фразираше следният: Държавният комитет по отбраната и Министерския съвет нареждат с поверителни документи да се построят подземни бази за съхранение на гориво-смазочни материали - мобилизационен запас на МНО. Неизвестно по какви съображения през 1963 г. началника на управление "Държавен резерв" с писмо разсекретява два обекта. От този момент документацията започва да се движи като явна от управление "Държавен резерв" и Главно управление за материално-техническо снабдяване. Проектантската организация "Хранпроект" изготвя проекто-сметните документи, като явни и така ги предава на строителната организация "Хидрострой", където попадат и в ръцете на обект на II отделение, но независимо от това не се обръща внимание с какви данни работи той.

Отношение към горните обекти имат III, IV и II отделение при отдела, но от никъде от 1963 г. до сега не постъпва сигнал, а и отделение "Държавна тайна" при извършената официална проверка не се е добрало до тази документация. Едва по сигнал на III управление КДС през този месец се установи горното.

Тези случаи ни заставят да огледаме и други сектори, за да преценим трезво състоянието на работата и се откъснем от някои формални и външни показатели, характеризиращи една или друга страна на агентурно-оперативната работа.

Издаваните мисли не могат да изчерпят проблема за прецизността, за внасяне по-голяма култура в работата на всеки комунист и комсомолец - ОР в отдела.

По-важно е всичко това да се оцени от всеки, да се превърне в убеждение за необходимостта от именно такъв маниер на работа, който постепенно ще се внедрява и утвърждава в практиката.

Другари,

Изключително важно значение на работата на органите на КДС имат правилните взаимоотношения на КДС с другите министерства, комитети, ведомства и предприятия. Както бе отчетено и на последното съвещание от ръководството на КДС нашите взаимоотношения са добри. Ние се опираме на подкрепата на обществеността и народните маси, което се явява гаранция за трайни успехи в работата.

Този въпрос е имал и ще има и занапред специално за нашия отдел първостепенно значение. Можем с радост да отбележим, че в от-

15
153

дела има създадени добри традиции в тази насока. В процеса на оперативната работа ние не веднъж сме търсили и получавали неопценима помощ от обществеността, от ръководителите на съответните ведомства и предприятия. Следва да изтъкнем в това направление доброто взаимодействие между нашите органи и Комитета по химия и металургия, Комитета по машиностроене, Комитета по енергетиката и горивата, Министерството на строежите, Министерството на архитектурата и благоустройството, Държавния комитет за планиране, Държавния комитет за наука и технически прогрес, Министерство на земеделието, Комитета по хранителната промишленост, Комитета по горите и ред още управления, институти, държавни стопански обединения и други предприятия.

Особено ценна е помощта на другарите - специалисти от някои ведомства, които взеха участие в проведените съвещания за обмяна на опит.

Тази постановка на работата следва да се счита като указание на КДС и занаяпред още по-добре да се осъществява взаимодействието, да се укрепват и развиват нашите взаимоотношения, съобразно указанията на Партията.

На състоялото се съвещание през тм. др. Председател на КДС посочи някои факти, които са доста обезпокоителни. Отделни ОР и ръководители нарушават дадените им указания. Проявява се вмешателство, има опити да се командуват или пренебрегва мнението на някои стопански ръководители. Някои другари използват служебното си положение, за уреждане лични въпроси. Проявява се нетактичност при изпълнение на оперативни задачи.

Ръководството на КДС отправи най-остра критика по тези въпроси, предупреди ръководния състав и го задължи да вземе най-строги мерки за отстраняване на всичко онова, което уврежда и пречи за изграждането на правилни взаимоотношения на КДС с другите ведомства, организации и предприятия.

В тази насока към нас бе отправена сериозна критика. Ще посоча някои случаи.

През 1965 г. се водеха преговори между нашата страна и Япония за доставка на един тип изчислителни машини. Получи се сигнал, че тази сделка не е изгодна за нас. Беше възложено на др. Р. Станков лично да се заеме и много внимателно разгледа случая. Сигналят не е проверен по агентурен път, а е беседвано със служителка на комитета, която по всяка вероятност е сигнализирала ръководство-

то. Като прибавим и обстоятелството, че за сключването на сделката е имало решения на Министерския съвет можем да си обясним и оплакването, което Председателя на КНИТП др. Ив. Попов е направил както в КДС, така и в ЦК на БКП.

В някои случаи сериозни конфликти се получават при разглеждане на протоколи за извършена проверка по линия на ДТ. Известен е случая с неправилното действие на др. Асен Николов, който е спрял сборник на "Енергопроект", без знание на неговия директор. Др. Г. Ташев прояви голямо недомислие като се обърна без знание на ръководството, към съответен работник на ЦК на БКП с молба да му се даде кадровото дело на лице, влизащо в номенклатурата на ЦК на БКП. По повод на този и други случаи лично ни бе отправена бележка от др. председател на КДС, който поръча без знание на него, на ръководството на КДС и II управление да не се уреддат срещи с отговорни партийни и държавни ръководители.

От началниците отделения не е взисквано, за да се сложи добър ред в обектите, за които отговарят, по повод на заминаващи лица или групи в чужбина. Твърде често се изпращат такива групи без те да са обезпечени агентурно или без да се придружават от наши ОР.

Трябва отново да разгледаме редът при извършване на проверки по линия на ДТ и начина за довеждане до знание на съответните ръководители констатациите от проверката.

Насрочването и организиране на срещи и посещения при зам. министри и зам. председатели и министри и председатели на комитети и министерства не може да става без съгласието и знанието на н-к на отдела. С останалите ръководители (в Управленията, ДСО и др.) да се насрочват срещи със знанието и съгласие на др. Р. Станков и Ст. Мерджев и началниците на отделения.

Говорейки за създаване на правилни взаимоотношения тук в София ние трябва да контролираме и имаме поглед как това се осъществява и в окръжните управления на КДС. Можем да се намесваме и отстраняваме всичко онова, което евентуално не съдействува за изграждане на правилните взаимоотношения на органите на КДС с другите ведомства и предприятия.

Другарки и другари,

Това са някои от въпросите, свързани с усъвършенствуване стила и методите на нашата работа. Ръководството на отдела е уве-

17.-
155

рено, че и занапред то ще има пълната поддръжка на ПНО в стреме-
жа ни да създадем творческа, делова, партийна обстановка в отдела,
което несъмнено ще издигне на още по-високо равнище нашата партий-
на и служебна работа.

На упоритата ^{*}Бсеотдайна работа за изпълнение задачите, поста-
вени ни от ръководството на КДС, за достойно посрещане на IX кон-
грес на нашата славна Българска комунистическа партия!

София, 30.VI.1966 г.

Л. Пулейков

Отп. в 2 екз.

№ 1 - *Л. Пулейков*

№ 2 - *З. Курев*

Нап. Манолова

30.VI.1966 г.

*Зел. Златков - унисан на
справки за нгр. 9 август
1 нр 1966г.*

27

Строго секретно!Екз. № 21

79

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

ОТНОСНО: състоянието на доверителните връзки ползвани от отдел VI при управление II КДС.

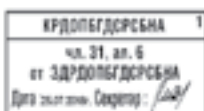
Към 25 октомври 1966 год. в отдел VI на управление II КДС се разполага общо с 807 доверителни връзки. Същите са придобити в различен период от време в процеса на работата по агентурно-оперативното обслужване на съответните обекти. Значителен е процента на тези придобити през последните години. При разширяване мрежата от ДВ е спазвана заповед 1666/63 год. като са придобивани там където оперативната необходимост е налагала това.

В настоящият момент доверителните връзки са разстановени в отделни контрактуващи със специалисти от капиталистически страни, в поверителни служби, в звена където служителите работят с поверителни материали и такива по линия на СИБ, в конструкторски бюра, геоложки бригади, сред специалисти обхождащи националните обекти или такива често посещаващи капиталистически страни, а също така и на други места, където се е налагало това.

При проверката не се сочат примери при определен оперативен работник да има много доверителни връзки и да е затруднен да поддържа контакт със същите. А също така не се установи случай на неправилно използване на ДВ.

От ДВ са получавани предимно данни за поведение и прояви на чужди граждани или наши специалисти и други посещаващи капиталистически страни, за неспазване порядъка в работата с поверителните материали или за загубени секретни документи, за изказвания и прояви на вражески настроените лица, за лошо отношение към производството, за настроения по някои правителствени мероприятия и др.

2.-

50

Резултатите от работата с ДВ дава основание да се направи извода, че същите се използват правилно.

В отделните отделения не се констатираха случаи на подмяна на агентурата в ДВ. При отделни случаи по конкретни агентурни разработки се използват ДВ, но за решаване на конкретни въпроси по външните прояви на разработване обекти, без да им се разкрива определения наш интерес към тези лица. В отделни случаи ДВ са използвани и за създаване подходящи условия за провеждане на агентурна комбинация при което са се получили добри резултати. Като положителни примери в това отношение могат да се посочат ДВ използван по обекта "Химика" в отделение I, както и ДВ по ДОП "Алчния" в отделение III

Доверителните връзки са из средата на инженеро-техническия персонал, поверителни служби и други предимно из средния кадръ. В политическо отношение преобладава процента на членове на БКП. Не се установи да се ползват като такива лица на отговорна работа. А в случаите когато определено лице е било ползвано като доверителна връзка и в последствие бъде издигнат на отговорна работа, то контакта с него ако се налага се продължава, но вече не в качеството на ДВ, а като ръководител в съответното звено. Такъв е бил случая с ДВ , от отделение II, с който след издигането му за зам.началник управление е преустановено да се счита за ДВ.

Не бяха посочени случаи когато да са били установени доверителни отношения с лица приятели на ОР-ци или такива отношения с лица които работят в сектори не представляващи интерес за нашата страна.

В отделни случаи когато се е налагало, са използвани по конкретни въпроси бивши агенти, но не като ДВ и са се спазвали необходимите изисквания по отношение конспиративност при срещата с тях. Получаващите сведения са оформени като такива получавани от бивши агенти, а не сведения или рапорти за среща с ДВ. Такива лица - бивши агенти не фигурират в списъците на ДВ.

В отдел VI за сега няма създадена резидентурни групи от ДВ, но се налага създаването на такива по места.

Като известна обща слабост в работата с ДВ може да се посочи, че при отделни случаи с някои ДВ контакта е на доста големи интервали или за по-продължителен период от време не са

ни сигнализирали по въпроси за които са били създадени доверителни отношения. За такава ДВ може да се направи извода, че не са били необходими, или че не са из средата най-подходящите лица.

Освен това наблюдава се в някои отношения и случаи когато става смяна на оперативните работници, да не се предават всички ДВ и ОР поем обекта на обслужване, започва да издирва и създава нови, без това да е било достатъчно необходимо.

Във връзка понататъшното подобряване на работата с ДВ се правят следните

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

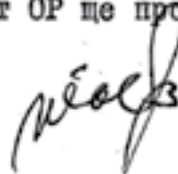
1. Да продължи и за в бъдеще да се придобиват ДВ там където действително оперативно е необходимо да се създават такива. При това да не се дава положителна оценка изхождайки само от големия брой ДВ в даден обект, а от конкретните резултати и до колко те са допускани за изясняване на въпросите за които сме се договорили.

2. При смяна на един ОР с друг за обслужване на определен обект на новия ОР да се предават всички онези ДВ, които и за в бъдеще ще имат възможност да се използват като такива, а не при всяка смяна на ОР-ци да се търсят нови ДВ. Има се предвид онези ДВ които се използват по-продължително време.

3. В геологопроучвателните и други отдалечени обекти да бъдат изградени резидентурни групи от ДВ, като за техни ръководители се привличат нещатни служители на КДС.

4. Да се прецени целесъобразността в по-големите строителни и промишлени обекти, където това е възможно, с помоща на административните ръководства по места да се предостави на ОР-обслужващ обекта, подходяща канцелария-кабинет за среща с ДВ. Изхожда се от това да се създаде по-спокойна обстановка за делови разговори с ДВ. В тази канцелария-кабинет ОР ще провежда и друга своя дейност.

ПОДПОЛКОВНИК:

Отпечатено в 2 екз.

№ 1 - Омск

№ 2 - Омск

Нап. П. Павлова

24. XI. 1966 год.

ЗА П О В Е Д

№ .242.

София, 28.XI.1966 г.

За да се установи по-добър ред при посещението на чужденци в производствени предприятия, научно-изследователски институти и др.,

Н А Р Е Ж Д А М:

1. Предприятия, научно-изследователски и проектно-конструкторски институти и бази за техническо развитие могат да се посещават от чужденци, придружавани от български специалисти, служители на министерства, ведомства, външнотърговски или други предприятия и организации само с разрешение на съответното централно ведомство.

2. Искането за разрешаване на посещението се прави от ведомството, предприятието или организацията, приели чужденците, до ведомството, под чието ръководство се намира обектът за посещение. Искането трябва да съдържа:

- а/ грите имена на чужденците и тяхната специалност;
- б/ страната и фирмата или института, от които идват;
- в/ кое предприятие или институт желаят да посетят, цел на посещението и от кое производство или въпрос се интересуват;
- г/ на коя дата желаят да направят посещението;
- д/ грите имена на придружаващите ги български граждани и в кое ведомство или предприятие те са на работа.

3. Ръководителят на ведомството определя за кои случаи и за кои предприятия, научно-изследователски институти, бази за техническо развитие или други обекти разрешението се дава от него или от негов заместник, и за кои - от генералния директор на обединението или от

директора на предприятието или научно-Изследователския институт.

Той определя също така случаите, в които се допуска посещение на предприятия, научно-изследователски институти и др. от чужденци без особени формалности (видни политически или други страни, известни дейци на изкуството и др.).

4. Разрешението за посещение се дава по установен образец.

В разрешението се отбелязват изрично производствата - цехове, лаборатории или други поделения, както и материалите, с които посетителите могат да бъдат запознати.

5. Забранява се на предприятията, институтите и базите за техническо развитие, както и на отделни служители и работници да дават без разрешение на ведомството сведения на чужденци или да обнародват чрез печата, радиото и телевизията на научни конгреси, симпозиуми и др. данни по следните въпроси:

а/ по проучвания, научни изследвания и разработки, свързани с усвояването на нови видове изделия и нови технологически процеси, преди те да са патентно защитени или преди да са взети всички други мерки, необходими за защита на интересите на страната. Такива данни могат да се дават само по преценка на ведомствения ръководител или на негов заместник;

б/ по усвояване на изделия или технологически процеси по закупени лицензии, които могат да доведат до нарушаване на договорни задължения на нашата страна.

б1 Ръководителите на ведомствата, институтите, базите и предприятията да категоризират документацията, машините, съоръженията и апаратурите на институтите, базите за техническо развитие и предприятията в следните групи:

а/ документация, машини, съоръжения и апаратури, отнасящи се до нови разработки на изделия, нови технологии и др., с които се осигурява приоритет на нашата страна пред другите страни и фирми. Да не се допуска ползуването на тези материали от чужденци и или запознаването им с тях без разрешение на ръководителя на ведомството;

б/ документации, машини, съоръжения и апаратури, с които могат да се запознават чужденци с разрешение на ръководителите на предприятията, институтите и базите;

в/ документация, машини, съоръжения и апаратури, които могат да бъдат показани на чуждестранни посетители или да се предават за ползуване по установения ред, без това да бъде в ущърб на инте-

ресите на нашата страна.

7. Обекти на производството, проучвателни, научно-изследователски и проектно-конструкторски и други разработки, от обсега на основната дейност на други ведомства, при категоризирането им по отношение разрешаването на достъп до тях от чужденци се съгласуват и с тези ведомства.

8. На длъжностните лица, които не спазват установения ред за посещение на заводите, научно-изследователските институти и др., ще се налагат строги дисциплинарни наказания, ако не подлежат на по-тежки наказания по Наказателния кодекс.

9. Тази заповед не се прилага в случаите, когато чужденецът ще работи за определен срок или ще изучава нашия опит в предприятие, научно-изследователски институт, лаборатория и др. по силата на договор, споразумение или друг такъв акт. В тези случаи на чужденеца се издава постоянен пропуск за срока по договора или споразумението.

10. Заповедта да се прочете срещу подпис и да се разгледа от ръководния колектив на предприятието, завода, научно-изследователския институт, базата за техническо развитие и др., като се набележат и други мерки за строгото ѝ прилагане.

29

за а ун чорни

М Н Е Н И Е

Секретно!

Екз. № 3

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНАКДС - УПРАВЛЕНИЕ
№ 2152 30. ЯНУ. 1967

За изисквания по образователната и езикова подготовка при назначаване на нови служители в отдел VI на управление II КДС.

I. РЪКОВОДСТВО НА ОТДЕЛА

Образование висше (икономическо, юридическо или специално техническо, владеене на руски език и ползване на западен такъв).

II. ПЪРВО ОТДЕЛЕНИЕ - машиностроене, химия, рудодобив, металургия и геология.

1. Н-к отделение - образование висше (юридическо, икономическо или специално техническо), владеене руски език.

2. Зам. н-к отделение - висше техническо или икономическо.

3. Оперативни работници - висше или средно техническо образование по следните профили - индустриална химия, машиностроене, геология, икономика на промишлеността.

III. ВТОРО ОТДЕЛЕНИЕ - строителство и енергетика

1. Н-к отделение - образование висше (икономист, врист, строителен или електро инженер) владеене руски език.

2. Зам. н-к отделение - също.

3. Оперативни работници - висше или средно техническо образование по следните профили: строителство, енергетика, икономика на строителството и енергетиката.

8

2.-

IV. ТРЕТО ОТДЕЛЕНИЕ - надведомствени институти. - планиране, кредит, технически прогрес и т.ч.

1. Н-к отделение - образование висше (икономическо или юридическо) владеене на руски език.
2. Зам. н-к отделение - също.
3. Оперативни работници - 1 инженер (химия или машиностроене) останалите висшисти - икономика или право.

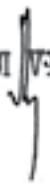
VI ЧЕТВЪРТО ОТДЕЛЕНИЕ - лека, хранителна и горска промишленост, селско стопанство и водно стопанство.

1. Н-к отделение - висше икономическо или юридическо и владеене руски език.
2. Зам. н-к отделение - висше техническо - технология по хранителна промишленост или икономическо.
3. Оперативни работници - висшисти или средни техници в съответните области или икономисти.

V. ОТДЕЛЕНИЕ " ДЪРЖАВНА ТАЙНА "

Целият оперативен състав - висши юридическо - н-к отделение и заместника и владеене на руски език.

VI. При набиране на кадри за отделения I, III и IV освен съответната специалност при възможност да се иска и владеене или ползване на западен език.

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ VI, У-НИЕ II КДС
Подполковник:

Отп. в 3 екз.

№ 1 - Лз Ванков
№ 2 - Л. Ванков
№ 3 - VI отдел.
Нап. Менолова
26.I.1967 г.

30

К Д С
15. MAR 1967
СОФИА

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Стр. секретно!

№ 1
1660 / 16. III 1967

Б Е Л Е Ж К И

във връзка със справката на управление ППО при МВР за пожарите с неустановени причини.

В работата по разследване на произшествията и изясняване причините за същите отдела се е ръководил от решение №-I-2774/12.8. 1964 год. на Колегиума на Министерството на вътрешните работи и заповед № 1788/9.6.1966 година на председателя на КДС.

Съгласно горните документи органите на КДС разследват произшествия в обекти на промишлеността, транспорта и селското стопанство, за които има данни, че са прояви на вражеска дейност, свързани са с безопасността на страната, засегнати са, или е била създадена угроза за живота или здравето на много хора. Всички други произшествия се разследват от органите на МВР.

Съгласно заповедта, при произшествие с неизяснен характер следствието следва да се поеме/възложи/ от група с участие на следователи от КДС и МВР, а работата по изясняване на причините се поема от съответните оперативни поделения на КДС и МВР, за които цел се откриват разработки и по двете линии по които се провеждат съгласувани и съвместни мероприятия.

Досегашната практика показва, че органите на КДС излизат от рамките на документите и обхващат по широк кръг обекти по разследване на произшествия. Много са случаите когато оперативните работници по ДС обслужващи обекти на икономиката и при по-незначителни и в по-маловажни обекти, без да са налице улики за вражеска дейност извършват, или участват при разследване на произшествията.

В справката на у-ние ППО при МВР се изнасят около 1209 случая/или се посочват за наличието на такива/ на неизяснени произшествия.

На отдела не е ясно за какви произшествия става въпрос. Вероятно в тях се включват и тези които прехвърлят задълженията на

на ДС и отдела.

В посочените в справката примери за неизяснени причините има неточности. По много от тези произшествия лично представители на отдела са участвали в разследването им и има заключения за изяснени причините. Такива са примерите с: пожара станал на 27.9.1961 г. в завод 13-Казанлък, пожара в ДИП-"Добружанска мебел", гр. Толбухин, станал на 29.10.1963 г., ДИП-"Г. Димитров"/дървообработващо/-Ботевград, пожар през 1963 г., пожара в ДИП-"23. декември"-Котел, станал през 1964 г., пожара в кабелния тунел на ТЕЦ-"Марица-изток I", станал през 1963 година и др.

Съгласно заповедта за пожарите с неизяснени причини и за които има улики, че са вражески акт органите на КДС завеждат дела и отпочват агентурно-оперативна работа за изясняване причините и откриване авторите. В резултат на това бяха изяснени причините и разкрити авторите в: ТКЗС-"Хр. Милево"-Ст. Загорско-разкрити 3-ма младежи; разкрит бе автора на пожара в стопанския двор на с. Дозенец, Ямболско; разкрит бе автора на пожара в овчарника на ТКЗС с. Захари Стояново, Русенско и др.

В момента се водят ананимни дела за неизяснените причини и неустановени автори по пожарите: двата пожара с разпространени листовки в ДС-"В. Коларов"-Шуменско/р/ка "Подпалвачи"; води се анонимна разработка "Подпалвач" за станалите два пожара в с. Голямо ново, Шуменско; разработка "Търгаш" заведенa за станалите пожари през 1961, 1963 и 1964 г на кошарите в с. Враняк-Врачанско; анонимна разработка "Коч" открита за станалите пожари през 1962/1963 г. в ТКЗС-Бели-бряг.

По някои нови пожари, какъвто е случая с пожара в слаботоковия завод-София се провеждат още съвместни мероприятия с МВР за изясняване причините.

Досегашната практика показва, че в разследването на пожарите има добро взаимодействие между органите на КДС и МВР, но след като премине вече в стадия на агентурната разработка това взаимодействие не се чувства. Няма единодушие и по въпроса кой следва да води разработката. Редки са случаите когато и по двете линии се водят разработки, а това говори и за слабата координация и взаимодействие.

Отдела счита за основателно предложението да се активизира взаимодействието между органите на КДС и МВР по разследване пожарите но в духа на посочените решение и заповед. В противен случай работата на отдела и органите по тази линия ще се разводни и ще трябва да се занимават само с разследване на произшествия.

Изхождайки от горните съображения отдела предлага:

1. Да се задължат Окръжните и Софийско управление КДС да проверат какви случаи на неизяснени пожари има до сега/при случая да се съобразяват с решението и заповедта/ и по тези за които има улики, че са вражеска дейност да се вземат на разработка./В общи линии тези случаи са им известни/
2. Да се набележат мероприятия за активизиране работата по разработките за пожари.
3. Да се обсъдят съвместни мероприятия с органите на МВР по места за подобряване съгласуваността и взаимодействието по тези разработки.
4. Отдел VI да вземе на контрол всички разработки открити по повод станали пожари.
5. Отдела не счита за необходимо и за възможно да се отпочне работа по всички пожари така както се прави предложение от МВР.

6.II .967 г.

Оши. В 2 еж.
N=1. разследван
N=2 - в отб.

ЗАМ.НАЧАЛНИК ОТДЕЛ VI;II-ро учение:
Полковн. Р. Пашков

Зам. Всички материали в уведомителна касета на
дежурния не са правено флуидизация.
И може да се вземат всички от
материал с работата на КДС и МВР.
14.II.67г. ЗГ.

31

*др. и съветски
Трифанов, В. Митров
8/10/68*

ДОКЛАДНА ЗАПИСКА

КДС
УПРАВЛЕНИЕ II - №
№-В 2275
10. МАР. 1968
СОФИЯ

*ИД
Д-р Митров
8 III 1968 год*

Строго секретно!

Въз. № 1

КОМИТЕТ ЗА ДЪРЖАВНА СЕКРЕТНОСТ

СЕКРЕТАРИАТ

Въз. № 1542 от 11. III 1968 г.

КРДОПБГДСРСНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСНА

ОТНОСНО: Изучаване някои въпроси на контраразузнавателната работа по линия на икономиката в КГБ на СССР.

Със заповед на Председателя на КДС бях командирован в КГБ на СССР от 6 до 21 февруари т.г. със задача да се запозная и проуча някои въпроси на контраразузнавателната работа по линия на икономиката. За целта предварително бяха изпратени на съветските другари въпроси, които служеха за основа на водените разговори.

Ръководството на управлението по линия на икономиката, към второ главно управление на КГБ - на СССР, направи всичко необходимо за успешното изпълнение на моята задача. Набелязаната от съветските другари програма за работа бе напълно осъществена, което сега ми позволява да изложа опита на съветските чекисти в този изключително важен сектор на агентурно-оперативната работа. Би следвало още сега да изтъкна изключителното внимание и грижи, личното участие на ръководния състав на Управлението и местните органи, които посетих, отзивчивостта и желанието да ми покажат или разкажат всичко онова, което би представлявало интерес за нас. В това още веднъж проличават доверието и авторитета, с които се ползува КДС в СССР и по-конкретно в КГБ на СССР.

В Москва се срещнах и водих разговори с началника на Управлението др. генерал Сергей Пахомов, неговия заместник др. Лютков, началниците на отдели др. др. Шамилов, Чумаков, Шарин,

240
2.- 53

Пашоликов, с началници на отделения и оперативни работници. При посещенията на някои обекти, както и в гр. гр. Дубна и Рязан, се срещнах и беседвах с ръководни другари от различни поделения на КГБ на СССР.

Впечатленията си ще изложа в последователност, съобразно задачите на съответните поделения на КГБ на СССР.

Структура на Управлението за работа по линия на
икономиката

В системата на контраразузнаването голямо значение има работата в областта на икономиката: промишлеността, науката и техническия прогрес, външната търговия и транспорта. Това се налагало от засиления интерес особено на американската, английската, немска и японска разведки. В тях проличава и стремеж да получават данни за икономиката на СССР, на социалистическите страни и особено за отбранителната промишленост и постиженията на науката и техниката.

В центъра има управление към второ главно управление, което организира контраразузнавателната работа в промишлеността, транспорта, науката и техниката и външната търговия. В републиките, областите, крайовете и районите са изградени комитети, или управления на КГБ и апарат на пълномощниците.

В Управлението има 5 отдела. Отделите се отличават по задачите, които решават и по отраслите на народното стопанство, в които работят.

Първият отдел осъществява контраразузнавателната работа в министерствата на отбранителната промишленост:

Министерството на авиационната промишленост;

Министерство на радиопромишлеността;

Министерство на корабостроенето;

Министерство на електронната промишленост;

Министерство на отбранителната промишленост (стрелково оръжие, танкове и артилерия).

Освен това отдела води работата във най-важните научно-изследователски институти, които са на подчинение към горните министерства. Тук са и конструкторските бюра, например конструктор-

168
3.54

ското бюро, оглавявано от академик Туполев.

Този отдел се занимава и с проблемите на научните изследвания в космическото пространство.

Втори отдел

Води работата в Академия на науките на СССР, и най-важните институти към нея. Организира работата по обслужването на стопанските министерства и комитети, например ГОСПЛАН, Министерство на химията, Министерство на автомобилната промишленост, Министерство на леката промишленост, Комитета за наука и техника и редица други. Отговаря за работата по научно-техническия обмен на специалисти.

Тези министерства са в две подгрупи. В първата подгрупа агентурно-оперативната работа се води в пълен обем. Обектите се обслужват цялостно. Във втората подгрупа, която съставлява две трети от всички министерства и където държавните секрети са по-малко се работи изключително по чужденци и излизаните в капиталистически страни съветски специалисти. Агентурата работи предимно по чужденците (специалисти, търговци и др.).

Освен това отделът обслужва атомната промишленост и онези институти, които се занимават с изследвания в областта на ядрената реакция.

Трети отдел

Отделът решава две задачи: първата - опазване на ДТ и въпроси, свързани с решима в цялата страна и второ - контролира работата и оказва помощ по някои въпроси на местните органи по линия на промишлеността.

Четвърти отдел

Обслужва министерството на външната търговия, СИБ и други обекти подчинени на това министерство. Освен това отделът организира работата по чуждите специалисти, изложбите и борбата срещу контрабандата.

4. 168
55Пети отдел

Занимава се с въпросите на транспорта и съобщенията. Ръководството на управлението изпраща и ОР на прикритие. Техният брой не е голям, но те са изпратени в обекти, които имат важно значение за народното стопанство и представляват интерес за противника. На прикритие са изпратени ОР в Комитета да наука и техника - управление "Външни връзки", в Министерството на външната търговия, в Министерството на пътищата и съобщенията и Министерството на гражданската авиация. Работата на тези работници до голяма степен зависи от личните качества на хората и длъжността, която заемат в съответното министерство или ведомство.

Началникът на икономическото управление има двама заместника, които отговарят за работата на някои отдели и проблемни въпроси.

Работа с кадрите

Личният състав на управлението е подбиран много грижливо и притежава необходимата квалификация и опит.

Преобладават другари с висше инженерно образование. Например началникът на управлението и някои началници отдели са инженери. Оперативните работници се подбират от висшите учебни заведения, след което се изпращат на служебна школа. Освен по този начин кадри се подбират от работили дълго време и придобили опит в материалното производство. Това обстоятелство има важно значение за правилната организация на работата с агентурата, при изясняване на сигнали и разследване на произшествията, за опазването на държавните секрети и работата по режима. Ръководството на управлението и ръководствата на отделите полагат сериозни грижи за повишаване научната квалификация на оперативния състав. В управлението идват видни специалисти и учени, които изнасят лекции по проблеми на науката, техническия прогрес и народното стопанство. Например неотдавна е изнесена лекция за корабостроителството в малките реки. След лекцията е проектиран филм. Някои оперативни работници завършват аспирантура по правните науки към висшата школа при КГБ.

Освен тези форми на състава се препоръчва четене на специална литература. Но главното си остава при работата с аген-

269
5.-56

турата, изучаване на обектите, проблемните въпроси, новостите в съответния отрасъл на промишлеността, без което е невъзможно ОР добре да организира своята работа.

Някои въпроси от планирането на работата

Планирането на агентурно-оперативната работа започва в отделенията и отделите, след което се изготвя и плана на управлението. Плановете на отделенията са за срок от 6 месеца, а плановете на отделите и управлението за срок от 1 година. Плана на управлението има следните раздели: първи раздел - тук са разработени контраразузнавателни мероприятия по главния противник: САЩ, Англия, ГФРи Франция, Япония и Италия. Набелязани са задачи по подставите, проникване в разузнавателните служби на противника, вербовка на агентура из средите на чужденците и др. Някои от задачите се решават съвместно с първо управление.

Втори раздел - тук са разработени задачи по сигналите и делата. Трети раздел - задачи за подобряване работата с агентурния апарат. В него се разработват някои основни въпроси за работата с агентурата, тъй като конкретните въпроси като: нови вербовки, проверката на агентурата и др. се записват в плана на отделенията. Четвърти раздел - разработени са въпросите за охрана на държавната тайна и обезпечаване режима на секретността. Пети раздел - за работата с кадрите. В него ръководството на управлението планира провеждане на някои оперативни съвещания с целия оперативен състав. Например предстои да разгледат своята работа по съветските граждани, които се засичат по линия на чужденците. Планира се кои началници на отдели ще докладват по служебни въпроси (разглеждане на разработки, разглеждане въпроси, свързани с инициативата в работата и др.). В раздела се записват, но не се довеждат до знание на оперативния състав някои въпроси, свързани с укрепване на оперативния състав, като: пенсиониране на оперативни работници, кои от тях ще бъдат изпратени на школи, подбор на нови ОР и др.

От водените разговори в управлението и другите подразделения на КГБ става очевидно, че някои отрасли на народното стопанство не се обслужват. Такива са селското стопанство, горите и горската промишленост, вътрешната търговия и мелиорациите. Критерият при решаването на въпроса е, че в тези обекти няма или има

48
6.-58

- малко секрети и на второ място това са обекти, които не са свързани с чужбина - няма обмен на съветски и чужди специалисти. Преди години тези отрасли са обслужвани най-активно. Това е било в периода на укрепване на съветската власт на село. През последните 10 години няма случаи на извършване на диверсия или вредителство. Ако се получат сигнали в тези отрасли или обекти, които не се обслужват и тези сигнали говорят за контрареволуционна умисъл, се изпраща ОР и заедно с областното управление на КГБ изясняват сигнала.

Взаимодействие с други поделения и ведомства

Взаимодействието между отделите и управлението от една страна и линейните отдели, влизащи в състава на II главно управление е добро. На съвещания във II главно управление присъствуват ръководителите на управлението и началник отделите. Работата по дипломатите и други сигнали се води от линейните отдели. Когато дипломатите попаднат в обслужвани от нас обекти ние най-активно участвуваме в провеждането на съвместни мероприятия. Като правило линейните отдели нямат агентура в нашите обекти. Ако се наложи вербовка на агентура, това става заедно с нас. Без нас те нищо не предприемат и в такъв смисъл, не съществуват противоречия.

В управлението няма отделен работник или група работници, които да организират контраразузнавателната работа по изобретенията и новостите в производството. Във втори отдел се обслужва Комитета по изобретенията. С този комитет се поддържат контакти и от III отдел на управлението. Отделен ОР по тези задачи няма, тъй като не ни стигат силите.

По взаимодействието с Министерството на охрана на обществения ред - МООП.

Съвместната работа се провежда в следните насоки - например по оформяне визите за чужбина. Тези въпроси се решават след като са съгласувани с нас. МООП разследва някои Происшествия в промишлеността, които са свързани с хулиганство или имат углавен характер. По-точно с тях се занимава милицията, която влиза

7.58

в състава на министерството. Освен това органите на МООП осъществяват контрол по движението на чужденците из страната, за което предварително са получили наше съгласие.

Трябва да се подчертае, че по същество между КГБ и МООП няма взаимодействие в разследването на Происшествия в промишлеността. За това и няма съвместни документи. Тук взаимодействието се осъществява не с МООП, а с прокуратурата.

Ако в КГБ се получат сигнали за укриване на оръжие, по състоянието на взривните и отровни вещества, то тези сигнали не забавно се предават на милицията, която ги изяснява.

Др. Лытов сподели, че обмислят въпроса за получаване официално по-пълна информация от специалистите, пребивавали в капиталистически страни. Набелязват въпросите и подготвят съответно предложение до ЦК на КПСС за да получат санкции. Ако това се приеме те ще имат възможност да получават ценна информация по редица въпроси.

Техниката и външното наблюдение се ползват много в работата на управлението. За управлението е определен и лимит. Например за 5 обекта, но според мнението на др. Лытов, това не е достатъчно. Често се налага те да искат техника и ВН от линейните отдели.

Във II главно управление има специално отделение по техниката. То провежда мероприятия, свързани със секретни обиски и фотографиране на документация. В него има магнетофони, които се ползват от ОР за записване на беседите с агентурата. Това отделение помага много в работата и на управлението. Нъководи се от зам. началник на II главно управление.

За някои успехи в работата на управлението

В беседата с др. Лытов ми бе съобщено, че за последните години чужда агентура вербована от противника в промишлеността и транспорта не е разкрита и разобличена.

Имам случаи, когато наши специалисти дават ценна информация на противника, получават подаръци или сключват сделки, които са неизгодни за страната. Подобни четири случая бяха регистрирани от IV отдел. Разбира се тук трябва да се допълни и за случая Пенковски, който служеше в наш обект и по когото ние работихме съвместно с линейния отдел.

27
8.59

Ръководството на управлението разработва мерки за пресичане и разобличаване на опитите на чуждите разузнавания да провеждат враждебна дейност на наша територия. Такива случаи напоследък има много. В решаването на тази задача, активно участие вземат I и V отдели на управлението.

Ние верооваме агентура сред чужденците и получаваме от нея ценна информация (политическа, научна или техническа).

Имаме успехи и в работата за обезпечаване най-изгодни условия за страната при сключване на сделки с чужди фирми. Като резултат на активни мероприятия през последните две години са икономисани на държавата 65 000 000 валутни рубли. Това официално не се съобщава. Ние го отчитаме, за да го знаем и сме доложили за тези резултати в ЦК на КПСС.

Напоследък получаваме ценни технически чертежи и документация, които предаваме на съответните ведомства. Те съобщават на ръководството на КГБ своето мнение за получените материали и ползата от тях. За такава дейност ръководството на КГБ награждава ОР или ги предлага за награда от Правителството. Конкретни резултати се получават и от борбата срещу контрабандата.

Структура и задачи на отделите

Първи отдел - беседа с др. Шамилов. Отделът обслужва следните министерства на отбраната:

- Министерство на средното машиностроене;
- Министерство на отбранната промишленост;
- Министерство на корабостроенето;
- Министерство на радиопромишлеността;
- Министерство на авиационната промишленост;
- министерство на електронната промишленост;

Освен това обслужват някои научно-изследователски институти, конструкторски бюра и предприятия. Работата в отдела е разпределена така: 3 министерства се обслужват от 2 ОР, а за заводите и институтите по 1 ОР. В някои случаи 1 ОР обслужва 1 институт и 1 завод. Отделът взема на отчет и пряко работи по

47
9.-60

главните разработки на отбраната. Например разработката за нова ракета. Контролират се 600-700 предприятия, които изработват отделните възли на ракетата. За тази цел отдела разработва единен план за цялата страна. Систематизират се и обобщават всички въпроси, свързани със разработката. Понякога се налага да се работи и по време на серийното производство. Периода за това е от 1 до 2 години. Този план се утвърждава от председателя или зам. председателя на КГБ. С помощта на специалистите ние определяме кои са главните проблеми, кои са най-важните секрети от цялата разработка. Правим ориентировки с цел да запознаем местните органи и покажем главно на какво следва да обърнат внимание. Отделът се занимава и с допускане на съветски граждани за работа с материали от особена важност. Мнението се изпраща в писмен вид до министерството, заводите или институтите, подписва се от началника на отдела или неговия заместник и се подпечатва. Тази практика се отнася и в случаите, когато следва да се даде мнение и разреши излизането на съветски граждани в капиталистически страни.

Всички сигнали и дела заведени в окръзите се изпращат за контрол в отдела като дубликати. В някои случаи по преценка можем да вземем такава разработка и при нас.

Всички началници и зам. началници отделения ръководят проблеми. Понякога се включват и ОР, от други отделения. Ежегодно се провеждат съвещания, за обсъждане работата по проблемите. Обикновено това става в местните органи. Ръководството на отдела отделя голямо внимание на работата с агентурата. Началника на отдела лично ръководи 3 агенти. Началниците отделения - 5-6, а зам. началниците на отделения - до 15. Всеки ОР има на ръководство от 16-20 агенти. По правило агентурата е безпартийна, но има и някои членове на Партията. Освен тях ОР имат минимум 20 до 25 ДВ. Агентурата е предимно от средите на учени, инженери, конструктори и работници от производството.

Всички ОР в отдела са със висше инженерно образование. Само 1 ОР е със средно образование. Така е и в местните органи. Към 80% от техния състав е с висше инженерно образование. За работата в отдела се подбират завършили висше образование и другари работили в производството. Началникът на отдела е радиоинженер, с 15 годишен стаж в Научно-изследователски институт. В КГБ е постъ-

244
61
10.-

пил на работа през 1961 г. Отделът има 3 отделения. Първо отделение обслужва 1 министерство. Второ отделение - 3 министерства и 3 отделение - 2 министерства. Освен това се обслужват и съответните институти. Всеки ОР води Лд на обекта и делата на агентата. Всеки началник отделение води дело на отделението, а зам. началник на отдела - делото на отдела. Секретарката на отдела води 20 дела: заявления, черезвичайни произшествия, текуща преписка, преписка с местните органи и др. Това са оперативни документи. Тя е на техническа длъжност с 25 годишен стаж. Получава повишена заплата като на старши инженер в предприятие - 130-140 рубли месечно.

Ръководството на отдела се грижи за повишаване техническата култура на състава. В плана на отдела се предвижда да бъдат изнесени 6 лекции от известни специалисти. Освен това се организират екскурзии в заводи или институти с цел да се запознаят с новостите в производството. Всеки инженер трябва да следи всичко ново по специалността, да се самообразова. Мнозина от нас работят в къщи по специалността си. Важен въпрос е работата с агентурата. При срещи с агентурата ОР беседват и по въпроси, свързани със специалността на агента.

Отделът отговаря и за работата по космоса. От 1965 г. възниква въпроса за сътрудничество между социалистическите страни по изследване на космическото пространство. Ълизко 80% от тези изследвания имат пряко отношение към оторанителната промишленост. През миналата година се състоя съвещание на представители на органите по безопасността на страните участнички от социалистическия лагер. Съвещанието изработи документи за регламентиране и съхранение на държавните секрети, по проблемите на космическите изследвания. Напоследък се създават близки контакти на наши учени и специалисти с такива от капиталистическите страни. Някои международни организации, като Международната организация на астрономите, изисква точните координати на обсерваториите, наблюдателните пунктове и други данни от нашата страна, от което несъмнено ще се възползва чуждото разузнаване. Американците са създали бюро за използване спътниците в областта на геодезията. Ежегодно се провеждат конференции по астронавтиката. На тях се изслушват съобщения в раз-

2H
11.69

личните сектори: за използване на ракетите, космическите спътници и др. На тези конгреси отиват учени и специалисти, имащи допир до отбранителната промишленост. През миналата година на конгреса в Атина е присъствувал и Вернер фон Браун. Съветската делегация е била от 40 души, а тази на САЩ от 400 души. На този конгрес от страна на американците по много груб начин е бил направен опит за вербовка на съветски учен. Развиването на сътрудничеството по космическите изследвания между социалистическите страни предполага учените и специалистите от тези страни да посещават наши полигони, да присъствуват при изстрелване на изкуствени спътници и др., от което личи как трябва да се работи с тези хора, за да се оказат подготвени за евентуален удар от страна на противника. Разбира се тази обстановка създава и добри възможности за решаване на наши разузнавателни и контраразузнавателни задачи.

По линия на космическите изследвания отделът обслужва следните обекти: Национален комитет по космоса, Национален астрономически съюз, Институт за космически изследвания при Академия на науките на СССР и институт по космическата биология.

Има редица други организации и институти занимаващи се с проблеми на космоса, които не обслужваме. Ние обслужваме институтите свързани с отбраната промишленост. В останалите институти провеждаме някои мероприятия и контрол по опазване на държавните секрети.

Главното в работата на КГБ в това направление е: подбор на нашите специалисти и разкриване интересите на чуждите разузнавания към тях. Следователно много важно е да се изучат всички специалисти, които ще бъдат привлечени на работа в различните комитети и институти. Учените, които разработват тези проблеми могат да пътуват зад граница, за да участвуват в международни конгреси, симпозиуми, съвещания и пр. По-особенно стои въпроса за останалите специалисти, които в никакъв случай не следва да бъдат пускани зад граница. Миналата година е изпратено и писмо до нашата страна, с което се отправя запитване по какви проблеми ще работят българските учени и специалисти. До сега не е получен отговор от българска страна. Ръководството на Управлението има становище да изпрати на прикритие в Националния комитет по космоса оперативен работ-

№
63
12.-

ник, със съответна специалност, владеещ чужд език.

Наши ОР участвуват на съвещанията в социалистическите страни по линия на космическите изследвания. Трябва да се отбележи, че както чуждите специалисти, така и те се чувствуват по-свободно и това създава условия за работа и добро взаимодействие между братските органи. Наложително е взаимно да се информираме за предстоящите крупни прояви като конгреси, симпозиуми, съвещания и др., свързани с проблемите на космоса, с оглед провеждане на съвместни мероприятия.

Ако се получи сигнал за учен или специалист в обектите, за които отговаря ОР той изяснява сигнала и води разработката, а ако лицето работи в друг обект, то съответния ОР организира работата, а ОР, който отговаря за работата по космоса контролира как се изяснява сигнала.

В КГБ има утвърдената практика за изпращане офицери от така нареченият действащ резерв, на работа с министерствата на отбраната. Този въпрос е решен с разпореждане на МС. Към щата на I отдел има 20 ОР. Действащият резерв в състав от 100 души е за най-важните министерства и обекти на отбранителната промишленост. Този резерв е на щат към ръководството на КГБ. Тези офицери имат длъжност н-к отделение, зам. н-к отдел и други. Като н-к управление по режима той изготвя план за работа, който се утвърждава от министъра. Освен този план той изготвя и план за оперативната работа, който се утвърждава от н-к отдела, най-често на I отдел. Планът важи за една година. Тези офицери присъствуват на някои съвещания в отдела, но най-често те се събират отделно за обсъждане или отчет по работата. Без знание и съгласие на КГБ не могат да се назначават или уволняват офицери от действащия резерв.

Съвместно с линейните отдели организираме работата по подставите. Предложението за подстава се утвърждава от зам. председател на КГБ. В тези случаи, когато готвим подстава избираме проверена и неразшифрована агентура. Агента е хубаво да знае език и да бъде семеен. Да бъде от обект, към който противникът проявява интерес, но да няма достъп до секретни документи. Разработва се линия на поведение на агента: да развие отрицателни качества (кариеризъм, склонност към лек живот и слава, неустойчив по идео-

логически въпроси и др.). След това се мисли как и къде (може зад граница) да се осъществи контакт между него и съответния чужденец. Понакога правим подстава чрез наши братски органи. Например чех, специалист е казал, че познава съветски специалисти. Разбира се могат да се разработят различни варианти в хода на осъществяване на подставата.

За работата на II отдел

Състои се от три отделения:

I отделение - обезпечава опазването на секретите в атомната промишленост.

II отделение - работи по научно-техническия обмен.

III отделение - обслужва стопански министерства и производствени комитети.

За работата на I отделение

Това отделение организира контраразузнавателната работа сред работниците от атомната промишленост. Тя е възникнала от 1945 година. За нея получаваме суровина и от България. Отделението обслужва и някои други обекти, какъвто е например Института за атомна енергия "Курчатов". Работата в отделението е насочена преди всичко по чужденците от капиталистическите страни. Преди идването на чужденците или съответна чужда делегация, се извършва голяма предварителна подготовка. Сега агентите на чуждото разузнаване идват като учени, а не като преводачи или технически специалисти. Първата наша задача е да разберем кой действително е учен и кой се представя за такъв. За тази цел поставяме конкретни задачи на агентурата. Ако се установи, че ние имаме работа с агент или разузнавач, то се набелязват и провеждат по него разгърнати мероприятия. Освен това ние разработваме маршрута на делегациите, кои съветски специалисти ще бъдат в контакт с делегацията, какво ще им се покаже и разкаже. Вземаме мерки да не видят някои прибори, таблици или технически данни. Освен това обсъждаме въпроса и каква дезинформация да дадем на чуждите делегати. Стараем се да разделим делегацията на малки групи или поотделно, защото при такава обстановка бързо се проявяват противниковите контраразузнавачи.

MK
14.65

ЦК на КПСС иска мнение от нас за учени или специалисти, които следва да посетят капиталистически страни. В случай, че те работят със секретни материали ние даваме мнение, че излизането на такъв другар зад граница е нежелателно. В крайна сметка въпросът се решава в ЦК.

Ние не одобряваме пътуванията по покани от частни фирми. Също така не даваме съгласие да излизането на наши учени-специалисти по линия на туризма. Ние даваме съгласие в случаи, че поканят наш учен или специалист да чете лекции.

За работата на II отделение

Обслужва Академията на науките на СССР и някои институти и секции към нея, както и Държавния комитет за наука и техника. Всеки ОР ръководи средно по 15 агенти. Освен това всеки има на ръководство десетки ДВ. С ръководството на Академията и Комитета за наука и техника са установени добри взаимоотношения. През миналата година отделението работи по пет конгреса, които се състояха в Москва (конгрес по корозия на металите, Конгрес на океанографите, на кристалографите, на математиците и конгрес по физика на ниските температури).

Как се организира работата в тази насока.

Създава се организационен комитет по линия на Академия на науките. Ние установяваме връзки с организационния комитет, за да разберем кои делегати ще присъствуват на конгреса, за колко време, с цел да изучим членовете на делегациите. Съвместно с I управление се разработват въпросите за получаване на политическа и научно-техническа информация и създаване ситуация за вербовка. Разработва се дезинформация на чуждите делегации. За по-добрата организация на работата се създава оперативна група от 3 до 5 души, а в някои случаи и повече. Интересно е да се отбележи, че докато по-рано противника прикриваше своята агентура и разузнавачи под формата на технически лица и преводачи, то сега се наблюдава изменение в неговата тактика. Тези лица идват като специалисти.

Как се организира работата по чужденците, идващи по линия на Комитета за наука и техника?

Ако чужденците отидат в други обекти, то по тях работи съответният ОР, който обслужва обекта. При заминаването на чужденците в провинцията своевременно информираме местните органи на КГБ.

176
15.7
66

В редки случаи с делегациите като придружители пътуват и наши ОР. Комитета за наука и техника се обслужва от 2 ОР. Освен тях има и 1 работник на прикритие.

Друга категория чужденци, която идва по линия на Комитета за наука и техника са тези пребиваващи в страната за по-дълъг период от време - от 3 месеца до 1 година. Те идват на специализация в страната. Имаме данни, че след завръщането си всеки американски учен се отчита по определени въпроси. Ето кое налага да отделяме сериозно внимание на работата с тях.

През 1966 г. през отделението са минали към 7000 учени и специалисти от капиталистическите страни. Само за миналата година сме завели над 20 ДОП, а други, около 30 души, сме поставили на контролен отчет. За чужденците се завежда дело за оперативна подборка, а за съветските граждани - дело за оперативна проверка.

Ако имаме оперативен интерес към някои учени или специалисти от капиталистическите страни чрез ръководството на Академията на науките ние го каним на гости в нашата страна.

III отделение

Отделението обслужва 40 Министерства и комитети. Работата е организирана в две насоки:

а/ оперативно обслужване на обектите в пълен обем. Те са на брой 15.

б/ оперативно обслужване на обектите по отделни въпроси по чужденци и съветски специалисти, излизаци в капиталистическите страни. Те са на брой 25.

Как е организирана работата в 15-те министерства и комитети?

Контраразузнавателната работа се организира на най-важните сектори, където се намират държавните секрети. Именно и тук е разположена агентурата - сред хората, работещи със секретни документи и имащи допир в работата с други министерства и ведомства. Освен това, втора задача на ОР, обслужващи тези обекти, е работата по научно-техническия обмен. Принципът на работа е такъв: всеки чужденец, който посещава обекта, независимо от това дали той е специалист, търговец или журналист се обслужва от ОР, отговарящ за обекта. Той разработва програма за пребиваването му, с кои хора ще

280
16.-67

се среща, къде, кой ще го съпровожда и пр. пр.. Тази програма се докладва на ръководството на министерството и утвърждава. Естествено ОР разработва задачи на своята агентура.

Ако предстои съветска делегация да отиде в някоя капиталистическа страна ОР преглежда състава и поставя задачи на агентурата или ДВ, които са в състава на делегацията. С останалите специалисти ОР не се занимава. По тях работи друго поделение на КГБ.

Тези 15 министерства се обслужват от 7 ОР, а останалите 25 - от 4 ОР. При обслужването на обектите се стремим да спазваме отрасловия принцип. Отделението не обслужва институти, предприятия и други ведомства, тъй като те са предадени на обслужване на Московското управление на КГБ.

Средно в тая група ОР има 15 агенти и 40-50 ДВ. Всички ОР - 7 души, са инженери. Всеки от тях води по 1-2 дела за съветски гражданин - от 3 до 7 на чужденци.

Работниците, които отговарят за обектите от втората група имат хуманитарно образование и владеят чужд език. Основните задачи са следните:

- да се разкрива агентурата, противниковите разузнавачи и контраразузнавачи,
- да се разработват агентски разузнавачи на противника за проявен разузнавателен интерес,
- разработка на съветските граждани, имащи подозрителни връзки с чужденците,
- получаване на техническа информация.

От двама американци е иззет апарат, с който може да се установява наличието на подслушвателна техника в помещение. Апарата е тип - транзистор 15, пуснат от фирмата "Дженерал електрик".

Отделението подготвя писмени информации за някои ведомства. Такива информации се разработват и изпращат в случай, че е създадена аварийна или взривоопасна обстановка, при която могат да възникнат произшествия с големи щети на народното стопанство. Справки се изпращат и по въпроси за опазването на държавната тайна. ОР-ци от отделението обслужващи централни обекти, не участват в разследвания на произшествия по линия на икономиката.

28
17.68За отчетността, анализа и планирането

Планът на отделението важи за срок от 6 месеца. Той съдържа следните раздели:

- I. Работата по главните противници.
- II. Работа по делата и сигналите.
- III. Работа по научно-техническото сътрудничество.
- IV. Работа за укрепване на агентурния апарат.
- V. Мероприятия за опазване на държавната тайна.
- VI. Възпитателната работа с кадрите.

В отдела се прави отделен план за служебната квалификация на оперативния състав. Заниманията се водят 2 пъти в месеца по 2 часа: 1 час за сметка на работното време и 1 час за сметка на личното време на служителя.

Отделението не прави годишен отчет. Такъв отчет се изготвя от отдела и се изпраща в аналитичната служба №2 при II главно управление. Тази служба изготвя анализите. Оперативният състав добре познава агентурната работа. Често пъти ОР от службата присъствуват на срещи с агентура. Службата обобщава опита на цялата страна.

Справките и информацията по въпроси на промишлеността или други отрасли на народното стопанство се подготвят от работниците в отдела. Справката се изпраща за подпис на председателя на КГБ. Те са написани в 3 екземпляра - първият екземпляр се изпраща за ЦК, вторият екземпляр остава за секретариата на КГБ и третият екземпляр се връща в отдела.

Какви интереси има врага, към какви сектори на икономиката се насочва?

От придобитите данни личи, че разузнаването на САЩ се старее да изясни състоянието на нашето селско стопанство: каква реколта от пшеница е събрано в СССР и ще купува ли зърнени храни от Канада и Аржентина. Японците искат да знаят какви сделки ще се сключват за петилетката между СССР и Япония. Канада - интересува се от развитието на строителните работи, строителството и техниката в далечния север. Англия - стремеж да получи географски данни или геофизически карти за райони на Съветския съюз, в кои-

18.69

то е забранен достъпа на дипломати.

В отделението се обръща голямо внимание на профилактиката. Използват се следните форми: профилактика, която се провежда лично от ОР, профилактика, която се провежда съвместно с обществеността, профилактика, която се провежда чрез партийния секретар или отдел "Кадри" и организиране на публични събрания. През миналата година в отдела са проведени 7 подобни мероприятия. Профилактика се провежда и чрез агентурата. Всеки ОР изнася 3-4 беседи годишно в обектите, които обслужва. Висшата школа при КГБ подготви лекция по политическата бдителност. Тя трае около 1-1.10 ч. и с нея ОР излизат пред колективите.

Хубави резултати дават и срещите на чекисти със служители или работници. Срещата се открива от зам. министър, който съобщава, че на гости при тях са дошли съветски чекисти. Те ще им разкажат за борбата на КГБ с чуждите разузнавания. На срещите се изказват 3-4 души от различни отдели. Например един другар разказва за делото "Пенковски", друг за борбата с контрабандата. На срещата е бил и полковник Абел, който е разказал за своята работа в САЩ. След деловата част е бил проектиран филм, посветен на съветските чекисти. Тези срещи се подготвят добре и се посещават масово.

III отдел - беседа с др. Шарин

В отдела има 3 отделения.

I отделение - осъществява ръководството на местните органи, в частност контрол на контраразузнавателната работа за обезпечаване на държавната тайна на особено важните обекти на отбранителната промишленост.

На всеки ОР са разпределени от 15 до 17 области и републики. Например за Украйна, Белорусия, Молдавската република, и трите прибалтийски републики отговаря 1 ОР. Освен това работата на ОР в отделението е специализирана. Така например отделните работници обобщават въпросите по опазване на държавните секрети по отрасли: ракетна промишленост, авиационна, корабостроене и др. Отделението работи в най-тесно взаимодействие с I отдел на управлението.

19. 70

Освен тази задача отделението обобщава и анализира станалите произшествия по линия на промишлеността, подозирани като диверсии. Оперативни работници се пращат на по-голями произшествия подозирани като диверсия, когато има човешки жертви или са нанесени големи материални щети на народното стопанство. Оперативният работник, който обслужва обекта прави писмено заключение със съответните изводи, което се утвърждава от началника на областното управление. Това се прави с цел да се засили контрола от страна на ръководството и да не се омаловажат някои моменти, свързани с разследване на произшествията.

Съответните поделения на КГБ се включват в разследване на произшествията още в самото начало чрез агентура, ДВ. Ако след 1-2 дни се окаже, че това произшествие няма контрареволуционна умисъл, то следствието по него остава да води прокуратурата. Тя има свои следователи.

За последните 10 години няма нито едно дело за диверсия или вредителство с контрареволуционна умисъл.

Нашата основна задача е организиране на широка профилактична дейност за предотвратяване и недопускане на произшествия в промишлеността. В отделението се води дневник от един оперативен работник за всички по-крупни произшествия в промишлеността. Дневникът се води по областни управления за години, като се описва кратко първото съобщение за произшествието, в кое дело и при кой оперативен работник се съхраняват материали. Има графа, от която личи какви са резултатите от изясняването на произшествията.

С разследване на произшествия в селското стопанство не се занимаваме. Има специална служба, която се занимава с тези въпроси. Тя се занимава и с разследване на недоволства сред работниците и служители, поради заплащане или лоши условия на труда и др. Но ако тези недоволства са в обекти на отбранителната промишленост, с изясняване на сигнала се занимава нашето отделение.

Друго е положението в местните органи на КГБ, които носят отговорност защо навреме не са получили сигнали за подобни недоволства, за да ги предотвратят.

Отделението подготвя обзори, които се изпращат на местните органи за някои големи произшествия.

289
201-71

Отделението дава разрешение на извършване на аерофото- снимки и геодезически работи. То дава и разрешение за пътуването на чужденците по страната. За военните аташета първите и втори секретари в посолствата, то предлага, а ръководството на II главно управление решава дали да им се даде разрешение. Отделението разработва мероприятия за зашифроване и маскировка на особено важни отбранителни обекти, както и за дезинформация на противника. Всички предложения на местните органи по тези въпроси идват в отделението, обсъждат се и се взема решение.

II отделение - занимава се с въпросите на допуските на лицата до държавните секрети и освен това по молба на ЦК на Партията решава въпроса за командироване на съветски специалисти в капиталистическите страни,

В ЦК на КПСС има отдел "Задгранични кадри". В него се разглеждат предложенията на ведомствата за командировки в капиталистическите страни. В отдела има сектори по видове отрасли на промишлеността. Отделът иска мнението от КГБ с официално писмо, в което примерно се пише: "Министерството на отбранителната промишленост предлага _____ да бъде изпратен на специализация в _____. Моля да ни съобщите не разполагате ли с компрометиращи материали и дайте мнение". Като правило се уважава нашето мнение, но окончателно решение се взема в ЦК на КПСС.

Хо̀да на преписката е следния:

ВАДОМСТВО → ЦК → КГБ → ЦК →

Министерство на външните работи и съответното ведомство.

Въпросът за командировките на съветски специалисти зад граница се решава от комисия при ЦК на КПСС. Тя се събира един път месечно, а отделът, който работи в ЦК по задграничните кадри, докладва преписките. Комисията разглежда онези преписки, по които има някои противоречия или трябва да се решават по-сложни въпроси. Комисията се състои от 5 до 7 души: от КГБ - зам. председател, някои зав, отдели при ЦК на КПСС по отбранителната промишленост, текното машиностроене, химията, 1-2 министри или зам. министри. Председател на комисията е член на Политбюро или член на ЦК на КПСС.

След като III отдел получи писмото и другите документи, за да даде мнение, той прави специална проверка. Набелязва се план за проверката (има напечатани специални бланки). Проверката

обхваща:

- проверка по оперативния отчет;
- проверка в отдела, който обслужва обекта;
- проверка в III управление;
- проверка в I управление;
- проверка в милицията;
- проверка в окръжното управление на милицията;
- проверка в ПК;
- проверка по местожителство;
- проверка по отчета на агентурата;

Проверката е задължителна за всички: безпартийни и комунисти.

ЦК не иска мнение от КГБ за:

- министри;
- зам. министри (само членове на колегиума);
- началници на управления (само членове на колегиума);
- секретари на ЦК на Компартиите в Съюза, републиките, крайовете, обкоми, горкоми, райкоми.

Проверката по жителство се отнася за лицето, за родителите му, братя, сестри и жена му. Родителите на жена му не се проверяват. Проверяват се в случай, че лицето живее с родителите на жена си.

Ако мнението е положително то се подписва от началника на отдела и изпраща в ЦК. Ако мнението е отрицателно, подготвя се писмо, което се подписва от зам. председател на КГБ и изпраща в ЦК.

Отговорът - мнение на КГБ важи за срок от 6 месеца. Ако през този период лицето пожелае да отиде и в друга страна, то право за това му се дава незабавно, без да се иска повторно мнение. След изтичане на 6-месечния срок, ЦК отново иска мнение от КГБ. Извършва се отново повторна проверка. Ако в течение на тези 6 месеца в КГБ се получат сигнали за лицето, те незабавно се съобщават на ЦК.

Всички документи от проучването и проверката на лицето се оформят в папка: дело за специална проверка № _____ на _____. Делото се съхранява в отчетно-архивния отдел - X отдел на КГБ. III отдел на управлението води на отчет лицата, на които

22.-

е отказано да отидат зад граница. Тези справки не се прилагат към делото за специална проверка, а се съхраняват в III отдел.

ЦК привлича ОР със задача да проведат беседа с излизациите зад граница. Беседите се провеждат в вданието на ЦК и траят около 30-40 минути. ОР се лефендира като сътрудник на ЦК.

На лица заети в отбранителната промишленост и работещи с важни държавни секрети се отказва излизане зад граница. При отделни случаи ако това се налага въпросът се решава от ЦК, а за още по-важни случаи от Политбюро на ЦК на КПСС.

Какво правят ведомствата? Преди да изпратят предложението в ЦК ведомствата извършват подготвителна работа. За лицето се изготвя характеристика и приема от партийния комитет, а след това от районния комитет на Партията. Всяко ведомство подготвя план за излизанията на специалистите в чужбина, който се утвърждава от правителството. Плана не е персонален, а определя само бройките на специалистите и в кои страни ще отидат. Въз основа на това решение ведомството изпраща материалите до ЦК на КПСС в 2 екземпляра - единият екземпляр ЦК препраща за мнение в КГБ.

III отделение - извършва контрол за опазването на държавната тайна в министерства, учреждения и предприятия. Това са обекти на централно подчинение. Освен това отделението разработва ръководни документи по държавната тайна и съобразно установения ред ги внася за разглеждане. Отделението води отчет за условните наименования на учрежденията и предприятията. Някои предприятия по отбраната и други имат две наименования: условно, като номер на пощенска кутия и действително. Например предприятие пощенска кутия П/ЯА 1620. Това наименование се употребява при материално-техническото снабдяване и финансиране, взаимни разчети и планиране продукцията на отбранителната промишленост.

Действителното име е: завод "Крайсний пролетарий". То се нанася на трудовите книжки, партийните, профсъжани и комсомолски билети, паспорти, справки за документация и др. В този случай не се упоменава на кое министерство е подчинен този завод.

III отдел се състои от 40 души. Повечето ОР са с висше инженерно и средно техническо образование. В отдела има 7 ОР с висше юридическо образование, които работят по допуските. В отдела няма агентура, но ОР трябва да познават основните положения за работата с агентурата. Често се налага да изясняват сигнали съвместно

23.-

с други ОР по опазването на държавната тайна и да провеждат срещи с агенти. Отделът работи в близко взаимодействие с всички отдели. При проверки в местните органи на КГБ се вземат оперативни работници от други подразделения, които работят по план, утвърден от отдела. Работниците в отдела имат голям агентурен опит, работили са с агентура 10-15 години. Това особено важи за I и III отделение.

Някои въпроси за работата по допуските. От 1959 г. част от правата по издаването на допуските са предоставени на ръководителите на министерствата и ведомствата. КГБ издава допуски за следните категории лица:

- лица, работещи в отбранителната и гражданска промишленост, свързана с отбраната;

- Лица, които изпълняват задачи по мобилизационните въпроси;

- за всички шифровчици;

- за всички работници в секретните и режимни отдели;

- за личния състав на въоръжената охрана в отбранителната промишленост и някои граждански обекти, свързани с нея.

- лицата заети с транспорта и съобщенията по превозване продукцията на отбранителната промишленост;

Дадени са права на гражданските министерства и ведомства да дават разрешение на лица, несвързани с горните секрети, т.е. работещи с ведомствени секрети. Ръководствата на ведомства проучват лицата, събират за тях необходимите данни и решават въпроса.

В началото на годината (или по друго време) всяко ведомство изготвя номенклатура на лицата по длъжност, работещи със секретни материали. Номенклатурата има следните графи: отделение, длъжност, основание за работа със секретни документи, количеството лица, които допускат до документите от особена важност и строго секретно, количеството лица, на които се налага да бъдат дадени допуски и количеството лица, за които допълнително ще се оформи допуск. Ръководителите на ведомства изпращат КГБ номенклатурата, след което КГБ дава мнение. За лицата, работещи със секретни документи, които не се привличат под съдебна отговорност, с изключение на военнослужащите, ведомството изготвя списък по азбучен ред, който се съгласува в оперативен ред. За лицата, на които ведомства-

288
24.75

та дават допуск не се изпращат документи в КГБ.

Всички необходими документи, като: анкетен лист, автобиография и др. справки са напечатани предварително на бланки. Разрешението за даване допуск се подписва от началник отдела и подпечатват с печат. Всеки ОР месечно дава отговор за около 500 души. Отделението по допуските се състои от 15 души.

След като ведомството получи отговор началникът на I отдел извиква при себе си лицето, съобщава му това решение, обяснява му неговата отговорност и му дава подробна инструкция за работа със секретните документи. След това лицето подписва специална декларация, която се прилага към документите и се съхранява в секретното деловодство. На декларацията се подписва и началник отдела или друго длъжностно лице, което е направило инструктажа.

За подготовката на законодателни актове, по опазване на държавната тайна

Списъкът на сведенията, съставляващи държавна тайна се преглежда периодически на 3-5 години, тъй като се явява необходимост той да бъде допълван или коригиран. Върховният съвет на СССР утвърждава списъка на публикация, а Министерския съвет утвърждава секретен списък на сведенията, данните и фактите, съставляващи държавна тайна. Този списък не се публикува. Изпраща се на министерства и комитети, на основата на които те разработват свой списък за предметите, фактите, сведенията, съставляващи държавна тайна и списък на секретните документи. Тези списъци се съгласуват с КГБ, след което със заповед министърът на съответното ведомство обявява за задължителни за всички служители.

Предложенията за списъка се подготвят от отдела. Създава се комисия от представители на МНО, ГОСПЛАН, ЦСУ, Министерство на финансите, Министерство на външната търговия, Министерство на външните работи и Министерство на отбранителната промишленост. В списъка се разработват главно следните въпроси:

- мобилизационни въпроси;
- въпроси на науката и техниката;

189
25.-
76

- въпроси на финансите;
- въпроси на външната търговия;
- въпроси, свързани с работата на Министерство на отбранителната промишленост;
- въпроси на КГБ, МВООП;
- въпроси на прокуратурата и съда;
- въпросите, свързани с шифъра;

Работата по опазването на държавната тайна е организирана добре. В министерствата на отбраната промишленост са създадени управления по режима, а в останалите министерства - секретни отдели, в главните управления има секретна служба. Там, където има по-малко секрети се назначава упълномощено лице, което съхранява и раздава на служителите секретните документи.

В заводите на отбранителната промишленост има 2 отдела: първи - по секретното деловодство и втори - по режима.

Създадена е добра система за издаване на пропуски: На някои от тях е поставен шифър. Те се сменят периодически.

Вземат се много сериозни мерки за охрана на институтите и предприятията. Предимно се използва радиоелектронна сигнализация, телевизия и др. технически средства. В много от заводите на отбранителната промишленост има зам. директор по режима. Той е сътрудник на КГБ. Има право да работи с агентура.

Функции на управленията по режима

Тези управления се наричат: първо управление. Създадени са от скоро в министерствата, работещи по отбраната. Началникът на управлението е чекист. Главната задача на управлението е да обезпечи добър режим на секретност. Това означава всестранно изучаване на дадения обект и установяване възможните канали за изтичане на държавната тайна. Началникът на управлението изучава организацията и провеждането на съвещания, лицата които присъствуват и кои въпроси се обсъждат. Негово задължение е да изучава телефоните разговори и зашифрова радиопредаванията по време на изпитания на съответни видове оръжия.

240
26.44

Опитът в последните 5-6 години е показал, че е нужно проверките, извършвани от КГБ за опазване на държавните секрети да бъдат по отрасли. Съставя се план, например за проверка секретната документация, свързана с конструирането на подводници. В хода на проверката се разкриха сериозни слабости. Оказа се, че има предприятия, в които се правят мебели и кухненски инвентар. Тази продукция не е секретна, но по пътя на анализ може да се установи количеството на подводниците.

В заводите по отбраната и други свързани с нея, бяха създадени научно-технически комисии от специалисти. Те са в помощ на отделите по режима. На тях се възлагат задачи по научна зашифровка на обекта, вземане мерки за пресичане каналите, по които евентуално може да изтече държавна тайна и др. Имат план за работа и се събират два пъти месечно. Задачите на тези комисии, състава им и взаимоотношенията с ръководителите на ведомства се определят от правителствен акт. Предложението за този документ е изготвено от КГБ и чрез ЦК на КПСС е внесено за утвърждаване в Министерския съвет. В документа са предвидени и някои задачи на КГБ, като: да се следи дали се събират редовно, дават им се някои методически указания за работа, информираме ги по обстановката, или вземаме отношение по някои сигнали, които идват при нас. В тези комисии са включени едни от най-подготвените специалисти пряко участващи в разработката на съответните проблеми. В комисииите се включва и наша агентура.

Отделът поддържа връзки с ОР, отговарящи за работата по държавната тайна в местните органи. Някои от тях се извикват на отчет. Други прекарват в отдела стаж до 10 дни. По линия на КГБ се провеждат и няколкодневни съвещания с началниците на отдели, с цел обмяна на опит.

По въпросите на държавната тайна няма отделно агентура и не се вербова такава. По-рано е имало агентура само по опазване на държавната тайна, но от това са се отказали. Сега една от основните задачи, които се поставят на всеки агент е работа по опазването на държавните секрети и задължението му да информира КГБ за всички нарушения в тази насока.

За аерофотоснимките и опазването на топографските карти

Напоследък все повече изпъква значението на топографските карти. Има данни, че противникът от спътник може да фотографира

291
27.48

предмет на земята в размер на 3 метра. Тази снимка обаче трябва да се привърже към местността, за което е необходимо наличието на топографска карта.

Местните органи на КГБ имат списък на обектите и местностите, на които не следва да се правят аерофотоснимки. Този списък е съгласуван със партийните органи. Списъкът на обектите е обозначен и с точните координати на местността. Какво се включва в списъка?

- обекти на отбранителната промишленост;
- важни предприятия;
- важни железопътни възли;
- пристанища (търговски или граждански);
- водохранилища със стратегическо значение;

В списъка могат да се включат и други обекти. Този списък се съхранява в отдела и се преглежда, когато следва да се даде мнение на съответните ведомства за правене на аерофотоснимки.

Практиката през последните години показва, че особено американците, прибавят до хитри прийоми с оглед да получат интересуващи ги данни. Така например те са поискали координатите на един паметник, за да го охраняват при евентуален случай на война. Поискали са геометрическия център на езерата в СССР. Редовно искат хидрогеоложки и метеорологични данни. Разбира се това се прави не пряко, а чрез съответните международни организации. Не бива да се дават данни или карти на пограничните райони. Нужно е КГБ непрекъснато да контролира ведомствата, които работят с топографски карти, а така също и онези, които разрешават излитане със самолети и правене на аерофотоснимки. Обръщаме много сериозно внимание на организиране агентурно-оперативната работа при Главното управление по геодезия и картография. В това управление е създаден контролен орган: орган за Държавен геодезически контрол. Този орган има поделения по министерствата и извършва проверки по линия на всички ведомства.

За висшите учебни заведения и други учебни карти, които се продават и не са точни.

Има местна система на координати. Това е направено с цел да не се ползват всички координати.

292
28.79

Топографските карти с мащаб от 1:1 000 000 са секретни, а с мащаб от 1 000 000 до 2 500 000 са за служебно ползуване.

Главното, на което се обръща внимание е усиления контрол и високостепенност по отношение на ведомствата и лицата, ползващи топографски карти. Редовно да се извършват проверки и при констатиране на нарушения да се търси наказателна отговорност.

В III отдел са на обслужване и някои особено важни обекти. Такива обекти се обслужват и по места. Те са: фабрика за печатене на пари. КГБ даваме мнение за всички лица, работещи във фабриката. Същото се отнася и за фабриките, които изработват елмаз. Елмазът намира широко приложение в производството в това число и в отбраната. Освен за тези обекти ние даваме мнение за лицата, които работят в министерства, ведомства и институти, свързани с отбраната. Така например личния състав на някои висши учебни заведения, които готвят кадри за отбранителната промишленост, като инженерния институт "Бауман", Московския енергетичен, Московския инженеро-физически институт и др. се съгласува с КГБ. Независимо от това, че не всички работят със секретни материали ние даваме мнение за тях. Това се отнася за следните категории лица: преподаватели, технически персонал и студенти. В края на втората година, когато те отиват на производствена практика, ректора на института изготвя списък и го изпраща с писмо в КГБ. Отделът проверява по списък студентите, които следва да отидат на практика. Ако за някой студент се окажат компрометиращи материали, то ние информираме ректората и студента не бива изпращан на практика в това предприятие. Става дума за практика в предприятията на отбранителната промишленост, а в други предприятия могат да се изпращат.

Четвърти отдел - беседа с др. Памоликов

Отделът има четири отделения.

Първо отделение - обслужва Министерството на външната търговия, Комитета за външно-икономически връзки, Външно-търговската банка, Центросъюз и СИБ.

24)
29.-80

Второ отделение - изградено е на линеен принцип се занимава с чуждите търговци. Освен това има група от 3 души ОР, работещи на териториален принцип по чуждите специалисти и монтажници.

Трето отделение - за борба с контрабандата.

Четвърто отделение - работи по изложбите в СССР, и организираните зад граница.

Голям дял в работата на отдела се пада на групата ОР, която работи по специалистите и монтажниците. През миналата година броят на чуждите специалисти от капиталистическите страни е бил около 800 плюс 1200 души специалисти от слабо развитите страни. През 1967 г. броят на специалистите ще се увеличи до 2000 души, предимно италианци, японци и немци. Характерно е, че тези специалисти работят в райони, забранени за чужденци. Имаме данни, че през 1961 г. американците и англичаните са обсъждали въпроса за изпращане на своя агентура за събиране на важни сведения за отбранителната промишленост по този канал и изучаване на съветските специалисти със цел вербовка, когато са зад граница. Групите специалисти идват в страната в състав от 10 до 40 души. Някои от тях идват със семействата си. В гр. Чернигов се е строил завод за изкуствени влакна от западногерманската фирма "Цимер". Заводът е строен близо 4 години и струва около 14 000 000 валутни рубли, но и до сега не е влезъл в строя. Ние считаме, че това е пример за провеждането на икономическа диверсия.

С цел създаване на по-добра организация по работата на чуждите специалисти и монтажници в областните управления на КГБ се сформира група от оперативни работници за работа по чужденците.

След създаването на оперативната група започва сериозна подготовка до идването на чужденците. Тя се изразява в следното: построяват се нови жилищни сгради или се ремонтират други подходящи сгради. Оборудват се добре с магазини, клубове, физкультурни площадки и пр. Жилищните сгради се строят близо до завода. До там чужденците отиват и се връщат с автобуси. Тези домове се оборудват с техника. Подбира се обслужващия персонал. Разработват

2027
30.
87

се мерки с оглед срещите със съветски граждани да стават на обществени места – театър, кино, ресторант, клуб. На чужденците се съобщава, че например на едиколко клм. извън града те не могат да излизат без разрешение. Подбира се добра агентура. Ограничават се лицата, които ще имат допир с тях. В завода се създават технически отдели от по 10-12 души, които решават всички въпроси, свързани с пребиваването на чужденците. Началниците на тези отдели са бивши чекисти, а зам. началник е специалист и решава практическите въпроси. В хода на подготовката се разработват съвместни мероприятия с военното контраразузнаване. Набелязват се редица мероприятия за засилване възпитателната работа сред военослужащите. Заедно с партийните органи се набелязват мерки за идеологическо въздействие на чужденците (изнасяне на лекции, разглеждане на книги, посещения на филми, чествания, срещи с работници от някой клуб, участие в манифестации и др.). Това се прави за да могат чужденците правилно да възприемат нашата идеология и се отнасят добре с нас.

Следва да се отбележи, че ние използваме възможността при посещение в техни фирми, чрез нашата агентура изучаваме предварително онези специалисти, които ще идват в нашата страна.

Всичко това се извършва половин или една година до идването на чужденците. След пристигането им започва активна работа за тяхното изучаване. Използват се всички средства. Обикновено след половин година ние знаем тяхната агентура и провеждаме по нея целенасочени мероприятия. Прави впечатление, че чуждите специалисти използват връзките си с жени, за да събират интересувашите ги сведения. Плащат се да отиват сами да заснемат обекти или да ги наблюдават. Това разбира се не важи за всички случаи. Но главния им метод е събиране на сведения "на тъмно". Чуждите специалисти най-щателно изучават съветски граждани и особено специалисти. Ние намерихме в някои от тях записки какви разговори са водили, с кого, каква заплата получава, ще ходи ли в чужбина и пр.

Французите, немците и италианците провеждат активна идеологическа диверсия. Установяват близки контакти, особено с младежи и се мъчат да склонят съветски граждани към измяна. Те

295
31.2

извършват това индивидуално. През 1965 г. органите на КГБ са изгонили от страната над 80 души, които са правили опит да водят вражеска пропаганда.

Интересен е и факта, че през миналата година има 7 опита на англичани и немци, да встъпят в брак с наши жени. Прави впечатление, че случаите са в области, където не е разрешен достъп на чужденци. Поради това ние не разрешаваме сключването на ~~не добри~~ бракове. Създават се условия за компрометиране на чужденеца и фирмата е принудена да го отзове.

Интересни данни са получени за японските специалисти. Всички се занимават със шпионаж. Така например в Кемеровска област са работили японски специалисти. В багажа бе намерено: събрана земя, пясък, клончета от дървета, трамвайни билети, жп билети, билети за кина, бланки, удостоверения и 2 съветски паспорта. Имаме впечатление, че те събират всичко, записват и фотографират.

За нас чуждите специалисти са интересни и от гледна точка за вербовка. Най-перспективни са чужденците, които се привличат постепенно на идеологическа основа. Например наш специалист дава рационализаторско предложение, но в работата привлича и чужденец. По-късно това предложение се приема. Изплаща се възнаграждение. От чуждия специалист се искат да донесе някои детайли, чертежи или технология и даде мнение за неговите колеги. В това отношение имаме големи успехи. Извършват се вербовки и на компрометирани материал. Има вербовки на чисто материална основа.

Към чужденци, които водят разузнаване, но нямаме достатъчно факти да ги разобличим и заловим, ние прилагаме санкция и ги изгонваме от страната. Още по-хубаво е ако се създаде обстановка фирмата да отзове своя специалист. За последните 2 години са изгонени над 60 души.

По всички тези въпроси в отдела работи група от трима оперативни работници. По образование са инженери. Работата е разпределена между тях по териториален принцип. Ако бихме имали възможност да увеличим щата работата на тази група би могла да бъде организирана на линеен принцип. Групата работи в тясно взаимодействие с I управление, но вербовките, които се извършват са под наше ръководство. Задачата по вербовката на чуждите специалисти е наша, а не на I управление. Има случаи, когато те са заинтере-

29/83

32.-

ровани по дадена вербовка, подпомагат ни, включват се, но под наше ръководство. Важна задача на групата е да обобщава, анализира и ориентира работниците по места. В областните управления се създават подобни групи със задача да организират работата по чуждите специалисти и монтажници. Подбират се опитни работници, знаещи чужд език. Групата се ръководи от зам. началник на II отдел. Тези групи се създават временно за срок от 1 до 3 години. След построяването на завода и отпътуване на чужденците групите се разформировават. Оперативните работници отиват на предишната си или друга работа. През 1965 г. отдела и по-специално групата, която работи по чуждите специалисти е подготвила и провела национално съвещание, на което е обменен опит и са обобщени резултатите по тази линия.

Някои въпроси за работата по СИБ

Има данни, че английското разузнаване се интересува какви са и на каква сума възлизат капиталовложенията на социалистическите страни в развиващите се страни. Освен това проявяват интерес към взаимоотношенията между страните, членувачи в СИБ.

В последно време се печатат статии по въпроси, свързани с работата на СИБ. Английският икономист Кайзер е издал книга, посветена на проблемите на СИБ. Чехските другари анализирайки изнесените данни в книгата и някои други статии са стигнали до заключението, че някои от тях са получени по агентурен път. При Академията на науките в Чехословакия работи група учени, които събират и анализират всички печатни материали публикувани на Запад по въпросите на СИБ.

Разработват се нови документи, целящи опазване на секретите по линия на СИБ.

За работата по изложбите и панаириите

Предварителната работа се състои в това да се съберат необходимите данни за фирмите и чужденците, които ще присъствуват на панаира. Често пъти, обаче това е трудно да се направи, тъй като на панаириите освен официалните лица, понякога идват два пъти

247
33.84

повече неофициални представители. Например на изложбата по химията имаше около 3000 души, а освен тях неофициално като гости на панаира дойдоха около 5000 души. Сериозно се подбира агентурата, обслужващия персонал, преводачите и др. Напоследък внедряваме наши оперативни работници като зав. павилиони, което се оказва полезно. Установена е практика всеки съветски служител да дава ежедневно записка на зав. павилиона. В записката се засягат следните въпроси: коя фирма е представена на панаира, от кои лица, какви търговски въпроси ги интересуват, от каква конкуренция се боят, кому ще продадат експонатите, в кои учреждения отиват, знаят ли руски език и др. Освен това в записката се дава характеристика на лицето, семейството му и отношението му към Съветския съюз. Тази първична информация е много полезна за нашата работа.

През време на панаирите, се провеждат активни мероприятия. Използват се оперативни работници, владеещи чужд език и се представят за чужденци. Има случаи, когато вражески елементи се стремят да се свържат с чужденци, да ги информират по някои въпроси и да им предадат важна документация. Твърде често те попадат на агентурата или на наши ОР, след което се провеждат съответни мероприятия и пресича тяхната дейност.

По някои други въпроси.

Прави впечатление начина за изпращане ОР на школи. След съответното решение ОР се освобождава напълно от работа, предава своята агентура, обекти и пр. На негово място се назначава друг ОР, който продължава работата и отговаря за нея. Оперативният работник, който е изпратен на школа не се води на щат в отдела, а се числи към резервния щат на КГБ. Ето защо изпратените на школа ОР не се явява в тежест за отдела.

Тук Ганс
Синото

Следствено куфарче

В беседата с началника на отделението и по-късно с др. Кремлев от следствения отдел, се вижда какво голямо значение при разследването на произшествия има следственото куфарче, (следствения чедодан). Сега в поделенията на КГБ ще бъде изпратено

298.85
34.-

следствено куфарче изработено по най-новите изисквания. Прокуратурата е изготвила набор за търсене на следи, който по обем не е голям. Всеки следовател отивайки на местопроизшествието е длъжен да носи със себе си:

1. следствено куфарче
2. набор за търсене на следи
3. фотоапарат

Там, където има по-голяма нужда поделенията на следствения отдел са оборудвани и със специална кинокамера марка "Красногорск". Тези кинокамери не са пуснати на пазара. Предполага се, че това ще стане към края на годината.

Със заповед е наредено всеки следовател и оперативен работник да изучат начина на работа със следственото куфарче. Със следственото куфарче могат да се проведат всички първоначални следствени действия. То се състои от:

- прибор за пръстови отпечатащи. Има пластелин, гипс, специален прах, гумени ръкавици
- трионче, отверка, клещи, ножици, стъклорез, пенсети, ножче, фенерче, пила, шнур, лупа, рулетка
- планшет с различни неща - линейка, стъкълца за откриване следи, найлонови пликосе, лист за съставяне схема на местопроизшествието, компас, пергел, молив и гума.

Към куфарчето е приложена инструкция, която регламентира начина за ползуването му. Стойността на куфарчето е около 100 рубли. За куфарчето, както и за разработване на научен труд, свързан с неговото приложение при разследване на произшествия съответния другар е защитил дисертация и получил звание кандидат на юридическите науки. Др. Кремлев разказа за опита на следствените работници по разследване на произшествия. Работата е организирана както при нас.

В отделни разговори стана дума за заплатите на оперативния състав. Този въпрос не съм проучвал специално. Разбрах, че разликата в заплатите между работниците в центъра и апарата на пълномощниците е 50 рубли. Н-к отделение в центъра получава месечно 220 рубли, плюс 110 рубли за звание подполковник. Н-к отдел получава 300 рубли месечна заплата. Възнаграждението за звание е допълнително към заплатата.

249 86
35.-ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ РАБОТАТА НА МЕСТНИТЕ ОРГАНИ НА КГБ

Посещение в Института "Курчатов" в гр. Москва. В този институт през 1946 г. най-напред в Европа и Азия е осъществена термоядрена реакция.

Института за атомна енергия има големи връзки с учени от различни страни. Това налага да се опазват най-важните разработки и научни изследвания. В института е създадена система от режимни органи, задачата на които е да предотвратяват изтичането на секретни данни. На практика се е оказало, че един отдел не би могъл да реши тези задачи, както и въпроса, свързан с охраната, пропуските, допуските и редица други въпроси. Наложило се е създаването на два отдела – един специален отдел – занимава се със секретното деловодство и втори отдел – по режима.

Добре е разработена системата за издаване и съхранение на пропуските, които са постоянни, еднократни и временни. Посетителите се допускат само в това помещение, където се налага да изпълняват служебни задължения. Някои от пропуските имат и шифър.

В различните сгради на института, съобразно необходимостта, е монтирана техническа сигнализация или специален шифър, който осигуряват добър режим. Работата по пропуските е възложена на отделно бюро. То е подчинено на зам. директора по режима.

Много добре е организирана работата на отдел I по съхраняване на секретните документи. Всяка година се съставя номенклатурно дело, в което се прави списък кои лица и с какви документи следва да работят. Списъкът се утвърждава от директора на Института.

За всеки научен сътрудник е изработена специална папка – чанта, с която той носи дадените му секретни материали. С тях се работи само в института.

I отдел прави ежемесечно инвентаризация на документите. Цялостно проверка на секретните документи се извършва в края на годината.

Стаите, в които се съхраняват секретните материали са оборудвани с решетки, а когато служителите привършват работа, се

30084
36.-

включва в действие специална сигнална система.

Всички секретни материали са подредени в секретни каси и наредени в специално пригодени за целта чувалчета (торбички). Касите са номерирани съобразно важността на документите, които са съхранявани в тях. При необходимост най-напред се евакуират документите намиращи се в каса №1. До прозореца на стаята има специална тръба, по която се спускат чувалчетата със секретни материали. На долния край на тръбата има специално приспособление. Там стои служител от секретното деловодство, който поема документите и ги товари на превозно средство.

Ключовете от касите се пазят в малко шкафче, което се заключва и запечатва, а ключа от шкафчето се слага в специално изработена желязна кутийка, подпечатва се от началника на отдела и сдава на съхранение на охраната.

Някои от лабораториите и помещенията на института също са оборудвани със съответна техника, която осигурява секретност и прави невъзможно проникването на външни лица.

Посещение в гр. Дубна

Обединеният институт за ядрени изследвания в гр. Дубна е основан през 1956 г. В него работят към 3000 души. Социалистическите страни изпращат в него кадри за обучение и квалификация. Много от тях защитават дисертация и получават научни знания.

В института се провеждат международни конгреси, конференции, симпозиуми и др., на които присъствуват учени и специалисти от Англия, Франция, Италия, ГФР, САЩ и др. За тази цел на територията на града е създаден съответен орган на КГБ. Трима ОР обслужват института. Този орган е официален и носи название "апарат на пълномощниците". Апаратът на пълномощниците е на пряко подчинение и ръководство на Московското управление на КГБ. Работниците от апарата са настанени в сградата на Народния съвет. Отвън на стената до входната врата има малка фирма-табелка с надпис: "Упълномоченый комитетта госбезопасности г. Дубна".

В разговор с началника на апарата др. Пагодин бе изтъкнато, че работата им е насочена по чужденците. При пристигането на чужди делегации се разработват задачи на агентурата. Използва се техника. Практикува се чуждите делегати да се канят на гости, на екскурзии или други културни мероприятия, за да се провери

30188
37.-

каква би била реакцията на контраразузнавача ако има такъв с тях. На агентурата се възлагат задачи за получаване на научно-техническа информация. Провеждат се и секретни обиски. В някои случаи са постигнати добри резултати и се създават условия за вербовка.

Активно се работи и по специализантите, които идват в института съгласно съответни споразумения. Работата предимно е насочена към изучаване на съответните лица.

Апаратът на пълномощниците в гр. Дубна има и една друга специфична задача. ОР разработват редица мероприятия с цел охраната на института и особено оборудването на института, който е снабден със съвременна техника и апаратура. До сега са регистрирани само няколко произшествия. Не са регистрирани диверсионни актове.

Охраната на института се осъществява с технически средства.

ОР, обслужващи института работят официално. Познават ги всички. Периодически излизат с беседи пред научните работници и специалисти.

Между ОР обслужващи институти и представител на КДС са установени добри взаимоотношения и връзка. Работи се съвместно по някои въпроси от взаимен интерес.

През 1966 г. са заведени 2 дела на чужденци.

При посещението в гр. Дубна водихме беседа и със зам. началника на Московското управление на КГБ др. Новиков. Той ми съобщи, че в Московското управление на КГБ по линия на икономиката има четири отделения, т.е. около 60% от състава на Московското управление на КГБ е зает по обслужване на икономиката. ОР имат по 2 обекта с важни държавни секрети, свързани с отбраната.

Голям брой ведомства, предприятия и институти не се обслужват. Не се обслужват такива големи заводи като завод на името на Калинин с 26 000 работници, електроламповия завод с 30 000 и др. В някои от тези крупни заводи ние сме изпратили нещатни сътрудници. Нещатният служител се утвърждава от зам. началника на управлението. Представя се на директора и партийния секретар, които виждат в негово лице представител на КГБ. Нещатният сътрудник няма агентура. Има апарат от 8 до 10-15 души ДВ. При получаване на сигнали от производствен характер нещатният служител информира партийния секретар или директора на завода. Ако сигнала има значение за

30
38.-89

нас, той информира писмено оперативния работник, който освен обектите на обслужване има по 1-2 обекта за наблюдение. ОР разработва план и организира работата по изясняване на сигнала. Има решение на ръководството на КГБ, с което се дава право на нещата ните служители да водят агентура, но на практика при нас нещата ните служители не ръководят агентура.

Прави впечатление, че ОР от Московското управление по линия на икономиката са предимно инженери, а само 2 души имат средно-техническо образование. Същото се вижда и за апарата на полномощниците в гр. Дубна. Само 1 ОР е със средно образование. Началникът на апарата е инженер-химик. Др. Новиков сподели, че те набират оперативни работници из средите на специалистите в материалното производство, научни институти и др. Седем души от новоназначените при тях работници са бивши агенти. Кадри набират и от завършилите висшите учебни заведения, след което незабавно се изпращат на 2 годишна службна школа.

Посещение на авиозавода край гр. Москва

Заводът има изключително важно значение за страната. Посетихме два от специалните цехове. Запознах се с организацията на работата в I отдел - секретното деловодство. Началник отдела работи от 1946 г. Създадени са всички условия за добър ред при работата със секретните документи. II отдел по режима обезпечава охраната на завода, пропускната система и др. Използува се техническа сигнализация за охрана.

В беседа с оперативен работник обслужващ завода, ясно изпълват основните задачи. Те са; опазване на държавните секрети недопускане проникването на агентура на противника и нелегали, борба с диверсиите и някои контрареволуционни елементи. Ръководи 15 агента и 30 ДВ. Има нещата ните служители, които ръководят ДВ.

Оперативният работник е изградил резидентурни групи, което се оказва много полезно в работата. Делата, които води са предимно сигнали за съмнителни връзки на съветски граждани с чужденци. Въведена е практика зам. директора по режима да провежда беседи с профилактична цел с излизалите служители зад граница. След завръщането им с тях беседва оперативния работник. Освен завода,

оперативния работник обслужва и други обекти.

Посещение в областното управление на КГБ гр. Рязан

Град Рязан наброява над 300 000 жители, а в областта живеят към 1 600 000 души. Има силно развита промишленост. Явява се важен железопътен и шосеен център. На територията на окръга има 100 совхоза и 600 колхоза, които не се обслужват. Болшинството от промишлените предприятия не се обслужват. Обслужват се около 15 обекта, които са предимно в града. ОР обслужват средно по 2-3 обекта. Освен това към тях са прикрепени 5-10 обекта на контакт. ВП транспорта се обслужва от 3 ОР. На един важен ВП взел е поставен нещатен сътрудник - бивш чекист. Неговата кандидатура е обсъдена и утвърдена в областния комитет на Партията. След това той се представя на директора и партийния комитет в завода. Ръководи около 15-20 ДВ. ОР отива 1-2 пъти месечно при него, контролира го и му помага по задачите. През последните години няма случай на диверсия, саботаж или вредителство. Разкрити са някои престъпления в промишлеността, но мотивите имат друг характер. Имаме случаи на вражеска агитация, клевета от страна на отделни вражески елементи, съмнителни връзки с чужденци, по които сигнали се провеждат съответните мероприятия. Установили сме, че американската и английска разведки проявяват интерес към някои важни обекти и институти на територията на окръга.

В беседите с началника на управлението др. Маркелов, зам. началника др. Кудряцов и началника на II отдел на управлението др. Макаров проличаха следните по-важни задачи, които II отдел има:

- изучаване и разкриване агентурата на противника и пресичане на нейната дейност;
- разкриване каналите на идеологическата диверсия и набелязване съответните мерки за противодействие;
- опазване на държавните секрети;
- борба с различните проявления на вражеска дейност в нашето общество (терор, вредителство, саботаж, агитация, измяна на Родината, контрабанда);

507
40.51

Ние обръщаме внимание на тези въпроси защото чуждата агентура може да използва в подходящ момент обстановката на безстопанственост и нанесе вреди на народното стопанство. Отделя се голямо внимание на профилактичната работа и за изменение на създадената обстановка в някои предприятия, която може да доведе до крупни аварии, произшествия и щети на народното стопанство. Когато получил сигнали от подобен характер ние незабавно информираме партийните органи. Освен това ние осъществяваме допуск на лицата до секретни документи: от особена важност и строго секретен характер.

II отдел има три отделения, които работят на линеен и обектов принцип:

I отделение - 10 души. Това е линейното отделение. То води разработки по линиите. ОР не са разпределени по страни. Опитът ни показва, че ние не можем да се борим само срещу американската или английска разведка, а срещу техният блок. Те координират дейността си и затова ние не строим работата по отделни страни.

Един оперативен работник работи по чуждите дипломати. Във него е литерното дело. Понякога той привлича и други оперативни работници.

- ОР изяснява сигналите за лица, подозирани като шпиони. Той осъществява наблюдението на бивши агенти на противника. Събира данни за осъдени от съветската власт лица, бивши полицейски служители и др. Изучава стари дела и периодически ги проверява.

- ОР със задача да организира борбата срещу идеологическата диверсия на противника. Той планира и обобщава работата в тази насока.

- ОР, който изучава каналите на международната кореспонденция.

- ОР, който работи по излизачите в чужбина и идвачи в областта чужди граждани.

В отделението има още ЗОР, които обслужват ВУЗ.

Всички ОР водят агентура, средно по 12-15 души. Те са с висше юридическо и педагогическо образование. Отделението работи в града.

II отделение - 15 души. Осъществява контраразузнавателната работа в областта. Изгражда се на линеен и обектов принцип:

- ОР по линията "духовенство и сектанти". Група от четири ОР, които се занимават с издирване на държавни престъпници, нелегали и един от тях работи по анонимките.

Останалите 9 души от отделението са разпределени за 24 района в областта. Те работят по всички линии. 4 от тях са в града, а 5 души от тях са в райони на Рязанска област. Половината от ОР са със средно образование.

III отделение - 14 души. То обслужва промишлеността и транспорта. Средно ОР обслужват по 3 предприятия в града. Работата е разпределена по следния начин:

- по промишлеността - 9 ОР;
- по транспорта - 3 ОР;
- по държавната тайна - 2 ОР, от които 1 ОР се занимава с допуските и опазването на държавната тайна, а другият ОР - със официалните проверки. За една година един ОР проверява и издава допуски за около десет хиляди души.

Сега е решено 1 ОР да бъде освободен от обслужване на обекти и му се възложи да отговаря за анализа. Практиката показва, че такъв другар е много нужен за управлението. В отделението всички ОР имат висше инженерно образование.

Ние не обслужваме селското стопанство, леката и хранителна промишленост, обектите на мелиорации и др.

Всеки ОР обслужващ обекта работи по излизащите специалисти зад граница. Ако специалистите са от обекти, които не обслужваме по тях работи работника в I отделение. Чуждите специалисти посещаващи заводите се обслужват от ОР, отговарящ за завода. Той води и делата.

Форми на профилактична работа

Прегледах АОР за 2 студенти, които са провеждали вражеска агитация и проявили антисъветски настроения. Взето е било решение, след като въпроса е съгласуван и с прокурора, студентите да не се подвеждат под отговорност, а бъдат публично разобличени в института. Докладчик на събранието е бил зам. секретаря на комитета на комсомола. Изказали са се много студенти, които са порицали поведението на тези другари. Със заповед на ректора провинилите се студенти са били изключени от института.

Освен тази форма твърде често ОР провеждат беседи със съответното лице в областното управление на КГБ. Ако и това не даде резултат ние запознаваме партийното и служебно ръководство с някои материали. Понякога въпроса се разглежда и от профсъюзите. Съобразно поведението на лицето се решава дали неговият въпрос да се обсъди пред колектива. Ако провинилият се е партиен член материалите се предават на партийния комитет за сведение.

Използват се в профилактичната работа и възможностите на печата, радиото и телевизията. В това се изразява възпитателната функция на КГБ.

II отдел е основен отдел в управлението. Той е в състав от 38 души. Началниците отделения нямат обекти, а зам. началниците обслужват по 1 обект. Някои от тях водят и дела. Всички ръководят агентура.

Освен II отдел в управлението са изградени и следните подразделения:

Седмо отделение. Занимава се с ВН.

Има отделение по оперативно-техническата част (ПК и техниката).

Имат следствена група в състав от 3 души, която разследва Происшествияята,

Има отчетно-архивна група (съхранява делата).

Имат група шофьори.

Има отделение, което се занимава с обезпечаване на правителствените съобщения. Те наблюдават, контролират и обезпечават нормалната работа на всички правителствени съобщения.

Имат секретариат. Началникът на секретариата е офицер, а останалите 6 служители са волнонаемни.

Има група от 3 ОР по кадрите и мобилизационните въпроси.

Имат административно-стопанско отделение с гараж, шофьор и 6 леки коли.

Работата на управлението се проверява от центъра веднаж на 3-5 години. За целта се съставя доклад и поставят срокове за изпълнение на съответните задачи.

Съдържание на едно литерно дело:

ЛД № ____, том I - съдържа - ръководни указания по оперативното обслужване на обекта.

307
43

- характерни данни за обекта: справка за оперативната обстановка, схема на ръководството на завода.

В справката за оперативната обстановка са записани лицата от вражеския контингент и други такива, за които има доресения.

Справката се допълва при изменение на оперативната обстановка. Въз основа на нея се прави план за работа.

Освен това ЛД съдържа информационни материали - изпратени сведения до други управления по въпроси, свързани с обслужването на завода, копия от докладни записки за състоянието на обекта и др.

В този том има списък на лицата, за които има компрометиращи материали. Например инж. _____ скрива пребиваването си в плен или майстора _____ допуска около себе си вражески изказвания. На края са приложени списъци на агентурата, на бившите агенти и списък на ДВ.

Том II. Тук са подредени всички материали, получени по чуждите специалисти.

Том III. Тук се съхраняват всички агентурни и други съобщения.

Том IV. Тук се съхраняват материалите от проверките на лицата в обслужвания обект.

Тези материали по-рано са били подредени и съхранявани в едно общо дело (том), но това се е оказало непрактично. Поради това сега са въвели подредяне на материалите в ЛД по толове.

З а к л ю ч е н и е

Работата в управлението по икономиката, както и добитите впечатления при посещението на някои заводи, институти и местни органи на КГБ, има ярко изразена контраразузнавателна насоченост. Всички сили на оперативния състав са насочени и концентрирани по основните проблемни въпроси, което несъмнено е дало най-положителни резултати.

Ако трябва съвсем накратко да се определят основните направления на работата по тази линия, то те биха могли да се изразят така: работа по чужденците от капиталистическите страни

30895

44.-

и опазване на държавните секрети.

На второ място опитът на КГБ още веднъж потвърждава известното положение, че всяка задача успешно може да се реши ако е намерена, създадена и непрекъснато се усъвършенствува съответната организация на работа.

В това отношение богатият опит на КГБ по линия на икономиката е най-ярко доказателство.

На трето място силно впечатление прави постановката на работа в центъра, неговото място и отговорност. Центърът се отличава по това, че в него се изучава и обобщава опитът, анализират се резултатите по линията, разработват се нови насоки в работата, както на центъра, така също и на местните органи на КГБ.

За постигане на всичко това има много фактори. Бих искал да отбележа особено грижите за агентурата и високата квалификация на целия оперативен състав. Богатият чекистки опит, съчетан със солидната общообразователна подготовка и инженерни знания на оперативните работници дават главен отпечатък в стила на работата на цялото управление, на тази линия и предопределят постигането в бъдеще на нови успехи.

В заключение: организирането на стаж в подразделения на КГБ за оперативните работници от КДС се явява неопценима теоретическа и практическа школа.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ

А/ Относно структурата на организация по линия на икономиката в КДС

1. Да се изгради Управление по линия на икономиката към II управление на КДС.

На Управлението да се възложи провеждане на контраразведателната работа в областта на промишлеността, строителството, науката и техническия прогрес, външната търговия, транспорта и по опазване на държавните секрети в НРБ. Да се отдели главно внимание

509 96
45.-

на работата по опазване на държавната тайна и по чуждите специалисти и търговци, посещаващи нашата страна, с оглед водене успешна борба против шпионажа и идеологическата диверсия на противника.

Да се обобщава и анализира опитът на КДС в борбата за провеждане на широка профилактика и разкриване авторите на опитите за вредителство, диверсия и саботаж.

Да се внедрява в практиката богатият опит на КГБ на СССР, съобразно нашите условия на работа.

Структурата на Управлението би могла да бъде следната:

I отдел: да се състои от три отделения;

I отделение - обслужва обекти, свързани с отбранителната и атомна промишленост, както и работите по космическите изследвания;

II отделение - отговаря за научно-техническия обмен и обобщава работата по чуждите специалисти и монтажници в страната.

III отделение - по въпросите на държавната тайна.

II отдел - обслужва стопански министерства, комитети, управления и някои ДСО. Контролира работата в националните обекти и участва в разследване на някои по-крупни произшествия в промишлеността и строителството.

Състои се от 3 отделения:

I отделение: обслужва обекти, в които има много държавни секрети като: ДКП, управление "Държавен резерв", Министерство на машиностроенето, Министерство на химията и металургията, Комитет по геология, Банките, КИИТС, ЦСУ, ДСО за изчислителна и организационна техника.

II отделение: обслужва обекти, в които има по-малко секрети, но се посещават от много чужденци. Такива обекти са: Министерство на леката промишленост, Министерство на хранителната промишленост, Комитет по труда, Министерство на архитектурата и благоустройството, Министерство на строежите, "Техноекспортстрой", някои ДСО като "Фармахим", "Булгарплод", Енергоснабдяване и др.

III отделение: за контрол и помощ на окръжни управления на КДС по най-важните обекти на отбранителната промишленост и национални обекти. Оказва помощ и анализира някои по-крупни произшествия в промишлеността.

410 97

46.-

III отдел: - по транспорта и съобщенията.

IV отдел: - по външната търговия

Забележка: отделението "Държавна тайна" би могло да работи самостоятелно на подчинение на ръководството на управлението.

2. В съответствие със структурата на управлението по икономиката да се внесе за утвърждаване и структурата на работа по линия на икономиката в окръжните управления на КДС.

Б. Други предложения

1. Да се снемат от агентурно обслужване някои отрасли на народното стопанство като: селското стопанство и горите, както и някои по-маловажни стопански обекти.

2. Докладната записка за опита на КГБ по линия на икономиката да се разгледа от оперативния състав на VI отдел с оглед внедряване съветския опит в нашата работа.

3. Да се разработят съвместни мероприятия между Второ главно управление на КГБ и II управление на КДС по линия на икономиката, с оглед съвместно решаване на някои задачи.

4. Да се възложи на I самостоятелен отдел да проучи необходимостта от следствено куфарче за нуждите на КДС и доложи предложение на ръководството на КДС.

5. Да се покани от КДС отговорен ръководител от КГБ по линия на икономиката за консултация и оказване помощ при организиране работата на управлението по икономиката у нас.

тава е из цялото
месеци 2 години

НАЧАЛНИК ОТДЕЛ VI У-НИЕ I КДС
Подполковник: *[Signature]*

Отп. в 5 екз.

№ 1 - др. Соловев
№ 2 - др. Фр. Иванов
№ 3 - др. Прокопел
№ 4 - др. Димитров
№ 5 - др. Буняков

Изп. Пулейков
Нап. Манолова
9.III.1967 г.

32

В. Ангел

Строго секретно!

Екз. № 2

1
[Signature]

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

ИД
Док. Минин
8 III 1969 год

КДС
УПРАВЛЕНИЕ № 2648
№ Б. 2648
22. MAR. 1967 г.
СОФИЯ

Д О К Л А Д

За работата на комунистите от VI-ти
отдел по обслужване на икономиката,

На отдел VI-ти, управление II КДС, е възложено да проведе контраразузнавателна работа в министерства, комитети, управления, обединения, научни институти, проектантски организации и др. обекти свързани с ръководството на народното стопанство, на брой около 150

Освен това отделът контролира и оказва помощ на околните управления КДС в работата им по линия на икономиката.

По някои въпроси, кето работата по ДТ и СИБ, изпреценето на специалисти в развиващите се и капиталистически страни, по въпроси на отбранителните промишленост, отделът се явява обединяващо и водещо звено в системата на управлението.

Основните задачи на отдела са следните:

- провеждане на контраразузнавателна работа за опазване на ДТ и секретите на СИБ.
- Провеждане на контраразузнавателната работа по чуждите специалисти, посещаващи и работещи в нашата страна.
- Провеждане на контраразузнавателна и профилактична работа по излизациите в капиталистическите и слабо развити страни български специалисти.
- Разработка и агентурно наблюдение на лица от външен контингент, които поради своето служебно положение, минават дейност

и настояща осведоменост могат да провеждат вражеска дейност или представляват интерес за чуждите разузнавания.

- Провеждане на профилактична работа и прозрителете от нея информационна дейност за предотвратяване на сериозни неблагоприятия в областта на проектирането, строителството и експлоатацията на обекти в икономиката. Оказване помощ при разследване на Происшествия по линия на икономиката.

- Оказване помощ на окръжните управления КДС по линия на икономиката и контрол за работата на националните обекти, утвърдени със заповед на Председателя на КДС.

- Оказване помощ на линейните отдели по въпроси на агентурно-оперативната работа и координиране с тях редица съвместни мероприятия.

Освен по гореназованите задачи отделе работи и по други въпроси, като: издаване допуски и пропуски за работа в режимни обекти, придобиване на научно-техническа документация, охрана на изобретенията, открития и новости в науката и производството.

Характерът, особеностите на обслужваните обекти и многообразието на задачите изискват от всеки комунист добре да познава обектите и обстановката в тях и съобразно това да създаде правилна организация на работа. В своята дейност ние сме се ръководели от решенията на Партията и заповедите и указанията на ръководството на КДС.

Въвеждането на новата система на планиране на народното стопанство и реорганизациите в стопанския живот предизвикаха несъответствие с утвърдената организация на работа в отделе. В някои обекти и при отделни комунисти се наблюдаваха разпиляност, преливане на първостепенните с второстепенни задачи, недооценяване на някои въпроси и пр.

Това наложи да се проведе сериозни мероприятия за отстраняване на допусканияте слабости и се уточнят задачите в новосъздадените обекти. По указание на служебното ръководство и с активната помощ на партийното бюро се извърши пресценка на работата и задачите във всеки обект. От всеки оперативен работник бе направена характеристика за обектите, която отразяваше оперативната обстановка и основните задачи за изпълнение. В изпълнение на тези задачи работиха активно всички комунисти. Справките за всеки обект бяха разглеждани от началниците на отделения и ръководството на отделе, в присъствие на отделните ре-

3
в. 87

ботници. По същество това беше отчет за агентурно-оперативната работа, което ни даде възможност да конкретизираме задачите на всеки комунист. Особено ярко пролича необходимостта от вербовка на нова агентура, за което бяха разработени отделни планове.

Въз основа на това ръководството на отдела подготви конкретни предложения, които предстои да бъдат разгледани от ръководството на II управление и взети съответни решения.

Как отделът и комунистите работят за изпълнение на основните задачи?

За отдела и комунистите обслужващи икономиката основна задача е опазване на ДТ и секретите по въпросите на СИБ.

За изпълнение ѝ ние работим в две направления: организиране на агентурно-контраразузнавателна работа и профилактични мероприятия за отстраняване възможностите за изтичане на ДТ и секретите по линия на СИБ.

По указание на ръководството на отдела бяха уточнени всички обекти и места, в които се съхраняват и се работи със секрети, представляващи ДТ. Определиха се обектите, където следва да се придобие агентура и ДВ. Уточнени бяха и лицата, работещи с тези материали или имащи достъп до тях. Предприеха се необходимите мерки за съгласуването им с нас. През 1966 г. с нас са съгласувани 1902 лица, а на 86 от тях е отказано по наши съображения.

По плен на отделение III бяха проведени редица мероприятия по линия на СИБ. Уточнени бяха лицата, работещи по проблеми на СИБ и съответно проучени. Въведе се система за контрол на съвещанията, проведени по линия на СИБ, на които се организира агентурно-оперативни мероприятия, гарантиращи секретността на обсъжданите въпроси.

Все във връзка с опазването на ДТ и по линия на СИБ бяха вербовани 8 нови агенти и придобити нови ДВ. Добре работиха по тези задачи комунистите от III-то отделение с началник др. Габровски - другарите Йовчев, Йорданов и Гочев.

В резултат на правилното използване на агентурата и ДВ в много обекти като Държавен комитет за планиране, НКТП, ВТБ, Министерството на финансите, управление "Редки метали", ДСО "Металхим" и др. през периода от началото на 1966 г. до сега бяха изяснени редица сигнали за проявен интерес от капиталистическите разузнавания към наши секрети и за прояви на някои служители.

4.
65
4.-

Така например от ег. ег. "Славейко", "Бойко", "Стоилов" и др. се получиха интересни данни за проявен интерес на английското и американско разузнаване към въпроси от СИБ, Външно-търговската банка и др. секрети. Проявява се интерес и по въпроси от работата на СИБ, планирането и ръководството на народното стопанство и др. данни, отнасящи се до развитието на народното стопанство. Това ни улеснява при определяне на задачите и насоките на работа.

От началото на 1966 г. до сега от отделение "Държавна тайна" съвместно с комунистите обслужващи обектите са извършени 31 официални проверки в различни ведомства. В резултат на това бяха констатирани редица сериозни нарушения по спазване на ДТ. За всички проверки са и го-вени протоколи, които са докладвани на ръководителите на съответните ведомства и докладни записки до ръководството на КДС със съответни предложения за подобрене на работата.

За подобряване на работата по ДТ и отстраняване на слабостите отдела и респективно отделение "Държавна тайна" през 1966 г. изготви и предложи документите за: проекти за Постановление и Правилник по осигуряване на ДТ в НР България; доклад за състоянието на работата по осигуряване на ДТ с проект за решения от Политбюро на ЦК на БКП, с което задължава редица Министерства и Комитети да вземат необходимите мерки за отстраняване на нарушенията, констатирани в техните ведомства.

Важно място в профилактичната работа на отдела бяха и проведените срещи с ръководствата на министерствата, комитетите, ДСО и др., на които те бяха информирани по слабости в допускната система, при посещения или срещи с чужденци, прояви на техни служители и пр. Такива срещи са проведени с ръководствата на ДКНТП, ДКП, Министерството на машиностроенето, Министерството на химията и металургията, Министерството на енергетиката, Министерството на строените, Министерството на леката промишленост и др.

Със служителите от Комисията за икономическо и научно-техническо сътрудничество при ИС и работещите по линия на СИБ бе проведена среща, на която др. Н. Георгиев - зам. н-к на II управление КДС изнесе информация за интересът на капиталистическите разузнавания към въпроси на СИБ и за допускани слабости от някои служители. По

повод на срещите със документът, подписан от др. Ст. Тодоров бяха задължени всички лица, работещи по линия на СИБ да вземат мерки за отстраняване на слабостите и съгласуване с КДС на всички лица, работещи по линия на СИБ.

Разшириха се контактите с партийните и служебни ръководства, с доброволните отряди и отделни служители от обектите, което съдействува за установяване на правилни взаимоотношения и решаване някои въпроси, представляващи взаимен интерес.

Резултатите от тази разностранна дейност на отдела и отделните работници биха били още по-големи, ако все още не се допускаха слабости. Тези слабости се изразяват главно в:

- липсата на достатъчно брой агентура, особено на такива места, където са концентрирани секрети и сред лицата, работещи с тях. Недостатъчна е агентурата в ДКП, обслужван от др. Йовчев, ДКНП, обслужван от др. Йорданов, Министерството на финансите и БВТБ, обслужвани от др. Гочев, управление "Редки метали", обслужвано от др. Бешков, ДСО "Металхим", обслужвано от др. Ташев и др. Поради това по някои сигнали за опазване на ДТ се работи без помощта на агентура, а главно по пътя на проучвания, с технически мероприятия или използването на ДВ.

Друга слабост е, че не се откриват разработки по повод изгубени документи и изтекли секрети по линия на ДТ.

Профилактичната работа може да се постави на още по-широка основа. Недостатъчно се поставят въпросите по опазването на ДТ на събрания за обществено разглеждане, което оказва голямо профилактично въздействие.

Отделът и комunistите в него имат правилно разбиране и сериозно се отнасят към работата по чуждите специалисти, посещаващи нашата страна и българските такива, пътуващи в капиталистическите и слабо развити страни.

През последните години в резултат на разширяване икономическите, научно-технически и други връзки с капиталистическите и слабо развитите страни се увеличи броя на взаимните посещения и контакти между специалисти, учени и други представители. Само през 1966 г. България е посетена от около 2470 специалисти по линия на обслужваните от отдела обекти, а от обекти, обслужвани от отдела над 1500 души са посетили капиталистически страни по различни поводи.

6
6.87

Съгласно взетото решение отделът работи само по специалистите, посещаващи обслужваните от отдела обекти и установените връзки на наши граждани, а по търговските представители работи XIV-ти отдел.

Първото нещо, което трябва да направим и да се зведе отчетност на чуждите специалисти и сложи ред на визванията и уведомяването на отдела, да се подобри взаимодействието с околните управления на КДС. След това започне активна работа за тяхното изучаване. За целта бяха разработени мероприятия за придобиване на агентура и ДВ, за създаване на условия за използване на техника, ограничаване възможността за установяване контакти с наши граждани и пр.

По принцип по всички чужденци се провеждат мероприятия за тяхното изучаване. След като постъпят сериозни сигнали по няком от тях, тогава се организира активна агентурно-оперативна работа.

От анализа на работата по чужденците се вижда, че през 1966 г. отделът е провеждал активни мероприятия по около 85 чужди специалисти. По 20 от тях е придобита (чрез технически и др. мероприятия), техническа и търговска документация и информация. За същия период са открити и 2 разрешителни, по които в момента се работи.

Добре работиха по чуждите специалисти др. др. А. Лазаров, Г. Ташев, Ив. Червизанов, В. Михов, Д. Добрев, П. Габровски и др.

В резултат на активна работа бе разобличен инж.

от Мини терство на химията и металургията, който бе установил престъпни връзки с представителя на западногерманската фирма Рудолф Керл. По сигнала, съвместно с XIV-ти отдел, активно работиха др. А. Лазаров, Ст. Мерджев и А. Илиев.

Пак съвместно с XIV отдел активно се работи по представител на западногерманска фирма, обект на ЛАР "Фриц" и неговата връзка - обекта на ДОП "Алчния" от др. др. П. Габровски и Р. Станков.

За подобряване работата по чуждите специалисти бе оказана от отдела помощ на околните управления КДС - Ямбол, Враца, Видин, Бургас и Плевен.

Тези мероприятия даят добри резултати. Трябва, обаче, заедно с това да се каже, че работата по тези линии и резултатите от нея са още незадоволителни, допускат се сериозни слабости, които се свеждат до следното: съществува въздържане от завеждане деле и разрешителни на чужденци, посещаващи нашите обекти. Това се наблюда-

9
7.- 68

ва и в окръжните управления на КДС.

Все още не се чувства зедълбочена, настъпателна агентурно-оперативна работа, свързана с внедряване и подслухи на агентуре, провеждане на игри, вербовка и пр.

Съгласно решенията на ръководството на КДС отделът работи и по българските специалисти, излизачи в капиталистически и сл. бo-развити страни, по които постъпват сигнали за престъпна дейност, подозрителни връзки с чужди граждани и съмнително поведение.

През 1966 г. отделът е работил по много сигнали за наши граждани, пребиваващи в капиталистическите страни.

С около 260 специалисти, без агентурата и ДВ, излизачи в капиталистически страни комунистите от отдела са провеждали профилектични беседи. Със същите е проведен разговор и след завръщането им, в резултат на което са получени около 130 сведения, техническа и политическа информация и сведения за интересувачи ни капиталистически граждани и фирми.

Използувайки тези преминавания в капиталистическите страни са изпрецани със задачи 18 наши агента. От тях 8 са изпрецани на продължителна работа.

Въпреки отделните слабости резултатите от посещенията на посочените агенти в капиталистическите страни са положителни. За това говорят получените ценни агентурни сведения от агентите "Димов", "Преславски", "Доли", "Кирилов", "Слевейко" и др.

И в работата по българските специалисти посещаващи капиталистически и слабo-разви и страни се допускат някои слабости. И тук разработките и делата не съответствуват на сигналите. Подценява се и въпроса за предварителната проверка и изучаване на лицата, на които предстои да излизат в чужбина. В резултат на това бе допуснато през 1966 г. от обектите обслужвани от отдела да изменят на Родината 6 лица. Характерен пример в това отношение е случая с инж. Т. Бошняков от ДСО "Цирин". Не същият, въпреки сигналите за подозрителни връзки с чужденци бе дадено разрешение и пуснат да излезе от страната.

Разработката и агентурно наблюдение на лицата от вражески контингент е също една от основните задачи на отдела.

8
8.-89

Задачата за установяването, и учеване, наблюдение и разработка на вражеския контингент е заемала винаги важно място в нашата работа. Действително в резултат на дълбоките преобразовани станаха в нашия живот, процента на вражеските елементи чувствително намалява. Много бивши хора излязоха от обектите. Една част от тези лица се преориентира, друга се примири с утвърденото положение. Независимо от горното въпроса за вражеския контингент в "Енергопроект", "Минпроект", "Минстроек", "Научен институт по машиностроене", обектите на Главното управление на пътищата, обекта на Геоложки проучвания и др., т.е. в тези обекти, където има достатъчно агентура.

В някои обекти и особено в новосъздадените ДСО наблюдението на вражеския контингент е незадоволително. В тези обекти не се установени всички вражески елементи. Такива са обектите "Балканкарпроект", ДСО "Общо машиностроене", ДСО "Електроника" и др., където агентурата е недостатъчна.

И тук се наблюдава въздържане от завеждане на дела и разработки на активните вражески елементи (такива за изменнически намерения, за вражеска агитация, за връзка с капиталистически страни и др.).

Показателен е фактът, че от около 520 установени вражески елементи, само 18 се водят на отчет.

В момента в отдела се водят 18 дела. През 1966 г. са изяснени и е взето отношение по 10 дела. Успоредно с това по получени сигнали са заведени нови 8 дела.

От анализа се вижда, че по болшинството от наличните дела е работено активно. Активно е работено по тези, за които са изяснени сигналите и са снети от отчет. Такива са ДОП "Мошеник", ДОП "Антена", ДОП "Кабел", ДОП "Архитект" и др. Активни мероприятия се провеждат и по наличните такива: ДОП "Алчния", ЛАР "Лешояд", ЛАР "Акционер", КД "Василев", "Дарекчиев" и др. По същите активно се използвава агентура, провеждат се сложни технически мероприятия, в резултат на което постъпват информации за тяхното поведение.

Има обаче и дела като "Добрилов", "Ъв-ец", "Витанов" и др. по които не се провеждат активни мероприятия и липсва агентура.

10
10.1

съобщавали ценна информация. Добре са работили с агентите другите Габровски, Илиев, Добрев, Гочев, Лазаров, Ставрев, Ашев и др.

Посочени бяха и сериозни слабости в ръководството и възпитанието на агентурата. В много случаи не се извършва предварителна подготовка за срещите, не се използват възможностите на агентите, недобре се разработват някои техни задачи.

Отделът разполага с качествена агентура, но същата е далеч недостатъчна за решаване на задачите. Има редица обекти, в които няма или има само по 1-2 агенти. Предстои упорита работа за придобиване необходимия брой агенти. По указание на ръководството на отдела бяха изготвени специални пленове за придобиване на агентура в тези обекти, където се чувстваше нужда от такава. Небелязани са кандидати, по които се провеждат мероприятия за изучаване, придобиване на лични впечатления и пр.

Важно място в работата на отдела е помощта и контролът, които оказва на окръжните управления на КДС по линия на икономиката.

Значението на помощта и контролът на окръжните управления на КДС по обслужване обектите на икономиката и връзката с тях правилно се оценява от отдела и съответно на това се провеждат системни мероприятия.

През 1966 г. отделът е дал в помощ на окръжните управления над 650 командировачни дни, като главно тези посещения са били в тези управления, обслужващи национални и важни за народното стопанство обекти.

Съгласно указания на ръководството на КДС за всички национални обекти, които са 32, бяха изготвени оперативни пленове и небелязани задачи за изпълнение.

Успоредно с това в много окръжни управления по отделни сигнали и въпроси, по чуждите специалисти и станали произволни работници от отдела са участвували в работата.

През 1966 г. бяха организирани съвещания за обмяна на опит от национален мащаб за работата по обслужване обектите на енергетиката и строителството, химията и металургията, по хранителната и отбранителната промишленост.

13
11.-

Тази форма на помощ даде положителни резултати, което показва, че и занапред ще трябва да я прилагаме.

Отделът изготви с цел обмяна на опит и изпрати до окръжните управления на КДС обзори за работата по националните обекти, по САВ и др. въпроси.

Сериозно внимание отделяме и на информацията до ЦК на БКП и други партийни и служебни ръководства по сериозни неудачи и прояви в народното стопанство.

През 1966 г. от отд. на бяха изпратени над 140 справки до ЦК на БКП, Министерства, комитети и др. от подобен характер.

Ние считаме, че е необходимо и в бъдеще да продължи тази практика.

Отделът винаги е отчитал голямото значение на съгласуваността и координацията с другите отдели в управлението и оперативните подразделения към КДС.

През 1966 г. по много дана, сигнали и въпроси ние сме разработвали и проваждали съвместни мероприятия с линейните отдели.

Много наши агенти са използвани по задачи на отделите в управлението, други подразделения и особено на I управление КДС. С I управление бяха проведени мероприятия с аг. "Преславски", "Доли", "Кирилов", "Аимов" и др. в резултат на което се получиха ценни сведения.

През 1966 г. отделът е предал на други служби 416 агентурни сведения, от които 237 на отделите в управлението, 83 на I-во управление и 96 на други подразделения.

Предадени са на други отдели 13 агента.

В състава на отдела влязоха много нови работници. Близо 50% от оперативния състав е постъпил през последните 1-2 години. Това са предимно другари с високо инженерно и икономическо образование. Служебното и партийно ръководство полага грижи за обучението и възпитанието на тези другари. Бяха изнесени беседи по основни въпроси от агентурно-оперативната работа.

Към младите работници бяха прикрепени по-опитни такива, които им помагат в ежеднезната работа.

Началниците на отделения и техните заместници и заместниците на отдели водеха младите работници при срещите с агентурата,

12
15.-

която е предвидена да се приеме от тях, с ДВ и при разговори с някои ръководители от обслужваните обекти.

В момента 9 от новите работници се учат в служебни школи, а останалите ще бъдат изпратени през втората половина на тази година.

Важно място в изпълнение на служебните задачи има партийната организация. По всички въпроси и мероприятия активно участие при обсъжданията е вземало и взима партийното бюро и партийния актив.

По най-важните задачи партийното бюро съвместно с партийните групи е организирано мероприятия за осигуряване успешното им изпълнение.

Кои са по-важните моменти, които открояват участието на партийната организация за изпълнението на задачите?

Известно е, че още с въвеждането на новата система на ръководство много въпроси не бяха ясни на комунистите от отдела. Поради това по партийна линия бяха организирани цикъл от лекции и разяснения от добре подготвени специалисти.

В партийните групи бяха разглеждани проекто-директивите за IX конгрес на БКП и мястото на комунистите в тяхното изпълнение.

Бяха проведени партийни събрания във връзка с решенията на IX конгрес на БКП и указанията на др. Солаков, на които се разгледа работата на комунистите от отдела и се набелязваха нови задачи. Такива сбирки бяха проведени и в партийните групи.

В партийните групи са разглеждани въпросите, по осигуряване агентурното наблюдение на вражеския контингент, по придобиване на качествена агентура, работата със агентурата, подготовка и провеждане на среща с агент, работата по разработките, по изоставащите задачи и изпълнение на шестмесечните планове. Особено внимание от партийните групи е обръщано за оказване помощ в агентурно-оперативната работа от комунистите на новопостъпилите другари. В групите са разглеждани редица въпроси, поставени от тях.

Партийното бюро е изслушвало комунисти и партийни групи как изпълняват служебните си задачи по изясняване на сигнали за вражеска дейност и каква помощ оказват по такива на другарите от

окръзите, по сигнали за шпионаж, как и каква помощ оказват комунистите с дългогодишен опит на новопостъпилите другари.

От бирото бе проведена и среща с новопостъпилите другари, на която се разисква по помощта, която им се оказва от опитните комунисти в служебната работа и от каква помощ се нуждаят в същата.

Все с оглед подобряване служебната работа на комунистите работещи по обслужване обектите на икономиката, партийното бюро организира и партийни събрания, на които бяха изнесени доклади на теми:

- По дисциплината, секретността и конспирацията в агентурно-оперативната работа.

- По някои въпроси за стила и метода на комунистите в отдела.

- За работата на комунистите по вербовката, ръководството и възпитанието на агентурата.

- Основни изводи и поуки от агентурно-оперативната работа по ДОП "Кожаря".

- По приложението на новите щатни таблици и тарифни условия.

- За опита на партийните организации в КГБ и творческото му приложение в нашата партийна работа и др.

Предстои да се изнесе информация в партийно събрание за обменения опит по работата на съветските чекисти, работещи по обслужване на икономиката, както и доклад за състоянието и перспективите за развитие на машиностроенето през периода 1967 - 1970 г.

В докладите, а и в изказванията на комунистите било на сбирките, провеждани от партийните групи или в партийни събрания, ударението е падало по допусканите слабости в агентурно-оперативната работа.

Бирото и комунистите от организацията се се стремят с разгръщане на принципиална критика и самокритика да създаде обстановка на непримиримост срещу недостатъците и инертността в работата на отделните комунисти.

14
14.-

Независимо от това следва да отчетем, че по редица задачи не се работи активно и в определените срокове. Ръководството на отдела и особено др. „. Пулейков не проявява достатъчно изискателност и контрол при провеждане на някои важни мероприятия. Това се отразява и в работата на началниците отделения, които не всякога са изискателни и критични към оперативните работници. Ръководството на отдела понякога намалява вниманието си по основните задачи, пилее много сили и време по редица маловажни въпроси, което пречи на работата. „ие смятаме сега да изучим опита на КГБ по линия на икономиката и го приложим съобразно нашите условия на работа.

В заключение могат да се направят следните изводи:

1. В агентурно-оперативната си работа, за изпълнение на основните задачи в обслужените обекти на икономиката, комунистите са се ръководели от партийните решения, заповедите и указанията на ръководството на Комитета, на националното съвещание на КДС състояло се през 1965 г.

2. В работата на отдела не достатъчно ударението пада на контраразузнавателната насоченост. За отстраняване на тази слабост е необходимо да бъдат пререзгледани някои от задачите и въпросите, с които се занимава отдела. За целта отдела е внесъл предложение за решаване на тези въпроси от ръководството на Комитета.

3. Необходимо е в съответствие с приложенията на новата система на ръководство на народното стопанство и оперативната обстановка комунистите от отдела да оказват помощ по организацията и целенасочеността в агентурно-оперативната работа по линия на икономиката в окръжните управления на КДС.

. Партийното бюро и занепоперед да оказва помощ и търси още по-разнообразни форми за подпомагане ръководството на отдела за изпълнение на служебните задачи.

София, _____ 1967 г.

Н-К ОТДЕЛ VI,

У-НИЕ II КДС: _____

Отп. в 3 екз.

№ 1 - ПК на КДС

№ 2 - др. Григоров

№ 3 - VI отдел

ЛМ/21.III.1967 г.

ПАРТИЕН СЕКРЕТАР: _____

33

Строго секретно!

Екз. № 2

17/2

к.д.
Губинин
8.10.1968 г.
УТВЪРЖАВАМ:

К.Д.О. УПРАВЛЕНИЕ II
ЕК. № 11615 от 17. МАЙ 1967.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КДС
Генерал-лейтенант: 101 Ангел Соколов
София, 23.V 1967 г.

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Верно сортирано
Губинин

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ОТНОСНО: Някои структурни изменения в отдел VI при управление II КДС.

През последните години оперативната обстановка в обслужваните обекти претърпя съществени изменения.

С внедряването на новата система на ръководство на народното стопанство се извършиха съществени структурни изменения в народното стопанство. Създадоха се крупни стопански объединения с нови дейности и задачи. Увеличи се броят на обслужваните обекти.

С разширяване на икономическите, търговски, научни и други връзки с капиталистическите и слаборазвитите страни се увеличиха взаимните посещения на специалисти, учени и други служители. През 1966 г. обектите, обслужвани от отдела бяха посетени от около 2500 специалисти от капиталистически страни и над 1500 наши специалисти са излизали в тези страни.

Активизира се дейността на капиталистическите разузнавания против нашата страна. Данните показват, че едно от основните направления на дейността на тези разузнавания е икономическият шпионаж. Особен интерес проявяват към въпросите на СИВ, отбранната промишленост, перспективното развитие на наша-

28
2.-18

та икономика, техническия прогрес и други сведения, които се концентрират в такива централни институти като Държавния комитет за планиране, Централното статистическо управление, Министерството на финансите, Управление "Редки метали", ДСО "Металхим", Държавния комитет за наука и технически прогрес и др.

Активно работят и по наши специалисти, посещаващи капиталистическите страни, които подлагат на обработка, на разложение и компрометиране.

Активизира се контингентът, имащ връзки с лица и представители от капиталистически страни и фирми. Има данни, че някои от тях се поставят в услуга на представители на капиталистически страни против нашите интереси.

Все още в някои от обслужваните обекти има концентрация на вражески елементи, една част от които под различни форми проявяват своето враждебно отношение към народната власт.

Станалите пожари, аварии и други произшествия в обектите на икономиката нанасят големи материални щети на народното стопанство. В някои от тези произшествия се разкрива контрареволуционна умишъл, а по голям процент не се изясняват докрай причините и не се издирват авторите.

На IX конгрес на КПИ се дадоха нови насоки в развитието на нашата икономика. Главното ударение бе поставено на такива отрасли като енергетиката, химията и машиностроенето. Някои заводи и фабрики се строят и оборудват от капиталистически фирми. Съгласно утвърден от ръководството на КДС план в VI отдел се води на контрол агентурно-оперативната работа в 34 обекти от национално значение.

За да се подобри работата в отдела е необходимо същият да се освободи от по-второстепенните и маловажните обекти и задачи и заостри своето внимание главно върху обектите, в които са концентрирани държавни секрети, тези, които са от важно значение за народното стопанство и такива, които имат делови контакти с капиталистически страни и фирми.

Досега всеки оперативен работник от отдела обслужва по няколко централни обекти и води на контрол, оказва помощ и обобщава опита на агентурно-оперативната работа по обслужване обектите в окръжните управления на КДС. Тази организация при новата оперативна обстановка среща сериозни трудности и пречи за по-активна контраразузнавателна насоченост. Това налага

3.-19

образуването на отделение, което да работи по тези въпроси.

С цел създаване по-добра организация в отдел VI, която да отговори на новите задачи и се засили контраразузнавателната насоченост,

П Р Е Д Л А Г А М:

Да се извърши промяна в досегашната структура като се утвърди следната такава:

1. Отделът да извърши промените в рамките на досегашния щат.
2. Отделът да се състои от пет отделения, които по обекти и задачи да се обособят в следния им вид:

I ОТДЕЛЕНИЕ

Ще се състои от:

началник отделение	- 1
зам. н-к отделение	- 1
инспектори	- 2
ст. разузнавачи	- 3
разузнавачи	- 0

Ще обслужва:

а/ Държавен комитет за планиране и института към него.

б/ Главно управление "Материално-техническо снабдяване".

в/ Управление "Държавен резерв".

г/ Централно статистическо управление.

д/ Министерство на финансите.

е/ Съвета за икономическа взаимопомощ.

ж/ Българска външно-търговска банка.

з/ Българска народна банка.

и/ Държавен комитет за наука и технически прогрес.

к/ ДСО "Изчислителна и организационна техника.

л/ Център за подготовка на ръководни кадри,

и.в.д.

4.16
20

- м/ Управление "Редки метали".
- н/ ДСО "Металхим".
- о/ Главно управление "Геодезия и картография".
- п/ "Геопланпроект".
- р/ "Картпроект" и картна фабрика.
- с/ "Булстрад".

Посочените обекти ще бъдат на пълно агентурно-оперативно обслужване, тъй като това отделение групира обектите, в които са концентрирани държавни секрети и ще има възможност да провежда активни контраразузнавателни и профилактични мероприятия.

II ОТДЕЛЕНИЕ

Отделението ще се състои от:

- началник отделение - 1
- зам. н-к отделение - 1
- инспектори - 2
- ст. разузнавачи - 6
- разузнавачи - 1

Ще обслужва:

- а/ Министерство на строежите.
- б/ Министерство на енергетиката и горивата.
- в/ Главно управление на пътищата.
- г/ Комитет за геология и охрана на земните недра, и института и предприятията към него.
- д/ Държавно обединение "Монтажи".
- е/ "Главпроект".
- ж/ "Водоканалпроект".
- з/ "Заводпроект".
- и/ "Техноекспортстрой".
- к/ "Енергопроект".
- л/ "Минпроект".
- м/ "Минстрой".

- н/ ДСО "Енергообединение".
о/ Дирекция "Инженерно-геоложки и хидроложки проучвания".
п/ ДСО "Хидрострой".
р/ ДСО "Заводски строежи".
с/ Дирекция за научни изследвания в енергетиката.
т/ ДСО "Търсене и проучване на руди, въглища и нерудни изкопаеми".
у/ ДСО "Търсене и проучване на нефт и газ".
ф/ Дирекция за геохимични и химични изследвания.
х/ ДСО "Водно стопанство".

Така групирани обектите във второ отделение ще дадат възможност на отдела да подобри агентурно-оперативната работа по строителството, енергетиката и геолого-проучвателни и хидроложки проучвания, да анализира проявите и неудачите и правилно да определя и насочва своите задачи. Ще се създаде възможност за специализиране на оперативните работници, тъй като характера на работата в тези обекти е сроден.

Тези обекти ще бъдат на пълно агентурно обслужване.

Освен тях отделението ще работи по отделни задачи (чужденци и наши специалисти, излизаци зад граница и др.) в следните обекти:

- а/ Министерство на архитектурата и благоустройството.
б/ ДСО "Циментова промишленост".
в/ ДСО "Каменна промишленост и вародобив".
г/ Научно-технически съюз.

ГІІ ОТДЕЛЕНИЕ

Отделението ще се състои от:

началник отделение	-1
зам. н-к отделение	-1
ст. инспектор	-1
инспектори	- 3
ст. разузнавачи	- 5
разузнавачи	- 1

488
6.-
22

Ще обслужва:

- а/ Министерство на химията и металургията.
- б/ Министерство на машиностроенето.
- в/ ДСО "Химическа промишленост".
- г/ ДСО "Балманкар".
- д/ ДСО "Тракторно и селскостопанско машиностроене".
- е/ ДСО "Радиоелектроника".
- в/ ДСО "Елпром".
- з/ ДСО "Тежко и общо машиностроене".
- и/ ДСО "Цветна металургия и рудодобив".
- к/ ДСО "Черна металургия".
- л/ ДСО "Металообработване".
- м/ ДСО "Металорезеци и дървообработващи машини".
- н/ ДСО "Автоматизация и приборостроене".
- о/ НИИДСП.
- п/ НИПРОРУДА.
- р/ НИИКИЕН.
- с/ "Машелектропроект".
- т/ "Химметалургпроект".
- у/ ДСО "Фармахин".
- ф/ ДСО "Нефтохин".
- х/ "Хранпроект".
- ц/ "Агролеспроект".
- ч/ Академия на селскостопанските науки.
- ш/ ЦНИИ по заразни болести.
- щ/ НИИ "Пушкарров".
- ъ/ "Промпроект".
- я/ ДСО "Родона".
- а₁/ "Булгарплод"

С групирането на обектите в трето отделение се обхваща цялата промишленост - тежка и лека и селското стопанство. По този начин ще се създаде възможност за по-добър анализ на оперативната обстановка и по-правилно насочване на агентурно-оперативната работа.

Освен тези обекти на пълно обслужване, отделението ще работи и по такива по отделни задачи, а именно:

- а/ Министерство на хранителната промишленост.
- б/ Министерство на леката промишленост.
- в/ Министерство на вътрешната търговия.

7-23
 23

г/ Министерство на горите и горската промишленост.
 д/ ЦНИИТМАШ.
 е/ "Интрансмаш".
 ж/ Център за промишлена естетика на машиностроене-
 него.

з/ Институт по заваряването. *ДСО. Звуков център*
 и/ ДСО "Каучук и пластмаси".
 к/ ДСО "Пирин".
 л/ ДСО "Булгартабак".
 м/ ДСО "Винпром".
 н/ ДСО "Българско пиво".
 о/ ДСО "Българска захар".
 п/ ДСО "Керамика". *Учредителна комисия*
 р/ Комитет по труда и работната заплата.
 е/ Министерство на земеделието.

IV ОТДЕЛЕНИЕ

Ще се състои от 7 оперативни работници, които ще бъдат разпределени по окръзи (при разпределението ще се ръководим от разпределението на окръзите по линия на КДС).

Ще има за задача да оказва помощ, извършва контрол и обобщава опита на окръжните управления на КДС по:

- а/ Националните обекти.
- б/ Участие в разследване на по-сериозни произшествия.
- в/ Ще оказва помощ и контрол по сигналите за вредна дейност по разработките и работата по чуждите специалисти

С помощта на това отделение отделът ще има възможност да подобри организацията на агентурно-оперативната работа по обслужване на националните обекти и сигналите за вредна дейност и подобри контраразузнавателната работа по чуждите специалисти.

Възхождайки от задачите, стоящи пред отделението и оперативните работници и от изискванията към тях, се налага отделението да бъде комплектувано от опитни работници с добра агентурно-оперативна квалификация.

Отделението да се състои от началник отделение

с длъжност зам. н-к отдел, 7 зам. началници отделение и 2 инспектори.

3. Тъй като на работниците от отделението за провинцията ще се налага често и за по-продължително време да ходят в командировка, да се уреди въпроса с командировъчните плащания, както на тези от групата за контрол при КДС.

4. При предлаганата реорганизация в отдела ще настъпят следните изменения в оперативния състав и обслужваните досега обекти:

- а/ От общия брой 118 обслужвани до сега обекти:
- 64 - ще останат на пълна обслужване,
 - в 20 обекта ще се работи по отделни задачи, определени от ръководството на управлението.
 - 34 ще се снемат от арендатурно-оперативно обслужване. По тях ще се работи само по сигнали за вражеска дейност.

б/ Съществени размествания и прехвърляния на обекти между оперативни работници не се предвижда. В повечето случаи обектите се прехвърлят от едно отделение в друго заедно с оперативните работници.

Главното изменение става с повосъздаване на IV отделение за окупирите, в което ще бъдат освободени от обслужване на обекти оперативните работници.

Отделение "Държавна тайна" запазва структурата и характера на работата си.

Към предложението предлагам списък на обектите, които следва да се снемат от обслужване:

ПРЕДЛАГА:
НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ II КДС
Генерал-майор: *Гинев*

Отп. в 3 екз.

№ 1 -

№ 2 -

№ 3 -

ЛМ/15.V.1967 г.

34

Строго секретно!

Екз. № 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

42
34

ка
Иван Минев
8^{та} 1967 г.

УТВЪРЖАВАМ:

ЗАМ. Н-К УПРАВЛЕНИЕ II КДС

Полковник:

София, 30-IV-1967 г.

КДО - УПРАВЛЕНИЕ II
ДУ.М. 15495 З.СТ.ДОН.1967

Независимо от това да се работи най-активно и доверително до края на работното с едновременното на у-ние в КДС за нас свързани с работата на си работи
30-IV-67г.

За агентурно-оперативната работа на отдел VI, управление II КДС за III шестмесечие на 1967 г.

По решение на ръководството на КДС в края на първото полугодие на 1967 г. бяха извършени някои изменения в структурата на отдела.

Понастоящем в отдела има три отделения на обектово обслужване, едно отделение за контрол и помощ на околните управления на КДС и отделение Държавна тайна.

В отдела се водят на пълно обслужване 49 обекти, а в 28 обекти се работи по отделни задачи. В останалите 36 обекта ще се работи по сигнал.

Структурата на отдела по отделения е както следва:

I отделение: обслужва всички централни надведомствени и такива обекти, в които са концентрирани държавни секрети.

Във II отделение са обектите на строителството, енергетиката, водното стопанство, геолого-проучвателните работи и монтажите.

243
2.-
35

III отделение обслужва обекти на тежката, леката, хранителната промишленост, и селското стопанство и горите.

IV отделение има задачи да оказва контрол и помощ на окръжните управления на КДС по въпроси, свързани с обслужване на икономиката.

Отделение Държавна тайна запазва досегашната си структура и характер на работа.

Произтичащите от обстановката и указанията на ръководството основни задачи, стоящи за решаване от отдела, през II шестмесечие на 1967 г. са: провеждане на контраразузнавателна работа за опазване на държавната тайна, наблюдение и разработка на чуждите специалисти, работа по нашите специалисти, посещаващи капиталистическите страни, наблюдение и разработка на вражеския контингент, оказване помощ на окръжните управления на КДС по изпълнение на горните задачи и др.

За изпълнение на горното отделът ще проведе следните агентурно-оперативни мероприятия:

I. Оpozнаване оперативната обстановка в обслужваните обекти от новоназначените работници

1. Да се изучи оперативната обстановка в тези обекти, като се уточни вражеския контингент, уязвимите и възлови места, с какви секрети се работи, с какви фирми и страни се поддържат връзки, от кои капиталистически фирми и лица се посещава, каква агентура е необходима за решаване на задачите и пр. Всички тези въпроси да намерят отражение в литерните дела на обектите, като за целта всеки оперативен работник да изготви справка по тези въпроси.

Срок: края на годината

Отг.: н-ци отделения

2. Ръководството на отдела и началниците на отделения, съвместно с отделните работници да прегледат необходимостта от агентура в обслужваните обекти и се набележат

297
3.-
36

съответни мероприятия.

Срок: 30.IX.1967 г.

Отг.: н-ци отделения,
н-к отдела

II. Работа по разработките, делата и сигналите
за вражеска дейност

1. Да се активизира работата по ЛАР "Хамелеон", ЛАР "Рационализатор", ЛАР "Чума", ДОП "Лъжец", ДОП "Сребролюбец", ДОП "Инвалида" и НД "Щиглец". За целта да се прегледат наново плановете с агентурно-оперативните мероприятия и се набележат допълнителни такива.

Отг.: н-ци отделения,
н-к отдела

2. По ЛАР "Акционер", ДОП "Алчния", ДОП "Кожаря", ДОП "Мелничар" и НД "Добрилов" в срок до 30 август да се изяснят сигналите по тях и се излезе с предложение за вземане отношение.

Отг.: н-ци отделения,
н-к отдела

3. Да се прегледат от ръководството на отдела и началниците на отделения всички дела и сигнали за шпионаж и се набележат активни мероприятия по тях.

Срок: 30.IX.1967 г.

Отг.: н-ци отделения,
н-к отдела

4. С цел активизиране работата по най-важните разработки и дела, същите да се вземат на личен контрол, както следва:

- от подполковник Шулейков - ЛАР "Чума", НД "Щиглец"
- от полковник Станков - ЛАР "Хамелеон", ДОП "Алчния" и ДОП "Караогланов".

4. 245
34

- от майор Мерджев - ЛАР "Акционера", ЛАР "Специалист" и ДОП "Такоев".

5. Да се активизира работата по сигналите на производство в отдела и се засили контрола и помощта на окръжните управления по такива, водени от тях. За целта ръководството на отдела и началниците на отделения да вземат на личен контрол по-важните сигнали и да вземат лично участие в набелязване и провеждане на по-сериозните мероприятия.

Срок: 30.IX.1967 г.

Отг.: н-ци отделения
Станков, Мерджев

6. По сигналите за: Димитраков, че поддържа съмнителни връзки с чужденци и с представители от английската и френска легации,

Дяков, че поддържа подозрителни връзки със западногермански представители,

Кузмов, че е проявен интерес към него от западногерманското разузнаване,

арх. Димитров, че поддържа съмнителни връзки с представители от западногерманското търговско представителство,

инж. Мишев, че предава икономическа информация на западногермански представител,

да се проведат допълнителни мероприятия за изясняването им и се предложи за вземане на съответен вид отчет или отношение по тях.

Срок: 1.IX.1967 г.

Отг.: Добрев, Габровски
Станков.

7. Към 25 число всеки месец да се изготвя справка за работата по сигналите и докладва на ръководството на II управление КДС.

Отг.: Станков

46
5-8
38III. Работа с агентуратаA. Вербовка на нова агентура.

За да се осигури наблюдение на вражеския контингент работещ в обслужваните обекти, наблюдение на чуждите специалисти и за агентурното осигуряване на възловите и уязвими места, отделът ще работи за вербовка на 24 агенти и 10 явочни квартири, които по отделения се разпределят както следва:

	<u>агенти</u>	<u>я/к</u>
I отделение	8	3
II отделение	8	3
III отделение	8	4

B. Подобряване работата с наличната агентура

1. С цел отстраняване слабостите по ръководството и възпитанието на наличната агентура ръководството на отдела и началниците на отделения да вземат на личен контрол работата по подготовката за срещите с агентурата от оперативния състав, разработката и съставянето на задачите и да се одобри график за участие в контролни срещи.

Отг.: н-ци отделения
н-к отдела

2. Още веднаж да се прегледат възможностите на наличната агентура, използвана по чуждите специалисти и по обекти разработвани за шпионаж и се набележат допълнителни мероприятия за нейното активизиране.

Срок: 30.VIII.1967 г.
Отг.: н-ци отделения

B. Проверка на агентурата

1. Да бъде извършена основна проверка на агентите, по които са получени сигнали за нечестност и предателство.

447
6.-
39

До края на месец юли да се доложи на ръководството на отдела предложение.

2. Агентурата, която може да решава особено важни задачи да бъде проверявана най-задълбочено, което ще ни предпази от всякакви изненади и съмнения при ползуването ѝ.

Отг.: н-ци отделения

3. Да се направи подробен анализ на работата на тези агенти, които не предават съществени сведения с оперативна стойност, да се издирят причините за това и се набележат мероприятия за тяхното активизиране или вземане отношение към тях.

До края на месец август да се доложи на ръководството на отдела какви случаи има от подобен характер със съответни предложения.

Отг.: н-ци отделения

IV. Работа по наблюдение на вражеския контингент

1. Ръководството на отдела и началниците на отделения да прегледат състоянието на работата по установяване, изучаване и наблюдение на вражеския контингент и се набележат мероприятия за издирване, уточняване и проучване вражеските елементи в новосъздадените обединения и организации и се определи по кои от тях какво отношение ще се вземе.

Срок: 30.VIII.1967 г.

Отг.: н-ци отделения

н-к отдала

2. Да се направи анализ на вражеските елементи, провеждащи вражеска агитация и се набележат мероприятия за документация и разобличаване на някои от тях. За целта до 15 август да се доложи на ръководството на отдела по кои лица се работи за документация и разобличаване и се предложат допълнителни мероприятия.

Отг.: н-ци отделения

48
7.-70У. Работа по опазване на държавната тайна и СИБ

Работата по държавната тайна и по СИБ ще се води в следните направления: официални и ведомствени проверки, съгласуване на служители за работа със секретни материали, агентурно обезпечаване на секретните обекти и наблюдение на лицата, проявяващи подозрителен интерес към въпросите, представляващи държавна тайна, провеждане профилактични мероприятия за пресичане каналите за изтичане на секрети и организиране агентурно-оперативни и профилактични мероприятия по провеждане на сесиите по линии на СИБ.

1. Да се проведат утвърдените по графика официални проверки в Държавния комитет за наука и технически прогрес, ДСО "Изчислителна и организационна техника", ДСО "Техноекспортстрой", Министерство на външните работи, НИИ по радиология и радиационна хигиена, ДСО "Трансстрой", Софийски ТТ станции.

Отг.: Н. Ангелюв

2. Да се окаже помощ по организацията на работата за осигуряване опазването на държавната тайна в ДСООбединения при Министерство на химията и металургията и Министерство на машиностроенето.

Такава помощ ще се окаже и по обслужване учрежденията и предприятията от Софийско управление на КДС.

Отг.: Н. Ангелюв

3. Да се продължи работата по съгласуване на служителите с материали, представляващи държавна тайна и за неподходящите да се излиза с предложение за отстраняването им от работа.

Срок: постоянен

Отг.: Н. Ангелюв

149
8-1

4. Да се съгласуват за работа със секретни служители на работа в Секретариата на СИБ - Москва, а с подходящите от тях да се създаде оперативен контакт с оглед ползването им.

Орок: съответстващ на
срока на заминаването
Отг.: Габровски

5. В края на всеки месец да се изготвя график на съвещанията, които ще се провеждат по линия на СИБ и се уведомяват съответните отдели и отделения.

Отг. Габровски

6. Да се предложи план за агентурно-оперативната работа и профилактиката по предстоящия международен симпозиум, който ще се състои от 28.VIII. до 1.IX. т.г. в НРБ по линия на селското стопанство.

Срок: 10.VIII.1967 г.
Отг.: Габровски

7. Да се уточнят най-важните изобретения и рационализации, които имат съществено значение за отбраната на страната и за развитието на нашата икономика и се предложи план с мероприятия за тяхното опазване.

Срок: 1.VIII.1967 г.
Отг.: Габровски

8. Отделение ДТ да направи анализ и отчет за работата по изпълнение решенията на Колегиума на КДС по опазване на държавната тайна.

Срок: 1.IX.1967 г.
Отг.: Ангелов, Габровски

9. Да се изучи цялостно въпроса по опазване на държавната тайна в I отделение и се направят съответни предложения.

Срок: 15.IX.1967 г.
Отг.: Габровски, Ангелов

9. - 42

VI. Работа по чуждите специалисти и наши
граждани, посещаващи капиталистически страни

1. Да продължи и за в бъдеще поддържането на контакт с отделите "Международни връзки" в обслужваните обекти, от които да се информираме своевременно за посещенията на чужденци в тези обекти, както и за проявени подозрителни интереси към обекти на икономиката.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

2. Да се приведат в известност всички сигнали, дела и разработки за чужди специалисти и заведат на контрол в отдела.

Срок: 1.IX.1967 г.

Отг.: В. Михов, Мерджев

3. Да се организира своевременното изучаване за посещения в страната от чужди специалисти, за което предварително да се уведомяват окръжните управления на КДС.

Срок; постоянен

Отг.: Михов

4. Да се направи анализ за проявите и интересите на чуждите специалисти, посещаващи нашата страна и съобразно това се предложат съответни мероприятия.

Срок: края на годината

Отг.: Ст. Мерджев, Михов

5. Да се провеждат мероприятия за прихващане на техническа документация от чуждите специалисти.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

6. Да се направи анализ на сигналите за прояви

251
10.- 43

на наши специалисти, посещаващи капиталистически страни и се предложат мероприятия за изясняване на същите.

Да се набележат специални мероприятия по българските специалисти и експерти, изпращани в капиталистически страни.

Срок: 1.VIII.1967 г.

Отг.: Станков, н-ци отделен.

П. Габровски

7. За работата по наши специалисти, които се изпращат за по-продължително време по линия на "Техноекспортстрой", "Минстрой" и други организации да се провеждат съгласувани мероприятия с I управление КДС.

Отг.: Добрев, н-ци отделен.

8. Да се организира придобиване на информация по официален път за проявите и поведението на чуждите и наши специалисти били в чужбина; за целта да се изготви предложение и разработят интересувашите ни въпроси.

Срок: 1.IX.1967 г.

Отг.: Станков, Мерджев

VII. По някои други задачи

1. Отделение IV при отдела по утвърден план да организира помощта и контрола на окръжните управления КДС. За целта да се представи план-график.

Срок: 30.VI.1967 г.

Отг.: В. Михов

2. Да се организира среща с ръководствата на окръжните управления на КДС, за да се информират за новата структура и задачи на отдела.

Срок: края на годината

Отг.: н-к отдела

11.-

42
44

3. Да се разработят конкретни предложения за внедряване в работата опыта на КГБ по линия на икономиката.

Срок: 1.IX.1967 г.

Отг.: Н. Ангелов и н-к отдела

4. С цел повишаване квалификацията на оперативния състав да се проведат няколко учебни занятия по въпроси на организацията на контраразузнавателната работа по линия на икономиката.

Отг.: н-к отдела

ПРЕДЛАГА:

Н-К ОТДЕЛ VI, У-НИЕ II КДС

Подполковник: *Sm*

Отпъ 4 екз.

№ 1 - Пулейков

№ 2 - Станков

№ 3 - Мерджев

№ 4 - X отдел

Нап. Манолова

29.VI.1967 г.

	<u>пълно обсл.</u>	<u>по задачи</u>	<u>по сигнали</u>
I отделение	22	-	-
II отделение	29	7	2
III отделение	28	21	34
В с и ч к о:	79	28	36

107 = 36

35

К. Д

20.4. РС

УТВЪРЖДАВАМ:
ЗАМ. Н-К УПРАВЛЕНИЕ II ДС
Полковник: *[Signature]*
София, *1-4-1969* г.

Строго секретно!
Екз. № *2*

КРДПОБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДПОБГДСРСБНА

М.Р. — УПРАВЛЕНИЕ II ДС
№ 18205
с. №

П Л А Н

За агентурно-сперативната работа на
отдел VI при управление II ДС през
второто шестмесечие на 1969 г.

Съобразно оперативната обстановка и прозатичащите от нея задачи, усилията на отдела през второто шестмесечие на 1969 г. ще бъдат насочени по следните основни направления: работа по разработките, делата и сигналите, като се обърне особено внимание по онези, подозирани като шпионаж и друга остра вражеска дейност; опазване на държавната и военна тайна, оказване помощ и контрол на окръжните управления; подпомагане с наши средства развитието на икономиката.

Поради обстановка, че през този период ще се чествува славния юбилей от социалистическата революция в нашата страна, ще се вземат всички необходими мерки за достойното посрещане и спокойното отпразнуване на същия.

В изпълнение на горното ще се проведат следните основни агентурно-сперативни и организационни мероприятия:

I. РАБОТА ПО РАЗРАБОТКИТЕ, ДЕЛАТА, СИГНАЛИТЕ И ВРАЖЕСКИЯ КОНТИНГЕНТ

а им с доклад
По плана за удара.
а/ По ДОП "Аталианеца", да бъдат прегледани и анализирани всички получени материали от изпълнението на до-
Р. С.

2.- 5

пълнителния план, насочен към документиране дейността на обекта.

Материалите да бъдат предоставени на отдел I ДС и съвместно да се обсъди подлежи ли на наказателна отговорност дейността на обекта, след което да се изготви съответно предложение.

Срок: 20.VIII.1969 г.

Отг.: Габровски, Ставрев,
Пенев

2. По разработките и делата.

А/ По ЛАР "Чума" да бъдат анализирани получените материали и разработен нов план с оглед решаване основните задачи по разработката.

В новия план да се предвидят провеждането на съответни комбинации, съчетани с технически мероприятия, насочени към изясняване дейността на обекта.

Срок: 30.IX.1969 г.

Отг.: Габровски, Ставрев

б/ Да се активизира работата по ДОП "Борсук" като за целта се разработи нов план, в който да залегнат провеждане на М-15 и М-30 в дома му, придобиване на подходящ агент из средата на неговите връзки и провеждане на подходяща комбинация, с цел създаване условия за документиране дейността му.

Срок: 20.IX.1969 г.

Отг.: Йовчев, Йорданов

в/ Да се проведат предвидените мероприятия по ДОП "Чакал" като се ускори набиране на необходимата документация и се вземе съответно отношение спрямо обекта.

Срок: 30.IX.1969 г.

Отг.: Йовчев, Здр. Милчев

г/ Да се активизира работата по ДОП "Принца", като се проведат мероприятия за доизясняване на връзките му, придобиване на агент с възможности за работа по него и контролиране поведението му с технически средства.

Срок: 10.X.1969 г.

Отг.: Добрев, Милев

д/ По ДОП "Дърдорко", който поддържа съмнителни връзки с италиански специалисти и се предполага, че уврежда интересите на страната, да се проведе подходяща комбинация при която да се контролират разговорите му с италианците.

Срок: 30.X.1969 г.

Отг.: Добрев, Палмов

е/ Съвместно с отдел X при управлението да продължи работата по обекта на ДОП "Осел", като се използва по-активно аг. "Петър" и провеждането на технически мероприятия.

Срок: 15.IX.1969 г.

Отг.: Добрев, Палмов

ж/ Да се набележат и проведат допълнителни мероприятия по обекта на НД "Щиглец", насочени към изясняване характера на връзките му с лица от западногерманската фирма "Хан Колб".

Срок: 20.IX.1969 г.

Отг.: Петрунов, Милев

з/ По ДОП "Дръвник" да бъдат анализирани всички налични материали за обекта и в зависимост от това да се излезе със съответно предложение.

Срок: 30.IX.1969 г.

Отг.: Ставрев

и/ Началниците на отделения и съответните оперативни работници да набележат и проведат допълнителни мероприятия, насочени към изясняване дейността на следните дела:

Отделение I - Анонимно дело "Кондор" / ДОП "Сойнищата"

→ да се състави

Отделение II - ~~ДОП "Химика"~~ / ~~ДОП "Рогач"~~ / ДОП "Авантюриста", ДОП "Чакация", НД "Д" и НД "Б".

Отделение V - съвместно със съответните окръжни управления на МВР да проведе необходимите мероприятия за изясняване дейността на: ДОП "Димитров", по делото "Металик", по диверсионния акт в Хасково и анонимно дело "Диверсанти".

3. По оперативните преписки.

а/ Отделение I и II да активизира работата по заведените оперативни преписки на чужденци, пребиваващи в нашата страна като експерти и по други поводи, в тази връзка да се имат в предвид следните ОП: Дауни, Макдоналд, Рап и Мак Фадиен.

б/ Отделение V съвместно със съответните окръжни управления на МВР да проведе необходимите мероприятия за изясняване дейността на обектите на следните ОП: "Експерта", Голке, Буше.

Мероприятията да бъдат насочени така, че да се осигури изясняване дейността на съответния чужденец преди изтичане срока за пребиваването му в страната.

За онези от тях, за които се получават достатъчно данни за провеждана престъпна дейност да се изгонват преждевременно от страната, при невъзможност това да бъде използвано оперативно.

Отг.: н-ци отделения

4. По сигналите и контингента.

а/ Поради това, че за някои от наличните сигнали има достатъчно основание за вземането им на определен оперативен отчет, то началниците на отделения в едномесечен срок да прегледат всички сигнали и на базата на задълбочен анализ да решат на какъв вид отчет ще бъдат заведени.

Срок: 1.VIII.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

б/ По всички останали сигнали, особено онези, които се водят продължително време да се разработят допълни-

8
5.-

телни мероприятия за тяхното изясняване.

Срок: 15.IX.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

в/ Да продължи работата по изясняване и категоризиране на вражеския контингент, като особено внимание се обърне на онези, явяващи се контингент на разузнаванията на САЩ, Англия, ГФР, Турция и Гърция.

За онези от тях, за които не са правени съответните проверки да се направят такива и всички налични материали да се съберат в едно към литерните дела, като се посочи посредством кои агенти ще бъдат наблюдавани.

Да се направи преоценка за някои от тях не е ли необходимо да бъдат взети на определен оперативен отчет.

Срок: 5.III.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

г/ Да продължи попълването на списъка на новопроявяващите се лица, изказващи се враждебно към мероприятията на народната власт при усложнена международна обстановка. По отношение на такива своевременно да се провеждат мероприятия за документирание на тази им дейност и вземане на съответни мерки, а за други, за които има достатъчно основание да се вземат на определен оперативен отчет.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

д/ Да се проанализира дейността на вражеския контингент и по отношение на онези от тях, които са годни на по-остра вражеска дейност да се набележат допълнителни мероприятия за наблюдение във връзка с чествването на 25-годишния юбилей.

Срок: 1.VIII.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

II. МЕРОПРИЯТИЯ ПО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ С АГЕНТУРА
ОБСЛУЖВАНИТЕ ОБЕКТИ, ОПЕРАТИВНИЯ ОТЧЕТ И
ВРАЖЕСКИЯ КОНТИНГЕНТ, КАКТО И РАБОТАТА С
НАЛИЧНАТА АГЕНТУРА

1. Вербовка на агентура и я/к.

И през настоящото шестмесечие ще продължи работата по придобиване на нова качествена агентура с възможности да решава стоящите пред отдела задачи. За целта ще бъдат вербовани от отдела 33 агенти, разпределени по отделения, както следва:

I отделение	- 9 агента
II отделение	- 12 агента
III отделение	- 4 агента
IV отделение	- 7 агента
V отделение	- 1 агент

Всички кандидат-агенти своевременно да бъдат регистрирани в Секретариата, на управлението и към получения номер да се прилагат постъпващите за кандидата материали. При докладването на конкретните предложения да се контролира за спазването на този порядък.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

За подобряване ръководството и възпитанието на наличната агентура, както и тази, която ще бъде вербована, през шестмесечието да се придобият 14 явочни квартири, по отделения, както следва:

I отделение	- 5 я/к
II отделение	- 4 я/к
III отделение	- 2 я/к
IV отделение	- 3 я/к

2. Работа по наличната агентура.

а/ Да се подобри работата по предварителната подготовка за среща с агентурата. Тази подготовка да обхваща предварителното разработване на задачите за всяка конкретна среща, които да се съгласуват с началника на отделението или

7.- 10

неговия заместник. След провеждането на срещата незабавно да се докладва за резултата от нея.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

б/ Началниците на отделения да провеждат периодически контролни срещи с онези агенти, които имат възможност за работа по контингента, но не дават задоволителни резултати. Участието на началниците на отделения да бъде по-активно и при поставянето на по-сериозни задачи по разработвани обекти и при други поводи.

В тази връзка ръководството на отдела да окаже по-голяма възискателност и помощ.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

в/ Да се преценят възможностите на новопреборваната агентура за решаване задачи и на VII отдел при I управление и съгласно постигната договореност да им се съобщят тези агенти по псевдоними. Наред с това да се уведомят за настъпилите изменения на съобщенията им по-рано агенти.

Срок: 1.IX.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

г/ Да се направи задълбочен анализ на възможностите на агентурата да решава задачи по предстоящи търговски сделки и други контакти с представители на фирми от капиталистически страни. Този въпрос да бъде решен съвместно с отдел V при управлението.

Срок: 25.VIII.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

д/ Да се доуточнят маршрутните възможности на наличната агентура за използване по националните обекти, специалисти от капиталистическите страни, и разработваеми обекти на окръжните управления.

11
8.-

Отделение X при отдела да изясни каква агентура имат окръжните управления на МВР с възможности да бъде маршрутирана към наши обекти и задачи в центъра.

За агентурата с маршрутни възможности да се изготви списък по псевдоним и при кои ОР е на ръководство. Този списък да се намира в ръководството на отдела и да се използва най-активно.

Срок: 25.IX.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

е/ Да се предложат и проведат мероприятия за проверка на следните агенти:

I отделение: "Здравко", "Цветков", "Петров", "Терасим", "Стефчо", "Петър" и "Райко".

II отделение: "Битум", "Митко", "Стоянов", "Стоян", "Иванов", "Ясенов" и "Петров", "Пулковски".

Срок: 30.XII.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

ж/ Във връзка с чествването на 25-годишния юбилей агентурата да се среща по съгласен график за периода от 15.VIII.1969 г. до 15.IX.1969 г. Графиците да се изготвят до 1.VIII.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

з/ До всяко първо число на месеца да се изготвят графиците за срещата с агентурата. В тези графици да се предвиждат и контролните срещи. Най-късно до 5-то число на месеца да се отчитат и резултатите от проведените срещи с агентурата през миналия месец.

Отг.: н-ци отделения

и/ Да се изготви характеристика за онези агенти на които не е правена оценка за резултатите от сътрудничеството им с органите на ДС през последните три години. Характеристиките да бъдат изготвяни след задълбочен анализ върху конкретните резултати, в тях да се отрази отношението на агента.

към сътрудничеството, проверяван ли е и по какъв начин, възможности да решава наши задачи.

Характеристиките да се утвърждават от ръководството на отдела.

Срок: 30.X.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

III. МЕРОПРИЯТИЯ ПО ОПАЗВАНЕ НА ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА И РАБОТА ПО ЛИНИЯ НА СИВ

1. По агентурно-оперативния контрол.

а/ Началниците на отделения да вземат мерки за приключване анализа за състоянието по опазване на държавната тайна във всички обслужвани обекти. В зависимост от резултатите на този анализ да се набележат и проведат допълнителни мероприятия, включително придобиване на нова агентура и ДВ, с цел отстраняването на съществуващите в това отношение слабости.

Срок: 1.IX.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

б/ Да се извърши проверка дали всички лица, които работят с поверителни материали, съгласно утвърдените номенклатурни списъци, са съгласувани за работа с такива материали. При положение, че все още има несъгласувани да се вземат мерки за тяхното съгласуване.

Да се обърне сериозно внимание спрямо онези, които макар и неподходящи им се възлага работа с поверителни материали.

Срок: 15.IX.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

в/ За допълнително включените за работа с поверителни материали, както и за онези лица, за които не е правена проверка за наличието на връзки с лица от капиталистически страни, да се направят такива проверки и в зависимост от ре-

13
10.-

зултата да се решава за всяко конкретно лице.

Срок: 30.XI.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

г/ Началниците на отделения и съответните оперативни работници да провеждат съедновременно необходимите мероприятия за агентурно-оперативно обезпечаване на секретите и всички по-важни съобщения по линия на СИБ у нас и в чужбина.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

2. По официалния контрол.

а/ Отделение "Държавна тайна" да извърши основни проверки по приложение на Правилника за организацията на работата по опазване на държавната тайна в следните министерства и учреждения; по линия на отдел VI - Министерство на строежите и архитектурата, Научно-изследователски институт по химическа промишленост, ДСО "Автопром", БНБ, управление "Държавен резерв", ДСО "Металхим" - Сопот, ВМЗ-Сопот.

Останалите обекти по линия на V и VII отдел при управлението, както и някои други ще бъдат включени в плана на отделение "Държавна тайна".

Провеждането на официалните проверки да се съгласува с активизиране на агентурно-оперативната работа, с цел по-голяма резултатност.

Срок: 30.XII.1969 г.

Отг.: Ангелов, н-ци отделения

б/ Да се направи задълбочен анализ за организацията на агентурно-оперативната работа, режима, охраната и пропускателната система на всички заводи и предприятия под ведомството на машиностроенето, които произвеждат оръжие и боеприпаси. Въз основа на резултатите да се изготвят:

- Доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа по обслужване обекти на отбранителната промишленост с конкретни мероприятия за подобряване на същата.

- Справка до Министъра на машиностроенето с предложения за отстраняване на слабостите и подобряване организация-

11.-

та на работата по опазването на държавната тайна, охраната, легендировката и зашифровката на някои от обектите и произведената продукция.

- Да се проведе съвещание за обмяна на опит с оперативния състав от окръжните управления МВР - обслужващи предприятия и заводи от отбранителната промишленост, които да се запознаят с горния доклад и справката или им се дадат указания за по-нататъшната работа.

Срок: 25.XI.1969 г.

Отг.: Мерджев, Ангелов, Михов

в/ Да се подготви инструкция за агентурно-оперативната работа на органите на държавна сигурност по опазване на държавната тайна в Народна република България.

Срок: 30.XII.1969 г.

Отг.: Мерджев, Ангелов

г/ Да се подготви изменението и допълнението на Списъка на фактите, сведенията и предметите, съставляващи държавна тайна за Народна република България.

Срок: 25.XII.1969 г.

Отг.: Ангелов

д/ Да продължи провеждането на съответните мероприятия по опазването на допълнителната разработка по ПТА-191, препаратите "Б", проблема "Х" и "Е-30".

По някои от тези препарати и проблеми да се провеждат съвместни мероприятия със съответните окръжни управления на МВР.

Срок: постоянен

Отг.: Лазаров, Михов

IV. МЕРОПРИЯТИЯ ПО ЧУЖДИ СПЕЦИАЛИСТИ И ГРАЖДАНИ ОТ
КАПИТАЛИСТИЧЕСКИ СТРАНИ, ПОСЕЩАВАЩИ ОБСЛУЖВАНИТЕ ОТ
НАС ОБЕКТИ

1. Да се уточнят за второто шестмесечие какви преговори, сделки и други контакти ще се провеждат с представители

15
12.-

на фирми от капиталистически страни и в зависимост от това да се организира нашата агентурно-оперативна работа.

В тази връзка да се имат в предвид и предстоящите симпозиуми, конференции, панаири и други международни прояви, по които поводи ще идват представители на капиталистически страни.

Срок: 20.VIII.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

2. Да се извърши проверка в обектите на обслужване, които се посещават от граждани на капиталистически страни, как се води регистрацията им и спазват ли се необходимите изисквания. Там, където все още няма установен добър порядък, да се предложи на съответните ръководства да се въведе такъв.

Срок: 30.X.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

3. Да се уточнят възможностите на наличната агентура, знаеща западни езици за използване по чужди специалисти, посещаващи обслужваните от нас обекти. В онези звена, където агентурата с такива възможности е недостатъчна да се придобие нова.

Срок: 1.XII.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

4. В края на шестмесечието да се направи анализ за получените данни за проявен подозрителен интерес от граждани на капиталистически страни към нашите обекти на обслужване. Данните от този анализ да се съпоставят с тези от предишните години и съобразно тенденцията да се набележат съответни мероприятия за следващата година.

Срок: 30.XII.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

5. При наличие на данни, че в даден чужденец, който се намира в нашата страна, разполага с материали и други документи, представляващи интерес за страната, да се провежда

116
13.-

М-30 за набиране на техническа документация или за други оперативни цели.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

У. МЕРОПРИЯТИЯ ПО НАШИ СПЕЦИАЛИСТИ И ГРАЖДАНИ,
ПОСЕЩАВАЩИ КАПИТАЛИСТИЧЕСКИ И РАЗВИВАЩИ СЕ СТРАНИ

1. Да се уточнят предварително за второто шестмесечие какви служебни командировки в капиталистически и развиващи се страни се предвиждат на специалисти и други служители от съответните обекти на обслужване. Изходайки от специалната и езикова подготовка на тези лица, да се определи с кои от тях ще се беседва не само с профилактична цел, а с по-определена контраразузнавателна и разузнавателна насоченост.

Срок: 25.VII.1968 г.

Отг.: н-ци отделения

2. При по-продължителни служебни командировки и особено при изпращане на специализация на наши агенти или ДВ, да им се разработват конкретни задачи и линия на поведение, съгласувани с I управление ДС, отдел У и линейните отдели при управлението. Задачите и линия на поведение да се разработват писмено и се докладват за утвърждаване не по-късно 5 дни преди заминаването.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

3. Да се направи задълбочен анализ по отношение на онези наши специалисти, които според естеството на своята работа им се налага периодически да посещават капиталистически и развиващи се страни и са настъпили някакви изменения в тяхното поведение или имотно състояние. Да се обърне особено внимание на онези разкрили свои ПК или поддържащи усилена подозрителна кореспонденция.

Срок: 10.XII.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

17
14.-

4. Да се активизира и разнообрази профилактичната дейност по отношение на нашите специалисти, изпращани по различни поводи в капиталистически и развиващи се страни. За целта да се изнасят подходящи беседи, с които да се разкриват някои форми и прийоми на капиталистическите разузнавателни служби.

Да се обръща най-сериозно внимание на сигналите за изменнически намерения, по които да се реагира незабавно.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

5. Отделение V да вземе по-непосредствено участие в агентурно оперативната работа по излизаните наши специалисти зад граница, като за целта укаже конкретна помощ на окръжните управления на МВР - Видин, Перник, Бургас, Габрово, Ловеч и др.

Мероприятието по това направление да се съгласуват с I управление ДС и съответните линейни отдели.

Срок: постоянен

Отг.: Михов

6. Поради това, че е предстоящо изпращането за продължително време на работа в Съветския съюз на значителен брой наши специалисти и работници, то да се вземат всички необходими мерки за недопускане включване в групите на неподходящи в политическо и морално отношение лица.

Да се вземат мерки за изграждането на резидентурни групи сред тези работници.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

VI. ПОДПОМАГАНЕ ИКОНОМИКАТА С НАШИ СРЕДСТВА

1. Да се изучат най-задълбочено нерешените проблеми пред съответните ведомства, чието решаване има съществено значение за страната. От така уточнените проблеми да се подберат по няколко в отделенията, по които ще се работи с наши сред-

18
15.-

ства за тяхното решаване. За целта да се разработят и съответни мероприятия, чието провеждане да се осъществява под контрола и съдействието на ръководството на отдела.

Срок: 20.IX.1969 г.

Отг.: Станков, н-ци отделени

2. Да се направи внимателна проверка за усвояването на закупените лицензи от обслужваните обекти. При положение; че се установят случаи, когато такива лицензи не се усвояват своевременно или че не са на необходимото техническо ниво, поради което не се получава очаквания икономически ефект, да се информират съответните органи за вземане на необходимите мерки.

Срок: 10.XI.1969 г.

Отг.: н-ци отделения

3. Незабавно да бъдат информирани съответните ведомства и органи за получени от наши източници сведения за сериозни неблагоприятия, създаване на взриво и пожароопасни положения, в резултат на което биха настъпили сериозни последици и значителни щети.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

4. Да се вземат всички необходими мерки за опазване в тайна важни наши изобретения, и технологии, които са в процес на усвояване, както и опазването на оферти и други данни, които разкриват нуждите на страната от внос на машини, съоръжения и материали.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

VII. ОРГАНИЗАЦИОННИ МЕРОПРИЯТИЯ

1. До 10.VII.1969 г. на служебни съвещания да се разгледа по отделения изпълнението на плана за първото шестмесечие като се направи задълбочен анализ на причините за неизпълнение.

19
16.-

то на някои задачи. Наред с това да се разгледат основните мероприятия, залегнали в плана на второто шестмесечие.

Отг.: н-ци отделения

2. В края на всеки месец да се разглежда на служебно съвещание по отделения, изпълнението на плана по основните задачи и се вземат допълнителни мерки по изоставащите мероприятия. За провеждането на тези съвещания да се уведомява и ръководството на отдела.

Срок: постоянен

Отг.: н-ци отделения

3. Всяко тримесечие да се изготвя сводна за състоянието на работата по произшествията и сигналите, както за обектите, обслужвани от отдела, така и по линия на икономиката в страната.

Отг.: н-к отдела

и н-ци отделения

4. Отделение V да изготви аналитичен доклад за резултатите от извършваните се проверки по изпълнение на заповед № 2332 от 1969 г. Наред с това да направи съответните изводи и предложения, които да се внесат в ръководството на Министерството.

Срок: 15.VII.1969 г.

Отг.: Михов

5. Да се изучи оперативната обстановка в новосъздаденото управление към Министерския съвет по микробиология и се подготви становище по обслужването на този обект.

Наред с това да се вземе на обслужване по сигнал изчислителния център при Министерство на машиностроенето.

Срок: 30.VII.1969 г.

Отг.: Петрунов

20
17.-

6. На базата на набраните материали за единната система за обработка на икономическата информация в страната, да се подработи обобщена справка, в която да се посочат някои от особеностите, които е необходимо да се имат в предвид при агентурно-оперативното обслужване на електронно-изчислителните центрове и машинно-сметачни станции, както в центъра, така и по места.

Тази справка да бъде изпратена на онези окръжни управления, на чиято територия има или ще се изградят такива центрове.

Срок: 20.IX.1969 г.

Отг.: Габровски, Михов, Йовчев

7. Да се проучи възможността за провеждане на среща между ръководството на отдела с това на "икономическия" отдел при управление I ДС, с цел взаимна информация по основните задачи и по-тясното координиране на някои от тях.

Срок: 10.XI.1969 г.

Отг.: н-к отдела

ЗАМ. НАЧАЛНИК ОТДЕЛ VI, У-НИЕ II ДС
Подполковник: *Мисир*

Отп. в 5 екз.

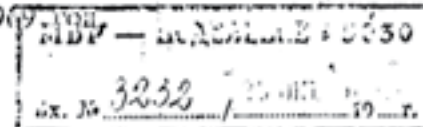
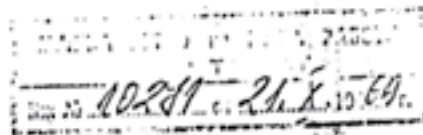
№ 1 - Н. Георгиев
№ 2 - Р. Станков
№ 3 - Ст. Мерджев
№ 4 - Ц. Габровски
№ 5 - X отдел
Изп. Габровски
Нап. Манолова
30.VI.1969 г.

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

ЗАПОВЕД

№ 393

София, 18 октомври 1969 г.

Последователното прилагане на новата система за стопанско ръководство и съобразените с нея структурни промени в системата на външната търговия позволиха да се разширят прасата и функциите на външнотърговските предприятия, на държавните стопански обединения и на отрасловите министерства в сферата на външната търговия.

В резултат на това значително се разшириха и активизираха търговските връзки на НРБ с другите страни, за дълбоки се участието на нашата страна в международното социалистическо разделение на труда.

Наред с тези положителни резултати обаче се допуснаха някои слабости - водене на преговори и преки търговски връзки на министерства, ведомства, ДСО, предприятия, окръжни народни съвети, институти и организации без знанието и участието на Министерството на външната търговия, на което е възложено да осъществява държавния монопол на външната търговия, да ръководи, координира и контролира цялата външнотърговска дейност на страната.

Допуснаха се увлечения от отделни стопански и държавни дейци и ръководители за поемане на външнотърговски ангажменти, без да се съобразяват с установения режим за извършване на външнотърговска дейност. Това причини значителни материални щети на страната.

За да се отстранят тези слабости и да се осъществи провеждането на единна външнотърговска политика на страната,

ЗА П О В Е Д А М:

1. Външната търговия да се осъществява само от външнотърговските предприятия, съгласно с утвърдената им номенклатура и при най-строго спазване изискванията на Правилника за организацията на ръководството и контрола на външната търговия, Заповед № 104/25 март 1969 г. на Министерския съвет, Инструкцията за реда и начина за издаване на разрешения за внос и износ на Министерството на външната търговия и 101-то разпореждане на Министерския съвет от 30 март 1964 г. за някои мероприятия за опазване на търговската тайна от капиталистическите страни.
2. По пълномощие на правителството външнотърговската политика на страната се провежда от Министерството на външната търговия, което съгласувано със съответните министерства и ведомства води преговори и сключва търговски, кредитни, платежни, транспортни и други спогодби във връзка с осъществяването на външнотърговската дейност.
3. Забранявам на всички министерства, ведомства, ДСО, изпълнителни комитети на окръжните народни съвети, институти и организации, както и на министри, зам.-министри и ръководители на централни ведомства да водят каквито и да е преговори по всички направления, засягащи интересите на външната търговия, без знанието, съгласието и участието на Министерството на външната търговия, включително:

- поемане на задължения за покупки и доставки при преговори по специализацията и кооперирането без участието на представители от съответните външнотърговски организации;

98
81
3.

- водене на преговори по специализацията и кооперирането, ако предварително не е съгласувана с Министерството на външната търговия валутната ефективност от съответното коопериране;
 - водене на преговори за доставки на кредит или за ползване на кредити без разрешение на Министерството на външната търговия.
4. Организирането и провеждането на срещи с чужденци, при които се разглеждат външнотърговски въпроси, да се извършва при най-стриктно спазване Инструкцията на Министерския съвет от 19 юли 1969 г.
5. Тази заповед е задължителна за всички министерства, ведомства, държавни стопански объединения, окръжни народни съвети и външнотърговски организации, независимо от административното им подчинение и определения им статут.
6. При нарушаване монопола на външната търговия Министерството на външната търговия да спазва изискванията на закона.

За нарушения, извършени от министри или други ръководители на ведомства, министърът на външната търговия незабавно да информира председателя на Министерския съвет.

Контролът по изпълнението на заповедта възлагам на министъра на външната търговия.

ПЪРВИ ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Ж. Жидков

Вярно,

Н К НА ОТДЕЛ ОБЩА КАНЦЕЛАРИЯ: *1.6.64*

СМ

СПРАВКА

по доклада относно някои тенденции в икономическото развитие на страната през 1970 г. и първото тримесечие на 1971 г.

1. Допуснати са през годината сериозни нарушения в
плановата дисциплина

а/ При предвиден лимит за капитални вложения по Закона за утвърждаване на плана за 1971 г. - 3140 млн. лв. /и 3171 млн. лв. по последно уточнения план/ са изразходвани 3552 млн. лв. Изразходването на 12 на сто повече капитални вложения от предвидените по единния план говори за сериозно нарушение в плановата дисциплина. Не е внесен необходимият ред в изразходването на нелимитираните капитални вложения и в тяхното отчитане и контролиране. Необходимо е това да се уреди незабавно, без то да води до трудности в производствената дейност на стопанските организации и в провеждането на мероприятия в окръжните народни съвети.

126

2.

б/ През годината са доставени машини и съоръжения, невключени в плана, за 107,6 млн. лв. В края на годината наличните немонтирани машини и съоръжения възлизат на 487,9 млн. лв., от които 199,0 млн. лв. от минали години.

в/ Продължава практиката да се нарушава плановата дисциплина при доставката на суровини и материали.

г/ Не е изпълнен планът и договорните ни задължения към другите страни за редица производства, по-голяма част от които нашата страна е специализирана: електрокари с 680 броя, мотокари с 308 броя, електротелфери с 1230 броя, трактори с 1244 броя, фуражомелки с 560 броя, портативни пищещи машини с 26 000 броя, електронни пишещи машини с 12 500 броя, полски домати с 43 000 т и други.

д/ В промишлеността е изразходван 37 248 хил. лв. повече фонд "Работна заплата" от полагащия се и в държавните земеделски стопанства - 37 395 хил. лв. Допусна се в някои отрасли увеличение на средната заплата над разчетената за годината, като в същото време в тях се получаваше преразход на фонд "Работна заплата" и се търсеха източници за покриването му. При предвидено по разчетите към единния план изпреварване на растежа на производителността на труда над растежа на средната заплата с 3,5 пункта се получи изпреварване само 1,9 пункта. Не е направен необходимият анализ на това отклонение от гледна точка на икономическия механизъм.

2. Продължи тенденцията бързо да се увеличава разходът на течни горива в сравнение с твърдите горива както в производството, така

128

3.

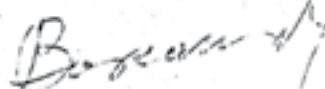
и в отраслите извън материалното производство и особено за отопление на населението. Така например разходът на дизелово гориво и мазут за горене за производствено-експлоатационни нужди е нараснал от 5208 хил. т през 1969 г. на 6043 хил., или 16 %, а за населението - от 339 хил. т дизелово горива на 462 хил., или с 36 %. В същото време разходът на твърди горива /въглища/ за производствено-експлоатационни нужди е нараснал от 30 771 хил. т на 31 022 хил., или с по-малко от един процент, а за населението потреблението е намалено от 2470 хил. т на 2320 хил. или близо с 5 %. Необходимо е да се потърсят целесъобразни пътища за икономии на течни горива.

3. Влоши се използването на оборудването в някои производства, а в строителството не се достига предвиденото равнище на механизиранието изпълнение на основните видове работи.
4. Продължава с цялата си острота да стои и въпросът за недостига на квалифицирани работници и за голямото текучество.
5. През петата петилетка са построени 221 547 жилища срещу 221 047 през четвъртата, т. е. само 500 жилища повече.

София, 2 юни 1971 г.

ОТДЕЛ "ОБЩОИКОНОМИЧЕСКИ"

ем

Строго секретно

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: задачите на Научния институт по проблемите на социалистическата икономическа интеграция към КИНТС на МС

С разпореждане на МС № 161 от 6.IV.1971 г. се създава НИПСИИ към КИНТС на МС, който има следните задачи:

а/Изследва теоретическите проблеми на социалистическата икономическа интеграция, многостранното и двустранното икономическо сътрудничество със социалистическите страни и прави научно обосновани предложения пред съответните партийни и държавни органи за тяхното решаване в практиката.

б/Осъществява интеграция и координация на научните изследвания в тази област на академичните и ведомствените научни институти, научни групи и висшите учебни заведения в страната.

в/Координира научната дейност в тази област в страната с изследванията на Международния институт по икономическите проблеми на сведовната социалистическа система към изпълнителния комитет на СИВ и със съответните научни институти и организации в социалистическите страни.

г/Организира събирането и обработката на информация по проблемите на социалистическата икономическа интеграция и икономическите отношения между социалистическите и капиталистическите страни.

Структура на института

1. Ръководство-директор, зам.директор и научен секретар.
2. Научни секции:

а/Общикономически проблеми на социалистическата икономическа интеграция

б/съвместна планова дейност между социалистическите страни.

в/Икономически проблеми на международната специализация и коопериране на производството.

г/Стоково парични отношения

д/икономически проблеми на научно-техническото сътрудничество.

е/Правни проблеми

3. Научно-технически сътрудници

4. Отдел "Външноикономическа информация".

5. Административен персонал.

Оперативна обстановка

Сега в НИПСИИ работят 35 служители при щат 80 души. Поради това, че същите ще работят със секретни материали по линия на СИБ преди да бъдат назначени се съгласуват за работа със секретни материали с нашите органи.

На няколко лица е отказано да постъпят на работа в Института понеже се оказаха неподходящи.

Назначават се предимно членове на БКП и ДКМС.

В момента в Института не разполагали с агентура. Работим по изучаването на няколко кандидати за вербовка.

С ръководството на Института поддържахме тесни контакти, които ни помагат при решаването на наши оперативни задачи.

23.III.1972г.

39

Секретно
Екз. единствен410
6УТВЪРЖДАВАМ:
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
генерал-полковник *Данел*

3.4. 1972 г.

С о ф и я

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

М Е Р О П Р И Я Т И Я

за повишаване икономическата квалификация
на служителите от МВР

За подобряване икономическото образование на трудещите се през м.ноември 1971 г. излезна Постановление на ЦК на БКП. То задължава окръжните комитети на БКП, ръководствата на министерствата и други централни ведомства и организации да разработят мероприятия за коренно подобряване на икономическото образование на ръководните кадри, работниците, служителите и кооператорите.

От постановлението произтичат и редица задачи за Министерството на вътрешните работи, особено за преквалификацията на оперативния състав от Държавна сигурност и Народната милиция, който обслужва икономиката, и другите служители, изпълняващи задължения в тази насока. За изпълнението на тези задачи е необходимо да се потърси съдействието на Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, висшите и средните икономически учебни заведения, на партийните и държавните органи по места, които са задължени да провеждат съответни мероприятия. За повишаване икономическата квалификация на служителите по отрасли предлагам да се проведат следните мероприятия:

1. За разясняване на постановлението сред целия личен състав началниците на поделенията да потърсят съдействието на

HHT

- 2 -

партийните органи и организации и да набележат мероприятия за неговото изпълнение. В поделенията периодически да се организират лекции, беседи, учебни сборове, теоретични конференции с икономическа тематика; да се включат подходящи теми в годишните учебни планове и др.

Срок за мероприятията - 30.V.1972 г.

Отг. - началниците на поделенията

2. Да се предложи на ЦК на БКП да разреши началниците на централните поделения, окръжните управления на МВР и техните заместници да преминат 10-дневен курс за икономическа квалификация към Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП. Курсът да се проведе на 5 смени през учебната 1972/1973 г.

Да се предложи на Академията за обществени науки и социално управление да разработи подходяща програма за този курс.

Срок - 30.V.1972 г.

Отг. - ген.лейт.М.АгаЙн

3. Служителите на МВР с висше икономическо и неикономическо образование, които обслужват икономиката, през 1972/1973 г. да преминат едномесечен курс за следдипломна квалификация към съответните висши учебни заведения съобразно отрасъла, който обслужват, както следва:

- по икономика на промишлеността - на две смени при Висшия икономически институт "К.Маркс" - София;

- по проблемите на вътрешната търговия - един курс при Висшия икономически институт "К.Маркс" - София;

- по организация и планиране на транспорта - един курс при Висшия икономически институт "К.Маркс" - София;

- по икономика на селското стопанство - един курс при Академията за селскостопански науки - София;

- по избрани въпроси от теорията на счетоводната отчетност, финансовия и ревизионен контрол - един курс при Висшия икономически институт "К.Маркс" - София;

HHT

- 3 -

- по проблемите на строителството - един курс при Института за строително инженерство - София;

- по проблемите на външната търговия - един курс при Висшия икономически институт "К.Маркс" - София;

- по проблемите на международния туризъм - един курс при Висшия институт за народостопанско планиране - Варна.

Съобразно нуждите на този състав, със съдействието на управление "Кадри" - МВР, да се предложи на съответните висши учебни заведения да разработят подходящи програми.

4. Началниците на поделенията да потърсят съдействието на съответните партийни органи, народни съвети и други възможности и предлагат за включване на служители със средно образование, обслужващи отделните отрасли на икономиката, и на личния състав, който има служебно отношение по тези въпроси, в съответните курсове за икономическа квалификация към тези органи.

Обучението в тези курсове да се счита за служебно задължение.

По договореност със съответните институти, централните поделения и окръжните управления на Министерството на вътрешните работи могат да организират такива курсове с откъсване от работа до 30 дни.

Отг. - началниците на поделенията

5. Управление "Кадри" - МВР да потърси съдействието на Академията за обществени науки и социално управление при ЦК на БКП, съответните висши учебни заведения и институти и да организира своевременно разработване на програмите, разпределение и набиране на слушателите по поделения, графици за курсовете и други инициативи, обезпечавачи цялостното изпълнение на мероприятията.

Отг. - ген.лейт.В.Райков

6. Управление "Тил" - МВР да осигури и оборудва две учебни помещения за по 40 души.

Срок - м.септември 1972 г.

Отг. - полк.Ал.Басмаджиев

#139.

- 4 -

7. Отдел "Финансов" - МВР да планира и осигури 15 000 лева за възнаграждения на преподавателите от висшите учебни заведения, които ще изнасят лекциите пред курсовете, и за други разходи във връзка с курсовете. От тях около 6 000 лева ще са необходими за 1972 г. и 9 000 лева - за 1973 г.

Отг. - полк.Хр.Трифонов

8. Редакциите на в."Народен страж", в."Антени" и сп."Огнеборец" да публикуват повече материали за икономическата политика на партията и правителството и популяризират опита на подразделенията по изучаването на тези проблеми.

Отг. - главните редактори

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ "КАДЕТИ"
генерал-лейтенант

МВР:
УТР

[Handwritten signature]
27.3.72

София, 23.III.1972 г.
БЖ

[Handwritten signature]
23 III 1972

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

655

Строго секретно!

Екз. № 1

УТВЪРЖДАВАМ

НАЧАЛНИК VI-ТО УПРАВЛЕНИЕ - ДС

Генерал-майор: *[Signature]*

Н-К НА ГРУПАТА ЗА КОНТРОЛ И ПОМОЩ - МВР

Генерал-лейтенант: *[Signature]*

София, *[Signature]* 1972 год.

[Handwritten notes and signatures]
Kdo - *[Signature]*
1.9.1972
30X/1244

М-ВО на ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ГРУПА за КОНТРОЛ и ПОМОЩ
Вх. № 818/22.5. 1973г.

П Л А Н

За проверка състоянието на работата по установяването и наблюдението на потенциалния контингент на ДС в окръжните управления на МВР, съгласно плана на ръководството на МВР за 1973 година

I. ЦЕЛ НА ПРОВЕРКАТА

Да се внесе по добра организация на работата по контингента, включително картотекирането му, привеждането в пълна известност, неговото активно наблюдение и следене движението му.

II. ВЪПРОСИ НА ПРОВЕРКАТА

1. Как е организирана работата по контингента за привеждането му в пълна известност, регистриране и картотекиране,
 - а/ по какви категории се води контингента;
 - б/ по какви признаци са определени тези категории.
2. Къде се е настанил - концентрирал контингента в

какви организации, среди, предприятия /писателски среди, артисти, интелигенция, заводи, фабрики и др./

3. Какво е състоянието по наблюдения проявите и движението на контингента:

а/ Има ли достатъчно информация за политическото поведение на лицата, които са включени в контингента;

б/ как се следи за неговото движение и изменение, особено на изселените от други окръзи;

в/ къде се слагат материалите за проявите на контингента и как се ползват при необходимост.

4. Правилни се статистически отчет и анализ на контингента по месторабота и местоживеене и знае ли се неговото състояние.

5. Какво е мнението на окръжното ръководство по въпроса за изграждане на единна система за централизиран отчет и работа по контингента.

III. ВРЕМЕ НА ПРОВЕРКАТА

От _____ до _____ 1973 г., а доклада с предложения да се изготви до _____ 1973 г.

IV. ПОДЕЛЕНИЯ КОИТО ШЕ СЕ ПРОВЕРЯВАТ И УЧАСТВУВАЩИ В ПРОВЕРКАТА

Окръжните управления на МВР - Враца, Михайловград, Плевен, В.Търново, Търговище, Пловдив, Софийско градско, Ямбол, Бургас, Ловеч, Варна и Перник.

Проверката да се извърши от служителите на Групата за контрол - генерал-майор Сарийчев, полковник Иван Ралев,

857

полковник Цв.Вутов, полковник Ст.Тодоров и полковник Вл.Генов.

От VI-то управление ДС - полковник Копаров - подполковник Кожухаров и Петков.

ЗАБЕЛЕЖКА: Да се попълни приложената таблица с данните които са посочени.

*До се изпълни от
г-н Желев от VII адм.
при управлението
на ДС. Присъстват
главно в 18.5.73 г.
М.*

ПРЕДЛАГАТ:

ЗАМ.-НАЧАЛНИК НА ГРУПАТА ЗА КОНТРОЛ
И ПОМОЩ ПРИ МВР:
Генерал-майор *Кеер*

ЗАМ.-НАЧАЛНИК VI-ТО УПРАВЛЕНИЕ - ДС:
Полковник *Лив*

Отпеч. в 2 ека.
№ 1-др.Сарийчев
№ 2-У-ние VI-ДС
Направени преписи в 5 ека.
22.V.1973 г.

417

УТВЪРЖДАВАМ:
МИНИСТЪР НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
Генерал-полковник

Д. Демев
за изясняване
5.5.72г.

КРДОПГДРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДКРДОПГДРСБНА

Съобщение секретно!
Екз. № 28

39

Д. Демев
За доклад
Д. Демев

3646.5.72

3646.5.72

ПРЕПОРЪКИ

за подобряване работата по линия на икономиката

Колегиумът на МВР, след като разгледа доклада за "Подривната дейност на противника по линия на икономиката и състоянието на контраразузнавателната работа" и като взе под внимание станалите по него разисквания,

ПРЕПОРЪЧВА:

Ръководството на II главно управление ДС и началниците на окръжните управления на МВР да вземат допълнителни мерки за подобряване на работата по линия на икономиката.

В тази връзка:

1. Началниците на Софийското градско и окръжните управления на МВР съгласувано с Второ главно управление ДС да излезат с конкретни предложения за подобряване организацията на контраразузнавателната работа по линия на икономиката, като я съобразят с перспективното развитие на икономиката в нашата страна дадено в програмата начертана от X конгрес на БКП.

Срок: 25.XII.1972 г.
Отг.: н-ците на Соф. гр. и окръжните управления на МВР

2. Да се провеждат мероприятия за непрекъснато активизиране на контраразузнавателната работа по търговците, специалистите и експертите от капиталистическите страни, посещаващи обектите на икономиката, с оглед пресичане опитите им да събират разузнавателна информация и провеждат друга подривна дейност.

3. Да се активизира работата по канала на научно-техническия обмен с оглед установяване, документиране и пресичане опитите на противника да провежда шпионаж и идеологическа диверсия и използване на същия за провеждане на активни мероприятия от наша страна.

4. Постоянно да се изучават основните икономически проблеми и перспективните планове на обслужваните обекти и на тази основа да се провеждат активни мероприятия за придобиване на икономическа, научно-техническа и технологическа информация и документация, предотвратяване сключването на неизгодни за страната сделки, предотвратяване изтичането на държавна тайна и недопускане неблагоприятия в икономиката.

5. Да продължи още по-активно работата и се вземат допълнителни мерки за привеждане в известност всички български граждани от ведомствата на икономиката, били на работа, на специализация или посещаващи периодически по служебен или частен път капиталистически и развиващи се страни, и да се вземе отношение към онези от тях, за които има получени сигнали или заслужават оперативно внимание.

В тази връзка да се ускори съвместното разглеждане с I главно управление ДС на въпросите за подобряване на контраразузнавателната работа по българските граждани, посещаващи и работещи в капиталистически и развиващи се страни и се набележат мероприятия.

6. Да се вземат действени мерки за повишаване нивото на работата с наличната агентура. Особено внимание да се обръща на проблема за нейното възпитание, обучение, проверка и използване по конкретни оперативни дела и задачи за долавяне и изясняване причините за неблагоприятия в икономиката.

Да се засили работата по вербовката на нова агентура в някои министерства, ДСО, ЦНИРПД, ВТП, ЖП войски, АПК и др.

Да се проведат допълнителни мероприятия за подобряване вербовачната работа сред гражданите от капиталистическите страни, които имат възможност да изпълняват задачи по разкриване на планове на противника за подривна дейност в икономиката, за получаване на икономическа и научно-техническа информация и др.

7. Да се вземат допълнителни мерки за усъвършенствуване организацията на контраразузнавателната работа по опазване на държавната тайна и особено тази по линия на СИБ, като я приведат в съответствие с измененията в оперативната обстановка.

8. Да се активизира работата по установяването и наблюдението на вражеския контингент, работещ в икономиката. Да се провеждат мероприятия за своевременно долавяне и пресичане опитите му да провежда контрареволуционна дейност, за долавяне проявите на национализъм и антисъветизъм.

9. Началниците на централните подразделения на ДС и окръжните управления на МВР да вземат мерки за подобряване на координацията с Народната милиция по опазване на социалистическата собственост.

Ръководството на II главно управление ДС и началниците на окръжните управления на МВР в края на м.май 1973 г. да информират ръководството на министерството за резултатите от изпълнението на препоръките на Колегиума.

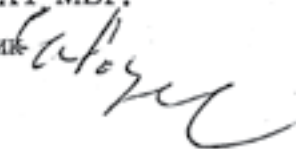
Второ главно управление на ДС да организира и проведе две регионални съвещания в Пловдив и Плевен за запознаване състава, работещ по линия на икономиката с доклада и препоръките на Колегиума.

Срок: 20.X.1972 г.
Отг.: н-ка на ВГУ

321 НАЧАЛНИК НА СЕКРЕТАРИАТ-МВР:

Отпеч. в 2 екз.
Доразмн. в 28 екз.
и изпратени по списък

Полковник

Строго секретно.

Екз. № 1

12

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

ОТНОСНО: подобряване организацията на работата в окръжните управления на МВР по линия на икономиката.

Съществуващата понастоящем организация на контраразузнавателната работа в окръжните управления на МВР по линия на икономиката е създадена съобразно икономическото развитие на страната преди 15 години. Тази организация не отговаря на поставените от X конгрес задачи и на предявените в тази връзка изисквания от ръководството на МВР.

За разработването на настоящето предложение за организацията на контраразузнавателната работа в окръжните управления на МВР по линия на икономиката се изхожда от следните обстоятелства:

1. От извършващата се понастоящем концентрация и специализация в промишлеността, селското стопанство и другите отрасли на икономиката и перспективите на нейното развитие в условията на изграждащото се развито социалистическо общество.

2. Съществуващата понастоящем организация на контраразузнавателната работа в окръжните управления на МВР по линия на икономиката не съответствува на извършващите се процеси на опривняване в народното стопанство.

3. Дадените указания от др. Министър на МВР на националното съвещание за създаване на икономически отделения или групи в съответните окръжни управления на МВР съобразно икономическата структура и развитие на окръзите.

За организацията на контраразузнавателната работа по линия на икономиката предлагам следната

ПРИМЕРНА СХЕМА:

1. Благоевски окръг

На територията на окръга има 103 промишлени и 26 кооперативни предприятия. От промишлените предприятия преобладават машиностроителните и металообработващите, които са общо 15. Във всички отрасли на икономиката работят общо над 125,000 лица от които 69.000 в селското стопанство.

През 1971 г. е произведена промишлена продукция за 260 мил. лв., а през 1972 г. същата ще нарастне на 300 мил. лв.

В окръга са изградени 5- АПК, които ще се развиват за производство на тютюн, зеленчуци и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 98 млн. лева.

По важни промишлени обекти в окръга са:

- Редки метали
- Рудоуправление с. Елешница
- Обект № 30
- Завод за УКВ
- Завод за фуражни дрожди
- Завод за целулоза и хартия
- Завод за телефонна апаратура и др.

Понастоящем в окръга контраразузнавателната работа се провежда от:

-териториално отделение състоящо се от 7 оперативни работници, които работят по всички линии на ДС, както и по обектите на икономиката.

-Контраразузнавателно отделение с 5 оперативни работници.

-Четири районни управления в гр.Г.Делчев с 6, в гр.Сандански с 6, Петрич със 7 и гр.Разлог с 4 оперативни работници.

По линия на икономиката и ДТ в окръжното управление понастоящем работи един оперативен работник. Всички промишлени обекти и Аграрно-промишлени комплекси се обслужват на териториален принцип.

За успешното организиране на контраразузнавателната работа по линия на икономиката, считаме за необходимо да се създаде група от 3-ма ОР, като единия от тях работи по АПК.

Създаването на групата да се извърши, като се отдели по 1 ОР от териториалното и контраразузнавателното отделение и оперативния работник в окръга, който понастоящем работи по обектите на икономиката.

В районните управления в гр.Г.Делчев, в гр.Сандански гр.Петрич и в гр.Разлог да се определи по един оперативен работник, който да провежда контраразузнавателна работа само в обектите по икономиката и АПК в района и да бъде на подчинение и на групата по икономиката в окръжното управление.

2.Бургаски окръг

На територията на окръга има общо 79 промишлени и 31 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните и химическите, които са 21 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 172 хил.лица, от които над 70 хил.лица в селското стопанство.

Общата продукция произведена от държавната и кооперативна промишленост е над 1 милиард лева.

В окръга са изградени 9 АПК, които ще се развиват за отглеждане на зърнени култури, животновъдство и лозарство.

Общата продукция в селското стопанство е над 187 мил. лева.

По важни промишлени обекти в окръга са:

- Заводите в Нефтохимическия комбинат.
- Машиностроителните заводи "Червено знаме" и "Спартак"
- Медодобивни мини.
- Кабелния завод "Васил Коларов" и други.

Понастоящем в окръга контраразузнавателната работа се провежда от:

-отделение по икономиката състоящо се от 9 оперативни работници.

-Териториално отделение от 9 оперативни работници, които работят по всички линии на ДС включително и по обектите на икономиката.

-отделение по транспорта от 5 оперативни работници

-Две групи в гр.Мичурин с 2-ма и в гр.Малко Търново с 3 оперативни работници.

За успешното организиране на контраразузнавателната работа по линия на икономиката предлагаме:

-Да се определи един оперативен работник, от състава на икономическото отделение, който да провежда контраразузнавателна работа по АПК.

-В районните управления в гр.Мичурин и в гр.Малко Търново да се определи по един оперативен работник, който да работи по обектите на икономиката и АПК в района, като бъде на подчинение и на отделението по икономиката в окръжното управление.

За да се създаде по-добра организация и ръководство в контраразузнавателната работа на тези 3 отделения да се обособи отдел по икономиката.

3. Варненски окръг

На територията на окръга има 67 промишлени и 25 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните, химическите и хранително-вкусовите, които са общо 34.

Във всички отрасли работят общо над 160 хил.лица от които 47 хил.в селското стопанство.

Общата продукция от промишлените и кооперативни предприятия е над 620 мил. лева.

В окръга са изградени 7 АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури, животновъдство, овощарство и лозарство.

Общата продукция в селското стопанство е над 136 мил. лева.

На територията на окръга се изгражда Девненския промишлен комплекс, освен това има следните по-крупни промишлени обекти:

Корабостроителен завод

-Завод за корабни изделия

-Завод за дизелови двигатели

-Завод за радионавигационна апаратура, който изпълнява задачи по СИВ и страните от Варшавския договор.

-Завод "Елпром" и др.

Контраразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от три отделения, а именно:

-отделение по промишлеността състояща се от 12 оперативни работници.

-отделение териториално/по селско стопанство/с 5 оперативни работници.

-отделение по транспорта с 10 оперативни работници.

В окръга няма районни управления по ДС.

За успешното организиране на контраразузнавателната работа по линия на икономиката предлагаме:

-Да се създаде самостоятелно отделение за Девня.

-Да се определи един оперативен работник от състава на териториалното отделение, който да провежда контраразузнавателна работа само по АПК.

За да се създаде по-добра организация и ръководство на тези 4 отделения е необходимо да се обособи отдел по икономиката.

4. Велико-Търновски окръг

На територията на окръга има 114 промишлени и 40 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните, химическите и хранително-вкусовите, които са обща 51 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 163 хил.лица от които 75 хил.в селското стопанство.

Общата продукция от държавната и кооперативна промишленост е над 612 мил.лева.

В окръга са издадени 7 АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури и живодновъдство.

Общата продукция от селското стопанство е над 210 мил. лева.

По-важни промишлени обекти в окръга са:

- Химически комбинат "Свилоса"
- Машиностроителен механичен завод - Лясковец, който работи за нуждите на страната.
- Машино-строителен завод "Червена звезда"
- Завод за запомнящи устройства.
- Завод за електротелефонни двигатели и други.

В окръга контраразузнавателна работа по ДС се провежда от:

- Контраразузнавателно отделение със 7 оперативни работници.
- Териториялно икономическо отделение с 10 оперативни работници. За работа по линия на VI у-ние ДС има отделно отделение.

В окръга няма районни управления по ДС.

Контраразузнавателната работа по линия на икономиката в окръга е организирана на линеен и териториален принцип.

По линия на икономиката в Окръжното управление работи един оперативен работник в състава на II отделение, който обслужва на линеен принцип само някои обекти по икономиката, освен това работи и по линиите "транспорт и съобщения" и ДТ.

Териториалното икономическо отделение в състав от 10 ОР, провежда контраразузнавателна работа на териториален принцип в определени райони, както следва:

- В район гр.В.Търново контраразузнавателната работа се провежда по всички линии на ДС от 3-ма оперативни работници.

- В района -гр.Горна Оряховица от 2-ма ОР.
- В район гр.Свищов от 2-ма ОР
- В район гр.Павликени от 1 ОР
- В район гр.Елена- от 1 ОР

За успешното организиране на контраразузнавателната работа по линия на икономиката, считаме за необходимо да се създаде чисто икономическо отделение от 7 оперативни работници от състава на което се определи по един ОР за районите Г.Оряховица, Свищов и Павликени, който да провежда контраразузнавателна работа в обектите на икономиката и АПК.

Създаването на икономическото отделение да се извърши като бъдат отделени 5 ОР от териториално икономическо отделение и 2-ма ОР от контраразузнавателно отделение. Останалите 5 ОР от териториално икономическо отделение ще продължат да изпълняват всички останали задачи по линия на ДС в посочените райони, а именно в Търново, Г.Оряховица, Свищов, Павликени и гр.Елена.

5. Видински окръг

На територията на окръга има общо 99 промишлени и 18 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните, химическите и хранително-вкусовите, които са 20 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 85 хиляди лица, от които над 44 хил. в селското стопанство.

Общата продукция от държавната и кооперативна промишленост е над 342 милиона лева.

В окръга са изградени 6 - АПК които ще се развиват за отглеждане на зърнени култури и животновъдство.

Продукцията от селското стопанство е над 96 мил. лева. По-важни промишлени обекти в окръга са:

- Химически комбинат
- Машиностроителен завод "Г.Димитров"
- Строителен комбинат "Кр.Бояджиев"
- Гипсов комбинат "Фршава"
- Тютюнев комбинат и др.

Понастоящем в окръга контраразузнавателната работа се провежда от:

II контраразузнавателно отделение състоящо се от 8 оперативни работници.

За работа по задачите на VI у-ние има отделно отделение. В окръга няма районни управления по ДС.

Контраразузнавателната работа по линия на икономиката се провежда от група от 3-ма оперативни работници, от които 2-ма обслужват Химкомбината, а третия обслужва останалите обекти в икономиката.

Считаме за необходимо групата да се увеличи с още един оперативен работник.

Да се извърши преразпределение на основните обекти по икономиката съобразно значението им за народното стопанство. Да се определи един от групата, който да работи само по АПК.

6. Врачански окръг

На територията на окръга има общо 86 промишлени и 32 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните -19 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 141 хил.лица, от които в селското стопанство 72 хиляди лица.

Общата продукция от държавната и кооперативна промишленост е над 430 милиона лева.

В окръга са изградени 6-АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 166 мил.лева.

По важни промишлени обекти са:

- Атомна централа - гр.Козлодуй.
- Химически комбинат
- Циментов комбинат "В.Пик" с.Бели Извор.
- Целулозно-хартиен комбинат - гр.Мизия
- Текстилен комбинат
- Машиностроителен завод и други.

Понастоящем в окръга контраразузнавателна работа се провежда от:

-териториално отделение състоящо се от 6 оперативни работници.

-Линейно отделение от 8 оперативни работници.

-отделение-6-линейно от 5 оперативни работници.

В окръга няма районни управления по ДС.

Контраразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от група от 3-ма оперативни работници, които обслужват някои от основните обекти, а по останалите обекти работят само при получаване на сигнали.

Считаме за целесъобразно от наличния щат на окръжното управление да се изгради отделение по икономиката от 5 оперативни работници като един от тях се определи за работа само по АПК.

7. Габровски окръг

На територията на окръга има общо 66 промишлени и 20 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните и текстилните, които са 33 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 84 хил.лица, от които 15 хил.в селското стопанство.

Общата продукция от държавните и кооперативни предприятия е над 574 мил.лева.

В окръга са изградени 2 - АПК, които ще се развиват за отглеждане на животновъдство и зърнени култури.

Общата продукция в селското стопанство е над 41 милиона лева.

По важни промишлени обекти са:

-Вълнено текстилен комбинат "Г.Тенов"

-Памукотекстилен комбинат

Завод "Болшевик"

-ЕТЗ "Подем"

-Машиностроителен завод "Янтра"

-Вагоностроителен завод "Андрей Жданов"

-Завод "Буря"

-Фабрика "Добри Карталов"

-Обувния завод "Сърп и чук" и други.

Понастоящем в окръга контраразузнавателната работа се провежда от:

-отделение контраразузнавателно II - с 7 оперативни работници.

В окръга няма районни управления по ДС.

Контраразузнавателната работа по линия на икономиката се провежда от 2-ма оперативни работници в някои от обектите на територията на града, а по останалите обекти на територията в окръга се работи на териториален принцип от оперативни работници на VI отделение.

Считаме за необходимо да се изгради икономическо отделение от 4-ма ОР, които да работят по обектите на икономиката и АКП.

8. Кърджалийски окръг

На територията на окръга има общо 30 промишлени и 6 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните и хранително-вкусовите, които са 13 предприятия.

Във всички отрасли на икономиката работят общо над 96 хиляди лица, от които 66 хиляди в селското стопанство.

Общата продукция от кооперативната промишленост е над 154 мил. лева.

В окръга са изградени 8 - АПК, които ще се развиват за отглеждане на тюткневата култура, зърнени култури и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 71 мил. лева.

По-важни промишлени обекти са:

- Оловно - цинков завод
- Промислената площадка "Горубсо"
- Предприятие "Перлиг" и "Родоли"
- Медодобивни рудници и др.

Понастоящем в окръга контраразузнавателна работа се провежда от:

-Контраразузнавателно отделение състоящо се от 8 оперативни работници.

-Отделение по икономиката с 3 оперативни работници

-Три районни управления в гр.Момчилград с 6, в гр. Крумовград с 5 и в гр. Ивайловград с 3 оперативни работници.

Контраразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от отделение от 3 оперативни работници.

Считаме за необходимо отделението да се увеличи с още един ОР, който да работи [REDACTED] по АПК в окръга.

В районните управления в гр.Момчилград, Крумовград и Ивайловград да се определи по един оперативен работник, който да провежда контраразузнавателна работа в обектите по икономиката и АПК на територията на района, като бъде на подчинение и на отделението в окръжното управление.

9.Кюстендилски окръг

На територията на окръга има общо 52 промишлени и 9 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните и хранително-вкусовите, които са 21 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 83 хил.лица от които 35 хил.работят в селското стопанство.

Общата продукция от държавните и кооперативни предприятия е над 282 милиона лева.

В окръга са изградени 4 АПК, които ще се развиват за отглеждане на тютюн, овощарство и зърнени култури.

Общата продукция в селското стопанство е над 63 мил. лева.

Понастоящем в окръга контраразузнавателната работа се провежда от:

-Контраразузнавателно отделение състоящо се от 4 оперативни работници.

-Териториално отделение с 5 оперативни работници.

-Две районни управления в гр.Бобов дол с 1 и в гр.Станке Димитров с 5 оперативни работници.

Предлагаме да се изгради група по икономиката от 3-ма оперативни работници. Групата да се създаде като се вземат двама оперативни работници от териториалното отделение и един оперативен работник от контраразузнавателното отделение.

В районното управление гр. Станке Димитров да се определи един оперативен работник, който да работи само по обектите на икономиката и АПК в района като бъде на подчинение и на групата по икономиката в окръжното управление.

10. Ловешки окръг

На територията на окръга има общо 68 промишлени и 40 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните, които са 16 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 105 хиляди лица, от които над 42 хиляди лица в селското стопанство.

Общата продукция от държавните и кооперативни предприятия е над 380 мил. лева.

В окръга са изградени 6-АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 87 мил. лева.

По-важни промишлени обекти в окръга са:

- Завод "Балкан"
- Завод "Елпром"
- Завод за тръбна мебел
- Фабрика "Велур"
- Машиностроителен завод "Машстрой"
- Циментов завод "Златна панега" и др.

Понастоящем в окръга контраразузнавателна работа се провежда от:

-Контразузнавателно и линейно отделение състоящо се от 5 оперативни работници.

-Териториално и за работа по линия на VI управление ДС с 6 оперативни работници.

В окръга няма районни управления по ДС.

Контраразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от един ОР в някои от обектите на икономиката на територията на града, а по останалите обекти в окръга се работи от оперативните работници от териториалното отделение, което работи и по VI управление ДС.

Считаме за целесъобразно да се сформира група от 3-ма ОР за провеждане на контраразузнавателната работа в основните обекти по линия на икономиката и АПК. Групата да се създаде като се вземат един оперативен работник от контраразузнавателното и двама от териториалното отделение.

11. Михайловградски окръг

На територията на окръга има общо 64 промишлени и 29 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните и хранително-вкусовите, които са 29 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 102 хил. лица, от които 52 хиляди в селското стопанство.

Общата продукция от държавните и кооперативни предприятия е над 264 мил. лева.

В окръга са изградени 6 АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури, животновъдство и овощарство.

Общата продукция в селското стопанство е над 126 мил. лева.

По-важни промишлени обекти в окръга са:

- Акумулаторен завод
- Завод "Мир"
- Електроакустика
- Електрокарен завод
- Захарен завод
- Строителството на язовир -"Михайловград"
- Камгарна предачница и др.

Понастоящем в окръга контраразузнавателна работа се провежда от:

-териториално отделение състоящо се от 7 оперативни работници.

-Линейно отделение със 7 оперативни работници

-Едно районно управление в гр.Лом с 5 оперативни работници.

Контраразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от група от 3-ма оперативни работници.

Считаме, за да се обхванат по - важните обекти в промишлеността, строителството и АПК е необходимо съществуващата група от 3 оперативни работници по икономиката да се увеличи с един оперативен работник. Този работник да се вземе от териториалното отделение.

В районното управление гр.Лом да се определи един оперативен работник, който да работи само по обектите на икономиката и АПК в района като бъде на подчинение и на икономическото отделение в окръжното управление.

12. Пазарджишки окръг

На територията на окръга има общо 65 промишлени и 23 кооперативни предприятия. Преобладават дървообработващите и хранително вкусовите, които са 34 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 122 хил.лица, от които 50 хил.са в селското стопанство.

Общата продукция произведена от държавните и кооперативните предприятия е над 464 мил.лева.

В окръга са изградени 4 АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури, лозарство, овощарство и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 120 мил.лева.

Понастоящем в окръга контраразузнавателната работа се провежда от:

-контраразузнавателно отделение състоящо се от 7 оперативни работници,

В окръга няма районни управления по ДС.

Контраразузнавателна работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от 3 оперативни работници.

Предлагаме съществуващата група по икономиката от 3 оперативни работници, да се увеличи с един оперативен работник който да работи само по АПК.

13. Пернишки окръг

На територията на окръга има общо 40 промишлени и 12 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните които са _____ предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 74 хил. лица от които 19 хил. в селското стопанство.

Общата продукция е над 374 мил. лева.

В окръга са изградени 5 АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 40 мил. лева.

По важни промишлени обекти в окръга са:

- машиностроителния завод "Левин"
- ДМП "Г. Димитров"
- Завод за токоизправители
- ТЕЦ "Република"
- Машиностроителен завод "Струма"
- Цементов завод и др.

Понастоящем в окръга контраразузнавателна работа се провежда от:

-отделение промишлено състоящо се от 7 оперативни работници.

-отделение селско стопанство, за борба с контрареволуционните елементи и други от 11 оперативни работници.

Контраразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от отделение състоящо се от 7 - ОР, само в някои от основните обекти на икономиката.

Считаме за необходимо от отделението да се определи един ОР, който да работи по АПК.

14. Плевенски окръг

На територията на окръга има общо 74 промишлени и 31 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните хлебовкусовите, които са 36 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 158 хил. лица, от които над 79 хил. в селското стопанство.

Общата продукция от държавната и кооперативна промишленост е над 550 мил. лева.

В окръга са изградени 12 - АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури, животновъдство, лозарство и зеленчукопроизводство.

Общата продукция в селското стопанство е над 196 мил. лева.

По-важни промишлени обекти в окръга са:

- Нефтохимичен комбинат
- Машиностроителен завод "Н. Вапцаров"
- Държавен текстилен комбинат "Ас. Халачев"
- Циментов завод "Вл. Заимов"
- Каучуков завод
- Консервен комбинат "Г. Кирков"
- Завод за ядрени прибори и др.

Понастоящем в окръга контраразузнавателната работа се провежда от:

- отделение линейно състоящо се от 7 оперативни работници.

- Контразузнавателно отделение и група за работа по линия на VI управление ДС от 10 оперативни работници.

- Икономическо отделение от 7 оперативни работници.

В окръга няма районни управления по ДС.

Контразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от икономическо отделение от 7 ОР, които обслужват някои от основните обекти на икономиката.

В Плевенски окръг има най-много Аграрно-промишлени комплекси в страната с развито племенно животновъдство, което е много уязвимо.

На основание изложеното, предлагаме съществуващото икономическо отделение от 7 оперативни работници да се увеличи с още двама оперативни работници, които да провеждат контра-разузнавателна работа само по АПК. Тези 2-ма ОР да се вземат от контраразузнавателното отделение в окръга.

15. Пловдивски окръг

На територията на окръга има общо 114 промишлени и 30 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните и хранително-вкусовите, които са 56 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 284 хил. лица, от които над 107 хиляди са в селското стопанство.

Общата продукция от държавната и кооперативна промишленост е над 1 милиард 279 хиляди лева.

В окръга са изградени 8 - АПК, които ще развиват лозарството, овошарството, зеленчукопроизводството, зърнените култури и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 250 мил. лева.

Понастоящем в окръга контраразузнавателната работа се провежда от:

-икономическо отделение състоящо се от 7 оперативни работници.

-териториално отделение от 7 оперативни работници.

-Три контраразузнавателни отделения: по турска линия със 7, по западни страни с 11 и по гръцка линия с 5 оперативни работници.

-Две районни управления - в гр. Карлово с 4 и в гр. Кричим с двама оперативни работници.

В районните управления в гр. Карлово и в гр. Кричим, да се определи по един оперативен работник, който да работи само по обектите на икономиката и АПК в района, като бъде на подчинение и на икономическото отделение в окръжното управление. Да се определят 2-ма оперативни работници от състава на териториалното отделение, които да работят по АПК.

За успешното организиране на контраразузнавателната работа и по-добро ръководство на тези две отделения е необходимо да се обособи икономически отдел.

16. Разградски окръг

На територията на окръга има общо 33 промишлени и 16 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните и хранително-вкусовите, които са 16 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 85 хил. лица, от които над 52 хил. в селското стопанство.

Общата продукция от държавната и кооперативна промишленост е над 166 мил. лева.

В окръга са изградени 7-АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 127 мил. лева.

По-важни промишлени обекти в окръга са:

- Завод за антибиотици
- Стъкларски завод
- ЗСП "Д. Стефанов "
- ДМП "Д. Благоев"
- К онсервен комбинат
- Завод "Елпром" и други.

Понастоящем в окръга контраразузнавателна работа се провежда от:

-отделение II контраразузнавателно състоящо се от 6 оперативни работници. По линия на VI управление има отделение.

Контраразузнавателна работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от 1 ОР, който работи и по транспорта, съобщенията и ДТ.

Считаме за целесъобразно да се създаде група от 3-ма ОР, като единия от тях работи по АПК. Работниците за тази група да се вземат- един от контраразузнавателното отделение и двама от VI отделение.

17. Русенски окръг

На територията на окръга има общо 73 промишлени и 21 кооперативни предприятия.

Преобладават машиностроителните и хранително-вкусовите, които са 33 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 127 хил. лица, от които над 62 хил. в селското стопанство.

Общата продукция от държавната и кооперативна промишленост е над 698 мил. лева.

В окръга са изградени 6 -АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури, животновъдство, лозарство, овощарство и зеленчукопроизводство.

Общата продукция в селското стопанство е над 146 мил. лева.

По-важни промишлени обекти в окръга са:

- Завод "П.К_араманчев"
- Завод запечатни платки
- Завод "Н.К_иров"
- ДХЗ "Г.Генов"
- Електроизолац. завод
- Машиностроителен завод "Г.Димитров"
- Корабостроителен завод и други.

Понастоящем в окръга контраразузнавателна работа се провежда от:

-Контразузнавателно отделение състоящо се от 10 оперативни работници.

-икономическо отделение с 10 оперативни работници.

Контразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от икономическо отделение с 8 ОР. Има още двама ОР, които влизат в състава и са на ръководство в VI отделение и II отделение ~~_____~~

В окръга няма районни управления по ДС.

Считаме за целесъобразно двамата ОР влизащи в състава на II и VI отделение, които работят по обекти на икономиката да преминат в икономическото отделение. Да се определят от наличния

състав на икономическото отделение 2 оперативни работници, които да провеждат контраразузнавателна работа по АПК в окръга.

18. Силистренски окръг

На територията на окръга има общо 32 промишлени и 7 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните и хранително-вкусовите, които са 15 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 76 хил.лица, от които над 45 хил. в селското стопанство.

Общата продукция от държавна и кооперативна промишленост е над 160 мил.лева.

В окръга са изградени 6-АПК, които ще се развиват за производството на зърнени култури, животновъдство и овощарство.

Общата продукция в селското стопанство е над 120 мил. лева.

По-важни промишлени обекти в окръга са:

-Завод "Оргатехника"

-Завод "Хром"

-Завод "Стомана"

-Завод "Терма"

-Леснопромишлени комбинати и други

Контраразузнавателната работа в окръга се провежда

от:

-контраразузнавателно отделение-линейно от 6 оперативни работници.

-териториално отделение от 7 оперативни работници.

~~_____~~

В окръга няма районни управления по ДС.

Контраразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от един оперативен работник, а АПК се обслужват от ОР от териториалното отделение.

Считаме за необходимо да се създаде група по икономиката от 3- оперативни работници, като единият от тях работи по АПК в окръга. Оперативните работници за икономическата група да се вземат-един от контраразузнавателно отделение, а другите двама от териториалното отделение.

19. Смолянски окръг

На територията на окръга има общо 44 промишлени и 10 кооперативни предприятия. Преобладават и хранително-вкусовите, които са 28 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 99 хил. лица, от които над 22 хил. са в селското стопанство.

Общата продукция от държавната и кооперативна промишленост е над 156 мил. лева.

В окръга са изградени 2 - АПК, които ще се развиват за производство на тютюн, семена и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 33 мил. лева.

В окръга контраразузнавателната работа се провежда от: отделение II с две групи - група по линия на II главно у-ние ДС с 4 и група по линия на VI у-ние ДС с 9 оперативни работници.

-териториално отделение от 6 оперативни работници.

-Три районни у-ния в гр. Мадан с 5, в гр. Девин с 5 и в гр. Златоград с 2 оперативни работници.

Контраразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от 6 оперативни работници, които влизат в състава на посочените отделения. Един от тях ~~работи~~ по линия на икономиката и ДТ в окръга.

За успешното организиране и провеждане на контраразузнавателната работа по линия на икономиката предлагаме да се изгради чисто икономическо отделение от 6 оперативни работници.

В районните управления в гр. Мадан, Девин и Златоград да се определи по един оперативен работник, който да работи по икономиката и АПК в района като бъде на подчинение и на отделение то по икономиката в окръжно управление.

20. Сливенски окръг

На територията на окръга има общо 52 промишлени и 18 кооперативни предприятия. Преобладават дървообработващите, хранително-вкусовите и текстилните, които са 26 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 94 хил.лица, от които 38 хиляди са в селското стопанство.

Общата продукция от държавната и кооперативна промишленост е над 272 мил.лева.

В окръга са изградени 5-АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури, животновъдство, семена и овощарство.

Общата продукция в селското стопанство е над 107 мил. лева.

По-важни промишлени предприятия в окръга са:

- Текстилен комбинат "Съби Димитров"
- 2 Стъкларски завода
- Дърводобивен завод
- К_аменовъглени мини
- Редки метали и др.

В окръга контраразузнавателната работа се провежда от:
-контраразузнавателно отделение състоящо се от 7 оперативни работници.

В окръга няма районни управления по ДС.

Контраразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от икономическо отделение състоящо се от 8 оперативни работници. От състава на отделението само 3-ма оперативни работници работят по икономиката. От останалите 4-ОР, 2-ма работят само по линия на VI у-ние, а другите 2-ма на териториален принцип обслужват гр.Нова Загора и Твърдица, обекти по икономиката и работят по линия на VI управление ДС и ДТ.

На основание изложеното с цел подобряване организацията на работата по линия на икономиката, считаме за необходимо да се създаде чисто икономическо отделение от 4 - ОРкато един от тях работи по АПК.

21.Старо-Загорски окръг

На територията на окръга има общо 78 промишлени и 25 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните, хранително-вкусовите и дървообработващите, които са 46 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 173 хил.лица, от които 55 хил.в селското стопанство.

Общата продукция от държавната и кооперативната промишленост е над 800 мил.лева.

В окръга са изградени 6 АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури, животновъдство, етерично-маслени култури, лозарство и овощарство.

Общата продукция в селското стопанство е над 157мил. лева.

По-важни промишлени обекти в окръга са:

- Химикокомбинат Ст.Загора
- Обединени заводи "Ф.Енгелс"
- ДМЗ "Червено знаме"
- Завод "Хидравлика"
- ТЕЦ-а "Марица-Изток"
- Рудници при комплекса Марица-Изток
- ДМЗ "Бъдещност" и др.

В окръга контраразузнавателната работа се провежда от:

-контразузнавателно отделение състоящо се от 7 оперативни работници.

-икономическо отделение - със 7 оперативни работници

-2-е районни управления в гр.Казанлък с 6 и в гр.

Раднево с 4 оперативни работници.

Контразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от икономическо отделение от 7 ОР.

За да се създаде по-добра организация и ръководство на контраразузнавателната работа, предлагаме:

-Да се увеличи с един оперативен работник икономическото отделение, който да работи по АПК. Работника да се вземе от контраразузнавателното отделение.

-Оперативните работници по Марица-Изток и по Обединени заводи "Ф.Енгелс" да преминат на подчинение и на икономическото отделение в окръжното управление.

-В районните управления - гр.Казанлък и гр. Раднево да се определи по един оперативен работник, който да работи по икономиката и АПК в района, като бъде на подчинение и на икономическото отделение в окръжното управление.

22. Толбухински окръг

На територията на окръга има общо 51 промишлени и 12 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните, хранително-вкусовите, които са общо 26 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 106 хил. лица, от които над 61 в селското стопанство.

Общата продукция от държавната и кооперативна промишленост е над 292 мил. лева.

В окръга са изградени 9 АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 269 мил. лева.

По-важни промишлени обекти в окръга са:

-Завод "Елпром"

Машиностроителен завод "Маяк"

-Акумулаторен завод "Метал"

-Фабрик "Орлов"

-Фабрика "Добрудж. текстил" и други.

В окръга контраразузнавателната работа се провежда от:
-контраразузнавателно отделение II състоящо се от 7

оперативни работници.

-контраразузнавателно отделение VI с 6 оперативни работници.

-група за курортния комплекс "Албена" с 3 оперативни работници.

В окръга няма районни управления по ДС.

Контраразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда, както от II отделение, така и от VI отделение. Обектите по икономиката се обслужват от двете отделения без да има единно ръководство.

Предлагаме да се създаде група за работа по икономиката от 4-ма ОР, като единия от тях да работи по АПК. Работниците за създаване на групата да се вземат от II и VI отделение.

23. Търговишки окръг

На територията на окръга има общо 45 промишлени и 15 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните и хранително-вкусовите, които са 26 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 73 хил.лица, от които 40 хил.в селското стопанство.

Общата продукция от държавната и кооперативна промишленост е над 190 мил.лева.

В окръга са изградени 5 - АПК;които ще се развиват за производство на зърнени култури и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 91 мил.лева.

По-важни промишлени обекти в окръга са:

- Акумолаторен завод "Енергия"
- Механичен завод "Хан-Крум"
- Авторемонтен завод "Арно Овчаров"
- Ремизавод
- Дървообработвателен завод "А-Пенчев" и други.

В окръга контраразузнавателната работа се провежда от:

-контразузнавателно отделение състоящо се от 7 оперативни работници.

-териториално отделение и за работа по линия на VI у-ние ДС със 7 оперативни работници.

В окръга няма районни у-ния по ДС

Контразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от 2-ма ОР.

Предлагаме да се създаде група по икономиката от 3-ма ОР, които да провеждат контраразузнавателна работа по линия на икономиката, като единия от тях работи по АПК.

Групата да се създаде на базата ^{на} съществуващата група от 2- ОР, която да се увеличи с един ОР, Работника да се вземе от териториалното отделение.

24.Хасковски окръг

На територията на окръга има 65 промишлени и 24 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните и хранително-вкусовите, които са 25 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 127 хил.лица, от които 59 хиляди в селското стопанство.

Общата продукция от държавната и кооперативна промишленост е над 526 мил. лева.

В окръга са изградени 7-АПК, които ще се развиват за производство на тютюн, зеленчуци, памук, зърнени култури и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 129 мил. лева.

По-важни промишлени обекти в окръга са:

-Химкомбинат

-Тютюнев комбинат

Текстилен комбинат "Ж.Димитров"

-ТЕЦ-3 и други

-Марбас

В окръга контраразузнавателна работа се извършва от:

-контраразузнавателно отделение състоящо се от 5 оперативни работници.

-3-районни у-ния в гр.Димитровград с 5, в Харманли с 4 и в Свиленград с 5 оперативни работници.

Контраразузнавателната работа по линии на икономиката понастоящем се провежда от един ОР.

В Димитровград има икономическо отделение, което работи на териториален принцип по всички линии на ДС.

За да се създаде по-добра организация и ръководство в контраразузнавателната работа предлагаме:

-В Димитровград отделението да се обособи като чисто икономическо и провежда контраразузнавателна работа в обектите по икономиката и АПК в района.

-Да се създаде икономическа група от 3 оперативни работници. Двата оперативни работници за групата да се вземат от контраразузнавателното отделение.

-В районните управления в гр.Харманли и гр.Свиленград да се определи по един оперативен работник, който да работи по икономиката и АПК в района, като бъде на подчинение и на отделението по икономика в окръжното управление.

25. Шуменски окръг

На територията на окръга има общо 51 промишлени и 20 кооперативни предприятия. Преобладават машиностроителните и хранително-вкусовите, които са 22 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 107 хил.лица, от които 57 хил.в селското стопанство.

Общата продукция в държавната и кооперативна промишленост е над 292 мил.лева.

В окръга са изградени 7 -АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури, лозарство, овощарство и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 141 мил. лева.

По-важни промишлени обекти в окръга са:

- Завод за товарни автомобили "Мадара"
- Машиностроителен завод "Марковски"
- Ремонтен завод № 7
- Тютюнев комбинат "Партизанка"
- Консервен комбинат "Т.Петков"
- Завод за "Стъкло и керамика"
- Пивоварен завод и други.

В окръга контраразузнавателна работа се провежда от:

-контраразузнавателно отделение състоящо се от 9-оперативни работници.

-териториялно отделение с 6 оперативни работници.

По линия на VI управление има отделение.

Контраразузнавателна работа понастоящем се провежда на териториален принцип от териториалното отделение по някои обекти на икономиката и от един ОР в окръжното у-ние, който обслужва определени обекти в града.

Предлагам да се създаде група от 4-ма ОР, която да работи по основните обекти в икономиката и АПК. Работниците да се вземат 2-ма от контраразузнавателното и 2-ма от териториалното отделение.

26. Ямболски окръг

На територията на окръга има 44 промишлени и 20 кооперативни предприятия.

Преобладават машиностроителните и хранително-вкусовите, които са 17 предприятия.

Във всички отрасли работят общо над 97 хил. лица, от които 56 в селското стопанство.

Общата продукция от държавната и кооперативна промишленост е над 274 мил. лева.

В окръга са изградени 6 - АПК, които ще се развиват за производство на зърнени култури и животновъдство.

Общата продукция в селското стопанство е над 150 мил. лева.

По-важни промишлени обекти в окръга са:

- Химическия завод "Дим. Димов"
- Машиностроителния завод "Сила"
- К онсервен комбинат "Ярда"
- Текстилен памучен комбинат "Тунджа" и др.

В окръга контраразузнавателната работа се провежда от:

-контразузнавателно отделение състоящо се от 5 оперативни работници.

-териториално отделение с 5 оперативни работници

-група по икономиката с 3 оперативни работници

-2 районни управления-гр.Елхово с 4 и в гр.Тополовград с 5 оперативни работници.

Контразузнавателната работа по линия на икономиката понастоящем се провежда от група състояща се от 3-ма ОР.

Предлагам, съществуващата група по икономиката от 3-оперативни работници да се увеличи с един ОР, като един от тях работи по АПК. Групата да се увеличи като се вземе един ОР от териториалното отделение.

В районните управления в гр.Елхово и в гр.Тополовград да се определи по един оперативен работник, който да

работи по икономиката и АПК в района, като бъде на подчинение и
и на групата по икономиката в окръжното управление.

НАЧАЛНИК X ОТДЕЛ, II ГЛАВНО У-НИЕ ДС
ПОЛКОВНИК: _____

Отп. в 3 екз.

№ 1 - Др. Ив. Иванов

№ 2 - Др. П. Габровски

№ 3 - КД

Изп.

Нап. НА/20. XI. 1972 г.

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
ОТДЕЛ СЛЕДСТВЕН – ДС

Секретно !

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

Екз. № 000113

Ген.-майор Тодор РАДУЛОВ

**НЯКОИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ
ИКОНОМИКАТА НА НРБ**

СОФИЯ

1972 ГОДИНА

УВОДНИ БЕЛЕЖКИ

Проблемите на икономиката и икономическото развитие на НРБ при изграждане на социализма, винаги са стояли и стоят в центъра на вниманието на БКП и правителството на НРБ.

Основните задачи през петата петилетка бяха насочени към по-нататъшно изграждане на материално-техническата база, усъвършенствуване на социалистическите обществени отношения, издигане на социалистическата съзнателност на трудещите се и повишаване на жизненото и културното равнище на народа.

Десетият конгрес на БКП отчете успешното изпълнение на най-важните икономически и социални показатели на Директивите за петия петгодишен план, обсъди и прие Програмата на БКП и Директивите за развитие на страната през шестата петилетка.

Като анализира вътрешните и международни условия на изграждане на развитото социалистическо общество и формулира основните характерни черти на този етап от развитието на НРБ, Програмата набеляза основните закономерности и тенденции, очерта главните задачи на партията през този етап, в различните сектори на живота и определи основните методи и средства за тяхното решаване.

В отчетния доклад, заедно с другите предпоставки, на първо място е посочено — абсолютното господство на социалистическите производствени отношения в града и селото, формираната единна социалистическа икономическа база за развитието на цялото общество, както и създадената сравнително висока материално-техническа база.

В програмата се предвижда по-нататъшното изграждане на материално-техническата база на социализма, усъвършенствуването на социалистическите обществени отношения и развитието на научно-техническата революция.

Главната социално-икономическа задача на петилетката е, на основата на всеотрасловото използване резултатите от научно-техническата революция, повишаване на обществената производителност на труда и бързия икономически растеж, да се осигури комплексно още по-яълно задоволяване

на нарастващите материални и духовни потребности на народа и издигане на неговата социалистическа съзнателност.

Пътищата за изпълнението на тази задача са посочени в Директивите на шестата петилетка: продължение на интензификацията на народното стопанство и повишаването на неговата ефективност чрез прогресивни изменения в структурата на производството; засилване на неговата концентрация и специализация; техническа реконструкция и модернизация на съществуващите мощности; комплексна механизация и автоматизация; по-рационално използване на трудовите ресурси; увеличаване и разнообразяване на стоките за широко потребление; подобряване търговията и снабдяването; разширяване и задълбочаване участието на страната в международната социалистическа интеграция; усъвършенстване на обществените отношения в системата на социално управление.

Създаването на крупни стопански обединения в промишлеността, търговията и строителството, на аграрно-промишлени комплекси в селското стопанство и др. мероприятия, които партията и държавата провеждат представляват нов, по-висок етап в усъвършенстване ръководството на нашата национална икономика в периода на изграждане на развито социалистическо общество.

В отчетния доклад на конгреса, др. Т. Живков като разглежда постигнатите успехи през отчетния период, спира вниманието и на борбата за преодоляване на трудностите и противоречията в нашето икономическо развитие, на някои слабости и недостатъци в стопанската дейност на редица стопански организации, министерства и ведомства.

Трудностите са определени в три основни групи.

Към първата група са отнесени трудностите от обективен характер.

С оглед настоящето изложение, втората и трета група трудности заслужават особено внимание. Това са трудности от субективен характер, свързани с редица слабости и недостатъци в управлението на икономиката и на всички социални процеси. Тук са отнесени: непреодоляния субективизъм в някои звена на ръководството на народното стопанство; изоставане при усъвършенстване на методите на планирането; неизпълнението на петгодишните планове и неизвеждане на необходимото количество на някои важни видове продукция от някои обединения; производството на лошокачествена продукция; производството на остарели образци и на-

рушение на технологическата дисциплина; разпиляване на капиталните вложения; диспропорции и недостатъци в организацията на снабдяването на населението със стоки; слабости във вътрешната търговия и услугите.

Изрично е посочено, че „все още няма онзи прелом в дейността на външнотърговските организации, който да доведе до съществено повишаване ефективността на нашата външна търговия.“

Към тази категория трудности бихме могли да отнесем и онзи поток от кражби и присвоявания, които за съжаление все още вземат широки размери в нашия живот.

Достатъчно е, за илюстрация да посочим, че само през 1967 година от присвоявания са причинени щети на народното стопанство в размер на 40 670 700 лева.

Данните от най-близкото минало показват, че тези престъпления бележат тенденция на устойчивост. Ако към посочената цифра се прибавят и щетите от кражби, разхищения и допуснатата безстопанственост, ще се види какви огромни загуби понася ежегодно народното стопанство, каква голяма част от националния доход изтича по каналите на престъпността.

Към третата група са отнесени трудностите, произтичащи от международната обстановка, от острата класова борба на световната арена. Посочва се, че империализма постоянно се опитва да оказва върху социалистическите страни политически, икономически и идеологически натиск и не се е отказал от опитите си да реставрира капитализма или поне да забави темповете на нашето икономическо развитие. В това направление, както посочва др. Т. Живков, ние отделяме не малко средства за укрепване на отбранителната мощ на нашата страна.

На основата на направения анализ на грешките, слабостите и недостатъците в икономическото развитие на страната, в материалите на конгреса се сочат пътищата и мерките, които следва да се вземат за тяхното бързо превъзможване през следващия период.

Правилната марксистко-ленинска политика на БКП, както и нейното пълно одобрение и подкрепа от трудещите се в нашата страна, са безспорна гаранция за преодоляване на трудностите и изпълнението на огромните задачи поставени от X конгрес и Програмата на партията в икономическото развитие на НРБ.

Успоредно с останалите задачи в областта на икономиче-

ската политика на партията на съвременния етап, конгреса поставя и задачата за специалните мерки, които следва да се вземат за най-точното спазване на държавната, трудовата, технологическата и финансова дисциплина.

Опита и резултатите от дейността на Държавна сигурност, като специализиран орган, призван да осигури и гарантира сигурността на Народната република и установения в нея общественно-политически и държавен строй, потвърждават категорично правилността на посочените марксистко-ленински постановки залегнали в материалите на историческия X конгрес на БКП.

В светлината на престъпните посегателства и спънки в областта на икономиката, изхождащи от вън и вътре в страната, като проявна форма на несъзнателност или враждебно отношение към нашата социалистическа действителност, безспорна роля има да играе и наказателно-правната защита на интересите на социалистическото общество в икономическата област.

От насоките, които Директивите и Програмата на партията начертаха, безспорно произлизат и задачите на органите на Министерството на вътрешните работи в областта на икономиката и по-конкретно в борбата с престъпността в тази област.

Борбата с престъпността у нас е поверена на съответните компетентни държавни органи. С разкриване и предотвратяване на различните видове престъпления се занимават съответни и специализирани органи на Министерството на вътрешните работи. Основните отреди на МВР—ДС, НМ и ПО изпълняват съответни специфични задачи в борбата с политическите посегателства против икономическите основи на социалистическата държава.

В своята многообразна дейност различните поделения и органи на МВР действуват при строго спазване на взаимодействието и взаимната информираност, необходими за успешното решаване на стоящите пред тях задачи. Специализирани органи в борбата със стопанската престъпност в системата на МВР са съответните оперативни и следствени органи на НМ в страната.

В своята дейност обаче, органите на ДС, водейки борбата срещу престъпните посегателства насочени към общественно-политическия и държавен строй у нас, никога не са били чужди и на борбата срещу посегателствата върху социалистическата стопанска система, социалистическата собст-

веност и изобщо икономическите основи на НРБ.

Живота подсказва, че в наше време, когато страната ни се е устремила по пътя на изграждане на развитото социалистическо общество, не малък дял от борбата срещу икономическата престъпност се пада и ще се пада и на органите на ДС.

В този смисъл, на базата на натрупания до сега опит в отдел Следствен ДС и задачите, които произтичат за бъдещето, настоящето изложение си поставя за цел, в известна степен да обобщи този опит, като даде и кратък правен коментар на текстовете от НК, с които както следствените, така и оперативните органи по ДС работят и ще работят в бъдеще.

Съставите в НК за наказателно-правна защита на социалистическата икономическа система са много и всеки един от тях през призмата на натрупания опит би могъл да бъде обект на едно специално изследване.

Ето защо ще спрем вниманието си, само на някои от тях, без да претендираме за изчерпателност на проблемите, които се поставят пред органите на ДС.

Анализът на данните от разследваните през последните години следствени дела по линия на Държавна сигурност показва, че престъпленията против социалистическата собственост и социалистическото стопанство нанасят значителни вреди на държавата, създават сериозни затруднения на стопанската дейност и водят до разстройване на отделни стопански предприятия и отрасли. Тези престъпления засягат материалните ценности и правилното функциониране на стопанските звена в осъществяване на социалистическата стопанска дейност, в съответствие с икономическите закони на социализма. Подчертан интерес проявяват капиталистическите разузнавания и търговски фирми към нашата външна търговия, един от важните отрасли на икономиката.

Защитата на социалистическата икономика изисква от оперативния и следствен състав на Държавна сигурност да познава добре проявите форми на подривна дейност на капиталистическите разузнавания и на враждебно-престъпните елементи, да знае съответните престъпни състави в Наказателния кодекс, осигуряващи наказателно-правна защита на социалистическата собственост и социалистическото стопанство, за да е в състояние, със средствата на оперативната и следствена работа, да води успешно борбата срещу престъпните посегателства в икономиката.

През последните години все по-често се сблъскваме с някои типични форми на престъпни посегателства от наши и чужди граждани срещу икономиката на НРБ, с които се нанасят значителни вреди на народното стопанство.

Първата група престъпления, които ще разгледаме в изложението са пряко организирани от чужди разузнавания, чужди държави и организации, като шпионаж, диверсии и вредителства, престъпления против държавната тайна и др.

Втората група, които по смисъла на НК са от компетентност за разследване на други органи, но нанасят не малки вреди на народното стопанство и изискват органите на ДС да се заемат с разкриването им, това са безстопанствеността, неизгодно сключени сделки, подкупите, издаването на служебна и търговска тайни и пр.

I. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ИКОНОМИКАТА ПО ГЛАВА I ОТ НК – ШПИОНАЖ, ДИВЕРСИЯ И ВРЕДИТЕЛСТВО – ЧЛ. ЧЛ. 104, 106 И 107 ОТ НК

В епохата на империализма и особено след създаването на първата в света социалистическа държава – СССР, ролята на западните разузнавания особено нарастна. Създаде се система на стратегическо разузнаване, обслужващо „голямата политика“ и решаването на перспективни задачи на политическата, военна и икономическа стратегия, както във военно, така и в мирно време. Ето защо, в епохата на монополитическия капитал, правителствата на западните страни се погрижиха да имат на свое разположение мощни и сложни по своята организационна структура разузнавателни органи, които постоянно да използват в своята външнополитическа дейност. Те са, както са квалифицирани в западния печат, „очите“ и „ушите“ на правителствата на империалистическите държави.

Както е известно, при осъществяване на своите политически цели, империалистическите държави използват най-различни средства: военни, икономически, идеологически и други. В унисон с това, задачите на империалистическите разузнавания са най-разнообразни и имат тотален характер. В интерес на господстващата буржоазна класа, със собствените им средства и методи, тези разузнавания про-

веждат система от шпионска и друга подривна дейност срещу НРБ, включително и в областта на икономиката.

В новите условия, при изменението на съотношението на силите на международната арена в полза на социализма, шпионажът си остава едно от най-съществените средства на организирана подривна дейност на империалистическите държави срещу страните от социалистическата общност, включително и срещу НРБ.

Задачите, които решават империалистическите държави и техните разузнавания и кръгът на въпросите, които ги интересуват е почти безпределен. Те усилено се стремят към събиране, както на политически и военни, така и на икономически, търговски, научно-технически и други сведения.

Ставайки изразител на това фактическо положение, бившият президент на САЩ Айзенхауер, в реч при откриване новата сграда на ЦРУ заяви: „Във време на война за командувания няма нищо по-важно от фактите, касаещи числеността, дислокацията и намеренията на противника, а също така правилното тълкуване на тези факти. В мирно време са необходими факти от друго естество. Те трябва да касаят условията, ресурсите, потребностите и отношенията, господстващи в света. Тези факти са необходими за разработка на политиката, която би съдействувала на нашата национална безопасност и висшите интереси на страната. Осигуряването на такава информация влиза в задачите на учреждението, в което вие работите. От качеството на вашата работа ще зависи в значителна степен успеха на нашите усилия да укрепим позициите на страната на международната арена...“

Икономическият шпионаж е остра форма на подривна дейност на империалистическите разузнавания, пряко насочена срещу икономическите основи на социалистическата държава.

Той е продиктуван от конкретните политически цели, към постигането на които се стремят империалистическите правителства. Като форма на подривна дейност, икономическият шпионаж срещу НРБ започва да се проявява още в началните години на икономическото развитие на нашата страна. Успешното осъществяване на перспективните планове за икономическо развитие на страната, влизането в действие на нови мощности и развитието на икономическите ни връзки със СССР и страните от СИВ, повиши интереса на западните държави и разузнавания към нашата икономика

и взаимоотношенията ни със социалистическите и развиващите се страни.

Не случайно, както показва практиката на органите на Държавна сигурност, разузнаването на икономиката на НРБ в последните години заема все по-важно място в поддривната дейност на империалистическите държави.

Подчертан интерес представлява състоянието на нашата промишленост, внедряването на нова техника, състоянието на селското стопанство, транспорта, морското и речно корабоплаване, научно-изследователските работи, въздухоплаването, строителството, външната търговия, състоянието на пазара, нуждите на страната от внос и износ на стоки и пр.

Все по-голямо внимание отделят на външно-търговските връзки на НРБ с отделните несоциалистически страни — развити и развиващи се, като търговски партньори, на оценките и прогнозите за развитие на същите и най-вече на икономическите и научно-техническите връзки и отношения на НРБ със СССР и останалите страни—членки на СИВ.

Опита показва, че интересът на западните разузнавания към събиране на икономическа информация е мотивиран от обстоятелството, че същата обслужва както капиталистическата държава като цяло, в постигането на нейните стратегически външно-политически цели, така и отделните монополи и концерни. Това е пряка последица от преминаването на капитализма в неговия държавномонополистически стадий на развитие.

Редица крупни шпиони като **Иван—Асен Георгиев**, д-р **Радан Сарафов**, **Иван Петров** — агенти на американското разузнаване, **Петър Стефанов**, **Стефан Бояджиев** и

— агенти на западногерманското разузнаване, наред с другите са изпълнявали и чисто икономически задачи на своите господари, насочени срещу икономиката на НРБ.

В арсенала от въпросници, които използват империалистическите разузнавания при разработване задачите на агентурата, голям дял заемат и тези от икономически характер.

Пред следствието _____ обясни, че в периодичните срещи, които е имал със служителя в БНД — _____, са му били поставяни задачи за събиране на сведения от икономически характер:

— за състоянието на корабостроенето и корабостроителниците в НРБ, техния капацитет, оборудване и механизация;

10

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата: 25.07.2018г. Секретар: _____	

- за състоянието на металургията, система на предприятията в този отрасъл и капацитет;
- за състоянието на химическата промишленост;
- за селското стопанство;
- за взаимоотношенията ни със социалистическите страни в рамките на СИВ и особено тези със СССР и ГДР;
- перспективите на развитие на икономиката и извършените икономически реформи в страната;
- данни за външно-търговския ни баланс, изпълнението на плана в абсолютни цифри и пр.

Въпросите от икономически характер, представляващи интерес за империалистическите разузнавания са толкова много и техния обseg е толкова голям, че трудно биха могли да се изброят. Практиката показва, че противникът изучава нашата икономика, отделните нейни отрасли, в зависимост от задачите, които има да решава и целите, които иска да постигне.

Резултатите от икономическия шпионаж се подлагат на задълбочена обработка и анализ от специализирани органи на разузнаванията и се предоставят за ползуване от капиталистическата държава за нуждите на икономическата и идеологическата диверсия. Свидетели сме на разюздана, клеветническа пропаганда, която се провежда против нашата икономика. Ежедневно радио „Свободна Европа“ излъчва злостни клевети, представяйки в изопачена светлина нашите икономически успехи.

Събитията в Чехословакия и Полша нагледно показаха как империалистическите разузнавания използват резултатите от икономическия шпионаж за нуждите на идеологическата диверсия. Продължително време икономиката на социалистическа Чехословакия беше обект на остри нападки от страна на десния буржоазен печат и западните радиостанции. Предателят Ота Шик издигна лозунга за „икономическо несъвършенство“ на социализма и възглави контра-революцията за откъсване на Чехословакия от СССР и социалистическата общност.

През 1968 година у нас бе обезвреден агента на френското разузнаване **Алфред Фосколо**, който наред с другите задачи, трябваше да събира най-подробни сведения за някои крупни обекти на промишлеността в София.

Събираните от **Фосколо** шпионски сведения от икономически характер са били предназначени за нуждите на френското разузнаване, което замисляло в бъдеще организира-

не на диверсионни действия срещу обекти на промишлеността.

Икономическият шпионаж би следвало да се разглежда и като средство в ръцете на империалистическите държави за решаване на политически въпроси, за провеждане на определени политически мероприятия при постигане на определени политически цели. Характерен в това отношение е примера с **Петър Стефанов**, осъден за шпионаж в полза на западногерманското разузнаване.

Като търговски представител на НРБ във Франкфурт на Майн ГФР, **Стефанов** е поддържал връзки с кадрови разузнавачи на БНД, свързани с **В**. В резултат на тяхна обработка той е насочвал нашия стокообмен към ГФР.

През 1965 година г-н **Херман** — търговски представител на ГФР в София, е започнал да обработва **Стефанов**, тогава началник управление във Външна търговия, за евентуално участие на НРБ в „Зелената седмица“ в Западен Берлин.

„Зелената седмица“ е мероприятие на бонските власти за селскостопанско изложение, при което на участниците се дават известни поощрения за внос. Същевременно „Зелената седмица“ е политическо мероприятие на Бон, на което се демонстрира попечителството на ГФР над Западен Берлин. Поради тези съображения, страните от социалистическата общност бойкотират това мероприятие.

Под влияние на обвързаността си с представители на БНД, **Петър Стефанов** е бил съгласен с **Херман** за участието на НРБ в „Зелената седмица“. Съобразявайки се с трудностите, той съобщил на **Херман**, че Министерството на външните работи на НРБ е против това участие и затова му препоръчал, поканата за участие да бъде отправена от сената на Западен Берлин, при което Външно министерство нямало да има основание да откаже.

Що се отнася до Министерство на външната търговия, **Стефанов** считал, че по стопански съображения то ще е съгласно да участва в „Зелената седмица“ и сам направил нужното за участие в това сборище. До изпращане на наши представители не се е стигало.

Този пример нагледно показва колко тясно се преплитат икономическите и политически интереси на дадена страна и доколко разузнаването играе съществена роля за осъществяването им.

Особено внимание империалистическите разузнавания отделят на въпросите, свързани с производството на продук-

ция за нуждите на отбраната, за усвояването на нова военна продукция, създаването на нови отбранителни мощности и пр. Подчертан е и интересът към събиране на сведения за транспортните и съобщителни възли, комуникациите и съоръженията на транспорта, имащи важно икономическо значение и в мирна и във военна обстановка.

През последните две-три години в Следствения отдел на ДС бяха проведени редица следствени дела, по оперативни разработки на II главно управление ДС, при които задачите на обектите бяха поставяни от някои западни промишлени концерни и фирми, свързани със събиране на сведения, съставляващи държавна тайна, пряко засягащи нашата икономика и конкретно външната ни търговия.

Особено характерно бе делото срещу

който години наред е събирал и предавал сведения, съставляващи държавна тайна по конспиративен начин, на италианския химически промишлен концерн „Сния Вискоза“ и фирмите „СЖТЕ“ и „Морандо Импианти“.

В сведенията му се съдържаха данни за нуждите на нашата страна от внос на радиорелейни съоръжения; за отпуснатите от правителството лимити за закупуване на дефицитни оборудвания за химическата ни и радиосъобщителна промишленост и други. бе осъден за шпионаж на 15 години лишаване от свобода.

Както показва опитът, икономически шпионаж и интерес по икономически въпроси срещу нашата страна проявяват главно страните, влизащи в НАТО и техните разузнавания. Редица следствени дела и данни на Второ главно управление ДС показват, че икономическо разузнаване срещу нашата страна провеждат американското, английското, западногерманското, турското и гръцкото разузнавания. Активност в последните години проявява и италианското разузнаване, което се дължи на чувствително увеличеният ни икономически обмен с Италия.

Като вземаме повод от възникналите дискусии по делата срещу и други, считаме за необходимо да се спрем по-подробно на някои правни проблеми на шпионството, които поставя член 104 от Наказателния кодекс.

* * *

По своята общественно-политическа характеристика и класова същност, шпионството представлява вид престъпление

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата 28.07.2010г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

против НРБ и по-специално вид предателство. То е едно от най-тежките престъпления, с висока степен на обществена опасност, насочено срещу външната сигурност на Народна република България.

В член 104 от Наказателния кодекс са визирани два състава на шпионство:

а) издаване на сведения, съставляващи държавна тайна на чужда държава или чужда организация;

б) събиране с цел да се издадат на чужда държава или на чужда организация, сведения съставляващи държавна тайна.

Третият състав на шпионството „поставяне в услуга на чужда държава или чужда организация, за служене като шпионин“, е визиран в член 105 от Наказателния кодекс.

На базата на изучаване на собствения опит и опита на социалистическите страни, в редакцията на текстовете от новия НК за шпионство бяха внесени съществени подобрения.

В новия НК не са посочени квалифицирани състави на шпионството. Квалифицираните обстоятелства, които посочваше чл. 84 от отменения НК и сега се установяват при разследването, но те имат значение само при определяне степента на вината и размера на наказанието.

Опитът за шпионство, съществуващ като отделен състав при отменяне Наказателния кодекс също е отпаднал, тъй като съгласно член 18 ал. II от НК, опита се наказва както довършеното престъпление и не е необходимо да се регламентира в специален състав.

Думите „в интерес на“ и „забранена организация“ са изоставени и съвсем правилно.

Достатъчно е държавната тайна, чието издаване може да увреди на интересите на Народната република да е издадена или да се събира с цел да се издаде на чужда държава или чужда организация. В чий интерес е това издаване, не е необходим елемент от състава на престъплението, защото е посочено кому вреди.

Предишното понятие „забранена организация“ създаваше сериозни затруднения при неговото тълкуване и навеждаше на мисълта за подмолна, подривна, вражеска организация, преследваща определени подривни цели спрямо Народната република. Новото понятие „чужда организация“ е по-правилно. В наше време с шпионаж се занимават не само забранени от нашата страна, военни и подривни орга-

низации. Сега шпионажа се извършва от всякакви организации било то търговски, промишлени, туристически, културни, идеологически и пр.

Под понятието „чужда държава“ следва да се разбира всяка държава извън нашата страна и страните от социалистическата общност и най-вече капиталистическите държави.

От субективна страна, шпионството е умишлено престъпление с ясно изразен противодържавен умисъл. Липсата на умисъл прави деянието несъставомерно. Субект на шпионството може да бъде всяко вменияемо лице — български или чужд гражданин.

Застъпваните някога становища от литературата и практиката на ВС за „контрареволуционен умисъл“, за това, че субект може да бъде само „класовия враг“ бяха изоставени, още при действието на отменения НК, а новия НК изобщо не дава възможност за подобни разсъждения.

Разбира се класовия враг може да бъде субект на шпионство, но такива могат да бъдат и други лица. Друг е въпроса, че мотивите могат да бъдат различни в зависимост от субектите — карьеристични, алчност за пари, прикриване на други престъпления, отмъщение, чувство на неудовлетвореност от заеманото обществено положение и пр.

За да е на лице шпионство се изисква предаване или събиране с цел да бъдат предадени на чужда държава и чужда организация сведения, съставляващи държавна тайна.

В алинея III на член 104 закона сам определя, че „Държавна тайна са факти, сведения и предмети от военно, политическо, стопанско или друго естество, посочени в издаден от Министерския съвет списък като такива, чието разгласяване може да увреди на интересите на Народната република“.

Ако инкриминираните по делото сведения не се съдържат в този списък, те не представляват държавна тайна и деянието е несъставомерно по този текст. Освен това издадените сведения трябва да са истински, а не измислени и неотговарящи на обективната действителност.

В практиката по разследването, а и в хода на разработките, понякога се правят констатации, че в списъка на МС липсват сведения, които се предават, съществено увреждат интересите на нашата страна и са от особено важно значение. Действително отдавна издадения списък може би в определен етап не отговаря на нуждите за осигуряване на

сигурността на страната. В този смисъл няма никаква пречка той да бъде допълнен. Затова е необходимо да се проявява инициатива, да се правят съответни предложения, които да се внасят в Държавния съвет за обсъждане.

* * *

Както вече посочихме, данните от шпионаж, чуждите държави и организации и чуждите разузнавания използват за различни цели. В някои случаи тези данни служат за подготовка и провеждане на диверсии и вредителства. Икономическите сведения, които **Фосколо** е събирал в един момент, е следвало да послужат за организиране на диверсионни и вредителски актове.

Тези престъпления са присъщи и на враговете вътре в страната.

И в двата случая Наказателния кодекс изисква от дееца определена цел „да отслаби властта или да ѝ създаде затруднения“.

И вредителството и диверсията са умишлени престъпления. Субект на тези престъпления може да бъде всяко вмняемо лице — български или чужд гражданин. И тук, както и при шпионството, мотивите и подбудите могат да бъдат различни. Макар и в последните години да няма характерни примери на диверсия и вредителство, това не бива да ни успокоява. Винаги трябва да се има предвид, че това са особено опасни посегателства върху социалистическата икономическа база и дейност на държавата.

Няма никакви гаранции, че ако сега чуждите държави и организации и чуждите разузнавания са насочили усилията си по друг път да спъват нашето икономическо развитие, то в определен момент и при определена ситуация те не биха преминали и към диверсия и вредителство.

Въпросът за диверсията и вредителството не следва да слиза от вниманието на оперативните подразделения на ДС и поради факта, че освен от вън, тези престъпления могат да се извършат и от наши граждани пряко с чужда държава, организация или разузнаване.

Може би по-рязкото извършване на този вид престъпления да оказва сериозно влияние при разкриването на извършителите, когато такива престъпления са извършени. Факт е, че диверсията извършена от в Шуменски окръг, поради множество грешки, допуснати при огледа на местопроизшествието, обработ-

16

КРДОПБГДСРБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРБНА	
Дата: 26.07.2010г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

ването на намерените веществени доказателства и в агентурно-оперативната работа, бе разкрито едва през 1971 година.

* * *

III. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ ДЪРЖАВНАТА ТАЙНА чл. 357 от НК.

Значителни вреди на социалистическото стопанство нанасят и престъпленията против спазването на държавната тайна. Наред с накърняване интересите на външната сигурност и отбранно-способността на Народната република, тези престъпления засягат и интересите на социалистическата икономика. В списъка на сведенията, фактите и предметите, които съставляват държавна тайна, обявен от Министерския съвет, е отделено значително място и на сведенията от икономически характер. Това са същите тези сведения, които се разгласяват по каналите на шпионажа, само че при разгласяването им по чл. 357 от НК липсва умисъла за шпионство.

Практиката на органите на Държавна сигурност показва, че в последните години от разгласяването на сведения от икономически характер, представляващи държавна тайна, на народното стопанство се нанасят значителни вреди. В много случаи разгласените сведения съставляващи държавна тайна, достигат до чуждите държави и организации по различни канали. От една страна империалистическите разузнавания анализират и използват данните от разгласените и достигнали до тях сведения, представляващи държавна тайна за нуждите на разузнаването и от друга — използват тези сведения за нуждите на идеологическата диверсия, или за нуждите на търговския обмен.

Понякога по легалните канали на икономическия и търговския обмен изтичат такива държавни тайни, каквито дадено капиталистическо разузнаване по агентурен път и в такъв обем, не е в състояние да събере за години.

Ще си послужим с един характерен пример:

В разпореждане № 210 на Министерския съвет се утвърди идейния проект за строеж на пристанище Варна-Запад. Разпореждането е издадено въз основа на задълбочени проучвания от наши и съветски специалисти.

Още същата година ръководството на бившата ИГ „Бъл-

гарски морски флот“, в лицето на **Георги Найденов** и **Васил Вълчанов**, са предприели действия за осуетяване изпълнението на 210-то РМС. Дватама предприели редица действия за оклеветяване на някои лица, а **Вълчанов** открито заявявал, че 210-то РМС трябвало да бъде сринато.

В началото на 1968 година **Васил Вълчанов** се договорил с английски специалисти в Белгия да дойдат в страната и дадат свое заключение за строителството на пристанище Зарна-Запад. По искане на **Вълчанов**, английските специалисти е трябвало да се представят за холандци. Пристигайки в страната „холандските“ специалисти са поискали да им се предостави цялостната документация по пристанище Варна-Запад и 210-то РМС. Научавайки за това, с писмо Държвана сигурност забранила да се предоставят такива сведения на „холандците“. Въпреки това, по нареждане на **Найденов** и **Вълчанов** „холандците“ получили всички интересувани ги сведения. „Холандските“ специалисти посетили пристанищата в Русе, Бургас, Балчик и Варна; фотографирали всички налични обекти в района на пристанищата; взели точни данни за обработката на генерални и налични товари за денонощие и за една година; данни за цялостната механизация и разширението; данни за извоза на товарите на ж. п. гара Варна; предоставени им били схеми и карти от акваторията на пристанище Варна и Варненското езеро; запознали се с протокола на смесената съветско-българска комисия относно стокообмена между НРБ и СССР през 1968 година, подписан от др. Лесечко, и др. Тано Цолов и още много данни, които попадат в списъка на фактите и сведенията, съставляващи държавна тайна, обявен от Министерския съвет. Както сега се изяснява „холандците“ изготвили подробни схеми и записки за проучванията си, които изнесли при напускане на страната.

Случаят е красноречив пример за престъпната самонадеяност на държавни служители, които не държат сметка за интересите на държавата.

Разследваните през последните пет години следствени дела за други престъпления сочат за тревожна бързивост от страна на външнотърговски служители. В резултат на разгласяване на сведения, съставляващи държавна и служебна тайна, чуждите търговски фирми се запознават предварително с нашите нужди от внос на стоки и комплексно оборудване, поставят неизгодни за нашата страна условия и оферти, в резултат на което нарушават нормалния ход на водене на

преговори и сключване на сделките и в крайна сметка с минимални усилия постигат ефективно увреждане на икономическите интереси на НРБ.

„Бъбривците“ нерядко стават източници на изпълняващите шпионски задачи, които чрез тях набавят нужните им сведения, съставляващи държавна тайна, до които иначе трудно биха се добрали.

* * *

В Наказателния кодекс е отделено значително място за защита интересите на държавата от разгласяването на държавната тайна. Не случайно нормите на посегателства против разгласяването на държавната тайна са включени в раздел I на глава XII от НК — „Престъпления против отбранителната способност на Народната република“.

И наистина, фактите и сведенията, съставляващи държавна тайна от т. 18 до т. 30 включително (макар да са от икономически характер, имат пряко отношение към отбранителната способност на Републиката. Затова именно обществената опасност на тези престъпления е висока.

Престъпленията по чл. чл. 357—359 от НК, както вече изтъкнахме, са свързани с разгласяването на сведения, които представляват държавна тайна. Това са именно тези сведения, които са възможен предмет на шпионство и към които отправя алинея трета на чл. 104 от НК. В този списък са включени и сведенията от икономически характер, поради което разглеждаме и въпроса с държавната тайна.

Трябва обаче да се разграничават престъпленията против държавната тайна от шпионството. Разликата между съставите, свързани с държавната тайна и нейното разгласяване (чл. 357—359 от НК) и шпионството (чл. 104 от НК) се очертава както в обективната, така и в субективната страна на престъпленията.

— Шпионството представлява издаване на държавна тайна на чужда държава или организация. Това е противодържавно престъпление, което непосредствено засяга външната сигурност на републиката. При престъпленията против държавната тайна по чл. 357—359 от НК се касае до обикновено разгласяване, до съобщаване сведения на лице, което не е овластено да ги научи.

— От субективна страна, шпионството е деяние, извършено с противодържавен умисъл. Деецът съзнава, че предава сведенията, на чужда държава или организация. При пре-

стъпленията против държавната тайна (когато са извършени умишлено) противодържавен умисъл липсва — на лице е само съзнание, че сведенията се съобщават на неовластено лице.

— Държавна тайна може да бъде разгласена и по непредпазливост (чл. 359 от НК), докато шпионството е винаги умишлено престъпление.

Опитът показва, че към разгласяването на сведения, съставляващи държавна тайна, независимо умишлено или по непредпазливост е извършено това, органите на ДС следва да се отнасят с най-голяма сериозност, своевременно да разкриват тези деяния и да препятствуват достигането на вече пусната по престъпен начин в оборот информация до чужда държава или организация и до чуждото разузнаване.

III. „ТЪРГОВСКИ“ ШПИОНАЖ И ПОДКУПИ — чл. чл. 224, 301 и 304 от НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

Анализът на разследваните следствени дела срещу представители на капиталистическите фирми и наши външно-търговски служители показва, че паралелно с държавните разузнавателни органи, подривна дейност срещу нашата икономика провеждат и разузнавателните служби на монополистическите концерни, някои търговски и посреднически фирми и други частни капиталистически предприятия.

Не е случайно явление постоянно увеличаващия се брой на капиталистическите фирми, чийто представители непрекъснато кръстосват България, установяват десетки служебни и извънслужебни контакти и ерозират съзнанието на наши граждани и държавни служители.

В литературата все по-често взе да се среща окраската „ФИРМЕН“ или „Търговски“ шпионаж. Крупните монополи и фирми на Запад създадоха собствени разузнавателни служби, отдели или секции към предприятията и фирмите, които координират дейността си с разузнавателните органи.

Като отчитат обстоятелството, че между социалистическите и капиталистически страни се развива една постоянно увеличаваща се търговия, западните разузнавания широко използват като прикритие самостоятелно „възникналите“ или създадени от тях търговски, посреднически и други фирми. Наред с това те използват и отделни служители от такива фирми. Често разузнаванията привличат по-дремни собственици, с оглед те и фирмите им без да се откъсват от

търговската си дейност, да решават и задачи на разузнаванията.

Още на времето, разсъждавайки за възможностите на американския търговец да изпълнява „поръчки“ на разузнаването, в книгата си „Секретни мисии“ американският разузнавач — контраадмирал Елиас Захариас писа:

„Това е гражданин — патриот, който умее да гледа с отворени очи и да изпълнява шпионски задачи, без да се отдели от основните задължения на своята професия. Пътувайки в служебна командировка като представител на фирмата си, американският търговец може да състави доклад за своите наблюдения, при това без да оскърбява гостоприемството, оказано му от съответната страна. Стотици от тях пътуват в далечни страни по търговски и други работи“.

Едва ли можем да се съмняваме, че ако г-н Захариас отново се върне при сегашните условия на този въпрос, той няма да отнесе към тази категория десетките представители на американските монополи, които се разхождат като „туристи“ по стария континент и „които умеят да гледат с отворени очи и да изпълняват шпионски задачи, без да се отделят от основните задължения на своята професия...“

Това разузнаване, което би могло да се определи като „търговски шпионаж“ (някои автори го определят като „промишлен шпионаж“, а други като „фирмен шпионаж“) се характеризира със своята тоталност, както с оглед на въпросите, към които проявява интерес, така и с оглед на лицата и методите, които използва за осъществяването му.

Без да може да се прокара рязка граница, анализът на това явление „търговски шпионаж“ показва, че то работи в две главни направления.

От една страна, фирмите насочват усилията си към набиране на информация, която носи предметно-конкретен характер и която е от значение за разкриване на непосредствените „фирмени тайни“ — качествени характеристики на подготвяне нови производства, промени в организацията на търговската дейност и пласирането на продукцията, предлаганите оферти, сключени и предстоящи контракти и пр. Всичко това е информация, която следва да оказва благотворно влияние върху процеса на непосредственото разкриване тайните на конкурентите, а следователно и да улеснява близките задачи на конкурентната борба.

Такива задачи са решавали у нас различни западни фирми, като италианските „Сниа Вискоза“, „ЖТЕ“,

Импанти“, западногерманските „Ваймар“, „Видерхолд“, представляваните от фирмата „Консимпекс“ фирми „Комос“, гръцката „Болос“ и много други. Чрез своите представители у нас те са установявали близки и доверени връзки със служители от наши външнотърговски предприятия. Срещу „подаръци“, възнаграждения и открити подкупи са успявали да получават ценни данни, които са ги улеснявали при воденето на преговори и сключването на сделки. В редица случаи това е нанасяло значителни щети на народното стопанство.

От друга страна, под напора на същата тази конкурентна борба, капиталистическите фирми са принудени да отправят и по-далечен, перспективен поглед, засягащ както цялостната характеристика на конкурентния профил в национален и световен мащаб, така и цялостното състояние на политиката и икономиката на дадена страна от гледна точка на бъдеща дейност.

Това беше и една от причините в последните години западните фирми да преминат към масова дейност за създаване на свои „разузнавателни отдели“, които да поемат решаването на споменатите вече задачи. Или както пише П. Хамилтон в наскоро издадената му в Лондон книга „Шпионажът и подривната дейност в промишленото общество“, „работата съвсем не се свежда до това дали може да си позволите (собствениците на фирми — б. н.) да имате такъв отдел, а по-скоро до това дали можете да минете без него“. В подкрепа на това ще изтъкнем, че почти във всички по-големи западни монополи и концерни са създадени специални служби, скрити под невинното на глед наименование „Отдел за връзки с източноевропейските страни“. Предмет на тяхна дейност е набирането и обработката на данни за политическото и икономическо състояние на източноевропейските социалистически страни. В същото време чрез посочените отдели фирмите предоставят широки възможности и на държавните разузнавателни органи да ги използват за прикритие при проникването си в нашите страни. Само по отношение на ГФР биха могли да се посочат фирми като

и други, чиите представители като

и други бяха засечени у нас в конкретна шпионска дейност.

Наред с тази самостоятелна дейност на фирмите, в условията на „свободното общество“, в последните години ка-

то гъби изникват и десетки частни фирми, които имат един единствен предмет на дейност: кражби на производствени секрети — открития, изобретения и пр., за които в лицето на конкурентните фирми те намират добре плащащи купувачи. На свой ред това пък е довело и до формирането на частни „контраразузнавателни“ служби, които освен със самостоятелна дейност на фирмите се занимават и с опазването на техните производствени секрети и планове. Една такава фирма е и създадената неотдавна в Англия „Служба за изследване проблемите на управлението“.

Обикновено гръбнакът на тези фирмени „разузнавателни“ и „контраразузнавателни“ служби се изгражда от лица, работили и натрупали значителен опит в политическия и по-рядко в криминалния сектор на съответните западни полицейски служби, но преминали в сферата на „частния бизнес“. Тоя момент, свързан с формирането на службите, е твърде съществен, тъй като впоследствие чрез тях без особени усилия се осъществява действената връзка между този „частен“ — „непрофесионален шпионаж“ и съответните държавни разузнавателни и контраразузнавателни институции, от които са дошли новоизлюпените частни разузнавачи. Това осигурява допълнителни възможности, събраната от фирмите информация да се използва от съответните разузнавателни служби, които от своя страна също осигуряват фирмите с набрана от тях информация. Много често „държавните разузнавачи“ проявяват особено старание при предоставяне съответната информация на фирмите, като се стремят да си осигурят „топли места“ в съответните монополни обединения след напускане на службата си в разузнаването.

За обучението на тези „частни“ непрофесионални шпиони както се установява от промъкналите се съобщения в печата, в Швейцария и Япония са изградени и функционират строго законспирирани специални школи за подготовка на „промишлени шпиони“. При това, обучението има за цел да „обработи“ възможностите им за използването на следните методи за събиране на информация:

- задаване на замаскирани въпроси и „изтискване“ на информация от служащите в конкурентните фирми по време на научно-технически конференции;
- непосредствено скрито наблюдение;
- беседи при наемането на работа на служители от кон-

курентните фирми (макар, че провеждащия беседата няма намерение да приема дадения служител в своята фирма);

— т. нар. „лъжливи“ преговори с фирмата — конкурент, относно използването на лицензия;

— привличане на специалисти за получаване на специални данни;

— наемане на работа служащ от фирмата — конкурент, с цел да се получи специална информация;

— незаконно използване на собствеността на конкурентите (включително и търговските фирми);

— подкуп на служащи от конкурентната фирма или лица, които се занимават с нейното снабдяване;

— използване на агенти за получаването на информация на основата на платежните ведомости на фирмата-конкурент;

— подслушване на разговори, водещи се във фирмата на конкурентите (напр. подслушване на телефонните разговори или прихващане на телеграфните съобщения);

— кражба на чертежи, образци, документация и т. н.;

— шантаж и изнудване.

Разглеждаме ли посочените методи, не е трудно да видим, че всички те, в една или в друга степен са в противоречие с което и да е национално законодателство, независимо, че на Запад искат да ги представят като напълно естествени за условията на капиталистическото общество.

Наред с тези методи, на Запад широко се рекламират и т. н. „законни методи“ за натрупване на полезна информация за фирмите. В тази насока също се очертава широка гама от възможности:

— събиране на официално публикувана информация, включително и официални документи;

— използване на сведения, разпространени от служителите на конкуриращите фирми и получени в резултат на действията, неизлизащи от рамките на законността;

— следене на борсовите документи и отчети на консултантите;

— финансовите отчети и документи, намиращи се в разположение на маклерите (търговски посредник);

— донесенията на собствените търговски пътници;

— търговията, изложбените експонати и проспекти (брошури на конкуриращите фирми);

— използване на данни, получени в беседи (проведени на законни основания) със служители от конкуриращите фирми и пр.

За реализирането на тези „законни методи“, както показват данните: са впрегнати силите и възможностите на т. н. „непрофесионални шпиони“ — инженери, икономисти и други служители, работещи в съответните фирми. Много от тях редовно посещават нашата страна било по служба, било като туристи. Притежавайки изключително висока професионална подготовка в дадена област, те могат при предпоставки за това, бързо да се ориентират в конкретната материя, която засяга икономическия потенциал на съответната страна.

За „непрофесионалните“ шпиони следва да се посочи и обстоятелството, че в редица случаи те са твърде податливи и приемат да изпълняват възложените им задачи, тъй като според повечето западни законодателства, набирането на такава информация чрез посочените по-горе „легални методи“ е ненаказуема дейност. Дори ако това е станало чрез кражба, наказват се тежко само елементите на взлом, убийство и пр.

Разбира се, западните разузнавания и фирми се въздържат да говорят, а още по-малко да правят признания за начините и средствата, които използват, за да склонят тези, които желаят да се занимават само с търговия и туризъм, да съставят „доклад за своите наблюдения“ за посетената страна.

На 21 юли 1970 година, в резултат на умело проведена разработка от Окръжно управление на МВР — Варна, в момент на получаване на сведения, бе задържан американският гражданин — служител във фирмата предприел „туристическо“ пътуване в Западна Европа и България. Същият обясни, че при отпътуването му бил повикан от директора по административните и кадрови въпроси на фирмата г-н който му обяснил, че трябва да оползотвори почивката си, да събере необходимите информации и когато се завърне да представи доклад за икономическото състояние на посетените от него страни.

„ . . . Г-н ми заяви — каза задържаният американски гражданин, че той не може да гарантира по-нататъшното ми оставане във фирмата ако след като се завърна от туристическото си пътуване не му предста-

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата 26.07.2018г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

вя доклад с пълна и точна преценка за икономическото състояние на посетените от мен страни“.

Разбира се, подривната дейност срещу икономиката на НРБ, провеждана от представители на западните фирми и концерни не се ограничава само до събиране на разнообразна икономическа информация за нуждите на съответните империалистически разузнавания. Те използват същата и за решаване на някои „свои“ практически задачи.

Установява се, че представителите на западните концерни и фирми правят всичко възможно за сключване на неизгодни за нашата страна сделки с техните фирми.

Данните сочат, че някои представители на западни монополи и концерни, посещаващи или пребиваващи в нашата страна, пряко или косвено свързани със съответните разузнавания, се стремят да събират информация относно персоналната разстановка на партийните и държавни органи в стопанските учреждения, за техните морални, делови и политически качества, както и тяхната дейност и по този начин чрез метода на „тъмно“ или даване подкупи и скъпи подаръци да се доберат до интересуващите ги сведения.

Опитът от приключените дела показва, че диапазонът на лицата, от които се интересуват представителите на западни фирми е доста широк и разнообразен, като се започне от обикновените кореспонденти и стоковеди, директори на кантори и централи и се стигне до отговорни служители във външнотърговски ведомства.

Разследваните случаи показват, че представители на различни западни фирми провеждат целенасочени мероприятия за насочване поръчките на НРБ за внос на индустриални обекти от представените от тях фирми. За постигане на тези цели, средствата не се подбират. При удобни случаи и на подходящи длъжностни лица от външнотърговски централи се дават подкупи, правят им се скъпи подаръци, въвличат се в разни спекулации, незаконни валутни сделки, използват се техните слабости и стремеж към леко забогатяване и по този начин се създават с тях отношения на довереност, зависимост и подчинение, което след това лесно използват за постигане на своите користни цели.

В това отношение, в последните пет години практиката на Второ главно управление ДС и отдел Следствен ДС се обогати с редица характерни примери.

По следственото дело срещу гръцкия търговец се получи интересни данни за приемите, които той

използувал при подхождане към наши външнотърговски работници, за да ги обвързва и ползува в търговската си дейност в ущръб на нашата страна.

В тая насока е следвал една последователна линия, започваща от обикновени ухажвания и ласкателства по адрес на наши служители от системата на ДСО „Родопа“, с които е търгувал, до въвличането им в престъпна дейност, чрез даване на подкупи в пари и предмети. редовно е устройвал в София и други градове на страната обеда и вечери на едни или други ръководни служители. Дребните подаръци, които редовно правел на технолози, стоковеди, счетоводители, специалисти, директори на кантори и дирекции, отговорници на мандри и хладилници, му открили пътя по всяко време да има достъп до служебните помещения на ДСО „Родопаимпекс“, „като вътрешен човек“, безконтролно да влиза от канторите и кабинетите на директори и зам.-директори. В негово присъствие директора на кантора е изслушвал служебните доклади на подчинените си.

Стотици дребни подаръци, като платове за костюми, дамски и мъжки часовници, автоматични писалки, електрически радиатори, пакети с коняк и цигари, дъвка, тенекни маслини и зехтин, пакети с месо и млечни продукти, одеала, рибни деликатеси, дамско трико и пр. е раздавал на служителите от ДСО „Родопа“.

Давал е подкупи и подаръци на някои отговорни служители и то по начин да „не накърнява тяхното достойнство“, оставял сумите в леките им коли, в джобовете на дрехите им, „забравял“ пакети на бюрата им и пр.

За периода 1967—1969 година е дал общо 11 000 лева на „Родопаимпекс“ — подсъдимия

Практиката на Следствения отдел на ДС по разследването на някои дела в системата на външната търговия показва, че издаването на търговски тайни, неизгодно сключване на сделки, подкупите и валутните престъпления вземат широки размери сред нашите търговски работници. Така чуждите търговци и капиталисти намират помощници в своята дейност и за сметка на нашето народно стопанство реализират големи почалби.

От разследваните през последните години следствени дела за „търговски шпионаж“ и подкуп, само по четири от тях, а именно срещу

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата: 26.07.2010г. Секретар: <i>[signature]</i>	

са установени щети на народното стопанство над 830 000 валутни лева.

Това разбира се, са откритите и видими щети. Стотици хиляди лева и долари загубва народното стопанство по редица други канали на търговията, до които нашите органи не са успяли да достигнат. За сметка на това са били обогатени различни фирми с които сме контракували.

Даването на подаръци и подкупи, западните търговци винаги включват в сметките си за печалби. За разлика от тях много наши външотърговски работници жертват държавните интереси пред собственото си обогатяване, а този път нерядко води до предателството.

През 1970 година австрийската фирма „Петер Шол“ е участвувала в преговори с „Техноимпорт“ за доставка на завод за производство на лак. Тя изпратила своя представител на „разузнаване“. Същият е имал опит, тъй като е изпълнявал задачи на кадровия разузнавач от ЦРУ —

Сред нашите външотърговски работници бързо спечелил доверие, поради факта, че е племенник на капитана на кораба „Радецки“ завзет от Хр. Ботев.

Офертата на фирмата била депозирана за 5 млн. долара. Единствена фирмата „Егон Вилчек“ представила конкурентна оферта.

намерил предател в лицето на инж.

Предложил му двеста долара. Очите на светнали, но го ударил на пазарлък. Обещал му електрическа самообръсначка „Браун“, бутилка уиски, риза и други вещи с ефектни етикети. взел офертата на фирмата „Егон Вилчек“ и в квартирата на приятеля си инж. тя била фотографирана от

Виждайки, че офертата на „Егон Вилчек“ е за 2.5 млн. долара решава да елиминира конкурента си. Фирмата „Петер Шол“ предложила на фирмата „Егон Вилчек“ срещу 500 хил. долара да се откаже от офертата си в България. По този начин фирмата „Петер Шол“ останала единствена с предявена оферта без намерение да намалява цената от 5 млн. долара.

Следственото дело срещу — директор на ОЦЗ — показва, че срещу една лека кола дадена му като подкуп в нарушение на валутните закони, той е сключил неизгодна за страната сделка и е продавал редовно олово, като отпадъци.

28

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата 25.07.2010г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

Изнесените факти и примери показват колко висока е обществената опасност на тези престъпни деяния. От една страна на народното стопанство се нанасят значителни вреди, от друга — веднаж тръгнал към предателство срещу подкупи и валутни престъпления, нашият външнотърговски служител лесно става плячка в ръцете на противниковите разузнавания.

Изложеното до тук недвусмислено потвърждава необходимостта, органите на ДС да вземат на близък оперативен контрол тези уродливи явления в системата на външната търговия. Многообразните нюанси на фактическата обстановка в крайна сметка сочат към няколко основни престъпления, които се извършват — издаване на сведения съставляващи служебна и търговска тайна срещу възнаграждение, подкупи, неизгодно сключване на сделки и валутни престъпления.

За успешното водене на борбата с тези престъпления, освен познаване на оперативната обстановка и методите на работа на чуждите търговци, оперативните и следствени работници от ДС следва добре да познават и съставите на НК, които уреждат тази материя.

Ето защо се налага да направим един макар и кратък преглед на съставите на чл. 224 и 301 от НК.

До влизането в сила на новия Наказателен кодекс — 1 май 1968 година, престъпните деяния по линия на външната ни търговия се обуславяха от съдържанието на постановленията и разпореденията на Министерския съвет — отнасящи се до монопола на Външната търговия, когато биват нарушавани (чл. 121 б. „б“ от НК). Касаеше се до сключване или осъществяване на търговски сделки с чужбина от частно лице или неовластена организация, или до нарушаване на установения режим за провеждане на тези сделки. Субект на това престъпление можеше да бъде или частно лице, което нарушава държавния монопол на външната търговия, чрез сключване на търговска сделка с чужбина или длъжностно лице, което нарушава установения в тази насока режим.

След 1965 година следствената и съдебна практика се сблъска със случаи на престъпления против външната търговия, при които съответните текстове от действащия тогава Наказателен кодекс не намираха приложение, а размера на наказанието — до 3 години, не допринасяше за въз-

питателното и поправително въздействие върху осъдения и останалите граждани.

В оперативния и следствен състав съществуваха объркване. Спореше се и се търсеха близки по състав текстове от действащия Наказателен кодекс и в повечето случаи се искаше приложение на текстовете за шпионаж. В оперативната и следствена практика се появиха и термините „икономически шпионаж“, „търговски шпионаж“ и пр., които по аналогия се пренасяха към понятието шпионаж.

При подготвянето и обсъждането на проекта за нов НК, Министерството на вътрешните работи внесе в законодателната комисия предложение за нов текст, който да обхване типичните прояви форми на престъпленията против незаконното посредничество.

Отчиташе се, че поради разрастването на търговските ни отношения с капиталистическите страни, възможността за осъществяване на такава дейност в бъдеще ще се увеличава. Създаването на този нов текст би подействувало предупредително по отношение на тези представители на чужди фирми и наши граждани, недлъжностни лица, склонни към такава дейност.

При обсъждането в Законодателната комисия, предложението от Министерството текст претърпя редакционни изменения и в глава VI на Наказателния кодекс — „Престъпления против социалистическото стопанство“, бе включен член 224, който гласи: „Който получи дар или друга имотна облага, за да даде или загдето е дал на чужда държава, чужда организация или дружество, или на чужд гражданин сведения, от които са произлезли или могат да произлязат значителни вреди на народното стопанство, ако извършеното не представлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба до две хиляди лева.

— Същото наказание се налага и на този, който е дал дара или имотната облага.

— Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата.“

Мотивите към текста са: „В живота се срещат случаи когато недлъжностни лица вършат деяния, с които причиняват щети на народното стопанство. Представителите на капиталистическите фирми си служат с подкупи, с цел да узнаят сведения, съставляващи служебна тайна или тайна

неузнаването на която е в интерес на нашата външна търговия“.

От съдържанието на текста на чл. 224 е видно, че обект на посегателство е социалистическото стопанство, а предмет са сведенията, от които са произлезли или могат да произлязат значителни вреди.

Изпълнителното деяние е предаването на сведенията на чужда държава, чужда организация или дружество, или чужд гражданин, срещу получаване на дар или друга каквато и да е имотна облага.

Трябва да има причинна връзка между елементите визирани в състава, а именно приемане на дар или друга имотна облага, предаване на сведенията и настъпването на значителни вреди за народното стопанство или възможността да настъпят такива в бъдеще. Ако липсва един от тези елементи или не съществува между тях причинна връзка, деянието е несъставомерно.

От субективна страна, престъплението по чл. 224 е умишлено. Мотивите и подбудите за неговото извършване могат да бъдат най-различни: алчност за пари, предпочитане на една фирма пред друга и прочие. Както отбелязахме, предаването на сведенията е мотивирано от получаването на дар или друга имотна облага. Освен това деецът трябва да съзнава, че с предаването на сведенията и получаването на имотната облага нанася вреди или може да нанесе такива на социалистическото стопанство, които са резултат от престъпната му дейност.

В хода на запознаване с някои разработки на II главно управление ДС и разследването, възникнаха някои неясноти по чл. 224, на което ще се спрем.

На първо място възникна въпроса:

Кой може да бъде субект на престъплението по член 224 от НК?

В ал. I закона е употребил думата „който“, следователно субект на това престъпление може да бъде всеки, всяко вменияемо лице, български или чужд гражданин. С употребата на думата „който“ законът сам изключва възможността да се разсъждава: следва ли и може ли извършителя да бъде, или да не бъде длъжностно или недлъжностно лице. Това е така, тъй като, когато законът изисква специално качество на субекта на дадено престъпление, той изрично упоменава изискуемото се качество. По текста на член 224

такова изискване не е предявено, поради което както вече беше посочено, субект може да бъде всеки.

За да бъде изчерпателен отговора — кой може да бъде субект на престъплението по чл. 224, следва да се анализира изречението записано в текста: „Ако извършеното не представлява по-тежко престъпление“.

В какво по-тежко престъпление може да се изрази деянието, което съдържа признаците на чл. 224 ал. I от НК?

На първо място шпионство. Както и при чл. 224, така и при чл. 104 от НК се изисква предаване на сведения на чужда държава и чужда организация. В чл. 104 обаче, има изискване: предадените сведения да представляват държавна тайна. Така, че ако деецът е издал на чужда държава или чужда организация сведения, представляващи държавна тайна, той извършва вече престъпление не по член 224, а по чл. 104 от НК. Нещо повече, член 104 от НК не изисква да са налице елементите залегнали в член 224 — получаване на дар или друга имотна облага и настъпването на значителни вреди за народното стопанство. Това е така, тъй като се приема, че с издаването на държавна тайна интересите на Народната република са увредени значително.

На второ място състава на чл. 224 има някои общи черти с престъпните състави на подкупа, регламентирани в чл. чл. 301—304 от НК, които във всички случаи са по тежко престъпление.

Основния състав на подкупа е даден в чл. 301 ал. I от НК. За да е налице подкуп, закона е въздигнал специално качество по отношение на субекта — длъжностно лице по смисъла на член 93 ал. I от НК.

Подкупа е умишлено престъпление. Обект на посегателство са действията по служба, да бъдат или да не бъдат извършени, се обуславя от приемане на дар или друга имотна облага, която не се следва.

Във всички случаи между приемането на дара или имотната облага и извършването или неизвършването на действието по служба следва да има причинна връзка.

В ал. II и ал. III на чл. 301 са дадени останалите два състава: когато подкупа се взема от длъжностното лице, за да наруши или защото е нарушило службата си, без това нарушение да съставлява престъпление; когато е приело подкупа, за да извърши или защото е извършило престъпление във връзка със службата.

В член 302 са дадени квалифицираните случаи на подкуп по трите основни състава на член 301 от НК.

Без да навлизаме в повече подробности следва да посочим, че и в трите основни състава на подкупа се изисква длъжностното лице, което взема дара или имотната облага винаги да е във връзка със службата.

При хитопезата на чл. 224 ал. I от НК, където се изисква получаване на дар или друга имотна облага и даване сведения на чужда държава, чужда организация, дружество или чужд гражданин, ако това е извършено от длъжностно лице във връзка със службата му, във всички случаи деецът следва да носи отговорност за подкуп, тъй като това съставлява по-тежко престъпление.

Издаването на сведения съставляващи служебна тайна, във вреда на държавата, на предприятие, организация или частно лице, от длъжностно лице, когато сведенията са му достъпни или поверени по служба, без да е получило подкуп, е въздигнато в самостоятелен престъпен състав по чл. 284 ал. I от НК в раздела „Престъпления по служба“. Ако деянието по чл. 284 ал. I бъде извършено от длъжностното лице срещу дар или друга имотна облага, същото ще бъде квалифицирано по чл. 301 ал. III от НК.

Или проследявайки изложеното до тук, стигаме до извода, че чл. 224 ал. I от НК е неприложим по отношение на длъжностни лица. В подкрепа на това разбиране са и посочените мотиви за внасянето му в законодателната комисия.

На пръв поглед се стига до едно противоречие по отношение субекта на това престъпление. Противоречие обаче няма, тъй като закона сам е предвидил, че деянието е по чл. 224 ал. I само когато не съставлява по тежко престъпление.

Типичен случай по чл. 224 ал. I от НК ще имаме когато то се извършва от недлъжностно лице. Престъплението може да се извърши и от длъжностно лице стига сведенията които то ще даде и дара или имотната облага, която ще получи да не са във връзка със службата му, сиреч да не е налице подкуп и освен това сведенията да не са държавна тайна, т. е. да не е налице шпионство.

На второ място спорове предизвиква и приложението на ал. II от чл. 224.

Аналогично на чл. 304 ал. I, където се предвижда наказание и за даващия подкупа, в член 224 ал. II се предвижда наказание и за този, който е дал дара или имотната об-

лага на лицето извършител на деянието по член 224 ал. I от НК.

Практиката по разследването показва, че в някои случаи даването на дара или имотната облага от една страна и получаването на сведения от друга се извършват от две или повече лица — един дава дара или имотната облага, а друг получава сведенията. Тогава възниква въпроса, този който само получава сведенията ще носи ли наказателна отговорност или не? Очевидно в текста е допусната непълнота.

Общия смисъл и целта на създаването на чл. 224 от НК, като се вземат предвид и мотивите, налагат да се приеме извода, че и даващия дара или имотната облага и приемащия сведенията, ако са две отделни лица следва да носят еднаква отговорност по член 224 ал. II от НК.

На трето място възниква въпроса, как да се разбира израза „значителни вреди за народното стопанство“.

Специален критерий закона не определя.

При това положение това понятие остава да бъде тълкувано от теорията и практиката. За сега обаче, практика на съдилищата все още няма по този текст.

Прегледа на практиката на ВС по приложението на чл. 113 от отменения НК (в новия кодекс чл. 219), който е в една и съща глава на закона с чл. 224, ни дава възможност да получим обяснение по въпроса за „значителни вреди за народното стопанство“.

В редица решения ВС, обръща внимание „да се изхожда не само от размера на причинената щета на конкретното предприятие, но ще следва да се има предвид размерът на средствата, с които разполага предприятието и интересите на народното стопанство като цяло и какви последствия носи деянието за народостопанския план“ (Р-459-59 III н. о.)

Понятието „значителна вреда“ е обективно и не зависи само от субективната преценка на дадени лица или органи на властта, но все пак размера на щетите който е основата на нанесената вреда следва да се установява по оперативен път, още в хода на оперативната разработка. Обикновено при следствието се назначават вещи лица, които се произнасят по размера на реално нанесените, настъпилите вече вреди и щети и тези които могат да настъпят от престъпната дейност на извършителя.

И на последно място, следва винаги да се има предвид, че член 224 е нов текст в НК, който влезе в сила от 1. V.

1968 година. За престъпление по този текст може да се говори само ако деянията са извършени след 1. V. 1968 година. Деянията преди тази дата са несъставомерни и не се включват като продължавано престъпление, ако дееца ги е извършвал преди тази дата и продължил и след това.

IV. БЕЗСТОПАНСТВЕНОСТ И СКЛЮЧВАНЕ НА НЕИЗГОДНИ СДЕЛКИ — чл. чл. 219 и 220 от НК

Присвояванията в областта на социалистическото стопанство се очертават като най-масовата форма на посегателства върху социалистическата собственост. Макар да не съдържат противодържавен умисъл, тези престъпления в сумарен мащаб, причиняват значителни по размер щети на социалистическото стопанство.

Следствената, съдебната и оперативна практика са богати на много примери, а съответните служби са натрупали сериозен опит в борбата с тези престъпления, поради което на тях няма да се спираме повече. Необходимо е да се подчертае само, че оперативния и следователски състав по ДС не трябва да отминава сигналите и данните за готвещи се или извършени присвоявания поради липса на компетентност, а да насочва същите към съответните органи и служби за вземане на отношение.

Особено тревожна е картината с престъпните прояви на безстопанственост; които се ширят във всички отрасли на социалистическото стопанство, и сключваните неизгодни сделки, от които нашата страна понася сериозни загуби. Трудно е, дори бихме казали невъзможно е да се изчислят преките и косвени щети, които понася държавата в резултат на частичната или пълна липса на грижата на добър стопанин за социалистическото имущество. Във всеки случай реалните щети, които се нанасят на икономиката на страната са значително по-големи от тези причинени от присвояването.

Все още практиката показва, че не се осъществява ефективна борба с безстопанствеността, макар че НК дава база за наказателна правна защита срещу този род престъпност.

Престъплението е регламентирано в чл. 219 от НК. То се изразява в престъпната небрежност по отношение грижите, ръководството и управлението или запазването на поверено имущество или за възложена работа и от това последва значителна повреда, унищожаване или разпиля-

ване на имуществото или други значителни вреди на народното стопанство, както и в недостатъчното упражняване на контрол върху работата на лица, на които е възложена грижата за това имущество.

В алинея III текста на НК съдържа тежко наказуем състав за умишлено извършване на престъплението.

Крайното излагане на хипотезите от чл. 219 — НК, поставя във всякакво съмнение извода, че тези престъпления трябва да бъдат особен обект на внимание от страна на органите на ДС.

Това се обуславя от много причини на някои от които ще се спрем.

В болшинството от случаите безстопанствеността нанася много големи щети на народното стопанство. Успоредно с това тя може да има за резултат вредни последици за здравето и живота на хората, а от тук да служи и като източник за развихряне на вражески настроените елементи, за разпространение на зловредни тенденциозни слухове, като материал на западните агенции за подхранване на идеологическата диверсия и др.

Не на последно място следва да имаме предвид и това, че много често е трудно да се разграничи дали деянието е резултат на престъпна небрежност или на умисъл и ако е резултат на умисъл, дали този умисъл е обикновен, за да приемем, че деянието е по ал. III на чл. 219 или се касае до противодържавен умисъл и деянието следва да се квалифицира като вредителство или диверсия.

Иначе казано зад безстопанствеността би могло да се прикриват други тежконаказуеми форми на остра противодържавна дейност.

Резултат от безстопанствеността — вредите, които се нанасят на народното стопанство, нерядко могат да бъдат много по-големи отколкото една диверсия или вредителство по смисъла на НК.

От казаното следва, че безстопанствеността е дейност, която органите на ДС с всички възможни оперативни и следствени сили и средства трябва да разкриват и изясняват до край, като имат предвид, че противника също чете нашия Наказателен кодекс, съобразява се с него, но търси и най-тънките му места, през които може да мине ако не безнаказано, то с наказание, което не съответствува на извършеното престъпление.

Макар и накратко следва да се спрем и на чл. 220 от НК, който заедно с чл. 219 и 224 се намира в гл. VI от НК. „Престъпления против социалистическото стопанство“.

Посочихме вече, че разследваните дела за престъпления извършени във външната търговия сочат една тенденция на корумпиране на някои външнотърговски работници. Вземането на подаръци, създаването на „близки“ извънслужебни контакти с чуждите търговци, освен че довежда понякога до предаване на сведения против интересите на страната, не рядко има за последица и „благосклонно“ отношение на нашите външнотърговски служители към една или друга чужда фирма. Когато това „благосклонно“ отношение е продиктувано не от държавни интереси, то избива в престъпление.

Понякога някои служители са готови в интерес на подаръците, които ще получат за няколкостотин лева, да жертват интереса на страната за милиони валутни лева.

В член 220 закона въздига съзнателното сключване на неизгодни сделки, от които произлизат значително вреди за народното стопанство или за учреждението, предприятието или организацията, които дееца представлява, за престъпление.

Сключването на неизгодни сделки и вземането на подкуп са две самостоятелни престъпления. Нередно те вървят заедно или по скоро едното мотивира другото. Във всички случаи обаче, оперативните органи при сигнали за извършване на едно от тези престъпления от външнотърговски работник следва да търсят и другото престъпление.

Дори и да се преплитат, извършителите носят наказателна отговорност поотделно и за двете престъпления, макар че подкупа е по-тежко престъпление с оглед предвиденото наказание.

V. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ПРОТИВ МОНОПОЛА НА ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ И ПАРИЧНАТА И КРЕДИТНА СИСТЕМА — чл. чл. 241, 242 и 250 от НК

У нас е установен единен държавен монопол на външната търговия. За разлика от годините непосредствено след 9. IX. 1944 година, в настоящия етап нарушенията на монопола на външната търговия е много рядко явление. Въпреки

това понякога това явление намира почва у нас и нанася огромни щети на народното стопанство.

Характерен пример за многоепизодната престъпна дейност в нарушение монопола на външната търговия е случаят с разследвания бивш на „Бакелиткооп“ —

Още от пролетта на 1946 година като ТПК „Бакелиткооп“, посредством трети лица, установил контакт със западногерманския индустриалец и търговец на базата на взаимни производствени и търговски интереси и постигнали договореност за съвместна дейност, която трябвало да се изрази в кооперирано производство и реализиране на външнотърговски сделки от името и за сметка на двете страни.

приел лично да поеме представителството на фирмата на в НРБ, да посредничи при сключване на сделки с наши външнотърговски предприятия, да ръководи и защитава стопанските му интереси в нашата страна.

дал на генерално пълномощно, в което била включена и възможността — да оперира с валутната сметка на в БВБ и левовата в ДСК.

От поемане на представителството от м. юни 1966 година, е третирали за сметка на сделки с наши външнотърговски предприятия на стойност 30 392 000 щатски долари.

За улеснение на представителската си дейност, под прикритието на открил кантора в частен дом, която оборудвал с канцеларска мебел, телефон, телекс и др. При създаване на кантората, се възползувал от служебното си положение на ръководител на стопанско предприятие, от чието име изготвил и ползувал с користна цел официални документи с неверно съдържание.

По същото време, независимо от с незаконна представителско-юридическа дейност се занимавал и който за времето от 1964 година до момента на задържането му е осъществил делови контакти с повече от 150 капиталистически търговски и производствени фирми, на които предлагал своето посредничество за

38

КРДОПБГДСРБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРБНА	
Дата: 25.07.2018г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

склучване на сделки с НРБ и другите Балкански страни срещу комисионно, движещо се в рамките на 1 до 5% от нетната стойност на реализираната сделка.

В края на 1965 година научил за съществуването на кантората на и посредством общи познати установил връзки със същия.

Помежду си двамата разпределили задачите си както следва: да движи административно-финансовите, а — търговски въпроси.

От създаването на дружеството, до момента на задържането им, двамата са третирали сделки, предимно за реекспорт за около 40,233,970 щатски долари, от които са реализирани сделки за 379,565 щатски долари.

Общо за времето от м. юни 1964 година до момента на задържането им, в резултат на незаконната им външотърговска дейност, получили у нас и в чужбина 15,362 щатски долари и 15,847 лева в местна валута, или всичко 44,571 лева — представляващи приходи от комисионни и печалби по сключени сделки с чуждестранни фирми и от получените суми за доставени стоки в страната.

В по-близко време, като например за нарушаване монопола на външната търговия, можем да посочим бившите ръководители на ИГ „БТФ“, които многократно, скривайки се зад някои специални привилегии, най-грубо са нарушавали монопола на външната търговия, като без разрешение на компетентните органи са извършвали редица вносни и износни операции и спекулативни валутни машинации.

Наказателния кодекс на Народна Република България съдържа две разпоредби за защита на външотърговския монопол на държавата, чл. чл. 241 и 242. Разпоредбата на чл. 241 макар и основна в раздела, очертава възможните фактически и юридически състави на престъпленията, извършвани в тази област по бланкетен начин, като препраща към нормативи, за които външната търговия е специален обект на регламентиране. Това са многобройните административно-правни нормативни актове, въз основа на които се осъществява цялостната външно-търговска дейност на държавата. Текста на НК има едно изискване: от неправомерното поведение на извършителите „да са произлезли или да могат да произлязат значителни вреди за народното стопанство“. Доколкото това е императивно изискване на Закона, то предполага, че органите на ДС във всички случаи трябва да установяват не само фактическото нарушение на

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Дата 26.07.2016г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

съответния нормативен акт за външната търговия, но в причинна връзка с нарушението и настъпилите или реално възможни да настъпят значителни вреди за народното стопанство. Без тези вреди деянието би било несъставомерно по НК и за него може да се претендира само административна, дисциплинарна и пр. отговорност, но не и наказателноправна.

Вторият състав е чл. 242, който с известни допълнения преповтаря разпоредбите от Закона за митниците. Наличието на достатъчно опит по този текст и специална лекция по проблематиката на контрабандните престъпления не налагат специалното разглеждане на въпроса. Необходимо е да се каже, че митническата контрабанда, наред с преките икономически вреди, които нанася на стопанството е и един от най-масово използваните от противника канали за осъществяване на идеологическата диверсия. През тези канали в страната влизат всевъзможни печатни, кино и фото произведения на западното псевдоизкуство най-често с порнографско, антидемократично, религиозно и друго чуждо на нашия строй съдържание, които отравят съзнанието на отделни неукрепнали житейски и политически предимно млади хора.

Престъпленията против паричната и кредитна система, са визирани в чл. 250 от НК. Практиката на отдел Следствен — ДС, сочи, че почти всички разследвани дела за шпионаж, „търговски шпионаж“, подкупи, неизгодно сключени сделки и пр. в една или друга степен се преплитат с валутни престъпления. Характерен е случая с разследваната през 1971 година резидентурна група на американското разузнаване срещу австрийските граждани

Успоредно с предадените на съд 7 лица за шпионаж, бе образувано ново дело на основание получените при следствието данни, по което бяха привлечени допълнително още 14 лица за крупни валутни престъпления.

Върху сложната и многообразна проблематика на този вид престъпна дейност, ВСШ „Г. Димитров“ разполага с обширна лекция, която мина през поделенията на МВР, поради което на този въпрос няма да се спираме.

Естествено, към икономическите устои на НРБ имат отношение, кога пряко, кога косвено, и много други състави на НК, но тяхното разглеждане в рамките на настоящата лекция е безпредметно.

40

КРДОПБГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРСБНА	
Датум 12.07.2010г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

VI. ИЗИСКВАНИЯ ПРЕД ОПЕРАТИВНИЯ И СЛЕДСТВЕН СЪСТАВ НА ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ В БОРБАТА СРЕЩУ ПРЕСТЪПНОСТТА ПРОТИВ ИКОНОМИКАТА НА НАРОДНА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Спецификата на престъпленията, извършвани в областта на икономиката, поставя пред оперативния и следствен състав на Държавна сигурност, работещ по тази линия, някои изисквания, от които зависи още по-резултатното и навременно разкриване и пресичане на престъпните прояви на отделни лица и още по-ефективна защита на интересите на нашата страна. Тук не става въпрос за основните форми и организация на работа на контраразузнавателните органи на ДС в областта на икономиката. Тези въпроси са разработени в редица заповеди на ръководството на МВР и са ясни. Касае се до ефективно използване на силите и възможностите на контраразузнавателния и следствен състав на ДС; до усъвършенстване на формите и методите за успешно противодействие на враждебно престъпните прояви на обектите на ДС; до побързото и точно ориентиране във фактически и юридически сложните казуси, които ни поднася престъпността против икономиката и социалистическото стопанство и вземане на правилни оперативни и следствени решения.

1. Като изхождаме от високата обществена опасност и големите щети, които се нанасят на народното стопанство от стопанските престъпления, в поредицата от множеството изисквания, на първо място следва да поставим задължението към оперативния и следствен състав на Държавна сигурност, да се включи активно в борбата срещу крупните престъпления против икономиката, независимо от това дали престъпното посегателство е насочено срещу Народната Република или се касае за чисто стопанско престъпление.

Борбата срещу стопанската престъпност не трябва да се разглежда като монопол на органите на Народната милиция. Още повече освен защита икономическите интереси на държавата, тя има и втора насоченост, за опазване на държавните служители и гражданите на социалистическата държава от евентуално морално и политическо разложение.

Опитът от разкриването и разследването на някои крупни стопански престъпления през последните години показва, че макар и да не са дело на империалистическите разузнавания, тези престъпления оказват отрицателно политическо и

икономическо въздействие. Показателен пример в това отношение е делото срещу ГЕОРГИ НАЙДЕНОВ и други отговорни служители от бившето ДСП „Тексим“ и редица други дела.

В последните години се наложи една определена структура и разпределение на дейността в практиката на органите на Държавна сигурност по борбата срещу престъпността против икономиката.

Във Второ главно управление — Държавна сигурност и окръжните управления на МВР бяха създадени специализирани отдели и звена, които организират и провеждат агентурно-оперативната работа по разкриването и предотвратяването на престъпленията против икономиката.

Естествено, главната насоченост в работата на тези органи е борбата срещу шпионажа, вредителството и диверсията, т. е. срещу подривната дейност на капиталистическите разузнавания против нашата страна. При осъществяването на тази дейност обаче, посочените органи получават и оперативна информация за стопански престъпления, като проявена безстопанственост, от която са настъпили или ще настъпят огромни щети, за крупни присвоявания на обществени средства, за големи валутни и финансови спекулации, за получаване на подкупи от чуждестранни представители и др. В тази област именно все по-осезателно се чувства необходимостта от използването на опита, средствата, силите и възможностите на органите на Държавна сигурност, за пресичане, разкриване и разследване на тези престъпления, за оползотворяване на получаваната информация и довеждане работата докрай.

Разбира се, става дума за крупни стопански престъпления, които оказват отрицателно политическо въздействие и такива, които нанасят огромни щети на народното стопанство или внасят морално-политическо разложение сред държавни служители и граждани.

2. На второ място трябва да се постави изискването за специализация на оперативния и следствен състав на ДС, заангажиран пряко в борбата срещу престъпленията против икономиката.

Известно е, че в нашето народно стопанство се извършват процеси на изменение в структурата и управлението на различни клонове от икономиката. Върви се към окрупняване на отделни отрасли, клонове и предприятия. Настъпват някои изменения и усъвършенствования и в нормативната и зако-

нодателна уредба на стопанските проблеми. Цялата тази динамичност изисква основно познаване на структурата, функциите и взаимообвързаността на отделните отрасли в народното стопанство; познаване на икономическите категории, явления и процеси и закономерностите на тяхното изменение и развитие: познаване на производствено-технологичните процеси и др.

Очевидно е, че на настоящия етап, а и в бъдеще за оперативния и следствен състав няма да е достатъчно само познаването на основните принципи на агентурно-оперативната и следствена работа. Специализацията предполага още познаване на слабите и уязвими места в отделните звена на икономиката, текущото и вътрешно нормативно изменение на отделните процеси и дейности и не на последно място — познаване на личния състав, на хората, работещи в конкретните обекти.

Важно място в специализацията заема и правната подготовка и квалификация. Познаването на отделните престъпни състави, регламентирани в закона е абсолютна необходимост за оперативните работници, работещи по линия на икономиката, за да могат да се ориентират правилно в сложната обстановка на престъпното деяние и да са на ясно под каква украска да се завеждат откриващите се оперативни разработки, а следователите, за да набелязват правилно следствените версии и мероприятията за цялостно и пълно документиране на престъпната дейност на обектите. Само когато станат добри специалисти, обладаващи в себе си много знания и опит, оперативните работници и следователите ще станат майстори в професията си и ще бъдат в състояние успешно да се справят с всеки казус и обект.

3. Като трето основно изискване към оперативния и следствен състав, по линия на икономиката следва да посочим системния текущ периодически анализ на проявите форми на стопанската престъпност.

Всеки конкретен случай изисква съответен прецизен анализ. Отделно от това групи от случаи и цялостната престъпна дейност, която е била разкрита изискват още веднаж ново проучване. Това ще даде възможност за разкриване на тенденциите на подривната дейност на противника в областта на икономиката и тяхното развитие за в бъдеще, а от тук и нашата подготвеност успешно да се справим с тях.

Натрупания опит показва, че в последните години, както противника, така и отделни лица, извършващи престъпления

в областта на икономиката, търсят все нови и нови форми, с които да улесняват извършването на престъпната си дейност, да я замаскират и да затруднят органите, работещи по тяхното разкриване.

Конкретните разкрити и разследвани случаи показват, че все повече шпионажа се преплита с търговския шпионаж, с подкупите, с валутни и други финансови машинации, при което стделни служители от външнотърговки и други стопански централи се поставят в услуга на чужди фирми, зад които стои чуждото разузнаване.

Материалното обвързване на някои наши държавни служители освен към шпионаж и издаване на търговски и други тайни, представляващи държавна тайна, води и до други престъпления, като неизгодно сключване на сделки, безтопанственост и пр., от което страната ни понася огромни щети.

Системният анализ разкрива възможност за органите на ДС, да обхванат централите, фирмите, страните и конкретните лица, които са проводници и осъществяват конкретна престъпна дейност, насочена срещу икономиката на нашата страна, а от тук и своевременно да набелязват обектите и да ги обезпечават с необходимите оперативни мероприятия за набиране на оперативна информация, необходима било за разобличаването им и предаване на съд, било за оперативен подход към конкретни лица. Такъв анализ е необходим и с оглед разкриване както проявните форми, така и причините и условията за извършване на стопански престъпления в отделни отрасли за сезиране компетентните държавни органи за вземане мерки и предотвратяване извършването им в бъдеще. С това ще се избегне настъпване на щети за държавата и предпазване на някои служители от увличане и потъване в блатото на престъпността.

Добрата организация, специализацията и аналитичния подход, съчетани с непрекъснатото творческо търсене, с комунистическата непримиримост към уродливите явления в нашата действителност, са достатъчна гаранция за бъдещата резултатна и ефективна работа на органите на Държавна сигурност в борбата с престъпността, насочена срещу икономиката на страната.

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

15
1
Строго секретно!
Екз. единствен

И-89 на ЛЪ РЕШНИТЕ РАБОТИ
ГРУПА
Вр. № 242/8. II. 13

С П Р А В К А

ОТНОСНО: взаимодействието между
ДС и НМ по обслужването на иконо-
миката и борбата против стопанска-
та престъпност

По указание на др. Министър, през м.м. ноември и декември 1972 г. работници от Групата за контрол и помощ при МВР извършиха проверка по горния въпрос в Софийско градско и в 15 окръжни управле-
ния на МВР.

Проверката установи, че след проведените национални съ-
вещания по Държавна сигурност и Народната милиция ръководствата на
поделенията са дали указания за подобряване на взаимодействието и
съгласуваността, и за по-пълно използване възможностите на опера-
тивния състав от ДС и НМ в борбата против враждебно престъпните
елементи в икономиката.

В повечето от проверените поделения са проведени съве-
щания с ръководния състав. В Софийско градско управление на МВР
е проведено съвещание с оперативния състав на отдел III - ДС и
Стопанския отдел, на което е изнесена информация за оперативната
обстановка в икономиката и са дадени конкретни указания за усил-
ване на взаимодействието помежду им. В Хасково, Кърджали, Сливен
и др. окръжни управления МВР са проведени и партийни мероприятия

за активизиране на комунистите в тази насока.

В Софийското градско и окръжните управления на МВР - Варна, Плевен, Сливен и Ямбол са планирани нови или са допълнени наличните планове с конкретни мероприятия по взаимодействието.

В резултат на взетите мерки взаимодействието по обслужването на икономиката се засилва. Подобрена е преди всичко информацията между оперативния състав на ДС и НМ и използването на агентурно-оперативните средства в борбата против престъпните елементи.

През 1972 година оперативните работници на Държавна сигурност са получили и предали на стопанска милиция повече сигнали за престъпления в сравнение с миналите години. Отдел III - ДС към Софийско градско управление МВР е предал на стопанския отдел около 40 такива сигнала, Пазарджик - 50, Кърджали - 60, Плевен - 15, и т.н. за разхищения и злоупотреби на социалистическа собственост.

По сигнали от ДС, стопанския отдел при Окръжно управление - МВР- Бургас е предотвратил изплащането на 5700 лв. премиални възнаграждения, тъй като "Заводски строежи" се опитали фиктивно да актуват строително монтажни работи за 140 000 лева. По същия начин във Варна е предотвратено изплащането на 50 000 лв. премия в корабостроителния завод като фиктивно е отчетено изпълнението на плана с 682 000 лева в повече.

По данни на органите на ДС при Окръжно управление МВР - Плевен органите на НМ своевременно са предотвратили некачествено производство от завод "Първомай" на огнеупорни тухли с което щело да се нанесе сериозна вреда в работата на МК Кремиковци.

Отделението по транспорта на ДС и Стопанският отдел при Окръжно управление МВР - Варна съвместно са работили по раз-

криването на група от 28 български моряци, извършили незаконна търговия и трансфер с валута за около 134 000 рубли част от които са обменени в лева.

Престъпления от такъв характер има предотвратени и разкрити и в София, Пловдив, Бургас, Русе и др.

Макар и по-малко, оперативният състав от Народната милиция също е предавал на Държавна сигурност сведения предимно за подготовка за бягство зад граница, за прояви на граждани на капиталистически страни, временно пребиваващи у нас, за противодържавна агитация и пропаганда и др.

По някои дела на оперативен отчет по линия на ДС /София, Варна, Русе и др./ са включени и се използват секретни сътрудници на Народната милиция.

В Окръжното управление на МВР - Плевен на част от агентурата по НМ са поставени задачи да следи какви нарушения се допускат на Правилника за опазване на държавната и военна тайна, какви външни лица проявяват интерес към секретната документация и производството за отбраната и т.н.

За охрана на най-важни и уязвими обекти на икономиката, за спазване на строг режим и контрол при посещение на търговци, специалисти и други граждани от капиталистически страни се вземат съгласувани мерки от ДС, НМ и ПО. Срещу големи празници в заводите се правят съвместни проверки и се вземат допълнителни мерки за недопускане аварии и др. произшествия.

По тясно взаимодействие между службите от ДС, НМ и ПО се осъществява при разследване на станали аварии, пожари и други произшествия.

1/ Взаимодействието между органите на ДС и НМ по обслужването на икономиката и в борбата срещу стопанската престъпност, все още не отговаря на повишените изисквания, на обстановката и на указанията на ръководството на министерството.

1/ Недостатъчни са мероприятията на ръководствата на проверените окръжни управления за подобряване на организацията, начините и формите на взаимодействието, контрола и анализа на резултатите.

1/ Размяната на информация между оперативния състав от ДС и НМ обслужващи икономиката не е добре регулирана. Въпросът за взаимодействието в ежедневната работа между оперативния състав в известна степен е оставен на неговата самоинициатива. Не е ръководено и наблюдавано как оперативните работници от ДС и НМ, които обслужват едни и същи обекти осъществяват взаимодействие в работата си. В Софийско градско управление МВР оперативния състав от Стопанския отдел, който обслужва строителството и търговията, където работят много бивши хора и лица от контингента на ДС не подпомага ДС в наблюдението им.

Недостатъчно се използва част от агентурния апарат на ДС който има възможности да подпомага стопанската милиция в борбата против крупни разхищения и организирани престъпления в особено важните и уязвими държавни стопански обединения, външно-търговски предприятия, заводи, АПК и др.

1/1/ Причините за това състояние на взаимодействието между ДС и НМ в обслужването на икономиката и в борбата срещу крупните разхищения са предимно от субективен характер. Недостатъчни са мерките на ръководствата на окръжните управления МВР за създаване на още по-близък контакт и координация в работата на оперативния

19/5

състав, за обмяната на положителния опит и за оказване необходимата помощ и контрол за засилване на взаимодействието.

За подобряване на взаимодействието

ПРЕДЛАГАМ:

1. Настоящата справка да се изпрати на оперативните подразделения в центъра и на окръжните управления МВР с указания да вземат всеотраслни мерки за подобряване на взаимодействието между служителите и службите; периодично да правят анализ и изводи за резултатите в практическата работа.

2. Ръководствата на ВГУ, VI-то управление ДС, отдел I-ви ДС и ДНМ да подработят съвместен документ, който да регламентира взаимодействието между оперативните служби за опазване на икономията от враждебно-престъпни посегателства.

*се!
Кратък
и ясен.
за да
се представи.*

НАЧАЛНИК НА ГРУПАТА ЗА
КОНТРОЛ И ПОМОЩ - МВР
Генерал-лейтенант:

Генерал-лейтенант

Нап. в 1 екз.
Изпълн. Генов, Христов
Нап.: ЦН/13. I. 1973 г.

Размножено в 33 екз. и
изпратено с писмо № С-20/8. II. 73 г.

УТВЪРЖДАВАМ
за Н-К Окр. у-ние МВР
по *полковник*
...10.....4.1973 година
гр. Хасково

Строго секретно: 59

Екз. 1

КРДОПБГДСРБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
5 17
от ЗДРДОПБГДСРБНА

Окръжно управление МВР
ХАСКОВО
вх. № С. 1584 от 11. IV 1973 г.

П Л А Н

Относно: съвместните мероприятия които ще се провеждат между отдел II ДС, и отдел стопански НМ с цел подобряване и активизиране на агентурно-оперативната работа по линия на икономиката.

Във връзка с подобряване на взаимодействието и съгласуваността и по-пълното използване възможностите на оперативния състав от ДС и НМ в борбата против враждебнопрестъпните елементи в икономията, в Окр. у-ние МВР Хасково ще се проведат следните

МЕРОПРИЯТИЯ:

А. На агентуре и доверени лица, с които работи ДС по линия на икономиката ще бъдат поставени следните задачи интересувачи отдел "стопански" НМ:

1. Опити да се отчете фиктивно изпълнение на планове;
2. Неоснователни решения за презапсване със суровини и други стоки.
3. Лошокачествена продукция и неправилно ценообрязване
4. Безстопанственост и разхищение.
5. Промени и възни признаци в материално състояние, околна живот, закупуване на апартаменти, вили, коли и т.н. на материално отговорни и отчетни лица.
6. Сигнали за съмнителни връзки и данни за реализирани издъпци и търсене възможности за реализирането им.
7. Данни за корупция от страна на служители в различните ведомства използване на служебното положение за лично облагоденству-

не.

Б. На агентуре и доверени лица, с които работи НМ по линия на Икономике ще бъдат поставени следните задачи, интересувани отделение II-ро ДС.

1. Събиране на информация по важни вътрешно и външно политически събития, решения, постановления и пр. на ЦК на БКП, МС и НК, коментари във връзка със тях, оценки, изказвания и т.н.

2. Недоволства сред работници и служители, получени в резултат на неправилни деяния на ръководствата на предприятия и учреждения, по различни производствени и социално-битови въпроси, които недоволства вземат политически характер.

3. За получени сигнали в икономиките, при които има съмнение, че могат да бъдат съзнателен времески акт да се използват възможностите на с.с. на НМ по изясняването им.

4. Когато е необходимо и има възможност с.с. на НМ да работят по чужди специалисти намиращи се в граде ни. Да се наблюдават нашите специалисти били в командировки в западни и развиващи се страни - начин на живот, материална обеспеченост, впечатления и коментари за страната, в която са били командировани, как е преминало пребиваването им там и т.н.

5. В случай на придобиване данни за лица от икономиките, които не са достатъчни за предаване на съд да се информира ДС с цел евентуално оперативно подхождане към лицето, ако НМ няма същата цел.

6. При различни Происшествия в икономиките за изясняването им да се работи съвместно и се използват възможностите на двете служби.

7. На подходящи с.с. на НМ да се поставят задачи по опазването на ДТ и стриктното спазване на Правилника за опазване на държавната и военна тайна. Да се провежда съвместен контрол на предприятия, които контактуват с БНА, как се опазва тайните в тях, подходящи ли са лицата, които работят и т.н.

8. Между началниците на двете служби да се размени информация в кои предприятия по колко агенти разполагат ДС и НМ за използването им при нужда.

ПРЕДЛАГАТ:

Н-К ОТДЕЛ. II-ро ДС
подполковник

Н-К ОТДЕЛ СТОПАНСКИ-НМ
полковник: _____

Отпеч. в 2 ека.
№ 1 отдел. II-ро
№ 2 отдел Стопански
9. II. 1973 год.

ПОДРИВНАТА ДЕЯНОСТ НА ПРОТИВНИКА И СЪСТОЯНИЕТО НА КОНТРАРАЗУЗНАВАТЕЛНАТА РАБОТА ПО ЛИНИЯ НА ВЪНШНАТА ТЪРГОВИЯ

Полк. Сл. Тодоров — началник на IX отдел
при II главно управление — ДС

През последните години нашата страна постигна големи успехи в строителството на социализма, които са свързани и с нейното участие в международното разделение на труда, с непрекъснатото задълбочаване на икономическите ѝ връзки с другите страни. Основна форма за осъществяване на тези връзки е външнотърговският обмен, чрез който се реализира по-голямата част от нашия национален доход.

През 1972 г. външнотърговският стокообмен на НРБ възлиза на 5296 млн. валутни лв. От него 80,5% е със социалистическите страни, а 19,5% — с капиталистическите страни.

За периода 1969—1972 г. броят на посещенията на търговци от капиталистическите страни у нас е както следва:

Години	1969	1970	1971	1972
Бр. посещения	10 736	13 131	16 074	17 307

Броят на посещенията на тези търговци е значително по-голям от посочения, тъй като една немалка част от тях влизат като туристи в НРБ, използвайки безвизовия режим.

Най-оживени външнотърговски връзки НРБ поддържа с развитите капиталистически страни и най-вече с тези, членуващи в агресивния блок НАТО.

През 1969—1972 г. броят на посещенията на търговци от главните страни на НАТО се е увеличил, както следва:

		ГФР	Англия	Франция	Италия	Турция	Гърция
Брой посещения	1969 г.	2245	1025	1246	1223	124	767
	1972 г.	4143	1473	1250	2460	142	724
Увеличение		85%	44%	0,3%	101%	15%	6%

КРДОПБГДСРБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПБГДСРБНА	
Дата: 28.07.2018г. Секретар: <i>[Signature]</i>	

Въпреки дискриминационната политика на САЩ по отношение на търговията със социалистическите страни през 1972 г. в НРБ е имало 399 посещения на американски търговци, което представлява едно увеличение от 152% спрямо 1969 г. Можем да предполагаме, че в бъдеще техният брой ще се увеличи още повече в резултат на водените през 1972 и 1973 г. съветско-американски преговори.

Особено чувствително расте броят на посещенията на търговците от Япония. През 1972 г. той е 1031, като в сравнение с 1969 г. е нараснал със 188%.

В страната ни през 1972 г. средно ежедневно са пребивавали около 50 търговци от капиталистическите страни, което представлява солидна база и легален канал на противниковите разузнавания за провеждане на подривна дейност против НРБ. От тях 5–10 търговци са обекти на отдела.

Характерно е, че над 530 търговци от капиталистическите страни през 1972 г. са престояли повече от един месец в нашата страна.

Подчинили своята дейност на военнoстратегическите планове на НАТО, разузнавателните и други служби на развитите капиталистически страни изучават развитието на нашата икономика, взаимоотношенията ни със СССР и с другите социалистически страни, като се стремят да създават противоречия и разрыв в една или друга област на братските взаимоотношения по линия на СИВ и Варшавския договор. Противникът си е поставил за цел да срива икономическите и социалните основи на нашия социалистически строй.

От получените през последните няколко години оперативни, следствени и други данни се вижда, че противниковите разузнавачи и агенти, посещаващи НРБ под прикритието на търговци, провеждат следната подривна дейност:

1. Събират политическа, икономическа, научно-техническа и военна информация чрез агентура и „на тъмно“, както и по пътя на визуалното наблюдение.

Типични примери в това отношение представлява дейността на осъдените шпиони

западногермански търговец, агент на БНД (Федералната разузнавателна служба на ГФР), обработи, а БНД вербува служителя от нашето външнотърговско предприятие „Техноекспорт“

Как беше вербуван ?

При служебните си контакти със агентът на БНД открива, че притежава онези качества, които го правят подходящ за ползване и обработка: омраза към партията и народната власт, алчност за пари, кариеризъм, политическа и морална неустойчивост и др.

Отначало решил да го използва само при сключването на някои сделки. За целта му предложил разни вещи под формата на подаръци. След като се убедил, че ги приема, продължил да му дава подаръци. При един разговор сам поискал парично възнаграждение от 1,5% до 2% от стойността на сключените сделки, в замяна на които щял да му съдейства в търговията с нашата страна. При така извършеното заангажиране на и пред вид вра-

КРДОПЕГДСРСБНА	1
чл. 31, ал. 6	
от ЗДРДОПЕГДСРСБНА	
Дата 25.07.2010г.	Секретар: <i>[Signature]</i>

жеското му отношение към нашата власт, и БНД направили извода, че може да се премине към събиране и на политическа информация. По указание на шефа си поканил да посети ГФР на разноски на неговата фирма. За да не предизвика подозрение от страна на нашите органи, поканил и неговия колега. Двамата приели поканата и заминали за ГФР, където семейство ги обсипали с подаръци, снабдили ги с пари за лични разходи и покупки, развеждали ги с кола почти из цялата страна и пр.

Преди заминаването им за България организиран срещата на с разузнавача от БНД Герхард Фройнд, а впоследствие и с . Вербовката се извършила в ресторанта на хотела. представил , съобщавайки, че е служител на БНД. казал на , че е в течение на информацията, които той е предавал на , че службата му е доволна от тях и че би се радвал много, ако и занапред продължава да предава сведения по интересувашите ги въпроси. , без да възрази, веднага дал съгласието си и за в бъдеще да работи за БНД и да му служи срещу заплащане.

и съпругата му , родена и израснала в Полша, също агент на БНД, бяха оплели в мрежата си външнотърговските служители от ДТП „Машиноимпорт“ и от ДТП „Техноекспорт“, от които срещу подкупи и скъпи подаръци също получаваха търговска информация.

В Следствения отдел на ДС бяха придобити данни за престъпната дейност на семейство и в Полша. Своевременно бяха уведомени полските другари, което им помогна да бъде задържана и да бъде обезвредена група от 45 полски граждани, поставили се в услуга на фирмата и БНД.

, гръцки търговец, при посещенията си у нас е събирал информация за военни поделения и учения, за предстоящи строежи на стопански предприятия, за рудници в Родопския минен басейн и др.

В търговската си дейност той си е служил с подкупи и е давал скъпи подаръци, срещу които е получавал търговска информация. Благодарение на тази информация се е стигнало до сключване на неизгодни сделки за нашата страна. В тази си дейност е използвал морално разложени български граждани и гръцки политемигранти.

Данни, представляващи държавна тайна, е събирал също така и „на тъмно“ и по пътя на визуалното наблюдение при многобройните си пътувания из нашата страна.

български гражданин, работил в нашето външнотърговско предприятие „Техноимпорт“, е давал търговска и икономическа информация на представители на италиански фирми, срещу която са му били преведени около 30 000 щ. долари в чужди банки. Характерно за е това, че е изпращал информацията си, ползвайки пощенския канал и служейки си с кодове, условности и няколко псевдонима. За прикриване на източниците на средствата, е използвал своята сестра — омъжена за италианец, италианска гражданка, от чието име са изпращани част от доларите.

Практиката показва, че противникът се насочва към лица с различно обществено положение, морално и политически неустойчиви, проявяващи карьеризъм, алчност, лични амбиции и др.

При обработката и заангажирването на наши граждани противникът първоначално действа от името и в интерес на фирмите. Тук той прилага метода на постепенното привличане, разлагайки последователно тези наши граждани чрез скъпи подаръци и подкупи, което се извършва на наша и чужда територия.

Противникът широко използва създадените контакти с наши граждани за събиране информация „на тъмно“. Това той провежда масово и извършва успоредно със заангажирването им, използвайки най-благовидни и възможни ситуации. Този метод най-умело се прилага от английските и френските търговци и почти грубо от тези на ГФР.

Федералната разузнавателна служба (БНД) е изплела агентурна мрежа във фирмите и отделните концерни, чрез която се стреми да получи неофициално политическа, икономическа, научно-техническа и военна информация за социалистическите страни, включително и за НРБ. Тя използва като прикритие на своите агенти и разузнавачи отделите „Изток“ към търговските фирми и концерните. Повечето от референтите в тези отдели са сътрудници на БНД, изпълняващи разузнавателни и контраразузнавателни задачи. Тяхната дейност се ръководи от БНД чрез специалните отдели във фирмите и концерните, начело на които стоят кадрови разузнавачи. Референтите в отделите „Изток“ отговарят за определена социалистическа страна и събират икономическа, политическа, военна и друга информация. Това те правят при посещенията си в тази страна, при контактите си с външнотърговски служители и с други граждани, а също така при посещение на тези служители във фирмата им в ГФР. За целта разполагат със специална сметка във фирмата, от която теглят суми за подкупите и разходите, които правят по обработката на набелязаните лица. Тези референти се използват също така за изучаването и наблюдението на служителите от търговските представителства на социалистическите страни. Водят картотека на външнотърговските работници от съответната социалистическа страна, с които са установили контакт. В картотеката отбелязват слабостите на тези работници с оглед използването им за целите на фирмите или разузнаването. Отдели „Изток“ има изградени към по-големите търговски фирми и концерни в ГФР: „Хьохст“, „Манесманекспорт“, „Тисен“, „Ферошал“, „Хьош“ и др.

Френските, английските и американските търговци, посещаващи НРБ, бързо влизат в контакт с български граждани, внимателно изучават разбиранията, интересите и слабостите им, провеждат политическа и идеологическа обработка на събеседниците си и фино извличат интересувашата ги информация.

Американското разузнаване използва и фирми, които работят на територията на европейските страни с американски капитали: в ГФР, Франция, Италия, Австрия и др.

Особено внимание заслужават търговците от Гърция и Турция.

Непрекъснатият поток от гръцки търговци у нас създава благоприятни условия за работа на гръцкото разузнаване против нашата страна. Чрез тях то събира сведения за месторазположението на военни поделения, летища, ракетни площадки, провеждане на военни

учения и др. Пътуването из различни райони на страната и установяването на контакт с много наши граждани им дава възможност да провеждат визуално наблюдение и да събират информация „на тъмно“, да провеждат разузнавателна и разложителна дейност сред гръцките политемигранти.

Турското разузнаване използва външнотърговския канал за събиране на икономическа, военна и друга информация. В своята дейност особено внимание то обръща на българските граждани от турски произход. Опитва се да разкрива наши агенти и разузнавачи, работещи в областта на нашата външна търговия. Известни са два случая на международния мострен панаир в гр. Измир, когато то се опита да обработи и вербува двама наши агенти — български граждани от турски произход.

В изпълнението на разузнавателните задачи западните търговци и специалисти са длъжни, след като се завърнат от социалистическите страни, да изготвят подробни доклади, информацията от които се концентрира в единен икономически разузнавателен център. Този център обработва, анализира, размножава и изпраща тази информация по предназначение, като винаги едно копие се представя на разузнавателния отдел на генералния щаб на въоръжените сили, а оттам, по силата на военните договори, и в щаба на НАТО. По такъв начин тя става съставна част на така наречената на Запад „стратегическа информация“, която се ползва диференцирано от отделните търговски фирми за целите на тяхната икономическа дейност, а така също и от разузнавателните органи и служби за целите на подривната им дейност против социалистическите страни.

2. Друга форма на подривна дейност, провеждана от противника по външнотърговския канал, е идеологическата диверсия.

За разлика от туристите, гостите, членовете на културни, спортни и други делегации, търговците от капиталистическите страни имат възможност многократно и в продължение на години да посещават нашата страна. Това обстоятелство им позволява да установяват широки и трайни контакти с наши граждани. По време на срещите си с тях те имат възможност да изучават нашите граждани, да обменят мнения, да си създават приятелски и често пъти интимни отношения с тях, да обработват склонните към разложение и измяна на родината.

От данните, с които разполагаме, се вижда, че някои търговци от капиталистическите страни провеждат идеологическа диверсия много внимателно и диференцирано. С харченето на големи суми, каненето на наши търговски служители и специалисти на гости в чужбина на разноски на фирмите, предлагането на скъпи подаръци и крупни покупки, процент от комисиони, разпространяването на инкриминирана и порнографска литература и др., тези търговци се стремят да разлагат морално и политически някои категории служители от нашата външна търговия.

Тук може да посочим някои данни за дейността на търговци от капиталистическите страни, получени през 1972 г.

Обектът на ДОП „Поляка“, френски търговец, кантрактуващ с ДТП „Техника“, е установил връзка с наш източник, когото поканил в стаята си в хотела. По време на разговора обектът информирал източника, че бившият му приятел и колега Стефан Иванов, избягал на

Запад (намиращ се в ГФР), се е наредил на добра работа в „Би Би Си“. Обектът изказал недоволство от „тежката“ политическа и икономическа атмосфера в България и се заинтересувал защо източникът не потърси някакво разрешение, подобно на това на неговия бивш колега Иванов.

Италиански търговец, контракуващ с ДТП „Рудметал“, под предлог, че не е донесъл никакъв подарък на наш източник, му предложил долари, за да купи подаръци от „Кореком“ за жена си, тъй като според негови данни той получавал малка заплата. Въпреки отказа на източника, този търговец при сбогуване му поставил в ръката две банкноти от по 100 000 италиански лирети. На Пловдивския панаир през 1972 г. той му предаде по същия начин още 500 щатски долара. Такива данни има и за десетки други търговци.

3. Противникът се стреми също така да спъва икономическото развитие на НРБ чрез сключване на неизгодни сделки за страната и чрез внос в нея на морално остаряла техника.

При подготовката и сключването на сделки с фирмите от капиталистическите страни има специфични особености, които трябва да се познават от нашите органи, с оглед пресичане подривната дейност на противника.

В преговорите участвуват често (освен външнотърговски служители) и специалисти от стопанските обединения, отрасловите министерства и институти и производствените предприятия. Чуждите търговци са заинтересовани да спечелят колкото се може повече и не жаят сили и средства за постигане на своите цели. Те се опитват да разберат цените и условията на доставка, предлагани от конкурентните фирми, нашите контрацени, нашите импортни и экспортни възможности и др. Те посещават самостоятелно стопански обединения, производствени предприятия с цел събиране на търговска информация. Те се улесняват в своята дейност съзнателно или несъзнателно от някои стопански ръководители. Ако търговецът не успее да получи необходимата му информация за сключване на изгодна сделка, посещава и заводи и предприятия на територията на окръзите. И ако стопанският ръководител, имащ отношение към сделката, е получил подаръци от търговеца, той може да окаже влияние, сделката да се сключи с този търговец при благоприятни за него условия. Така се стига до внос в страната на морално износена техника и до загуби за народното стопанство.

Сделките по износа се сключват често при условие приемането на стоката да стане от представители на купувача, което трябва да се има пред вид най-вече от окръжните управления на МВР. Това е особено характерно за сделките на ДТП „Родопаимпекс“, „Булгаркооп“, „Булгарконсерв“, „Булгарплодекспорт“ и др. Чуждите търговци обикалят различни райони на страната, установяват служебни и извънслужебни контакти с различни категории български граждани — стопански ръководители, служители на „Булгарконтрола“, АПК, ДЗС, ферми, заводи и др. И тук именно, ако търговецът срещне служител, склонен да приеме подаръци, подкупи, той се опитва да го подкупи. В крайна сметка получилият тези „облаги“ се чувства задължен, поради което облагодетелствува търговеца за сметка на нашата държава.

При вноса и износа на лицензи и особено при договорите „Ноу-Хау“ (покупко-продажба на научно-технически познания и опит), наши специалисти, включително и от заводи и предприятия на територията на окръзите, посещават фирми, концерни, заводи, институти и др. в капиталистическите страни. От друга страна, специалисти от тези страни също посещават нашата страна. И ако специалистът преди закупуването на лиценза не даде реална оценка за техническото ниво и оборудването и съоръженията и на икономическия ефект от прилагането ѝ в нашата страна, поради това че е получил подарък, подкуп и др. от чуждата фирма, то в тоя случай пак се стига до внос в страната на остаряла техника и нанасяне щети на държавата. Ето защо е необходимо да се спазва инструкцията на МС за реда и начина на приемане на чужденци, разпореждане № 101 от 30. III. 1964 г. и заповед № 393 от 18. X. 1969 г., регламентиращи външнотърговската дейност, за което са уведомени и окръжните управления на МВР през м. април т. г.

Придобитите оперативни данни от приключените дела напоследък потвърждават по безспорен начин, че събирането и предаването на търговска и икономическа информация на чужденците за улесняване търговската им дейност представлява опасен вид престъпление и нанася огромни щети на страната, поради което заслужава и е необходимо и за в бъдеще да бъде сериозен обект на нашата контраразузнавателна работа.

По някои въпроси на организацията на контраразузнавателната работа по външнотърговския канал и получените резултати

В борбата против вражеските разузнавания, използващи легалния канал на външната търговия за провеждане подривна дейност против НРБ, органите на ДС имат за изпълнение основните задачи, посочени в основния доклад, изнесен от др. Стойчев.

За изпълнението на тези задачи отделът е организирал работата си на линеен и обектов принцип.

В резултат на проведените оперативно-технически и други мероприятия през последните четири години бе изяснена, документирана и пресечена престъпната дейност на 19 търговци от капиталистическите страни и 29 български граждани, изразяваща се в шпионаж (чл. 104 от НК), нарушаване монопола на външната търговия (чл. 250 от НК), издаване служебна тайна (чл. 224 от НК), противодържавна агитация и пропаганда (чл. 108 от НК) и др.

В началото на 1973 г. беше осъден служителят от ДТП „Техноимпорт“ Георги Симеонов Йорданов, който като служебно лице е облагодетелствувал срещу подкуп западногерманската фирма „Батенфелд“ и е нанесъл значителни щети на народното стопанство.

Четирима български граждани в момента са задържани и се намират под следствие за нарушаване монопола на външната търговия, трансфер на валута и контрабанда.

От 1969 г. досега са изгонени от страната или са поставени под запрещение за влизане над 130 търговци и граждани на капиталистическите и развиващи се страни заради идеологическа диверсия, разложителна дейност, контрабанда, опити за събиране на икономическа информация срещу подкупи, трансфер на валута и др.

През 1973 г. ще се работи активно за приключване делата по редица обекти — търговци от капиталистически страни и български граждани. Работата по тях е насочена главно към събиране на достатъчно оперативна и юридическа документация, необходима за предаването им на съд.

Общо отделът работи по 339 обекта — 307 чужденци и 32 български граждани.

За по-активното участие на органите на ДС в решаването на икономическите задачи на страната непрекъснато се разширява тяхната сигнална и помощна функция. През 1972 г. тя се изрази в следното:

— Беше оказана не малка помощ на Министерството на външната търговия при сключването на изгодни протоколи за стокообмена при преговорите му с търговски делегации от ГФР, Турция, Англия, Бразилия и др.

— В резултат на проведени активни оперативнотехнически мероприятия в редица външнотърговски предприятия („Технокомплект“, „Машиноекспорт“, „Родопаимпекс“ и др.) беше оказана помощ при сключване на сделки с чужди фирми, благодарение на която бяха постигнати икономии за около 27 милиона щатски долара.

Профилактичната работа на ДС по линия на външната търговия се изразява главно в две насоки: подпомагане ръководствата на Министерство на външната търговия и на търговските предприятия и централи за освобождаване от непригодни служители и устройване на беседи с отделни колективи и отделни търговски работници при излизане и завръщане от чужбина.

Във връзка със съдебния процес срещу Ради Радев, служител от „Технокомплект“, организирахме прочитането на присъдата в присъствието на обвиняемия и служителите на обединението. Така се постъпи и при прочитане присъдата на осъдения Георги Йорданов през март 1973 г. По наше искане прокурорът Банков изнесе беседи пред служителите на „Технокомплект“ и външнотърговското предприятие „Техника“, илюстрирани с примери от водени дела срещу външнотърговски служители.

За Ради Радев беше излъчено публицистично предаване по Радио София, а за Георги Йорданов е заснет филм с кадри от съдебното му дело.

Отделът ни организира и провежда контраразузнавателна работа на ДС на международните панаири и изложби, на които средно годишно се командироваат около 2000 служители и специалисти от нашата страна, включени в търговски и технически екипи.

На Пловдивския панаир командироваме всяка година екип от оперативни работници, който съдействува на окръжното управление на МВР за организиране и провеждане на цялата контраразузнавателна работа по търговците и изложителите от капиталистическите страни, включително и по обектите — чужденци и българи.

* * *

Накрая искам да се спра на взаимодействието на отдела ни със Софийско градско и окръжните управления на МВР по линия на търговците от капиталистическите страни.

Най-напред е необходимо да посоча някои моменти от оперативната обстановка, които налагат това взаимодействие.

1. Търговците от капиталистическите страни, много от които са наши обекти (освен София, където се намират външнотърговските централи), посещават с външнотърговски служители и специалисти от отраслови министерства или самостоятелно наши заводи и предприятия в редица градове и райони на територията на окръзите. Там установяват служебни и извънслужебни контакти, научават служебни и държавни тайни, събират информации и провеждат подривна дейност от всякакъв характер.

2. Командирането и участието на служители и специалисти от заводите и предприятията, от окръзите на Пловдивския панаир, международните панаири и изложби в капиталистически и социалистически страни и по други поводи създават благоприятни възможности за провеждане на подривна дейност от противника против НРБ.

3. В 32 града и пункта в страната ни има представителства на Министерство на външната търговия и на външнотърговските предприятия. Най-многобройни са в Бургас, Варна, Пловдив и Русе. Служителите на тези представителства са често и ежедневно в служебни и извънслужебни контакти с търговци от капиталистически страни.

Това най-вече се отнася за представителствата на „Булгарконтрола“ и за отделите за износ и внос към Комитета по качеството, стандартизацията и метеорологията към Министерския съвет. Инспекторите от тези представителства са най-често в контакт с търговци от капиталистическите страни и с други чужденци. Ако те не са достатъчно подготвени по професията си и не са морално и политически устойчиви, могат да станат причина за нанасяне щети на държавата, а така също да се стигне до обвързването им с фирми и представители на капиталистически страни. Градовете и пунктовете, където има представителства на външнотърговските предприятия, най-често се посещават от италиански, гръцки, арабски и други търговци. Тази оперативна обстановка изисква съвместни организирани усилия на работниците от IX и X отдел и на работниците на ДС от окръжните управления на МВР.

С редица окръжни управления по някои обекти имаме не лошо взаимодействие, провеждаме съвместно агентурно-оперативни мероприятия.

Главна вина за недостатъчно доброто равнище на контраразузнавателната работа по търговците от капиталистическите страни при посещението им в окръзите има нашият отдел, защото досега не е обръщал достатъчно внимание на този въпрос, не е оказвал достатъчно непосредствена помощ и не е вземал достатъчно мерки за подобряване на нейната организация, не е подпомагал достатъчно окръжните управления. Вина имат и икономическите отделения към окръжните управления на МВР, които не винаги навреме са реагирали на проявите и действията на търговците от капиталистическите страни и техните връзки — български граждани с оглед пресичане на подривната им дейност.

За подобряване на контраразузнавателната работа по линия на външнотърговския канал, в бъдеще наред с изпълнението на основните задачи, стоящи пред отдела и окръжните управления на МВР, е необ-

ходимо да се отстранят някои слабости, което ще спомогне със съвместни усилия да се получат по-ефикасни резултати в следните насоки:

1. Подобряване съвместната работа по оперативния отчет и сигналите с оглед разкриване, предотвратяване и пресичане подривната дейност на разузнавачите и агентите на противника из средите на търговците от капиталистическите страни, посещаващи София и окръзите, както и разкриване агентурата на противника из средата на българските граждани, работещи в представителствата на Министерството на външната търговия в окръзите или в други сектори, явяващи се връзка на чуждите търговци. Провеждане на повече и по-ефективни съвместни агентурно-оперативни мероприятия и комбинации, съчетани с използване на оперативно-технически средства, както в София, така и на територията на окръжните управления на МВР, по предварително изготвени съвместни планове по конкретни обекти.

2. По-рационално и целенасочено използване възможностите на агентурата на Софийско градско и на окръжните управления на МВР, която има връзки с търговци от капиталистически страни, а също така и тази, която се командирова на Пловдивския панаир, на панаирите и изложбите в капиталистическите или социалистическите страни или по други поводи, имаща непосредствен контакт с капиталистически фирми и търговци. На такава агентура предварително съвместно да се разработва линията на поведение и задачите, които ще изпълнява съобразно нейните възможности, качества и данните за обектите-чужденци.

3. Подобряване съвместната работа с окръжните управления на МВР по оказване по-ефективна помощ, със специфичните средства на ДС, на Министерство на външната търговия, външнотърговските предприятия и организации и други заинтересовани ведомства, имащи отношение към външната търговия за постигане на по-големи икономии за народното стопанство. В това отношение трябва да се работи по предотвратяването на сключването на неизгодни за страната ни сделки; придобиване на търговска, икономическа, научно-техническа информация и документация; създаване условия за внос на ембаргови стоки и образци от нова техника на световно ниво.

4. Засилване на сигналната функция и профилактичната работа на ДС и усъвършенстване системата за опазване на държавната и служебната тайна във външната търговия. Спазване от служителите на представителствата на външната търговия и специалистите в окръзите инструкцията на МС за реда на приемане и водене на преговори с чужденци.

Това са накратко някои основни въпроси, по които в бъдеще трябва да работим съвместно с оглед да подобряваме контраразузнавателната работа по търговците от капиталистическите страни и българските граждани, създали престъпни връзки с тях.

47

Строго секретно 4
Екз. № 1

КРДОПБГДСРСБНА
ДЕКЛАСИФИЦИРАН
§ 17
от ЗДРДОПБГДСРСБНА

С П Р А В К А

ОТНОСНО: организацията на контраразузнавателната работа в Окръжните управления на МВР в страната по линия на икономиката.

За изпълнение на отговорните задачи на контраразузнавателната работа по линия на икономиката във II главно управление на ДС е създадена организация, която е съобразена със структурата и задачите в икономиката в момента и с каналите по които проникват у нас разузнаванията на противника.

По линия на икономиката във II главно управление ДС има обособени 4 отдела, а именно:

-IX отдел на II главно управление ДС провежда контраразузнавателна работа по външотърговския канал, М-во на външната търговия и 34 външотърговски предприятия, дружества и сдружения. Обезпечават и контролират наблюдението и разработката на целия контингент чужди търговци от капиталистическите и развиващи се страни включително и СФРЮ, посещаващи НРБ.

В отдела има обособени 4 отделения.

-X отдел провежда контраразузнавателна работа на обектов принцип във всички министерства, комитети, объединения, проектански и научни институти и организации свързани с планирането, финансирането, техническия прогрес, промишлеността, селското стопанство и строителството.

В отдела има обособени 4 отделения и една група за работа по задграничното строителство.

-XI отдел провежда контраразузнавателна работа на обектов принцип по линия на М-во на транспорта, М-во на информацията и съобщенията, ЖП войски, железопътни, водния, автомобилния и въздушния транспорт.

В отдела има обособени 8 отделения и 1 група, която провежда контраразузнавателни мероприятия за предотвратяване насилственото отвлечане на самолети.

-XIV отдел провежда мероприятия за опазване фактите и сведенията, съставляващи ДТ чрез официален контрол.

В отдела има обособени 2 отделения.

В изпълнение на редица от задачите по линия на икономиката те си взаимодействуват с останалите отдели на управлението.

Съществуващата обаче понастоящем организация на контраразузнавателната работа по икономиката в Окръжните у-ния на МВР в страната не е съобразена с тази в центъра и с някои настъпили в последно време съществени изменения в развитието на икономиката на територията в отделните окръзи.

Понастоящем в 9 окръжни управления на МВР има изградени икономически отделения-Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив Плевен, Русе, Перник, Соф.Окръжно управление и Кърджали.

В две Окръжни управления на МВР- Ямбол и Хасково има групи, а в останалите 16 окръжни у-ния на МВР с изключение на Соф.Гр.у-ние, където има изграден отдел, работата по икономиката се провежда на териториален принцип като оперативните работници наред със задълженията си да обслужват територия с 15-20 села по всички линии на ДС провеждат и контраразузнавателна работа по икономиката.

Тази организация на оперативната работа принуждава оперативните работници да се стремят да изпълняват срочните и ежедневни задачи в районите си като проучвания, различни справки и други подобни, а изоставят задачите на контраразузнавателната работа в обектите на икономиката като организират оперативното обслужване на важни икономически обекти и новосъздадените АПК, организиране

наблюдението на западните специалисти и вражеския контингент работещ в тези обекти на територията на окръга им.

По линия на транспорта има изградени районни отделения в Пловдив, Горна Оряховица и София; Отделения има във Варна, Бургас, и Русе, а групи в Плевен, Шумен, Враца; Перник и Ямбол.

Независимо, че в 9 окръжни управления на МВР има изградени икономически отделения по линия на X отдел при тази организация на контраразузнавателната работа по икономиката в страната не се обхващат на обектово обслужване всички по-крупни и важни, а в някои случаи и от национален мащаб заводи и предприятия на територията на съответния окръг.

Така например в окръжно управление МВР Пловдив, където имаше икономическо отделение същото обслужваше обектите на икономиката в територията на града, а тези намиращи се на териториите в Асеновград, Кричим, Карлово и други се обслужваха на териториален принцип. Подобна е организацията на работата и в останалите окръжни управления на МВР с изградени икономически отделения.

Такава организация на оперативната работа не способствува за резултатното провеждане на контраразузнавателни мероприятия по някои важни обекти на икономиката в страната, изпуска се наблюдението на западните специалисти и вражеския контингент и понякога не се обръща внимание на важни сигнали за неблагополучия в обектите на територията на съответния окръг.

В резултат на това не се долавят важни сигнали за провеждане вражеска дейност в обектите на икономиката поради което последните една-две години се наблюдава отслабване на сигналната и информационна функция на окръжните управления МВР към центъра.

С цел усъвършенствуване организацията на контраразузнавателната работа по икономиката ръководството на X отдел съвместно с ръководствата на окръжните управления МВР София и Пловдив са обсъждали съществуващите слабости по организацията на оперативната работа по линия на икономиката в резултат на което е създадена организация при която са обхванати на обектово обслужване най-важните икономически обекти на територията на окръга им.

Така например сега в окръжно управление МВР София има определени оперативни работници в гр.Самоков, Елин Пелин и Ботевград , които работят на обектов принцип и са на двойно подчинение, Такава организация на контраразузнавателната работа по линия на икономиката е създадена и в Окръжно у-ние на МВР гр.Пловдив.

Това налага да се обмисли и преустрои контраразузнавателната работа по линия на икономиката и в останалите окръжни управления МВР като за целта ръководствата на съответните окръжни управления съвместно с икономическите отдели направят преценка и съобразно значението на икономическите обекти на територията на окръга им организират тяхното оперативно обслужване на обектов принцип.

СПИСЪК НА ПО-ВАЖНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ И ТЕРМИНИ

- АЕЦ** – Атомна електроцентрала
АЗ – Аварийна защита
АПК – Аграрно-промишлен комплекс
АТЗ – Азотно-торов завод
АТТ – Автотранспортна техника
БАН – Българска академия на науките
БВТБ – Българска външно-търговска банка
БДЖ – Български държавни железници
БЗКБ – Българска земеделска и кооперативна банка
БИБ – Българска инвестиционна банка
БМФ – Български морски флот
БНД – Федерална разузнавателна служба на ГФР
БРП – Българско речно плаване
БРП (к) – Българска работническа партия (комунисти)
ВЕЦ – Водноелектрическа централа
ВК – Вражески контингент
ВМ – Ведомствена милиция
ВСС – Висш стопански съвет (1945–1947 г.)
ВТО – Външнотърговско обединение
ВТП – Външнотърговско предприятие
ГАР – Групова активна разработка
ГДОП – Групово дело за оперативна проверка
ГСУ – МВР – Главно следствено управление на МВР
ГУГК – Главно управление по геодезия и картография
ГУГОЗН – Главно управление по геология и охрана на земните недра
ДАП – Държавно автомобилно предприятие
ДВ – Доверена връзка
ДЗ – Доброволен заявител
ДЗС – Държавно земеделско стопанство
ДИК – Държавен индустриален комбинат
ДИКСИ – Държавна инспекция по качеството на стоките за износ
ДИО – Държавно индустриално обединение
ДИП – Държавно индустриално предприятие

ДКК – Държавен консервен комбинат
ДКНТП – Държавен комитет за наука и технически прогрес
ДКП – Държавен комитет за планиране
ДЛ – Доверено лице
ДМП – Държавно минно предприятие
ДНМ – Дирекция на народната милиция
ДОН – Дело за оперативно наблюдение
ДОП – Дело за оперативна проверка
ДОР – Дело за оперативна разработка
ДПК – Държавна планова комисия
ДСО – Държавно стопанско обединение
ДСП – Държавно стопанско предприятие
ДТ – Държавна тайна
ДТО – Държавно търговско обединение
ДФ – Държавна фирма
ЕИО – Европейска икономическа общност
Земснаб – Земеделско снабдяване
ЗММ – Завод за металорежещи машини
ИД – Идеологическа диверсия
ИМКО – индивидуален микрокомпютър
ИНДПРОЕКТ – Държавна проектантска организация за индустриални строежи
ИНРА – Институт за рационализации и норми
ИТР – Инженерно-технически работници
КА – Картотека и архив
КВИВ – Комитет за външноикономически връзки
КДНК – Комитет за държавен и народен контрол
КДС – Комитет за Държавна сигурност
КИНТЕКС – Кантора за инженерно-технически експорт
КИНТС към МС – Комисията за икономическо и научно-техническо сътрудничество към Министерски съвет
КО – Криминален отдел
КоКом – Координационен комитет за многостранен контрол на износа
КОЛЕНКО – Копринена, конопена и ленена индустрия
КРД – Kontra-революционна дейност
КХМ – Комитет по химия и металургия
ЛАР – Лична активна разработка
ЛПР – Лична предварителна разработка
М – Мероприятие
М „Вихрен“ – Контрол върху личната и служебна кореспонденция

- М „Канал”** – Мероприятие по вражеската емиграция
- М „Пирин”** – Подслушване на домашен и служебен телефон
- М „Родопи”** – Микрофонно подслушване
- М 100** – Подстава, внедряване на агент в чужда специална служба
- М 50** – Привличане към сътрудничество на чужд агент
- МАТ** – Международен автомобилен транспорт
- МЕМ** – Министерство на електрификацията и мелиорациите
- МЗ** – Металургичен завод
- МЗХП** – Министерство на земеделието и хранителната промишленост
- МИЗ** – Министерство на индустрията и занаятите
- МК** – Металургичен комбинат
- МКСБ** – Министерство на комуналното стопанство и благоустройството
- МНО** – Министерство на народната отбрана
- МСП** – Министерство на строежите и пътищата
- МТС** – Машинно-тракторна станция
- НАПС** – Национален аграрно-промишлен съюз
- НД** – Наблюдателно дело
- НИИЕ** – Научноизследователски институт по ечемика, Карнобат
- НИМ** – Нов икономически механизъм
- НИП** – Нов икономически подход
- НИПКИЕП** – Научно-изследователски и проектно-конструкторски институт по електропромишленост
- НИПСИИ** – Научен институт по проблемите на социалистическата икономическа интеграция
- НОР** – Нещатен оперативен работник
- НПП** – Научно-производствено предприятие
- НСЗК** – Национална служба за защита на конституцията
- НТО** – Научно-техническа организация
- НТС** – Научно-техническо сътрудничество
- НТУ** – Научно-техническо управление
- НХК** – Нефтохимически комбинат
- ОД** – Отчетно дело
- ОДС** – [органите] на Държавна сигурност
- ОП** – Оперативна преписка
- ОПО** – Опасен производствен обект
- ОТМ** – Оперативно-техническо мероприятие
- ОТУ – МВР** – Оперативно-техническо управление на МВР
- п.о.** – помощен отчет
- ПК** – Постоянна комисия

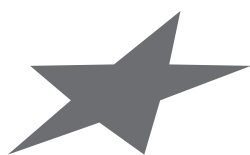
- ПМС** – Постановление на Министерски съвет
- ППО** – Първична партийна организация/ Противопожарна охрана
- ППС** – Противопожарна служба
- ПР** – Предварителна разработка
- ПТТ** – Пощенска, телеграфна и телефонна станция
- РМС** – Работнически младежки съюз
- с.с. – секретен сътрудник
- СГП** – Смесено горско предприятие
- СГУ – МВР** – Софийско градско управление на МВР
- СИВ** – Съвет за икономическа взаимопомощ
- ССА** – Селскостопанска авиация
- СТОП** – Съюз на товарния и обществения превоз
- ТАБСО** – Транспортно-авиационно българо-съветско общество
- ТЕЦ** – Топлоелектрическа централа
- ТТ фабрика** – Телефонно-телеграфна фабрика
- УБО** – Управление „Безопасност и охрана“
- УСМ** – Управление строителна механизация
- ЦИНТИ** – Централен институт за научно техническа информация
- ЦИОУ** – Централно информационно-организационно управление
- ЦКС** – Централен кооперативен съюз
- ЦНИИТМАШ** – Централен научноизследователски институт по технология на машино-строенето
- ЦНИРПД** – Център за научноизследователска, развойна и проектантска дейност
- ЦСУ** – Централно статистическо управление
- ЦУПО-МВР** – Централно управление за пожарна охрана на МВР

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ФОНДОВЕ И АРХИВНИ ЕДИНИЦИ

- АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 5, а.е. 13; 34
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 10, а.е. 1562; 1878; 2040; 2043
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 1, оп. 12, а.е. 31; 96; 119; 395а; 396 а; 385; 389; 408; 447;
471; 533; 563; 715; 716; 729; 815; 816; 903
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 2, а.е. 62; 201; 202
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 3, а.е. 78; 159; 229; 260; 272; 303; 313; 360; 406
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 4, а.е. 11; 14; 33; 65; 85; 93; 100; 105; 113
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 2, оп. 5, а.е. 15; 16; 17; 22; 29; 35; 36; 40
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 3, оп. 4, а.е. 28; 1041
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 6, оп. 3, а.е. 72
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 10, оп. 7, а.е. 434
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 11, оп. 1, а.е. 307; 360; 387; 411; 710; 854
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 11, оп. 2, а.е. 105
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 1, а.е. 285; 286; 287; 426; 427; 428; 638; 1168;
1170; 1967
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 13, оп. 3, а.е. 6; 7; 82; 193; 195; 196; 197; 203; 474; 620
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 14, оп. 3, а.е. 33; 48; 60; 84; 89; 98; 99; 109; 135
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 20, оп. 1, а.е. 69; 298; 312; 324; 327; 332; 334; 336; 339;
343; 345; 444; 446; 452; 459; 461; 464; 474; 476; 592; 594; 595;
597; 605; 606
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 22, оп. 2а, а.е. 22
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 38, оп. 1, а.е. 56; 57; 58; 59; 202; 204; 236
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 44, оп. 4, а.е. 39
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 58 оп. 1, а.е. 66
АКРДОПБГДСРСБНА – М, ф. 66, оп. 1, а.е. 107; 141
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-453
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-486
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-734
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-736
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-755
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-898
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-103 (Вд)
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-22 (Мх)
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-4; 10; 18; 30 (Тщ)
АКРДОПБГДСРСБНА – М, VI-Л-7 (Хс)

ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА (1944–1991 г.)

ЧАСТ I

Документален сборник

Първо издание

Формат 60x90/8

Печатни коли 65

Тираж 300

ISBN – 978-619-7361-43-8

Star[®]

alfa_star@mail.bg